Est. 12
N. 17

336
142

142

Cat. 276

3. Ju. 23.

Cat. 276

i18584767

63

Viſto ✓ 1640

Concluſiones ſententiarum

Authore Enrrique Gorichen

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

Opus ſingulare (quod cōcluſiones ſententiarꝝ dicitur oī theologo ꝑutile: eximij doctoris Henrici gorickē) ſup quatuor ſentētiarꝝ libros Petri lombardi mira ſubtilitate magiſtri intētionē in qualibet diſtinctōe ꝑ tres ꝯcluſiones ſeu ꝓpoſitiōes cōpendioſiſſime declarās Incipit feliciter.

Cupiētes aliq̄d

Iſte liber dictus ē ſententiarꝝ eo ꝙ ſentētias antiquorꝝ patrū ⁊ doctorꝝ de catholicis veritatibus hincinde collectas ſummatī cōprehēdit. Et p̄ma ſui diuiſione diuidit̄ in tres ptes. ſ. in ꝓhemium. tractatū. ⁊ epilogū. Prima ps ꝓhemialis incipit in principio libri ⁊ extēdit ſe vſq; ibi (Ueteris ac noue) Tractatꝰ vo abinde vſq; ꝓpe finē libri: vbi dicitur (Hec ō pedibꝰ ſedētis ſup ſoliū excelſum) Epilogus autē abinde vſq; ad finē libri totius. Prohemium inceptū ꝙ reſtat ad p̄ns legendū diuiditur in tres ptes. In quarꝝ p̄ma reddit ſtudētes beniuolos. ⁊ hoc a p̄cipio libri vſq; ibi (Horꝝ ḡ deo odibilē) In ſecūda reddit eos dociles. ⁊ hoc a loco iam dicto vſq; ibi (Nō dꝫ igitur h̄ labor) In tertia facit eos attentos. ⁊ hoc a textu iā vltimo allegato vſq; ad finē ꝓhemij. Et ē ſnīa magiſtri ī hoc prohemio ī gnāli. In ſpāli aūt eiꝰ ſnīa ſummaria ſtat in hac ꝯcluſiōe tripartita. Sicut ꝑ hoc ꝙ magiſtrū ad cōpilatōem huius libri cauſe attrahētes cauſis retrahētibus plus mouebūt: ipſius libri auditor beniuolus efficitur. ſic ꝑ quatuor cauſarꝝ eius aſſignatōem docil' redditur: ac ꝑ eiuſdē vtilitatis exp̄ſſionē attētus cōſtituit̄. Prima ps huius ꝯcluſiōis ꝓbat̄ ſic. Quilibet bonus diſcipulus dꝫ tm̄ beniuolētie alicuiꝰ doctrine ſtudio impēdē quātū magiſter ſuus ſtudet beniuole tradē quia al's eſſet ingratus, et per conſequens non bonus diſcipulus. Sed magiſter tam beniuolus ad traditionem huius libri doctrine extitit ꝙ cauſas retrahentes non pōderans vt doctrinā traderet hūc librū ꝯpilauit. Igitur per hoc ꝙ cauſis retrahentibus cās attrahētes magiſter ī huiꝰ voluminis editōe ꝑtulit quelibet eiꝰ ſtudentē ꝑ ſuā beniuolētiā beniuolū ad eius ſtudiū efficit. vt intēdit p̄ma ps huiꝰ ꝯcluſionis. Maior huius ratōis ē manifeſta, Minorē autē ponit mgr̄ in lr̄a dicēs. ꝙ ipm̄ cupientē aliq̄d mittere de penuria ac tenuitate ſcīe ⁊ ingenij in gazophilaciū domini. id ē in doctrinā ſacre ſcripture in quo oēs ſancti p̄res expoſuerūt ſua opa: attrahit eū deſideriū ꝓficiendi: ſꝫ retrahit eū defectus ſcīe ⁊ ingenij. vel retrahit eū alia cā. ſ. altitudo materie hꝰ libri et opis: et magnitudo laboris. Et per oppoſitum ſtatim ſubiungit cām cōtrariā mouentē et attrahentē q̄ ē ꝯfidentia diuini auxilij: et p̄miū a xp̄o ꝓmiſſū. Sꝫ p̄dictas cās mgr̄m retrahētes ab huius opis ꝯpilatione vincit amor intenſus, quē mgr̄ habet ad eccl'iam. quo inflāmatꝰ opꝰ aggreditur. Et ſuā intentionē principal'r dicit circa tria verſari. ſ. circa fidei defenſiōem. catholice veritatis explanatōem, et ſacramētorꝝ manifeſtationē. Secūda ps huius ꝯcluſiōis p̄dicte. ſ. ꝙ ꝑ aſſignatōem q̄tuor cāꝝ iſtiꝰ libri auditor efficitur docil': ꝓbatur ſic. Tāto cuiuſlibet ſcīe ſeu doctrine auditor redditur magis docilis. quāto ipa ſcīa habuerit cās. Finalē fructuoſiorē. efficientē ineffabiliorē materialē certiorē. ⁊ formalē aptiorē. Sed huiꝰ libri ſcīa hꝫ cām finalē fructuoſiſſimā. materialē certiſſimā. efficiētē ineffabiliſſimā ⁊ formalē aptiſſimā. ḡ cāꝝ huiꝰ ſcīe aſſignatio eius auditoribꝰ ē docibilitatis miniſtratio. vt ſonat ſecūda ps ꝯcluſionis premiſſe. Maior huius rōnis ē euidēs. ſꝫ minorem mgr̄ ponit ī lr̄a cū dicit (Horꝝ ḡ dō odibilē ⁊c̄) ibi p̄mo ponit cām finalē duplicē. ſ. deſtructōem erroris ⁊ manifeſtatōem veritat̄. Scd̄o ponit cām efficientē ſil'r duplicē. ſ. principalē ſicut ē deus. ⁊ minus p̄ncipalē ſeu inſtrumētalē ſicut ſeipm̄. Tertio materialem ſcꝫ autoritates ſacri canonis ⁊ ſanctorꝝ patrꝝ ſnīas. Quarto cām formalē. ſ. formā tractatus que cōſiſtit in diſtinctōne huius operis in libros, diſtinctiōes. ⁊ capitula. Et etiam formā tractādi que ē idē qd̄ modus agendi id ē diuidēdi vel exēpla ponendi. Tertia pars eiuſdē cōcluſionis. ſ. ꝙ ꝑ exp̄ſſionē vtilitatis doctrine huius libri diſcipulus eius attētus conſtituatur ꝓbatur ſic. Quāto maioris vtilitatis extitit doctrina alicuius libri ſeu ſcientie cunctis eius auditoribus: eoſdē reddit magis attētos. ſed huius libri ſcientia ſeu doctrina eſt maxime vtilitatis. ergo ꝑ hmōi vtilitates ſuos auditores reddit attētos. Maior hꝰ rōis ē nota, Minor ꝓbat̄

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

et litera in q̄ mgr̄ dicit ꝙ iſte labor nō ē ſuꝑfluus ſed ē neceſſari⁹ eo ꝙ illa q̄ alibi ſparſim ꝛ diffuſe ꝑcūctant̄ in ipo breuiter tractātur: ita ꝙ nō ſit nece libroꝝ nūeroſitatē percurrere cū breuitas ea q̄ collecta ſūt in hoc libro ꝓmpte offert q̄ſi ſine labore. Et hec ē ſnīa huius ꝓhemij in ſpāli.

Incipit diſtinctio prima.

Veteris ac noue

Iſta ē ſecūda pars ꝑncipalis huius libri in q̄ magiſter determiato ꝓhemio Incipit ſuū tractatū in quatuor libros ꝑtiales diuidere. Cuius rō ſcōm philoſophū ē. q2 ſcīe ſecant̄ queadmodū et res de q̄bus ſūt. In quoꝝ ꝑmo libro mgr̄ agit de deo abſolute ſcōm rōem ſue natural' ꝑfectionis. In ſecūdo agit de eo in q̄tū ei⁹ potentia relucet in effectu creatiōis. In tercio agit de ipo in q̄tū claret ei⁹ ſapia in opere redemptōis. In quarto agit de eo in q̄tū ei⁹ bonitas ſeu clemētia refulget in fructu glorificatōis. Quātū igit̄ ad ꝑmū librū magiſter duo facit. Primo ꝑmittit quedā ḡnalia quaſi totius opis ꝑlibamina. Secūdo ſuā intentōem exeq̄tur: ꝛ hoc in ꝑncipio ſecūde diſtinctionis q̄ incipit ibi (Hec itaq3 vera) In ꝑma em̄ huius libri diſtinctōe mgr̄ tria facit. Primo determinat ſuū intentū. Scdo mouet q̄ones circa determinata. Tercio determinata breuiter recapitulat. Primū facit a principio diſtinctōis vſq3 ibi (Cū autem hoīes) Secundū vo abinde vſq3 ibi (Oia igit̄ que dicta ſunt) Terciū vo ab inde vſq3 ad finē diſtinctōis iſti⁹. Et in iſtis videt̄ ſtare ſnīa p̄ntis diſtinctōis in generali. In ſpeciali vo magiſtri ſnīa ſtat in tribus ꝑpōib⁹ Quaꝝ pria ē. Totā ſacrā paginā ꝯſtat ſpecialiter circa res ꝛ ſigna verſari. Et hāc probat magiſter autoritate be. Aug. ſexto ca. ď doctrina xpiana dicēt̄. (Omīs doctrina vl' rerū ē vel ſignoꝝ) Et intelligit hic ꝑ ſigna non terminos ſignificātes ad placitū ipiuſ inſtituētis ſed quaſdā res exteriores ex diuina ordinatōe aliq̄d ſignificātes: cuiuſmodi ſunt ſacramēta cū ſuis materijs taꝫ veteris q̄ noue legis. Per res vo intelligit res abſolutas ꝑ terminos ſignificabiles: que. ſ. ita cadūt ſub determinatōe ꝯſideratōnis ſacre ſcripture q̄ vlterius nihil ſpāliter deſignāt vt eſt de⁹. chriſtus. creatura ꝛ hmōi. Mā āt ſacramēta tā veteris q̄ noue legis aliq̄d ſignificent patet. q2 ſacramēta veteris legis ſignificabāt inuiſibilē grām quā nō cōferebant. ſacramēta vo noue legis ſignificāt gratiam inuiſibilē quā etiā ꝯferūt q̄tum ex ꝑte ipoꝝ. vt plenius patebit in quarto hui⁹. Et ſubdit ꝙ oē ſignū ē res aliqua. q2 quod nō eſt res aliqua oīno nihil ē. vt dicit Aug⁹. in eodē. ꝛ non ecōtra. Ois res non ē ſignū. q2 alique ſunt res nihil ſignificātes. Et tandē ſubinfert ꝙ ꝑmo ſit determinandū de reb⁹. ꝛ poſtea de ſignis. Secūda ḡ ꝑpō ē hec. Sola trinitate increata ē ꝑprie fruendum. Patet hec ꝑpō varijs ſanctoꝝ doctoꝝ autoritatibus. Et ꝑbat̄ rōne ſic. Illo ſolo ē fruēdum q̄d ꝑpter ſe ꝛ nullū aliū finē ē diligendū. ſed hoc ſolū eſt trinitas increata. igit̄ ea tm̄ ꝑprie ē fruendū. ꝛ ꝑ ꝯſequēs ꝑpō vera Huius rōnis maior patet ꝑ deſcriptōeꝫ fruitionis in litera qua dicit̄ (Frui ē amore inherere alicui rei tm̄ ꝑpter ſeipam.) Minor ꝑbat̄ ſic. Sola trinitas increata ē oīm nr̄m beatificatiua. igit̄ ipa ſola ē ꝑpt̄ ſe finalit̄ diligēda. Cōſeq̄ntia tenet ex v̄bis be. Auguſ. dicētis. Dicimus ea re nos frui quā diligimus ꝑpter ſe. ꝛ ea nobis fruendū eſſe tm̄ q̄ efficimur beati. Anñcedens patꝫ ex textu vbi dicit̄ (Res q̄bus fruendū ē ſunt pater ꝛ fili⁹ ꝛ ſpūſſanctus.) ꝛ ꝑ ꝯn̄s ꝑpō vera. Tertia ꝑpō eſt hec. Uſus ꝛ fruitōis diſtinctioneꝫ accipimus penes relatiuā ꝛ abſolutā dilectionis inheſionē. Patet hec ꝑpō in textu ꝑ terminoꝝ deſcriꝑtōem. Un̄ dicit̄. Frui ē rei amore inherere ſolū ꝑpter ſeipam. Sed vti ē rei amore inherere nō finaliter ꝑpt̄ ſeipaꝫ ſed in q̄tum ordinata ē ad illā qua fruenduꝫ eſt. igitur ꝑpō vera. Conſequenter circa iſta tria mouet dubia. quoꝝ primū eſt. An hominibus ſit fruendū. Eſt dicendū ꝙ nō ſimpliciter. ſed in deo. Et ideo dicitur in textu. (Cum em̄ homine in deo frueris: do poti⁹ q̄ homine frueris) Secundū eſt. An dei ad nos ſit vſus vel fruitio. Dicendū eſt ꝙ non ſit vſus. quia deus non diligit aliquid propter aliud a ſe. ſed oīa diligit ꝑpter ipius ꝑpriam bonitatem. Tercium eſt. An virtutibus ſit fruendum. Reſpondetur ꝙ non niſi inſtrumētaliter eo ꝙ non querūtur propter ſe. ſed ꝑpter beatitudinem ꝛ propter deum Et in his ſtat ſententia huius diſtinctōnis in ſpecial.

Diſt. ij.

Oc itaqꝫ vera.

Hec ē ſecūda diſtinctio hui⁹ pri-
mi libri. in qua magiſter inquiſi-
ta ⁊ inuēta materia de qua ē agendū: i hoc
volumine incipit ſcōm ordinē ꝓmiſſum in
pñti diſtinctōne tractare de rebus. Et pmo
de rebus fruibilib⁹ in primo libro. Secūdo
de rebus vtilibus in ſecūdo libro. Tertio d
illis rebus que vtilia ordinant ad fruibilia
in tertio libro. De ſignis vo poſtea agit in
quarto. Primus itaqꝫ liber diuiditur i du-
as ptes principales. In quaꝝ prima deter-
minat d re fruibili. ſ. d deo ſcōm ſuā pfectōē
i eſſendo. ſ. de eſſentie diuīe vnitate: ac pſo-
narū diſtinctōne ⁊ emanatiōe. In ſecunda
tractat de deo ſcōm ſuā pfectōem in cauſan
do. ſ. de attributis diuinis ⁊ appropriatis:
ſcientia. volūtate. ⁊ bonitate. In pñti diſti
ctione magiſter tria facit. Primo eñ oſten-
dit modū inueſtigādi vnitatē in trinitate: ⁊
trinitatē in vnitate. Secūdo ꝓbat vnitatē
trinitatis autoritate veteris teſtamēti. Ter-
tio declarat eiuſdē trinitatis vnitatem p no-
ui teſtamēti autoritatē. Primū qdem facit
a principio huius diſtictōis vſqꝫ ibi (Pro-
ponamus igitur in mediū) Secundū autē
abinde vſqꝫ ibi (Nūc vo p⁹ teſtiōia) Terti
um vo abinde vſqꝫ ad finē diſtinctiōis. In
ſpeciali eñ ſententia magiſtri in hac diſtin
ctione ſtat in tribus cōcluſionibus. Quarū
cōcluſionū prima eſt hec. Neceſſe eſt quēli-
bet catholicū ſola ⁊ etiā pia fide eternā tri-
nitatē in ſumma vnitate affirmare. Et ꝓba
tur ſic. Hoc oportet quēlibet catholicū ſola
⁊ pia fide affirmare quod ſine fide: vel non
niſi credendo poteſt ſciri vel inueſtigari. Sꝫ
talis eſt eterna trinitas in ſumma vnitate:
igitur eternā trinitatē in ſūma vnitate opor
tet quēlibet catholicū ſola ⁊ pia fide affir-
mare. Tenet argumentum. ⁊ maiorē ponit
magiſter in pmo capitulo huius diſtictōis.
Et minorē ꝓbat magiſter ibidē tranſumen-
do autoritatē beati Augu. pmo de trinitate
capi. ij. dicētis (Trinitas ē vnus ſolus de⁹
pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſanct⁹. hec trinitas vni⁹
⁊ eiuſdē ſubſtantie vel eſſentie dicit̄ credit̄
⁊ intelligitur) igitur cōcluſio vera. Scda
cōcluſio eſt hec. Nulli bono catholico licet i
diuinaꝝ pſonaꝝ alietate ſeu diſtinctōe vlla-
tenus dubitare. Que ꝓbatur ſic virtualiter.
In illo nullus bon⁹ catholic⁹ pōt propter
materie arduitatē dubitare i quo videt oēs
catholicos doctores ex intētiōe vnanimiter
ꝯcordare. ſed talis ē diuinaꝝ pſonarū alie-
tas vel trinitas in vnitate eſſentie. ergo nul
li bono catholico licet vllatenus diſtinctio-
nē diuinaꝝ pſoāꝝ dubitare. Tenꝫ argumētū
ſed maiorē ⁊ minorē ponit mgr in ſecundo
capitulo huius diſtinctionis. igit̄ concluſio
vera. Tertia cōcluſio eſt hec. Non obſtat
catholicū pluralitatē diuinaꝝ pſonarū auto
ritatib⁹ ſcpture vtriuſqꝫ teſtamēti poſſe cōpro
bare. Iſta ꝯcluſio ꝓbatur ſic. nam dr Geñ.
ij. (Faciamus hoīem ad imaginē ⁊ ſilitu-
dinē noſtrā) In hoc ꝙ dicit faciam⁹ plura
liter oſtēditur pluralitas pſonaꝝ. Sꝫ p hoc
ꝙ dicit imaginē ſingulariter oñdit vnitatē
eſſentie. Et hanc expōem cōfirmat mgr au-
toritate Aug. q̄ habet̄ in litera. Et hoc ideꝫ
probat eciā magiſter autoritatibus noui te
ſtamēti que patet in textu. Et hec eſt ſenten
tia magiſtri in ſpeciali huius diſtinctionis.

Diſ. iij.

Poſtol⁹ nāqꝫ.

Hec ē diſtinctio tertia huius pri-
mi libri. in qua magiſter oſtenſa
in pcedente diſtinctōne pſonarū trinitate ⁊
eſſentie vnitate p ſcripturas: oñdit hoc idē
p ratiōes ⁊ creaturas. Et circa hoc quatuor
facit. Primo eñ oſtēdit p rōnes naturales
diuine eſſentie vnitatē. Secūdo inquirit p
ſilitudinē veſtigij diuinaꝝ pſonarū plitatē
Tertio oñdit vtrūqꝫ p aſſimilatōem imagi
nis mentis create. Quarto manifeſtat oīs
aſſimilatōnes creaturarū ad deum p inſuffi
cientiā ⁊ inequalitatem. Primū facit a prin
cipio huius diſtinctōnis vſqꝫ ibi (Nunc re-
ſtat oſtendere) Secunduꝫ facit abinde vſqꝫ
ibi (Nunc vo ad eam) Tertiū vo ſubiungit
abinde vſqꝫ ibi (Uerūtamen caueat ne hāc
imaginem) Quartum vo facit ab illo loco
vſqꝫ ad finem huius diſtinctōnis. Et hec ē
ſentētia magiſtri huius diſtinctōnis in ge-
nerali. In ſpeciali ſententia magiſtri in hac
diſtinctōne ſtat in quatuor ꝓpōibus. Qua-
rum prima ē hec. Unitas diuine eſſentie po
teſt p rōnes naturales quodāmodo indaga
ri. Iſta ꝓpō probat̄ primo autoritate apo-
ſtoli dicēt (ꝙ inuiſibilia dī a creatura mūdi

per ea que facta ſunt intellecta cõſpiciũtur)
Et exponit ꝙ ꝑ creaturã mundi notat homi
nẽ ꝓpter nature dignitatem ⁊ cõuenientiaȝ
quã habet cũ omni creatura. Unde ꝓponit
ꝙ hõ auxilio natural' rõis ⁊ inſpectõne cre-
aturarũ in cognitionẽ dei ꝑuenire põt. Se-
cundo ꝓbat vnitateȝ diuine eſſentie quatu
or rõnibus. Quaꝝ prima ſic formari poteſt.
Quicunqȝ fecit quod nulla creatura facere
poteſt ille eſt potẽtiſſimus. ſed qui fecit celũ
⁊ terram ex nihilo: fecit quod nulla creatura
facere poteſt. igitur ille ẽ potẽtiſſimus. Sed
nullus fecit celũ ⁊ terraȝ ex nihilo niſi ſolus
deus. igitur ſolus deus ẽ potẽtiſſim⁹. Hanc
rõneȝ cõfirmat magiſter autoritate be. Am
broſij dicẽtis (Ut deus qui natura inuiſibi
lis eſt etiã a viſibilibus poſſet ſciri. op⁹ fecit
quod opificeȝ viſibilitate ſui manifeſtauit)
vbi in primo capitulo huius diſtinctiõis in
tellectũ rõnis ꝑdicte apte explicat. Secũda
ratio. Qui fecit omnia mutabilia immutabi
liſſimus ẽ. ſed qui fecit corꝑalia ⁊ ſpũs mu-
tabiles ille fecit omnia mutabilia. igitur ille
immutabiliſſimus eſt. ſed ex quo hoc null⁹
fecit niſi deus. ſequitur ꝙ ſolus ſit immuta-
biliſſimus. Iſtam ratõnem cõfirmat magi
ſter autoritate Auguſtini de ciuitate dei di-
centis (Uiderũt ſummi philoſophi nullum
corp⁹ eſſe deum. ⁊ ideo cũcta corpora trãſcẽ
derunt querentes deum. Uiderũt etiaȝ nul
lum mutabile poſſe eſſe ſummũ bonuȝ: om-
niũqȝ pricipium. ⁊ iõ oẽm aiaȝ mutabileſqȝ
ſpũs tranſcenderunt) ſed quodlibet tale oȝ
eſſe ab alio. Tertia ratio formatur ſic. Qui
fecit omnia bona ⁊ meliora optimus ẽ. ſed
qui fecit oĩa ſpiritualia ⁊ corporalia ẽ hu
iuſmodi. igitur ille eſt optimus. ſed null⁹ fe-
cit ea niſi ſolus deus. ſequitur ergo ꝙ ipẽ ſo
lus deus ſit optimus. Hanc ratõnem magi
ſter confirmat ex ꝓprijs in tertio capitulo di
ſtinctionis. Quarta ratio eſt. Qui fecit om-
nia pulchra ⁊ pulchriora pulcerrimus ẽ ipẽ
ſed qui fecit omnia corꝑalia ⁊ ſpiritualia eſt
huiuſmõi. igitur ille eſt pulcerrimus. ſȝ nul
lus hoc fecit niſi ſolus deus. igitur ſolus de
us ẽ pulcerrimus. Hanc ratõnem ponit ma
giſter fundamentaliter in quarto capl'o hu-
ius diſtinctõnis. Et ex his quatuor ratõni-
bus magiſter nititur arguere ⁊ ꝓbare vnita
tem diuine eſſentie. quod patet ſic. Naȝ ipſe
quatuor ratiões deum eſſe concludũt potẽ-
tiſſimũ. immutabiliſſimũ. optimũ. ⁊ pulcer-
rimũ. ſed impoſſibile eſt ꝙ ſint plures poten
tiſſimi vl' plures imutabiliſſimi: optimi aut
pulcerrimi ꝙ ſolus deus, qꝛ ſi eſſent duo ta
les: vnus eſſet ſuꝑfluus: ⁊ alter diminutus
quorum vtrũqȝ eſt incõueniens. Relinqͥtur
igitur ex his rationibus ꝙ non ſit niſi vnus
deus, ⁊ ꝑ conſequens prima ꝓpoſitõ vera.

Secũda ꝓpõ eſt hec. Trinitas diuinarũ
ꝑſonarum poteſt per veſtigiales ſimilitudi-
nes a nobis quodãmodo inueſtigari. Hanc
ꝓpoſitõnem ponit magiſter ſententialiter ĩ
quinto capitulo huius diſtinctõis. vbi tran
ſumit dictum Auguſtini. vi. de ciuitate dei.
(Oportet vt creatorem ꝑ ea que facta ſunt
intellectu cõſpicientes trinitatem intelliga-
mus. huius eñi trinitatis veſtigium in crea
turis apparet. hec eñi que arte diuina facta
ſunt ⁊ vnitatem quãdam in ſe oſtendunt et
ſpecieȝ ⁊ ordinem) que tribus perſonis ap-
propriãtur (Nam quodlibet horum creato-
rum ⁊ vnũ aliquid eſt: ſicut ſunt nature cor-
porum ⁊ animarũ. Et aliqua ſpecie formã-
tur ſicut ſunt figure ⁊ qualitates corporuȝ
⁊ doctrine ac artes animarũ. Et ordinẽ ali-
quẽ petit ⁊ tenet. ſic ſũt põdera. collocatões
corporum. ⁊ amores vel delectationes ani-
marũ. Hec autẽ tria tribus perſonis appro
priantur. ⁊ ita in creaturis relucet veſtigiuȝ
trinitatis. In illa eñi trinitate ſũma origo ẽ
oĩm reruȝ) Ex quibus patet ꝑdictam ꝓpo-
ſitõnem eſſe veram. Subdit ꝙ ꝑ creatura-
rum cognitõnem trinitatis cognitio haberi
non poteſt niſi interioris inſpiratõnis reue-
latione.

Tertia ꝓpõ eſt hec. Diuine eſſen
tie vnitatem ac ꝑſonarum trinitatem ꝑ ima
ginem create mentis poſſumus expſſe con-
templari. Que probatur ſic. Quecunqȝ poſ-
ſunt in imagine creata cognoſci: illa etiã de
imagine increata poſſunt ductu luminis ra
tionis naturalis ſpeculari. ſed in mente no-
ſtra inẽptum eſt imago deitatis poſſum⁹ co-
gnoſcere quodãmodo vnitatem in trinitate
ac trinitatem in vnitate. igitur in mente no-
ſtra poſſumus expſſe contemplari trinitateȝ
in vnitate ⁊ ecõuerſo. vt dicit ꝓpoſitio. Te
net argumẽtum ⁊ maior. Sed minorẽ pro
bat magiſter diffuſe. ſic dicens (Sicut ĩ deo
eſt diuina eſſentia ⁊ tres ꝑſone inter ſe diſti
cte. ⁊ ſicut iſte tres ꝑſone diſtinguũtur ſcd'ȝ
varias earum ꝓceſſiones. quia pater intel-

ligendo ſe format verbum eſt. et ſic per mo-
dum intellectus producit filiū. Pater autē
cum filio diligendo ſeipſos mutuo p modū
voluntatis: ſimul ſpirant ſpiritumſanctum.
Ita etiam mens noſtra cum ſeipſam actuali
ter intelligit ex memoria pducit intellectū
⁊ tandē ex memoria ⁊ intellectu pducit vo
luntatem. Et ſicut pſone diuine inter ſe ſūt
equales: ita ꝙ vna non eſt minꝰ ꝙ oēs nec
oēs ſunt magis ꝙ vna, ſic q̄libet harū pote-
tiarum capit omnes tres. ⁊ omnes tres ca-
piunt vnāquāq ipſarum.) ⁊ ſic de conſimili
bus. ⁊ ſic ppoſitio vera. Quarta ppō eſt
hec. Q nulla imago trinitatis creata eſt ſi-
ne magna diſſilitudie tnitatꝭ increate repn̄-
tatiua. Et probatur ſic. Inter quecūq e rea
lis differentia cum notabili diſſimilitudine:
inter ea non poteſt eſſe ſimilitudo ſine ma-
gna difformitate. Sed inter omnē imagi-
nem trinitatis create ⁊ trinitatem increatā
eſt realis differentia cum notabili diſſimili-
tudine. igit inter ea nō poteſt eſſe diſſimili-
tudo ſine magna difformitate. ⁊ p cōſeqns
vna non poteſt eſſe alterius adequate rep-
ſentatiua, vt aſſerit ppō probanda. Tenet
argumētum ⁊ etiam maior ppō. Sed mi-
norē ponit magiſter in textu aſſignans du-
as diuerſitates i quibus trinitas creata dif-
fert a trinitate increata. Quarum prima eſt.
ꝙ deus trinitas que eſt pater filius ſpiritus
ſanctus cui homo ſcdm has tres perſonas
aſſimilatur per tres vires anime ſue. cuiuſ-
modi ſunt memoria. intellectus. ⁊ volūtas
ille tres perſone ſunt vnus deus eſſentialit.
⁊ econuerſo. vnus deus eſt iſte tres perſo-
ne. ſed homo qui per tres iſtas vires anime
imago dei dicitur non eſt iſte tres potentie:
ſed dicitur eas habere: cuiuſmōi deus trini
tas eſt tres perſone. Secūda diſſimilitu-
do eſt ꝙ ſcʒ pater ⁊ filius et ſpiritusſanctus
ſunt tres pſone, ſʒ memoria intellectus. vo-
luntas nō ſunt pſone. ſed bene ſunt tres po
tentie vnius pſone, igitur ⁊c.

Di. iiij.

Ic orit queſtio

Hec eſt quarta diſtinctio huius
primi libri in qua magiſter oſtē-
ſo ꝙ vnitas eſſentie ⁊ trinitas pſonarum i
diuinis poteſt inueſtigari ſeu cōuinci quo-
dammodo ex vtriuſq teſtamēti ſcripturis,
ac per veſtigiū ⁊ imaginem repertas in cre-
aturis: Incipit determinare de perſonarum
origine ⁊ diſtinctione. Et quantum ad hoc
preſens diſtinctio diuiditur in tres partes.
In quarum prima determinat quādā que
ſtionem. In ſecunda opponit contra deter-
minata: ⁊ ſoluit obiectionem. In tertia re-
probat quandam contrariam opinionem.
Primum agit a principio diſtinctōnis vſq
ibi (Sed adhuc opponunt garruli rationa-
tores dicētes. Si deꝰ pr̄ genuit.) Scdm ve
ro facit abinde vſq ibi (Quidam tamē ve-
ritatis aduerſarij cōcedūt patrē ⁊ filiū ⁊ ſpi
ritūſcm̄ ſiue tres perſonas eſſe vnū deum ⁊
vnam ſubſtātiam) Tertium vero ſubiungit
abinde vſq ad finem diſtinctionis. Et hec
eſt ſententia huius diſtinctionis in genera-
li. In ſpeciali vero ſententia magiſtri ſtat in
tribus propoſitōnibus. Quarum prima eſt
hec. Deum ſeipſum genuiſſe, vel a ſe aliū
deū eſſentialiter generando produxiſſe om
nino eſt negādū. Et pbat ſic. Illd ſe ſimplr
apō fideles negandū. quo conceſſo ſequere-
tur idem generaſſe ſeipſum. Uel plures eſſe
deos, ſed deum ſe: vel a ſe eſſentialiter aliū
deum genuiſſe eſt huiuſmodi. igitur ppoſi
tio vera. Tenet argumentum: et maior eſt
euidens. Sed minorem probat magiſter in
litera querens an hec ſit vera. (Deus genu
it deum.) ꝙ ſic, quia deus pater genuit de-
um filiū, ⁊ tamen non ſequitur, ergo genu-
it ſe deum vel alium deum, ſcilicet alium in
deitate, ſed alium in perſonalitate ſeu in p-
ſona. Secunda propoſitio eſt hec. Deum
patrem originaſſe i eternitate vnicū deū fili
um a ſe patre alium ſola perſonalitate eſt af
firmandum. Et formatur ratio pro huiꝰ cō
cluſionis probatione ſic. Illud eſt affirmā-
dum apud chriſtianos quo negato ſequere-
tur in deitate plures eſſe deos, ſed deū pa-
trem originaſſe in eternitate vnicum deum
filium a ſe patre alium ſola perſonalitate eſt
huiuſmodi, ergo hoc eſt affirmandū. ⁊ per
conſequens propoſitio vera. Argumentum
apparet bonum: ⁊ maior eſt euidens. Sed
circa minoris probationem procedit magi-
ſter i litera ſic. Et ſuppoſita determinatione
queſtionis premiſſe qua dicebatꝰ ꝙ deus ge
nuit deum, ⁊ tamē nec ſe nec aliū deū: argu
itur (Si deus genuit deum, aut igit deꝰ pr̄
genuit deū q̄ eſt deus pr̄. ⁊ ſic idē genuit ſe-

ip̄m. aut deus pr̄ genuit deū q̄ nō eſt deꝰ pat̄
⁊ ſic erūt plꝛes dij) Ad iſtud mgr̄ rn̄dēdo di-
cit ꝙ iſta ꝓpoſitō. Deꝰ pater genuit deū qui
nō eſt deꝰ pr̄. duos pōt hr̄e ſenſus. Unꝰ eſt:
deꝰ genuit deū q̄ nō eſt deꝰ pr̄. id eſt filiū qui
nō eſt pr̄ q̄ deꝰ eſt. ⁊ iſte ſenſus verꝰ eſt. q̄a ibi
notat̄ alietas eſſentie. ſed ſolū ꝑſone. Alius
aūt ſenſus eſt. Deꝰ genuit deū q̄ nō eſt idem
deꝰ cū deo pr̄e ⁊ ſic eſt falſa. q̄a ſic ī ip̄a deno
tat̄ alietas eēntie ſeu nature ad quā ſeq̄t̄ plu
res eſſe deos. qḋ eſt īpoſſibile. Tertia ꝓpō
M: tres ꝑſone ſunt vna deitas ⁊ ꝙ vnꝰ deꝰ
ſit trinitas eſt a quolibꝫ catholico firmiſſime
tenēdum. Et ꝓbat̄ rōne ſic. Illud eſt firmiſſi
me tenēduꝫ. quo dubitato eſſet in fide ⁊ ſā-
ctoꝝ auctoritatibꝰ heſitādū. ſed tres ꝑſonas
eſſe vnā deitatē. ⁊ vnū deū eſſe tres ꝑſonas
vl' trinitatē. eſt hmōi. igit̄ hoc eſt firmiſſime
tenendū. vt dicit ꝓpoſitō. Argumētū eſt bo-
nū. ⁊ maioꝛ ē vera. ſed mīoꝛis euidētiā pōit
Magiſter in textu ꝓpōnēs quoꝛūdā opino
nē: dicentium ꝙ nomē eſſentiale in diuinis
cuiuſmōi eſt hoc nomē deꝰ poſſit p̄dicari de
noīe ꝑſonali. cuiuſmōi eſt pr̄. Dicendo pr̄ eſt
deꝰ. nō tn̄ ecōuerſo. nomē ꝑſonale poſſit pre
dicari de noīe eſſentiali. Dicēdo deꝰ eſt pater
Un̄ cōcedebant iſtam. tres ꝑſone ſunt vnus
deꝰ. ſed negabāt iſtaꝫ. vnus deꝰ eſt tres ꝑſo-
ne. Iſtaꝫ opinionē repꝛobat magr̄ in lr̄a. di-
cēs ꝙ ſcḋm fidē catholicā vtraqꝫ iſtaꝝ eſt ve
ra. ⁊ ꝯfirmat dictū ſuū autoꝛitatibꝰ ſanctoꝝ
vt patet in littera. igitur ⁊c. Di. v.

Eſt hec q̄ritur

p Iſta eſt diſtinctio . v. In q̄ mgr̄
Oñſo ꝙ in diuiſis ſit generatō in
quirit an eſſentia eſt gn̄atōis terminꝰ. Et cir
ca hoc tria facit. Nā p̄mo mouet ⁊ determi-
nat queſtionē. Scḋo inducit inſtātiaꝝ ob
iectionē. Et tertio q̄rūdā ſubdit auctoꝛitatū
expoſitōeꝫ. Primū agit a p̄ncipio diſtinctō
nis vſqꝫ ibi (Predictis aūt videt̄ eſſe ꝯtrari
um) Scḋm abinde vſqꝫ ibi (Oñdit̄ quoqꝫ
ex illis ꝟbis) Tertiū ꝟo abinde vſqꝫ ad finē
totius diſtinctōis. In ſpāli vero ſnīa magr̄i
ſtat ſummarie in tribꝰ ꝓpōibus. Quarū pri-
ma eſt hec. Diuīa eſſentia nō eſt generās ne-
qꝫ generata. Et ꝓbat̄ ſic. Illud nō eſt ꝯcedē
duꝫ. quo cōceſſo ſequeret̄ eſſentiā diuinā nō
eſſe eſſentiā vel eandē reꝫ generaſſe ſeipſam.
Uel eſſe a ſe ipſa genitaꝫ. ſed eſſentiā diuinā
originare. ſeu eſſe genitaꝫ eſt hmōi. igitur te
net argumētuꝫ. ⁊ maioꝛ eſt nota ſed mīoꝛis
ꝓbationē magiſter in littera ītroducit ſic q̄-
rendo. An hmōi ꝓpoſitōnes ſint cōcedende
(Pater genuit diuinā eſſentiā. Diuina eſſen
tia genuit filiū. Diuina eſſentia nō eſt gene-
rata. nec creata) Et reſpōdendo dicit itentū
ſuū. ſcꝫ ꝙ diuina eſſentia nō ſit genita nec ge
nerat. qḋ ꝓbat tribus ratōnibus. quaꝝ pri-
ma eſt talis. Omne quod generatur relatiue
dicitur. igitur ſi eſſentia diuina generat̄ rela-
tiue dicitur: qḋ falſum eſt. q̄a tunc nō ſignifi
caret abſolute ſubſtantiā. Secūda ratō talis
eſt. Pater eſt diuina eſſentia. ſi igitur pat̄ ge-
nuit diuinam eſſentiaꝫ tūc genuit ſeipſum. ⁊
illud iteꝝ ſtare nō pōt. Tertia ratio talis eſt
Pater ꝑ diuinam eſſentiā habet eſſe. ſi igitur
pater genuit diuinā eſſentiā. tūc pater habe-
ret eſſe per illud qḋ eſt generatuꝫ ab ipſo qḋ
falſum eſt. quia generatum a generante ha-
bet eſſe. et nō generatus a genito. Addit eti-
am magiſter qḋ ſimili modo ꝓbat Augu. ꝙ
pater nō eſt ſapiēs ſapiētia genita. ſi eīn pat̄
eſſet ſapiēs per illam ſapientiam quā genuit
cū ideꝫ ſit ei ſapere ⁊ eſſe. ſequit̄ ꝙ haberet eſ
ſe per illud ⁊ ab illo qḋ genuit. qḋ nō pōt ſta
re. Secunda propoſitio. Quanq̄ filius et
ſ. non ſint aliud ꝙ ip̄a diuina eſſentia tamē
producti ſunt ambo realiter. Hanc ꝓpoſitio-
nem magiſter inueſtigat obijciēdo ꝯtra hoc
quod dictum eſt. ſcꝫ ꝙ pater non genuit di-
uinam eſſentiam. Nam dicit pater genuit il-
lud qḋ ipſe eſt. eſt diuina eſſentia. igitur ge-
nuit diuinā eſſentiam. Et magiſter reſpōdet:
ꝙ illa pater genuit id qḋ ipſe eſt. ſic debet in
telligi. ideſt pater genuit filiuꝫ. eo ꝙ eſſentia
liter eſt idem cum ipſo. Tandē oſtenſo ꝙ nō
eſt concedendum. ꝙ eſſentia genuit filiuꝫ. eo
ꝙ ſequeretur idem generaſſe ſeipſum. magi-
ſter exponit autoꝛitates ſanctoꝛum. ſcꝫ Au-
guſtini et Hilarij. que videntur p̄dictis ob
uiare di. ꝙ eſſentia filij ſit de eſſentia patris.
Hec autoꝛitates ſunt ſic exponende ſeu intel
ligende. filius qui eſt eſſentia. eſt de patre q̄
eſt eſſentia. et ſic de alijs. Tertia propoſi-
tio eſt hec. Filius ⁊ ſpiritus ſanctus ſunt pro
ducti non tamen de nihilo ſed de aliquo. li-
cet non de aliquo materialiter. Hanc ꝓpoſi
tionem probat magiſter. exponendo autoꝛi-
tates dicentes patrem de ſua ſubſtantia fili-
um genuiſſe. Et dicit ꝙ huiuſmodi autoꝛita

tes ſunt ſic exponēde. Pr̄ genuit filiū de ſua ſba. ⁊ nō genuit cū ꝺ nihilo ſ; genuit talē q̄ eſt eiuſdez nature cū ipſo. Hanc expoſitionē magiſter confirmat per multas autoritates que patent in littera. igitur ⁊c. Diſt. vi.

P Reterea queri-

Hec eſt diſtictio ſexta in qua magiſter. Oſtenſo ꝙ eſſentia diuina non poſſit eſſe terminus generationis incipit agere de potentia generantis. Circa qꝺ tria facit. Primo oſtendit quomō pater nec voluntate nec neceſſitate filium genuit. Secundo cōtra illud replicando ratione quadā obijcit. Tertio poſt digreſſionē ad principale intentū redit. Primuȝ iſtoꝝ facit a principio diſtinctōnis vſqꝫ ibi (Sed cōtra hoc opponitur) Secūduȝ vero abide vſqꝫ ibi (Predicta tamē verba ⁊c.) Tertium abinde vſqꝫ ad finē diſtinctōnis. In ſpeciali magiſtri ſententia in hac diſtinctōne ſtat in tribus ꝓpoſitionibus quarum prima eſt hec. Non eſt catholice ſentiēdum deū patrē genuiſſe filium neceſſitate cogēte. aut volūtate precedēte. ⁊ ꝓbatur ſic. Illud nō eſt catholice ſentienduȝ quo cōceſſo ſequit̄ deū aut eſſe miſeruȝ. aut mutabilem ⁊ filium dei nō eſſe naturalē filium. ſed patrē genuiſſe filiuȝ neceſſitate cogēte aut volūtate antecedēte eſt huiōi. igitur illud nō eſt ſentiendū. Argumentū eſt notum ⁊ maior. ſed minorē ponit magiſter in textu Reſpondendo ad queſtionē iſtā. Utꝝ pater genuit filiū ex neceſſitate aut volūtate. Magiſter reſpondendo dicit. Nec genuit eum neceſſitate. quia ſi ſic. tūc genuerit cū non potuit eū non generare. tunc neceſſitas coactōis caderet in deū qꝺ non eſt dicendum. cū ipſe ſit ſumme liber. Nec voluntate. ſcȝ antecedēte. ſ. ꝙ prius vellet filium generare ꝙ ipſum genuit. vt ſi ſtaret in eius libera poteſtate vt gn̄aret ſi vellet. ⁊ non generaret ſi nollet. qꝛ ſic caderet mutabilitas in deū quod eſt incōuenies. Iſta patent in littera autoritate beati Augu. Secunda propoſitio eſt hec. Ex diuine nature ⁊ voluntatis identitate argui nō pōt filiū natura eſſe filiū volūtate. Iſtaȝ ꝓpoſitionē probat magiſter in littera ſoluendo argumentū hereticoꝝ. quod faciūt in iſta materia dicentes. In diuinis ideȝ ſunt natura ⁊ voluntas. Si igitur pater genuit filiuȝ natura videtur etiā ꝙ genuit ipſum voluntate. Ad qꝺ magiſter reſpōdēdo dixit. Ex quo in diuinis natura et voluntas differunt ratōne vel cōnotato. ideo nō obſtante ꝙ ſint idē identitate abſoluta. nō tamē ſunt idem idētitate formali. qꝛ aliq̄d pōt conuenire nature qꝺ nō cōuenit volūtati. ⁊ perconſequēs nō eſt incōueniēs filiū eſſe filiū natura ⁊ nō voluntate. Et confirmat hoc per ſimile. Naȝ voluntas dei ⁊ ſciētia eius ſunt idē et differūt ratione vel cōnotatōne. qꝛ ſciētia connotat aliquid eſſe in deo qꝺ non cōnotat volūtas et econtra. qꝛ ratōne ſcientie ſue cōuenit deo ſcire et cognoſcere malū. nō tamen ratione voluntatis ſue cōuenit ſibi velle et approbare malū et ita eſt in propoſito. igitur ꝓpoſitio vera. Tertia propoſitio. Solū neceſſitas incōmutabilitatis ac voluntas cōmunicabilitatis concurrunt ad eternaȝ filij dei generationē. Iſta propoſitio ꝓbatur ſic. Illa neceſſario concurrūt ad eternam filij dei ꝓductionem ſine quibus impoſſibile eſt deuȝ eſſe deuȝ. ſed deus neceſſario eſt deus neceſſitate incōmutabilitatis. et voluntate cōmunicabilitatis. igit̄ iſta duo ad productionem filij dei concurrunt tenet argumentuȝ et maior. ſed minorem ponit magiſter in textu ſaltē ſentētialiter. vbi reprehendit quendā hereticū qui dixerat patrem generaſſe filium voluntate precedente vel antecedente vel efficiente et ſic pri⁹ fuiſſe volēs ꝙ generās qꝺ falſuȝ eſt. igit̄ ꝓpoſitio apparet vera. Di. vij.

H Ic ſolet queri a

Iſta eſt ſeptima diſtinctio. In q̄ magiſter. Oſtenſo qualiter pater genuit filium quo ad virtutem ſeu potentiā intellectualem. Hic oſtendit de potentia ei⁹ generandi naturali. Et circa hoc tria facit. Primo inquirit an potētia generādi ſit in filio. Scḋo oñdit ꝙ nō gn̄are nō ſit i potētia i ipo filio. Tertō reddit rōȝ de ſuo dicto. Primū facit a ꝓncipio diſtictōnis vſqꝫ ibi. (Sȝ vehementer nos mouet) Secūdum ſubiungit abinde vſqꝫ ibi (Itē queritur a qbuſdā) Tertiuȝ vero abinde vſqꝫ ad finem diſtinctōnis. In ſpeciali ſententia magiſtri ſummarie ſtat in tribus propoſitionibus quarum prima eſt hec. Nō eſt ſimpliciter quid ſed eſt ad aliquid patrem poſſe, aut velle filium generare. Iſtam propoſitionem proſequitur magiſter querens: an pater potuit et voluit fili-

uiij generare. ſi ſic. ergo paṫ voluit et potuit
aliquid qđ nō potuit nec voluit filius. Uel
oportet etiā filiū poſſe et velle generare, qđ
eſſet incōueniens. Uel oportet dicere ꝙ fili-
us ſit impotēs. Huic dificultati reſpōdet ma-
giſter d, ⁊ dato ꝙ pater poſſꝫ generare ⁊ nō
filius. adhuc nō ſequereṫ patrē aliquid poſ-
ſe quod nō poſſet filius. q̄a poſſe ⁊ velle pa-
trem generare nō eſt ꝓprie aliquid ſed ad ali
quid. ergo nō poſſe ⁊ nō velle generare non
arguit impotentiaꝫ in filio, vt aſſumitur in q̄
ſtione predicta. Pro huius argumenti euidē
tia ſciendū eſt. ꝙ q̄cquid eſt in diuinis eſt eſ-
ſentia vel relatio, et ergo quicq̄d cōuenit deo
hoc cōuenit ſibi vel ratione eſſentie. ⁊ tunc
eſt cōe tribus pſonis, vel rōe relationis. et
tunc nō oportet ꝙ quodlibet tale ſit ꝯmune
tribus pſonis. Cū ergo poſſe generare nō ſit
aliq̄d in diuinis. i. nō eſt aliq̄d ſpectās ad eſ-
ſentiā. ſed poti⁹ ad aliq̄d ſpectās ideſt ptinēs
ad relationē. ſ. ad paternitatē nō eſt incōue-
niēs ꝙ nō ꝯueniat filio. qꝛ illa ꝓprietas. ſcꝫ
paternitas nō ſpectat ad filiū. ⁊ p ꝯſequēs
hec ꝓpoſitio prima eſt vera. Secūda ꝓpoſi
tio eſt hec. Qꝛ fili⁹ nō pōt nec vult generare
hoc nō debemus ſibi ad impotētiā ſed poti⁹
ad cōditionis ꝓprietatē imputare. Hanc ꝓ-
poſitōeꝫ ꝓbat magiſter autoritate beati Au
guſt, dicētis. ꝙ fili⁹ potuit generare ſed nō
oportuit ipm̄ generare, eo ꝙ tūc inordinata
⁊ ſupflua fuiſſet diuina gn̄atio, ſi fili⁹ genit⁹
ĩ nepotē generaret patri. Et dicit poſtea mḡr
ꝙ iſta verba Auguſtini ſic ſunt intelligēda.
nō enī nō potuit. ſed nō oportuit. id eſt non
cōueniebat ꝓprietati eius qua eſt filius ⁊ nō
pater. que ꝓprietas deſineret ꝙ cito genera-
ret. Et cōcludit ꝙ ſicut nō arguit impotētiā
in patre ꝙ nō pōt eſſe fili⁹, ita econtra nō eſt
impotētie in filio ꝙ nō pōt eſſe pater. Ter
tia ꝓpoſitō eſt hec. Unā ⁊ eandē ⁊ equalē po
tētiā generādi fore in pr̄e ⁊ filio poſſum⁹ af-
firmare. Jſtā ꝓpoſitōeꝫ magiſter inueſtigat
inq̄rēdo an potentia generādi in pr̄e ſit ali-
qua potētia in filio. Et r̄ndet ꝙ vna ⁊ eadeꝫ
ſit potētia qua paṫ pōt generare ⁊ qua filius
pōt generari: cū in pr̄e ⁊ filio nō ſit niſi vna
ſapiā. natura, ⁊ potētia. Uel ſic r̄ndet magi-
ſter. ꝙ potētia generādi cū natura dicit ꝓprie
tatē. referendo igiṫ intellectū ad ꝓprietatē nō
eſt potentia generādi in filio, qꝛ ſic eſt aliud
poſſe generare ⁊ poſſe generari. referendo ve
ro ad naturā idem ſunt igitur ⁊c. Di. viij.

Vnc de verita-

n Jſta eſt diſtinctio. viij. hui⁹ primi
li. Jn qua Dn̄ſo q̄d tenēduꝫ ſit de
veritate gignētis. Agit de natura cōicata ꝑ
actū generatōis. Et quātū hoc cōcernit ma-
teriā pn̄tis diſtinctōis. tūc diuidiṫ in tres ꝑ-
tes. Jn pͥma oſtēdit diuine eſſentie veritatē
Jn ſecūda ei⁹ nature imutabilitatē. Jn ter-
tia eius ſimplicitatē. Primū facit a pͥncipio
diſtinctōis vſqꝫ ibi (Dei etiā ſoli⁹ eſſentia).
Scōm abinde vſqꝫ ibi (Eadēqꝫ ſola eſſentia
ꝓprie ſimplex eſt) Tertiū abinde vſqꝫ ad fi
ne diſtinctōis. Et hec eſt ſentētia mḡri in ge
nerali. Jn ſpāli vero ſententia in hac diſtin.
ſummarie cōtineṫ in tribus ꝓpoſitōibus q̄ꝝ
prima eſt hec. Dūtaxat deus ꝓprie habet eſ-
ſentie veritatē ſine alicui⁹ nō actualitatis ad
mixtione. Et ꝓbatur ſic. Jllud habet ꝓprie
eſſentie veritatē ſine alicui⁹ non actualitatis
admixtione, cuius eſſe reptum eſt, ſemꝑ eſſe
i. eternaliter. ⁊ qđ eſt ſine ꝑteritione ⁊ futuri
tōe, ſed ſolus de⁹ eſt hmōi. igiṫ ipſe ſolus ha
bet eſſentie veritatē ſine alicui⁹ nō actualita
tis admixtione. tenet ꝯſequētia ⁊ maior. et
minorē ꝓbat mḡr in lr̄a. ꝑ hoc ꝙ eſſentia a ṽ
bo eſſendi nomē ꝓpriū hꝫ. Eſſentia enī deri-
uatā a ṽbo ſum es eſt. Et ꝯfirmat ꝑ hoc ꝙ eſ
ſe diuinū nō nouit ꝑteritū neqꝫ futuꝝ. Se
cūda ꝓpoſitio eſt. Solus de⁹ hꝫ eterne ꝑma-
nētie ſtabilitatē abſqꝫ cuiuſuis mutabilitatꝭ
variatōne. Et ꝓbaṫ ſic. Jllud virtualiter hꝫ
eterne ꝑmanētie ſtabilitatē qđ eſt ipm̄ ſuum
eſſe ⁊ qđ impoſſibile eſt aliter ipm̄ diſponi ꝙ
eſt. quacūqꝫ etiā diſpōne. ſed ſolus de⁹ eſt hu
iuſmōi. ergo ꝓpoſitio vera. Argumentuꝫ ap
paret bonū et maior vera. Et circa minoris ꝓ
batōem ꝓcedit mḡr in textu ſic. Et ꝑponit ꝑ
mo dei eſſe oīno eſſe imutabile. qđ ꝓbaṫ pri-
mo ꝑ hoc ꝙ diuinū eē eſt veriſſimū. qđ nō eſ
ſet ſi poſſet mutari. Scđo ꝑ hoc ꝙ in deo nō
ſūt accidētia ꝑ q̄ mutatō ĩ reb⁹ ꝯtigit. Tertō
ꝑ ꝯpatōeꝫ dei ad creaturas. Nā oīs creature
mutatio fit vel ꝑ loca vl' tp̄a vl' ꝑ affectōes:
ſꝫ neuṫ iſtoꝝ modoꝝ cadit in deo. vt ptꝫ ꝑ di
uerſas ſctōꝝ autoritates in textu. igiṫ ſuū eē
eſt oīno imutabile. Tertia ꝓpō eſt. Qꝛ de
us hꝫ ſimplicitatē eſſentie ſine cuiuſcūqꝫ mlͭ-
tiplitatꝭ ꝯpōe. Et ꝓbaṫ ſic. Jllđ hꝫ eēntie ſim
plicitatē ſine cuiuſcūqꝫ mlͭtiplicitatꝭ ꝯpōe qđ
nō ſolū corpoꝝ vl' ſpūuꝫ aut ꝑdicamtoꝝ mul
tiplicitati nō ſubijciṫ, ſꝫ etiā ipmmet ē qđ in

eo ē. ſeu ī eo eſſe dr. ſꝫ deꝰ ē hmōi. igit̄ ipe hꝫ ſimplicitatē ſine cuiuſcūqꝫ mltiplicitat̄ ꝯpoſitōe. Argumētū pꝫ ꝛ maior. Et minorē exequēs mgr in lr̄a ꝓponit ꝙ diuina eētia vere ꝛ ꝓprie ſimplex ē. eo ꝙ in deo nulla ē diuerſitas ꝑtiū accidētiū formaꝝ. Scđo ꝓbat idē ꝑ ꝯparatōeꝫ ipiꝰ ad mltiplicitatē creature ſpūal̄. in q̄lꝫ nō ſit diuerſitas ꝑtiū ſicut in creatura corꝑali ꝓpt̄ eiꝰ ſimplicitatē. cū tota ſit vbicūqꝫ ſit ſic aīa rōalis dr eſſe tota ī toto corꝑe ꝛ tota ī q̄lꝫ eiꝰ ꝑte. eſt tn̄ in ea diuerſitas accidētiū. ſic mgr declarat ꝑ exēplū de diuerſis anime affectōibꝰ. Poſtea oñdit ꝙ hmōi ſimplicitati nō repugnat mltiplicitas noīm q̄ d̄ ipo dicūt̄. eo ꝙ oīa vnū ſignificāt. Et ꝙ nulla accidētia ſint in ipo oñdit diſcurrēdo ꝑ ſingula p̄dicamēta accidētis. Et etiā ꝙ ſubſtantia ī ꝓprie dr de deo. oſtēdit. qr accidēti ſubſtat ipa ſuba. Et addit ꝙ ipa dei ſimplicitas ꝑſonaꝝ plalitatē nō excludit. Et ꝙ nō ſit aliq̄d in deo quod nō ſit deus. igitur. Di. ix.

Unc ad diſtin.

n Iſta ē diſt. ix. In q̄ mgr. Poſtꝙ̄ egit de nā cōicata ꝑ gn̄atōem. Tractat de coeternitate genitoris ꝛ geniti. Et tria facit. Nā p̄mo oñdit pr̄is ꝛ filij coeternitatē. Scđo ſoluit īſtātie difficultatem. Tertio diſſoluit incidētis q̄ſtionis ābiguitatem. Primū agit a p̄ncipio diſtin. vſqꝫ ibi (Sꝫ q̄ris a me inq̄t Ambroſiꝰ) Scđm facit abide vſqꝫ ibi, (Hic q̄ri pōt) Tertiū abide vſqꝫ ad finē diſti. Et hec ē ſnīa mgr̄i in hac diſtictōe ī gn̄ali. In ſpāli ſnīa mgr̄i ſtat in tribꝰ ꝓpōibꝰ quaꝝ p̄ma ē hec. Dei filiꝰ ab et̄no a p̄re genitꝰ ē ſimpl̄r pr̄i coeternꝰ. Et ꝓbat̄ ſic. Illđ ē deo coeternū ſine quo deꝰ nūꝙ̄ fuit nec eē potuit. ſꝫ h̄ ē filiꝰ genitꝰ a p̄re. igr̄ ipe ē pr̄i coeternus. Argumētū videt̄ valere. ꝛ maior ē vera Sꝫ mīorē ꝓbās mgr̄ ī lr̄a ꝓpōit p̄mo ꝙ tres ꝑſone ī diuīs idē ſūt ī natura. ſꝫ diſticte in ꝑſonalitate. Un̄ infert ꝙ lꝫ filiꝰ ſit aliꝰ a p̄re. cū ſit ab eo genitꝰ nō tn̄ āte fuit pr̄ ꝙ̄ filiꝰ. cū ꝑſone diuīe ſint ſibiīuicē coeterne. Poſtea excludit errorē aliciꝰ arij dicētis ꝙ ſi filiꝰ natꝰ eēt p̄ncipiū h̄ret. ꝛ ꝑ ꝯn̄s eternꝰ nō exiſteret. Hūc errorē excludit ꝑ autoritatē Aug. dicēt̄ Si filiꝰ nō eēt coeternꝰ pr̄i pr̄ fuiſſet aliq̄n ſine ſapia. eo ꝙ filiꝰ ſit ſapia pr̄is. Uel pr̄ fuiſſet aliq̄n ſine filio. ꝛ poſtea h̄uiſſet filiū. q̄ ſtare nō pn̄t. Relinq̄tur q̄ ꝓpoſitio va. Scđa ꝓpō ē hec. Filij eterna gn̄atio eſt ineffabilis Et ꝓbat̄ ſic. Illud ē ineffabile q̄đ oēm ſenſuꝫ ſuꝑat nō ſolū hoīm ſed ꝛ āgeloꝝ. ſed eterna generatio filij a p̄re eſt hmōi. igit̄ ipſa eſt ineffabilis. Tenet argumētuꝫ ꝛ maior. ſed minor patet in textu. vbi mgr̄ diuerſis autoritatibus ſanctoꝝ inſinuat. ꝙ p̄rem nō eſſe priorē filio oēm intellectū creature excellit. Quāuis quidā male p̄ſumant ipm poſſe ꝑ intellectū creatū ꝯprehēdi. Tertia ꝓpoſitio ē hec Filius in diuinis congruentiꝰ dicitur ſemper natus ꝙ̄ naſci. Et ꝓbatur ſic. Illud eſt de generatōne filij in diuinis potiꝰ affirmandū q̄đ ꝑfectōeꝫ ſine imꝑfectōe exprimit. ꝙ̄ illud q̄đ imꝑfectōem de ſe nō excludit. ſed filiū ſemꝑ eſſe natū ꝑfectionē ſine imꝑfectōne exprimit Et filiū ſemꝑ naſci de ſeipſo nō excludit imꝑfectōem. igitur potius eſt affirmandū ipm ſemꝑ eſſe natū ꝙ̄ ſemꝑ naſci. Argumētū apparet euidēs ꝛ maior ꝛ minor poſſunt haberi ex littera. cuiꝰ tota ſentētia pōt ſtare in iſto ꝙ expreſſio gn̄atōnis ꝑ verbuꝫ p̄teriti ꝑfecti tēꝑis. cuiuſmodi ē li natus. denomiat actuꝫ generatōnis tranſiſſe ꝛ terminū eius actualiter in cōpleto ſtare. Sed expreſſio gn̄atōis ꝑ v̄bū p̄n̄tis tp̄is cuiuſmōi ē li naſcit̄ denoīat actū generatōis adhuc fieri. q̄đ d̄ ſe ipꝑfectōꝫ nō excludit. Et ꝑ ꝯn̄s ꝓpō va. Diſt. x.

Unc poſt filiū

n Iſta eſt diſtinctō. x. In qua mgr̄ poſtꝙ̄ egit de gn̄atōne filij a patre. Incipit agere de ꝓceſſiōe ſſ. ab vtroqꝫ. ſcꝫ a p̄re ꝛ filio. Et circa hoc tria facit. Prīo eīn oñdit ſpm̄ſcm̄ amorē eſſe pr̄is ꝛ filij. ꝛ ꝑ ꝯſequēs ꝓcedere ꝑ modū volūtat̄. Scđo ſubiūgit ꝙ amor ꝯueniēter appropriat̄ ꝑſone ſpūſ ſcti. Tertio ꝯcludit ꝙ etiā ſſ. ꝯueniēter noīatur noīe cōi. ſcꝫ ꝯueniēti tā pr̄i ꝙ̄ filio. quorū q̄libet ē ꝛ pōt dici ſpūſſanctus. Primū facit a p̄ncipio diſtinctōis vſqꝫ ibi, (Hic manifeſtauit ſe dixiſſe) Scđm ſubiūgit abide vſqꝫ ibi. (Hic notandū ē) Tertiū ſubiūgit abide vſqꝫ ad finē diſtinctōnis. Et hec ē ſnīa mgr̄i ī hac diſtin. in gn̄ali. In ſpāli ſnīa mgr̄i ſtat in tribꝰ ꝓpōibꝰ q̄ꝝ p̄ma eſt. Caritas ſeu amor eētialis ſpūiſctō a ꝓꝑatus eſt cōis toti trinitati. Et ꝓbat̄ ſic. Sicut ſe hꝫ ſapia ad totā trinitatē ꝛ ad filiū. ita ſe hꝫ amor ad t̄nitatē ꝛ ad ſpm̄ſcm̄. ſꝫ ſapia eētial̄r dicā ꝯuenit toti t̄nitati ꝛ tn̄ a ꝓꝑat̄ filio. igr̄ caritaſ ſeu amor pōt ꝯuenire toti trinitati. ꝛ tn̄ a ꝓꝑari ſpūiſacto vt aſtruit ꝓpō. Argumētū pꝫ ꝛ maior. ſꝫ mi-

noꝛē ꝓbans mḡr in textu ꝓponit pꝛimo ꝙ ſpūſſāctus ſit amoꝛ vel dilectio patris ⁊ fi-lij. quod ꝓbat autoꝛitate btī Auguſti. xiiij. de trinitate dicentis ꝙ ſpiritusſanctus nec patris ē ſolus: nec filij ē ſolus. ſed amboꝝ. Et ideo cōmune quo inuicē ſe diligunt pater ⁊ filius nobiſ inſinuat charitatē. Poſtea remouet magiſter quandam dubitatōnem exoꝛtā ex dicto Joh. iiij. ca. pꝛimo canonice ſue vbi dicit. Deus charitas eſt. Diceret aliquis ſi ſpūſſanctus eſt amoꝛ ſiue dilectio et charitas: cur tūc Johes non dixit. ſpūſſanctus charitas ē. ſ3 dixit. deus caritas ē: relinquens nos ſub dubio an intēdat ibi de tota trinitate loqui aut ꝺ aliqua ꝑſona in ſpeciali Ad qꝺ rn̄det magiſter ꝙ charitas. dilectio. ſeu amoꝛ l3 ſit cōis toti trinitati: tn̄ qn̄ꝗ3 appꝛopꝛiatur ꝑſone ſpūſſancti. ſicut etiā ſapiā cōis eſt oibus ꝑſonis: tn̄ ſpāliter appꝛopatꝛ filio. Etiā ꝙuis nomē legis cōe ſit toti veteri teſtamēto. appꝛopꝛiatꝛ tn̄ legi moyſi ex quibus ſimul ſumptis patet ꝓpōem eſſe verā.

Scōa ꝓpō ē hec. Charitas ſeu amoꝛ ꝑſōalis nulli alteri ꝓpꝛie ꝯuenit ꝙ ſolius ſpūſſācti ꝑſonalitati. Et ꝓbatꝛ ſic. Jllius ſoli⁹ ꝑſonalitati ⁊ nulli alteri charitas ſeu amoꝛ ꝑſonalis ꝓpꝛie cōuenit q ſolus ꝑ modū dilectōnis ꝓcedit, ſed talis ē ſpūſſanctus. igitꝛ charitas ſeu amoꝛ ꝑſonalis ſpūſſancto ꝓpꝛie ſoli cōuenit. Tenet ꝯn̄a ⁊ maioꝛ. ſed minoꝛē ꝓbans mḡr in textu inducit tale dubiū. beatus Johānes dicit in ſua canonica vbi ſup: ꝙ dilectio ex deo ē. Cum ergo tam filius ꝙ ſpūſſanctus ſit ex deo. vnus ꝑ natiuitatem. alius ꝑ ꝓceſſionē. dubitatꝛ quis illoꝝ dilectio vocatꝛ. Et rn̄det ꝙ ſpūſſanct⁹. ⁊ hoc ꝓbat ꝑ textū ſequētem in eadē canonica. vbi poſtꝙ dixit. dilectio que nos facit ī deo manere in ꝺo ē: ſubiūgit. (Jn hoc cognoſcim⁹ ꝙ in deo manemus ⁊ ipſe in nobis. quia de ſpiritu ſancto dedit nobis.) Sanctus itaꝗ3 ſpiritus de quo dedit nobis facit nos in deo manere. Jnſinuās ꝑ hoc ſpm̄ſanctū facere illā dilectōem que ē ex deo. Et iſta confirmat magiſter ꝑ autoꝛitates ſanctoꝝ q patent in litera. igitꝛ ꝓpō vera. Tertia ꝓpō ē hec. Spūſſanctus rōne cōis originalꝛ pncipij ē noīe ſpūſſancti noīatus. nō obſtante ꝙ illud nomē ſit cōmune oibus tribus ꝑſonis. Et ꝓbatur ſic. Qꝺcūꝗ3 cōiter ⁊ equalitꝛ habet originē a duobus ꝯuenientiſſime nominatꝛ noīe ꝯuenīēte ambobus. ſed ſſ. hab3 cōem a pr̄e ⁊ filio originē. igitꝛ cōuenienter habet denoīatōem eis cōe3: vt p̄tēdit ꝓpō p̄dicta. Argumētū apparet claꝝ cū maioꝛe. ſed minoꝛē ꝓbat magiſter ī litera autoꝛitate be. Aug. igitꝛ ⁊c. Di. xi.

Jc dicendū eſt

Hec ē di. xi. in qua magiſter poſt ꝙ egit de mō quo ſſ. ꝓcedit: agit de pꝛincipio a quo ꝓcedit. Et tria circa hoc facit. nā pꝛimo oñdit quid circa hmōi pꝛincipiū latini ſentiant. Secūdo ſubdit in quo greci ab ipis diſcrepant. Tertio ſubiūgit in quo greci ſimul ⁊ latini cōſentiant. Pꝛimū facit a pꝛincipio diſtic. vſꝗ3 ibi (Greci tamē dicūt) Scōm abinde vſꝗ3 ibi (Sciendū tn̄ eſt) Tertiū vo abinde vſꝗ3 ad finē diſtinctionis. Et hec ē ſentētia magiſtri in generali. Jn ſpāli vo ſentētia magiſtri ſtat in tribus ꝓpōibus. Quaꝝ pꝛima ē. Ueritas appꝛobat euāgelij patrem ⁊ filiū ſimul pꝛoduxiſſe ſſ. Que ꝓbatur ſic. Jllud ſcōm veritatē euāgelicā debet teneri qꝺ ipa appꝛobat ex autoꝛitatibus noui teſtamēti. ſed pr̄em ⁊ filiū ſiꝛ ſſ. ꝓducē eſt hmōi. vel ipm ſſ. ꝓduci ab vtroꝗ3 qꝺ idem ē. igitur ꝓpō vera. Tenet argumentū ⁊ maioꝛ. ſed minoꝛē pꝛobat magiſter in textu. ⁊ pꝛimo quo ad hoc ꝙ filius ſſ. pꝛoduxit. Unde dicꝛ ſcriptura (Miſit de⁹ ſpm̄ filij ſui ī coꝛda veſtra) Et iteꝝ (Qui autē ſpiritū xpī non h3 hic non ē eius.) Pꝛeterea euāgeliū Joh. dicit (Paraclitus autē ſſ. quē ego mittā vob a patre) Scōo ꝓbat idē quo ad hoc ꝙ etiā ſſ. ꝓcedit a pr̄e. Un̄ xps ait ī euāgelio (Nō eñ vos eſtis qui loq̄mi: ſed ſpūs patris veſtri q loq̄tur in vobis) Et alibi dicit (Quem mittet pater in nomine meo. Et iterū (Qui a patre pꝛocedit) Secūda ꝓpō eſt hec. Greci falſo motiuo inducti ſpiritum ſanctum a filio ꝓcedere negauerunt. Et pꝛobatur ſic. Jllud veru3 greci falſo motiuo negauerunt quod negātes negādi motiuū male intellexerūt. ſ3 ſſ. negare ꝓcedere a filio eſt hmōi. igitꝛ ꝓpō vera. ſ. ꝙ greci falſo motiuo decepti negauerūt ſſ. a filio ꝓcedē. Argumētū ē apparēs ⁊ maioꝛē ſuppono verā. ſ3 minoꝛē ꝓducēdo ī textu ꝓponit pmo erroꝛē grecoꝝ q ē ꝙ ſſ. a filio nō ꝓcedit. Qꝺ pmo ꝓbāt ꝑ illꝺ euāgelij Joh. xvi. Qui a pr̄e ꝓcedit. Et idē cātat ī miſſa ī ſimbolo fidei vbi agitꝛ ꝺ ꝓ-

ceſſione ſſ. ⁊ tñ nulla fit ibi mẽtio de filio. ⁊ qđ ibi loq̃tur de filio hoc latini apposuerũt ppt̃ quã q̃de opinione greci nos dicũt anathematiſatos. q2 Leo papa. iij. ſcđm traditi onẽ ↄſilioꝝ apđ eos celebratoꝝ anathematiſauit oẽs aliud dicẽtes de trinitate q̃ i coꝝ ↄſilijs extitit determinatũ: qđ dicũt atteſtari tabulã argenteã Rome retro altare ſancti Petri ⁊ Pauli poſitam. In q̃ pᵒ ſimbolũ habet̃ in ea ſcriptũ. Qui aliq̃d docuerit vl' p̃dicauerit anathema ſit. Mgr̃ vo nos ſaluãdo dicit. (Nos aũt nõ dicimus aliud illi ↄtrariũ. ſ3 ſolũ ſanctoꝝ doctrinã explicamᵒ) Etiã q̃ xp̃s dicit in euãgelio ſſ. a patre p̃cedere. nõ iõ hoc dicit q̃ nõ p̃cedit a filio. ſed moris ſui fuit ad p̃rẽm referre q̃cq̃d habuit Et iõ q2 nõ dixit ſpm̃ſcm̃ a ſolo patre p̃cedere nõ negat cũ etiã a ſe p̃cedere. Ex q̃bus pt3 p̃põem eẽ verã. Tercia p̃põ e hec. Ex quo greci ↄcedũt ſſ. eſſe ſpm̃ filij non ſenſu ſed verbis a nob d̃nt. Iſtã p̃põem expſſe ponit mgr̃ i textu: athanaſiũ. didimũ. Cirillũ. ⁊ Ioh. criſo. qui fuerũt doctores eoꝝ ſenſiſſe. q̃ oẽs apte dixerũt ſſ. a patre p̃cedere ⁊ filio vt p3 ex eoꝝ autoritatibᵒ. igit̃ p̃põ vera

Di. xij.

Item queritur.

Iſta ẽ. xij. diſt. in qua ma. poſtq̃ egit de principio a quo ſſ. p̃cedit Agit de ordine p̃ceſſiõis eius. Et tria circa hoc facit. Nã p̃mo excludit ordinẽ tp̃is. Secũdo excludit ordinẽ dignitatis. Tercio ponit ordinẽ natural' originis. Primũ facit a principio huius diſtin. vſq3 ibi (Nũc tractãdũ ẽ qđ ſecũdo q̃rebat̃) Secũdũ ab inde vſq3 ibi (Augᵒ tñ i. xv. libro de t̃nitate.) Terciũ ab inde vſq3 ad finẽ diſtin. Et hec ẽ ſniã mgr̃i in gñali. In ſp̃ali ſniã mgr̃i ſtat in tribus p̃põnibus. quaꝝ p̃ma ẽ. Spũſſanctus durat̃õe tp̃is nec prius nec poſteriᵒ p̃ceſſit a patre q̃ a filio nec ecõuerſo. Et p̃bat̃ ſic. Ubi penitus nullũ interuenit tp̃s ibi tẽpis durat̃õ e neq3 ẽ prius neq3 poſteriᵒ. ſed in p̃ceſſione ſpũſſancti a patre ⁊ filio nullũ oĩo interuenit tp̃s. igit̃ ſſ. nõ p̃cedit a patre p̃ius nec poſterius a filio. neq3 ecõtra. ⁊ p ↄñs p poſitio vera. Tenet ↄñã ⁊ maioꝛ nota ẽ. et minoꝛ ẽ mgr̃i exequente in l̃ra. Querit an ſſ. prius aut magis p̃cedat a patre q̃ a filio. Et arguit ad q̃õem ſic. Nã ſſ. p̃cedit a patre

Uel ergo p̃cedit ia3 nato vel filio. vl' nõdũ nato filio. ſi nato filio. igit̃ natiuitas filij p̃ceſſit p̃ceſſionẽ ſpũſſancti. ſi nõdũ nato filio igit̃ p̃ceſſio ſſ. p̃ceſſit generatõem filij. ⁊ per ↄñs ſſ. prius p̃ceſſit a patre q̃ a filio. Huic q̃õni mgr̃ r̃ndet p remotõem ab hmõi materia ita dicẽs: hãc q̃õe3 i p̃poſito nõ hr̃e locũ. q2 in diuinis oĩa ſũt et̃na. igit̃ nullus põt ibi eẽ ordo tp̃is vel p̃oꝛitatis duratiõis. qđ p̃bat autoꝛitate Aug. in li. de trini. q̃ pt3 in textu. Scđa p̃põ ẽ hec. Nõ maioꝛi p̃fectõe dignitatis. nec plenius ſſ. p̃cedit a patre q̃ filio. Hãc p̃põe3 ma. p̃bat in. ij. ca. huiᵒ diſquerẽs Utrũ ſſ. pleniᵒ aut magis p̃fecte p̃cedat a p̃re q̃ a filio. Et r̃ndet. ſicut nõ ante p̃cedit a p̃re q̃ a filio. ita nõ magis p̃cedit nec plenius p̃cedit a patre q̃ a filio. igitur p̃põ vera. Tercia p̃põ ẽ hec. Spũſſactᵒ q̃ eque p̃fecte ſimul a p̃re ⁊ filio p̃cedit. p̃ncipaliter ⁊ p̃p̃rie a p̃re p filiũ mittit̃ autoꝛitatis oꝛiginatõe. Que p̃bat̃ ſic. Spũſſanctus ab illo p̃ncipal'r ẽ ⁊ mittit̃ q̃ hoc h3 a ſe ⁊ a nullo alio qđ ip̃m mittit ⁊ qđ ab ip̃o p̃cedat. ſed hmõi ẽ ſolᵒ p̃r. igit̃ p̃põ vera. Tenet argumẽtũ ⁊ maioꝛ. ſ3 minoꝛẽ p̃bat mgr̃ i textu p multas autoꝛitates q̃ vident̃ ſonare q̃ p̃r plus h̃eat in p̃ceſſiõe q̃ filiᵒ. ⁊ ſſ. p̃cedit a p̃re p filiũ. q̃s autoꝛitates magiſter dicit debere intelligi non q̃ ſſ. miniᵒ plene vel miniᵒ p̃fecte p̃cedit a filio q̃ a p̃re. ſ3 q̃ filiᵒ nõ h3 hoc a ſeip̃o q̃ ſſ. ab ip̃o p̃cedat eque plene ⁊ p̃fecte vt a p̃re. ſ3 hoc h3 a p̃re. igit̃ p̃põ vera.

D. xiij.

Poſt hec cõſide.

Hec ẽ diſ. xiij. in qua mgr̃ poſtq̃ egit de mõ p̃ncipio ⁊ ordine proceſſiõis ſſ. Agit de d̃ra p̃ceſſionis ⁊ gñationis i diuinis. Et tria circa hoc facit. Nã primo oñdit q̃ ſſ. nõ p̃cedit a p̃re ⁊ filio vt coꝝ filiᵒ. Scđo ſubdit diuerſitatẽ int̃ gñatiõ3 ⁊ p̃ceſſionẽ. Tercio ſubiũgit q̃ ſſ. nõ d̃eat dici genitᵒ. Primũ facit a p̃ncipio diſt. vſq3 ibi (Cũ ãt ſſ.) Scđm ab inde vſq3 ibi (Nũc ↄſiderãdũ ẽ) Terciũ vſq3 ad finẽ di. Et hec ẽ ſniã ma. i gñali. In ſp̃ali vo i hac diſ. ſniã ma. ſtat i tribᵒ p̃põibᵒ Quaꝝ p̃ma ẽ. Spũſſanctᵒ p̃cedẽs ſimul a p̃re ⁊ filio nullatenᵒ illoꝝ filiᵒ ẽ dicẽdᵒ. Et p̃bat̃ ſic. Illđ a nullo catholico ẽ dicẽdũ ad qđ ſeq̃ret̃ tãta abſurditas. ſ. int̃ deũ aliq̃d naſci a duobᵒ vt a p̃re

⁊ mr̃e. ſꝫ hoc ſeq̄ret̃ ſi ſſ. filiꝰ pr̃is ⁊ filij diceret̃. igit̃ hoc nō ē ꝯcedēdū. Tenꝫ ꝯn̄a ⁊ maioꝛ ſꝫ minoꝛē ꝓbat mgr̃ i textu ꝑ autoꝛitatē be. Aug. q̄ rn̄det ad iſtā q̄ōem. ſ. cur ſſ. nō d̄r eē natꝰ vl' filiꝰ: cū tn̄ ꝓcedat ď ſb̄a pr̃is ita bn̄ ſic̃ filiꝰ. Rn̄dēdo dicit ꝙ ſi ſſ. filiꝰ diceret̃ amboꝝ vtriꝗ filiꝰ diceret̃. Filiꝰ q̇ppe nullꝰ ē duoꝝ̄ niſi pr̃is ⁊ mr̃is. Abſit āt vt int̃ deū patrē ⁊ inter deū filiū aliq̇d tale ſuſpicem̄. Amboꝝ eīn filiꝰ diceret̃ ſi ambo eū genuiſſēt. qḋ abhoꝛret oīm ſāctoꝝ ſenſus. Sc̄da ꝓpō ē hec. Mōdꝰ quo filiꝰ ꝓcedit a ſolo pr̃e diſtiguitur a mō quo ſſ. ꝓcedit ab vtroq̄. Iſtā ꝓpōnē ꝓbās mgr̃ i lr̄a q̄rit. Cū filiꝰ nō tm̄ d̄r genitꝰ: ſꝫ etiā ꝓcedēs. Vn̄ Ioh. viij. d̄r i ꝑſona filij. Ego a pr̃e ꝓceſſi. quare ſſ. d̄r tm̄ ꝓcedēs ⁊ nō genitꝰ. Ad qḋ rn̄dēs dic. ꝙ lꝫ vterq̄ ipoꝝ tā filiꝰ q̄ ſſ. ꝓcedit a pr̃e. hoc tn̄ ē diuerſimōe. nā filiꝰ ꝓcedit ꝑ modū nature ⁊ iō d̄r ⁊ gēitꝰ ⁊ ꝓcedēs. q2 oē qḋ gn̄at̃ ꝓcedit. ſꝫ nō ecōtra. Spūſſāctꝰ v̄o ꝓcedit ꝑ modū volūtatis ſic datꝰ ⁊ nō natꝰ. Cū g̃ nō oē qḋ donat̃ ab aliquo naſcit̃ ab ipō. iđo ſſ. d̄r tm̄ ꝓcedēs ⁊ nō natꝰ. Aliā rōeꝫ diuerſitat̃ filij ⁊ ſſ. aſſig̃t q̄ ē: ꝙ filiꝰ ꝓcedit a ſolo pr̃e: ⁊ ſſ. ab vtroq̄. ſ. pr̃e ⁊ filio. Et addit etiā ꝙ creatura nō ſufficit ad ſignificādū ꝑfectam d̄riam gn̄atōis ⁊ ꝓceſſiōis. q2 vtraq̄ ineffabil' ē. Tertia ꝓpō ē hec. Nō ē catholice cōcedēdū ſſ. eē genitū vel ipm̄ eē ingenitū. Et ꝓbat̃ ſic. Illḋ nō ē ꝯcedēdū catholice quo cōceſſo ſeq̄ret̃ aut duos eē pr̃es. aut duos eē filios i diuinis foꝛe ꝯcedēdū. ſꝫ hoc ē ſſ. eſſe genitū vl' eē ingenitū. igit̃ nō ē ꝯcedēdū. Tenet argumētū ⁊ maioꝛ. ſꝫ mgr̃ mioꝛē ꝓbās i textu q̄rit. Cū ſſ. nō ſit genitꝰ. an dꝫ dici ingenitꝰ. Et rn̄det autoꝛitate be. Aug. ꝙ nec genitꝰ nec ingenitꝰ dici deat. Nō ingenitꝰ: ne duo pr̃es i diuīs eē videātur. q2 ingenitꝰ ſcđm ꝯſuetudinē diſputātiū accipit̃ ſolū ꝓ ꝑſona pr̃is. Genitꝰ v̄o dici nō dꝫ eo ꝙ natꝰ nō ſit. Cōtra qḋ replicat ꝑ autoꝛitatē beati Hiero. dicēt̃ ſſ. ingenitū poſſe dici. Et rn̄dꝫ ꝙ ingenitū aliter ſumitur a be. Hiero. ⁊ alit̃ a be. Aug. nā b. Aug. accipit ingenitū ꝓut ingenitū dic̃ ens nō ab alio. ⁊ ſic ꝯuenit ſolū pr̃i ⁊ nō ſſ. Be. āt Hiero. accipit ingenitū ꝓut dic̃ ens ab alio nō ꝑ gn̄atōeꝫ. ⁊ ſic ſolū ꝯuenit ſſ. Et ꝙ ſic accipiat be. Hiero. ingenitū ꝓbat ꝑ aliā autoꝛitatē eiꝰ quā recitat in vltimo capitulo, igitur ⁊c.

Diſ. xiiij.

Reterea diligē.

Hec ē di. xiiij. i q̄ mgr̃ poſtꝙ̄ egit de ꝓceſſiōe ſſ. et̃na Incipit agē de ꝓceſſiōe eiꝰ tpali. Et circa hoc duo fac. Nā ꝑmo oſ̄ndit ſſ. a pr̃e ⁊ filio ſil' tpal'r ꝓcedē. Sc̄do ꝙ ſſ. dat̃ ꝑſonal'r i ſuoꝝ donoꝝ cōicatōe. Tertio ꝙ a nullo alio niſi a deo dat̃ inſtr̄ali opatiōe. Primū fac̃ a ꝑncipio di. vſq̄ ibi (Sūt āt aliq̇.) Scđm abinde vſq̄ ibi (Hic q̄ritur vtrū viri ſācti) Tertiū v̄o abinde vſq̄ ad finē iſtiꝰ diſ. Et hec ē ſn̄ia mā. i hac diſ. i gn̄ali In ſpāli ſn̄ia mā. ſtat i tribꝰ ꝓpōibꝰ. Quaꝝ ꝑma ē. Spūſſcm̄ a pr̃e ⁊ filio ſil' ꝓcedē tpaliter ꝯceditur cū in creaturaꝝ ſanctificatione mittit̃. Et ꝓbat̃ ſic. Qn̄cūq̄ gr̃a ſſ. hoibꝰ datur: tūc ſſ. a pr̃e ⁊ filio mittit̃ ⁊ ꝓcedere videtur. ſed oīs datio ſſ. creature facta ē tpal'. igitur qn̄ ſic ſſ. dat̃ vel mittitur ꝓcedit tpal'r vt dicit ꝓpō probāda. Tenet argumētū ⁊ minoꝛ. ſꝫ circa maioꝛis probatōem mgr̃ ſic procedit i textu. Et ꝑmo poīt geminā ſſ. eē proceſſionē. ſ. et̃naꝫ et tpalē. Et̃na ē q̄ ineffabil' ē q̄ a pr̃e ⁊ filio et̃naliter et ſine tpe ꝓceſſit. Tpalis ē qn̄ ſſ. mittit̃ ad ſanctificādū creaturā rōnalē. Et ſubdit ꝙ qn̄ mittit̃ ad ſanctificandū creaturā tunc ꝓcedit a pr̃e ⁊ filio ſimul i illa et̃na ꝓceſſiōe. Et hoc ꝯfirmat autoꝛitate Aug. i fine ꝑmi capl'i. Qꝫ aūt gr̃e ſſ. collatō ſit eiꝰ miſſio a pr̃e ⁊ filio tpal' vl' eiꝰ tpal' ꝓceſſio pꝫ auc̃te Bede q̄ h̄r i ꝑncipio ſecūdi capl'i. Et tādē ꝯcludit ex v̄bis b. Au. ꝙ dn̄s bis ſſ. dedit. Semel pꝰ reſurrectōem cuꝫ inſufflauit ⁊ dixit. Accipite ſpūſcm̄. vt pꝫ Ioh. ij. ca. Sc̄do pꝰ ſuā aſcēſionē. ſ. i die pēthecoſtes. ⁊ hoc ad ſignificandū duplicē dilectōem. ſ. dei ⁊ p̄rimi quā ſſ. i nob opat̃.

Sc̄da ꝓpō ē hec. Spūs datur ꝑſonal'r cū ſuoꝝ donoꝝ diſtributōe. Et ꝓbatur ſic. Ita ſpūſſāctꝰ mittitur ⁊ datur ſicut i ſac̃ ſcp̄tura ſcđm expōnem ſanctoꝝ doctoꝝ mitti ⁊ dari manifeſte affirmatur. ſꝫ i ſac̃ ſcp̄tura manifeſte affirmat̃ dari cuꝫ donis. igit̃ ꝓpō vera. Tenet argumētū ⁊ maioꝛ. ſꝫ minoꝛē ꝓbās mgr̃ i lr̄a dic̃ quoſdā errātes dixiſſe ſſ. nūq̄ ꝑſonal'r dari hoibꝰ. ſꝫ tm̄ gr̃am ⁊ dona eiꝰ. Qḋ oſ̄ndit eē falſum inducēs ad hoc autoꝛitates be. Aug. ⁊ Amb. q̇bus apte oſ̄nditur quō ſſ. tertia ꝑſōa i diuinis ꝑ ſe ⁊ ſuis graꝝ dōis hoibꝰ mittit̃ ⁊ dat̃. Tertia ꝓpō. ē hec

Spūſſacti⁹ a nl'la creatura q̄ntacūq̃ fulgeat ſāctitate ꝯferri pōt niſi inſtr̄alit. ꝛ ꝓbat̄ ſic. Si aliq̄ creatura q̄ntūcūq̃ ſancta ꝛ prelata poſſz ſſ. ꝯferre: ſeq̄ret̄ creatorē a creatura ꝓcedē. Pz hec ſeq̄la ꝑ h⁹ ꝙ ſſ. datio n̄ ē aliō ꝙ ei⁹ ꝓceſſio. vt dicit p̄ma ꝓpō. Sz ꝯn̄s ē falſum ꝛ impoſſibile. igit̄ illō ex quo ſeq̄t̄. ſed hoc ē oppoſitū h⁹ ꝓpōis. igit̄ hec vera. Jſtā rōem mgr̄ inſinuās i lr̄a q̄rit An viri ſancti pn̄t dare ſſ. ꝛ dic̄ ꝙ nō. q꞉ ſi ſic tūc ſſ. ꝓcedēt a creatura. qō ꝯfirmat ꝑ hoc ꝙ nullibi legit̄ ī p̄mitia eccl'a q̄n viri erāt ſanctiores ꝙ dediſſēt ſſ. ſz legūt bn̄ oraſſe ꝓ aliq̄b⁹ vt illi q̄bus man⁹ īponebāt recipent ſſ. Et iō ſoluit obiectōez q̄ndā quaz v̄ba apl'i videt̄ ſonare Gal'. iij. (Qui t̄buit vob ſpm̄ ꝛ opat̄ v̄tutes ī vob) vbi videt̄ apl's dicē ſe ſſ. tribuiſſe. qō mgr̄ ſoluit. d. ꝙ ad ei⁹ p̄dicatōēz dat⁹ fuit ſſ. ꝛ hoc nō ē niſi inſtr̄aliter. vnde relinq̄tur ꝓpoſitio tāq̄ vera.

Diſt. xv.

Jc cōſiderādū

Jſta ē diſ. xv. i q̄ mgr̄ poſtq̄ egit d̄ p̄ncipio tpal' ꝓceſſiōis. ſ. q̄ dat̄ a pr̄e ꝛ filio ꝛ ſuo mō a viris ſāctis. h̄ mq̄rit vtꝝ a ſeip̄o det̄ vl' mittat̄. Et circa hoc tria facit. nā p̄mo inq̄rit vtꝝ ſſ. a ſeip̄o mitti dici dēat. Scd̄o q̄lit̄ mitti a filio ꝯuenit: determinat. Tertio pr̄ez n̄ poſſe dici miſſū inſinuat Primū fac̄ a p̄ncipio vſq̃ ibi (Quo circa q̄rendū ē) Scd̄m abinde vſq̃ ibi (Hic q̄ritur cur pr̄) Tertiū abinde vſq̃ ad finē diſti. Et hec ē ſn̄ia mgr̄i i ḡn̄ali. Jn ſpāli ſn̄ia m. ſt. i tri. ꝓpo. Quaꝝ p̄ma ē. Spūſſact⁹ ſāctificādo creaturā nō ſolū a pr̄e ꝛ filio. ſz etiā a ſeipſo tpal'r mittit̄ ꝛ ꝓcedit. ꝛ ꝓbat̄ ſic. Opa trinitatis. ſ. pr̄is ꝛ filij ꝛ ſſ. ad ex̄ ſūt indiuiſa ſz ꝓceſſio ꝛ miſſio ad ſāctificādū creaturā ē op⁹ t̄nitat[is] ad ex. ḡ ē a tota t̄nitate. ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō ſolū a pr̄e ꝛ a filio: ſz etiā a ſſ. ſ. a ſeip̄o vt dic̄ ꝓpō. Hui⁹ rōis ſn̄iam mgr̄ explicat i textu q̄rēdo an ſſ. etiā mittat̄ ꝛ det̄ a ſeip̄o. et dic̄ ꝙ ſic. nā ip̄e ſſ. de⁹ ē ꝛ donū ē. ꝛ iō dat ꝛ dat̄. dat inq̄tū de⁹. ꝛ dat̄ inq̄tū donū ē. Et poſtea ꝯfirmat ſn̄iaz. ſ. ꝙ ſſ. mittat̄ ꝛ detur a ſeip̄o tripl'r. Prio ꝑ hoc ꝙ opa t̄nitat[is] ad ex ſūt indiuiſa. Scd̄o ꝑ hoc ꝙ q̄cq̄d pōt facē vna pſōa ad ex: pt̄ ꝛ alia. ſi ḡ pt̄ pr̄ dar̄ ꝛ mittere ſſ. ſeq̄t̄ ꝙ ip̄e ſſ. etiā ſeip̄m pt̄ mittē ꝛ dare. Tertio ꝓ ſile de filio de quo dic̄ b. Aug.

i ſermō ē d̄ t̄nitate ꝙ n̄ tm̄ miſſ⁹ a pr̄e ꝛ filio ſz etiā a ſeip̄o. igitur ꝛc. Scd̄a ꝓpō ē hec. Licet filius ſolū ſemel i carne a tota trinitate mittatur: freq̄nter tn̄ i caſtas mētes mitti nullatenus negatur. Primā hui⁹ ꝯcluſionis p̄tē mgr̄ probat in textu. Et p̄mo ꝙ ſoluz ſemel miſſus ſit i carnē. ꝛ hoc autoritate be. Aug. dicēt[is] ꝙ p̄ter ḡn̄atiōez et̄nā quā q̄dē ḡn̄atoem appellāt duob⁹ mōis miſſus ē. ſ. viſibil'r i carnē ꝛ inuiſibil'r i mentez. Et hos modos miſſiōis ponit Aug. Et differt vna miſſio ab alia. Naz miſſio i carnē ſemel facta ē. miſſio v̄o i mentez pluries. hec ille. Et ꝙ i carnē ſit miſſ⁹ a tota trinitate ꝓbat̄ Nā primo ꝙ ſit miſſus a pr̄e ꝛ ſpūſancto ꝑ illō Jſaie. vbi ꝑ ꝓpħaz xp̄s dic̄. Nūc miſit me dn̄s ꝛ ſpūs ei⁹. Et ꝙ ſit miſſus a ſeipſo pz autoritate be. Augu. dicēt[is] . iij. d̄ t̄nitate. ꝙ marie ꝯcept⁹ ꝛ ꝑtus opus trinitatis eſt. Secūda huius ꝯcluſiōis ps pz ꝑ be. Aug. vbi ſ. Tertia ꝓpō ē hec. Nec fili⁹ nec ſſ. ē minor pr̄e: nō obſtāte ꝙ dr̄ nō pōt dici miſſus q̄lit̄cūq̃ etiaz mō appeat. Et ꝓbat̄ ſic Jlle nūq̄ ꝯuenient̄ miſſus dici poterit qui nūq̄ ab alio ꝓcedit. ſed ois ꝓceſſiōis eſt auctor ꝛ principiū. ſed ex quo tal' ē pr̄ i diuinis: pz veritas ꝓpōis. Jſtā rōnem explicās mgr̄ q̄rit. quare pr̄ nō d̄r miſſus. Et r̄ndet ꝙ propter autoritatē ſcd̄m quā pr̄ a nullo ē. iō nec mitti poteſt. Et per hoc excludit errorez quorūdā hereticoꝝ dicentiū filiū ꝛ ſſ. eē minores pr̄e eo ꝙ illi duo mittunt̄ ꝛ pr̄ nō. qō probat eē falſū autoritate b. Aug. Et ſic terminat̄ ſn̄ia hui⁹ diſtinctōis.

Di. xvi.

Hnc de ſpiritu

Jſta ē di. xvi. i q̄ mgr̄ poſtq̄ egit de proceſſione ſpūſſancti temporali Jncipit agere de miſſione eius viſibili. Et circa hoc tria facit. Nā p̄mo oñdit ſpiritūſanctum eſſe viſibiliter miſſum. Secundo ſubdit qualiter viſibiles miſſiōes filij ꝛ ſſ. ſe hēant adinuicē. Tertio ſubiūgit q̄lit̄ fili⁹ ꝛ ſpūſſanct⁹ ſcd̄m iſtas miſſiōes ſe habeant ad patrem. Primuz facit a principio diſtinctionis vſq̃ ibi (Sed prius querendum ē) Secundū abinde vſq̃ ibi (Hylarius autez dicere videtur.) Tertium vero abinde vſq̃ ad finem diſtinctionis. Jn ſpeciali vero magiſtri ſententia ſtat in tribus ꝓpōnibus

Quaꝝ ꝓpoſitionū ꝑma ē hec. Spūſſāctus ad
modū filij ē miſſus dupl'r.ſ.viſibiliter ⁊ in-
uiſibiliter. Et ꝓbat̃ ſic. Spūſſancti tēꝑalis
miſſio ē creature ſanctificatio.ſʒ creature ſā
ctificatio dupl'r fit. aliqñ cū appentia alicꝰ
viſibil' ſigni·qñqꝫ vo effectu ſolū interiori ſine
viſibili ſig. igit̃ miſſio ſſ. ē duplex.ſ.viſibil'
⁊ inuiſibilis. Iſtā rōem intēdit mgr̄ ī textu
vnde ꝓponit ꝑmo. Sicut filiꝰ dupl'r ē miſ-
ſus.ſ. in carnē viſibil'r et in caſtas mentes
inuiſibiliter. ſic ſſ. viſibiliter appuit ī die pē
thecoſtes in ſpē linguaꝝ igneaꝝ. alijſqꝫ vici
bus in ſpē colūbe ⁊ quotidie illabit̃ mētibꝰ
fideliū inuiſibiliter. Et ſubdit poſtea ꝙ illa
viſibilis ſpūſſācti miſſio nō fuit niſi quedā
ipſius appentia vel manifeſtatio in corꝑali
creatura tāq̄ in ſigno manifeſtatōis vt ma
giſter inducit ī textu ex autoritate be. Aug.

Secūda ꝓpō ē hec. Spūſſanctꝰ nō dicit̃
minor realiter tota trinitate ꝓpter ipiꝰ viſi-
bilē miſſionē ſicut filius ꝓpter ſuā. Hāc ꝓ-
poſitionē mgr̄ inſinuās querit. Quare ſpūſ
ſāctꝰ rōne ſue viſibil' miſſiōis nō dicit̃ minor
pr̄e ſicut filiꝰ rōe ſue incarnatōis ſeu viſibil'
miſſionis dicit̃ minor tota trinitate. Et rñ-
det ꝙ ſpūſſanctus nō aſſūpſit colūbā vt eēt
colūba: ſed vt in ea appareret· ⁊ vt ꝑ eā deſi
gnaret̃ inuiſibilis miſſio. Filius aūt aſſum
pſit humanā naturā nō ſolū vt in ea appare
ret: ſʒ etiā vt eēt hō· Et iō filius ſcōm illā ſu
am viſibilē miſſionē dicit̃ minor nō ſolū pr̄e
ſed etiā ſeipō ⁊ angelis vt patet ibi. Mi. inui
ſti eū paulominus ab angelis ⁊c̄. Ad quod
mgr̄ inducit multas autoritates vt pʒ ī lr̄a

Tercia ꝓpō ē hec. Pater autoritate dona
tionis ē maior filio ſibi eſſentialiter equali.
Hāc ꝓpōem ꝓbat magiſter autoritate Hy-
larij.ix. de trinitate dicentis. Si donantis
autoritate pr̄ ē maior: nūquid ꝑ doni ꝯfeſſi
onē filius ē minor? Maior itaqꝫ donās eſt
ſed minor iam nō ē cui vnū eſſe donat̃. Vñ
patet hāc ꝓpōem eē verā. D.xvij.

Am nunc acce.

i Iſta ē diſt.xvij. in q̄ mgr̄ Poſtq̄
egit de miſſiōe ſſ. viſibili ſub ſpe
ciebus creatis Agit de miſſiōe eius inuiſi-
bili ꝑ infuſionē charitatiſ. Et tria ꝑncipal'r
facit. Primo eñi oñdit q̄d charitas ſcōm eſ-
ſentiā dicat̃. Scōo ſubdit quō in nobis au-
geat̃. Tercio ꝯcludit quō actū dilectōis in
nobis oꝑat̃. Primū facit vſqꝫ ibi (Hic q̄rit̃
ſi ſpūſſanctus charitas ē) Scōm abinde vſ
qꝫ ibi (Supradictū ē ꝙ ſpūſſāctꝰ ē charitas
ē) Terciū vo vſqꝫ ad finē diſtin. Et hoc ī ge
nerali. In ſpāli ſnīa mgr̄i ſtat in tribꝰ ꝓpoi-
bus Quaꝝ ꝑma ē. Spūſſanctus exiſtēs cha
ritas. qua deū ⁊ ꝓximū diligimus tūc nob
inuiſibilis mittit̃ vel dat̃: cū talē dilectōem ī
nobis efficit vel oꝑat̃. Et probat̃ ſic. Sola
charitas que facit nos ī deo manere ⁊ deū
in nobis ē maximū dei donū· ſpūſſanctꝰ q̄ ē
maximū dei donū facit deum eē in nobis ⁊
nos manere ī deo. igit̃ ſolus ſſ. ē charitas.
Hāc ſnīam mgr̄ ponēs in lr̄a dicit ꝙ ſſ. qui
tpaliter miſſione dat̃ inuiſibili ē charitas q̄
deū ⁊ ꝓximū diligimus. Et tūc inuiſibiliter
mittit̃ vel dat̃: cū hmōi dilectōem dei ⁊ pro
ximi in nobis occulte oꝑatur Et hoc probat
mgr̄ btī Aug· autoritate. Poſtea mgr̄ exclu
dit inſtātiā qua poſſet dici deū eſſe charita-
tē. ⁊ hoc deberet intelligi ꝑ cāſalitatē ſic etiā
dicit̃. Deus ē patiētia nr̄a ⁊ ſpes noſtra. q̄a
patiētiā ⁊ ſpem in nobis oꝑat̃ ⁊ cauſat. ſic
etiā dici debeat deū eſſe charitatē: ideſt cha
ritatē in nobis cauſās ſed hoc remouet ma
giſter ⁊ dicit ꝙ hoc nomē ꝯſonat ſacre ſcri
pture in qua bene repitur. Deus patiā mea
⁊ ſpes mea. ſed nullibi inuenit̃ dictū. Deus
charitas mea. vel aliq̄d taliū. ſed ſimpl'r di-
citur. Deus charitas ē· q̄d non fieret niſi eſ-
ſentialit̃ charitas eēt. Scōa ꝓpō eſt hec.
Spūſſanctꝰ q̄ charitas ē in nobis augeri
vel minui ſcōm ꝙ in ipō ꝓficimus vel defi-
cimus nullatenꝰ catholice ē negādū. Et ꝓ-
batur ſic. Illud catholice de deo nō negat̃:
q̄d ꝯueniēti ſilitudine in ſacra ſcriptura cō
ceſſum cōit̃ repit̃. ſʒ ſpūſſcm̄ in nobis auge
ri vel minui ſcōm ꝙ in ipō ꝓficimus vel de
ficimus ē hmōi· igit̃ illō catholice nō negat̃
Argumētū apparet euidēs ⁊ maior. ſed mi
noris ꝓbatōem mgr̄ ponit in textu vbi obij-
cit ꝯ ſnīam ī ꝑma ꝓpōe. ſ. ꝙ ſſ. ſit charitas.
ſeq̄tur ꝙ ſicut charitas augeret̃ in hoīe ⁊ nō
habēti dat̃ vt eā habeat. ⁊ habēti vt plenꝰ
eā habeat· ſic etiā ſſ. augeret̃ ⁊ minueretur ī
hoīe. ⁊ daret̃ non habēti. q̄ oīa ſunt incōue
nientia vt appꝫ. eo ꝙ videret̃ ponere mu-
tationē in deo. ⁊ ipm non eē vbiqꝫ. Ad quā
mgr̄ rñdet. d. Spūſſāctꝰ q̄ charitas ſine oī
mutatiōe augeri vel minui ⁊ dari nō hñti
dicit̃. q2 non recipit maius aut minus in ſe

eſſentialiter ſed in hoīe. ⁊ nō augetur neqꝫ minuit̃ ſibi ſed potius ipi hoī vel in ipo homine a quo magis vel minus habet̃. ſic dicitur etiā in nobis magnificari vel exaltari: lꝫ tn̄ in ſe nec magnificetur nec exaltet̃. Dicitur etiā dari nō habēti: nō ꝙ alicubi veniat vbi prius non fuit qđ eē non pōt: cū ſit vbiqꝫ. ſꝫ qꝛ alio mō alicubi eſſe incipit qualiter ibi p̄ius nō fuit. Poſtea adducit plures autoritates q̄bus ꝓbat ſſ. ab aliq̄bꝰ magis ⁊ ab aliquibus minus h̄ri: exēplificās illud p̄ Helyſeum ꝓpham q̄ duplicē Helie petijt ſpiritū. Per alias etiā autoritates ꝓbat ꝙ veritas dicit̃ ꝓficere eo ꝙ hō in ea ꝓficit. Tertia ꝓpō ē. Spm̄ ſanctum diligēdi p̄ ſeipm̄ ſine ꝟtute media in nobis opat̃. Et ꝓbatur ſic. Et eodē argumēto arguit ꝯ prius dicta. ſcꝫ ꝙ ſſ. dicit̃ charitas. ⁊ arguit ſic. Dilectō qua nos diligimus deū nō ē dilectio q̄ deus diligit nos. igit̃ charitas q̄ nos diligimus deū nō ē ſpūſſāctus. ꝯña tenet p̄ tāto ꝙ dilectō q̄ nos diligit deus ⁊ ſſ. ⁊ ḡ illa q̄ nos diligimus deū non ē illa qua deꝰ diligit nos. ſeq̄t̃ noſtrā charitatē nō eſſe ſpm̄ ſcm̄. Aſſumptū ꝟo pꝫ p̄ autoritatē be. Aug. que h̄r. ix. capi. huius diſtinctōis. Ad argumētū r̄ndet mgr̄ negādo añcedēs. Ad auctē b. Au. r̄ndet magiſter ꝙ be. Aug. noluit dicere illis verbꝭ ꝙ alia eſſꝫ caritas qua deus diligit nos: ⁊ alia qua nos diligimꝰ deū. ſed voluit dicē ꝙ nomē charitatis ꝯuenit deo nō ſolū qꝛ ipe diligit nos: ſed etiaꝫ qꝛ nos p̄ ipam ſui dilectores facit. Scđo obijcit ꝯ idē. Nihil ē a ſeipo ſed charitas ē ab ipo ſſ. igit̃ charitas non eſt ipſe ſſ. minorē ꝓbat mgr̄ autoritate Aug. dicētis ꝙ dilectio qua deū diligimꝰ ē a ſpūſancto ſicut fides q̄ in deū credimus. Ad qđ r̄ndꝫ mgr̄. d. ꝙ n̄ ē incōueniēs idē eē a ſeipo n̄ ſimplicit̃. ſꝫ qꝛ a ſeipo dat̃ nobꝭ Et ꝙ̄tū ad hoc dic̄ b. Aug. ꝙ charitas a ſſ. ē ⁊ ipa caritas ē ſſ. fides āt qꝛ n̄ ē deꝰ dās ſꝫ aliq̄d a dō datū Tertio obijcit. Nulla affectio ē eēntialit̃ ſſ. ſꝫ charitas q̄ nos deū diligimus ē affectio animi. igit̃ nō ē ſſ. Minor ē be. Aug. dicentis. Charitatē ꝟo motū animi. Et r̄ndet mgr̄. d. ꝙ charitas igit̃ dicit̃ motꝰ animi, qꝛ nos ad diligendū effectiue mouet. Nec mirum ē ꝙ charitas que ſſ. ē: đr motꝰ animi. cū de ipſa diuina ſapientia dicat̃ ꝙ ſit mobilior oībus mobilibus. Iſtis aūt ſic poſitis mgr̄ ſoluit duas q̄ōes. Quaꝝ vna ſumit̃ ex r̄ſione iam vltime dicta. Nā ex quo charitas mouet mētem ita bn̄ ad credendū ⁊ ad ſperādū ſic ad diligendū. quare nō ita bn̄ dicit̃ affectio mētis ad credendū: ad ſperandū ſicut ad diligēdū. R̄ndet mgr̄. hoc non pōt fieri iō. qꝛ charitas ſine ſſ. alios actus ⁊ motꝰ virtutū opatur mediātibꝰ habitibus infuſis. vtpote credere mediāte habitu fidei. ſperare mediante habitu ſpei. ſed actum diligēdi per ſe ſine quocūqꝫ habitu opat̃. Alia qđ. Utrū p̄ donū qđ ē ſſ. dent̃ ⁊ oīa alia dona. Et r̄ndet ꝙ ſic. ⁊ tn̄ non oēs qui habēt ſſ. habēt oīa dona. ſed aliq̄ illa. aliq̄ iſta. ⁊ ſic de alijs. Et p̄dicta opinio mgr̄i non tenet̃ nec debite ſoluit obiectōem. igit̃ ⁊c. D. xviij.

Reterea diligē.

Iſta ē diſ. xviij. i qua mgr̄ poſtꝙ̄ tractauit de ꝓceſſione ſſ. tpali tā viſibili ꝙ̄ inuiſibili: agit de ꝓprietate ſcđm quā ꝯuenit ſpūiſancto tpaliter ꝓcedere. ſ. đ ꝓprietate doni. Et circa hoc tria facit. Nam p̄mo oñdit ꝙ ſſ. donuꝫ ⁊ datū dicat̃. Scđo ſubdit vnde ipm̄ donū eē ſingulariter ſumatur. Tertio excludit ꝙ ſcđm rōes doni ⁊ dati diuerſimode referat̃. Primū facit a principio diſt. vſqꝫ ibi (Et notandū.) Scđm abinde vſqꝫ ibi (Et ſcđm hoc ꝙ ſempiterne.) Tertiū abinde vſqꝫ ad finē diſ. Et hec i generali. In ſpāli ſen. ma. ſt. in tri. p. Quaꝝ p̄. ē. Spūſſanctus dicit̃ donū ex ſua eterna ꝓceſſiōe ⁊ datum ex tpali. Et ꝓbatur ſic. Illud proprie de ſpūſancto dicit̃ ex eterna proceſſione qđ ſibi ꝯuenit añ oēm creaturā. ⁊ illud ex tpali qđ cōnotat vel coexigit creaturarū exiſtētiā. ſꝫ eē donū cōuenit ſibi añ oīm creataꝝ exñtiā. igit̃ pꝫ ꝯcluſiōis ꝓbāde vera. Iſtā rōem inueſtigat mgr̄ in textu q̄rendo An ſſ. eadē rōne dicat̃ donū ⁊ datuꝫ. Et arguit ꝙ ſic. qꝛ donū ⁊ datū ſunt eiuſdē rōnis: eo ꝙ vtrūqꝫ coꝝ dicit̃ a datōne. Et r̄ndet mgr̄ ꝙ ſſ. alia rōne dicitur donuꝫ: ⁊ alia rōne dicit̃ datū. Nam đr donū eo ꝙ ab eterno fuit donabilis nobꝭ q̄ futuri eramus i tēpore. Et dicit̃ datus ſeu datū ab actuali datione eo ꝙ tpaliter nobis dat̃. Ex iſtis mouet dubiū: quare etiā filius non dicat̃ donū vel datū: cū etiā ab eterno ꝓceſſit vt donabilis nobis. qđ patet ex hoc ꝙ tpaliter datꝰ ē nobis: iuxta illud Iſaie. Filius datus eſt nobis. Ad qđ r̄ndet. Lꝫ filius tpalit̃ ⁊ eter

naliter ꝓceſſit vt donabilis nobis: nõ tñ dr donũ. qr filius nõ ſolũ ꝓcedit vt donabilis ſꝫ etiã vt genitus. ſpũs vo ſanctꝰ ꝓcedit vt donabil' ⁊ nõ vt genitus. Scđa ꝓpõ eſt hec. Nõ quacũqꝫ ꝓceſſiõe hꝫ ſſ. ꝙ ꝓprie dr donũ. ſꝫ ſolũ a ꝓceſſiõe eťna q̃ ꝓprie ꝓcedit a prẽ ⁊ filio. Et ꝓbať ſic. Sicut filiꝰ ſe hꝫ ad natiuitatẽ: ita ⁊ ſſ. ſe hꝫ ad ꝓceſſionẽ. ſꝫ filiꝰ eternaľr naſcẽdo a prẽ recepit ꝙ ſit filiꝰ. igiť ſſ. recepit eťnaliter ꝓcedendo a prẽ ⁊ filio ꝙ ſit ſſ. Cũ igiť ſſ. exinde hẽat ꝙ ſit donũ vnde hꝫ ꝙ ſit ſſ. hoc ñ hꝫ ex q̃cũqꝫ ꝓceſſiõe: ſꝫ tm̃ ex ꝓceſſiõe eťna qua ꝓceſſit a prẽ ⁊ filio. igitur ex eodẽ hꝫ ꝙ ſit donũ. Tertia ꝓpõ ẽ hec ꝙ ſſ. ſcđm ꝙ datũ ẽ poſſeſſiue refert tam ad prẽm q̃ ad filiũ q̃ etiã ad nos. ⁊ ſic dr ſſ. patris ⁊ filij, ſic etiã dr ſſ. nr̃. Hãc ꝓpõnem probat mgr in. ix. ca. hꝰ diſtinc. ſic di. ꝙ ſſ. ſcđm hoc ꝙ ſempiťne donũ ẽ refert ad prẽm ⁊ filiũ. ſcđm hoc vo ꝙ dr datũ vľ donatũ refert ad eũ q̇ dedit ⁊ ad eos q̇bus dať. Hec cõfirmat mgr autoꝛi. b. Aug. xv. ca. de trini. q̃ patet i tertu, igiť ⁊c̃.

Di. xix.

Uncpoſtquaz

Iſta ẽ diſt. xix. in qua mgr poſt q̃ egit de diuinaꝝ ꝑſonaꝝ diſtinctione ⁊ origine: hic incipit agẽ d earũdẽ eq̃litate. Et tria circa hoc fac̃. nã ꝑmo oñdit q̇d req̇rať ad eq̃litatẽ i cõi. Scđo ſubdit applicatões illoꝝ ad ꝑſonas diuinas. Tertio infert ex ill' ꝯcluſionẽ intentã. Primũ fac a pricipio vſqꝫ ibi (Sed iã nũc ad ꝓpoſitũ) Secundũ abinde vſqꝫ ibi (Sciendũ ẽ g̃) Tertium abinde vſqꝫ ad finẽ diſt. In ſpãli vo ſẽ. ma. ſtat i tri. p. Quaꝝ p̃. ẽ hec. Perſone diuine quo ad eternitatẽ. magnitudinẽ ⁊ potentiã ſunt eq̃les. Et ꝓbať ſic. In ill' ꝑſone diuine ſunt equales in q̇bus ſeinuicẽ nulla tenꝰ ſunt excedẽtes, hmõi ſunt eťnitates. magnitudo. ⁊ potẽtia. g̃ in his tribus ſibi ꝑſõe diuine ſunt eq̃les. vt dicit ꝓpõ. Argumẽtuꝫ ẽ euidẽs ⁊ maioꝛ. ſed minorẽ. ſ. ꝙ in his tribꝰ eternitate. magnitudine ⁊ potẽtia ꝑſone diuine nõ ſunt ſeinuicẽ excedẽtes, ꝓbat ꝑ hoc ſcꝫ ꝙ iſta tria. ſ. eťnitas ⁊c̃. ſunt i diuis ꝑſonis vna eſſentia: lꝫ ſint diuerſimõe nomĩata ꝓpť quã etiã vnitatẽ ⁊ ꝯſubſtãtialitatẽ vna ꝑſona dr eſſe i alia. vt mgr ꝓbat diuerſis ſãctoꝝ autoritatibus, igiť. Scđa ꝓpõ ẽ hec Diuine ꝑſone ſunt nullius eẽtial' diuerſitatis. Quã ꝓbat ſic. Perſone diuine ſic ſunt idẽ in diuĩa eẽntia ꝙ nec differũt ſitualr vt ꝑtes integ̃les in toto integ̃li. nec localr vt ꝑtes ſubiectiue i toto vniuerſali. nec materialr ſic̃ diuerſe aq̃ cõicant in vna maťia. nec formaliť ſic̃ q̃ cõueniũt i forma. igiť nulla ẽ inť eas eẽntial' diuerſitas ſeu dr̃a. ꝯña tꝫ ex ſufficiẽti diuiſiõe. ſꝫ mgr añs i tex. ꝓbat ꝑ ordinẽ. Et ꝑmo ꝙ i diuis nõ ſit diuerſitas ꝑtiũ ſic̃ i toto integ̃li, ꝓbat ꝑ hoc ꝙ i diuis ẽ ſũme nature vnitas cui repugnat q̃liſcũqꝫ ꝑtium diuerſitas. Scđo ꝓbat ꝙ ibi ñ ſit diuerſitas pluriũ ſicut i aliquo toto vľi. nã ſi taliſ diuerſitas eẽt ibi: illa attẽderetur penes cõparationẽ eẽntie ad ꝑſonas. vt ſi eẽntia eſſꝫ q̃ſi q̇dã totũ vľe reſpectu ꝑſonaꝝ: qđ nõ ẽ veꝝ. qđ ꝓbať ſic. Nã vbi ẽ totũ vľe pliter p̃dicať de pluribus ꝑtibꝰ ſuis, ⁊ nõ ẽ idẽ nuero i eis. Nã hõ ẽ q̇dã vľe totũ reſpectu ſoꝛtis ⁊ platonis. ⁊ p̃dicať pliter de eis: dicẽdo ſoꝛtes ⁊ plato ſunt hoĩes. ⁊ etiã hũanitas ñ ẽ eadẽ nuero i ſoꝛte ⁊ platone. Cuꝫ g̃ eẽntia diuĩa nõ p̃diceť pluralr de diuĩs ꝑſonis. qr hec ẽ falſa. pater ⁊ filius ſũt eẽntie. Nõ ẽ. q̇a eẽntia ẽ vna ⁊ eadẽ i eis ambobꝰ. iõ eẽntia diuina nõ hꝫ ſe vt totũ vľe i diuĩs. Tertio ꝓbat ꝙ tres ꝑſone diuĩe ñ ꝯueniũt i vna eẽntia ſic̃ i toto maľi ita ꝙ vna eẽntia ſit mã triũ ꝑſonaꝝ: ſicut auꝝ multoꝝ vaſoꝝ. Et arguiť ſic. Illa q̃ ꝯueniũt i vna mã plus ẽ de materia i pluribꝰ eoꝝ q̃ in vno: ſicut plꝰ ẽ i anuľ q̇nqꝫ de auro q̃ vno: ſaltẽ ſi anuli ſũt i pondere eq̃les. Cũ g̃ nõ plus ſit de eẽntia diuĩa in tribꝰ ꝑſonis q̃ i vna tm̃. pꝫ ꝙ eẽntia non hꝫ ſe ad ꝑſonas ſicut totũ maľe. Quarto oñdit ꝙ due ꝑſone nõ ꝯueniũt i eẽntia ſicut in ꝓprietate formali. ſicut ꝯueniũt mľti hoĩes i vna cõplexiõe: q̇ etiã ꝓpť hoc dicunť vniꝰ nature. nã in tali ꝓprietate formali duo ſunt aliq̇d magis q̃ vnũ. ⁊ tres q̃ duo. In diuinis aũt tres ꝑſone in eẽntia ꝯueniẽtes non ſunt aliq̇d magis q̃ due. ⁊ due nõ magis aliq̇d q̃ vna. ⁊ ꝑ ꝯñs nõ ꝯueniũt in eſſentia vt plura. Cõtra hec poſtea obijcit autoꝛita. Dam̃. di. ꝙ diuina eẽntia ẽ vľis ⁊ cõis. ſed tres ꝑſone ſunt tria ꝑticularia. Poſtea rñdꝫ mgr ad hoc ⁊ di. ꝙ verba Dam̃. nõ ꝓprie ſꝫ ſiľitudinarie ſunt intelligẽda. ſunt eniꝫ aliq̃ ibi q̃ ſiľitudinẽ tenẽt rei cõis, ⁊ aliq̃ rei ꝑticularis. Siľitudinem q̇dẽ rei cõis tenet eẽntia. ⁊ rei ꝑticularis ſiľitudinẽ tenet ꝑſõe. vñ dicit. ꝑſonas nũero differre ſicut ꝑticularia

aliculus nature cōis. Ad qḋ rn̄dendū est ꝙ aliq̄ dr̄nt nūero dupl'r. Uno mō sic ꝙ vnū n̄ sit aliḋ: seu aliqḋ aliud ab alio. sicut sortes ꝛ plato dicunt̄ nūero differre: q2 sortes non ē illud qḋ ē plato. Et talit̄ diuīe ꝑsone nō dicūt̄ differre nūero. q2 vna ē illḋ qḋ alia. Alio mō dicunt̄ differre nūero q̄ in enumeratione seu ꝯputatōe a seinuicē discernūtur. vt cum nūeramus aliq̄s res: dicimus. vna due tres ꝛ scḋz hūc modū diuine ꝑsone dicunt̄ differre nūero. q2 possum⁹ catholice dicē. pater ē vnus. ꝛ pr̄ ꝛ filius sūt duo. ꝛ pr̄ ꝛ fili⁹ ꝛ sſ. sunt tres. Tertia ꝓpō ē hec. ꝙ oēs ꝑsone diuine simul nō sunt maioris deitatis ꝙ̄ vna ꝛ vna nō maioris nec minoris ꝙ̄ omēs. Et ꝓbat̄ sic. Oēs ꝑsone diuine sunt equal' magnitudinis ꝛ veritat̄: ita ꝙ oēs tres nō sūt maioris magnitudis nec minoris veritatis ꝙ̄ vna: ex quo magnū eē ꝛ verū eē i diuis sūt idē. p3. q2 sicut oēs ꝑsone diuiē sūt equalis magnitudis ꝛ veritatis. ita etiā sunt equal' deitatis. qḋ ꝓbat mgr̄ autori. be. Aug. qua etiā vlterius ꝯcludit ꝙ ꝙ̄uis deus sit triu⁹: non tn̄ pōt dici triplex eo ꝙ triplicitas inequalitatē ꝑādit. Nā vbi ē triplicitas ibi tria sunt aliqḋ magis ꝙ̄ duo. ꝛ duo aliqḋ magis ꝙ̄ vnum. Hec Augustinus. igit̄ ꝛc. Di. xx.

Unc ostendere

Ista ē dis. xx. in qua mgr̄ ostensa equalitate magnitudis diuinarū ꝑsonaꝝ i eēndo: oñdit equalitatē ꝑtātis earūdē i operando. Et diuidit in tres ꝑtes scḋm tres rōes q̄bus ꝓbat intētū. Pria pars ē a ꝑncipio distinctōis vsq3 ibi (Itē alio mō ꝓbat) Scḋm abinde vsq3 ibi (Hoc aūt ꝑ silitudinē (Tertiū vo vsq3 ad finē dist. In spāli sen. ma. stat in vnica ꝓpōe. Premꝫ filiū ꝛ spm̄scm̄ in oīpotētia coeq̄ri trib⁹ rōnibus pōt catholice ꝓbari. Quaꝝ pma fundat̄ sup autoritate euāgelica. Scḋa sup diuina diuisione immediate. Tertia sup silitudiē in generatōe hūana. Pria rō fūdat̄ sup auctē Johānis. xvij. vbi dic. Oīa dedit mihi pat̄. i. q̄cquid pr̄ habet dedit mihi. s3 pr̄ h3 oīpotētiā igit̄ dedit eā filio. ꝛ ꝑ ꝯn̄s ꝑsone sunt eq̄lis potētie: ita ꝙ oēs tres nō sunt plus ꝙ̄ glibet eaꝝ ꝑ se. Scḋa rō fundat̄ sup diuisiōe in mēte sic. si pater nō generasset filiū sibi eq̄lē in oīpotētia. aut ḡ hoc eēt q2 potuit s3 noluit q2. aut voluit sed nō potuit. s3 vtrūq3 istorū ē falsum. igit̄ ꝛ illud ex quo seq̄tur. ꝛ hoc ē oppositū ꝓpōis pmisse. igitur ꝓpō pmissa ē vera. Tenet argumētū ꝛ maior. s3 minorē ꝓbat mgr̄ i textu sic. Nā si deus potuit filiū generare sibi equalē ꝛ noluit: tūc inuid⁹ fuit nō dādo filio quod naturalis ꝓprietas req̄siuit. si voluit ꝛ nō potuit: tūc ip̄e pr̄ infirmus fuisset ꝛ nō oīpotēs. seq̄tur ḡ ꝙ pr̄ voluit ꝛ potuit imo gn̄auit filiū in oīpotentia sibi equalē. Tertia ratō fundatur super silitudine in generatōe naturali repta. ꝛ est ista. deus pater ē. ꝛ nō minus cōicatiu⁹ generādo filiū deū ꝙ̄ hō generādo filiū hoīe3. sed hō pr̄ si potuisset eq̄lem sibi filium genuisset. igit̄ deus q̄ summe potuit equalē sibi filium genuit. igitur ꝛc. Disti. xxi.

Ic orit̄ questio

Ista eī ē di. xxi. in q̄ mgr̄ post ꝙ̄ declarauit equalitatē magnitudinis diuinaꝝ ꝑsonaꝝ in eēndo ꝛ sil'r equalitatē ꝑtātis in operando. Cōsequenter declarat qualiter dictōes exclusiue dicūtur ḋ deo Et tria circa hoc facit. Nā pmo inq̄rit an termini ꝑsonales de ꝑsonalib⁹ cū dictōe exclusiua dicant̄. Scḋo an t'mini eēntiales de ꝑsonalib⁹ cū exclusiōe vere dicāt̄. Tertio dat q̄ndā modū gn̄alē quō ꝑdicta sane intelligantur. Pmū fac vsq3 ibi (P⁹ hoc q̄rit̄.) Scḋm vsq3 ibi (Uerūtn̄ vt ait aug.) Tertium vsq3 ad finē dis. In spāli se. ma. st. i t. ꝑ. Quaꝝ p̄. ē. Cōcedēde sūt ꝓpōes i q̄b⁹ t'mini ꝑsonales ḋ ꝑsōalib⁹ t'mīs cū dictōe exclusiā supt' ꝑdicāt̄. Istā ꝓpōē3 ma. ꝓbādo inq̄rit cū dēm sit ꝙ tāt⁹ sit sol⁹ pr̄ vl' sol⁹ fili⁹. quāti sūt illi tres. quō ē intelligēdū cū dicit̄. sol⁹ pr̄ vel sol⁹ fili⁹: cū nō sit pr̄ sine filio nec fili⁹ sine pr̄e. Rn̄det̄ ꝙ ꝑ hoc nō exclūdit̄. vna ꝑsona ab alia. s3 ꝓprietas relatiua notat̄ ibi cōuenire vni: ita ꝙ nō alteri. Ūn̄ sensus ē. Solus pr̄. i. q̄ ita ē pr̄ ꝙ nō fili⁹. Sil'r sol⁹ fili⁹ id ē q̄ ita ē fili⁹ ꝙ null' alteri ꝯuenit filiatio diuina. Scḋa ꝑ. ē hec. Negāde sūt ꝓpōes i q̄b⁹ ḋ t'mīs ꝑsōalib⁹ eēntiales t'mi cū exclusiōe affirmāt̄. Hāc ꝓbāt̄ q̄rit ḋ ist' ꝓpōib⁹. sol⁹ pr̄ ē de⁹: vl' sſ. ē sol⁹ de⁹. nec ēt ista ē ꝯcedēda. pr̄ ē sol⁹ de⁹. vl' fili⁹ ē sol⁹ de⁹: q2 eē solū deū toti ꝯuenit t'nitati ꝛ n̄ soli vni ꝑsōe. Tertia ꝓpō ē. Persōe diuīe sūt tāte coherētie ꝙ vna eaꝝ n̄ exꝑmit̄ nisi alie coīntelligantur. Hāc ꝓpōnē3 ꝓbat ma. auto. b. Au. igit̄ ꝛc.

Diſt.xxij.

Oſt predicta.

Jſta ē diſ.xxij.in qua mgr per‑acto tractatu de diuinis rebus Incipit agere de diuinis nominibus. Et circa hoc duo facit. Nam pmo ponit differentias diuinoꝝ noim. Scdo ſubdit regulas pdicationis eoꝝ. Primū facit a principio di. vſqꝫ ibi (Sciendū ē ꝗ) Scdm abinde vſqꝫ ab fine diſtinctōis. Jn ſpāli vo ſnia mgri ſtat in vna ppōe: cui mgr annectit duas regulas. Prima ē hec. Noīa de deo dicta inueniūtur i ſeptuplici drā. Hāc mgr deducit exēplarit dicēs ꝙ ꝗdam ſunt noīa notionalia ſeu proprietates pſonales exꝑmentia: vt generatio verbū.donū.pater.filius.ſpūſſanctus. Queadā eſſentialia ſeu vnitatē eſſentie pferentia: vt deus.deitas.ſapia.potētia.bonitas.magnitudo.virtus.ꝛ ſubſtātia. Quedā trāſumptiua.i.ſcdm ſimilitudinē de deo pdicata, vt ſplēdor.cādor.lux.ſpeculū.leo.agn⁹.ꝛ ſimilia. Quedā tpalia ſeu deo ſolū ex tpe ꝯuenientia.ꝛ hoc dupl'r.vel in reſpectu ad creaturā relatōe extrinſeca.vt dñs.creator.refugiū.rdēptor.ſaluator ꝛ hmōi. Ul' i reſpectu ad creaturas.relatōe tū intrinſeca vt incarnatus.hūanatus. Et ē aliud nomē qd ſolū eſt de oībus pſonis ſimul ꝛ de nulla ſingulatiꝫ dicit' qd ſcdm relatōnem dicit' intrinſecā.qa in ſe claudit terminos ſue relationis. vt hoc nomē trinitas. Hmōi noīm diuinoꝝ ſeptuplicē drām ponit mgr in textu. vt dicit ppō pdicta quā verā eſſe reputo. Prima haruꝫ regulaꝝ eſt ꝙ noīa ppria ad ſingulas pſonas ptinētia non ſubſtātial'r ſꝫ relatiue dicitur. patet.qꝛ non pōt dici: pr eſt filius.aut filius eſt pater.aut pater ꝛ filius ſunt ſpūſſanctus ꝛ ecōuerſo.que ē pdicatō abſolute eſſential' ꝛ ſbſtātiua.ſed bñ dicit pater ē filij pater. filius eſt patris fili⁹.que eſt pdicatio relatiua.

Scda regula ē ꝙ noīa ad vnitatē eēntie ſpectātia.vt ſapia.bonitas.potentia.vtus.magnitudo.ꝛ hmōi. de ſingulis pſonis ſigillatim ꝛ de oībus ſimul ſi relatiue ſed ſubſtantialiter in ſingulari ꝛ nō in plurali affirmātur. Nam bñ dr. Pater ē deus.ſapia.potētia.bonitas.magnitudo.virtus. Et ſimil'r de filio ꝛ ſpūſancto.ꝛ de oībus ſimul. Und bñ dicit'. Pater fili⁹ ꝛ ſpūſſanctus ſūt deus ſapia potētia ꝛc. Nō aūt pl'aliter dici poteſt Pater ꝛ filius ꝛ ſpūſſanctus ſunt dij.ſapie.potētie.bonitates.virtutes.igitur ꝛc.

Diſt.xxiij.

Redictis adiici.

Jſta ē diſt.xxiij. in qua mgr poſt ꝙ egit de noībus diuinis gnal'r Agit d hoc nomie pſona ſpecialiter. Et tria circa hoc facit. Nam pmo excipit hoc nomē pſona de regula pdicta ꝗ de his ꝗ ſubſtantialiter pdicāt dabat. Scdo oñdit ꝙ hoc nomen pſona non ſingulatit' ſed pl'iter de oīb⁹ pdicat'. Tertio ꝯcludit ꝙ in diuis nec diuerſitas eſſentialis nec ſingularitas pſonal' proprie dicat'. Primū facit vſqꝫ ibi (Jdeo oꝛit') Scdm abinde vſqꝫ ibi (Jam ſufficienter.) Tertiū vo abinde vſqꝫ ad finē diſtinctōnis Jn ſpāli ſentētia magiſtri ſtat in trib⁹ ppōibus. Quaꝝ pma ē. Hoc nomē pſona non pſonaliter ſed ſubſtātialiter dicit' de diuinis. Probat' ſic. Oē nomē quod de diuis pdicat' nō relatiue ſed abſolute. hoc eſt nō pſonalit' ſed ſubſtātialiter dicit'.ſed hoc nomē pſona ē hmōi.igit' pdicat' nō pſonal'r ſed ſubſtātialiter. Tenet argumētū ꝛ maior.ſed minoreꝫ pbat mgr in textu: excipiens hoc nomen pſona a regula pus dicta. Scda ppō ē hec Hoc nomē pſona de oībus diuinis pſoīs ſimul non ſingulariter ſed pl'iter pdicat'. Et p hoc excipit' ꝑa regula data ſupius in pcedēte diſtinctōe de noībus que ſubſtātial'r dicunt' in diuinis.vbi dicebat' ꝙ noīa que ſubſtātialiter dicunt' i diuinis vel que ſpectāt ad vnitatē eſſentie de qualibet pſona ſigillatim et de oībus ſimul dicunt' in ſingulari.vt ſic dicēdo.pater ꝛ filius ꝛ ſſ. ſunt tres pſone.ꝗ ē vera.ſed hec ē falſa.pr ꝛ filius ꝛ ſſ.ſūt pſoa.

Tertia ppō ē hec. Jn diuinis nec diuerſitas ſubſtātialis: nec ſingularitas pſonalis ē ponēda ꝛ ꝯcedēda. Et pbat' rōe ſic. Jlla in diuinis nō ſunt ꝯcedēda ꝗbus ꝯceſſis tolleret' eſſentie vnitas ꝛ pſonaꝝ diuerſitas. Sꝫ diuerſitas ſubſtātialiſ ꝛ ſingularitas pſonal' ſūt hmōi.igit' nō ſūt i diuis ꝯcedēda. vt dic ppō pbanda. Argumentū tenet.ꝛ pmiſſas pbat mgr i textu.igit' ꝛc. Di.xxiiij.

Jc diligenter.

Jſta ē diſ.xxiiij.in ꝗ ma. oñſa ſignificatiōe h⁹ noīs pſoa put ſumit' p ſe Agit de ſignificatōne eiuſdē put

ſumit̃ cū terminis nūerabilibus ſibi adiunctis. Et tria circa hoc facit. Nā pmo oſtēdit ꝙ per termīos numerales ī diuīs excluditur multiplicitas ſbalis. Scđo ꝙ ꝑ ipos remouet̃ ſolitudo ꝑſonalis. Tertio ꝙ ꝑ coꝝ diſtinctionē ſecludat̃ ꝯfuſio ꝑſonalis. Primū fac a principio diſt. vſqꝫ ibi (Itē etiā cum dicimus) Scđm abinde vſqꝫ ibi (Cū āt dicim⁹ diſtincte) Tertiū abinde vſqꝫ ad finē diſtic. Et tm̄ in gn̄ali. In ſpāli ſen. ma. ſt. in t. pro. Quaꝝ pma ē hec. In diuīs ꝑ noīa nūeralia ad vnitatē eēntie ſpectātia ſolā multiplicitatē excludim⁹. Hāc mgr̄ īueſtigat q̄rēdo q̄d ꝑ t̃minos nūerales ⁊ noīa ꝑtinētia ad plr̄itatē ſeu multitudinē ſeu diſtinctōem in diuinis ſignificet̃. Nā ſi vera dicunt̃ de deo: videtur ſuū ſignificatū ponere in deo. Ad qđ rn̄dēs mgr̄ dicit. ꝙ ſignificatio taliū noīm vel terminoꝝ nō admittit̃ in diuīs ad aliq̄d ponēdū: ſed potius remouēdū qđ declarat exemplo. Nā cū dicimus, vnus deus. vnus pat. tm̄ ꝑ illū t̃minū nūeralē vn⁹ nll'a q̄ntitas vl' nūer⁹ ī deo ponit̃: ſed tm̄ deoꝝ aut alioꝝ excludit̃ plr̄itas. Scđa ꝓ. ē hec. Per noīa nūeralia plr̄itatem exꝑmētia in diuīs ſingularitatē ⁊ ſolitudinē excludimus ꝑſonalē. Hāc mgr̄ ꝓbat ꝑ hoc ꝙ dicit. cum dr̄ pluralitas ꝑſonaꝝ nō multitudo ponit̃ ſꝫ ſingularitas ⁊ ſolitudo excluditur ſeu tollit̃. Cū eñ dicimus tres. negamus ibi eē ſolū duas, ⁊ cum dicim⁹ duas: negam⁹ ibi eē ſolū vnā. Tertia ꝓpō ē hec. Cū eñ ꝑſonas diuīas diſtinctas eē dicimus: tūc eaꝝ ꝯfuſionē ⁊ ꝑmixtionē ꝯ Sabelliū excludim⁹. Hāc ꝓpōꝫ mgr̄ ꝓbās dicit ꝙ in noīe trinitatis ⁊ diſcretōis nō diuerſitas ī deo ponit̃. ſed ꝯmixtio ⁊ cōfuſio negat̃, igitur.

Diſt. xxv.

Reterea cōſide-

Iſta ē di. xxv. ī q̄ m. poſtꝙ̄ egit đ noīb⁹ ſignificātib⁹ vnitatē ⁊ plr̄itatē in diuinis. Incipit agere de quodā nomine qđ hoꝝ recipit additiōeꝫ. ſ. de hoc nomie ꝑſona. Et circa hoc tria facit. Nā pmo oſtendit q̄d ſignificet cū dr̄. tres ꝑſone. vel due ꝑſone. Scđo q̄d importat̃ ꝑ hoc cū dr̄ ꝑſōa. alia patris alia filij. alia ſſ. Tertio q̄d denotet cū dr̄. alius ē in ꝑſona pr̄. alius filius ⁊c̄. Primū facit a principio diſti. vſqꝫ ibi (Nūc inſpiciamus vtrū.) Scđm abinde vſqꝫ ibi. (Deīde q̄ritur vtꝝ) Tertiū ꝟo vſqꝫ ad fi. d. In ſpāli ſnīa ma. ſt. in tri. ꝓpōi. Quaꝝ pma ē hec, ꝙ hoc nomē ꝑſōa q̄nqꝫ ſtat. i. ſupponit ꝓ eēntia. Hāc ꝓpōꝫ ma. inueſtigās q̄rit cuꝫ dicit̃ pluralr̄. pr̄ ⁊ filius ⁊ ſſ. ſunt tres ꝑſōe. vel cū dicitur ſingulariter. alia ē ꝑſona pr̄is alia ꝑſona filij. ⁊ alia ꝑſōa ſſ. quid ibi ſignificet nomē ꝑſone. ſi eñ eēntiam ſignificꝫ. igitur variat̃ ſignificatio ꝑſone in ſingulari ⁊ ī plr̄i qđ videt̃ inuſitatū. Poſtea obijcit ad alterā ꝑtē dicēdo, ꝙ taꝫ in ſingulari ꝙ̄ plurali eēntiam ſignificet. ꝙ aūt in ſingulari eēntiā ſignificet ꝓbat ex his q̄ iam dixerat. Et ꝙ ī plurali eēntiā ſignificet ꝓbat duabus rōib⁹. Prima ē hec. Aug. di. Cū dicim⁹ tres ꝑſōas ſignificamus illud qđ cōe ē pr̄i ⁊ filio ⁊ ſſ. ſꝫ nihil ē cōe eis niſi eēntia. igit̃ noīe ꝑſōe pluraliter ſumpto ſignificat̃ eēntia. Scđa ratō talis ē. Quid querit̃ de eēntialibus. interrogātibus. q̄d ē eēntia. q2 rn̄demus tres ꝑſōe. igit̃ hoc nomē ꝑſona in plurali ſignificat eſſentiā. Scđa ꝓpō ē hec. Hoc nomē ꝑſōa capit̃ q̄nqꝫ ꝓ ypoſtaſi vel ſbſiſtētia. Hāc magiſter ꝓbat ponēdo opinionē ꝓpriā di. ꝙ lꝫ nomē ꝑſone de ſe ſignificet ſbam: tm̄ trāſfertur q̄nqꝫ ꝓpter penuriā vocabuloꝝ ad ſignificandū ſuppoſitū vel ypoſtaſim. Vn̄ ſenſus ē. pr̄ filius ⁊ ſſ. ſunt tres ꝑſōe. i. tres ypoſtaſes. vel tres ſubſiſtētes. Tertia ꝓpō ē hec ꝙ hoc nomē ꝑſona multotiēs ſupponit pro ꝓprietate ꝑſonali ſub eius dr̄a. Hāc ma. pulchre ꝓbat in tex. ꝑ auctēs ⁊ exēpla. igit̃ ⁊c̄.

Di. xxvi.

Vnc de propri

Iſta ē di. xxvi. in qua magiſt̃ ꝑfecto tractatu de diuīs noīb⁹: incipit agere de ꝓprietatibus ipaꝝ ꝑſonarū a q̄bus noīa imponūtur. Circa qđ tria facit. Nā pmo oñdit ꝓpoſitū. ſ. q̄ ſit illa ꝓꝑetas. Scđo mouet q̄ōem quādā circa dicta ⁊ ſoluit eā. Tertio ꝓponit aliā q̄ōem quā diſcutit. Primū facit a principio diſtinc. vſqꝫ ibi (Hic querit̃ quō.) Scđm abinde vſqꝫ ibi. (Hic q̄ri pōt) Tertiū ꝟo abīde vſqꝫ ad finē diſtin. In ſpāli ſen. ma. ſt. in tri. ꝓ. Quaꝝ p. ē. Noīa ꝓꝑetates ꝑſonales ſignificātia nunq̄ accidentaliter ſꝫ tm̄ relatiue ꝑdicant̃. Huiuſmōi ꝟo noīa ſunt pr̄nitas. filiatio. ꝓceſſio. genuiſſe. natū eſſe. generatio. natiuitas. pr̄ filius ⁊ ſſ. ⁊ hmōi. Hāc ꝓpōꝫ ma. ꝓbans ꝑmittit pmo ꝙ hoc nomē ypoſtaſis ī primi

tina eccl'ia a catholicis illibent' invſũ de di/
uinis aſſumebat' nõ q2 diuis nõ ↄueniebat
q2 ſumptũ ꝓ ſuppoſito ſubſiſtẽte in natura
diuina optime cõgruit. ſed q2 heretici abute
bãtur ſumẽtes ipm ꝓ eẽntia. ⁊ ſic ſimplices
ꝑ ipm decipiebãt. Scđo ſubdit q̃ ſunt ꝓꝓe/
tates ꝑſonales de q̃bus vult agere di. ꝙ q2
nõ ẽ ꝓꝓetas pr̃is inq̃tũ pr̃ ꝙ ipe nõ ſit nat⁹
ſed certe ꝙ generat. Et ꝓꝓetas filij ẽ nõ ꝙ
nõ gñatur. ſed certe ꝙ ſit generat⁹ vel geni/
tus. Et ꝓꝓetas ſſ. ẽ non ꝙ ipe ſit natus. vel
ꝙ generat: ſ3 ꝙ a pr̃e ⁊ filio ꝓcedat. Uñ ꝓ/
prietas ꝑſonalis pr̃is ẽ generare. filij gñari.
ſpũſſancti ꝓcedere vl' ſpirari. Hec aũt ꝓprie
tates ſũt relatões q̃dã q̃bus ꝑſone ad ſeim/
micẽ relate diſtinguũtur. ⁊ illis nominibus no
minãtur: paternitas. filiatio. ſpiratio. et no/
mina ꝑſonaꝝ ſicut pr̃ ⁊ fili⁹ ⁊ ſſ. a ſeipis ſu/
mũtur. Tertio oſtẽdẽdo nomẽ ꝑdicationis
hoꝝ noĩm ſubiũgit ꝓbatõem ꝓpõis ꝑdicte
di. ꝙ hmõi tm̃ relatiue ⁊ nõ accidẽtalit' ꝑdi
cant' eo ꝙ ſẽp ad aliq̃d ẽt'ne ⁊ incõmutabil'r
dicunt'. Et hoc ꝓbat ma. auto. be. Aug. que
habet'. iij. ca. h⁹ diſti. Scđa ꝓpõ eſt hec.
Sola scđa ꝑſona in deitate ꝓꝓe dicit' filius
dei. ⁊ tertia ꝓprie dr̃ donũ dei. Hanc ꝓpõꝫ
mgr̃ inſinuãs i textu querit. Quõ hoc ſit ve/
rũ ꝙ eẽ filiũ dei ſolũ ſit ꝓpriũ ſcđe in deitate
ꝑſone: cũ tamẽ ſepius inueniat' in ſcriptura
ꝙ hoĩes noĩent' filij dei. Ad qđ r̃ndet ma. ꝙ
l3 inueniat' ſcriptũ ꝙ hoĩes ſunt filij dĩ: hoc
tñ non ẽ niſi ꝑ grãm vel ꝑ gratuitã adoptõ
nem ⁊ nõ ꝑ gñatõem naturalẽ. vt hoĩes ſũt
filij ſolũ ꝑ tꝑalem factõem: nõ ꝑ gñatiõem.
ſicut ẽ ſecũda ꝑſona i deitate. Et ẽ etiã alia
dr̃a. Nam cũ dr̃ ꝙ homo ſit filius dei. ibi ly
deus non ſupponit ſolũ ꝓ ꝑſona pr̃is. Sil'r
dic' đ ſſ. ꝙ eẽ donũ ſit ſſ. ꝓpriũ. q2 l3 mlta ſit
dei dona: nulli tñ illoꝝ ↄuenit eẽ donũ eter
nũ ſicut ſſ. bñ ↄuenit q̃ ẽ donũ dei eterna ꝓ/
ceſſione ſicut filius dei eťna gñatiõe. ⁊ ſicut
filius ꝑ generationeꝫ refert' ad patrẽ. ita ſſ. ꝑ
ꝓceſſionẽ refert' ſeu relatiue dicit' ad patrẽ ⁊
filiũ. q̃ quidẽ relatio l3 nõ apparet aperte in
hoc noĩe. ſ. ſſ. manifeſte tñ appet in hoc no/
mine donũ. Tertia ꝓpõ ẽ hec. Quis hoc
nomẽ. ſ. ſpũſſanct⁹ tertie ꝑſone diuine ſpãl'r
approꝑetur: eo tñ oẽs tres ꝑſone q̃nq3 cõit'
noĩant'. Hãc ꝓpõem ꝓbãs ma. querit. Utꝝ
ſicut q̃libet ꝑſonaꝝ põt dici ſſ. an etiam ita
tota trinitas poteſt dici. ſſ. Et r̃ndet ad hoc
autori. be. Aug. di. ꝙ tam pater q̃ filius q̃
etiã tota trinitas poſſet dici ſſ. cum quelibet
iſtaꝝ ſit ſpũs ⁊ ſanctus. ⁊ etiã tota trinitas
ſit ſpũs ⁊ ſit ſancta. Sed q̃ñ aut pat' aut fili
us aut tota trinitas dicit' ſſ. tunc ſſ. nõ ẽ no/
mẽ ꝓpriũ ꝑſonale neq3 relatiuũ. Pro quo
notandũ ꝙ ſpũs põt accipi dupl'r. Uno mõ
ꝓut dicit' a ſpiritualitate. ⁊ tũc dicit' eſſentia
liter. ⁊ ↄuenit cuilibet ꝑſone ⁊ etiam trinita
ti. Alio modo vt dicitur a ſpiratõe. ⁊ tũc dr̃
relatiue ⁊ cõuenit ſolũ tertie ꝑſone. Sil'iter
ly ſſ. põt accipi pro duabus diſtinctõib⁹ di/
ſtinctis. ⁊ tũc cõuenit tã patri q̃ filio ⁊ ſſ. ⁊
etiã toti trinitati. Uel põt accipi pro vna ſo
la dictõe. ⁊ ſic ↄuenit ſoli tertie ꝑſone in tri
nitate. Ultimo magiſter excludit errorem
quoꝝũdã dicentiũ ꝙ iſti termini ſpũſſanctus
⁊ donũ non ſint noĩa ꝑſonalia tertiã perſo/
nã in diuis ſignificãtia. eo ꝙ non diceretur
relatiue ad hos terminos. ſ3 pater ⁊ filius.
Qđ ꝓbant ꝑ hoc q2 non põt dici pater ẽ ſpi
ritusſancti pr̃. ⁊ ſil'ter ñ põt dici. filius ẽ ſpir/
tusſancti filius. q2 al's ſeq̃ret' ſſ. filiũ genuiſ/
ſe. qđ falſuꝫ ẽ. Mgr̃ r̃ndet non obſtante ꝙ
pater ⁊ ſſ. ſeu donũ ſibiinuicẽ nõ r̃ndeãt vo
cabulis. nõ minus dicũtur relatiue. q2 i his
oportet magr̃ accipe vocabula ſcđm ſenſum
relatõis q̃ ſcđm ſonũ vocis. vt ſic dicatur
Spũſſanctus ẽ ſpiratoris. ſſ. ⁊ donũ eſt da
toris donũ. ſicut etiaꝫ dicit' in creatis. caput
ẽ capitati caput. ⁊ ala alati ala. igit' ⁊c.

Diſt. xxvij.

Hic queri poteſt

Iſta eſt diſ. xxvij. in q̃ m. poſtq̃ egit de tribus ꝓꝓetatib⁹ ꝑſonalibus. ſ. paternitate. filiatione. et ſpiratione ſcđm ꝙ ſignificant' noĩbus ꝓprijs: agit de eiſdem ſcđm ꝙ ſignificãtur noĩbus alienis. Et tria circa hoc facit: Quia primo agit de his ꝓut ſignificãtur terminis equiualentib⁹ ꝑſonalibus. Secũdo agit de eis ꝓut ſignificantur terminis eſſentialibus. Primum facit a principio diſtinctõis vſq3 ibi (Hic nõ eſt ꝓtereundum) Secundũ abinde vſq3 ibi (Et ẽ h̃ aduertenda) Tertium abinde vſq3 ad finẽ diſtinctõis. In ſpeciali ṽo ſentẽtia magiſtri ſtat in tribus ꝓpoſitõib⁹. Quarũ prima eſt hec. Omnia vocabula alicui ꝑſõe propria ſignificãt niſi vnam ꝓprietatẽ exꝑ terei. qua illa perſona ꝓprie diſtinguit' ab

alijs pſonis determinatiue. Et probatur ſic
Eadē eſt proprietas que ſignificatur iſt[is] noi
b⁹ pater. paternitas. generatio actiua reſpe-
ctu patris. Et iſtis. filius. filiatio. generatio
paſſiua reſpectu filij. Et iſtis. ſſ. ſpiratio paſ
ſiua. ⁊ procedere ab vtriſqꝫ reſpectu. ſſ. Sed
iſtis ꝓprietatibus perſone ꝓprie diſtinguū
tur abinuiceꝫ determinatiē, igitur omnia vo
cabula alicui pſone ꝓpria ⁊c. Iſtam ſniam
magiſter ponens querit an eadem ꝓprietaſ
ſit que importatur nomine patris. paterni-
tatis generatōnis actiue. Et ſimilr̄ an ea-
dem ſit que importatur nomine filij et fili-
atōnis generatōnis paſſiue. Quam queſti-
oneꝫ magiſter ponēs ſub his verbis querit
Utrū ſit idē eē patrē ⁊ genuiſſe filiū. ⁊ vtrū
idem ſit eſſe filium ⁊ natum a patre. Ad qδ
magiſter rn̄dens dicit. ꝙ lꝫ eadem proprie-
tas ſignificetur iſtis nominibus, ſ. eſſe patreꝫ,
⁊ genuiſſe filiuꝫ. ſeu pater ⁊ paternitas, hoc
tamen eſt ſb̄ diuerſis rationib⁹. Nam nomi
nibus perſonarum cuiuſmodi ſunt pater fi-
lius ⁊ ſpūſſanctus. ſignificatur non proprie
tas tm̄: ſed ypoſtaſis. Sed noibus proprie
tatum cuiuſmodi ſunt paternitas ⁊ filiatio
ſignificantur ipē ꝓprietates ſcδm ſe vl' act⁹
ipſarum ꝓprietatum, vt generare, naſci, vel
generari. Secunda ꝓpō eſt hec. Hec no-
mina genitus. verbum. imago. nō ſubſtanti
aliter ex parte rei ſeu ad ſe: ſed ad patrē dicū
tur relatiue. Et probatur ſic. Illa noīa que
proprie filio cōueniunt ⁊ eius pſonalem p-
prietatem p̄ſciſe exprimūt non ſubſtantialr̄
ſed reſpectiue reſpectu patris dici poſſunt. ſꝫ
iſta nomīa verbum. imago. genitus, ſūt hu-
iuſmodi. ergo nō ſubſtantialiter ex parte rei:
ſeu ad ſe dicūtur. ſed relatiue ad patrem. Ar-
gumētum tenet ⁊ maior. Sed minor ꝓbar̄
in textu autoritate beati Auguſti, que dice-
re intēdit. ꝙ genitus dicitur genitoris geni
tus. ⁊ verbum dicentis verbū. ⁊ imago ima-
ginati imago. que omīa ſoli filio cōueniunt
reſpectu patris, ergo minor vera. ⁊ per cōſe
quens ꝓpoſitio ꝓbanda. Tertia ꝓpō ē
hec. Solum eſſentialia de pluribus ſimul ⁊
de ſeipſis affirmātur. Et patet ꝑ hoc ꝙ bene
poteſt dici. pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſanctus ſunt
deus. vel potentia diuina ſcīa ⁊ bonitas di
uina ſunt deus. Sed non pōt dici. pater et
filius ſunt pater vel ſunt filius. Unde patꝫ
ꝙ ſolum eſſentialia poſſunt ſimul ⁊ plurib⁹

dici. vt dicit ꝓpō ꝓbanda. etiam illa ſolum
dicuntur de ſe. vt lumen de lumine. deus de
deo. quod nō poteſt dici de nominibus relati
uis. non eniꝫ poteſt dici pater de patre. aut
filius de filio. Quod ꝓbat autori. be. Augu-
ſtini. vi. de trini. capi. v. dicētis (Hoc ſolum
de eis dici non poteſt. illud de illo. quod ſi-
mul ambo non ſunt, id ē illo nomine nō poſ
ſumus vti ad oſtēdendū vnuꝫ de vno quod
ſimul ambobus nō conuenit. ſicut verbum
de verbo dici non poteſt. qꝛ non ſimul ābo
verbum. nec imago de imagine. nec filius d̄
filio. quia nō ſimul ambo filius vel imago)
Et ſubiungit magiſter. ꝙ ſicut illa eſſentia-
lia nomina aliquādo intelligentiam diſtin-
ctionū pſonarum faciunt. ita ⁊ interdum to
tius verba ſimul. Quod probat autoritate
Auguſtini libro de trinitate, capi. iij. dicen-
tis. In patris noīe ipē pater pronūciar̄ per
ſe. In dei autē nomine ⁊ ipē ⁊ filius ⁊ ſpiri-
tuſſanctus. vt cum dicitur: nemo bonūs ni-
ſi ſolus deus. quia trinitas eſt vnus deus.
Et hec eſt ſententia magiſtri in hac diſtincti
one in ſpāli.

Diſt. xxviij.

Reterea conſi-

Iſta eſt diſtinctio viceſima octa-
ua huius primi libri in qua magi
ſter poſtq̄ꝫ actum eſt de proprietatibus per-
ſonalibus. Incipit agere de propetatibus
non pſonalibus. Et tria circa hoc facit. Pri
mo oñdit quō ſe habeat hoc nomē ingenit⁹
ad alias notōeſ. Scδo ſubdit quō iſta duo
ſe habeāt adinuicē. ſ. p̄rem eē ⁊ filiū eē. Ter
tio oſtendit quomodo hoc nomē imago q̄n
doqꝫ tenetur eſſentialiter. quādoqꝫ pſonal'r
Primū facit a principio huius diſtinctōnis
vſqꝫ ibi (Preterea queri ſolet) Scδm abin-
de vſqꝫ ibi (Illud etiā ſcire oportet) Tertiū
abinde vſqꝫ ad finem diſtinctōnis. Et tm̄ d̄
ſnīa ma. in hac diſtinctōe i gn̄ali. In ſpecia
li ſentētia ma. ſtat in tribus ꝓpōibus. Qua
rum p̄ma eſt hec. Ingenitus ē notio ſolius
patris. alia tamen a paternitate qua par̄ re-
fertur ad filium. Hanc propoſitōem ꝓbans
ꝓponit. ꝙ p̄ter tres ꝓp̄etates pſonales. ſ. p̄r
nitatē. filiatōꝫ ⁊ ꝓceſſiōꝫ ſunt alie ꝓprieta-
tes alijs nomīate nominibus de quoꝝ nu-
mero ē hoc nomē ingenitus qδ ſpectat ad
p̄rem ⁊ importat aliā ꝓprietatē ꝙ hoc no-

me paternitas. qd̄ pbaẗ p hoc. qꝛ eē ingenituȝ nō ē de rōe pris. eo ꝙ aliqs pt eē pr̄ abſqꝫ hoc ꝙ ſit ingenit⁹. qꝛ multi geniti genuerūt. Scḋa ppō ē hec. Idē ē patrē quod ꝛ filiū eſſe. ꝗuis eſſe prēm ꝛ eē filiū careant idētitate. i. nō ſunt idem. Qd̄ pbat per hoc ꝙ ſenſus ppōsi. ſ. prēm eſſe ſit idē qd̄ filiū eſſe ē iſte. i. idem ē quo pater ē. ꝛ id quo fili⁹ ē. qꝛ. ſ. vna diuia eēntia ē id quo vtqꝫ ipoꝝ ē. ꝛ iſte ſenſus ē verus. ſed terminis trāſpoſitis ſic dicēdo. eſſe patrē ē idē qd̄ eē filiū: tūc ſenſus ē. Eadē ē pprietas qua pater ē pr̄. et q̄ fili⁹ ē filius. ꝛ iſte ſēſus ē falſ⁹. qꝛ pr̄nitate pater ē pater. ꝛ filius filiatōe ē fili⁹. Tertia ppō ē hec. Hoc nomē imago relatiue dr̄ de ſolo filio. ſed eēntialiter de tota tͥnitate. Quā pbat mgr̄ quo ad ſcḋam eius ptē ſic. Imago qn̄qꝫ eēntialr̄ accipiẗ. vt qn̄ accipiẗ p ipo exēplari nature diuine. ad cui⁹ imaginē factus eſt homo. ꝛ hoc pbaẗ autori. Auguſti. ꝛ Hylarij. ſed quo ad pͥmam ptē ſententia pbata fuit. Et hec ē magiſtri ſen. i ſpeciali. Diſt. xxix.

St preterea ali

Iſta ē diſt. xxix. hu⁹ pͥmi li. in q̄ m. poſtꝙ egit de innaſcibilitate put ſignificaẗ hoc noīe ingenitus: agit de cōi ſpiratione put ſignificat hoc noīe principium. Et diuidiẗ in tres ptes. In quaꝝ pͥma oſtēditur qualiter tota trinitas p hoc nomē pͥncipiū ſe habet ad creaturas. In ſcḋa ſubdit quō p idē nomē ſcꝫ pͥncipiū pſone ſe habeant adiuicē. In tertia ſubiūgit ꝯcludendo ꝙ non ſit aliqd̄ cōe nomē quo exp̄mat relatio pris ꝛ filij ꝛ ſſ. ſicut p nomē pͥncipiū exprimiẗ relatio patris ad ſſ. Primū facit a pͥncipio diſtin. vſqꝫ ibi (Deinde in eodē libro) Scḋm abinde vſqꝫ ibi (Unū aūt pͥncipiū) Tertiū facit abinde vſqꝫ ad finē diſt. Et tn̄ in generali. In ſpāli ſen. ma. ſt. in tri. ppōi. Quarum pͥma ē hec. Pater ꝛ filius ꝛ ſſ. ſūt vnū pͥncipiū creaturaꝝ tpaliter. Hāc ppōez ma. pbans dicit. ꝙ hoc nomen principium ſcḋm ꝙ relatiue dicitur in diuinis importat tm̄ relatōnem dei ad creaturas vel relationem pſonarum adiuicē. ꝛ poſtea dicit ꝙ q̄libet pſona ꝛ tota trinitas dicitur principiū creaturarū ꝛ eorū que naturaliter eſſe habēt non autē peccatoꝝ. qꝛ naturā vitiant; ꝛ hoc ē rōne creatōnis ppter quam creatōnem relatio intelligitur inter deum ꝛ creaturas. ſūt enī omēs pſone vnum principium reſpectu creature. ꝛ hoc ex tempe: non ab eterno. propterea dicit: ꝙ vna pſona eſt principiū alterius. Nam pater ē principiū filij. quia ipſum genuit. ꝛ pater ꝛ filius ſunt principiū ſpiritusſancti: ꝛ hoc non ex tpe ꝛ eſſentialiter: ſꝫ notionaliter. Secūda ppō eſt hec. Pater eſt principium filij. pater ꝛ filius ſunt vnuȝ principium ipſius ſpiritusſancti. Hoc magiſter declarat autoritate beati Auguſti. que ſētentialiter pͥmiſſa eſt. Tertia ppō ē hec Ratio qua pater ꝛ filius referūtur ad ſpiritū ſanctū non habet aliquod nomē ppriū vſualiter. Hanc ppōnem magiſter probās querit vtrum pater ꝛ filius ſunt eadam notōne vl' vnū principiū ſpiritusſancti. Et reſpōdet ꝙ ſic: lȝ non habeamus nomen illam notionē exprimens. Naȝ nomē illud ſcꝫ cōmunis ſpiratio quo doctores illam notōnez nomināt temporibus magiſtri nondū fuit in vſu nec adhuc inuentuȝ. Poſtremo notādū ē. ꝙ hoc nomen principiū tranſiens in pͥdicationem diuinoꝝ non ſemper ſumitur vniformiter. Nam quādoqꝫ accipitur pſonaliẗ. vt cū dr̄ pͥncipiū de pͥncipio. ꝛ qn̄qꝫ notionalr̄. vt cū dicitur pater ꝛ filius ſunt vnū principiuȝ ſpūſancti. quādoqꝫ eſſentialiter. vt cuȝ dicitur. pater ꝛ filius ꝛ ſpiritusſanctus ſunt vnū principium creature. Et tantū in ſpāli.

Diſt. xxx.

Unc eni quedā

Iſta eſt diſtinctio tricēſima hui⁹ primi libri. In qua ma. poſtꝙ egit de innaſcibilitate ꝛ cōi ſpiratōne: agit incidētaliter d̄ q̄buſdā relatōib⁹ que conueniūt dō ex tpe. Et tria fac. nā pͥmo oñdit deū ad creaturā ex tpe referri. Scḋo ſbdit deū p talē relationē n̄ mutari. Tertio exemplificat hoc per ſpm̄ ſcm̄ q̄ dicit tpaliter dari. Primū facit a principio diſtin. vſqꝫ ibi (Quō ergo obtinebimus) Scḋm abinde vſqꝫ ibi (Hic poteſt ſolui) Tertiū abinde vſqꝫ ad finē diſ. Et hec ē ſen. hu⁹ diſt. i gn̄ali. In ſpāli ſen. m. ſt. i t. p. Quaꝝ pͥ. ē hec Stat deū ad creaẗas ex pte referri. Hāc ppōem ma. pbās dicit ꝙ illa que dicūẗ d̄ deo relatiue: tpalr̄ dicūẗ d̄ ipo ſcḋz accñs; ñ ſcḋz accñs qd̄ i dō ſit ſꝫ qd̄ i creatuſ

ẽ ⁊ exẽplificat hoc p̱ hmõi noĩa creator. dñs. refugiũ ⁊ filia. q̄ nõ poſſũt deo cõueniſſe ab eterno. cũ ab eterno nõ habuit creaturã ad ſe refugiẽtẽ ſeu ſeruũ, ſed incepit hr̃e ex tempe Cõtra quã magr̃ obijciẽs dicit ꝙ de⁹ nõ incepit eſſe dñs tp̄is ꝙ nõ icepit in tp̄e nec ex tp̄e Ad qđ mgr̃ rñdẽs dicit. ꝙ deus incepit eſſe dñs tp̄is qñ tp̄us incepit eſſe. Unde ſicut tẽpus nõ incepit eſſe in tp̄e ſeu ex tp̄e. ita deus nõ incepit eſſe dñs tẽp̄is in tẽp̄e ſeu ex tẽpore. ſed cũ tp̄e. Secũda ꝓpoſitõ eſt hec. Deus ꝑ rõem q̄ refert ad creaturã nõ mutat. Hui⁹ ꝓpoſitõis rõem veritatis mgr̃ aſſignat di. ꝙ ipſa relatio eſt ſolũ in creatura realiter. ſed tñ eius appellatio eſt in deo reſpectu creaturarũ: Qđ exẽplificans dicit ꝙ ſicut nummus fit p̄ciũ ſeu incipit eſſe p̄ciũ ſine ſui mutatõne. ita deus ſine ſui mutatõne fit creator Tertia ꝓpoſitio eſt hec. Sp̄s ſſ. ſine ſui mutatõne p̄tris mẽtibus dat. Hãc ꝓpoſitõem ma. ꝓbat ſoluendo queſtionẽ ſuã quã ſuperius diſtin. xviij. reliquerat inſolutã. Utrum ſcʒ ſſ. dãs ſeip̄m poſſit referri ad ſeip̄m. Et reſpõdet. ꝙ cũ ſp̄ũſſanctus dr̄ dat⁹ vel miſſus a ſe tũc relatiue dr̄ ad eũ cui dat. ⁊ eſt relatio ſcđʒ nomẽ et nõ ſcđʒ rẽ. ⁊ fit mutatio in illo cui datur, nulla mutatõe facta in ipſo donãte. Et tantũ de ſniã magiſtri in hac diſtinctõne in ſpeciali. Diſtin. xxxi.

Preterea cõſide.

Iſta eſt diſtin. xxxi. hui⁹ p̄mi libri In qua ma. Poſtꝙ egit de ꝓprietatib⁹ pſonarũ ꝓprijs. Incipit agere de appropriatis. Et tria facit. Nã p̄mo oñdit quedã noĩa cõmũia appropriabilia aliq̄b⁹ pſonis In ſcđa a oñdit ſignificatõem quorũdã noĩm ɔmuniũ ſed approꝑabiliũ ſcđm Hylariũ. Tertio aſſignat rõem approꝑatoꝝ p̄us dictoꝝ. Primũ facit vſqʒ ibi (Nõ eſt h̄ ꝑtermittẽdũ ꝙ vir.) Scđm vſqʒ ibi (Hic dici oportet) Tertium ꝑo abinde vſqʒ ad finẽ diſtinctõis. Et hec eſt ſniã mgr̄i in gñali. In ſpãli ſniã mgr̄i ſtat in trib⁹ ꝓpoſitõibus quarũ p̄ma eſt hec. Equalitas ⁊ ſimilitudo ſunt in diuinis relatõnes tñ ſcđm rões. Et mgr̃ hãc ꝓpoſitõem ꝓbãs querit tres q̄ſtiones. Et p̄ma eſt. Utrũ hoc nomẽ equale. in diuis dicat ſubſtãtiam vel relatõem Et rñdet ꝙ relatiue dr̄. eo ꝙ ſicut nihil ꝓprie dr̄ ſibiipſi ſile. ita etiã nõ põt dici equale ꝓprie. Secũdo q̄rit. Utrũ equalitas ſcđm eſſentiã vel relatõem attendat. Et rñdet ꝙ ſcđm eẽntiã nõ ſcđm relatõem. qđ ꝓbat autoritate b. Aug. dicentis (Querimus ſcđm qđ ſit equalis patri fili⁹. non ſcđm hoc ꝙ ad patrẽ dr̄ fili⁹ equalis eſt p̄ri. Reſtat ergo ꝙ ſcđm hoc equalis ſit qđ ad ſe dr̄. qcq̄d aũt ad ſe dr̄ ſcđm ſubſtãtiaʒ dr̄. reſtat ergo. ꝙ ſcđm ſubſtãtiã eſt equalis) Tertio queritur quid ſit ipſa equalitas in diuis. Et rñdet ꝙ ſit quedã relatõ ſcđm nomẽ ſolũ. i. relatio rõnis ⁊ realiter nihil aliud eſt ꝙ idẽtitas vtutis diuinaꝝ pſonaꝝ. Et addit ꝙ idẽ dicendũ eſt de ſimilitudine in diuis, ſcʒ ꝙ dicat ⁊ attẽdat ſcđm ſubſtãtiã ſeu vnitatẽ eẽtie. Et ꝙ ſit relatiuũ ſcđm nomẽ. Et poſtea ex p̄dictis approbat opinionẽ quorũdã dicentiũ. ſcʒ ꝙ ſile et equale in diuinis non dicunt poſitiue ſed negatiue eo ꝙ equalitas excludit differẽtem magnitudiem. Similitudo aũt excludit omnẽ diuerſitatẽ. Secũda ꝓpoſitõ eſt hec In diuinis ſcđm approꝑatõem affirmãtur de patre eternitas ⁊ vnitas. de filio ymago ⁊ equalitas. de. ſſ. amboꝝ nexus ⁊ caritas. Hanc mgr̃ inſinuat ex vbis Hilarij. atqʒ reddẽs rõem ex dictis b. Augu. qui dicit eternitatẽ patri appropriari. qꝛ cũ eẽnitas p̄ueniat p̄incipiũ ideo cõuenit p̄ri. qui ꝓpter p̄incipij ꝑuatõem innaſcibilis affirmat. ymaginẽ eq̄litatẽ ſpeciẽ ⁊ pulcritudinẽ dicit appropriari filio ꝓpter ꝑfectã ⁊ ꝓportionatã repñtationẽ p̄ris. Repñtat em̃ fili⁹ cũ ſumma ſimilitudine ⁊ equalitate. Aſſiduus aũt ⁊ nexũ caritatis. ⁊ vſum aſcribit ſp̄uiſctõ. eo ꝙ ꝑ ip̄m ⁊ ab ipſo oĩa nobis donant ⁊ infundunt ad noſtrã vtilitatẽ. Tertia ꝓpoſitõ eſt hec. Quãuis p̄r ⁊ fili⁹ ⁊ ſſ. vnũ ſint. nõ tñ dici dñt vnũ niſi cũ additõe vt dicat vn⁹ deus vnus creator. Cuius rõ eſt. qꝛ neutrũ genus refert ad eſſentiã. ideo cũ dr̄ p̄r et filius ⁊ ſſ. ſunt vnũ intelligit eſſentialiter vel aliqđ taliũ. Maſculinũ vero gen⁹ refert ad pſonã ſeu yppoſtaſiʒ ⁊ ideo cũ dr̄. p̄r et fili⁹ ⁊ ſſ. ſunt vnus. niſi fieret additio vt diceret vnus de⁹ vel vnus potẽs. vel vnus ſciẽs tolleret diſtinctõ pſonaꝝ vel poneret ipſarũ cõfuſio. Et tantũ de ſniã in ſpeciali. Diſtin. xxxij.

Hic oritur que.

Hec eſt diſt. xxxij. h⁹ p̄mi libri. In q̄ mgr̃ poſtꝙ aſſignatõm quorũdã approꝑatorũ determinauit, quaſdã dubi-

tatōes et aſſignatōe hmōi emergētes deter-
miat. Et tria facit. Nā ꝑmo determiat qualr̃
ꝑſone ꝯꝑantur ſcd̃m ꝓpriū ⁊ appropriatum
ſſ. Scd̃o quō circa approꝑatū filij. Tertio
quō circa vtrūqꝫ ſimul̃. Primū facit a ꝑncipio
diſtinctōis vſqꝫ ibi (Preterea diligēter inue
ſtigari) Scd̃m abinde vſqꝫ ibi (Preterea di
ligēter ē notādū) Tertiū vero abīde vſqꝫ ad
finē diſtinctōis. Et tm̄ de ſnīa hꝰ diſtinctōis
in gn̄ali. In ſpāli ſnīa mgr̄i ſtat in tribꝰ ꝓpo
ſitōibus quarū ꝑma eſt. Pat̃ ⁊ filiꝰ diligūt ſe
mutuo ſſ. ab ipſis ꝓcedēte. Hanc mgr̄ ꝓbās
querit. An pat̃ ⁊ filiꝰ diligūt ſe ſſ. ab ipſis ꝓ
cedēte. Et arguit̃ ꝙ nō. Nā diligere ⁊ eē i di
uinis ſunt idē ſi g̊ pr̄ ⁊ filius diligūt ſe ſſ. ⁊c̄.
videt̃ ipſos hr̄e eſſe ꝑ ſſ. qd̊ abſurduꝫ eſt. Et
ma. rn̄det ꝙ pr̄ ⁊ filiꝰ diligūt ſe capiēdo ly di
ligere notionaliter. ſ. put idē eſt qd̊ cōis ſpi-
ratio. ⁊ ſic differt diligere ab eēntia ſcd̃m rō-
nē. ⁊ ꝑ ꝯſequēs factū argumētū ꝑ illa ꝑte nō
ꝯcludit. Scd̃a ꝓpoſitō eſt hec. Nec pr̄ nec
filiꝰ ſapit ſapīa genita vel naſcēte. Hāc ꝓpoſi
tōem ma. ꝓbans tres determinat q̄ſtiones.
Prima eſt. Utrū pr̄ d̾ ſapiēs ſapīa quā ge-
nuit. Et arguit̃ ꝙ ſic. q2 pr̄ diligit amore qui
ab ipſo ꝓcedit iō videt̃ ꝙ etiā ſapiat ſapīa ea
dē quā genuit. Et rn̄det ꝙ iſta nō eſt cōcedē
da. pr̄ ſapit ſapīa genita. ſeu pr̄ ſapit ꝑ illam
ſapīam quā genuit ne filiꝰ q̄ eſt ſapiētia geni
ta videat̃ eſſe cā ſapīe in pr̄e ⁊ hoc cōfirmat
autoritate be. Aug. Scd̃a q̄ſtio eſt. Utrū
filius ſit ſapiēs ſapīa genita vel ingenita. Et
rn̄det mgr̄o. ꝙ filiꝰ debꝫ dici ſapiēs ſapīa in
genita. eo ꝙ ipe ſit ſapiēs ſapīa genita ſicut
pr̄. Circa qd̊ notandū ꝙ iſte due ꝓpoſitōes.
ſ. pr̄ eſt ſapiēs ſapīa ingenita. ⁊ filiꝰ eſt ſapiēſ
ſapīa ingenita. ſunt ambe vere. ſed differūt
ſcd̃m qd̊ hy ablatiui in eis poſiti diuerſimo-
de cōſtrui pn̄t. Uno mō in habitudine ꝑnci
pij formalis ⁊ ſcd̃m illuꝫ modū pr̄ eſt ſapiēs
ſapīa ingenita et hꝰ ꝓpoſitōnis eſt ſenſus. q2
ſapiētia ingenita eſt ipſe pr̄. et ſic ſeipo ſapi-
ens eſt formaliter. cū ſit idē ſibi eſſe ⁊ ſapere
⁊ ſcd̃m iſtū ſenſum eſt falſa. filiꝰ eſt ſapiēs ſa
piētia ingenita q2 deſignat filiū formalr̃ eē
ſapiētē pr̄e. ⁊ ꝑ cōſequēs pr̄em formalr̃ eſſe
filiū ꝓpter idētitatē ſapīe ⁊ eſſe in filio. Alio
mō pōt ille ablatiuꝰ ꝯſtrui in habitudīe ꝑn
cipij effectiui. ⁊ ſic iſta eſt falſa. pr̄ eſt ſapiēs
ſapīa ingenita. q2 ſignificat pr̄em eē de ſapi
entia ingenita. et ſic eſſet a ſeipſo qd̊ falſuꝫ ē.
Jlla vero filiꝰ eſt ſapiēs ſapīa ingenita iſto
mō eſt v̾a. q2 ſenſus eſt ꝙ filiꝰ ſit de ſapīa in
genita. ⁊ ad illū intellectū ꝯcedit̃ a mgr̄o in
lr̄a. Tertia q̄ſtio. Utrū filiꝰ poſſit dici ſapi
ens ſapīa genita. ſeu ſeipo qd̊ idē ē. Et rn̄det
ꝙ aliq̄ ꝯcedūt iſtā ꝓpoſitōem. filiꝰ eſt ſapiēs
ſapīa genita vel ſeipſo nō tn̄ filius eſt ſapiēs
a ſeipſo qd̊ intelligi debꝫ. filiꝰ eſt ſapiēs ſapi
entia genita vl' ſeipſo qd̊ idē eſt. veruꝫ eſt for
malr̃ ſed nō effectiue. Tertia ꝓpoſitio eſt
hec. Tātuꝫ vna et eadē eſt ſapīa patris inge
nita et genita ſcd̃m rē. et drn̄t ſolū ſcd̃m ratō
nē. Hanc mgr̄ ꝓbans q̄rit. Utruꝫ tantū vna
ſit ſapīa pr̄is ⁊ filij. Et arguit ꝙ nō. q2 alia
eſt ſapīa genita ⁊ ingenita. ergo nō eſt tantū
vna. Et mgr̄ rn̄det argumētū non valere. eo
ꝙ ibi ꝯmittit̃ fallacia figure dictōnis. q2 qn̄
ſapiētia ſumit̃ cū his terminis genita ⁊ ige-
nita trahitur ad ſtādū ꝓ ꝑſona. Sed qn̄ ſim
pliciter ſtat ſine additōe tūc ſupponit ꝓ eēn-
tia. Et ſubdit ſicut in deitate eſt dilectō que
eſt pater et filiꝰ ⁊ ſſ. ſ. ipſa diuina eēntia. ⁊ ta
mē ſſ. eſt dilectio q̄ nec eſt pr̄ nec filiꝰ. nō tn̄
ſunt due dilectōnes in deo. ſed tm̄ vna. Sic
in deo eſt ſapiētia q̄ eſt pater ⁊ filiꝰ ⁊ ſſ. ſ. di-
uina eēntia. ⁊ ſapīa genita q̄ nec eſt pr̄ nec ē
ſſ. ſed filiꝰ nō tn̄ ſunt plr̄es ſapīe ſed tm̄ vna.
et ꝑ cōſequēs ſapīa ingenita dicat̃ ſapīa pa-
tris eo ꝙ ꝑ eā formalr̃ ſapit. ſapiētia etiā ge
nita d̾ ſapīa pr̄is nō tn̄ ꝙ ea formalr̃ ſapiat
ſed q2 eā genuit. nō tn̄ ſequit̃ ꝙ ſint due ſapi
entie ſed tm̄ vna que eſt diuina eſſentia.

Scd̃a q̄ſtio eſt. Cur pater nō dicat̃ ſapere
ſapīa genita vl' ab ipſo ꝓcedente. ſicut dicit̃
diligere dilectione ab ipſo ꝓcedente. cum ta-
men idē eſt ibi ſapere et eſſe. vt ſimilit̃ idē di
ligere ⁊ eſſe. Ad qd̊ reſpōdet ma. ꝙ diligere
pōt capi eēntialiter. et tūc tam ſcd̃m rē q̄ꝫ eti
am ſcd̃m modū ſignificādi abſolute diligere
nō eſt aliud q̄ꝫ eſſe ⁊ q̄ꝫ diuīa eēntia. ⁊ ſic ca-
piendo diligere. pater nullo modo poteſt ſe
diligere ſpūſancto ſeu amore ꝓcedente a ſe.
Alio mō pōt capi notionalr̃ ꝓ ſpiratōe paſſi
ua. ⁊ licꝫ ſic nō eſt aliud q̄ꝫ eēntia diuīa ſcd̃ꝫ
rē. nō tn̄ ſcd̃m modū ſignificādi eſt idē qd̊ eſ
ſentia diuina ſeu eē. q2 eēntia ſeu eſſe d̾ ab-
ſolute. diligere aūt relatiue. Et iō nō ſeq̄t̃. pr̄
ſſ. vl' amore diligit. igit̃ ſſ. vel amore ꝓceden-
te eſt. Sicut nō ſeq̄tur. hō diligit hoīem a-
more ab ipſo ꝓcedēte. igit̃ hō amor eſt. Cuꝫ
ergo ſapere in diuinis ſemꝑ ſumat̃ eēntialit̃
et nunq̄ꝫ notiōaliter ſicut diligere. igit̃ ad pa
trē ſapiētia genita ſapere, ſequeret̃ ipſum eſ-

ſe ſapiam genitã. Ad diligere aũt nõ ſemper
ſequit̃ diligere dilectõe ꝓducta. et per conſe-
quẽs licȝ pr̃ nõ dicat̃ ſape ſapiã genita. põt
tñ dici diligere dilectõe ꝓcedẽte ſeu ꝓducta.
Et hec eſt ſniã magiſtri in ſpãli, Di. xxxiij.

Oſt ſupradicta.

p Iſta ẽ diſt. xxxiij. huiꝰ ꝑmi li. In q̃
ma. Poſtꝙ̃ egit de ꝓprijs ⁊ appro
priatis. Incipit agere de dr̃ia comuniũ ⁊ ꝓ
prioꝝ. Et tria facit. Nã ꝑmo determiat vni-
tatẽ. Scd̃o rñdet ad ꝯtrarias rõnes. Tertio
ad cõtrarias autoritates. Primũ q̃dẽ facit a
ꝑncipio diſtinctõis vſqȝ ibi (Hoc aũt aliqui
negãt. ⁊c̃) Scd̃m aũt abĩde vſqȝ ibi (Uerũ-
tamẽ nõdũ ⁊c̃. Tertiũ vſqȝ ad finẽ. In ſpãli
ſniã mgr̃i ſtat in tribꝰ ꝓpoſitõibus quarũ ꝑ-
ma eſt hec. Propetates pſonales ſunt idem
cũ pſonis ⁊ natura diuiã. Hãc mgr̃ ꝓbãs q̃-
rit. Utrũ ꝓprietates ſint ipſe pſone ⁊ vtrum
ſint ipa diuiã eẽntia. Poſtea ſoluit dicẽs. ꝙ
ꝓprietates tripl̃r ſint in pſonis. Iuxta illud
be. Gre. in ꝑfatõe dicẽtis. Et in pſonis ꝓpe
tas. ⁊ in eſſentia vnitas. propetates cũ fue
rũt ab eterno ⁊ nõ põt dici ꝙ fuerũt ſine ſub
iecto. igĩt videt̃ fore dicẽdũ. ꝙ fuerũt in pſo-
nis. Scd̃o oſtẽdit ꝙ ꝓprietates ſunt ipſe p-
ſone. Nã ꝓprietates ſunt in pſonis. ſed in p-
ſonis nulla eſt diuerſitas. igitur ꝓprietates
ſunt ipſe pſone. Et hoc confirmat autoritate
be. Hiero. Tertio ꝙ ꝓprietates ſunt ipſa di-
uina eẽntia ſeu natura. qd̃ ꝓbat ſic. ꝓpter di
uinã ſimplicitatẽ deꝰ eſt q̃cq̃d hȝ vbi nõ repu
gnat relatiua oppoſitõ. ſed diuina eẽntia hȝ
ꝓprietates. ergo ꝓprietates ſunt diuiã eſſen
tia ſeu natura. Hãc rõȝ. m. ꝯfirmat autoritati
bꝰ diuerſoꝝ autorũ. q̃ patet in textu. Secũ
da ꝓpoſitõ eſt hec. Errant q̃ ex hoc ꝙ ꝓprie-
tates pſonales ſunt diuiã eẽntia inferũt diui
nã eẽntiã poſſe gñare. Hãc ma. ꝓbans põit
errorẽ quorũdã dicentiũ. ꝙ licet ſint ꝓprieta
tes in pſonis nõ tñ ſunt ipſe pſone. ſed ſunt
quaſi extrĩſecus affixe. Poſtea ſcd̃m hũc er-
rorẽ inducũt tres rões. Quaꝝ ꝑma tl'is eſt.
Si ꝓpꝑetates ſint pſone. g̃ nõ diſtinguũt ne-
qȝ determinãt pſonas. ꝯſequẽtia ptȝ ex hoc
ꝙ nihil diſtinguit̃ neqȝ determiat̃ ſeipo. Rñ
det magr̃ negãdo cõſequẽtiaȝ. ꝙ ꝓbatõem
dicit nõ eſſe incõueniẽs idẽ diſtingui ſeu de
terminari ſeipſo. qd̃ ꝓbat autoritate be. Hie
ro. Scd̃o ſic. Si ꝓprietates ſunt diuina eẽn-
tia. ergo ſicut pſone dicunt̃ cõuenire in eſſen-
tia. ita etiã debȝ dici pſonas cõuenire in pro
prietatibꝰ qd̃ falſuȝ ẽ. Reſpõdẽdo mgr̃ dicit
iſtã materiã ꝓpter nimiã ſui altitudinẽ hũa-
nũ excedere ĩtellectũ qd̃ ꝓbat autoritate Hy.
Tertio ſic. In quocũqȝ eſt pr̃nitas in diuis
hoc generat. ſed in eẽntia eſt pr̃nitas. g̃ gene
rat. ⁊ ſimilit̃ arguit̃ de filiatõe. Et rñdet ma.
per diſtinctõem dicẽs. ꝙ ꝓprietates eſſe in a
liquo põt intelligi dupliciter. Uno modo il-
lud in quo ſunt determinando et diſtinguẽ-
do. Et iſto modo ſunt in perſonis. et in quo
cũqȝ iſto modo eſt pr̃nitas hoc põt generare
Alio modo illud in quo ſunt non determi-
nãdo neqȝ diſtinguẽdo ⁊ ſic dicunt̃ eſſe in di
uina eẽntia. et in quocũqȝ ſic eſt paternitas il
li nõ cõuenit generare. nec illi in quo ſic eſt fi
liatio cõuenit gñari. cũ ergo ꝓprietates ſunt
in diuina eſſentia non determinando eam.
patet argumentum ad propoſitum non con
cludere. Contra ſolutionem magiſter inſiſtit
querendo. ſi proprietates nõ poſſunt eſſe in
perſonis niſi eas d̃terminant. quomodo tũc
poſſunt eſſe in eſſentia eam non determinã-
do. Et reſpondet ꝙ hoc exprimere eſt ſuper
intellectum humanum. qd̃ confirmat magi-
ſter beati Hylarij autoritate. Tertia pro-
poſitio eſt hec. Falluntur qui ex identitate
paternitatis et eſſentie arguunt. ſeu conclu-
dunt paternitate patrem eſſe deum. Huius
ratio eſt. quia proprietates ſunt in diuinis vt
determinãtes ⁊ diſtinguẽtes. cuiuſmodi ſũt
in perſonis. Et confirmatur autoritate bea.
Aug. Et tantũ de ſniã mgr̃i hꝰ diſtinctõnis
in ſpeciali. Diſtin. xxxiiij.

Redictis tamẽ

Iſta ẽ di. xxxiiij. hꝰ ꝑmi lib. In q̃
ma. Poſtꝙ̃ egit de ꝯpatõe ꝓprietatũ ad pſo
nas. Agit de ꝯpatõe ꝓpꝑetatũ ad eẽntiã. Et
tria fac̃. Nã p̄rio agit d̃ pſone ⁊ eẽntie diuer
ſitate. Scd̃o tractat de eẽntie ad pſonas eq̃li
tate. Tertõ recapitulat de attributoꝝ ꝯgruita
te. Primũ facit a ꝑncipio hꝰ diſtin. vſqȝ ibi.
(Hic ꝯſiderãdũ ẽ) Scd̃m vſqȝ ibi (Ex ꝑdi-
ctis ꝯſtat) Tertiũ abĩde vſqȝ ad finẽ diſtin.
Et tñ de ſniã in gñali. In ſp. ſ. ma. ſt. in t.
ꝓ. q̃. ꝑ. ẽ hꝰ nos catholici tenem̃ pſõas diuiãſ
aſſerere eẽ idẽ cũ diuiã eẽntia. ⁊ eas ſolũ rõe
differre. Hãc ꝓpoſitõem ma. ꝓbans ꝓponit
primo quõ q̃dã heretici dixerũt eẽntiã ⁊ pſo

nā ñ eſſe idē. q2 ſi eſſet eadē eētia pr̄ q̄ filiꝰ: ergo eadē res gene at ⁊ generat᷑. Et iſtud cō firmat᷑ autoꝛitate Hylarij. d. ꝙ res nature ⁊ natura nō ſunt idē. ſed pſona diuina eſt res diuine nature. eſſentia aūt dr̄ ipſa natura. ergo differūt. Rn̄deo ꝙ verbū Hylarij in creaturis intelligēdū eſt nō in diuis, vbi natura et res nature ſunt idē. qđ patꝫ autoꝛitate Hylarij. d. ꝙ deus nō eſt aliud ab hijs q̄ inſunt id eſt attributis ⁊ pſonis. Poſtea mgr̄ rn̄det ad rōem dicēs ꝙ ſcđm rōem differūt eētia ⁊ ypoſtaſis, ⁊ dicit ꝙ generās et generatum ꝯueniūt in ſubſtātia nō tn̄ ꝯueniūt in pſonalitate. Scđa ꝑpoſitō eſt hec. Quāuis tres pſonas vniꝰ eſſe eētie debeamus dicere. nō tn̄ vnū deū triū pſonarū vſitata locutōne debemꝰ aſſerere. Hanc ꝑpoſitōem mgr̄ ꝓbans querit. Et quo deꝰ ſit diuina eſſentia vtrū ita dicat᷑ vnus deꝰ tres pſone. ⁊ vtrū ita valeat ſane dici vnus deus triū pſonarū. vel tres pſone vnius dei. ſicut dr̄ vna eſſentia triū pſonaruꝫ. ⁊ tres pſone vnius eſſentie. Et rn̄det ꝙ nō. quia ſic deꝰ ſignificaret in aliqua habitudine ꝑncipij reſpectu pſonarū. Nec eſt ſil'e de eſſentia. q2 alius eſt modus ſignificādi nōie dei ⁊ alius nōie eſſentie. Cuius rō eſt. q2 ly deus ſignificat in rōne ꝑncipij effectiui. eſſentia vero nō. Tertia ꝑpoſito eſt hec. Attribuimus pr̄i potētiā. filio ſapiām. ⁊ ſſ. bonitateꝫ nō obſtāte ꝙ oībus eque eſſentialit᷑ ſine diſtinctōe ſimul ꝯueniūt. Hanc mgr̄ ꝓbans dicit ꝙ attribuimꝰ pr̄i potētiam. eo ꝙ in creaturis pr̄ibus ineſſe cōſueuit debilitas Scientiā filio, eo ꝙ in creaturis filij ſolēt eē ignari. Et bonitatē. ſſ. eo ꝙ i creaturis ſpūs tumoꝛē ⁊ inflationē impoꝛtat. Poſtea dicit ꝙ hoc nomē ōmouſyon ab antiqs ꝑmo fuit cōceſſuꝫ. tandē ꝑpter malū vſuꝫ hereticoꝛum fuit dānatum ⁊ ꝓhibitū. Sed finaliter ꝑpter veritatē rei iterato fuit receptū. Demuꝫ dicit de nōibus trāſlatiue ⁊ nō vult aliud dicere niſi ꝙ aſſignāda eſt rō ſcđm quā trāſferūtur. Et tantum de ſnīa hꝰ diſ. in ſpāli. Diſt. xxxv.

Unqꝫ ſupra diſ.

c Iſta eſt diſtin. xxxv. huiꝰ ꝑmi libri. In qua mgr̄ poſtꝙ̄ egit de deo. et conditōnibus eius que ipm̄ ꝯcernūt in eſſendo. Incipit agere de ipſo ſcđm cōditōes que ipſum reſpiciūt in opando. Et tria circa hoc facit. Nam ꝑmo oſtēdit quō multipliciter accipiatur ſciētia dei. Secūdo inquirit an ſciētia dei dependeat a rebus ſcitis. Tertio inquirit que ſint a deo ſcita et qualit᷑. Primū facit a ꝑncipio vſqꝫ ibi (Hic conſiderari opoꝛtet) Secundum vſqꝫ ibi. (Propterea omīa dicūtur) Tertiū vero vſqꝫ ad finē diſtinctōis. Et hec eſt ſentētia mgr̄i in generali. In ſpāli ſententia mgr̄i ſtat in tribus ꝑpoſitōnibus quarū ꝑma eſt hec. Unica et inuariabilis eſt dei ſciētia. que ꝑpter varios rerū ſtatus diuerſis nōiatur vocabulis. Hāc mgr̄ ꝓbans dicit ꝙ ſcīa dei q̄ eſt vna de attributis eētialibꝰ ſpālem requirit tractatū. ⁊ nō ſolū ſcīa. ſed etiaꝫ ꝑſcia. diſpō. predeſtinatio ⁊ ꝓuidētia. Preſcientia eni dr̄ reſpectu oīm futuroꝛū ſiue bonorū ſiue maloꝝ. Diſpoſitō vero reſpectu fiēdorū. Predeſtinatio eſt de hoībus ſaluandis et de bonis q̄ hic a malo liberant᷑ et i futuro coronabunt᷑. Prouidētia eſt de gubernādis et ſil'r diſpoſitō. ſed differenter. q2 diſpō ad fieri ⁊ eē rei. ꝓuidētia aūt ſpectat ad bene hn̄tē ⁊ ad rei cōſeruatōem. Interdū tn̄ ꝓuidentia accipit᷑ ꝑ ꝑſcia: Sciētia vero ſiue ſapīa dr̄ reſpectu oīm vl'r ſiue ꝑn̄tiū ꝑ̄teritoꝝ futuroꝛū bonoꝛū ⁊ maloꝝ. ⁊ nō ſolū reſpectu tpalium ſed etiā reſpectu eternoꝛū. Scđa ꝑpoſitō ē hec. Qꝛ ſi nulla eēnt futura tūc reſpectiue in deo ſcīa nō diceret᷑. Hāc ꝑpōem mgr̄ inueſtigās querit. Utrū ſi nulla eſſent vel fuiſſent futura an adhuc ꝑſcia diſpoſitō. ꝑdeſtinatio in deo fuiſſent. Et arguit᷑ ꝑmo ꝙ nō. Nā oīa iſta dicūtur ꝑ reſpectū ad futura. ğ ſi nulla eſſent vel fuiſſent futura iſta in deo locū nō habuiſſent. In cōtrariuꝫ arguit᷑ ſic. ꝑdeſtinatio dei diſpoſitō ⁊ ꝑſcia ſūt idē qđ ſcīa dei. ſꝫ ſcīa eſt idē qđ eētia. ğ a ꝑmo ad vltimū ꝑſcia dei ē idē qđ eētia. ſꝫ eētia dei eſſꝫ. dato etiā ꝙ nullū futuꝝ eſſet. ergo ꝑſcia dei fuiſſet in deo circūſcripto omni futuro. Et rn̄det mgr̄ ꝙ ſi nulla fuiſſent futura tolleret᷑ ꝑſcia dei quātū ad reſpectū ⁊ ātecesſionē quā ipoꝛtat ad futura ſed nō qn̄tū ad eſſentiā q̄ tali reſpectu ſubijcit᷑. ꝑſcia ei ſciam dicit cuꝫ reſpectu. ablato vero reſpectu ſcīa manet q̄ deo ab eterno cōpetit. et propter creaturarū exiſtētiam vel differētiam in nullo augetur vel minuitur.

Tertio ꝑpoſitō eſt hec. Deus omne preteritū et omne futurū vt ſibi ꝑn̄tia intuet᷑. Et ꝓbat᷑ ſic. Omē illud deꝰ tanꝙ̄ ꝑn̄s intuet᷑ qđ in eiꝰ eētia actual'r ꝑtinet᷑. ſꝫ oīa ꝑ̄terita ꝑn̄tia et futura ſunt ⁊ fuerūt ab etno in dei eētia

ergo deꝰ omne pteritū ⁊ futuꝝ tanq̄ ſibi actua
liter pn̄tia intuet᷑. pn̄tia tenet, ſʒ maioꝛ ⁊ mi
noꝛ ſunt mgr̄i in textu. ergo ꝓpoſitō vera. Et
tantum de ſententia ⁊c. Diſt. xxxvi.

ſOlet hic queri

Iſta ē diſtinctō. xxxvi. huiꝰ pmi
libꝛi. In q̄ magr̄. poſtq̄ egit de
ſcia dei ſcd̄m ſe. Agit de ꝯpatōe reꝝ ſcitaruʒ
ad ſcietē. Et tria facit. Nā pmo oñdit ꝙ nō
oīa ſunt in dei eēntia ſicut ſunt in dei ſcietia.
Scd̄o ſubdit q̄liter ſe hēat ſcia dei ad bona
⁊ mala. Tertio ꝯcludit ꝙ nō omīa q̄ ſunt ex
deo pp̄e poſſunt dici de ſeipo. Primū facit a
pncipio diſtinctōis vſq3 ibi (Poſt pdicta q̄
rit) Scd̄m vſq3 ibi. (Illō etiā h̄ ānectedū)
Tertiū vero vſq3 ad finē diſtinctōis. In ſpe
ciali ſnīa mgr̄i ſtat in tribus ꝓpōibus. quaꝝ
pma eſt hec. Qꝫ licet oīa ſunt in dei ſcia, non
tn̄ oīa ſunt in eius eſſentia. Hanc magr̄ pro
bat rn̄dens ad hanc q̄ſtionē. Utꝝ oīa q̄ deꝰ
ꝯgnoſcit poſſunt dici eſſe in eius eſſentia, ſi
cut dicunt᷑ eſſe in eius ſcia. q̄ idē eſt ꝙ ſua eſ
ſentia, Et rn̄det ꝙ oīa q̄ ſunt in eſſentia diui
na ſunt eiuſdē nature cū deo. Ea aūt que ſūt
in eius ſcia nō ſunt eiuſdem nature cuʒ deo.
Ideo oīa ꝯgnita a deo poſſunt dici eſſe i di
uina ſcia. licet nō poſſunt dici eſſe in eius eſ
ſentia. Secūda ꝓpoſitio eſt hec. Stat de
um aliqualiter cognoſcere bona qualiter nō
cognoſcit mala. Hanc mgr̄ ꝓbans q̄rit. Utꝝ
mala q̄ cognoſcunt᷑ a deo poſſunt dici eſſe in
deo. Et reſpōdet ꝙ nō. q2 illa ſolū dicunt᷑ eē
in deo ad que deꝰ ſe hʒ in rōe pncipij. nō aūt
ſic ſe hʒ deus ad mala. Tertia ꝓpoſitio eſt
hec. Licet oīa que ſūt de deo poſſunt dici ex
ipſo nō ecōuerſo: oīa que ſunt ex ipſo poſſūt
dici de ipſo. Hec ꝓpoſitio ptʒ per hoc ꝙ eſſe
de deo dicit᷑ ab ipſo ſcd̄m ſubſtantialitatem.
Sed eſſe ex deo denotat gn̄alem pncipiatio
nē. Unde ptʒ ꝙ nihil de deo ꝓprie dicit᷑. niſi
ꝙ eſt de eius ſubſtantia. Sed ex deo dicunt᷑
eſſe oīa que quouiſmō ſunt ab ipſo pncipia
ta. Si ergo omē illō qd̄ eſt ex deo dr̄ eſſe de
deo. oēs creature dicerent᷑ eſſe ſubſtantiales
ipſi deo qd̄ falſuʒ eſt. ſed ſolū pſone filij ⁊ ſpi
ritusſancti q̄ ſunt de pp̄e pn̄t dici ipſi conſub
ſtātiales. Et tn̄ i ſpāli. Di. xxxvij.

T quoniam de

Iſta ē diſt. xxxvij. hꝰ pmi li. In q̄
mgr̄ poſtq̄ egit quō res ſint in deo. Hic inci
pit agere quō deus eſt in rebus. Et tria circa
hoc facit. Nā pˀo oſtēdit modos veros qbꝰ
deus eſt in rebus. Scd̄o remouet falſos mo
dos quibꝰ nō eſt in ipſis. Tertio oſtēdit qua
liter de nouo incipit eſſe et, deſinit eſſe in crea
turis. Primū facit a pncipio diſtinctōis vſ
q3 ibi (Cūq3 diuina natura) Scd̄m abinde
vſq3 ibi (Ad hoc aūt ſolet) Tertiū vſq3 ad fi
nē diſtinctōnis. Et tn̄ in generali. In ſpāli
ſnīa mgr̄i ſtat in tribus ꝓpoſitōibus quaruʒ
pma eſt hec. Quāuis deus ſit in oībus crea
turis pn̄tialiter, potētialiter ⁊ eſſentialiter in
ſolis iuſtis eſt tanq̄ in ꝓpꝛia hitatōe. Hāc
mgr̄ ꝓbans ꝓponit deū eſſe in oībus rebus.
Uno mō cōiter ꝑ potētiaʒ pn̄tiam ⁊ eſſenti
am. In omī natura ⁊ eſſentia ſine ſui diſtin
ctōe. In omī loco ſine ſui circūſcriptōne. In
omī tp̄e ſine mutabilitate ſui. Alio mō ſpāli
ter eſt in ſanctis quos ꝑ grām inhabitās te
plum ſuū ipſos eſt efficiēs. Tertio modo dr̄
ſpāliſſime eſſe in hoīe xp̄o, in quo plenitudo
diuinitatis coꝛpaliter hitat ꝑ grām vnionis
⁊ hunc tertiū modū mgr̄ dimittit. eo ꝙ pti
neat ad tertiū librū ſnīarū. Poſtea mgr̄ pre
dicta affirmat ꝑ autoꝛitates. Et ſubdit poſt
modū ꝙ q̄uis deꝰ ſit in rebus oībus nō tn̄
credendū eſt diuinā puritatē quouiſmō poſ
ſe maculari ꝑ hoc ꝙ in rebus immundis pre
ſens exiſtit. ſicut nec ſpiritus humanus per
vnionē ipſius ad coꝛpꝰ leproſuʒ inquinatur:
nec ſol quādo ſuis radijs feda attingit defe
dat᷑. Et iuſtos inhabitare dr̄ deus q̄n tp̄alr
⁊ ad nos in eos ꝓcedit. Scd̄a ꝓpō ē hec
Deus ſolus vbiq3 exiſtēs nō variat᷑ qualicū
q3 loci vel tp̄is mutatōe. Hec ꝓpoſitio ꝓpōit
pmo ꝙ diuina natura ſit in loco. nō tn̄ circū
ſcribit᷑ vel diffinit᷑ a loco. Qd̄ oñdit ꝑ hoc ꝙ
duplex mutatio inuenit᷑ in natura. Creatura
enī coꝛpalis loco diffinit᷑ ⁊ circūſcribit᷑. ſpūa
lis aūt ſolū diffinit᷑. Itē coꝛpalis creatura ꝑ
tēpus ⁊ locū mouet᷑. ſpūalis aūt ꝑ tēpꝰ. aut
ſecūdū tp̄us mutari pōt ſcd̄ʒ affectōes tēpo
ri ſubiacētes. Poſtea q̄rit᷑. Utrū mutari ꝑ lo
cū ꝯueniat ſpiritui. Et reſpōdit ꝙ trāſire de
loco ad locū ita ꝙ diffiniat᷑ ⁊ nō circūſcribat᷑
hoc ꝯuenit ſpiritibꝰ. ſed trāſire de loco ad lo
cū circūſcriptiue eis nō ꝯuenit. Deīde addit
ꝙ locabile ⁊ circūſcriptibile ⁊ mutabile deo
nō cōuenit. Tertia ꝓpoſitō ē hec. Deꝰ ſine
ſui mutatōe de nouo incipit vl̄ deſinit eſſe in

creaturis. Jſta propoſitio patet in textu in
penultimo capitulo huius diſtinctõis cir⸗
ca finem. Et tantum in ſpeciali.

Diſtin. xxxviij.

Hnc ergo ad

Jſta eſt diſt. xxxviij. hꝰ ꝑmi libri
Jn qua mgr̃ poſtꝙ̃ egit de ſciã dei ſꝫm ſe. ⁊
de cõpatõe rerũ ſcitaꝝ. Jncipit agere de cõ⸗
patõe ſcĩe ad res ſcitas. Et tria facit. Nã pri⸗
mo querit. Utꝝ ſciã dei ſcit cauſa rerũ ſcitaꝝ.
Secũdo ſubdit determiatõem q̃ſtionis mo
te. Tertio mouet ⁊ ſoluit dubitatõem ex de
termiatõne q̃ſtionis mote emergẽtem. Pri⸗
mũ facit a ꝑncipio diſtinctõis vſqꝫ ibi (Hãc
ergo que videt̃) Scõm abinde vſqꝫ ibi (Ad
hoc aũt qđ ſupradictũ eſt) Tertiũ abinde vſ
qꝫ ad finẽ diſtinctõis. Et tñ de ſniã in hac
diſtinctõe in gñali. Jn ſpãli ſniã mgr̃i ſtat in
tribꝰ ꝓpoſitõibꝰ quaꝝ ꝑma eſt hec. Deꝰ ſciã
appropriatõis nõ eſt cauſa ſimplr̃ oĩm futu
roꝝ cõtingẽtiũ. ſed tñ bonoꝝ. Hãc mgr̃ pro
bãs querit. Utꝝ ſciã dei vel ꝑſciã ſit cã reruꝫ
ſcitaꝝ vel econuerſo. Et ꝓbat ꝙ ꝑſciã dei ſit
cã rerũ. qꝛ nec aliqua futura eſſent niſi deus
ꝑſciuiſſet ⁊ que ꝑſciuit impoſſibile eſt ea nõ
euenire. Et ad hoc ꝓbandũ mgr̃ adducit mlt̃
tas autoritates. q̃ patet in textu. Poſtea ob
ijcit in cõtrariũ ſic. Si ſciã dei eſſet cã rerum
ſcitaꝝ. ſequeret̃ deũ eſſe cãm maloꝝ. eo ꝙ ma
la ſunt ab eo ſcita ⁊ ꝑſcita. ſed illud ꝯſequẽs
eſt falſum. ergo ⁊ ꝯcluſio ex qua ſequit̃. Nec
etiã res ſunt cã ſcĩe dei qꝛ ſic tꝑale et creatuꝫ
eſſet cã eterni. qđ ſtare nõ põt. Et rñdet ma⸗
giſter ꝙ res ſcite a deo nullatenꝰ ſunt cauſa
ſcĩe vel ꝑſcĩe dei niſi forte cã ſine qua nõ. e
ſic etiã intelligẽde ſunt ſanctoꝝ autoritates
q̃bus oppoĩtũ dici videt̃. videlꝫ ꝙ res non
ſunt aliter cã ꝑſcĩe dei niſi cã ſine qua nõ. i.
ſine q̃bus nõ diceret̃ ꝑſciã. Et cõſequẽter no
tat talẽ diſtinctõem de ſciã dei ꝙ ſciã dei vel
cognitio dei põt accipi ꝓ ſola ſimplici noticia
Et dr̃ ſciã ſimplicis noticie. ⁊ ſic accepta nul⸗
lius rei ꝓprie eſt cã niſi forte cã ſine qua non.
Nõ eñ deus quenꝙ̃ cogit peccare ꝑ hoc ꝙ ꝑ
ſcit euꝫ peccaturũ. Uel põt accipi ꝓ noticia ſi
mul ⁊ bñplacito. ⁊ ſic accepta eſt cã reruꝫ. Ex
his pꝫ ſolutio ad argumẽtũ. ſ. de malo. Naꝫ
deus nõ noſcit malũ niſi ſciã ſimplicis noti⸗
cie. Cũ ergo ſꝫm hanc cognitõem nõ ſit cã re
rũ vt pꝫ ex ꝑdicta diſtinctõe. ergo nõ valꝫ ar
gumẽtũ. cũ arguit̃. deus cognoſcit malũ. er
go eſt cã mali. Ex predictis ſimul ſumptis et
ſignant̃ ex diſtinctõe ꝑdicta infero ſecũdã ꝓ
poſitõem que eſt. Jneffabilis dei ꝑſciã eſt cã
ſine qua nõ oĩm bonoꝝ ⁊ maloꝝ. Et patet
ex ꝑmiſſis. Tertia ꝓpoſitõ eſt hec. Cũ in⸗
effabili dei ꝑſciã ſtat indifferẽs. vel libera fu
turoꝝ effectuũ ꝯtingẽtia. Hanc mgr̃ inueſti⸗
gãs arguit. ꝙ ſciã dĩ ſit fallibilis. ⁊ hoc ſic fu
tuꝝ cõtingẽs eſt ꝑſcitũ a deo. Uel ergo põt
aliter euenire ꝙ̃ ꝑſcitũ eſt vel nõ. ſi non. ergo
ſciã de rebus ſcitis neceſſitatẽ et imponit. et
ꝑ conſequẽs ꝯtingẽtiã tollit. ſi ergo põt alit̃
euenire ꝙ̃ ꝑſciũ eſt. ponat̃ in eſſe ꝙ aliter eue
niat ⁊ ſequit̃ ſtatim ſciam dei eſſe fallibileꝫ et
incertã. Jſtud mgr̃ ſoluit ꝑ ſenſum ꝯpoſituꝫ
et diuiſum dicẽs. ꝙ ſi tales ꝓpõnes. impoſſi
bile eſt nõ euenire qđ deus ꝑſciuit euenturuꝫ
et poſſibile eſt nõ euenire qđ deꝰ ꝑſciuit euen
turũ. ⁊ cõſimiles intelligant̃ ꝯiunctim in ſen
ſu ꝯpoſito tũc ſunt falſe. Jdeo ꝙ impoſſibĩe
ſit ꝑſciam dei eſſe de aliqua re euenienda ſi⸗
mul cũ cõtrario euentu. Si aũt tales ꝓpões
intelligant̃ diuiſim. vel in ſenſu diuiſo. tũc ve
re ſunt et poſſibiles. prout ꝯſiderant̃ ſine re⸗
ſpectu ad dei preſcientiam. Et tantum in
ſpeciali.

Diſtin. xxxix.

Reterea queri

p Jſta eſt diſt. xxxix. Jn qua mgr̃.
poſtꝙ̃ oſtenſum eſt qualit̃ ſciã dei
ſe hẽat cauſaliter reſpectu rerũ creataꝝ. cõſe⸗
quenter agit de ipſius ſcĩe imutabilitate. Et
tria facit. Nã ꝑmo inquirit an ſciã dei poſſit
augeri. vel minui. Secũdo inq̃rit an deꝰ poſ
ſit ſcire qđ modo neſcit. Tertio quãdã obiectõeꝫ
⁊ eius ſolutõem adducit. Primũ facit a ꝑnci
pio diſtinctõis vſqꝫ ibi (Hic opponit̃) Se⸗
cundũ abinde vſqꝫ ibi (Si vero qđ ꝑdictum
eſt) Tertiũ vero vſqꝫ ad finẽ diſtinctõis. Et
tñ de ſniã huius diſtinctõis in generali. Jn
ſpãli ſniã mgr̃i ſtat in tribus ꝓpõibus quarũ
ꝑma eſt hec. Deus vnica ⁊ inuariabili ſciẽ
tia ſcit ſimul ꝑñtia oĩa ꝑterita ⁊ futura. Hãc
mgr̃ ꝓbans querit an ſcientia dei poſſit au⸗
geri vel minui. ⁊ ꝑ cõſequẽs mutari. Et argu
it ꝙ ſic. Nã deꝰ põt hodie aliquid ſcire qđ nũ
ꝙ̃ ãte ſciuit. ſcꝫ aliquẽ legere vel mori qui nũ
ꝙ̃ ante legit vel moriebatur. et per cõſequẽs
eius ſcientia põt augeri vl̃ minui. Similiter
ſcit hodie aliquid. qđ nũꝙ̃ poſtea ſciet. qꝛ ſcit

hodie aliquē legere quē nūq̄ post hoc sciet le
gere. ergo scia eius pōt minui. ꝛ ꝑ cōsequēs
mutari. Respōdet mgr̄ ad hoc sciam dei om/
nino esse immutabilē. Cuius ratō est. q2 sciētia
dei nihil aliud est q̄ diuina essentia que va/
riari nō pōt. ergo scia dei etiā variari nō pōt
Attñ aliqd pōt esse subiectū scie dei qd prius
nō fuit ei subiectū. q2 nō fuit. Et pōt esse iaȝ
aliquid subiectū scie dei qd postea non erit si
bi subiectū. eo q postea ñ erit. Ex hoc ñ seqr̄
aliq augmētatio vl' diminutio seu variatō fi
eri in sciētie. cū sic deus pōt scire que nescit. ꝛ
nescire que scit. Secunda ꝓpositō est hec
Deus scia visionis. licȝ nō ex tempe. pōt sci/
re plura q̄ scit. atqȝ pauciora. Hanc m. pro/
bās sic arguit. Si aliqd pōt esse subiectū di/
uine scie qd prius nō fuit sibi subiectū. ergo
deus pōt aliqd scire de nouo et tēpe. Ad qd
magister r̄ndens. dicit deū posse scire qd ne/
scit. ꝛ qd nō vult pōt velle absqȝ mutatōne
facta in ipso. Et addit q iste ꝓpositōes. de9
pōt scire qd nescit ꝛ consimiles possunt intel
ligi vel cōiunctim vel diuisim. Cōiunctim in
tellecte sunt false. Naȝ ista. deus potest scire
qd nescit sic intellecta. designat deum aliqd
posse scire qd nunc nō scit vel ante nō sciuit.
Diuisim vero intellecte sunt vere. vñ ista. de
us pōt scire qd nescit in isto sensu sumpta est
vera. q2 designat deū libertatē ꝛ potētiā ha
bere om̄ia sciendi vel nō sciendi sicut habuit
ab eterno. ꝛ hoc loquēdo de scia approbatō
nis. scdȝ quā om̄s res sunt scibiles ꝛ nō sci/
biles. Postea dicit scdȝ opinionē quorūdam
dicentiū. q deus pōt plura scire q̄ scit ꝛ ecō
uerso pauciora pōt scire q̄ scit. saltē scdȝ scien
tiā visionis. Nā deus pōt multa facere q̄ nū/
q̄ facturus est. ꝛ si illa faceret plura q̄ scit sci
entia visionis sciret. Similiter multa q̄ facit
posset nō facere. que si non faceret pauciora
q̄ scit sciret scia visionis. Sed illud nō hȝ ve
ritatē de scia simplicis intelligētie. quaȝ dif/
ferētia patebit in cōclusione. Tertia ꝓposi
tio est hec. Dei simplici ꝓuidentia gubernan
tur simul om̄s creature. Hāc mgr̄ ꝓbans ꝓ
ponit quādā autoritatē be. Hiero. sup Aba/
cuc. in qua videt̄ dicere q de9 nō scit oīa ꝛ
q sua ꝓuidentia nō sit oīm. Et r̄ndet mgr̄ q
beatus Hieronim9 nō vult dicere q de9 ali/
quid nesciat sed q sua scia nō mutat̄ per tem
porū momenta. ꝛ q non equaliter ꝓuideat
rōnabilibus ꝛ irrationabilibus. q2 rationa/
lia ordinat ad vitam eternā bruta vero non.
Et tantum in speciali.

Distin. xl.

Jmul itaqȝ et

s Ista est di. xl. ꝑmi libri. Jn qua
mgr̄ postq̄ egit de scia dei in ge/
nerali. Hic incipit agere de quadā ei9 spe. s.
de ꝑdestinatōne in spāli. Et tria circa hoc fa/
cit. Nam ꝑmo ostendit quid sit ꝑdestinatio.
Scdo subdit ꝯparatōem ꝑdestinatōis ꝛ ꝑ/
destinatoꝝ. Tertio subiūgit quis sit effectus
tam predestinatōis q̄ reprobatōis. Primū
facit a ꝑncipio hui9 distinctōis vsqȝ ibi (Pre
destinatorū null9 videt̄ posse dānari) Secū
dum abinde vsqȝ ibi. (Cūqȝ predestinatio)
Tertiū vero vsqȝ ad finē distinctōis. ꝛ tm̄
in generali. Jn spāli sn̄ia ma. stat in tribus ꝓ
positōnibus. quaruȝ ꝑma est hec. Diuina ꝑ
destinatio est tam gratie q̄ glorie preparatio.
Hanc magister ꝓbat autoritate be. Augu. q̄
etiā ostendit quō predestinatio se habeat ad
ꝑsciam dicens. q ꝑdestinatio ꝑsupponit ꝑ/
sciam. sed nō ecōuerso. Cuius ratō est. q2 de
us nihil ꝑdestinauit nisi qd ipse scit se esse fa
cturū. igitur om̄is ꝑdestinatio ꝑsupponit ꝑ/
sciam. sed nō ecōuerso. Om̄e qd de9 ꝑscit nō
est factur9. q2 oīa mala ꝑscit. tñ nūq̄ ē ea fa/
ctur9. igit̄ nō oīs ꝑscia est ꝑdestinatio. sȝ ma
gis ecōuerso. Et subdit ꝑdestinatōeȝ eē solū
respectu saluādoꝝ. Presciam vero eē respe/
ctu reprobādorū seu dānandorū. Scda ꝓ
positio ē hec. Numerus ꝑdestinatorū nō pōt
augeri vel minui. Hāc mgr̄ ꝓbans dicit nūe/
rū ꝑdestinatorū esse ideo certū q2 nullus dānā
dus pōt saluari. neqȝ quicūqȝ ꝑdestinatus
pōt dānari qd ꝓbat autoritate bea. Augu.
Deinde obijcit cōtra ꝑdicta sic. De9 pōt dare
grām illis q̄bus nō dat ꝛ subtrahere illis q̄/
bus dat. q2 alias nō esset liber. ergo videt̄ q
numer9 ꝑdestinatorū augeri possit vel minui
et per cōsequēs nō est certus. Ad qd mgr̄ re
spondens dicit q iste ꝓpositōnes. ꝑdestina/
tus potest dānari ꝑscitus pōt saluari. ꝛ alie
consimiles ꝓpositōes ꝑnt intelligi cōiunctiȝ
vel diuisim. coniunctim si intelligantur. tūc
sunt false. quia designant illum posse salua/
ri quem deus preuidit damnandum que nū
q̄ possunt simul stare vere ratione certitudi/
nis diuine ꝓuidentie. Si intelligant̄ diuisiȝ
vl' si ꝑdestiat9 ꝯsideret̄ nō vt ꝑdestiatus. sed

vt hic hō abſolute. ⁊ ſic oīs tales ſunt vere q2 nihil aliud denotāt niſi ꝙ talis hō poſſit dānari et talis ſaluari. qđ verū eſt quocūqꝫ hoīe denotato eo ꝙ ꝗlibet inquātū ī ſe eſt nō magis ſe habeat ad vnū ꝙ ad reliquum. Illud ꝯſequēter magis declarat dicēs. ꝙ ꝑdeſtinatus inquātū ꝑdeſtinatus nunꝙ pōt dānari: ⁊ ꝑſcitus inquātū ꝑſcitus nunꝙ pōt ſaluari. Unde hoc additū. inquātum ꝓpoſitionē veraꝫ facit impoſſibilē. ⁊ falſam reddit verā. Poſtea obijcit. Si ꝑdeſtinatus inquantū ꝑdeſtinatus nō poſſit dānari. igitᷣ cū quilibet ꝑdeſtinatus nō poſſit nō eſſe predeſtinatus. videtᷣ certe ꝙ nullo mō concedēdū ſit ꝑdeſtinatū poſſe dānari. Ad qđ rñdēs mgr̄ dicit ꝙ ꝑdeſtinatus nō pōt nō eſſe predeſtinatus. Hec cōiunctim intellecta eſt vera. q2 eius ſenſus eſt ꝙ ille qui ab eterno eſt ꝑdeſtinatus. poſtea nō pōt nō eſſe ꝑdeſtinatus. Cuius oppoſito dato ſequeretᷣ ſciē diuine mutatio. Sed diuiſim ipſaꝫ intelligendo eſt falſa. q2 deſignat ꝙ ꝑdeſtiatū quē de⁹ ab eterno potuit nō ꝑdeſtinare iā nō poſſet nō ꝑdeſtinare qđ eſt falſuꝫ. q2 cuꝫ actus diuin⁹ nō trāſeat ī ꝑteritū. Iō ſicut quēlibet ꝑdeſtinatū potuit ab eterno nō ꝑdeſtinare. Ita pōt quelibet modo ꝑdeſtinatū nō ꝑdeſtinare ſed in actibus hominū qui trāſeūt in ꝑteritū talis diſtinctō locū nō hꝫ. Tertia ꝓpoſitio eſt hec. Effectus ꝑdeſtinatōis eſt ſaluatio. et reprobatōis dānatio. Hanc ꝓbat mgr̄ de diuerſis ſanctorū autoritatibus. que patent in littera. Et tantū in ſpeciali. Di. xli.

I aūt querim⁹

ſ Iſta eſt diſt. xli. huius ꝑmi libri. In qua mgr̄ poſtꝙ egit quid ſit ꝑdeſtinatio. et quis ſit effectus eius. Inquirit de cauſa ipſius. Et tria facit. Nā ꝑmo ponit ſnīam veritatis. Scđo elidit falſitatem. Tertio cōcludit ꝙ nulla mutatio ſit in ſcientia deitatis. Primū facit a ꝑncipio diſtinctōnis vſqꝫ ibi (Opinati ſunt tn̄ ꝗdam) Scđm abīde vſqꝫ ibi (Preterea cōſiderari oportet) Tertiū vſqꝫ ad finē diſtinctōis. Et tn̄ in generali. In ſpāli ſnīa mgr̄i ſtat in trib⁹ ꝓpoſitōnib⁹ quarū ꝑma eſt hec (Predeſtinatō nō cadit ſub merito ſicut obduratio. Hanc mgr̄ ꝓbans dicit ꝙ obduratōem cadere ſub merito. ibi noīe obduratōnis nō intelligit ipam diuinā ꝑſciam que ab eterno eſt. ideo nullaꝫ pōt habere cām. ſed intelligit ꝑ eam ſubtractōem vel carētiam grē quā ꝗdem ſuis peccatis merentᷣ. qualitᷣ nō eſt de ꝑdeſtinatōe. que nec quo ad illud qđ in eo eternū eſt ſcꝫ diuinā electōem. nec quo ad illud qđ in ipſa tꝑale eſt. ſcꝫ gratie appoſitōem pōt mereri. ſaltē intelligēdo quo ad ꝑmā grām. que ſub ꝓpo merito nō exiſtit. Secūda ꝓpoſitio eſt hec Deus ꝓpter nulla futura merita vel demerita ſed libere ab eterno eligit vel reprobabit. Hanc magiſter ꝓbans ponit opinionē quorūdaꝫ ꝗ opinati ſunt ꝙ ꝓpter futura merita aliqui ꝑdeſtinantᷣ vel reprobātur a deo. Et ad hoc inducit autoritates be. Aug. ꝗbus videtur dicere. ꝙ futura fides in Jacob fuit cauſa ſue ꝑdeſtinatōis. ſed vt dicit mgr̄ hoc be. Aug⁹. poſtea retractauit. Et poſtremo addit ꝙ reprobatio dei nō eſt cauſa peccati. ſed predeſtinatio eius eſt cauſa boni. et in. viij. cap. ponit exꝑſſe ſnīam hui⁹ ꝓpoſitōnis. Tertia ꝓpoſitio eſt hec. Qꝫ licet de⁹ oīa ſciat ꝗ ꝑus ſciuit nō tn̄ ꝑſcit que ꝑſciuit. Hanc ꝓbans magiſter ꝗrit. an ſcīa dei poſſit diminui. Et reſpōdet. ꝙ ꝑſcīa pōt diminui ſed nō ſcietia. Multa eñ deus ꝑſciuit ꝗ mō nō ꝑſcit. quia nō ſunt futura. ſed qđ ſciuit ſcit. Poſtea obijcit in cōtrariū ſic. Deus ſciuit me naſciturū ⁊ mūduꝫ creandū ⁊ hoc mō neſcit. ergo non oīa que ſciuit ſcit. Et rñdet magiſter ꝙ oēm rē quā deus ſciuit ſcit. Et argumentū ꝓcedit diuerſimode quo ad modū ſciēdi qui importatᷣ ꝑ enunciabilia. ⁊ tn̄ in ſpeciali. Di. xlij.

Unc de oīpotē.

n Iſta eſt diſt. xlij. hui⁹ ꝑmi libri. In qua magr̄ poſtꝙ egit de ſcīa dei. Incipit agere de potētia eius. Et tria facit. Nā ꝑmo inꝗrit an deus ſit oīpotēs. ⁊ vnde oīpotēs dicatᷣ. Scđo ſubdit determinatōeꝫ queſtionis mote. Tertio ſoluit inducta ⁊ cōfirmat ſnīam pri⁹ datā. Prima duo facit in ꝑmo caplo. Tertiū vero in ſequētib⁹. Et tn̄ in generali. In ſpāli ſnīa magiſtri ſtat in tribus ꝓpoſitōib⁹ quaꝝ ꝑma eſt hec. Deus đr oīpotēs. q2 oīa que poſſunt eſſe pōt efficere. Secūda ꝓpoſitō eſt hec. Aliquem poſſe oīa que vult ſe poſſe nō videtᷣ ad rōem omnipotētie ſufficere. Tertia ꝓpoſitio eſt hec Deus ſimpliciter poteſt efficere ꝗcquid eſt factibile. Has ꝓpoſitōes magiſter oēs ꝓbat determinādo hanc queſtione. ſcꝫ. vtrū deus

dicat͂ oi͂potens.ſ.ideo.aut quia pōt oi͂a ſim pliciter.aut quia pōt oi͂a tm̄ que vult. Et ꝙ non dicat͂ oi͂potēs eo ꝙ oi͂a pōt ſimplicit͂: arguitur ex hoc ꝙ non pōt ambulare. loqui vinci. falli. ꝛ peccare. Et ꝙ dicat͂ oi͂potēs qꝛ pōt oi͂a que vult: arguit͂ diuerſis autoritati bus doctoꝝ. Et rn̄det ꝙ non ē dicēdus ideo oi͂potens quia pōt oi͂a que vult. quia ſi hoc ſufficeret: tūc quilibet ſanctus in celo poſſet dici oi͂potens. eo ꝙ quilibet talis poteſt q̈c quid vult. ſed ideo deus dicendus ē omipo tens: quia poteſt oi͂a ſimpliciter que cadunt ſub potētia actiua. Ad argumētum primuꝫ de ambulatōe ꝛ locutōne dicit ꝙ iſta poten tiam dei non euacuāt. qꝛ lꝫ illa deus nō poſ ſit oi͂a ꝑ ſe: pōt tm̄ illa in nobis: ꝛ ꝑ nos. De peccare. mētiri. ꝛ mori dicit hm̄oi nō argue re potētiam in deo. eo ꝙ talia facere non ſit potentie. ſed magis infirmitatis ꝛ inſuffici entie. Ad ſecūdum argumentū. ſ. ad auto ritates q̈bus ꝓbatur ideo deum dici oi͂potē tem. quia poteſt omīa que vult: dicit ꝙ non ideo deus debeat dici oi͂potens. quia ſi hoc ſufficeret: tunc quilibet beatus in celo poſſꝫ dici oi͂potens: cum poſſit quicq̈d velit. Et il le autoritates non aliud dicere intendūt ni ſi ꝙ voluntas dei non poſſit impediri. Et ſubdit poſtea ꝙ licet ſolus pater dicatur oi͂ potens a ſe. qꝛ a nullo hꝫ oi͂potentiam. fili⁹ ꝛ ſpūſſanctus non pn̄t dici omipotētes a ſe eo ꝙ oi͂potentiā ab alio acceperūt. pn̄t tamē dici oi͂potentes ꝑ ſe. quia ꝑ ſuam naturā ſūt potētes. Et tantū in ſpāli.

Diſt. xlii.

Quidam tamen

Iſta ē diſt. xlii. huius ꝓmi libri. In qua mgr̄ oñſo vnde dicit͂ oi͂ potens deus. oñdit quāta poſſit. Et tria fa cit. Et ꝓmo adducit quaſdam rōnes erroꝝ quendā affirmātes. Secūdo ſubdit autori tatē. Tertio ꝯcludit veritatē. Primū facit a principio huius diſtinctōnis vſq; ibi (Hec autē queſtio) Secundū abinde vſq; ibi (Fa teamur itaq; deū) Tertiū vo vſq; ad finem diſtinctōis. Et tantū de ſententia huius diſti ctionis in generali. In ſpāli ſnīa magiſtri. ſt. in tri. ꝓpōibus. Quaꝝ prima ē hec. De⁹ pōt alia facere: ꝛ omittere que facit: ꝛ omittit ſi ne ꝑiudicio ſue iuſticie ꝛ bonitatis. Hāc ꝓ poſiōtem mgr̄ ꝓbans rn̄det ad quaſdā rati ones ꝛ autoritates que videtur oi͂potentiā diuinam limitare. Prima rō ē iſta. Deus non pōt facere niſi quod bonū ꝛ iuſtum ē fie ri. ſed nihil ē bonū ꝛ iuſtū fieri niſi quod fa cit. g͂ non pōt facere niſi quod facit. ꝛ ꝑ ꝯſe quens ſua potētia limitat͂. Secūda rō talis eſt. Deus non pōt facere niſi qđ ſua exigit iu ſticia. ſed iuſticia non exigit niſi qđ facit. er go ꝛc̄. Et rn̄det mgr̄ dicēs iſtas ꝓpōes du plicē habere ſenſum. Unū vt iuſticia ꝛ iuſtū referātur ad tēpus pn̄s. ſub hoc ſenſu nō po teſt deus facere niſi qđ iuſtum ē mō vel qđ iuſticia ſua exigit modo: ꝛ ſic ſunt falſe. Uel poſſunt referri ad tēpus ꝯfuſum. ſub hoc ſē ſu non pōt deus facere niſi quod iuſtū ē mō vel. i. qđ niſi iuſtuꝫ eſſet non faceret. ꝛ ſic ſūt vere. Tertia rō eſt. Deus nō poteſt facere vel dimittere niſi qđ debet facere vel dimit tere. Rn̄det mgr̄ di. ꝙ verbum debiti in di uinis non habet locū. Tertia ꝓpō ē hec. Stat deū plura poſſe ꝙ velle abſq; inequa litate potētie ꝛ voluntatis. Hāc magiſter ꝓ bat rn̄dendo ad quādam obiectōem que eſt qꝛ volūtas dei ꝛ potētia eius ſunt equales. ergo non poteſt niſi qđ vult. Et rn̄det. ꝙ lꝫ idem ſint in deo potētia ꝛ voluntas: ꝛ quo ad hec dici pn̄t equalia. tm̄ plura ſubſunt po tentie ꝙ voluntati in pn̄ti. Tertia ꝓpō ē hec. Et ſi deus alia vellet ꝛ faceret ꝙ vult et facit ex eo nō ſeq̄ret͂ in eius volūtate muta bilitas. Hāc mgr̄ ꝓbat per ſanctoꝝ auctēs. Et tantū de ſentētia in ſpāli. Diſ. xliii.

Nunc illud reſtat

Iſta ē diſt. xliii. huius primi li. In q̈ mgr̄ poſtꝙ oſtēdit quāta de⁹ poſ ſit: oñdit qualia poſſit. Et tria facit. Nā pri mo inquirit an deus poſſit facere res melio res ꝙ fecit. Secūdo an poſſit eas facere meli ori modo ꝙ fecit. Tertio an mō poſſit omīa que olim potuit. Primū facit a principio di ſtinctionis vſq; ibi (Poſt hec ꝯſiderandū) Secūdm abinde vſq; ibi (Preterea queri ſo let) Tertiū vſq; ad finē diſtinctōis. Et tātū in generali. In ſpāli ſen. ma. ſt. i tri. ꝓpōib⁹. Quaꝝ prima ē hec. De⁹ pōt totuꝫ vniuerſum ſeu mōm facere meliorē. Hanc ꝓbās recitat quorū q̈buſdā videbat͂ deū non poſſe facē res meliores ꝙ fecit. qꝛ ſi potuit ꝛ nō fecit: inui dus fuit. ꝯfirmātes opiōnē ſuā aut. b. aug. qꝛ ſup mgr̄ ꝓbauit prem filiū genuiſſe ſibi

coequalē. ⁊ ibidē dicit ꝙ ſi potuit filiuꝫ ſibi coeqlem generare ⁊ non fecit: tūc inuid⁹ fuit ⁊ ſic in ꝓpoſito. Et r̄ndet mgr̄. ꝙ non ē ſile eo ꝙ filius ſit de ſubſtātia pr̄is ⁊ nō creatꝰ. Poſtea ꝓbat. ꝙ deus pōt facere res meliores q̄ꝫ fecerit. ⁊ hoc ſic. Nā ſi non poſſet, aut hoc eēt qꝛ creatura ē ſumme bona qḋ falſuꝫ eſt: quia tūc creatura creatori equal' eēt. aut qꝛ creatura nō ē capax talis melioratōis. et hoc iterū nō obſtat. qꝛ deus poſſet dare creature meliorē capacitatē. ⁊ ita poſſet facē meliores q̄ꝫ facit. Tertia ꝓpō ē hec. Ex parte rerū ⁊ nō ex parte ſui deus pōt facere qualibet rem meliorē. Hanc ꝓbat mgr̄ q̄rēs. vtrū deus poſſet facere meliori mō res q̄ꝫ fec. Et r̄ndet. ꝙ ſi modus ad ſciam artificis referatˀ tūc non pōt deus meliori mō facere mūduꝫ Si v̇o modus faciēdi ad rē factā: tūc deus pōt eq̄ bona ⁊ minus bona ⁊ meliora facē.

Tertia ꝓpō ē. Diuina potētia nō ē magꝭ nūc limitata ad faciendum oīa q̄ꝫ vnq̄ꝫ fuit. Hāc probās mgr̄ q̄rit. an deus poſſet q̄cq̄d potuit. Et arguit ꝙ nō. qꝛ potuit nō incarnari ⁊ nō naſci: q̄ mō non pōt. Et r̄ndet. ſic oēm ſciam quā habuit habet modo. nō tam̄ eodē mō. Ita reſpectu cuiuſcūq̄ꝫ rei potētiā quā habuit hꝫ ⁊ mō. nō t̄n iſta potentia eodem mō ſe hꝫ ſp̄. vn̄ ſp̄ potētia dei ſe extendit ad carnis aſſumptōem: q̄ cū ſemel aſſumpta ē nō pōt de nouo iterū acq̄ri. ſꝫ ꝑ eandeꝫ potētiā ꝑ quā potuit īcarnari p̄t mō īcarnatꝰ fuiſſe. ſic ꝑ eādē potētiā hō pōt hodie legē ⁊ heri legiſſe. Et tātum in ſpāli. Diſ. xlv.

Am de volun.

Iſta ē diſt. xlv. In q̄ mgr̄ poſt q̄ꝫ egit de ſciā dei ⁊ eius potētia. incipit agere de ei⁹ volūtate. Et circa hoc tria facit. Nam p̄mo oſtēdit. q̄d ſit volūtas dei. Scd̄o q̄d poſſit. Tertio quot mōis accipitˀ Primū facit a princ. diſ. vſq̄ꝫ ibi (His itaq̄ꝫ ſumme) Scd̄m abinde vſq̄ꝫ ibi. (Hic non ē p̄tereundū) Tertiō vſq̄ꝫ ad fi. diſt. Et tantū i ḡnali. In ſpāli ſen. m. ſt. i tri. p. quarū p̄. ē hec. Quāuis volūtas dei ſit ideꝫ qḋ de⁹ vel diuina eēntia: nō t̄n ē illa q̄ ſibi. i. voluntati ſubdiuiditˀ. Hāc ꝓbās mgr̄ ꝓponit ꝙ volūtas ſit idē qḋ diuīa eēntia realiter ⁊ differētˀ ab ip̄a ſolū rōe ſicut ⁊ ſciā. ꝓpter quā diuerſitatē aliq̄ attribuūtur volūtati dei q̄ non attribuūtˀ eēntie, vn̄ dꝛ. deus vult oīa. nō tam̄ pōt dici. deus ē oīa, nō obſtāte idētitate eo volūtatis ⁊ eēntie. Tertia ꝓpō ē hec. Nō vſt q̄rēda cā volūtatis diuine: cuꝫ ip̄a ſit cā oīm q̄ ꝓducūtˀ in tp̄e. Hāc ꝓbās mgr̄ dicit ꝙ voluntatis dei cā querēda nō ē. qꝛ ſi ip̄a nō eſſet cā p̄ma ⁊ hrēt aliq̄d maius ſe qḋ ē falſū ſed ip̄a ē cā v̓lis oīm nō ſolū q̄ fiūt ſcd̄m curſum nature: ſed etiā mirabil'r. Tertia p. ē hec. Quāuis voluntas dei bn̄placiti in ſe ſit tm̄ vna: t̄n volūtas ſigni ꝑ quinq̄ꝫ ſigna diſtinguitˀ. Hāc mgr̄ ꝓbans dicit ꝙ voluntas dei multipl'r noīatˀ. Aliqñ accipitˀ ꝓp̄e ſcd̄m ꝙ ē ipſa diuina eēntia. Aliqñ v̇o accipitˀ ꝑ p̄cepto. ꝓhibitōe. cōſilio. ꝑmiſſiōe. ⁊ opatiōe volūtatis diuine. q̄ oīa dicūtˀ volūtas dei iō qꝛ ſūt ſig̃ volūtatꝭ dī. n̄ āt ſūt ita ſig̃ ꝙ ds velit hm̄ōi oīa fieri ſꝫ qꝛ ad modū volūtatꝭ ſe hn̄t. Et ſubdit ꝙ p̄ma volūtas dicitˀ voluntas bn̄placiti. Alie volūtates dicūtˀ volūtates ſigni. Et d̄nt in hoc qꝛ volūtas bn̄placiti ē etna. relique v̇o ſunt tp̄ales. Et voluntas bn̄placiti ſemper impletˀ. alie v̇o nō. Et tantū de ſnīa h⁹ diſt. in ſpāli. Diſt. xlvi.

Ic oritur qō.

Iſta ē diſti. xlvi. huius p̄mi li. In qua poſt q̄ꝫ oñſum ē q̄d tenendū ſit de volūtate dei ſcd̄m ſe. ꝯn̄ oñdit mgr̄ q̄d tenendū ſit de volūtate q̄ꝫtū ad ipꝫ effectū. Et tria facit. Naꝫ p̄mo oñdit effectū diuine volūtatis reſpectu bonorū. Scd̄o fac idē reſpectu malorū. Tertio ſubdit determinatione quarūdā autoritatū. Primū fac a p̄ncipio hui⁹ diſtinctōis vſq̄ꝫ ibi (Jōq̄ꝫ cū conſtet) Scd̄m vſq̄ꝫ ibi (Qꝛ aūt Aug) Tertiū v̇o abinde vſq̄ꝫ ad finē diſt. Et tātū i ḡnali. In ſpāli ſen. ma. ſtat in tri. ꝓpo. Quarū pri. ē hec. Bn̄placitū diuine volūtatis in oībus impletˀ. Hanc mgr̄ inueſtigās q̄rit. Vtrū ds aliq̄d voluerit qḋ factū non fuerit. Et arguitur ꝙ ſic. qꝛ voluit uno vult omēs hoīes ſaluos fieri. hoc t̄n factū non ē nec fit. Silr voluit filios iſrael ꝯgregari: qḋ etiā nō ē factū ḡ non oīa q̄ deus voluit ſunt facta. Et r̄ndꝫ mgr̄ ꝙ hm̄ōi duplici obiectōe nō obſtāte volūtas dei ſp̄ impletˀ. Et obiecta ſic hn̄t intelligi ꝙ q̄cunq̄ꝫ hoīes ſaluātur vel q̄ de filijs iſrael congregātur ſola dei volūtate ſaluantˀ ⁊ ꝯgregantˀ. ſicut etiā Joh. p̄mo dꝛ. Illuminat oēm hoīeꝫ venientē in hūc mūdū. Hoc nō hꝫ intelligi ꝙ om̄s ab ip̄o illūīantˀ q̄ in

hūc mūdū venerint: ſʒ ꝙ null⁹ veniēs ī hūc
mūduʒ illūmīaťniſi ab ipo. Scđa ꝓpō ē
hec. Deus neqꝫ vult neqꝫ nō vult ꝙ maluʒ
culpe oriať. Hanc ꝓbās mgr̄ querit. Utruʒ
mala fiāt deo volēte. Circa cuius queſtiōis
materiaʒ due ſunt opiones quaꝝ pͥma ē. ꝙ
deus vult malū nō fieri. Scđa ē ꝙ de⁹ vult
mala fieri. ⁊ hij inducūt rōes ꝓ ſua opiniōe
quaꝝ pͥma ē. Potētia oipotētis reſiſti n̄ pt
ſed ſi deus nollet mala fieri cū tn̄ fiūt ei⁹ po
tētie poſſet reſiſti. ſed hoc eēt incōueniens.
qꝛ iam nō eēt oipotēs. ğ incōueniens ē deū
ponere velle mala nō fieri. ğ deus vult ma-
la eſſe vel fieri. Secūda ratō talis ē. De⁹ aut
vult mala fieri aut nō vult fieri. ſed nō vult
ea nō fieri. ğ vult ea fieri. Maior pʒ ꝑ hoc qꝛ
ſi vellet ea nō fieri nūꝙ̄ fierēt: cū volūtati ei⁹
nihil poſſet reſiſtere. Tertia rō ē. Deus vult
oē bonū. ſʒ bonū ē mala fieri. niſi eīm eēt bo-
nū mala fieri nūꝙ̄ ꝑmitteretur a deo fieri. ğ
deus vult mala fieri. Ad has rōes r̄ndens
mgr̄ ad duas pͥmo ꝙ nō ē ꝯcedendū ꝙ de⁹
velit mala fieri. quia ſic eſſet iniquuſ. nec ꝙ
vult nō fieri mala q̄ ē ſecunda opinio. qꝛ ſic
mala nūꝙ̄ fierēt. Sed ē dicēdū ꝙ nō vult ea
fieri. Et ꝙ arguiť tertio ꝙ mala fieri ē bonū
dicendū ē. ꝙ nō ē bonū ſimpl'r: ſʒ ē bonū in-
ꝙ̄tum ex malis pn̄t elici bona. vbi etiā inci-
dentaliť dicit ꝙ aliq̄d ē bonuʒ in ſe ⁊ faciēti
⁊ ei cui fit. vt p̄dicare fidelibus ꝓpter deuʒ.
Aliq̄d ē bonū in ſe ⁊ faciēti vt dare elemoſy
nā paupi. ſed nō ꝓpter deū. Aliq̄d vo ī ſe ē
malū ⁊ facienti. ſed ex eo accidētal'r ꝓueniūt
aliq̄ bona. vt mala q̄ fiūt ad pulchritudineʒ
vniuerſi. Probat poſtea mgr̄ opinionē. ſ. ꝙ
deus nō vult mala fieri. qꝛ ſi dō volente fie
rent mala: igr̄ fierent deo auctore. ⁊ ꝑ conſe
quēs deus eēt auctor illius qđ fieret deteri-
or qđ nō ē dicendū. vt ꝓbat aucte be. aug.
Poſtea arguit ſcđm quoſdā. Oē verū ē a dō
ſed mala fieri ē veꝝ. ğ ipa factio mali ē a dō.
Et r̄ndet ꝙ veritas q̄ ē in hoc dicto ē a deo
ſʒ ex hoc nō ſeq̄tur ꝙ ipa res dicta. ſ. maluʒ
ſit a deo. Tertia ꝓ. ē. Nullū malū fit qđ
a deo fieri nō ꝑmittiť. pʒ. qꝛ q̇cq̇d fit de⁹ per
mittit fieri. Et tn̄ ī ſpāli. Di. xlvij.

Olūtas q̄ p pe-

Iſta ē diſt. xlvij. hui⁹ primi libri.
In qua mgr̄ poſtꝙ̄ egit de q̇buſ-
dam que diuine volūtatis effectū videnť im
pedire: agit de diuine volūtař efficaci adim
pletione. Et tria facit. Naʒ pͥmo oñdit ꝙ vo
luntas dei ſemꝑ impletur. Secundo ſubdit
ꝙ etiam impletur quo ad eos quibus per-
uerſe impugnať. Tertio ꝯcludit quō de⁹ di-
uerſimode ſcđm eam p̄cipit. Primuʒ facit a
principio diſt. vſqꝫ ibi (Multa enim fiūt ꝯ
dei p̄ceptuʒ) Scđm abinde vſqꝫ ibi (Ex p̄-
dictis liquet.) Tertiū vo abinde vſqꝫ ad fi.
diſtinctōis. Et tantū de ſnīa ī gn̄ali. In ſpe
ciali ſen. m. ſt. in t. p. quaꝝ pri. ē hec. Diuia
volūtas efficaciter in oibus ſꝑ ꝯſummatur
Hāc mgr̄ ꝓbans ꝓponit pͥmo ꝙ voluntas
dei ſꝑ ē efficax ⁊ nihil ē ꝯ eam. multa tn̄ fiūt
p̄ter eā. Et oñdit ꝙ volūtas dei ſꝑ impletur
aut đ creatura aut a creatura. A creatura im
pleť qn̄ creatura bn̄ facit. de creatura auteʒ
quādo deus ordinat de malefaciēte vt vult
Poſtea mgr̄ mouet dubitatōem quandam
quō poſſit aliq̇d fieri p̄ter dei voluntatē. qđ
Aug. videť dicere. cum tamē eius voluntati
nihil reſiſtat. Item quō illud quod ē cōtra
voluntatē dei non ē p̄ter eam. Et reſpondet
magiſter dicens. ꝙ hoc apparet diſtinguen
do voluntatem. Nam voluntas dei aliquan
do nominat ipam diuinam eſſentiā. p̄cce-
pta vel ꝓhibitōnes diuine voluntatis. Ali-
quando etiā ꝑmiſſionem. Contra ipaʒ diui
nam voluntatē que eſt metipſa diuina eſſen
tia nihil fit. Contra p̄cepta ⁊ ꝓhibitiōes q̄
ſunt ſigna voluntatis dei bene pōt aliquid
fieri vt mala. ⁊ tamen nihil fieri poteſt preter
eius ꝑmiſſiōem. Secūda ꝓpoſitio ē hec
Diuina voluntas efficaciter impletur ⁊ con
ſummať quo ad eos a quib⁹ peruerſe impu
gnatur. Hanc ꝓbat magiſter autoritatibus
ſanctoꝝ que videntur dicere. ꝙ mali diuine
voluntati reſiſtentes ei obſequūtur. Ter
tia ꝓpō eſt hec. Non oīa que deus p̄cepit vł
ꝓhibuit ita fieri voluit. Hec patet ex hoc. ꝙ
deus aliquādo ex aliqua ratōne aliqua fieri
n̄ voluit. ſʒ ad modū volētꝭ hūit. vt pʒ đ imo
latōe iſaac ⁊ hmōi. Et tn̄ đ ſpāli. D. xlviij

Ciendū quoqꝫ

Iſta ē diſ. xlviij. ſeu vltia h⁹ pͥmi li.
In q̄ mgr̄. poſtꝙ̄ egit quō volūtas
dei ſꝑ efficaciť adimpleť. Hic ꝯſequēter quō
ſe habeat voluntas noſtra in ꝯparatōne vł
in conformitate ad diuinam. Et tria fac. Nā
pͥmo oſtēdit ꝙ volūtas noſtra bona non ſꝑ

conformat̄ diuine ī volito, Scđo ſb̄dit quō
aliqn̄ volūtas nr̄a ꝯformat̄ diuīe voluntati
in volito. Tertio ſubdit, ꝙ aliqn̄ ſine culpa
poſſumus idē volitū diuerſis reſpectibꝰ vel
le ꝛ nolle. Primū ꝛ ſcđm facit a pn. di. vſqꝫ
ibi (Ex quo ſoluit qō) Tertiū vo vſqꝫ ad fi
nē diſt. Et tantū in gn̄ali. In ſpāli ſen. m. ſt.
in tri. p. Quaꝝ pma ē hec. Non oīs volūtas
nō voles qđ deus vult ē mala. Hāc mgr̄ ꝓ
bans ponit exēplū in pmo ca. huiꝰ diſtic. di.
vt ſi bonus filius prēm ſuū velit viuere quē
deus bona volūtate vult mori. ibi voluntas
filij materialr̄ nō vult qđ deꝰ vult: nō tn̄ eſt
mala. Scđa ppō eſt hec. Non oīs volun-
tas que vult qđ deus vult ē bona. Hāc ma.
ꝓbans ꝓponit. ꝙ aliqn̄ eſt mala voluntas
hoīs voletis idem qđ deus vult. ſicut volū-
tas mali filij voletis mortē patris quā tam̄
vult deus. Nempe ille pmus vult quod nō
deus vult. Iſte vo ſecūdus idez vult qđ de
us. ꝛ tn̄ bone volūtati illius dei pietas po-
tius ꝯſonat: ꝙ̄uis aliud voletis ꝙ̄ huiꝰ qđ
deus voletis impietas. Tertia ppō ē hec
Idē volitiuū diuerſis reſpectibus ſine qcū-
qꝫ culpa poſſumus nolle ꝛ velle. Hāc ꝓbās
proponit magiſter. M. voluntas dei bona
per voluntates malas hominum adimple-
tur. ſicut fuit in morte chriſti. Volebat enim
deus xp̄m mortē ſuſtinere. ſed nō iudeos in-
ferre. Et poſtea dicit ꝙ paſſio xp̄i deo place-
bat. non inꝙ̄tum fuit penal': ſed inꝙ̄tuꝫ fuit
ſalutifera. Et ſimilr̄ paſſiōes ſanctoꝝ poſſūt
diuerſis cauſis ſactis placere ꝛ diſplicē, quo
ꝓbat̄ ppō pdicta. Et tantū in ſpāli.

Explicit liber pmus ꝯcluſionū ſniarum.
Incipit liber Secūdus. Di. i.

C Reatōnem.

Hic incipit ſecūdus liber
ſniaꝝ. In quo mgr̄ poſt-
ꝙ̄ egit đ rebus ſrũibilibꝰ
id ē diuinis pſonis: agit
de rebus vtilibꝰ. ſ. creatu
ris. Et duo facit. Naꝫ pmo agit de creatōne
vniuerſi in gn̄ali. Scđo de partibꝰ eiꝰ ī ſpā-
li. Primū facit in pma diſtinctōe. Scđm in
cipit facere in principio diſtinctiōis ſecunde
ibi (De āgelica itaqꝫ natura) In pma ḡ di-
ſtinctōne tria facit. Nā pmo agit de exitu cre
aturarū a ſuo pncipio. Scđo de ordine eaꝝ
ad ſinē. Tertio incidentaliter determinat q̄-
re aīe humano corpi ſunt vnite. Primū vſqꝫ
ibi (Credamus ergo) Secundum vſqꝫ ibi.
(Solet etiā q̄ri) Tertiū vſqꝫ ad finē diſtin
ctionis. Et tantuꝫ in generali. In ſpāli ſnia
ma. ſtat in tri. ppōibus. Quaꝝ prima ē hec
Deus in principio tēporis creauit celū ꝛ ter
ram pter ſui mutatiōem. Hec ppō inſinuat
deum eſſe principiū creatiuū: tam viſibiliuꝫ
ꝙ̄ inuiſibiliū creaturaꝝ. Et ꝓbat eam magi-
ſter ꝑ illud Gen̄. In pncipio creauit deꝰ ce-
lum ꝛ terrā. Ex quo infert ſanctū Moyſen
Platonis ꝛ Ariſtotilis interimiſſe errores.
Nam Plato tria pncipia poſuit fuiſſe ab et-
no ꝛ increata ſeu ſine pncipio. ſ. deum. exem
plar. ꝛ materiā pmam. ꝛ ꝑ ꝯſequēs nō po-
ſuit deum eē creatorē mūdi: ſed opificeꝫ ſeu
factorē. qđ patet ex hoc ꝙ non ꝓduxiſſꝫ mū
dum ex nihilo. Unde creare ē aliquid ex ni-
hilo facere. facere aūt eſt aliquid ex piacente
matia ꝓducere. Unde aliquis creatōeꝫ mū-
di credat in deo tpalem ponere mutatōem.
Ideo dicit ꝙ verba tpalia de deo dicta: cu-
iuſmodi ſunt creare. facere. ꝛ agere. ꝛ guber
nare. nullā ſignificant ſeu ponunt in deo no
uitatē ſeu mutatōem. ſed ſolū nouū effectuꝫ
ꝯnotant circa creaturam. quare etiā opatio
dei non ꝓprie debet dici actus. eo ꝙ agens
ꝑ eam nō agitat̄ ſeu mouet̄. imo ſicut ex ca-
lore ſolis aliqua noua fiūt: nulla facta mu-
tatione in ipo colore. ita ex dei volūtate crea
ture eſſe incipiūt ſine ipius dei mutatōe. Et
ſubdit Ariſtotilē etiā poſuiſſe plura princi-
pia. ſ. materiam. formā. ꝛ principiū efficiēs.
ꝛ tn̄ poſuit mūdū fuiſſe ab eterno. Hos oēs
errores dicit mgr̄ ꝑ pdictam auctem Gene.
fore eliſos. Scđa ppō eſt hec. Deus non
pro ſui. ſed ꝓ ipſarum vtilitate fecit ſpālit̄ ra-
tionales creaturas ad pticipandū ſue diui-
nitatis fruitōnem. Hanc ꝓbans dicit. ꝙ cā
creationis reꝝ eſt ſola bonitas creatoris cō
municare potēs ꝛ volēs, ꝛ minimū nō potēs.
Tertia ppō eſt hec. Deus humanā aīam
corpori vniri voluit. non ſoluꝫ vt per talem
vnionē beatificam fruitōem ſibi poſſibilem
crederet. ſed etiam vt glorificatōem ſibi acq̄
reret ꝑ aīe in corpe exercitatōem. Hanc pro
poſitōem ꝓbat ꝑ hoc ꝙ aſſignat triplicē ra
tionē quare aīa ratōnalis corpi vnitur. Pri
ma eſt, quia ſic deo placuit fieri. Secūda eſt

q2 hoc fieri cōuenit in ſignū future beatitu-
dinis. vnio aūt ſpūs cū carne repn̄tat ⁊ oſtē
dit eē poſſibilē quandā vnionē. ſ. deū vnus
cum aīa humana. Tertia ratō, quia aīa cor
porali mortali vnita pōt pficere ad mai⁹ me
ritū q̄ ſi ſepata māſiſſet. His pmiſſis cōclu
dit magiſter q̄ circa triplex genus nature in
iſto ſecūdo libro ſua intentio verſatur. ſ. cir-
ca creaturā ſpūalē corpi nō vnitā: cuiuſmōi
ē angelica. ⁊ circa ſpūalez corpi vnitā. cuiuſ
modi ē anima rōnalis. ⁊ circa corpeam na-
turam tm̄. Et hec eſt ſn̄ia in ſpāli.

Diſt. ij.

E angelica ita.

Hic incipit ſecūda diſtinctio hui⁹
ſecundi libri. In qua mgr poſtq̄
egit de creatōe vniuerſi in cōi. Incipit age-
re de ptibus eius in ſpāli. Et pmo de creatu
ra ſpūali corpi nō vnita. ſ. angelo. Un̄ in pn̄
ti tria circa hoc facit. Nam pmo dat ordinē
in p̄ſenti materia pcedēdi. inſinuās āgelos
eſſe creatos. Secūdo tractat de loco creatō
nis eoꝝ. aſſerens eos in celo empireo eē cre-
atos ⁊ collocatos. Tertio agit de qualita-
te eorū: affirmans eos informes pductos.
Primū iſtoꝝ facit a principio diſtin. vſq3 ibi
(Jam oſtenſum ē) Secundū abinde vſq3 ibi
(Simul g' viſibiliū) Tertiū abinde vſq3 ad
finē diſtinctōis. Et tantum in generali. In
ſpāli ſn̄ia magiſtri ſtat in tribus ppōnibus
Quaꝝ pma eſt hec. Angelica natura nō tpe
ſed dignitate nature ante oīa corpalia eſt p
ducta. Q̄ aūt angeli ſunt pmo pducti pa
tet ex illo Eccl'iaſtici pmo. Oīm pmo creata
eſt ſapia. i. angelica natura q2 illud non po
teſt intelligi de ſapia eterna vl' increata. cuiuſ-
modi eſt filius in diuinis, vt deducitur i lr̄a.
Huius oppoſitū magiſter arguit p illō Ge-
neſis pmo. In pn̄cipio creauit deus celū et
terram. Per hanc ⁊ ſimiles auctes videt p-
bare q̄ celuz ⁊ terra ſunt prius creata q̄ an-
gelica natura. Hanc cōtrouerſiam mgr ſol-
uit di. q̄ angelica creatura ⁊ oīa corpalia ſil'
ſunt creata. qđ pbat p illud Eccl'iaſtici. xiij.
Qui viuit in eternū creauit oīa ſimul. Et idē
cōfirmat autoritate beati Aug. que habetur
in textu. Et poſtea inducit alias auctes qui
bus pbat angelicā naturā, celū empireū. tē
pus ⁊ materiam quatuor elemētoꝝ ɔfuſam
ſimul fore creata tpe. ⁊ vnū alterū tpis dura-
tione non pceſſiſſe. Et angelica natura pus
bene dicatur creata dignitate nature. Ter
tia ppō eſt hec. q̄ tam viſibilis. i. corporal'
q̄ inuiſibilis. i. ſpūalis creatura fuit quodā-
modo informis pducta. Qđ patet. q2 viſi-
bilium materia ⁊ inuiſibiliū natura fuerunt
ſimul condita ⁊ vtraq3 informis. ſed tamen
aliter ⁊ aliter. Nam corpalium rerū materia
dicitur informis creata ideo: q2 habuit for-
mam cōfuſiōis priuſq̄ fuiſſet formata ⁊ di-
ſtincta p ſpecies. vt infra diſt. iij. clarius pa-
tebit. Spūalis ideo dicitur informis produ
cta. quia lz fuerit formata in ſua conditione
ſcđm habitum nature. fuit tn̄ informis ſcđz
habitū gratie: p quem habuit pfici et infor-
mari. Poſtea magiſter querit. Si oēs ange
li fuerūt in celo creati vt pdictum eſt: quod
⁊ quale fuit tunc celum in qđ Lucifer aſcen
dere volens peccauit. dicēdo illō Iſa. Aſcē
dam in celum ⁊ ſimilis ero altiſſimo. Quod
ſoluēs magiſter dicit. q̄ p celum non debet
intelligi qđcūq3 corpale. ſed diuina celſitu-
do. vt ſenſus autoritat] ſit (Aſcendā i celū)
id eſt ad eq̄litatē dei. Et tātū in ſpāli.

Diſt. iij.

Ece oſtenſum ē

Iſta eſt diſt. iij. huius ſecundi li-
In qua mgr poſtq̄ egit de crea-
tione angeloꝝ quo ad conditōes extrīſecas
Incipit agere de eodem quo ad cōditōnes
eoꝝ intrinſecas. Et circa hoc tria facit. Nam
pmo oñdit ɔditōes eoꝝ in nālib⁹. Secūdo
oñdit cōditōem eoꝝ in gratuitis. Tertio fa
cit hoc idē in q̄buſdā meritorijs. Primuz fa-
cit a principio diſti. vſq3 ibi (Illud quoq3)
Secundū abinde vſq3 ibi (Dicuntq3) Ter-
tium vſq3 ad finem diſt. Et tn̄ in gn̄ali. In
ſpāli ſen. ma. ſtat in tribus ppōibus. Quaꝝ
pma eſt hec. Angeli in pn̄cipio ſue creatōis
differēter acceperūt eſſentie ſimplicitatez. di
ſtinctam ſubſiſtendi pſonalitatē. intelligen
di pſpicacitatem. ⁊ arbitrij libertatē. Iſtā p
poſitōnem magiſter pbans pponit. q̄ qua
tuor ſunt circa creatōem angeloꝝ cōſideran
da q̄ i pn̄cipio ſue creatōis acceperūt. quorū
duo pma ptinent ad eoꝝ ſubſtantiā: cuiuſ
modi ſunt eſſentie eoꝝ. immaterialis ſimpli
citas. ⁊ diſtinctōnis eoꝝ pſonalis diuerſitas
Tertium vo ſpectat ad eorū formam ſz in-
telligēdi pſpicacitas. Quartum vo ſpectat

ad coꝝ poteſtatē.ſ.volendi libertas. Hec q-
tuor oēs angeli in ſua creatōne acceperūt.
nō tamē equaliter.ſed diſpares in his creati
fuerūt. Uñ infert ꝙ ſicut differentē naturaꝫ
in angelis ſequit̄ differēs cognitio:ita etiaꝫ
differēs grē collatio.⁊ differēs arbitrij liber
tas. Scḋa ꝓpō ē hec.ꝙ angeli nulla ma
licia cuiuſcūqꝫ culpe in ſua creatōne fuerunt
dep̄uati. Hāc ꝓpōem mgr̄ ꝓbās q̄rit. Utrū
angeli creati ſunt boni vel mali.⁊ vtrū aliq
morula inter coꝝ creatōem ⁊ lapſum extite-
rit. Ad quas qōes ſimul rn̄dens recitat opi
nionē quorūdaꝫ dicentiū angelos fuiſſe cre
atos malos.nec fuiſſe morā inter coꝝ creati
onē ⁊ lapſum.qḋ cōfirmat autoritate euan
gelij Johis.vbi xp̄s dicit dyabolū homici-
dā fuiſſe ⁊ in veritate nō ſtetiſſe. Et autori.
Job.iiij.vbi dicit̄.ꝙ dyabolus ē initium fi-
gmenti dei ad illudendū ei. Confirmāt illḋ
autori.be.Augu.qua etiā ꝓbant angelos q̄
ꝯſtiterunt fuiſſe creatos.ꝑfectos ⁊ beatos.
Poſtea recitat aliā opinionē ⁊ ꝑme ꝯriam q̄
dicit oēs angelos fuiſſe creatos bonos ⁊ iu-
ſtos q̄tū ad carētiā mali ⁊ iniuſticie.ſꝫ non
q̄tū ad grām ꝯſummatā. Et dicit etiā mo-
rā fuiſſe inter creatōem ⁊ lapſum. Quaꝫ opi
nionē ꝯfirmat autori.be.Aug.⁊ ꝓbat eam
rōe q̄ ſtat in hoc ꝙ cū deus ſit optimus: nō
pōt mala creatura ꝑ ipm̄ ꝓduci.imo ſi āge-
lū malū creaſſet nequāq̄ malū ipius puni-
ret. Deinde ſoluit autoritates ꝓ alia opini-
one allegatas dicens.ꝙ dyabolus dr̄ initi-
um figmenti dei.eo ꝙ deus ꝓuidit quando
ipm̄ fecit quanta bona de eius malicia ꝓue
nirent:cū ad eius tēptatōes ſancti ꝑficerēt.
Similr̄ dicit ipm̄ in veritate nō ſtetiſſe.q̄a
a veritate cecidit a qua nō cecidiſſet ſi in ve
ritate creatus nō fuiſſet. Dicit etiam ipm̄ fu
iſſe homicidā ab initio.q2 ſtatim poſt initiū
tp̄is apoſtatauit:⁊ ſeipm̄ occidit. Uel dicit̄
homicida ab initio conditōis hōis quem ꝑ
fallaciā ſeducēdo occidit. Tertia ꝓpō eſt
hec.ꝙ ſpūs angelici creati mox naturali co-
gnitione ſui ⁊ creatoris: ſꝫ nō meritorie erāt
decorati. Hanc magiſter ꝓbans dicit ꝙ om
nes angeli a principio ſue creatōis cogno
uerūt deū:⁊ ſe ⁊ ceteras creaturas. Uñ itel
lexerāt q̄d eēt appetēdū ⁊ q̄d reſpuēdū forꝫ
⁊ tā bōi q̄ꝫ mali noticiā hūert. Silr̄ deū ⁊ ſe
naturali dilectōe quadā:ſed nō meritorie di
lexerūt.q2 radix meriti ſcꝫ grā eis adhuc nō

fuit addita. Et tantū in ſpāli. Di.iiij.

Einde vidēdū

Jſta ē diſti.iiij.hui⁹ ſecūdi li. Jn
qua mgr̄ poſtq̄ꝫ egit de ꝯditōib⁹
angeloꝝ quo ad ſtatū inchoatōis: agit ḋ cō
ditionibus coꝝ quo ad ſtatū cōtinuationis
Et tria facit ſcḋm tres qōnes quas mouet.
Primo em̄ inq̄rit an angeli fuerūt creati bea
ti vel miſeri. Scḋo an angeli mali ſui lapſus
fuerūt ꝑſcij. Tertio an oēs fuerūt ꝑfecti crea
ti. Primū facit a principio di.vſqꝫ ibi (Que
ritur aūt cur) Secūdū abinde vſqꝫ ibi (Ad
hoc aūt) Tertium ḋo abinde vſqꝫ ad finem
diſtinctiōis. Et tantū in generali. Jn ſpecia
li aūt ſen.ma.ſtat in tri.ꝓpōibus. Quaꝝ ꝑ.
eſt hec. Angeli ꝓprie nec beati nec miſeri fu
erūt creati. Hanc ꝓpōnem magiſter inueſti
gans ꝓponit ꝑmo. Utrū angeli ſunt creati
beati vel miſeri.ꝑfecti vel imꝑfecti. Et rn̄dꝫ
ad primū iſtoꝝ dicens ꝙ nulli angeli ſūt cre
ati miſeri ſeu beati.ꝙ nō miſeri ptꝫ.q2 dato
ꝙ ſic hoc videt̄ maxime verū eē de mal' an-
gelis.ſed illi nō fuerūt miſeri creati.q2 non
fuerūt creati in peccato.qḋ quidē peccatum
ſolū miſeria cōſeq̄tur.ꝙ etiaꝫ ipi demones
non fuerūt creati beati.patet ex hoc ꝙ ñ ha-
buerūt certitudinē ſui ſtatus nec ſuū caſum
ꝑſciuerūt. Q2 etiā beati angeli nō fuerūt cre
ati beati:patet ex hoc ꝙ ante lapſum nulla
fuit diſtinctio bonoꝝ angeloꝝ a malis.⁊ taꝫ
boni q̄ꝫ mali fuerūt incerti ſui ſtatus.licꝫ di-
cat Aug.bonos ſuū ſtatum ꝑſciuiſſe ⁊ non
malos.qḋ tamē magiſter dicit b.aug.pl⁹ di
xiſſe inq̄rendo q̄ꝫ aſſerendo. Ex ꝑdict' infe-
ro ſcḋam ꝓpōnem que eſt. Q2 angeli vide-
licet mali ſuū caſum.⁊ boni ſuam ꝯfirmatō
nem nō ꝑſciuerunt. Patet iſta ꝓpō ex predi
ctis. Tertia ꝓpō eſt hec.ꝙ angeli taꝫ bo
ni q̄ꝫ mali ante confirmatōnem bonoꝝ ⁊ la
pſum maloꝝ oēm ꝑfectōnem ꝑ illo tpe eis
cōgruentem habuerūt. Hanc ꝓpōnem pro
bat rn̄dendo ad qōnem talem.ſ.vtrū ange-
li ſint creati ꝑfecti vel imꝑfecti. Pro cui⁹ eui
dentia magiſter ponit triplicem ꝑfectōnem
quaꝝ ꝑma attēditur ſcḋm tēpus. Secunda
ſcḋm naturam. Tertia ſcḋm vniuerſalē om
niū bonoꝝ abūdantiā. Primam habuerunt
oēs angeli mox creati.q2 nihil ꝑfectiōis cō-
ueniebat eis ꝑ illo tpe quod nō habuerūt.
Secundā que includit oē illud cui⁹ natura

capax ē non habuerūt mox creati. ſed ſtātes in grā acceperūt illā pfectōem in grā confirmati. Tertiam vo nemo habet nec hr̄e pōt: pter ſolum deū. Ex qua diſtinctōe mgr̄ concludit āgelos fuiſſe quodāmodo pfecte creatos. ſ. quo ad pfectōem tpis illius. ⁊ quodāmodo non pfectos. ſ. quo ad pfectionem nature. Sed nullo mō pfectos quo ad tertiam pfectionē vl'em que includit oīm bonorū abundātiā. Et tantū in ſpāli.

Diſt. v.

Oſt hec cōſide-

Iſta ē diſt. v. huius ſecundi libri In qua mgr̄ poſtꝙ̄ egit de angelox cōi creatōe: incipit modo agere de eoꝝ ↄuerſione ⁊ auerſione. Et tria facit. Nam pmo agit de mō ↄuerſionis ⁊ auerſiōis. Secūdo de grā ſupaddita ad actū cōuerſionis Tertio de vſu gre. ſ. de merito confirmationis. Primū facit a pn. diſt. vſqꝫ ibi (Si aūt queritur) Scdm̄ abinde vſqꝫ ibi (Hic queri ſolet) Tertiū vſqꝫ ad fine diſt. Et tantū i generali. In ſpāli ſnīa ma. ſtat in tri. ꝓpōi. quax pma ē hec. Sicut aliq angeli p ſupbam auerſionem effecti ſunt mali ⁊ excecati Ita alij p charitatiuā conuerſionē facti ſunt boni ⁊ illuminati. Hāc ꝓpōem mgr̄ ꝓbās dicit ꝙ̄ qdam angelox poſt eox creatioꝫ ad deum ↄuerſi ⁊ ſibi p charitatē adherētes: illuminati ſunt p grām. Alij vo auerſi ⁊ deū odio habētes excecati fuerūt. non quidē ex malicie immiſſione: ſed gratie ſubtractiōe. q qdem ↄuerſio iuſtos fecit: ⁊ auerſio iniuſtos Et ſubdit ꝙ̄ tam cā cōuerſionis ꝙ̄ auerſiōis fuit libertas arbitrij. p quā qdā ipox bonū alij vo malū elegerūt. Secūda ꝓpō ē hec ꝙ̄ boni angeli ſua ↄuerſione gratiā nō operantem ſed coopantem meruerūt. Hanc mgr̄ ꝓbans querit. Utrum angelis boīs ad hoc vt ↄuerterētur appoſita fuit gratia. Et rndꝫ ꝙ̄ eis fuit appoſita grā coopans ſed nō operans. qꝛ gratia opante que ē idem qd̄ iuſtificatio impij non indigebāt. eo ꝙ̄ mali n̄ erāt Sed indiguerūt grā coopante ſeu pmouente eos ad ↄuertēdum ſe ad deū. ⁊ hec gratia iuuat ad bonū pficiendum. ⁊ ſubinfert ꝙ̄ ꝙ̄uis ipa gratia coopans in poteſtate cadentium angelox non fuit: tm̄ imputatur ipis ad culpam. quia ipſam non recipientes auerſi ſunt. eo ꝙ̄ ipam habere poterāt: ⁊ appoſita eis fuiſſet ſi pſtetiſſent. Tertia ꝓpō ē hec Angeli p coopantē grām eis in ↄuerſiōe appoſitā nō antecedēter ſꝫ ↄnter beatitudineꝫ meruerūt. Hanc mgr̄ ꝓbans qrit. Utx angeli boni in ipa ſua confirmatōe beati fuerūt. ⁊ vtx in ipa cox ↄuerſione beatitudineꝫ meruerīt. Primū iſtox queſitox mgr̄ ſimplr̄ ↄcedit. Et circa ſecundū recitat opiones dicens quoſdā dicere angelos ſuā beatitudinem in ipa cox ↄuerſiōe ad deū meruiſſe. ita ꝙ̄ meritū ⁊ pmiū ſimul ⁊ ſemel in eis fuerūt. Alios aūt dicit opinātes fuiſſe ꝙ̄ btitudinē quā in ipax ↄuerſione acceperūt p obſeqa q̄ hoibus pſtiterūt ⁊ pſtant: meruerīt ⁊ merentur. ita ꝙ̄ pmiū non pceſſit meritū. Et iſtā opinionē videt mgr̄ fouē. Et tm̄ i ſpāli. D. vi.

Reterea ſciri oꝫ

Iſta ē diſt. vi. huius ſecūdi libri. In qua magiſter poſtꝙ̄ tractauit de auerſione ⁊ cōuerſione malox ⁊ bonoꝝ angelox. Incipit agere d̄ ↄſequētibus auerſionem malox ꝙ̄tum ad caſum localem. Et tria facit. Nam pmo determinat de pīectōe ipox in hunc aerem caliginoſum. Secundo de deſcenſu eox ad infernū. Tertio de cōfuſione ipox cuꝫ vincuntur in tēptatōibus hominū. Primum facit a principio diſt. vſꝫ ibi (Et ſicut inter-) Secundū abinde vſqꝫ ibi. (Alijs quoqꝫ) Tertium vo vſqꝫ ad finē diſtinctōnis. Et tantū in generali. In ſpeciali autē ſnīa ma. ſtat in tri. ꝓ. Quax pma ē hec. Lucifer ſupmus angelꝰ ⁊ ſibi de ſingulꝭ ordinibꝰ aſſentiētes ſupbe dei equalitatē appetēdo corruerīt. ⁊ i iſto caliginoſo aere ſūt incarcerati. Hāc ꝓpōeꝫ mgr̄ inſinuās ꝓponit ꝙ̄ angeli peccātes de ſingulꝭ ordinibꝰ ceciderūt. int̄ quos pmꝰ peccās ⁊ maioris dignitatꝭ credit fuiſſe lucifer. q ↄſiderās eminētiā ſue dignitatꝭ i ſupbiā elatꝰ ē. Et iſtā ſnīaꝫ ꝓbat mgr̄ p bea. Greg. Et ſbdit. ꝙ̄ merito ꝓ tāti pcti malicia i hūc caliginoſuꝫ aerē cum ſuis ſocijs ē detruſus. Nā locꝰ celeſtꝭ ꝓpt ſui claritatē eis nō ↄpetebat nec tra. ne nos nimis infeſtarēt: ſꝫ ſūt i aere caligīoſo i ſignuꝫ tenebrax pcti qd̄ ē i eis. ⁊ ob exercitiuꝫ nr̄m vt nos tēptēt. Pꝰ diē vo iudicij ſimplr̄ detrudent i infernū. Scd̄a ꝓ. eſt hec. In malis āgelꝭ ⁊ bois vſqꝫ ad fineꝫ mūdi ſunt pmanētia officia platōis ⁊ ſbiectōis. Hāc ni ponēſ dicꝰ ꝙ̄ int̄ āgelos tā bonos ꝙ̄ malos vſꝫ i diē

iudicij eſt ordo plãtõnis. qꝛ q̃ maioris ſunt ſcie inter eos: maiorem habent plãtiõem. ⁊ a tali plãtõne q̃nq; denoĩantur. vt q̃ preeſt oĩ ꝓuincie dicitur ꝑnceps ꝓuincie. q̃ vo ꝑ eſt vni hoĩ dicitur angelus hoĩs illius. q̃ vo vni vitio. vtpote qꝛ d̾ illo maxime tẽptare ꝑmittitur ab illo denoĩatur. vt aliquos dicimus ſpũs ſuperbie. alios vo ſpũs luxurie. Poſtea querit. vtrũ aliqui demones ſint iã in inferno: ſcðm Illud Apoca. Cum ꝯſummati fuerint mille ãni ſoluet̃ ſathanas d̾ carcere ſuo ⁊ exiet ⁊ ſeducet gẽtes. vnde dic̃ aliquos fuiſſe opĩatos ꝙ lucifer tẽptauit ⁊ vicit ꝑmos parẽtes. Sed poſtꝙ xp̃m in deſerto ⁊ in paſſione tẽptãs extitit victus ⁊ in infernũ relegatus fuit. Tpe vo antixp̃i iterũ exiturus. Alij autẽ dicunt ꝙ ſtatim cũ peccauit ꝓpter peccati ſui magnitudinem in infernũ detruſus fuit. ⁊ tpe antixp̃i d̾z ſoluendus. quia tunc dabit̃ ei ptãs tẽptãdi quam mõ non habz. Tertia ꝓpõ eſt hec. Demones amittũt tẽptãdi facultatem in his vitijs in q̃bus a ſanctis hoĩbus pudice viuẽtibus ſemel fuerĩt pfecte ſupati. Hanc ꝓpõem magiſter ponẽs dicit eam fore intelligendã de eodẽ vitio. ⁊ ñ ſimplr̃ ſaltem ſcðm opĩonem aliquoꝝ. vt videlicet diabolus victus ab eo quẽ tẽptabat de luxuria: nũꝙ poſtea ſuũ victorem de luxuria tẽptabit. Et tãtũ de ſñia huius diſt. in ſpãli.

Diſt. vij.

Upradictum ẽ

Iſta eſt diſti. vij. huius ſecũdi li. In qua mgr̃ poſtꝙ egit de pertinentibus ad caſum angelorum localem: agit de ptinentibus ad eorũ caſum ſpũalẽ. Et tria facit. Nam ꝑmo oſtẽdit qualiter liberũ arbitriũ etiã poſt lapſum obtinuerũt. Secũdo qualiter intellectus viuacitate pꝰ caſũ non amiſerunt. Tertio qualiter oĩa que poſſent ideo quia deus non pmiſit implere nõ potuerũt. Primũ facit a principio diſti. vſq; ibi (Et lz mali angeli) Secundum vſq; ibi (Illud q̃ ſciendũ eſt) Tertiũ vſq; ad finẽ diſtin. Et tñ in generali. In ſpãli ſen. m. ſt. in tri. p. quaꝝ p. ẽ hec. ꝙ lz ãgeli boni i grã ꝯfirmati ñ pñt peccare. ⁊ mali i malicia obſtinati non pñt bñ facere. Hoc tñ mĩme auffert alicui arbitrij libertatẽ. Hãc mgr̃ inſinuans dicit ꝙ nec mali angeli poſt peccatum pñt bñ facere. nec boni poſt eoꝝ ꝯfirmatõẽ pñt peccare. Contra qð dictũ obijciẽs dicit. ꝙ ſi boni angeli nõ pñt peccare. g̃ nõ habẽt arbitrij libertatẽ. Tenet ꝯñia p dictũ b. Hieronymi di. ꝙ omĩs creatura hñs liberũ arbitriũ ẽ vertibilis in bonũ ⁊ malũ. Cui obiectioni rñdet ⁊ dicit ꝙ q̃uis boni angeli peccare non pñt. nõ tñ ꝓpterea ſunt minus liberi qꝛ nõ coacte ſed libere ⁊ ſpõtanee immutabiliter bonũ eligũt. ⁊ hoc ex grã: nõ a nãa. p qð ſoluit dictũ be. Hiero. dicẽtis ipm loq̃ de libero arbitrio grã nõ ꝯfirmato. ſed pciſe in ſua natura ꝯſiderato. Et oppoſitũ argũt̃ ⁊ ſoluitur de demonibus. Secũda ꝓpõ ẽ hec. Quãuis angeli mali in q̃bus ẽ naturalis cognitõis pſpicacitas aliqua faciũt mirabilia. p hoc nõ pbat̃ eis ineſſe creãdi facl'tas. Hanc mgr̃ ꝓbans dicit demones habẽ triplicẽ ſciam. ſ. vnã ex ſubtilitate nãe. aliã ex tpe ⁊ diuturnitate. tertiã ex bonoꝝ angeloꝝ relatõe. Et hoc pbat autoritate Iſidori ⁊ be. Auguſti. Et ſubdit. ꝙ demonũ ſciẽtia ⁊ arte fiũt artes magice. deo tñ talia pmittẽ volẽte ad fallendũ fallaces. ⁊ mouendũ fideles. ſeu ad exercitandũ iuſtos et probos. In q̃bus q̃dem artibus magicis mã rerum viſibiliũ non ſeruit demonibꝰ ad nutũ. ſz ſolũ in tãtũ quãtũ deꝰ pmittit. Et infert. ꝙ q̃uis demões q̃nq; aliq̃ noua ⁊ mirabilia do pmittẽte opant̃ ſeu faciũt. nõ tñ ꝓpt hoc dicẽdi ſunt creatores. qꝛ illa noua q̃ ꝓducunt ñ niſi ex reꝝ ỽtutibꝰ a deo eis inditꝭ. q̃ſi ex q̃buſdã ſemibꝰ educũt. eo ꝙ ad taliũ ꝓductõẽ niſi inſtrãlit̃ quodãmõ ſe hñt ſic agricole ad ꝓductõẽ fructuũ. ⁊ pdicatores ad illũinatõẽ mẽtiũ. Tertia p. ẽ hec. Demões mlta maiora mala ⁊ plura poſſent facẽ ꝙ faciũt: niſi deus ⁊ angeli boni eos facere talia phiberent. Hãc m. ꝓbat p hoc ꝙ magi pharaonis ita bñ potuiſſẽt miſterio demonũ feciſſe cinifes ſic fecerũt ranas ſi ðs talia opari ñ phibuiſſz. Et tñ d̾ ſñia h dic̃ i ſpãli. Di. viij.

Olet etiã i que

Iſta ẽ di. viij. hꝰ ſcði li. In q̃ magr̃ poſtꝙ egit d̾ ãgel' quo ad coꝝ caſũ localẽ ⁊ ſpũalẽ. agit d̾ eis quo ad corpoꝝ aſſũptõẽ. Et tria circa hoc fac̃. Nã ꝑmo q̃rit an ãgeli hẽant corpa ſibi vnita. Scðo oñdit qual'r eis hñtibuſ fiat angeli apparitio. Tertio oſtendit qualiter opant̃ circa aĩas ⁊

corpora noſtra. Primū facit a pͤncipio diſtīnctōis vſqȝ ibi (Nec dubitādū eſt) Secundū vſqȝ ibi (Illud etiā cōſideratōne) Tertium vero vſqȝ ad finē diſtinctōnis. Et tm̄ in generali. In ſpeciali ſentētia mgr̄i ſtat in trib᷒ ppoſitōnibus. quarū prima eſt hec. Angeli nō ſunt corporales q̄uis corpa ſibi aſſumūt aerea p explendo circa nos aliquo ope miſteriali. Hanc ppoſitōem mgr̄ pbans querit. Utrū angeli ſibi habent corpora naturaliter vnita. Et reſpōdit q̄ quidā opinati ſunt eos habere corpora aerea que i demonib᷒ añ peccatum fuerunt ſubtiliora et puriora et impaſſibilia, poſt peccatum aūt facta groſſiora etiam ab igne corporali paſſibilia. et hoc cōfirmant autoritate beati Augu. Alij vero dicunt eos naturaliter fore incorporeos. ⁊ beatū Auguſtinū allegatū in cōtrariuȝ aſſerūt magis fuiſſe locutū inquiſitiue q̄ determinatiue. Et ſubdit q̄ licet angeli ſint incorporei. aſſumunt tamen quandoqȝ corpa, quandoqȝ viſibiliter aliqd operant̄ circa nos. ⁊ poſt operis completōem illa deponunt. Unde in talibus corporibus hominibus plurics apparuerunt ⁊ locuti ſunt. Aliquando in perſona patris. Aliquando in perſona filij. Aliquando in perſona ſpiritusſancti. Secunda ppoſitio eſt hec. Quod deus aliquādo in formis corpalibus apparuit. Hanc pbat magiſter autoritate beati Augu. Unde mouet queſtionem circa hec. ſ. Utrū deus corporaliter apparēs de nouo ſemp creauit illud corpus in quo apparuit. et Utrū angeli corpaliter apparentes. dato q̄ ſint corporei tantū in ſuis corporibus appareant vel alia corpora aſſumant magis groſſa ex viſibiliū rerum materia. ⁊ an illam ad placitum in quālibet tranſumant diſpoſitōem. Iſtam magiſter relinquit inſolutam. Et poſtea dicit q̄ diuina eſſentia nunq̄ potuit nec poteſt videri vt eſt. quia omne viſibile mutabile eſt. cum ergo eſſentia dei ſit imutabilis. quid aliud ſupereſt q̄ q̄ ſit etiā inuiſibilis. Tertia ppoſitō eſt hec. Spiritus maligni per quedam effectuȝ poſſunt quandoqȝ illabi hominibus. nō tamen illapſu eſſentiali. Hanc magiſter pbans querit. Utrum demones ſiue ſint corporei ſiue incorporei intrent ſubſtantionaliter corpora hominū vel ſolum dominant̄ in malicie effectum. Et reſpondens dicit q̄ ſolus deus menti humane illabitur et q̄ diabolus ingredi dicitur corpora. hoc eſt ſolum per effectum malicie quod probat autoritatib᷒ Gregorij et Bede que patent in textu. Et tantuȝ in ſpeciali. Diſtin. ix.

Oſt p̄dicta ſup

p Iſta eſt diſtinctio. ix. huius ſecundi libri. In qua mgr̄ poſtq̄ egit de cōmunium angelorū creatione ⁊ bonorū a malis diſtinctōne. Incipit tractare ſpecialiter de bonoȝ dignitate et compatione. Et tria circa hoc facit. Naȝ primo agit de numero ordinū ⁊ noiatōne. Secundo tractat de eorum diſtinctōne. Tertio tractat de eoȝ ex hominibus reparatōne. Primū facit a pͤncipio diſtinctōis vſqȝ ibi (Iam nunc inquirere reſtat) Secundum abinde vſqȝ ibi (Notandum etiam q̄ dicimus) Tertiū vero vſqȝ ad finem diſtinctōnis. In ſpāli ſententia magiſtri ſtat in tribus ppoſitōnibus, quarū prima eſt hec. Nouē ſunt chori ſeu ordīes angeloruȝ in tribus hierarchijs. ſcd̄m dona nominatim diſtinctoȝ. Hanc magiſter inſinuans dicit nouē ec̄l ordines āgelorū tribus ternarijs quos hierarchias vocam᷒ diſtinctos ita q̄ quilibȝ ternarius ſeu hierarchia tres cōtineat ordines. quorū ordinū tres ſunt ſupiores. ſcȝ ſeraphin. cherubin ⁊ throni. tres ſunt medij. ſcȝ domiatōes. pͤncipatus ⁊ ptātes. tres aūt ſunt inferiores vt pote. virtutes. archangeli. et angeli. Poſtea declarat quid ſit ordo. Et dicit q̄ ordo ſit ſimilitudo ſpirituū celeſtiū qui iter ſe in aliquo gratie munere aſſimilant. ſicut qui in donoȝ naturaliū ꝑticipatione cōueniūt. ſicut exemplū gratie ſeraphin, cōueniūt in caritatis ardore. cherubī in ſciētie plenitudine. ⁊ ſic oīs q̄ ſunt eiuſdem ordinis cōueniūt in illo qd̄ illi ordini eſt propriū. Quod aūt cuiqȝ ordini ſit ppriū oſtēdit autor in littera. Et ſubdit q̄ angelis conueniunt noia non pꝑter eos ſed pꝑter nos. vt ſcȝ p huiōi noia nobis innoteſcāt. Unde ſinguli ordīes noiant̄ a doni grāȝ in q̄b᷒ ſupiores īferiores pcellūt qd̄ ſic itelligēdū eſt. nō q̄ ordinē grē a quo ſupior denoiatur inferior nō hēat. ſȝ q̄ tā excellēter ipam non hēat. vn̄ ſuperiorē ordinē ſeraphī a dono caritatis qd̄ eſt ſupmū inter dona noiam᷒ nō iō q2 ille ordo ſol᷒ illō donū hēat. ſȝ q2 ceteris excellētius illud hȝ ⁊ ipm donū caritatis inter dona grē pͥmū locū tenet, ordinē aūt ſequentē. ſ. cheru

bin̄ a plenitudine ſciētie dicim᷒. q2 donum
ſciētie donū caritatis īmediate ſequit̄ in ordi
ne donoꝝ. Contra iſtam ſentētiā mḡr obijci
ens dicit ex ipa ſequi Cherubin eſſe maioris
ſcie q̄ ſeraphin. eo ꝙ cherubin a dono ſcien-
tie noīatur. Et reſpondit ꝙ nō ſequitur. Nā
ſeraphin nō nomīatur a ſcientia nō obſtan-
te ꝙ ſit ꝑfectioris ſciētie. q̄ cherubī. eo ꝙ di
gniori ſeu ꝑfectiori dono pollet. q̄ ſit ſciētia
ſcʒ dono caritatis. ⁊ ergo dn̄ari debet ab ipo
dono. ſcʒ caritatis. ⁊ ſic de alijs angelis. Nā
q̄libet ordo debet denoīari ab illo dono. qđ
in eo pre alijs donis fulget. Secunda ꝓ-
poſitio eſt hec. Angeli ab initio ſue creatio
nis nō erant vt nunc ſunt in nouē ordīes di
ſtincti ſeu ordinati. qui ordines ordinantur
ſcđm dona gratuita. Licet tamē habuerunt
tunc donorū naturalium vt nunc inequalita
tem. Hanc magiſter ꝓbans querit. Utrum
ordines angelorū ab initio creatōnis eorum
fuerant diſtincti. Et arguit̄ p̄mo ꝙ ſic. ꝑ hoc
ꝙ āgelus p̄mus q̄ cecidit dicitur ſupior fuiſ-
ſe. ⁊ per hoc ꝙ apoſtol᷒ dicit aliquos de po
teſtatibus ⁊ p̄ncipatibus demones effectos
eſſe. In oppoſitū vero arguit̄. per hoc ꝙ or-
dines denominant̄ a donis gratuitis q̄ nec
boni nec mali in p̄ncipio creatōis habuerūt.
Et reſpondens dicit ꝙ nō habuerunt ab ini
tio ſue creatōnis eoꝝ diſtinctōem ordinum.
ſed habuerunt bene diuerſitates donoꝝ na-
turaliū. ſcđm que boni ſtantes diuerſa do-
na gratie receperunt ⁊ ordinati fuerūt. Et de
mones dicunt̄ cecidiſſe. nō ideo q2 ipſi quā-
doq̄ ordinati fuerūt. ſed ſi ſtetiſſent ſcđm eo
rum naturalia dona. ꝑ dona gratie ad illos
ordies ꝑtinentia ꝑcepiſſent. ⁊ ſic in illos or
dines locari fuiſſent. Deinde querit̄. Utrū
om̄s angeli eiuſdē ordinis ſint equales. Et
licʒ quidā hoc poſuerūt. tn̄ magiſter dicit. ꝙ
nō. Sed ſicut in ordine apoſtoloꝝ aut mar-
tirū quidā alijs ſunt digniores. ita conſimi
liter in ordine angeloꝝ. Tertia ꝓpoſitō eſt
hec. Ad ſingulares ordines angeloꝝ hoīes
ſaluandi aſſumunt̄ ſcđm numeꝝ beatoꝝ an
geloꝝ. Hanc magiſter ꝓbans querit. cum nō
ſint niſi nouē ordines angelorum quare tunc
ſcriptura dicit decimū ordinē per homīes ſal
uandos reſtaurari. Et reſpondit ꝙ non ideo
dicitur ꝙ decimus ordo ſit vel quādoq̄ fue
rit. ſed ꝙ tot hoīes ſaluētur. quot ſunt ange-
li in vno ordine. et ideo dicunt decimū ordi-
nē reſtaurari. Et ſubdit ꝙ opinio beati gre-
gorij eſt. ꝙ tot hoīes ſaluent̄ quot angeli ꝑ-
ſtiterunt. Opinio autē beati Auguſti. eſt ꝙ
tot ſaluent̄ quot ceciderunt. que autē verior
ſit non determinat̄. Et tn̄ in ſpāli. Di. x.

Hec etiā inueſti.

h Iſta eſt diſtinctō. x. huius. ſecun-
di libri. In qua magiſter poſtq̄
egit de comparatōe angelorū ad ſe inuicem.
tractat de cōparatione eorū ad deū. et tria fa
cit. Nam primo facit de quibus ordinibus
ſunt angeli qui mittunt̄. Secūdo quō diuer
ſa nomina ex ꝓprietatibus ſortiunt̄. Tertio
qualiter miſſi a diuina contemplatōne nō ex
cludunt̄. Primū facit a p̄ncipio diſtinctōnis
vſq̄ ibi (Hic oritur queſtio) Secundū abin
de vſq̄ ibi (Qui autem omnes) Tertiū vero
abinde vſq̄ ad finem diſtinctōnis. Et tn̄ in
in generali. In ſpāli ſententia magiſtri ſtat
in tribus ꝓpoſitōnibus. quarum p̄ma eſt hec
Angeli de ſingl'is ordinibus ad extra ad no
ſtrum miſterium mittuntur. Hanc ꝓpoſitio
nem magiſter probans querit primo. Utrū
omnes angeli de ſingulis ordinibus ad exte
riora nuncianda mittant̄. Et reſpōdēdo reci
tat opiniones circa hoc. quarum prima dicit.
ꝙ non om̄s mittunt̄. q2 ſupiores ſemꝑ deo
aſſiſtunt. Et illa opinio ꝯfirmatur autorita-
te beati Dyoniſij ⁊ Danielis quib᷒ dicitur.
ꝙ ſuperiora illa agmina ab intimis nunq̄
deſcendunt. Secūda opinio dicit. ꝙ omnes
mittant̄. qđ ꝓbatur per hoc ꝙ ſeraphin legi
tur miſſus fuiſſe ad yſaiam. Cum ergo de ſe-
raphin fuit ſupremi ordinis mittantur vide-
tur etiam ꝙ de ſingulis ordinibus mittant̄.
Et confirmat̄ per hoc ꝙ filius dei qui eſt ſu-
ꝑior om̄i āgelo fuit miſſus. Secūdo ꝑ auto
ritatē apoſtoli qui dicit ꝙ om̄s ſunt admini
ſtratorij ſpūs miſſi in miſteriū. Deinde obij-
cit cōtra opinionē iſtā. dicēs. ſi om̄s mittun
tur quare tūc nō oēs dicunt̄ āgeli. i. nuncij ſʒ
vnus ordo. hoc nomē ſolū ſortit̄. Et r̄ndens
ad hoc dicit. ꝙ illi qui ſunt de inferiori ordi-
ne angeli ꝓprie dicuntur. q2 ex ꝓprio eoꝝ offi-
cio ſepi᷒ mittunt̄. Nihilominus tn̄ ⁊ alij etiā
quandoq̄ mittunt̄. ⁊ tunc angeloꝝ nomen
ſuſcipiūt ſcđm illud. ps. Qui facit āgelos ſu
os ſpūs. q2 q̄ naturaliter ſpūs ſunt q̄nq̄ an-
geli. i. nuncij ſiūt. Et ſubdit incidētal'r ad h᷒
ſecūde opinionis cōfirmatōem. ꝙ iſta nomīa

Michael Gabriel Raphael ſunt ꝓpria no-
mia quorūdā ſpūum a ſupiori ordine miſſo
rū. quāuis tñ alij dicāt ꝙ ſint noīa officiorū.
Unde quia Raphael interꝑtatur medicina
dei quilibet angelus qui ad medicandū mit
tunt Raphael dici pōt. Et ſimiliter dicendū
eſt de alijs. et hoc cōfirmat p ſimile in demo
nibus quibus quedaꝫ noīa ſunt cōmunia ſi-
cut diabolus. ſathan. ⁊ belial. ⁊ ſimilia quo
rū interꝑtatōem ponit in littera. Hec tamen
nomia qñqꝫ ſingularibus demonibus aſcri
bunt ſpecialiter. Poſtea ſoluit autoritatē be
ati Dyoniſij. qua pma opinio ꝓbabat. ⁊ di
cit ꝙ ſupremi angeli dicunt aſſiſtere. quāuis
raro mittant. tñ qñqꝫ mittunt. a dei pſentia
nō recedunt ſed eius cōtemplatōni eque be-
ne aſſiſtunt. qđ etiam illi faciunt qui quoti-
die ſeu frequēter mittunt. Ex predictis ſumt
ſumptis infero. pmo ꝙ angeli miſſi diuerſa
noīa ſcđm varias officioꝝ ꝓprietates ſortiū-
tur. que eſt propoſitio ſecūda. Infero ſecun-
do. ꝙ angeli miſſi tpe miſſionis ab intimis
diuine cōtemplatōis non excludunt. Que eſt
ꝓpoſitio tertia. Poſtea magiſter ponit tertiā
opinionē que dicit ꝙ ſupiores angeli nunꝙ
mittant. i. tres ſupmi chori ſemp aſſiſtant. ſꝫ
ꝙ infimi tres chori ſemp mittant. medij aūt
chori dicuntur aſſiſtere ⁊ mitti. inquantum
mitti accipitur ꝓut medij nunciant inferiori
bus. id eſt illuminant inferiores. Et qꝛ vt ſic
ſuperiores medijs nūciant ⁊ medij infimis.
ideo ſuperiores dicunt mitti. ⁊ ad illum ſen
ſum locutus eſt apoſtolus dicens omēs miſ
ſos ad miniſtrationē. Ad autoritatē yſaie re
ſpondendo dicit. ꝙ angelus ad yſaiam miſ-
ſus non fuit ꝓprie de ordine ſeraphin. ſed ſic
denomiatur ab effectu ad quē venerat. qꝛ ve
nerat ad inflammandū coꝛ incendio amoris
dei. Et tantum in ſpeciali. Diſtin. xi.

Illud qꝫ ſcien.

i Iſta eſt diſtin. xi. huius ſecundi
libri. In qua mgr poſtꝙ egit de
comparatōne angelorum ad deum. tractat
de comparatōne angelorum ad homīes. Et
tria facit. Nam pmo inquirit. an homīes an
gelorū cuſtodiā habeant. Secundo an vnꝰ
angelus plures homīes cuſtodiat. Tertio
an boni angeli etiā meritorie ꝓficiant. Pri-
mū facit a pncipio diſtinctōis vſqꝫ ibi (So-
let etiā queri) Scđm abinde vſqꝫ ibi (Pre-
terea illud) Tertiū vero vſqꝫ ad finē diſtin-
ctōis. Et tñ in generali. In ſpeciali ſenten-
tia magiſtri ſtat in tribus ꝓpoſitōibus qua-
rum prima eſt hec. Quilibet homo ab initio
ſue natiuitatis habet angelū malū ad ſuum
exercitium deputatū. ⁊ bonum ad ſui cuſto
diam. Hanc ꝓpoſitōem magiſter ꝓbat au-
toritatibꝰ beati Hieronimi ⁊ Gregorij. Et
ſubdit. licet omnes boni angeli bonum no-
ſtrum velint et ſalutem. Ille tamen qui ho-
mini ſpecialiter deputatus eſt. ſpecialiter ad
bonum pre alijs exhortat. Similiter licꝫ om
nes mali angeli hominē ad malum exercent
et incitent magis tamen ſuus exercitator ad
mala ipſum inſtigat. Secunda ꝓpoſitio ē
hec. Stat vnū angelū pluribus hoībus pre eſ
ſe ſimul vel ſucceſſiue. Hanc magiſter ꝓbans
querit Utrū qlibet homo habet ſuū ꝓpriū
angeluꝫ cuſtodē. Aut vnus angelus plures
cuſtodiat. Et reſpōdens dicit ꝙ ſicut vni ho
mini cōmittitur cuſtodia multorū. ſicut epi
ſcopis. abbatibus ⁊ prioribus. ita plurū ho
minū cuſtodia vel exercitium cōmittitur vni
bonorū vel malorū angelorum quā magiſter
ſuadet ſic. qꝛ cum tot ſunt electi quot angeli
boni ſunt. et angeli boni ſunt plures ꝙ mali
et plures ſunt homīes mali ꝙ boni. non eſt
ambiguuꝫ plures eſſe homines bonos ꝙ an
geli mali ſint. et plures eſſe homines malos
ꝙ ſint mali āgeli vel boni āgeli. ꝑꝫ ergo quē
libet malū hoīem nō poſſe ſingulariter habe
re vnū bonū angelū. ⁊ p conſequens ſinguli
hoīes tam boni ꝙ mali nō habēt ſingulares
angelos bonos ad coꝝ cuſtodiaꝫ vel malos
ad exercitiū ſpāliter deputatos. ſed vnus bo
nus āgelus cuſtodit plures. ⁊ vnꝰ malꝰ exer-
citat plēs. qđ oportꝫ ad minꝰ ē verum ſcđm
ſucceſſionē tpis. in quo hoīes hoībꝰ ſuccedūt
ꝗuis cū hoc ſtet ꝙ ſingli hoīes actualr exñ
tes ſinglares hēant āgelos ꝓ ſuo exercitio
vl cuſtodia. Tertia ꝓpō ē hec. Qꝛ āgeli bo
ni in ſua beatitudine meritorie ꝓficiunt vſqꝫ
ad mūdi ꝯfirmatōeꝫ. Hāc ꝓbās qrit. Utruꝫ
boni āgeli in merito vl pmio ꝓficiāt. Et rñ-
dēs ꝓponit pmo opinionē quorūdā dicētiū
ꝙ nō ſolū ꝓficiāt i merito ſꝫ etiā i pmio. ſ. in
cognitōe ⁊ dilectōe dei. ita ꝙ magis ⁊ ma-
gis ipꝫ ꝯgnoſcūt ⁊ diligūt ꝙ aūt i cognitōe
ꝓficiūt ꝓbat p hoc ꝙ nō plene cognouerūt
miſterium incarnatōis xpi āte paſſionē vt poſt
⁊ aploꝝ pdicatōem. Qđ videt be. Hiero. ſen
ſiſſe. Licet beatꝰ Augu. videt contrariuꝫ dicē
Quoꝝ doctoꝝ in ꝯuerſiaꝫ diſcutiēſ dic. ꝙ ā-

geli maiores ſciuerũt incarnatõem xpi. etiã; anteq̃ fieret. licet tñ non pfecte. Et minores nõ cognouerunt eam niſi poſtq̃ facta eſt. Ex quo cõcludit. q̃ tam maiores q̃ minores in cognitõne pfecerunt et pficient in diem iudicij. Poſtea ſubdit opinionẽ aliquorũ qui dicunt. q̃ in cognitõne et dilectõne dei nõ pficiant. ſed solũ in quarundã rerũ exteriorũ cognitione, ſicut eſt incarnatio xpi et ſimilia. Primã autẽ opinionẽ magiſter approbans ſoluit autoritates quaſdam Jſidori et beati Gregorij. qui videnť dicere angelos in ſcia poſt eorũ confirmationẽ non pfeciſſe. affirmãtes eos oĩa ſcire. ⁊ dicit q̃ licet ſciant omnia non tamen perfecte. vel dicunť ſcire omnia ad eorum beatitudinẽ pertinentia. Et tãtum in ſpeciali. Diſtinc. xij.

Ec de angelice

Jſta eſt diſtinctio. xij. huius ſecũdi libri. Jn qua magiſter poſtq̃ tractauit de natura pure ſpũali ſcʒ angelis. Jncipit agere de natura pure corporali. ſcʒ de pductõne mundi ſenſibilis. Et tria circa hoc facit. Nam pmo oſtendit. qualiter deus mundum ſenſibilẽ pmo creauit. Secundo vbi ipſum pducens collocauit. Tertio qualiter ipſum diſtinguens ordinauit. Primũ facit a pncipio diſtinctõis vſq; ibi (De qua pusq̃ tractemus) Secundũ abinde vſq; ibi. (Nunc ſupeſt) Tertium vſq; ad finẽ diſtinctõnis. Et tantum in generali. Jn ſpãli ſentẽtia magiſtri ſtat in tribus ppoſitõnibus. quarum prima eſt hec. Deus in pncipio materiã quatuor elementorũ informẽ. id eſt indiſtinctam creauit. Hanc ppoſitõem magiſter pbans ppõit q̃ diuina ſapientia ſimul cum angelica natura materiam in quatuor elementis confuſam et informem producit. quã in ſex diebus perfecte formauit ⁊ diſtinxit. Et ſubdit q̃ aliqui ſancti. ſcʒ beatus Auguſti. ⁊ ſui dixerũt oĩa ſimul in materia ⁊ etiam diſtincta ſcðm formas fuiſſe pducta. Alij vero dixerũt. ſ. be. Gre. ⁊ beda q̃ pmo [illegible] it materia rudis atq; informis creata. de q̃ poſtmodũ p ſex dierũ interualla res corpales ſcðm pprias ſpẽs ſunt formate. quã opinionẽ mgr approbat ppter plurimorũ doctorũ ſentẽtiã ⁊ ſacre ſcripture autoritatẽ. Poſtea dicit. q̃ illa informis materia in pncipio Geneſi. vbi eius pductio legiť diuerſo noĩe eſt vocata. Noiatur eñi in pmo terra. vt ibi. Jn principio creauit deus celum et terram. id eſt illam informem materiam. ⁊ exprimitur nomine terre. non quidem ppter terreſtrẽ ſubſtantiam. ſed ppter ſpecioſitatis carentiam. Secundo exprimitur ibidem noĩe abyſſi. ibi cum dicitur. et tenebre erant ſuper faciẽ abyſſi. ⁊ hoc ppter defectum diſtinctõis qua diſtinctõne carebat. Etiam nominať ibi aqua. cum ſubditur. ⁊ ſpũs dñi ferebať ſup aquas Nam ſicut aqua habʒ multã fluxibilitatẽ. ſic materia illa habet fluxibilitatẽ ⁊ diuerſam potentialitatẽ ad diuerſas formas recipiendas. Huiuſmodi aũt diuerſis noib⁹ fuit materia appellata ne crederet vnius forme receptiua. ſi vno noĩe fuiſſet vocata. vſitatis etiam noĩbus eſt vocata ppter ruditatẽ populi cui moyſes ſcripſit et contulit manuductõe; Et ſubdit q̃ etiã in Geneſi diciť ſup faciem abyſſi id eſt illius nature erant tenebre confuſe. i. lucis abſentia q̃ tenebre nulle res ſunt ſed tantũ lucis abſentia ſeu priuatio. Contra qđ videť eſſe illud Danielis. Benedicite lux ⁊ tenebre. vbi tenebre inter res reales nominantur. Ad quod reſpõdit. q̃ tenebre q̃ñ q; dicunt lucis abſentiã. et ſic nihil ſunt. q̃ñ q; aerem obſcurum. ⁊ ſic ſunt aliqua creatura. Scða ppoſitõ eſt hec. Deus cõfuſam materiã elementorũ in eodẽ loco vbi nũc eſt creanda. collocauit. Hanc ppoſitõem mgr pbans dicit adhuc duo de illa materia eſſe diſtinguenda. Quorũ pmũ eſt. quõ illa materia dicta ſit informis. cũ tñ omni forma non caruit. Ad quod reſpondit q̃ dicitur informis non propter carentiam omnis forme. ſʒ quia formam confuſam hẽbat. ⁊ non diſtinctam vel quia formata non fuit ſicut poſtea formabatur. Secundũ eſt vbi fuerit illa materia creata ⁊ q̃tum ſpaciũ occupauit. Et reſpondit q̃ creabatur in illo loco vbi nunc eſt mundus ⁊ occupabat ſpacium cuiuſlibet elementi. ⁊ extendebatur etiam ſcðm aliquos vltra locum firmamenti ſcðm quos materia illa in parte inferiori ſpiſſior et groſſior. Jn parte vero ſuperiori rarior et ſubtilior. Unde de parte illa rariori aquas que ſunt ſupra firmamentum dicunt eſſe factas. Tertia ppoſitio eſt hec. Deus qui in principio confuſam materiã creauit quam in ſex dieb⁹ pfecte mũdũ ꝯplendo diſtinxit ⁊ formauit die ſeptio ab eiꝰ ppagatõe ceſſauit. Hanc enim

ꝓpoſitionē magiſter ꝓbans dicit. ꝙ pfecta
rerū ꝓductio et formatio ſit expedita in die-
rū ſenario. ita ꝙ nihil poſtmodū eſt ꝓductū.
qđ in pmis creatis aliquo mō non cōtinetur
et illa de cauſa dicit deus ſeptimo die quie-
uiſſe. eo ꝙ ceſſauit nouas creaturas ꝓduce-
re. Sed contra hoc obijcit p dictū domini no-
ſtri ihū xpi. q ait patrē ſuū et ſe vſqȝ mō opa
ri. ergo vt videt deus nō quieuit ab omi ope
re die ſeptimo. Et hoc ɔfirmat tali rōne. Si
deus die ſeptimo quieuiſſet ab omni opere.
tunc nō ꝓduceret āplius de nouo aliqđ in re
rum natura. ſed hoc eſt falſum. ergo nō quie-
uit die ſeptimo. Et ꝙ hoc ſit veruȝ patet. Nā
qꝛ multa ſunt generabilia. nondū tn̄ genita.
ſed ſolū in potētia que eſt ad maximū deter-
mīata. ideo in futuro ſunt aliqua ad eſſe ſpe
cificū in potentia que poſtea actualiter erūt.
ideo nō ſunt omia. vij. die diuina virtute cre
atiua ꝓducta. Ad qđ reſpondens dicit deuȝ
quadrupliciter opari ad reȝ ꝓductōeȝ. Uno
modo eternaliter oīa in verbo diſponendo.
Secūdo tpaliter materiam informem ꝓdu-
cendo. Tertio modo materiā ſex diebus cō-
fuſam ſcđm ſpēs diſtinguēdo. Quarto ex ſe
minib⁹ rebus inditis creata ne pereāt refor-
mādo. Et licet deus ſcđȝ tres pmos modos
opandi die ſeptimo q̄euerat. Quo ad quar-
tum modū tamē ſemp opatur. Et de illo in-
telligi habet dictū xpi ſuperius allegatū. Et
tātū in ſpeciali. Diſtin. xiij.

Rima aut̄ diſti.

p Iſta eſt diſtin. xiij. hui⁹ ſecundi li.
In qua mgr poſtꝙ egit de opere
creationis. qđ factū eſt ante oēm dieȝ. Agit
de ope diſtinctōis qđ factū eſt in pmo die. ſ.
de lucis ꝓductione. Et tria facit. Nā pmo a-
git de lucis actuali ꝓductōne. Scđo de pro
ducētis locutōne. Tertio de cuiuſdā ꝓpoſi-
tōnis expoſitōne. Primū facit a pncipio di-
ſtinctōis vſqȝ ibi (Preterea inueſtigandū).
Scđm abide vſqȝ ibi (Hic queri ſolet) Ter
tiū vſqȝ ad finem diſtinctōis. In ſpāli ſentē-
tia mgri ſtat in tribus ꝓpoſitōnibus quaruȝ
pma eſt hec. Deus pma die fecit lucē diſtin-
guēdo tpus in diē et noctē. Hāc mgr ꝓbans
ꝓponit. ꝙ primū a quo omniū reȝ pncipiuȝ
incepit fuit lux. et hoc ɔgrue qꝛ lux cetera ha
bet manifeſtare. Circa qđ vlteri⁹ mouet tres
queſtiones quarum prima eſt hec. Utrum
lux illa prima die diſtincta vel producta fue
rit corporalis vel ſpiritualis. Et reſpōdet. ꝙ
vtroqȝ modo accipi poteſt. Si autem accipi
atur pro luce ſpirituali. tunc ſignificat forma
tionem angelice nature per gratiam gratum
facientem. que vt ſupra dictum eſt quodam
modo ſub nomine celi fuit producta. Si au
tem pro luce corporali accipiatur. tunc ſup-
ponit pro aliqua nubecula lucida de preiacē
ti materia formata et producta. Tunc ſecun
da queſtio eſt. Ubi facta fuerit lux illa. Et re
ſpondet ꝙ ibi vbi ſol iam mouetur. imo lux
illa vicem ſolis in tribus primis diebus te-
nens motu ſuo diem et noctem faciebat. nec
ab aquis impediebatur ne luceret. propter
raritatem aquarum tunc. vnde et nunc quā-
do per olei immiſſionē aqua rarificatur quo
dammodo illuſtratur quare naute in profun
do maris ſe imergentes mittūt ex ore ſuo ole
um ad centrum ſeu profundum maris. et ſic
aque clariores fiunt. Et ſubdit ibidem. ꝙ di
es poteſt accipi diuerſimode. ſcȝ. vel pro ipſa
luce. que in illo triduo tenebras illuminabat
vel pro ipſa illuminatione aeris. vel pro ſpa
cio. xxiiij. horarū. Tertia queſtio eſt. Qua
re ſol factus eſt quarto die ſi lux illa pma die
producta ſufficiebat ad dies faciendum. Et
reſpondit ꝙ lux illa tantum ſuperiores par-
tes illuminabat et tamen non ita clare ſicut
nunc ſol. ideo congruit ſolem fieri ad lucis
clarioris diffuſionē. Et ſubdit ꝙ corpus ſo-
lar eformatum eſt de illa luce vel inſeparabi-
liter habet eam ſibi coniunctam. Secun-
da propoſitio eſt hec. Deus nō temporali vo
cis ſono. ſed verbo. ſic ab eterno dixit omnia
efficiendo. Hāc magiſter ꝓbans querit. qua
liter deus dixit. fiat lux. ſcȝ an hoc tempora-
li ſono protulerit. vel an aliquo alio modo.
Et reſpondens dicit ſcđm Augu. ꝙ non tē-
poraliter. quia dato ꝙ ſic. tunc deus fuiſſet
locutus mutabiliter. nec etiaȝ ſono vocis tē
poraliter. cum deus careat inſtrumentis na
turalibus quibus talis ſonus habeat cauſa-
ri. Sed in verbo ſono ſibi coeterno dixit fiat
lux. i. verbū genuit intpaliter in quo erat di-
ſpoſitū ab eterno vt fieret lux in tēpe ⁊ iaȝ in
eo factū eſt. Tertia ꝓpoſitō eſt hec. Quā-
uis ſcđm ſcripturā de⁹ opat⁹ ſit p filiū. nō ta
men vt p miniſtrū. ſed p illū quē genuit ſibi
coequalē oīm opificē. Hanc ꝓpoſitōem mgr
ꝓbans q̄rit. quō paf dicit opari p filiū vel in
filio ſicut p miniſtrū. et qꝛ hoc eſt erroneum.
Ideo dat duplicem intellectū catholicuȝ hu

ius ꝓpoſitõis. Primus eſt ꝙ quando pater
dicitur operari per filium ſeu etiam per ſpiri-
tum ſanctum ſignificatur inſeparabilis ope-
ratio perſonarum cum autoritate. et ex inde
ꝓuenit ꝙ pater dicit̄ opari per filium. ſed nõ
econtra q2 filius nõ habet reſpectu patris au
toritatẽ pncipij. ſicut pater reſpectu filij. Se
cũdus eſt. ꝙ pater dicit̄ operari p filiũ. quia
filium genuit opificẽ. Et tñ in ſpãli. Di. xiij

ixit quoqꝫ de⁹

d Iſta eſt diſtinctõ. xiiij. huius ſecũ
di libri. In qua mgr poſtꝙ egit d̃
opere prime diei. ſcꝫ de ꝓductõne lucis. inci-
pit agere de operibus ſubſequentiũ dierum.
ſcꝫ de ꝓductõne corporis firmamenti et ele-
mentorũ. Et tria facit. Naꝫ primo agit de fir
mamenti ꝓductõne. Secundo de aquaꝝ ſu-
perceleſtiuꝫ congregatione. Tertio de ſolis
ꝛ lune ꝛ aliarũ ſtellarũ collocatione. Primuꝫ
facit a pncipio diſtinctõis vſqꝫ ibi (Sequit̄
dixit deus) Secũdũ abinde vſqꝫ ibi (Sequi
tur dixit deus fiant) Tertiũ vero vſqꝫ ad fi-
nem diſtin. Et tñ in generali. In ſpãli autẽ
ſentẽtia mgri ſtat in tribus ꝓpoſitõnibus.
quarum prima eſt hec. Deus ſecundo die fe
cit firmamentũ .i. celum ſidereũ in medio ſup
celeſtium ꝛ ſubceleſtium aquarũ. Hanc eñi
ꝓpoſitõem magiſter ꝓbans dicit. ꝙ deus ſe
cundo die fecit firmamẽtuꝫ. qđ ſcđm Bedaꝫ
celũ ſidereũ dicit̄ habens aquas ſupra ſe ꝛ in
fra ſe. qđ non eſt mirum diuina virtute eẽ fa-
ctum cum videm⁹ aquas vaporabilit̄ eleua-
ri in altũ. Unde et ſup firmamentum glaciei
ſoliditate aq̃ ſuſpendunt̄ ne labant̄. Poſtea
querit tres queſtiones. quarum prima et vl-
tima omiſſis. ſecũdam ponit ſcꝫ. Utrũ celuꝫ
ſtet vel moueatur. Qꝫ nõ mouet̄ arguit̄ ſic.
quia ſi ſic tunc non eſſet firmamentũ. Si au
tẽ ſemp ſtat tunc nõ mouet̄ ſidera fixa in eo
qđ eſt falſum. Ad qđ rñdẽs neutram partẽ
determinate ponit. ſed ſoluit argumẽto dicẽſ
ꝙ ſi moueret̄ adhuc poſſet dici firmamẽtum
ꝓpter ſui firmitatẽ in ſubſtãtia. ꝛ non ꝓpter
ſtabilitatẽ in ſitu. Si aũt ſtat. poſſibile eſt ſi
dera moueri in eo ipſo ſtante. Secunda ꝓ
poſitõ eſt hec. Deus tertia die per aquarum
ſuperceſtium adunationẽ ſerenauit aerem ꝛ
fundauit terram ad productõem arborum ꝛ
herbarũ. Hanc enim propoſitio. ma. proban
do dicit ꝙ opus tertie diei ſit congregatio a-
quarum in vnum locum que ſub celo ſunt.
Ex qua congregatõe terra et aer clariora ap
paruerunt. Unde et in eodem die herbe viro
rem et ligna fructum fecerunt. Si auteꝫ que
ratur. vbi ſunt congregate aque que totuꝫ te
xerunt ſpacium vſqꝫ ad celuꝫ. Dicit ꝙ illa cõ
gregatio fieri potuit. vel quia aque concaui-
tates terre ſubintrauerunt. Uel q2 aque que
prius erant rariores terrã per modum nebu-
le tangentes inſpiſſate fuerunt. et dicunt̄ cõ-
gregate in vnum locum. non obſtante ꝙ ſũt
in multis locis. et hoc propter continuitateꝫ
earum adinuicem. q2 omnia flumina et oĩa
maria in mari magno ad inuinus occultis mea
tibus iunguntur. Tertia ꝓpoſitio eſt hec
Deus quarto die ſole ꝛ luna ꝛ ſtellis orna-
uit firmamentũ. vt eſſent in ſigna horaruꝫ ꝛ
temporũ. Hanc eñi ꝓpoſitõem magiſter ꝓ
bans aſſumit ꝙ in tribus diebus diſpoſita
eſt vniuerſalis mundi machina. et partibus
ſuis diſtributa. Quare etiam pmo die factuꝫ
eſt lux que vniuerſa illuſtrat. Secundo vero
die firmamentũ ſeu celum ſiderum. Tertõ ve
ro die facta eſt diſtinctõ ſupioris ptis mun-
di. ſcꝫ nature elementaris. Unde tres dies q̃
ſequunt̄ ſpectant ad ornatum eoꝝ que in tri-
bus pmis diebus ſunt diſtincta. quia quar-
tus dies ſpectat ad ornatũ celi .i. firmamen-
ti. Quitus ad ornamẽtũ aeris ꝛ aque. Sex
tus ad ornamẽtũ terre. Celum auteꝫ ante a-
lia quarto die ornat̄. eo ꝙ dignius eſt oĩbus
elementis. Imponũturqꝫ ſibi ad ornamen-
tuꝫ ſol ꝛ luna ꝛ ſidera ad inferioris ptis mũ
di illuminatõeꝫ. ꝛ etiã ad aĩaliũ ſeu hoim vti
litatem. ꝛ noctis ac diei decorẽ. Et ſubdit eti
am. ꝙ ſunt facta in ſigna ꝛ in tempora. In
ſigna quidem eo ꝙ aeris qualitatem vel ae
ree qualitatis viciſſitudinẽ ſicut ſerenitatem
aut tempeſtatem ſignificant. In tempora ve
ro. q2 partes temporis diſtinguunt. vicꝫ ve-
ris. eſtatis. authumni. hyemis que ſũt quat
tuor anni tempora. Uel eniꝫ ſunt in ſigna ꝛ
tempora .i. in diſtinctõnẽ horaꝝ ꝛ tẽporũ. q2
ante motũ ipſorũ ordo temporis nullis no-
tificabat̄ indicijs. Et tãtũ in ſpãli. Di. xv.

ixit etiaꝫ deus

d Iſta enim eſt diſtinctõ. xv. huius
ſecundi libri. In qua quidem di-
ſtinctõne magiſter poſtꝙ egit de ornatu fir-
mamẽti. Agit hic ꝯſequẽter de ornatu aeris

et aque. Et tria facit. Nā ꝑmo agit de ornatu aeris. ⁊ ſimiliter de ornatu aque. ſeu etiaꝫ de opere quinte diei. Secūdo eñ agit de ornatu terre. ſeu etiam de opere ſexte diei. Tertio de ſeptime diei requie. Primū facit a ꝑncipio diſtinctōis uſqꝫ ibi (Sequit̄ dixit deꝰ ꝓducat) Scđm abinde uſqꝫ ibi (Jaꝫ de ſeptime diei requie) Tertiū uſqꝫ ad finem diſtinctōnis. Et tantuꝫ in generali. In ſpeciali autem ſententia magiſtri ſtat in tribus ꝓpoſitionibus, quarum prima eſt hec. Deus quinto die volatilibus ⁊ natabilibus de aqua facta aerem et aquam adornauit. Hanc magiſter inſinuans dicit. ꝙ opus quinte diei eſt ornatio duorū elementorū. ſcꝫ aque ⁊ aeris per volatilia ⁊ natalia, que de aqua tanꝙ ex materia ſui ſunt creata. ex quibꝰ aues ſeu volatilia eleuauit deus in aerem, piſces aquis ad ornatum relinquens. Secunda ꝓpoſitō eſt hec. Deus ſexta die iumentis. reptilibꝰ ⁊ beſtijs terre de terra formatis terrā decorauit. Hāc magiſter inſinuās dicit. ꝙ opere ſexte diei ornata fuit terra iumentis. reptilibus ⁊ beſtijs. ⁊ alijs conſimilibus. Poſtea mouit duas queſtiones. quarum prima eſt An nociua animalia aut venenoſa etiaꝫ tūc a deo facta fuerunt. Et reſpondens dicit ꝙ ꝙ illa animalia creata fuerunt innoxia. ſꝫ homine peccante facta ſunt nociua vt per ea vicia punirentur. et vt virtus ꝓbaretur. Secunda queſtio eſt hec. An minuta aīalia que ex putrefactōne naſcuntur. etiam tunc producta fuerunt. Et reſpondens dicit. ꝙ illa q̄ putrefactōne naſcuntur. cum alijs animalibus ꝓducta non ſunt niſi materialiter. Et ſubdit. ꝙ nouiſſimus omnium animaliuꝫ fuit homo tanꝙ omnium dominator. Addēs ꝙ circa rerum creatōem due ſolennes opiniones fuerunt. quaruꝫ prima dicit per ſex dierum interualla omnia eſſe formata et per ſpiritumſanctum eſſe diſtincta. Alia dicit omnia ſimul eſſe condita et diſtincta. Tertia propoſitio eſt hec. Deus ſeptimo die dicitur quieuiſſe et opus ſuum compleuiſſe qꝛ vlterius nouam creaturam nō cōdidit que in ſe materialiter in ſuo ſimili non fuerit. licet tamen res productas benedixit et ſanctificauit. Hanc probans querit. cur deus dicat̄ cōſummaſſe opus per requiē die ſeptimo. cum tamen cōpleuerit ipſum die ſexto. Ad qđ reſpondens dicit deum opus ſuum compleuiſſe et ſexto die et ſeptimo. ſexto quidem. quia tunc omnia perfecit. Septimo autem qꝛ vltimū opus ſanctificatōeꝫ. ſ. adhibuit. Vñ ⁊ ſeptia dies miſtica quadā rōe ſctificatꝰ cōuenit appellari. Et tm̄ in ſpāli. Diſtin. xvi.

Js excurſis que

Jſta eſt diſtinctio. xvi. huius ſecūdi libri. In qua magiſter poſtꝙ egit de creatura pure ſpirituali. ſcꝫ angelis et de creatura pure corporali. Incipit agere de compoſita ex ſpūali ⁊ corpali ſcꝫ de homine Et circa hoc in hac diſtinctōne agit de ꝓductōne hoīs in cōmuni. Et tria facit. Nam primo oſtēdit qualiter homo ſit factus. Scđo ad cuius imaginem ſit ꝓductus. Tertio ꝙ non ſit imago que omnino adequatur dei filio. Primū facit a ꝑncipio diſtinctōnis vſqꝫ ibi (Filius vero ꝓprie) Secundum abinde vſqꝫ ibi (Quo circa homo) Tertiū vero vſqꝫ ad finē diſtinctōnis. Et tantum in generali. In ſpāli ſnīa magiſtri ſtat in tribus ꝓpoſitōnibus. quarū prima eſt hec. Deus pat̄ cū dixit. Faciamus hoīem ad imaginē ⁊ ſimilitudinē noſtrā loquebat̄ filio et ſpūiſācto. ⁊ nō ſpiritibus quibuſcūqꝫ creatis. Hanc mgr̄ ꝓbans querit. qualis ⁊ quō factus ſit hō. Et reſpondens dicit. ꝙ per vbū dñi ad imaginē et ſimilitudinē dei ſit ꝓductus ſcđm illđ Gene. ꝑmo. Faciamus hoīem ad imaginē ⁊ ſimilitudinē noſtrā in quibus verbis oſtenditur vnitas eſſentie ⁊ trinitas ꝑſonarū. ⁊ ſūt verba patris ad filium et ſpm̄ſanctum. ⁊ nō ad āgelos vt q̇dā dixerūt ꝙ dei ⁊ āgelorꝫ nō eſt vna et eadem imago. ſed bene ſimilitudo

Scđa ꝓpoſitō eſt hec. Homo ſcđm aīam factus eſt ad imaginē. nō ſimpliciter vniꝰ diuine perſone ſed totius trinitatis. Hanc magiſter probans recitat duas opiniones circa intellectum predictorum verborum Gene. quarꝫ ꝑma dicit in illo textu Geñ. p imaginē debere ſolū filiū itelligi. ⁊ nō hoīeꝫ. qꝛ hō nō ē imago dei. ſꝫ ad imaginē dei factꝰ. ſꝫ qꝛ huic opinioni ꝯtrat̄ illud apl̄i. vbi dicit ꝙ vir ſit imago dei ⁊ gl̄ia dei. quapropt̄ mgr̄ videt̄ eā reprobare. Alia opinio dic. ꝙ filiꝰ dei ſit ꝓprie imago ⁊ ſl̄. ſilitudo. ⁊ ꝙ hō ſit factꝰ ad imaginē filij. ⁊ ſil̄itudiem ſl̄. Hāc opinionē m. nō appbat. eo ꝙ ſctōrū autoritatibꝰ minime ſit fulcita. Poſtea dic mgr̄ hoīem eē fcm̄ ad imaginē ñ cuiꝰ cūqꝫ ſingl̄aris ꝑſō e diuie. ſꝫ to

tius trinitatis. ⁊ hoc ſcd̃m naturalia. id eſt
ſcd̃m aīam ad ſimilitudinē dei factus eſt hō
quātum ad ſupaddita aīe euiuſmodi ſunt v
tutes. ſcʒ innocentia et iuſtitia. que naturali
ter in mente ratōnali exiſtunt. Tertia pro
poſitio eſt hec. Homo qui eſt ymago dei ad
ymaginē dei creatus nequit adequari dei fi
lio. qui nō eſt ad imaginē ſed ſolū imago eſt
patris ratōne eterne natiuitatis. Hanc mgr̄
ꝓbans dicit ꝙ filius dei et homo dei imago
ſunt. ſed filius ſolus imago et nō ad imagi
nē. quia nō creatus ſed natus equalis patri
et in nullo diſſimilis. homo aūt eſt imago et
ad imaginē. quia creatus nō genitus nō eq̄
lis. ſed quadā ſimilitudine accedēs. Et hāc
magiſter cōfirmat autoritate Beati Augu.
Et ſicut prius dictū eſt. Cū nulla imago tri
nitatis create eſt ſine magna diſſimilitudine
imaginis increate repſentatiua ꝓpter realē
differentiā que inter illas imagines cōſidera
tur. ita etiā nec homo ad imaginē dei creat⁹
pōt adequari filio in diuinis. qui eſt patris
imago. ꝓpter diuerſitatis diſtantiā inter dei
filiū et hominē. Et tātuʒ in ſpāli. Di. xvij.

Jc de origine.

Jſta eſt diſtin. xvij. hu⁹ ſecūdi libri
Jn qua mgr̄ oſtēſa ꝓductōne ho
minū in generali. Agit de ꝓductione viri in
ſpāli. Et tria facit. Nā pmo agit de ꝓductōe
aīe qua ipſum viuificauit. Secūdo de para
diſo in qua ipſuʒ collocauit. Tertō de ligno
ſcīe quo eundē non vti ſibi pcipiēs limitauit
Primū facit a pncipio diſtinctōis vſq ibi.
(Solet etiā queri) Scd̃m vſq ibi (Jn hoc
aūt paradiſo) Tertiū vero vſq ad finē diſti
ctōis. Et tm̄ in generali. Jn ſpāli aūt ſentē
tia mgr̄i ſtat in trib⁹ ꝓpoſitōibus. quarū p
ma eſt hec. Deus ꝙ Ade aīam nō de diuina
ſubſtātia nec de aliqua materia creauit ſʒ ip
ſam ex nihilo creando eidē inſpirauit. Hanc
em̄ ꝓpoſitōem mgr̄ ꝓbans dicit. ꝙ aīe hoīs
creatio exprimitur in Geneſi qui dicit. Jn
ſpirauit in faciē eius ſpiraculū vite. quā qdeʒ
inſpirauit et fecit nō faucibus corporeis. nec
de ſua ſubſtātia ipſam a ſe efflauit vt qdam
heretici opinant. ſed dicit inſpiraſſe quando
aīam ad modū flatus de nihilo ſpirital'r cre
auit. Sed circa hoc tūc monet vnā queſtionē
Utrū ſcʒ aīa creata ſit in corpe vel extra cor
pus. Et reſpōdēs dicit. ꝙ aliqui opinati ſunt
ꝙ ſit creata in corpe. Alij vero opinati ſunt
ꝙ ſit creata extra corpus. Sed mgr̄ de aīma
pmi hoīs quo ad hoc nihil determīat. ſed
de alijs aīabus certiſſime ſciendū eſſe dicit
ꝙ in corpore creent. Scd̃a ꝓpoſitō ē hec.
Deus qui Adā in virili etate plaſmauit eun
dem ab extra in paradiſum collocauit. Hanc
em̄ ꝓpoſitōem mgr̄ ꝓbans querit. Utrū p
mus homo creatus fuit in virili etate. Et re
ſpondit ꝙ ſic. ſed nō virtute cauſaꝝ inferioꝝ
ſed diuīa vtute. qꝛ multa ſunt poſſibilia ſcd̃m
cauſas ſupiores que fieri cauſaliter non pnt
ſcd̃m cauſas inferiores. et ſic virga moyſi v
tebat in draconē virtute diuina. nec talia ſi
unt contra naturā. niſi tm̄ modo nobis qb⁹
curſus nature aliter nō innotauit. Et ſubdit
mgr̄ ꝙ hoīem vt pmittit in virili etate for
matū deus poſuit in paradiſuʒ. Nō ideo di
cit magiſter fuiſſe factū. qꝛ nō erat in eo mā
ſurus velut cognoſceret ꝙ nō eſſet nature e
ius vt in illo loco eſſet ſed gratie. De quo ſūt
tres opiniones. Prima dicit paradiſum eſſe
locū corpalem pciſe. Scd̃a dicit ipm eſſe lo
cuʒ ſpūalem. Tertia que magiſtro placʒ po
nit vtrūqʒ affirmans ꝙ ſpūaliter gerat typū
eccleſie pſentis vel future. et cū ad litterā ſit
locus corporalis. longe a terra habitabili p
homīes p interpoſitionē maris vel lōgo ter
re ſpacio ſeparatus. et ſui ſitus altitudine vſ
qʒ ad lunarē circulū ptingens. Tertia ꝓ
poſitō eſt hec. Adam in paradiſo de fructu li
gni ſcīe boni et mali nō a natura ſʒ ab ad
uentu futuro ſic dicti guſtādo peccauit. Hāc
ꝓpoſitōem mgr̄ ꝓbans ꝓponit ꝙ ſcʒ in pa
radiſo erant et diuerſa ligna inter q̄ vnū di
cebat lignū vite. ⁊ hmōi virtutē diuinit⁹ ac
ceperat. vt de ſuo fructu cōmedentes ab in
firmitate et morte cōſeruare poterat. Aliud
aūt dicebat lignū ſcīe boni ⁊ mali. nō a natu
ra nec ab aliqua virtute ſibi a deo indita. ſʒ
ab aduētu. qꝛ poſt eius guſtū hō expimenta
liter cognouit differētiā inter bonū obedien
tie ⁊ malū inobediētie. Et ſubdit ꝙ eſus illi
us ligni licitus fuit de ſe. ſed fuit hoī interdi
ctus. ⁊ ad oſtēdendū quātū malū ſit inobe
diētia. etiā ſi fiat in hijs que de ſe ſunt licita
Et tantum in ſpeciali. Diſtin. xviij.

N eodē quoqʒ

Jſta eſt diſtinctō. xviij. huius ſecū
di libri. Jn qua mgr̄ poſtq̄ egit

de productōne viri. Agit de ꝓductōne mulie-
ris. Et tria facit. Nam primo agit ꝺ forma-
tione corporis mulieris. Secundo de mate-
ria de qua formabatur. Tertio de anima q̄
viuificabatur. Primū facit a principio diſtī-
ctionis vſq̄ ibi (Sed queritur) Secundū
abinde vſq̄ ibi (Quēadmodum mulierū)
Tertium vſq̄ ad finem diſtinctōnis. Et tā-
tum in generali. In ſpeciali ſententia magi-
ſtri ſtat in tribus ꝓpōibus. quarum prima
eſt hec. Deus de coſta Ade dormientis ī pa-
dyſo ſine alicuꝰ alterꝰ matīe additiōe for-
mauit corpus Eue. Hanc magiſter ponens
dicit. ꝙ plātata paradyſo. ⁊ Adam in ea po-
ſito ⁊ animalibus in eā ductis ⁊ noībꝰ pro-
priis corꝝ ꝑ eū aſſigñtis: immiſit deꝰ ſoporē ī
adā. ipo ꝗ̄ dormiēte vnā de coſtis eiꝰ tollēs
formauit eā ī mulierē. Circa quā mām det-
minat q̄tuor qōes. quaꝝ ꝑ. ē hec. Quare ꝺs
nō creauit ſimul feminā ⁊ viꝝ ſic ſiꝉ creauit
angelos. Ad qꝺ r̄ndēs aſſerit duplicē cām.
Una ē. vt ſupbia dyaboli ꝯfunderet. nā dy-
abolꝰ aliud a deo ꝑncipiū eē ꝯcupierat. ⁊ iō
vt ī hoc ꝯfunderet accepit hō hoc ī munere.
ſcꝫ vt vnꝰ hō eēt ꝑncipiū oīm hoīm. Alia rō
ē vt ſilitudo dei maḡ ī hoīe maīfeſtaret. q̄a
ſic̄ deꝰ oībꝰ rebꝰ ē vnū ꝑncipiū creatōnis. ſic
vnꝰ hō ē vnū ꝑncipiū gñatōis oībꝰ hoībus
quod fieri nō potuiſſet. ſi eos ſimul creaſſet.
Scđa queſtio ē. q̄re mulier ſpālr facta
ē ꝺ coſta ade: ⁊ nō de aliqua alia pte corpo-
ris. Reſpondet. q̄ viro ñ dn̄a nec ancilla ſed
ſocia ꝓducebaꝉ. iō nō de capite nec ꝺ pedibꝰ
fuit ꝓducta. ſꝫ de latere. vt iuxta ſe ponēdaꝝ
eā cog̃ſceret quā de ſuo latē ſumptā didiciſ-
ſet. Tertia qō ē. Quare potiꝰ de latere viri
dormiētꝭ ꝙ vigilātis ſumebaꝉ coſta ad mu-
lieris formatōē. Ad qꝺ r̄ndēs aſſig̃t tres rō-
nes. Prima ē. ne vir ſentiret dolorē ī coſte ſb-
tractōe. Scđa vt deꝰ ī hoc oñderet ſuā potē-
tiā cū hoīs dormiētꝭ latꝰ apuit: ⁊ ipm tañ a
ſaporis q̄ete nō excitaret. Tertia vt ꝓfluxio
ſacramētoꝝ de latere xp̄i ī cruce dormiētꝭ fi-
guraret. Quarta ē. An de ſola coſta ſine ali-
cuiꝰ alteriꝰ mēbri additōe fuit mlr formata.
Et r̄ndet ꝙ nō fuit ad ipm aliq̄ alia mā ad-
dita. ſed ſolū coſta fuit mltiplicata diuīa vir-
tute ad totiꝰ mulieris formatiōem. ſic factū
fuit de q̄nq̄ panibꝰ multiplicatis ad ſatura-
tionē mltoꝝ hoīm. Et ſubdit. ꝙ lꝫ mulierū
formatio facta fuit angeloꝝ miſterio. nō tñ
ꝓpt̄ hoc ſūt creatores cēſendi. Scđa ꝑ. ē
hec. Corpis eue de coſta corpis ade organi-
ſatio nō fuit ex aliq̄ rōe ſemīali ī ꝑncipiis
rebꝰ inditis ſeu creatis. Hāc mā. ꝓbās q̄rit.
Utꝝ ī illa coſta erat rō ſeminaꝉ ad mulieris
ꝓductōez. Ad qꝺ r̄ndēs ponit dr̄aꝫ int̄ cās
ꝑmordiales ⁊ int̄ rōes ſemīales. Nā cauſe
ꝑmordiales ab et̄no fuert̄ ī deo. Rōes vero
ſemīales ex tpe indite ſūt creaturꝭ. ⁊ nō hñt
ſe reſpectu oīm ſic̄ cāe ꝑmordiales: ſꝫ reſpe-
ctu quorūdā tm̄. Attñ rōes ſemīales poſſūt
quodāmō dici cāe ꝑmordiales: cū rebꝰ ī pri-
ma ſua ꝯditōe indite ſūt. Tñ q̄ ſunt quaſi
ꝑncipalia reꝝ ex ipiſ ꝓducēdaꝝ ꝑncipia. Et
ſubdit. ꝙ quedā ſunt q̄ nālr ꝓducūꝉ ex rō-
nibus ꝯſemīalibꝰ. Alia vō fiūt ſupnatura-
liꝉ. quoꝝ cāe ſūt tm̄ in deo. Ex his cōcludit
r̄nſum ad queſitū dicēs. ꝙ cū mulierꝭ forma-
tio nō fuit de coſta nālr ſꝫ ſupnaturaliter
facta. ꝯſequens ē illa coſta nō fuit rō ſemīaꝉ
ad mulieris ꝓductōez. Tertia ꝓpō. ē hec
Deꝰ aīaꝫ Eue nō de aīa Ade. ſꝫ ex nihilo in-
fundēdo eā cōdidit. Hāc magiſter ꝓbās dic̄
ꝙ aīam mulieris q̄dā poſuerūt de aīa viri ꝓ-
pagatā. Sed hoc ē falſū. q̄m aīa rōnaꝉ ē in-
generabilis ⁊ incorruptibiꝉ ſolū ꝑ actū diui-
ne v̄tutis creatiuū ꝓducibiꝉ: non hñs aliq̄ſ
ꝑtes quātitatiuas in q̄s poterit lacerari qꝺ
tñ eſſet neccium ſi vna aīa eēt ab alia ꝓpagā-
da. quēadmodū ē de mā: q̄ ſi debeat ad di-
uerſaꝝ formaꝝ ſuſceptōez adaptari neccio h̄
diuerſas portōes diuidiꝉ ad ſubſtandū tali-
bus diuerſis formis q̄bus ꝑ v̄tutē effectiuā
ꝓducētis ꝓportionanꝉ. Alij vō dixerꝉ eā ab
initio cū ceteris aīabus fore creatā. ſed ſcđm
fidei catholice ſnīam ipa ſicut oēs alie rōna-
les creādo infundebaꝉ: ⁊ infundēdo creaba-
tur. Uñ be. Hiero. excōicat oēs q̄ dicūt aīaſ
ex traduci. Et tantū in ſpāli. Diſt. xix.

Olēt queri plu:

Iſta ē diſ. xix. hꝰ ſcđi li. In q̄ mgr̄
poſt ꝙ egit de ꝓductōe hūane na-
ture: agit de ipius ꝯſeruatōe. Et tria fac. nā
ꝑmo oñdit hoīem immortalē fuiſſe in ſtatu
innocētie. Scđo inq̄rit an illā immortalita-
tē habuiſſet a nā. vel ex dono gr̄e. Tertō reci-
tat q̄d clamāt ꝺ illa imortalitate diuerſe opi-
niones. Primū facit a pri. diſt. vſq̄ ibi (So-
let h̄ q̄ri) Secūdū vſq̄ ibi (Sed adhuc q̄-
rit̄) Tertiū vſq̄ ad finē diſtin. Et tm̄ in ge-

nerali. Jnſpāli ſen. ma. ſt. in tri. p. quaꝝ p̄. ē
hec. Adā ī paradyſo añ ſtatū peccati viguit
nō moriēdi ptāte. Hāc pbans mgr dicit. ꝙ
pm⁹ hō añ peccatū erat quodāmō mortal' ⁊
imortalis, q2 poterat mori ⁊ poterat nō mo
ri. Poſtea inſinuat triplicē ſtatū hoīs. ſ. ante
peccatū in quo habuit poſſe nō mori. p⁹ pec
catū in quo habuit neceſſe mori. ⁊ poſt reſur
rectōem in quo habuit impoſſibilitatē mori
endi. Et ſubdit. ꝙ corp⁹ humanū erat aīale
egens alimētis. ⁊ iō erat mortale hn̄s tñ cū
hoc poſſe nō mori. poſt pctm̄ factū ē mortu
um ⁊ neceſſitatē moriēdi hn̄s. ſed in reſurre
ctione erit ſpūale: cibis nō egēs: ⁊ mori nō
potēs. Scd̄a ppō ē hec. Homi īmortali-
tas affuit in ſtatu innocētie: nō ex cōditōne
ſue nature. ſed ex ligni vite vſu. et ex bn̄ficio
cōditoris. Hanc mgr pbans querit. Utrū
poſſe nō mori ī ſtatu homo añ peccatū nō
habuerit ex dono gratie. vel ex cōditione ſue
nature. Ad quod rn̄dēdo dicit ꝙ non habu-
it hoc ex cōditōe nature ſue. ſed ex dono grē
videlicet ex vſu ligni vite. Et pbat hoc auct.
beati Aug. ⁊ cōfirmat hoc dicto antiquorū
dicēs. ꝙ homo poſſe nō mori habuit ex vſu
ligni vite. qd̄ patet ex hoc. q2 ſi nō fuiſſꝫ eſu
eius vſus peccaſſet. q2 pceptū habuit vt illo
vteret. ⁊ p cōſequēs cū mors ſequat peccatū
ſi hō eſu ligni vite vſus non fuiſſet: mortē
ſubijſſet. ⁊ ſic poſſe nō mori habuit ex vſu li
gni vite. Tertia ppō ē hec. Adā immor-
talitatē habuiſſe in ſtatu innocētie doctores
opinādo deſignāt diuerſimode. Hāc ma. p-
bans querit. An dato ꝙ homo nō habuiſſꝫ
pceptū de vſu ligni vite ⁊ de alijs. an adhuc
habuiſſet nō mori. ſed ſemp viuere ſi illo li-
gno vſus nō fuiſſet. Et rn̄dēs dicit aliquos
dicere. ꝙ lignū vite non fuit total' cā immor
talitatis ſed coadiuuās. Notādū ꝙ erat ade
datū triplex pceptū ſiue mandatū. Unū. ſ.
diſcipline. ⁊ tale datū erat pmo hoi inqtū
pcipiebat ſibi ꝙ nō ederet de ligno ſcientie.
Aliud ē nature. ⁊ hoc duplex ē. ſ. ad cōſeruā
dū naturā vlem. ut hoc dictū fuit ſibi. Cre-
ſcite ⁊ mltipicamī. Aliud ad cōſeruandū na
turā pticularem. ſ. vt comederet de ligno vi-
te. Alij dicūt ꝙ oīno habuit immortalitatē
ex vſu ligni vite. Et ſubdit quaſdā auto. be.
Aug. quibus dicit quō alia fuit immortali
tas Ade ab immortalitate beatoꝝ in eterna
patria. ⁊ ꝙ immortalitas ade p vſum alioꝝ
ciboꝝ cōſeruata fuiſſet. ⁊ ad tps. ſ. quouſqꝫ
ſumpſiſſet de ligno vite. ⁊ fieret pfecte imor
talis. Quibuſdā autem viſum fuit. ꝙ etiā
a natura habuiſſet quandā immortalitatē.
ſed pfectā habuiſſet p vſum ligni vite. Ma
giſter ſuſtinet aūt ꝙ etiā pmam imortalita-
tem ex vſu ligni vite habuiſſet. Et tantū in
ſpeciali.

Diſt. xx.

Poſt hoc viden.

Jſta ē diſt. xx. huius ſecundi libri
Jn qua mgr poſtꝙ egit de cōſer
uatione humane nature p nutrimēti ſūptio
nē: agit de cōſeruatōe eiuſdē p naturalē ge-
neratōem. Et tria facit. Primo em̄ inquirit
an hoīes in ſtatu innocētie añ peccatū genu
iſſent. Scd̄o quales ples pcuraſſent. Ter-
tio qualiter ad ſtatū meliorem ptrāſiſſent.
Primū vſqꝫ ibi (Si vo querit) Scd̄m vſqꝫ
ibi (Tal' erat hoīs ſtatus) Tertiū vſqꝫ ad fi
nem diſ. Et tm̄ in generali. Jn ſpāli ſen. in-
ſtat in tri. p. quaꝝ pma ē hec. Si pmi parē-
tes non peccaſſent generatōnis officio ſine
pruritu et libidine in paradyſo expleto ſine
morte cū oīb⁹ ſuis ſimul vl' ſucceſſiue ad me
liorē ſtatū trāſlati fuiſſent. Hāc mgr inſinu-
ans qrit qualiter pmi parentes filios pcre-
aſſent ſi nō peccaſſent. Et rn̄dens dic quoſ-
dam opinatos fuiſſe ꝙ p cōcubitū nō genu-
iſſent, eo ꝙ cōcubitus ſine corruptōe non ē.
que corruptio ante peccatū eſſe nō potuit ī
hoīe. Sed mgr dicit. ꝙ ſcd̄m veritatē cōcu-
bitus ibi fuiſſet thorus immaculat⁹. et nu-
ptie honorabiles. ⁊ cōmixtio ſine cōcupiſcē
tia. ⁊ vſus membroꝝ genitaliū ſine corrupti
one. imo membra genitalia fuiſſet homi ad
vſum ſcd̄m voluntatē. ſicut hō vtit alijs mē
bris. Poſtea magiſter mouet duas qōnes.
Prima eſt. quare non fuit generatio in para
dyſo facta. Et rn̄det ꝙ hoc fuit: vel q2 non-
dū deus pceperat ꝙ generarent. vel q2 ſtati
poſt mulieris formatōem peccatū ⁊ eiectio
de paradyſo fuit ſecuta. Secūda queſtio ē.
Qualiter parentes poſt generatōem ad pfe
ctam immortalitatem ⁊ beatitudinē trāſiſ-
ſent. Reſpondit ꝙ hoc eſt dubiū. Nā ſcriptu
ra nihil de hoc ponit. ſed fieri potuiſſet vt p
acta generatōne ſtatim parentes anteꝙ filij
fuiſſent ad beatitudinem tranſlati. Uel ſic.
ꝙ parentes et filij ſimul vixiſſent; et poſtea

completo numero electoꝝ ſimul ad beatitu
dinem fuiſſent tranſſumpti. Secūda pro
poſitio ē hec. Primi parenteſ ſi in ſtatu pſti
tiſſent innocentie filios nō ſoluꝫ in ſtatura
puulos. ac pfecto vſu mēbroꝝ deſtitutos ⁊
alēdoo genuiſſent, donec corpe ⁊ intellectu
ad pfectum pfeciſſent. Hanc magiſter pbās
mouet ⁊ determinat circa hoc duas qōnes
Prima eſt, quales filios genuiſſent in ſtatu
innocentie. ſ. an filios magnos ſcōm corp⁹
ac membrorū ſuoꝝ vſum habentes. ſicut pri
mi parentes creati fuerunt membrorū ſuoꝝ
compotes loquētes ⁊ opantes ſemoꝛuꝫ ho
minū opatōnes. Ad quod rn̄dens dicit. ꝙ
opoꝛtebat naſcī puulos ppter materiaruꝫ
viſcerū artitudinem. Sed quia be. Auguſt.
hanc qōnem mouēs ⁊ nihil determinās di
cit aliquos opinatos fuiſſe ꝙ filij naſcenteſ
eque mēbrorū vſum ⁊ loquele vſum habu
iſſent. ſicut apparet in qbuſdam animalib⁹
ꝙ ſtant immediate poſt natiuitatē ⁊ matreſ
ſequūtur. Alijs autēꝫ placet ꝙ tūc ſicut mō
in ſtatura corpis ⁊ loquela ⁊ in alijs hmōi
p tpis momenta pfeciſſent, quia ſicut ex cō
ditōe nat̄e in illo ſtatu ſine culpa īdigebāt ci
bo ſic etiā ex ↄditōe nat̄e ī illo ſtatu ſine c'pa
ō puul' in magnos pfeciſſent. Secūda q̄
ſtio eſt. Utrum in alijs his qui concernunt
aīam ſcꝫ in ſenſu ⁊ intellectu pfeciſſēt ſcōm
cōcernentia ipm corpus. Et rn̄dens dic. ſu
ſtinēdo ipam pmam opinionē ſupradictaꝫ.
ſcꝫ ꝙ pfeciſſent ſcōm corpus. pōt etiam ſuſti
neri ſecūda. ſ. ꝙ pfeciſſent ſcōm animā ⁊ in
his que ad aīam ptinent ad augmētuꝫ acce
piſſent. attamen ignorātia ſcientie tunc ī p
uulis non fuiſſet penoſa ſicut modo in hoī
bus: ſed tm̄ naturalis. eo ꝙ nō fuiſſet reſpe
ctu eoꝝ que ſcire tenerētur, qualis ſolum di
citur pena. Tertia ppoſitio eſt hec. Ta
lis conditōnis erat hoīs inſtitutio ante pec
catum ꝙ obſeruando diuinū pceptum fuiſ
ſet cum tota ſua poſteritate tranſlatus vlti
mate ad melioꝛem ſtatuꝫ vbi melioꝛi bono
ſcꝫ eterno frueretur. Hanc ppōem magiſter
ſententialiter ponēs ſubdit rōem quare ho
mo de illo bono tpali ad eternū transferet.
quia ſicut ex duplici natura homo cōſtabat
ita duplex bonū ei parauerat. Primū bonuꝫ
ſcōm apl'm eſt tpale ⁊ viſibile. quod ſcꝫ pre
parauit carni in paradyſo. Aliud bonuꝫ eſt
ſpirituale eternū ⁊ inuiſibile. ſ. beatitudo et
na. ad quod mediante obedientia et merito
ferendus fuit. Et tantum in ſpāli.

Diſt. xxi.

Jdcs igit dia.

Jſta eſt diſtinctio viceſima pma
huius ſecundi libri. Jn qua ma
giſter Poſtꝙ egit de pertinentibus ad pri
mam hominis inſtitutōnem. Agit de per
tinētibus ad eius caſum ⁊ deſtitutiōem. Et
tria facit. Primo oñdit quō ↄtingit primos
parētes puaricari. Scōo ſubdit quare dece
it peccatū eoꝝ remediari. Tertio aūt ſbiūgit
ꝙ preceptum dei per virum ad mulierē de
buit deriuari. Primum facit a principio di
ſtinctionis vſqꝫ ibi (Et tamen quia aliquā)
Secūdum vſqꝫ ibi (Jllud etiam.) Terti
um abinde vſqꝫ ad finem diſtinctionis. Et
tantuꝫ in generali. Jn ſpeciali ſententia ma
giſtri ſtat in tribus propſitōnibus. Quaruꝫ
prima eſt hec. Homo in paradyſo a diabolo
temptatus: eſt diuinum preceptum preuari
catus. Hanc propoſitōnem magiſter pro
bans dicit, ꝙ dyabolus videns ꝙ homo p
humilitatem obedientie poſſet ad gloriam
aſcēdē celeſtē a qua ipſe p ſupbiā coꝛruerat.
iō inuidēs hoī eū tēptauit ⁊ vires ſuas quo
dāmodo in eo expiens. ſed in debilioꝛi pte
ſexus. ſ. in muliere quā p tēptatiōem aggreſ
ſus ē. Un̄ volēs dolo ſupplātare q̄ virtute ⁊
violētia ſupare nequibat mulieri apparuit ⁊
nō qdeꝫ in ſua ſpē ppria. ne cognoſceret ap
te. ſed neqꝫ etiā in quacūqꝫ alia ſpē pmiſſus
fuit apparere. ſꝫ tm̄ in illa in qua eius fraus
de facili poſſet comprehendi. ſcilicet in ſpe
cie ſerpentis per quem dyabolus quaſi per
quoddam inſtrumentuꝫ locutus eſt. nec ſer
pens verba intelligebat. ſed mouebatur a
dyabolo. ſicut aſina Balaam ab angelo bo
no. quem ſerpentem mulier videns loquen
tem: credidit ipſuꝫ loquendi officium a deo
recepiſſe. Et ſubdit. ꝙ temptatio hoc oꝛdi
ne facta eſt ⁊ modo. ꝙ dyabolus interroga
tiue loquebatur dicens. Quare precepit de
us ne de hoc ligno comederetis. vt ex reſpō
ſione eius diſceret qualiter in temptatione
procedere deberet. Unde cūꝫ mulier ſtatim
dubitatiue reſpondit dicēs. Ne forte morte
moriamur. ipe negatiuā addit citius metū
moꝛtꝫ excludēdo ⁊ dixit. Neqꝙ moꝛiemi. ⁊
ad mulierꝫ maioꝛē deceptōꝫ pmū pmittēs

et, illa que hõ naturaliter appetit. ſ. pmo vi-
ſitatione ignorãtie dicẽs. Apient oculi veſtri
Scḋo ad excellẽtiã dignitatis: addẽs. Et eri
tis ſicut dij. Et pſpicacitatẽ ſcie ↄcludẽs. ſci
entes bonũ ⁊ malũ. Tẽptauit qḋẽ pmo ipas
de gula loquẽs de cibo. Scḋo de vana glã:
in pmiſſiõe dignitatis. Tertio de auaritia: i
ſcie pmiſſione. In hac eñ triplici pmiſſiõe
triplici genere peccati dyabol⁹ primũ hoiem
tẽptauit. Subdit etiã dues eſſe ſpẽs tẽpta
tionis. quaꝝ vna ẽ exterior. ⁊ fit cũ malũ ab
extra viſibili ſigno vel verbo ſuggerit. Alia
quidẽ ẽ interior q̃ inuiſibiliter pficit ab ad-
uerſario, ⁊ eſt duplex. Quia ei qñqꝫ fit ab ho
ſte tñ. ⁊ ſic ẽ ſine peccato. Aliqñ a carne, q̃
nõ fit ſine peccato. ⁊ qꝛ tẽptatio interior dif
ficilior eſt q̃ꝫ exterior, ⁊ homo ſola tẽptatiõe
exteriori pulſatus cecidit. ideo tãto grauius
plectend⁹ erat: quãto leuiori pulſu fuerat p-
ſtratus. Scḋa eñ ppõ eſt hec. Cõueniẽſ
qḋem fuit hoiem poſt lapſum p aliquem re-
dẽptorẽ reformari ⁊ nõ angelũ. Hanc eñ p
poſitionẽ mgr pbans aſſerit rõnes q̃re pec-
catum hominũ fuit remediabile ⁊ non pec-
catũ angeloꝝ. Prima eñ eſt. qꝛ lꝫ homo mo
dicã habuit occaſionẽ ad peccatũ. tamẽ q̃a
p alium ſeductus cecidit. p aliũ repari debu
it. Dyabolus ṽo quia nullo ſuadente pecca
uit. peccatũ ei⁹ irremediabile extitit. Alia rõ
eſt. qꝛ nõ tota angelica natura puaricata fu
it. vel perierat. hũana autẽ tota perierat. iõ
hũana nã magis erat repanda. imo etiaꝫ per
hũane nature repatõem angeloꝝ ruina erat
reparãda ⁊ reſtaurãda. Tertia p. eſt hec.
Cõgrue ſunt diuina precepta p viꝝ ad pri-
mam mulierẽ deriuata. Hãc ppõnem mgr
pbans dicit. hic eẽ notandũ q̃ꝫ non ſoli viro
datum fuit pceptum de abſtinẽtia ligni ve-
titi. Quod patet ex hoc. qꝛ mulier rñdẽs dy-
abolo dixit. Precepit nobis deus. nõ obſtã
te q̃ꝫ etiam añ mulieris formatõem dñs vi-
ro pceptum dederit. qḋ p eum ad mulierẽ
debuit deferri. qꝛ viro ſubiecta debuit nõ im
mediate a deo: ſꝫ p mediũ viri pceptuꝫ diui-
nũ recipe. Sicut dicit aplus ad Coꝝ. x. Si
q̃d diſcere voluerint mulieres dños viros ſu
os interrogẽt. Et ſubdit quõ vir potuit loq̃
⁊ quõ mulier virũ loquentẽ intelligere potu
it. Et dicit. q̃ꝫ rñderi põt q̃ꝫ tales fuerũt a dõ
facti. qꝛ poterãt loqui. Et tñ in ſpãli de ſen
tẽtia huius diſtinctiõis.

Diſt. xxij.

Ic videtur dili.

Iſta eſt diſt. xxij. huius ſecũdi li.
In qua mgr poſtq̃ꝫ egit de tẽpta
tione ex pte tẽptantis: agit de eodem ex pte
tẽptati. Et tria facit. Nã pmo inq̃rit q̃d qui-
libet coꝝ peccãdo appetierit. Scḋo q̃s eorũ
grauius peccauerit: vir aut mlier. Tertio vñ
cõſenſus quo peccauerũt pceſſerit. Primuꝫ
facit a prin. diſt. vſqꝫ ibi (Ex quo maifeſte)
Secundũ abinde vſqꝫ ibi (Solet etiã q̃ri)
Tertiũ vſqꝫ ad finẽ diſt. Et tantũ in genera
li. In ſpeciali ſentẽtia mgri ſtat in trib⁹ p. q̃
rum pma eſt hec. Nõ adam ſed eua in tanta
elatõne fuit ſeducta vt p eſum ligni vetiti ſe
ſimilem fieri deo eſtimauit. Hãc mgr pbãs
dicit. q̃ꝫ radix ⁊ origo primi peccati pmorũ
parentum fuit. q̃ꝫ in animis coꝝ pceſſit que
dam pſumptiõis elatio ex qua dyaboli ſug
geſtione ↄſenſerũt: pmo mulier. ⁊ poſtea vir
Cõtra qḋ dictũ obijciens dicit. q̃ꝫ ex ipſo di
cto ſeq̃tur hoiem nõ alterius ſuggeſtiõi ſed
ppria ſupbia peccaſſe vt angelus. et p ↄñs
vt angelus corruiſſe. cuius tñ ↄtrium diceba
tur in pcedenti diſt. Ad qḋ rñdet dicẽdo. q̃ꝫ
cũ dicebat elatõem quãdã in peccato pmo-
rũ parentũ pceſſiſſe, nõ ita intelligebat q̃ꝫ il
la elatio pceſſerit ſuggeſtionem ſꝫ vt op⁹ pec
cati. Nã in illo peccato iſte fuit pceſſus ⁊ or
do. q̃ꝫ pmo pceſſit dyaboli tẽptatio. ex qua
ſecuta eſt immediate hoĩs elatio. quã ſecutũ
eſt pctm̃ opis. ⁊ vlterius pena peccati. Et ſb
dit. q̃ꝫ talis elatio fuit aliter in muliere q̃ꝫ in
viro. qꝛ mulier credidit ſe poſſe hr̃e dei ſimili
tudinẽ: putãs veꝝ eſſe qḋ dyabol⁹ ſuadebat
vir ãt nõ credebat nec putabat veꝝ eẽ qḋ dya
bol⁹ ſuadbat. aliq̃ tñ elatõ ĩ mẽte c⁹ p tẽpta
tiõꝫ extitit. vñ vir aliter fuit ſeduct⁹ q̃ꝫ mlier
qḋ diuerſis ſanctoꝝ autoritatib⁹ mgr cõfir-
mat. Scḋa p. ẽ hec. Grauius eua q̃ꝫ adã
peccauit trãſgrediẽdo diuinũ pceptũ in pa-
radyſo. Hãc mgr pbat tripl'r. Primo ex hoc
q̃ꝫ mulier verũ eſſe credebat qḋ dyabolus ei
dixit. qḋ non fecit vir. vt pꝫ ex pdictis. Scḋo
ex hoc q̃ꝫ mulier elata nimis preſumebat ſe
poſſe fieri equalem deo. quod non fecit vir.
ſed de pnia ⁊ miſcḋia dei cogitans decept⁹
fuit in hoc q̃ꝫ eſtimabat peccatũ eſſe veniale
qḋ mortale fuit. Tertio ex hoc q̃ꝫ mlier pec
cauit in deum, in ſe, ⁊ in primũ. vir aũt ſolũ

in deū ⁊ in ſeipm. Sed contra id obijcit tri
pliciter. Primo autoritate be. Aug. dicentiſ
ꝙ vtriuſqꝫ erat par faſtus. ⁊ ꝑ ꝯñs equalit̄
peccauerūt. Ad quod r̄ndens dicit. ꝙ lꝫ vtri
uſqꝫ erat par faſtus in excuſatōe peccati. qꝛ
vir excuſauit ſe ꝑ mulierē: ⁊ mulier ꝑ ſerpen
tem. in muliere tñ multo maioꝛ faſtus erat
quo ad tria p̄dicta. Scđo obijcit autoritate
beati Augu. dicētis. ꝙ etiā vir voluit eē eq̄
lis deo. Ad quod r̄ndens. ꝙ hoc aliqui opi
nati fuerūt qui tamē cū hoc poſuerunt ꝙ vir
n̄ tāta ābitōe ad hoc exarſit ſicut mlier. Ter
tio obijcit ꝯtra idem aſſumēs ꝙ tribus mo
dis peccatū ꝯmittit̄. ſ. ex ignorātia. ex infir
mitate. ⁊ ex induſtria. ⁊ grauius eſt peccatū
qđ cōmittit̄ ex infirmitate: ꝙ quod ꝯmittit̄
ex ignorātia. ⁊ grauius qđ cōmittit̄ ex indu
ſtria ꝙ quod cōmittit̄ ex infirmitate. cū ergo
mulier videt̄ peccaſſe ex ignorantia. qꝛ ſedu
cta fuit. adam vo ex induſtria qꝛ non fuerat
ſeductus ſcđm ap'lm. ergo videtur vir grauius
peccaſſe muliere. Et r̄ndens magiſter dic. ꝙ
lꝫ mulier quo ad hoc ex ignorantia peccauit
ꝙ ꝑ dyabolū ſeducta credidit eſſe verū qđ
ipſe ſuadebat. non tñ quo ad hoc ꝙ mādatū
dei non nouerit cuius oppoſitū dyabolus ſi
bi ſuaſit. ⁊ ideo ꝑ ignorantiam excuſari non
pōt: cum ibi ignorantia tollat̄ vbi mādatū
nō ignorat̄ ⁊ peccatū eſſe ꝯ ipm mādatum
agere nō dubitat̄. Poſtea ſubdit diſtinctōeꝫ
ignorantie dicens. ꝙ ignorātia alia eſt vinci
bilis. ⁊ eſt coꝝ que nolūt homies ſcire tamē
pñt ⁊ tenentur. ⁊ illa non excuſat a peccato.
ſed potius peccatū aggrauat. Alia ē inuinci
bilis. ⁊ ē coꝝ que hoīes volūt ſcire ⁊ nō pñt
⁊ illa excuſat. ⁊ non ē peccatū ſed pena pctī
Et iſta ꝯfirmat autoritate beati Auguſtini

Tertia ꝓpō eſt hec. Malus ꝯſenſus ho
minis naturā bonam habētis ꝓceſſit ex pro
prio libero arbit̄o ⁊ ſuggeſtiōe dyaboli ſua
dentis. Hanc mgr̄ ꝓbans querit. cū natura
hoīs eſſet ſine vitō vnde ꝓceſſit cōſenſ⁹ ma
lus. Et r̄ndens dicit. ꝙ proceſſit ex libero ar
bitrio volūtatis. vnđ ex hoc ꝙ homo fiebat
deterioꝛ hoc fuit a diabolo qui ſuaſit. ⁊ a vo
lūtate qua homo ſuadēti ꝯſenſum dedit. qꝛ
liberū arbitriū lꝫ de ſe fuit bonū. de ipo tamē
potuit ꝓcedere ꝯſenſus malus. Querit etiā
vtrū volūtas illud peccatū p̄ceſſerit. Et r̄n
det. ꝙ volūtas pōt dicere potētiam anime
ſcꝫ potētiam volitiuā. ⁊ ſcđm hoc volūtas
peccatum p̄ceſſit vel etiā malū actū volūta
tis poſſumus vocare voluntatē. ⁊ ſcđm hoc
volūtas peccatum non p̄ceſſit. qꝛ ante p̄mā
malā volūtatē p̄mi hoīs alia mala volūtas
hoīs non fuit. ſed p̄ma mala hoīs volūtas
ex dyaboli ꝑſuaſione: ⁊ ex hoīs libero arbi
trio ꝓdidit. Et tñ in ſpāli.

Diſt. xxiij.

Reterea queri.

Iſta eſt diſtic. xxiij. In qua mgr̄
poſtq̄ egit de temptatōe p̄moꝝ
parentū ex ꝑte tēptati ⁊ tēptatoris: agit cō
ſequēter de eadem ex ꝑte dei ꝑmittētis. Et
tria facit. Nam p̄mo inq̄rit quare de⁹ hoīem
temptari ꝑmittit. Scđo de ſcīa qua hō illu
ſtratus fuit. Tertio an etiam hō ſtatū futuꝝ
p̄ſciuit. Primū facit a principio diſt. vſqꝫ ibi
(Et q̄dem ſcđm aīam) Scđm abinde vſqꝫ
ibi (Si vo querit̄) Tertiū abinde vſqꝫ ad fi
nem diſtinctōis. In ſpāli ſnīa magiſtri ſtat
in tri. ꝓpōibus. Quaꝝ p̄ma ē hec. Deus ho
minē quē p̄ſciuit decipiendū ad laudabil⁹
bonū temptari ꝑmiſit. Hanc mgr̄ inſinuās
querit quinqꝫ q̄ones. Prima ē. cur deus ho
minē tēptari ꝑmiſit quē decipiendū preſci
uit. Et r̄ndens ad hoc dicit. ꝙ oſtendendū
humane nature dignitatem. quia dignioꝛ ē
conditio poſſe tēptari ⁊ nō cōſentire: ꝙ nec
poſſe temptari nec poſſe cōſentire. Secūda
queſtio eſt. Cur deus illos homines creauit
quos futuros malos p̄uidit. Ad qđ reſpon
det dicendo. ꝙ ꝓpter bonū quod inde vētu
rum nouit. Tertia queſtio eſt. Cur de⁹ nō fe
cit hominē impeccabilē. Et r̄ndens dicit ꝙ
ideo. ꝙ melius eſſet vtrāqꝫ naturā eſſe. ſ. eā
que non peccare poſſet ſicut in ſanctis ange
lis ꝑ grām in gloria ꝯfirmatis. ⁊ eā q̄ pecca
re ⁊ nō peccare poſſet ſi vellet. qualis fuit in
hoībus ꝙ vnius modi ſolū. Quarta qđ eſt
Cur deus qui ſola ſua volūtate potuiſſꝫ eos
ſaluaſſe a ꝯſenſu non ſaluauit eos. Et reſpō
dens dicit. ꝙ voluit eos nature ſue relinq̄re
vt nec infructuoſe boni eēnt. nec īpune mali
Quinta queſtio eſt. Cur deus cū ſit omnipo
tens non cōuertit volūtates eoꝝ ad bonum
Et r̄ndet. ꝙ noluit cuius nolitionis cā vlte
rius non ē querenda. Secūda ꝓpō ē hec
Deus moꝛ hoīem creatū repleuit oī ſcientia
ꝑtinente ad ſuū ſtatum. Hanc ꝓpōem mgr̄
inſinuans dicit. ꝙ p̄mus homo non ꝑ inter

ualla ſine p ſucceſſionē tpis. ſed creat⁹ mox ſciam ſibi neceſſariā ⁊ competentē ſibi accepit. Unde triplici cognitōne pmus parens pditus fuit. Primo cognitōne rerū pꝑter ſe creataꝝ. quarū curam erat habiturus. unde ⁊ eis noīa impoſuiſſe legiť. ⁊ illam reruꝫ cognitionē p ſpēm non pdidit: ſed hanc peccato ꝑpetrato retinuit. Secundo dotat⁹ fuit primus homo cognitōne ſui creatoris. ſcꝫ dei non qdem enigmatica: ſed p quandā interiorē inſpiratōnem. nō tñ ita clare ſicut in patria. ⁊ illā p⁹ peccatū ñ retinuit. Tertio fuit illuſtratus cognitiōe ſuipſius ſicut enim qd debuit ſupiori. qd alijs. qd ſibi. ⁊ etiam poſt peccatū illā retinuit. Tertia ꝑpō eſt hec. Homo ante peccatū non pſciuit futurū euentū ſui ſtatus. Hanc mgr pbās querit. Utrū primus homo habuit ſciam eorū que circa ipm futura erant. i. ante pſciuerat qualia bōa habuiſſet ſi pſtetiſſet. vel etiā añ pſciuerit anteqꝫ lapſurus erat. Et rñdens dicit. ꝙ pmus homo accepat ſciam coꝝ que agenda ⁊ dimittēda fuerāt. al's peccatū fuiſſet ſibi iniuſte imputatū. ſed non fuit ſui caſus pſcius. cuius ſimile ſupdictū eſt de angel' corruentibus. qd cōfirmat autori. be. Aug. Et tantum in ſpeciali.

Diſt. xxiiij.

Hnc diligenter

Iſta eſt diſt. xxiiij. huius ſcdi lib. In qua mgr poſtqꝫ egit de temptatione pmi homīs p quam cecidit: agit d potētia p quam ſtare potuit: cuiuſmodi ē liberū arbitriū. Et tria facit. Nam pmo oñdit ꝙ primis parētibus fuit datum ſufficiēſ adiutoriū ad ſtatus innocētie tentionē. Scđo ſubdit ꝙ illud adiutoriū fuit liberū arbitriū Inſinuās ad quā ipm ꝑtineat aīe portōem Tertio ſubiūgit. ꝙ nos peccātes ſequimur quodāmodo primoꝝ parentum teptatōem Primū facit a principio diſti. vſqꝫ ibi (Hic ꝯſiderandum eſt) Scđm vſqꝫ ibi (Illud qꝫ non eſt ꝑtereundū.) Tertium vo vſqꝫ ad fi. diſtinc. In ſpāli ſnīa magiſtri ſtat in tribus ꝑpōibus. Quaꝝ pma ē hec. Primus homo auxilio gratie a creatiōe ſibi indite potuiſſet abſqꝫ merito cuilibet temptationi reſtitiſſe. Hāc mgr probās dicit. ꝙ primus homo ex creatione habuit ſibi inditū recte voluntatis auxiliū. quo reſiſtere potuit malo licꝫ non ad meritū glorie. Et ratio ē. qꝛ ſi tale auxilium nō habuiſſet: peccatū no fuiſſet ſibi iuſte imputatū. Sed ꝯ obijciť dupl'r. Primo qredo quō tal' volūtas recta poſſit dici. qꝛ pm⁹ hō nec meruit nec ſtetit. Et rñdet ipam fuiſſe rectaꝫ p mali carētiā. ⁊ qꝛ p hoc eā ad tps ſtare voluit. Scđo qrit ſic. cū reſiſtē malo ſit meritoriū ſi potuit in pmo ſtatu reſiſtē malo. g mereri potuit. Et rñdꝫ. ꝙ reſiſtere malo i nā corrupta meritoriū bñ e. i q ē aliqd impellēſ ad maluꝫ. ſed nō fuit ſic in nā integ in q fuit auxiliū includēs rectitudinē oim potentiarū aīe: abſqꝫ quocūqꝫ impellēte ad malū. Secūda ꝑ. ē hec. Auxiliū quo hō i ſtatu innocētie potuiſſet vitaſſe pctm ē libeꝝ arbitriū ꝑtinēs ad ſupioris portōis rōem. Hāc ma. inſinuās qrit. qd ſit illd auxiliū quo hō potuiſſet i pmo ſtatu vitaſſe pctm. Et rñs dicit. ꝙ fuit libeꝝ arbitriū quod deſcribens dicit. ꝙ ſit facultas rōis ⁊ volūtat] q bonū eligiť cū gra ⁊ malū ſine gra: ⁊ dꝛ libeꝝ quo advolūtatē. ⁊ dꝛ arbitriū quo ad rōem. ad quam ſpectat potētia diſcernēdi. ⁊ dꝛ facltas volūtatis ⁊ rōis co ꝙ tā ad volūtatē qꝫ ad rōem ſpectat. Ex quo correlarie infert. ꝙ libeꝝ arbitriū ſit potētia rōalis naťe q pōt velle bonū vl' malū: vtrūqꝫ diſcernēdo. ⁊ p ꝯñs bruta aīalia eo carēt. ⁊ ſic tm̄ ſenſum ⁊ appetitū q ſenſualitas dꝛ hēant. Et ſbdit ꝙ ſenſualitas ⁊ rō ſūt due vires aīe abinuice differētes. Nā ſenſualitas reſpicit ſenſus corpis ⁊ appetit⁹ coꝝ. Rō vo ē qdā vis aīe ſupior excedēs oē illd qd hēmus cōe cū brut]. Cuiuſ qdē rōis duplex ē portio. Una inferior q diſponit tpalia. Alia ſupior q eternis bonis cōſpiciendis intēdit. Et hee due portōes non nominat duas eſſe potētias anime. ſꝫ diuerſa eē ⁊ officia vnius ⁊ eiuſdē potētie. Tertia ꝑpō ē hec. Tunc mortaliter vel venialiť peccamus: dū vel in opus vel in delectatiōꝫ culpe ꝯſenſum dam⁹. Hanc mgr inſinuans dic. ꝙ ad inſtar pmi hoīs pmi peccati aliqñ ꝯtingit nos peccare. Uñ ſicut in pmo pctō pmoꝝ paretū inueniebať ſerpēs] ſuadēſ mulieri ⁊ mulier ſuadēs viro. ita ⁊ in nobis ſenſualitas p modū ſerpētis ſuadet rōni ſupiori. nā rō ſupior ⁊ inferior hñt ſe ſicvir ⁊ ml'r. qꝛ ſicut mlier pmo ſeducta fuit a viro ſibi data i adiutoriū. ⁊ vnū cū ipo exiſtit i carne vna ita rō inferior a ſupiori deduciť ⁊ ei i adiutoriū vnū cū illa vna ment] nā exiſtēs. Et ſbdit

ꝙ motus ad peccandũ q̄ ſolũ eſt in ſenſualitate eſt pctm̃ veniale, ſed puemens ad rõem ſupiorẽ eſt pctm̃ mortale cõſiſtẽs aũt in rõe inferioris ſi nõ diu teneť etiã eſt veniale. Si vero in ea diu teneať mortale eſt. Et hec oĩa ꝓbat auctoritate bti Augu. Addens ꝙ rõ inferior etiã qñqꝫ ſumiť ꝑ ſenſualitate qđ dimittit diligẽti lectori perſcrutandũ igitur ⁊c̄ Et tantuꝫ in ſpeciali. Diſtin. xxv.

Iam vero ad.

Iſta eſt diſtinctõ. xxv. hui⁹ ſecundi libri. In qua mgr̃ poſtꝙ egit de libero arbitrio ꝓut eſt in oĩbus in generali. Agit de eo ꝓut eſt in quibuſdã in ſpãli. Et tria facit. Primo eñ oñdit reſpectu quoꝝ ſit libeꝝ arbitriũ. ⁊ ꝙ aliter ſit in deo ⁊ aliter in hoĩe ⁊ aliter in angelo. Secũdo quõ differẽter ad bonũ vel maluꝫ ſe hẽat in viatoribus. Tertio qualiter ipſuꝫ nõ debilitatũ ſit ex peccato. Primũ facit a pncipio diſtinctõis vſqꝫ ibi (Hic queri põt) Secõm abinde vſqꝫ ibi. (Ex pdictis iaꝫ) Tertiũ vero vſqꝫ ad finẽ diſtinctõis. In ſpãli ſententia mgr̃i ſtat in trib⁹ ꝓpoſitõib⁹ quarũ pma eſt hec. Liberũ arbitriũ qđ ſolũ reſpectu futuroꝝ ꝯtingentiũ eſt in viatorib⁹ aliter in deo aliter in ãgelis ⁊ aliter in hoĩbus. Hanc mgr̃ ponẽs dicit ꝙ liberuꝫ arbitriũ philoſophi diffiniẽtes dixerunt hoc eſſe liberũ de volũtate iudiciũ eo ꝙ libere poſſet moueri ad hoc vel ad illud nõ auteꝫ attendiť libertas arbitrij reſpectu pñtiuꝫ aut pctõꝝ. qꝛ pñtia ⁊ pctã determiata ſunt, nec ſubiacẽt noſtre volũtatis facultati. ſed ſolum reſpectu futuroꝝ cõtingẽtiũ q̄ ſoluꝫ humane ſubſunt poteſtati. Et ſubdit ꝙ liberũ arbitrium diſſimiliter eſt in deo nobis ⁊ ãgelis beatis. Nã in deo eſt oĩno liberũ arbitriũ a ſeruitute peccati. In angelis beatis cõfirmatũ ꝑ gratiã. In nobis aũt eſt flexibile in bonũ vel in malũ. Unde ſcõm quadruplicẽ hoĩs ſtatuꝫ quadruplex aſſignať in hoĩe fuiſſe libertas in hoĩe qua potuit peccare ⁊ non peccare in ſtatu beatitudĩs ſeu patrie. erat in eo libertas qua nullo mõ poterit peccare. In iſto ſtatu vie poſt peccatũ ãte repatõem habuit eñ libertatẽ qua nõ potuit nõ peccare etiã mortaliter. In ſtatu vero poſt peccatũ ⁊ poſt reparationẽ ãte gloriã hꝫ libertatẽ qua nõ põt ñ peccare venialiter. Arguiť hõ poteſt peccare mortaliter poſt peccatum ⁊ poſt repationẽ ãte ſtatũ glĩe. ergo illud dictũ mgr̃i nõ videť vere eſſe aſſumẽduꝫ. ãtecedens ꝓbať. qꝛ ille põt peccare mortaliter q̄ hꝫ potentiaꝫ ad oppoſita exiſtentẽ. Sed hõ in illo ſtatu exiſtẽs hꝫ ad oppoſita potẽtiã inclinatã. ğ põt etiã mortaliť peccare. maior nõ eſt. Sed minor ptꝫ ex hᵒ ꝙ hõ hꝫ in illo ſtatu potẽtiã rõnaleꝫ. q̄ eſt ad oppoſita. Solutio ſatis manifeſta eſt. ⁊ patet. ergo dimittiť. Ex quo infert correlariũ ꝙ liberũ arbitriũ ꝑ peccatũ eſt vulneratum ⁊ expoliatũ. vulneratũ quo ad naturalia. expoliatũ quo ad gratuita que duo homo ſine gratia nõ põt repare ſicut aliquis qui ſeipſum occideret ille non poſſet ꝑ ſe ad vitam redire. qm̃ nõ ens non põt eſſe alicui⁹ reꝝ pducibilis pncipiũ. Sed ꝑ interfectõeꝫ occiſus factus eſt nõ ens ideo ꝑ ſe non põt ad vitam redire. licet tñ poſſibile ſit ꝑ virtutẽ diuinã. alias nõ eñ ſequereť ꝙ ideꝫ eſſet ſuipſius pncipiũ ꝓductiuũ qđ ꝯtradictionẽ implicat. Subdit etiam ꝙ ſit triplex libertas. Prima eſt a coactõne. et illa ſemꝑ fuit et manet in hoĩbus in oĩni ſtatu. Alia eſt libertas a miſeria ⁊ illaꝫ habuit liberũ arbitriũ in ſtatu innocẽtie. et habebit ipſam in ſtatu beatitudinis ⁊ glorie. Tertia eſt libertas a peccatis q̄ ſoluꝫ eſt in hoĩbus viatoribus q̄ ſcõm gratiã a peccatis liberanť. Unde infert ꝙ etiam ſicut ſeruus iuſticie eſt liber a peccatis. ſic ſeruus peccati eſt liber a iuſtitia nõ tñ ꝓpter hoc ſeruus peccati eſt liber dicendus. eo ꝙ libertas a iuſticia. ſcꝫ non ſit vera libertas cenſenda. Secunda ꝓpoſitio eſt hec. Quãuis homo ſolo libero arbitrio mediãte nõ poſſit ꝑfecte ꝑ ſe in bonũ. per ſe tamẽ ipſo ſolo mediãte põt in malum. Hãc mgr̃ ꝓbans querit Utrũ in hoĩe ad bonũ ⁊ ad malũ faciendum ſit libertas arbitrij. Ad qđ reſpõdens recitat duas opiniones ⁊ poſtea ſniam ſuã ꝓpriam Prima opinio dicit ꝙ ſola libertas arbitrij etiã nullo alio addito facit hoĩeꝫ libeꝝ ad bonũ vel ad malũ faciendum. Secũda dicit ꝙ nõ ſola libertas arbitrij efficiat ſed mediante aliquo alio addito ita ꝙ pꝛauitas ad peccandũ addito libero arbitrio moueat ipſum ad malũ. gratia vero ipſi appoſita moueat ipm̃ ad bonũ. Sed magiſter ponẽs ſniam ſuam dicit. ꝙ vtrũqꝫ ſit a libero arbitrio ſcꝫ ⁊ poſſe bonũ. et poſſe in malũ. ita ꝙ poſſe in malum habeat homo ex ſe poſſe aũt in bonũ mediante gratia. ſine qua nõ põt quis in bonuꝫ niſi valde debiliter. Et hoc cõfirmat magiſter autoritate beati Auguſtini. Tertia ꝓpoſitio

eſt hec. In hominibus liberū arbitriū eſt quo-
dāmodo per peccatū minutum. Hanc mgr ꝓ
bans dicit. ꝙ ex predictis patet, ꝙ liberū ar-
bitriū ſit in hoīe per peccatū minutū ſeu quo-
dāmodo in ſua libertate corruptū. qꝛ āte pec
catū homo potuit ſine difficultate moueri in
bonū. qđ poſt pctm̄ non pōt, lege mēbrorū
repugnante, eo ꝙ ꝑ pctm̄ recepit difficultatē
ad bonū ⁊ incitamētū. ſeu ꝓnitatem ad ma
lum. que āte peccatū nō habebat ⁊ libertas
nature. id eſt libertas a coactione. quā liber-
tatē nature vocat. eo ꝙ ꝑ naturā ineſt ⁊ eti-
am cuilibet nō ſufficit ad bonū ꝑficiendū. ſi
nō aſſit libertas grē. id eſt libertas a miſeria
⁊ a peccato. ita ꝙ ꝑ liberū arbitriū nullꝰ pōt
velle bonū niſi liberatus a ſeruitute peccati
neqꝫ ꝑficere bonū niſi adiutus gratia aſſiſtē
te. qđ ꝓbat per illud apoſtoli. Non eſt volen
tis neqꝫ currentis ſed dei miſerantis qui ope
ratur in nobis velle et ꝑficere. Et tantum in
ſpeciali. Diſtin. xxvi.

Ec eſt grā ope.

b Iſta eſt diſtinctio. xxvi. huius ſe
cūdi libri. In qua magiſter poſt
ꝙ egit de tēptatōe ꝑ quam homo cecidit. et
de libero arbitrio ꝑ qđ ſtare potuit. Incipit
agere de gratia per quā ſtare debuit. Et tria
facit. Nam primo ponit quandā gratie diſti
ctōem. Secundo ſubdit ipſius gratie expreſ
ſionē. Tertio ſubiungit ꝑtium grē mutuā cō
paratōem. Primū facit vſqꝫ ibi (Itaqꝫ bona
voluntas) Scōm vſqꝫ ibi (Hic conſideran-
dū) Tertiū vſqꝫ ad finē diſtinctōis. In ſpā-
li ſentētia magiſtri ſtat in tribus ꝓpoſitōibꝰ
quarū prima eſt hec. Iuuat voluntas hūana
ad bonū ꝑficiendū. operāte ⁊ cooperāte gra
tia. Hanc magiſter inſinuans ponit duplicē
eſſe gratiā qua liberū arbitriū hoīs iuuat ad
bonum. quarū prima dicit operans preueni-
ens volūtatem bonā. ea enī liberatur et pre-
paratur voluntas hoīs vt ſit bona ⁊ vt bo-
nū efficaciter velit. Alia eſt gratia cooperās
q̄ ad voluntatē bonā ⁊ preparatam iam ſequi
tur adiuuando ne fruſtra bonum velit, ſed vt
bonum velit cū effectu quam ſententiā ma-
giſter ꝓbat autoritate beati Auguſtini. De-
inde recitat magiſter errorem cuiuſdam here
tici dicentis hominē poſſe velle bonū ope-
rari et libero arbitrio ſine grā. quem impro-
bat autoritate apoſtoli dicentis. Non eſt vo

lentis neqꝫ currentis ſed dei miſerātis. Sup
qđ beatus Augu. ait. Non enim ideo deus
alicuius miſeret. qꝛ voluit et currit. ſed ideo
quis vult et currit qꝛ deus ſui miſeretur. Et
ſubdit deſcriptōem voluntatis quā ponit be
atus Augu. dicēs. ꝙ volūtas eſt animi mo-
tus nullo cogente ad aliquid non admitten
dū vel adipiſcendū. Annectens ꝙ eandē gra
tiā quā ipſe ſupra diſtinxit in operātem ⁊ co
operante etiam vocamus precedentē et ſub-
ſequentē. Secūda propoſitio eſt hec. Gra
tia operās que eſt fides cum dilectōe bonam
voluntatē non tempe ſed natura et cauſali
ter precedens. ab ipſa voluntate non acq̄rit
aliquo merito. Hanc magiſter ꝓbans dicit.
ꝙ voluntas vt prefertur per gratiā ꝑuenien
tem ſeu operantem mota ad bonū. tūc digni
or eſt. id eſt ipſa voluntas digniorē dominā
id eſt gratiā nō preuenit ſed ſequi ipſam. q̄a
nullū meritū voluntatis precedit gratiā ſed
ipſam gratiam ordine cauſalitatis bene ſeq-
tur. que quidē gratia operās eſt fides cū di-
lectione. Qđ ꝓbat ꝑ beatū Auguſtinū. Et
quibꝰ verbis manifeſte exprimitur ꝙ ꝑ fidē
iuſtificamur. Et ꝑ conſequēs grā operās. id
eſt fides ꝑuenit volūtate ſeu meritū volūta-
tis. Contra qđ obijcit mgr duabꝰ autoritati
bus. Tertia ꝓpoſitō eſt hec. Gratia ope-
rās ⁊ cooperās vna exiſtēs eſſentialiter ſcđm
diuerſos eius effectus taliter dicitur. Hanc
enim propoſitōem magiſter ꝓbans querit.
Utrum gratia operans ⁊ cooperans ſint di
uerſe gratie ſeu vna grā diuerſis vocabulis
deſignata. Et reſpondens dicit. ꝙ ſit vna et
eadē gratia et idē donū. tm̄ propter diuerſos
effectus eſt diuerſis noībus vocata. Nam in
quantū liberat voluntatē a malo dicit ope-
rās. inquātū aūt adiuuat ad bonū vlterius
faciendum dicitur cooperans. Et tantum in
ſpeciali. Diſtin. xxvij.

Ic videndum.

Iſta eſt diſtinctō. xxvij. huiꝰ ſecū-
di libri. In qua q̄dem diſtictōne
magiſter poſtꝙ egit de efficatia gratie liberi
arbitrij generaliter. Agit de efficatia virtu-
tis ſpecialiter. Et circa hoc tria facit. Nam ꝑ
mo tracta de virtute oſtendens qualiter re-
cte capiat. Scđo agit de grā oñdēs. ꝙ ſine
ipa nēo ꝓprie mereat. Tertō repellit quādā
ſentētiā que non recte circa virtutē opinatur

Primū quidē facit a pͥncipio diſtinctōis vſqȝ ibi (Cū ergo ex gra) Scōm abinde vſqȝ ibi (Alij vero qdē) Tertiū vero vſqȝ ad finē diſtinctōis. In ſpāli em̄ ſnīa mgrī ſtat in tribus ꝓpoſitōibus. quarū pͥma eſt hec. Uirtꝰ q̄ eſt bona mētis qualitas cēſenda nō eſt actus neqȝ motꝰ animi vera dicēda. Hanc em̄ ꝓpoſitōez mgr̄ ꝓbās dicit ꝙ quedā ſunt magna bona hoīm cuiuſmōi ſunt v̄tutes q̄bus nemo male vti pōt. Quedā aūt ſunt bona minima vt bona tꝑalia. quedā aūt media vt potētie aīe. ⁊ illis q̄dam minimis ⁊ medijs bonis tā bene ꝙ̄ male vti pn̄t hoīes. inter que media ſcōm be. Augu. eſt liberū arbitriū. cuius vſum bea. Augu. alicubi noīat opus virtutis: alicubi aūt virtutē. ⁊ ſic ſibiipſi cōtrarius videt̄. Quā cōtrarietatē mgr̄ ſoluēs adducit rōem quandā quapꝓpter ipam v̄tutē non eſſe actū ſed magis qualitatē ꝓbat. ſic arguens. Cauſa v̄tutis in nobis deus eſt. ⁊ nos ipſi ſumus cuiuſlibet actus noſtri. ⁊ ꝑ conſequēs vſūs liberi arbitrij qui eſt actus noſter nō eſt v̄tus. ⁊ gr̄a cū ſit virtꝰ vl̓ v̄tuti ſimilis etiā nō eſt actus noſter. Iſtius argumēti magiſter minorez ſupponit. maiorē aūt multiplr̄ ꝓbat. ſ. ꝙ cā virtutis in nobis ſit deus. ⁊ ꝙ virtus ſit bona q̄litas mentis qua nullꝰ male vtit̄. pͥmo in cōi ꝑ virtutis diffinitōez quaȝ be. Augu. ponit dicēs ꝙ deus in nobis ſine nobis opatur virtutē. que eſt bona mētis q̄litas qua recte viuit̄ ⁊ qua nullus male vtit̄. Secūdo ꝓbat eā in ſpāli de v̄tute iuſticie de qua beatꝰ Augu. ait. ꝙ nullus eā in hoīe efficit niſi deus. Tertio ꝓbat eā ſpāliter de fide quā ſcōm apl̓m ſolus deus infundit. Et ſubdit ꝙ oīs motus ⁊ effectus mētis ex libero arbitrio eſt. ſȝ bonꝰ q̄dē ē ex gr̄a ⁊ libero arbitrio ſil̓: motꝰ aūt ⁊ effectꝰ malꝰ ex libero arbitrio. qᵒd ꝓbat auctoritate be. Augu. Ex quo vna cū pͥdictis infert. ꝙ virtꝰ nō ē motꝰ vl̓ affectus animi. ſȝ qualitas aīam informās qᵒd de gr̄a q̄ etiā virtꝰ dici pōt aſſerit fore cēſenduȝ. Scōa ꝓpoſitō eſt hec. Quāuis abſqȝ libero arbitrio mereri nō poſſimꝰ gr̄a tn̄ pͥncipale merēdi eſt pͥncipiuȝ. Hāc mgr̄ ponens ſnīal̓r dicit. ꝙ q̄uis nullū merituȝ ſit in hoīe ꝙ nō ſit ꝑ libeꝝ arbitriū. pͥncipalis tn̄ cā merendi eſt ipſa gr̄a gratū faciens ſed nō gratis data q̄ eſt donū dei. qua ſanat̄ ⁊ iuuat̄ hoīs volūtas. vt ſit bona ⁊ ꝓducat bonas opationes. et ſic ex gr̄a ⁊ libero arbitrio qᵒd eſt aīe potētia ꝓcedit pͥmꝰ bonꝰ motꝰ mētis. cui correſ̄ndet pͥmuȝ meritū hoīs. Un̄ ſubdit ꝙ gr̄a eſt qua v̄tutes mereri dicūtur inquantū ꝑ actus ipā meret̄. Et infert ꝙ ex actibꝰ v̄tutum boni ſumꝰ ⁊ iuſte viuimꝰ. ⁊ ꝙ beatꝰ Augꝰ. in pͥncipio hꝰ diſtictōis dicit vſuȝ liberi arbitrij virtutē eſſe. ibi ſumpſit v̄tutē ꝑ actu v̄tutis. q̄ȝ alias ſibiipſi ꝯtradiceret. Tertia ꝓpoſitio eſt hec. Fides ⁊ caritas nō ſunt motꝰ ſeu affectꝰ mētis. ſȝ v̄tutes mētez mouētes. Hāc mgr̄ ꝓbans recitat quandā opinionē quoꝝdā introductā ex verbis Augu. q̄bus vt ſupͣ dictū eſt in pͥma ꝓpōne videt̄ dicere Augꝰ. ꝙ vſus liberi arbitrij ſit v̄tus ⁊ vſus v̄tutis. ⁊ dicit quoſdā opinatos fuiſſe ꝙ v̄tutes eſſent ꝓprie actus potētiaꝝ naturaliū. nō tn̄ oēs ſed tn̄modo interiores in mēte. quas licet deꝰ faceret nihilominꝰ liberi arbitrij dicerent̄ eē. Sed actus exteriores puta q̄ ꝑ corpus gerunt̄. dixerūt eē ꝓprie actꝰ v̄tutū. ⁊ nō v̄tutes. vnde dixerūt ꝙ dictū beati Auguſtini. quo dixit vſum liberi arbitrij eſſe virtutē intelligi deberet de motu ſiue de actu interiori. que ipſi virtutē dicebant. Quod confirmabant per hoc ꝙ idez beatus Auguſti. dicit ſupra Iohanne. ꝙ fides eſt credere qᵒd nō vides. Cū ergo credere ſit motus mētis interior. videt̄ ꝙ virtus fidei ſit interior mentis motus. Et ſimiliter dicebāt de alijs virtutibus fore iudicandū. Sed mgr̄ illā opinionē remouens dicit beati Augu. autoritates innuentes ꝙ fides ⁊ caritas ſint motus aīe ſeu mentis nō eſſe ſic intelligendas. vt ſonāt ſed cum dicit ꝙ fides ſit credere qᵒd non vides. hoc eſt ac ſi diceret. Fides eſt virtus mouens ad credēduȝ qᵒd nō vides. et ſic de ſingul̓ v̄tutibꝰ cōformiter ē. ⁊ tn̄ i. Di. xxviij.

D vero incon.

a Iſta ē diſt. xxviij. hꝰ ſecūdi li. In qua mgr̄ oñſa efficiētia gr̄e in libero arbitrio. Hic agit de ſufficiētia liberi arbitrij ſine gr̄a. ⁊ tria facit. Nā pͥmo exprimit pelagianoꝝ errorē. Scōo ſubdit coꝝ obiectōes. ⁊ obiectōnū ſolutōes. Tertio ſubiungit veritatis affirmatōem. Primū facit vſqȝ ibi (ꝙ aūt dicūt) Scōm vſqȝ ibi (Illud vo diligēter) Tertiū vero vſqȝ ad finē diſtinctōnis. Et tantū in generali. In ſpeciali ſententia magiſtri ſtat in tribus propoſitōnibus. quarum prima eſt hec. Et ſi liberū arbitriuȝ

immerito habeat magnã virtutez tamẽ sine grã nõ sufficit hoi ad salutẽ. Hãc mgr insinuãs dicit ꝙ liberũ arbitriũ non sufficit sine grã hoi ad salutẽ quãuis pelagiana heresis oppositũ videat sentire. Nã pelagian⁹ monachus a quo talis heresis denoiatur. in tãtuz de libero arbitrio ꝑsumebat. ꝙ asserebat gratiã dei dari scðm ei⁹ merita: ⁊ etiã hoiem posse implere mandata dei sine grã. Unũ increpatus a cõmonachis suis dicẽtibus. ad qđ grã tũc necessaria esset si sine grã possem⁹ adĩplere mandata. Qui rñdit ad hoc vt homo facilius cum gratia mandata dei ad implere posset. Addidit etiam alia incõuenientia q̃ dicebat ex hoc sequẽtia. s. oratões quas facit etiã nihil ꝯferre hijs ꝓ quib⁹ fiũt saltẽ infidelib⁹ ⁊ pctõribus. qz ex sua ꝓpria volũtate cõuertunt ad deũ. ⁊ nõ ex nostris orõnibus ⁊ ꝙ grã dat scðm merita nrã. ⁊ ꝙ puuli sine originali pctõ nascunt. qđ totũ ẽ hereticum

Scðappositõ est hec. Licet viatorib⁹ liberũ arbitriũ sit innatũ. tñ sine grã nullus põt dei adĩplere ꝑceptũ nec vitare pctm̃. Hãc magister insinuãs ponit q̃nq3 rões. quib⁹ heretici illi. s. pelagiã suã heresim cõfirmabãt. quarũ ꝑma est talis. Homo ꝑ solũ liberũ ar. sine grã põt vitare pctm̃ ⁊ facere bonũ. ergo põt ꝑ solũ liberũ arbitriũ sine grã mereri. tenet cõsequẽtia ex hoc. ꝙ nõ imputat hoi culpã qđ vitare nõ põt. Assumptũ ꝓbant heretici autoritate bti Augu. qua dicit ꝙ volũtas est qua peccat ⁊ qua recte viuit. Et rñdens magister dicit scðm Augustinũ illã autoritatẽ in libro retractationũ glosasse. ⁊ dicit eã cũ additõe fore intelligendã. s. ꝙ volũtas qua peccatur ⁊ recte viuit nõ põt in bonũ dirigi. nisi ꝑ grãm dei a pctõ mũdato inuet. Secunda est. Si mãdata dei sine grã dei seruari non pñt. tunc aliq̃ nõ seruãtes ea nõ peccant. vt ptz de puulis natis in pctõ originali. sed cõsequẽs est falsuz. ⁊ cõsequẽtia ptz auoritate beati Augu. dicentis ꝙ nullus dz reputari reus ideo qz nõ fecit qđ facere nõ potuit. Et rñdens mgr dicit btm̃ Augustinũ hoc ṽbũ scripsisse cõtra manicheos q̃ posuerũt in homie duas eẽ naturas. vnã bonã. aliã malã. bonã a deo. malã ṽo a diabolo. qđ si ita eẽt tunc scðm illã malã naturã hõ nõ posset facere bona. nec vnq̃ posset bonũ velle. ⁊ tunc huiusmõi nõ esset sibi imputandũ ꝙ nõ faceret bonũ nec etiã ꝙ esset malus. Tertia ratio est ꝙ resurgere põt a pctõ sine grã. igit põt facere bonũ sine gratia. tenet consequẽtia. sz assumptũ ptz autoritate bti Augustini. qua dixit mutare volũtatẽ est in ptãte nrã. Et rñdens mgr dicit btm̃ Augustinũ itellexisse ꝙ q̃uis mutare volũtatẽ sit in ptãte nrã. hoc tamẽ est a deo ꝑ grãm. Quarta rõ ẽ hõ põt credere in deũ absq3 grã. igit ⁊c. ꝯseqntia tenet Antecedẽs ptz ꝑ btm̃ Augu. dicentẽ. ꝙ credere ⁊ velle est nrm̃. Et rñdit mgr dicẽdo ꝙ credere ⁊ velle dei eũ ꝑncipalr nrm̃ aũt ex cõsequẽti. Quinta rõ est. habere fidẽ est naturale hoi. igitur homo sine grã põt credere in deum ⁊ habere fidẽ. ⁊ ꝑ cõsequẽs bene facere. Et rñdit mgr dicens. ꝙ habere fidẽ est naturale hoi. ꝑ hoc nõ plus intendebat nisi ꝙ hõ esset scðm sua naturalia apt⁹ ad credendũ et diligendũ. ⁊ nihilominus credere ⁊ intelligere sine grã eẽ nõ pñt.

Tertia ꝓpositõ est hec Ex ꝑdictis cõstat oẽs hereticos illos errare. qui dicũt nos ad bonam dei auxilio non indigere. Hanc eñ ꝓpositõem mgr ponẽs dicit sñialr illos hereticos errare q̃ ponũt hoies ꝓpter malã naturã non posse vitare peccatũ cuiusmodi fuerunt manichei. et etiam alios qui ponunt hoies nõ posse peccare ꝓpter naturã bonam sicut iouiniani. qz ambe ille opiniones tollũt arbitrij libertatez. scðm quã vt tenet sententia catholica. hõ sp põt peccare ⁊ nõ peccare. Et tm̃ in spãli. Di. xxix.

Post hoc cõside.

p

Ista est distinctio. xxix. huius secũdi libri. In qua magister ostensa sufficiẽtia liberi arbitrij sine gratia in omnibus generaliter. Agit de eiusdẽ insufficientia in ꝑmis parẽtibus spãliter. Et tria facit Nã primo agit de grã quã adã in statu innocẽtie habuit. Secũdo de pena peccati ꝑ quã paradisuz amisit. Tertio inquirit an etiaz de ligno vite in statu illo comedit. Primũ facit a ꝑncipio distinctõis vsq3 ibi (In illius quoq3 peccati) Scðm vsq3 ibi (Potest aũt qri) Tertiũ vsq3 ad finẽ distinctõis. In spãli eñ magri sñia stat in tribus ꝓpositõibus. quarũ prima est hec. Primus hõ in statu innocẽtie nõ indiguit grã ad expellendũ maliciã sz et grã ⁊ caritate indiguit ad exercendũ iusticiam. Hãc eñ ꝓpositõem mgr ponens q̃rit duas q̃stiones. quarũ ꝑma est hec. Utrũ ꝑmus homo indiguit gratia in statu innocentie tã operante ꝙ cooperãte. Et rñdit ꝙ indiguit vtraq3 gratia. nõ tñ indiguit gratia ope

rante ſcdm omnẽ operandi eius modũ. Nã illa gratia operatur duobus modis ſcȝ liberando liberũ arbitriũ a malo. ⁊ ſeruitute peccati ⁊ ſcdm illũ modũ viȝ operandi gratia operante ꝑmus homo in ſtatu innocẽtie nõ indiguit. eo ꝙ ſine peccato erat. Alio modo operatur illa grã ꝑparando hoĩs voluntatẽ ad bonum. ⁊ ſcdm illã eius opatõem ꝑmus homo ipſa indiguit. cũ eius voluntas ꝑ ſe in bonũ efficaciter moueri nõ potuit. qḋ probat mgr̃ autoritate beati Augu. Secunda queſtio eſt. Utrũ primus homo in ſtatu innocentie habuit etiã virtutes. Et reſpondit ꝙ aliquibus videtur ꝙ non habuerit eas. qḋ hoc modo ꝓbant iuſtitiaȝ non habuit. quia ꝑceptum dei cõtempſit. prudentiã nõ habuit. qꝛ ſibi nõ ꝓuidebat. nec temperantiã habuit. qꝛ aliena petijt. nec fortitudinẽ qꝛ praue ſuggeſtioni nõ reſiſtit. Sȝ mgr̃ huiuſmõi ꝑſuaſioni reſpondens dicit. ꝙ licet Adaȝ qñ actualr̃ peccauit tũc illas ꝟtutes nõ hũit nihilominꝰ tamẽ habuit eas ante peccatũ. qḋ diuerſis ſanctorũ autoritatibus confirmat. Ex cuius q̃õnis ſolutõne pȝ ꝙ cõſtat ꝑmũ hominẽ in ſtatu innocẽtie virtutes habuiſſe quas peccando dicitur abieciſſe. Scḋa ꝓpoſitio eſt hec. Primus parẽs ꝓpter pcĩ indignitatẽ fuit de padiſo expulſus ⁊ ꝓhibitꝰ de ligno vite edere. ꝓpter qḋ poterat ſi ꝑ ſtetiſſet in eternũ viuere. Hãc ꝓpoſitõem mgr̃ inſinuans dicit. ꝙ ꝑmus homo in penaȝ ſui peccati excluſus eſt a loco voluptatis. ⁊ ab eſu ligni vite. per cuius vſum in eternũ poterat viuere. non quidẽ poſt peccatũ de ipſo edendo. ſed ante. Ubi ſoluens autoritatem Geñ. qua videt̃ innui ꝙ etiã poſt peccatum ſi de ligno vite comediſſet in eternũ vixiſſet. Et dicit ꝙ autoritas dicit. videte forte ne manũ ſuaȝ mittat ad lignũ vite. et viuat in eternum. que ſic gloſanda eſt. Uidete vos ãgeli ne cõmedat de ligno vite quo indignus eſt. De quo ſi ꝑſtetiſſet ꝯmediſſet ⁊ viueret in eternum. Et ſubdit ꝙ ad impediendũ reditum hominis in paradiſum appoſita eſt angelica et ignea cuſtodia. ſcȝ cherubĩ et flammeꝰ gladius atq̧ verſatilis. ne poſt peccatum pateat hominũ illuc acceſſus. Tertia ꝓpoſitio eſt hec. Licet ſit ꝓbabile adam in ſtatu innocentie cõmediſſe de ligno vite. tamen qꝛ frequenter eius vſum non habuit ĩmortalitatem non obtinuit. Hanc mgr̃ ꝓbans querit. Utrum ante peccatum etiã de ligno vite cõmederit, et ſi cõmederit quare non fuit factus ĩmortalis. Et reſpondens dicit. ꝙ cõmedit de ipſo ante peccatum. eo ꝙ oĩa ligna preter vnum ſibi ad vſum fuerunt conceſſa. ſed ex hoc non fuit effectus ĩmortalitatis. qꝛ non frequenter de ipſo guſtauit. Cum lignũ illud conferre ĩmortalitatẽ non potuerat niſi per frequentem eius vſum. Et tantum in ſpeciali.

Diſtin. xix.

A ſupioribus.

Iſta eſt diſtinctõ. xix. huiꝰ ſecũdi libri. In qua mgr̃ poſtꝙ egit de peccato ꝑmorũ ꝑntũ quo ꝑſona corrũpebat naturã. Incipit agere de pctõ paruuloꝝ quo natura corrũpit ꝑſonã. Et tria facit. Nã ꝑmo oñdit eẽ tale pctm̃ in genere. Secũdo manifeſtat ipſum in ſpẽ. Tertio rñdit q̃ſtioni ex dictis originate. Primũ facit a ꝑncipio diſtinctõis vſq̧ ibi (Quod diligẽter inueſtigandũ eſt) Scdm vſq̧ ibi (Ad hoc aũt) Tertiũ vſq̧ ad finẽ diſtinctõis. In ſpãli ſententia magiſtri ſtat in tribus ꝓpoſitõibus quarũ ꝑma eſt hec. Parentũ primoꝝ ꝑmũ originale actuale pctm̃ fuit mortale ⁊ ab eis in poſteros deriuatũ. Hanc mgr̃ intẽdẽs ꝓponit. ꝙ peccatũ ⁊ pena pcĩ in poſteros tranſeũt. ⁊ tale peccatũ dixerũt quidã eẽ pctm̃ actuale ipſiꝰ Ade. qḋ probat autoritate apl̃i dicentis. ꝙ peccatũ qḋ ꝑ vnũ hoĩem mũdum intrauit ſit inobediẽtia q̃ videt̃ eẽ pctm̃ actuale. vt dicit opinio iſta. Alij vero ſicut pelagiani dixerunt peccatũ qḋ in mũdũ intrauit ꝑ Adam etiaȝ eſſe peccatũ actuale. ſed nõ ipſius Ade ſed pctm̃ cuiuſlibet homis qḋ dicebant per Adã in mũdũ introductũ eſſe. nõ inductõne originis. ſȝ ſimilitudine ꝑuaricatõis. eo ꝙ ille vnus oĩbus exemplum reliquit. Sed illud non videtur bene cõſonũ. qꝛ dato ꝙ peccatum originale diceret̃ ſolũ exemplum peccati preſciti ad peccandũ. tunc deberet etiam dici. ꝙ tranſiret a demone in hoĩes qui primum exemplum peccandi reliquit. Et ipẽ tã ꝙ ꝑmus in poſteris a peccãtibus imitat̃. qḋ q̃a eſt incõueniens. iõ dicit mgr̃ eſſe tenẽdũ pctm̃ ab Adam tranſiuiſſe in poſteros nõ ſolũ imitatõis exẽplo. ſȝ ꝓpagatõis et origis vicio. qḋ ꝓbat ꝑ. b. Aug. aptẽ dicẽtẽ. ꝙ originale pctm̃ trãſiuit ab Adã ĩ oẽs ꝑ eiꝰ carnẽ viciatã ꝯcupiſcẽtõnalr̃ gñatos. Scḋa ꝓpõ eſt hec. Originalis culpa eſt quedã hitualis ⁊ vicioſa ꝯcupiſcẽtia excitãs in nobis contra

rōem deſideria. Hūc mgr̄ inſinuās dicit ꝙ peccatū p̄mi hoīs ē ſcōm ꝟitatē cl'pa a p̄mis ꝑntib⁹ ꝑ originē i poſteros traducta q̄ cl'pa ñ ē act⁹ hoīs, ſꝫ q̄dā hitualis ⁊ vicioſa cōcupiſcētia excitās in hoīe mala deſideria, q̄ q̄nq̄ꝫ in ſacra ſcriptura a ſanct[is] doctorib⁹ noīat languor nature. q̄nq̄ꝫ lex mēbroꝝ, q̄nq̄ꝫ fomes pctī· q̄nq̄ꝫ lex carnis, q̄nq̄ꝫ tyrānus, q̄nq̄ꝫ cōcupiſcētia vl' ꝯcupiſcibilitas, Poſtea ſoluit duas difficultates cuiuſdā heretici iuliani. ſ. q̄rētis. Primo quō pctm̄ originale ſubitret ꝑuulos, cū nec ipſe genit⁹ nec generās peccet nec cōditor. Et r̄ndit ſcōm be. Aug. ſnaliter dicētē. ꝙ odioſa p̄mi ꝑntis iobediētia ē cauſa q̄re in nobis nata eſt fomes pctī ⁊ cōcupiſcētia. Scōo q̄ſiuit. an illud pctm̄ ſit a natura vl' a volūtate. Et r̄ndit ſnālit dicēs. ꝙ lꝫ pctm̄ originale ſit i nobis neceſſariū. tm̄ in ꝑmo parēte q̄ ipm traduxit fuit volūtarium.

Tertia ꝑpō ē hec. Oēs q̄ deſcēdūt ab adā ꝑpagatōis lege fuerūt in lūbis ei⁹ ſemiāli ſeu materiali rōe. Hāc mgr ꝓbās q̄rit. quō in Adā potuerūt oēs hoīes ſcōm carnē eē. cū nec tot athomi in ipo eē potuerūt quot hoīes ab ipo pceſſerunt. Et r̄ndēs dicit. ꝙ oēs hoīes materialr̄ ⁊ cāliter in ipſo fuerūt, q2 aliq̄d ab ipſo deciſuꝫ ē, a quo ſine alteri⁹ additōe ꝑ ſolā multiplicatōeꝫ materia in ſeipam corp⁹ filij ei⁹ generatū ⁊ auctū ē. ⁊ ſic ꝑ ſimile ꝑ deciſioneꝫ factā in poſteros gen⁹ hūanū mltiplicatū ē. ita ꝙ nihil oīno exteri⁹ adueniēs tranſit in veritateꝫ hūane nature. q̄ꝺ ꝓbat p̄mo auctate euāgelij dicētis. Oīe q̄ꝺ itrat in os in ventrē vadit Scōo ꝑ hoc ꝙ oēs in reſurrectōe hēbunt q̄titatē ꝑfectā ſine alteri⁹ materie additōe. Ex iſtis tn̄ nō negat mgr ꝙ alimentū trāſeat in carnē ſꝫ negat ꝙ trāſeat in hūane nature ꝟitatē. Et tm̄ in ſpāli. Di. xxxi.

Hnc ſupeſt inue.

Iſta eſt diſtin. xxxi. h⁹ ſecūdi li. In qua mgr poſtq̄ egit de equiditate pctī originalis, Agit de ipſi⁹ traductōne, ⁊ tria facit. Nā p̄mo agit de mō quo trāſfunditur. Scōo de cā q̄re traducit̄. Tertio de rōne noīs q̄ꝺ ſortit̄. Primū vſq̄ ibi (Hic ſolet q̄ri) Scōm vſq̄ ibi (Iā oñſum) Tertiū vſq̄ ad ſinē diſtictōis. In ſpāli ſnīa mgr̄i ſtat in trib⁹ ꝑpōibus. quaꝝ p̄ma ē hec. Per carnē qua vicioſa ꝯcupiſcētia ꝯcipit̄ ⁊ aīe vnit̄ ⁊ non ꝑ animam peccatum originale traducitur.

Hanc magiſter inſinuans querit. Utrum peccatuꝫ originale traducitur a parētib⁹ in filios ſcōm ſolaꝫ carnē vl' ſcōm ſolam aīaꝫ vel ſcōm vtrūq̄. Et reſpondens dicit quoſdam fuiſſe opinatos ꝙ peccatum originale traducitur ſcōm animam ponentes animaꝫ ex traductōne incipere exemplum. ita ꝙ ſicut in generatione prolis caro filij ſubſtantialiter de carne patris trahitur. ita etiaꝫ anima filij de anima patris eſſentialiter generaretur. Sed iſtam opinionem magiſter reſpondens tanꝙ fidei catholice contrariam, eo ꝙ peccatum non ſcōm animam ſed ſcōm carnem ſolam a parentibus trahitur. Nam in feruore libidinis concipitur caro in corpus formādo et in corrupta polluitur. Et cuius contractu anima cum infunditur contrahit maculam qua et ipſa polluitur. et ſic dea eſſet vicij concupiſcentie; q̄ꝺ dicitur peccatum originale. et dicitur manere in carne non quideꝫ ſicut in ſubiecto ꝓprio cum caro non poſſit eſſe ſubiectum culpe. ſed ſicut in cauſa ſeu virtualiter in carne contentum. Iſtas ſententias ꝓbat magiſter autoritatibus beati Augu. et Ambroſij. Secunda propoſitio eſt hec. Peccatum originale quidaꝫ defectus et fomes peccati eſſe aſſeritur quo anima carni vnita inſicitur. Hanc magiſter ꝓbans querit. Utrū talis carnis infectio ſit culpa vel pena. ⁊ ꝙ nō ſit culpa ꝓbat per hoc ꝙ eſt in ſubiecto irrōali in quo culpa eſſe nō pōt. ꝙ etiā nō ſit pena ꝓbat ex hoc ꝙ penalitatib⁹ cōiter nō cōnūerat̄. Et reſpōdit dicēs. ꝙ ſit quidā carnis defect⁹ ⁊ pollutio, q̄ recte vicium ſiue carnis corruptio nūcupari pōt. Que q̄deꝫ feditas in carne ad cōiunctōem fore approbatur. q̄ꝺ ex hoc ptꝫ ꝙ aīa dū infundit̄ ex corpis corruptōne macular̄. Et ſubdit nō miruꝫ eſſe filios peccatū originale cōtrahere a ꝑntib⁹ iā mundatis. ſicut nō miramur ꝙ ab hoīe circūciſo naſcit̄ hō ꝑpuciatus. ⁊ ex grano ꝺpurato creſcunt grana paleis circūſepta. Tertia ꝑpoſitio eſt hec. Igit̄ vocatur pctm̄ originale. q2 contrahitur in ortu ex libidine. Hanc mgr ꝓbans dicit ꝙ illud pctm̄ igit̄ dicitur originale. q2 ex vicioſa lege originis noſtre quo concipimur cōtrahitur. ſeꝫ ex carnis ſeminali cōmixtione cum feruore libidinis. et q2 ſolus xp̄us talem libidinem non habuit. ideo ſolus peccatum originale non contraxit. Et tātum in ſpeciali.

Diſtinctio.xxxij.

Vonaz ſupra

Jſta ē diſtictio triceſima ſecūda huiꝰ ſecundi libri. In q̄ magiſter poſtq̄ egit de peccato originalis q̄ditate et traductione: agit de eiꝰ remiſſione. Et tria facit. Nā primo oſtendit quomō peccatum per baptiſmū remittit. Secundo qualiter a deo cauſat. Tertio qualiter ad volūtatē compat. Primū vſq; ibi. (Preterea queri ſolet) Secundū vſq; ibi (Illō etiā nō) Tertiū vero vſq; ad finem diſtinctionis. In ſpeciali ſententia magiſtri ſtat in tribus ꝑpoſitionibus Quarū prima eſt hec. Quāuis i baptiſmo remaneat cōcupiſcentia gratia exercicij vt pena eius. tñ ptās libidinis ꝑ gratiā xpi minuitur ne regnet vt culpa. Hanc magiſter probans querit duas q̄ſtiones: quaꝝ prima eſt. Quō peccatū originale ꝑ baptiſmū remittatur. cū cōcupiſcentia remaneat in baptiſmo etiā et poſt baptiſmū. Et reſpōdens dicit q̄ hoc eſt ideo. q2 poſt baptiſmū cōcupiſcentia minuit. eo q̄ regnare et dn̄ari ꝓhibet et reatus ꝑ grām baptiſmi tollit. Unde ſicut peccata actualia et ſimilia. vt homicidiū et ſimilia. trāſeunt actu et remanent reatu. ſic econtra ē de pctō originali qō in baptiſmo tranſit quantū ad reatū, ſed manet actu inquātū concupiſcentia manet. Secunda queſtio eſt. Utrū caro purget i baptiſmo a feditate ſua quā libidinoſa cōcupiſcētia cōtraxit. Et rn̄dit q̄ ſcōm aliquos nō ſolū aīa. ſed etiā caro a ſua feditate i baptiſmo purgat eo q̄ aliq̄ vt dicūt ad illā purgatione ordināt. ſcōm alios xō ſolū purgat feditas aīe. et nō carnis, ꝛ q̄ iſtaꝝ opinionū verior ſit magiſter nō determinat. ſed procedit in q̄ſtione. Scda ꝓpoſitio eſt hec. Pena qua iuſte punit poſt baptiſmū pctōꝛ deus ipe eſt pricipalis cōditor et ipator. Hāc magiſter probās q̄rit duas q̄ſtiones: quaꝝ p̄ma eſt. Utrū originalis ꝯcupiſcētie deus ſit cā. Et rn̄dens dicit q̄ ſic Nā cōcupiſcentia illa q̄ pꝰ baptiſmuz adhuc manet ē pena tm̄. et q̄ ē ante baptiſmū eſt et pena et culpa. Inquātū ergo ē pena ē a deo auctore tanquā iuſte iflicta. Inquatū aūt culpa ē. ſic a diabolo ē: et a p̄mo hoie peccante Secūda queſtio ē. Quare peccatuz originale imputat aīe. que tm̄ eius ꝯtractionem vitare nō poteſt. Et rn̄dit q̄ hoc nō fit ideo; q2 aīa delectet carni infecte cui ea īfundit. q̄uis tm̄ hoc quidā dixerūt. ſed ꝑuenit ex peccato primi parētis. Cuꝰ aīa peccatrix efficit carnem corruptibilē et peccatricē. q2 ſi eſſet ex delectatione aīe qn̄ carni vnit ſeu infundit: tunc nō eſſet originale peccatum: ſed magis actuale. Tertia ꝑpoſitio ē hec. Quāuis originale peccatū ſit malū neceſſariū. eo tm̄ q̄ a p̄ma hoīs volūtate ꝑueniſſe tenet dicitur voluntarium Hāc magiſter probans q̄rit q̄tuoꝛ q̄ſtiones. Prima ē. Utrū peccatū originale ſit voluntariū. vel neceſſariū. Et rn̄dens dicit. q̄ ſit neceſſariū. eo q̄ vitari nō pōt. Etiā eſt voluntariū eo q̄ a voluntate p̄mi hoīs ꝓceſſit. Secūda q̄ſtio eſt. Quare deus aīam carni infudit. per quā p̄ſciuit eā eſſe maculādā. Et reſpondit q̄ hoc iō fecit vt ſaluet ꝓpagationis hūane inſtitutio. Uel dicit q̄ hoc remittendū eſt diuinoꝝ iudicioꝝ altitudini. Tertia q̄ſtio eſt Utruz aīa dum corpi infundit ſit talis q̄lis a deo creatur. et rn̄dit q̄ nō ſit oīno talis. q2 a deo creat mūda: ſed ex ꝯiūctione ad carnez maculā cōtrahit. Quarta queſtio eſt. Utruz oēs aīe ſint ſimpliciter equales a deo create. ꝛ rn̄dit q̄ nō. q2 ineq̄lia naturalia receperūt in ipſaꝝ creatione ſicut et angeli. qō magiſter ꝓbat diuerſoꝝ ſanctoꝝ autoritatibꝰ. et tantū in ſpeciali.

Diſtinctio.xxxiij.

Redictis addic

Jſta eſt diſtinctio triceſima tertia huius ſecundi libri. In qua magiſter poſtquam egit de peccati originalis quiditate traductione et remiſſione: agit de eius in poſteros augmētatiōe. Et tria facit. Nā primo inq̄rit an oīa pctā parentuz ꝑuulis īputant. Secūdo an peccatū Ade fuerat grauiꝰ ceteris pctīs. Tertio an pctā parētū etiā puniātur i filijs. Primū facit a principio diſtinctōis vſq; ibi (Hic queri ſolet) Secūdū vſq; ibi (Et licet pctīs) Tertiū vſq; ad finē diſtinctōis. Et tm̄ in generali. In ſpeciali ſentētia magiſtri ſtat in tribꝰ ꝑpoſitionibus. Quaꝝ p̄ma eſt hec. Quāuis primis parētibꝰ plura poſſunt peccata aſſignari. tm̄ paruulis p̄ciſe vnū peccatū imputatur et nō plura originalia. Hanc magiſter ꝓbās querit. Utrū actualia pctā alioꝝ parētū imputet filijs ſicut peccatū p̄mi parētis. Et arguitur q̄ ſic. Primo per autoritatem. Exodi.xx. vbi dicit q̄ deus viſitat peccata p̄ris in fili-

os vſqꝫ ad tertiā et quartā generationē. vbi
etiā ſeq̄ videt̄ ꝙ plura peccata cōtrahunt̄ ab
origine ꝙ̄ vnū. Qđ cōfirmat ꝑ illud. p̄s. Ec-
ce enī in iniq̄tatibꝰ cōceptꝰ ſū. et in ⁊c. Ubi pec-
catū originale exp̄mit̄ pluraliter. Deinde ar-
guit in cōtrariū. Nā ſi peccata parentū ꝑuuli
cōtraherēt ab origine ſeq̄retur ꝙ pena par-
uuloꝝ in huiuſmodi ſolū moꝛētiū nō eēt mi-
tiſſima. Cuius tñ oppoſitū dicit. Auguſti.
Et magiſter ad q̄ſtionē reſpondēs dicit pec-
cata actualia alioꝝ et etiā p̄moꝝ parentum
nō cōtrahere paruulos ab origine. Et ꝙ̄uis
q̄dā autoꝛitates bti auguſtini videntur hoc
ſonare. tñ btūs Auguſtinꝰ nunq̄ īuenit̄ hoc
determinatiē poſuiſſe. Nec obſtat dictū pſalmi-
ſte allegatū. q2 ſcđm morē ſacre ſcripture ali-
q̄n ſignificare exp̄mit̄ pluralit̄ et ecōuerſo cu-
ius exēpla patēt in textu. Vñ patet ꝙ nulla
peccata parentū filijs īputant̄. niſi q̄ ab eis
ꝑ originē cōtrahunt̄. Scđa ꝓpoſitio ē hec
Peccatū inobediētie p̄moꝝ parentū nō fuit
grauiſſimū oīm peccatoꝝ. Hanc magiſter ꝓ-
bans q̄rit vtrū peccatū Ade fuit grauius ce-
teris pctīs. Et r̄ndit ꝙ ꝙ̄uis quibuſdā ſic vi-
deatur eo ꝙ totam naturaȝ corrumpebat et
maius nocumētū ꝙ̄ qđcunqꝫ aliud peccatū
inferat. Teneri tñ pōt ꝙ ceteris oībus graui-
us nō fuit. eo ꝙ nō fuit grauiꝰ pctīs in ſpūm
ſanctū. ꝙ patet ex hoc qđ Ade ſuū peccatū ē
remiſſū. ſed peccatū in ſpūmſanctū nō remitti-
tur in hoc ſeculo. neqꝫ in futuro. Et ꝙ peccatū
Ade totā naturā corrumpebat hoc non fuit
ratione ſue grauitatis. ſed ideo q2 ab homīe
cōmittebat̄ in quo tota natura ſimul exiſte-
bat. intulit etiā plura et maioꝛa mala ꝙ̄ alia
peccata ſequētia. nō quātū ad penā eternam
ſed ſolū quātū ad multiplices defectus ex ip-
ſo plus ꝙ̄ ab alijs peccatis ſecutos. Tertia
ꝓpoſitio eſt hec. Peccata parentū minime
in filijs puniūtur. niſi q̄bus eos imitando ſe-
quūtur. Hāc magiſter ꝓbans querit. quomͦ
peccata parentū in filijs viſitent̄. cū tñ dicat̄
in ezechiele. Filius nō poꝛtabit iniquitatē pa-
tris. Et reſpondit ꝙ ſolū illa peccata parentū
viſitent̄. id eſt puniunt̄ in filijs in quibꝰ filij
ſuos parētes imitāt̄. Sȝ ī ezechiele ſolū loq̄t̄
de his pctīs in q̄bꝰ filij paterne malicie imi-
tatores nō exiſtūt. Et tñ ī ſpāli. Di. xxxiij.

Poſt predicta de

Iſta eſt diſtinctio triceſima quar-
ta huius ſecundi di libri. In qua magiſter
poſtquam egit de peccato actuali p̄moꝝ-
rum parentum quo perſona corrumpit na-
turam. et de peccato originali quo natura
corrumpit perſonam. Incipit agere de pec-
cato actuali adultoꝛum: quo ꝑſona corrum-
pit ſeipſam. Et tria facit. Nā primo īquirit a
quo ſit malū Secundo in quo ſit ſubiectatū
Tertio infert quoddā ſequēs correlariū. pri-
mū facit vſqꝫ ibi. (Omiſſa origine mali.) Se-
cundū vſqꝫ ibi. (Ideoqꝫ in his cōtrarius.)
Tertiū vſqꝫ ad finē diſtinctionis. In ſpecia-
li ſententia magiſtri ſtat in tribꝰ ꝓpoſitionibꝰ
quaꝝ p̄ma eſt hec. Malū p̄mū quo deturpa-
tus fuit p̄mꝰ homo nō ꝓceſſit neqꝫ origina-
batur niſi a bono. Hāc magiſter ꝓbās dicit ſē-
tentialiter ꝙ creature rationalis primū pec-
catū pꝛopꝛie nō habuit cauſam efficientē. ſȝ
voluntatē obliquā cōtra regulā iuſtitie de-
fectiue eligentem. Nam dicit ꝙ origo et cau-
ſa p̄mi peccati nō fuit malū. ſed tñ natura
bona et incorrupta. ſed alioꝝ maloꝝ id ē pec-
catoꝝ ſequentiū extitit p̄ma voluntas ma-
la. nā iſte fuit ordo ingreſſus mali in mundū
q2 bona natura fuit cauſa p̄me volūtatꝭ ma-
le. et prima volūtas mala cauſa fuit ſequen-
tiū prauaꝝ voluntatū et maloꝝ opeꝝ. Unde
patet ꝙ origo et prima cauſa peccati fuit
bonū proxima autē et ſecundaria cauſa fuit
mala volūtas que ortū habuit a bono. ⁊ hec
pꝛobat autoꝛitate beati Auguſtini in enche-
ridion. Secūda ꝓpoſitio eſt hec. Tam ma-
lū culpe ꝙ̄ malū pene nō poteſt eſſe niſi ſub-
iectiue ſit in re bona. Hanc magiſter probās
dicit ꝙ ſubiectū mali nō niſi res bona eē po-
teſt. Nā malū nihil aliud eſt ꝙ̄ corruptio bo-
ni. cū ergo vbi nō eſt bonū nō poſſit eſſe pri-
uatio boni. cōſequēs eſt malū nō niſi in bo-
no ſubiectari. vnde ſicut moꝛbi et vulnera re-
quirūt corpoꝛa in quo ſunt vt in ſubiecto. ſic
malum eſt in re bona. vt in ſubiecto. Unde
concludit ꝙ cuȝ dicit̄ homo malus. idem eſt
ac ſi diceret̄ bonū malū. et hoc cōfirmat au-
toꝛitate beati Auguſtini. Tertia ꝓpoſitio eſt
hec. Ex quo fallit̄ dialecticoꝝ regula que dicit
ꝙ in eadē re nō poſſunt ſimul et ſemel exiſte-
re cōtraria. Hāc magiſter ꝓbans dicit ꝙ bo-
nū et malū ſunt ſimul in eodē. eo ꝙ malum
in bono ſubiectat̄. et malū a bono originat̄:
qđ nō poteſt dici de alijs ꝯ̄rijs. puta albo ⁊
nigro. dulci et amaro. poſtea ſoluit q̄dā du-

biū. nā ſuperius dictū fuit q̄ dicere hominez malū: eſt dicere bonū malū. et p̄ hoc hō incideret ſententiā ꝓpheticā qua dicit. ve qui dicitis bonū malū et malū bonū. Qđ ſoluit ex verbis Aug. dicētis. q̄ cauſa qua bonus fit malus. puta fornicationē vel aliud hmōi dicere bonā: hoc ē īcidere ſententiā ꝓphete. ſed hoīem q̄ natura eſt bon⁹ dicere malū ꝓpter viciū ꝓphe nō cōtrariat. Et tm̄ in ſpeciali de ſententia hui⁹ dſtinctōis. Diſtinc. xxxv.

Eſt hec viden

Iſta ē diſti. xxxv. hui⁹ ſecūdi libri. In qua magiſter oſtenſa cauſa mali ſeu peccati. agit de ipius peccati quiditate. Et tria facit. Nā p̄mo poīt ſecūdariā pc̄i diffinitionē. Secūdo oñdit diuerſam de ipo opinionē. Tertio ſubdit multiplicē cōtra veritatē obiectionē. Primū vſq₃ ibi (quo cōtra diuerſitatis.) Scd̄3 vſq₃ ibi. (Quidā autem.) Tertiū vſq₃ ad finē diſtinctionis. In ſpāli ſnīa magr̄i ſtat in trib⁹ ꝓpoſitionibus: quaꝝ p̄ma eſt hec. Peccatuz diuerſimode a diuerſis doctoribus diffinit. Hāc probans magiſter ponit tres pc̄i diffinitōes. Prima eſt. b. Au. in ep̄la ad fauſtū. di. q̄ peccatū eſt dictū vel factū vel cōcupitū cōtra legem dei. Secūda eſt eiuſdē alibi dicētis q̄ peccatū ē voluntas retinēdi vel cōſequēdi qđ iuſtitia vitat. Quaꝝ vtraq₃ ſolū cōuenit pc̄tis actualibus mortalib⁹ et nō venialib⁹: ſed p̄ma harum conuenit pc̄tis put tam in exteriori actu q̄ iteriori exiſtunt. Scd̄a diffinitio pc̄i ꝑut ſolū per actū interiorē cōmittunt. Tertia diffinitio eſt. b. Ambro. i li. ſuo de paradiſo vbi dicit q̄ peccatū ē p̄uaricatio leg͡ diuie ⁊ celeſtiū inobediētia p̄ceptoꝝ. Et ſubdit q̄ p̄ primā et tertiā pc̄i diffinitōes tā actus interior q̄ exterior oñditur eſſe peccatū. ſ3 per ſcd̄am tm̄ actus iterior oñditur eſſe peccatū. Secūda ꝓpoſitio eſt hec. Quāuis peccatū ſimil'ſit tā in actu interiori q̄ exteriori. principali⁹ tm̄ cōſiſtit et reperit in actu interiori. Hāc magiſter ꝓbans dicit diuerſas opiniones fore circa hoc. Nā aliq̄ dixerūt peccatū ēē in actu interiori tm̄. Alij dixerūt q̄ nec in voluntate interiori nec actu exteriori conſiſtat. quoꝝ rō fuit hec. nā volūtas et act⁹ ei⁹ hn̄t entitatez cū g° pc̄tm̄ nihil ſit ſcd̄3. b. Aug. ſup iohēm vr̄ q̄ nec volūtas nec act⁹ ei⁹ poſſit ꝓpe dici pc̄tm̄: ſ3 magr̄ dicit. q̄ ſane credēdū ſit q̄ peccatū ꝯſiſtit tā in actu ext̄iori q̄ interiori. p̄ncipali⁹ tm̄ in actu interiori eo q̄ ſic fruct⁹ ex arbore ꝓcedūt. ſic mala exteriora ꝓcedūt mala iteriori volūtate. Tertia ꝓpō eſt hec. Huana volūtas et ei⁹ act⁹ īquātū ſunt. quedā bona ſunt. inquātū vero ſunt cōtra legē dei: nihil ſunt. Hāc magiſter ꝓbās dicit quoſdā beatū Aug. in hoc fuiſſe ſecutos dicēdo volūtatē et ei⁹ actū inquātū ſūt: eſſe quedā bona. Inquātum vero ſunt cōtra legez dei: nihil eſſe. Qđ ꝓbat p̄ hoc. q2 om̄e qđ a deo eſt bonū ē. q2 alias de⁹ nō eſſet ſūme bon⁹. cū g° voluntas et ei⁹ act⁹ a deo ſint. q2 alias caſualiter tā q̄ ad dei ꝓuidentiā nō ꝑtinētes cōtingerent qđ ē incōueniēs. ergo oport3 dicere q̄ tā volūtas q̄ act⁹ ei⁹ inq̄tū ſūt: bona ſunt et a dō Poſtea ꝯ illā ſententiā obijcit tripl'r et ſoluit. Primo ſic. Si oīs act⁹ volūtatis eſſet a deo ſequeret ex hoc q̄ adulteriū. homicidiū: et ſic de alijs eſſent a deo. eo q̄ act⁹ ſunt voluntatis Et rn̄dens ad hoc dicit q̄ adulteriū. homicidiū et hmōi n̄ noiant p̄ſe act⁹ quoſdā. ſ3 etiā quorūdā actuū difformitates. et q̄tu3 ad hoc nō ſūt a deo. Scd̄o obijcit ſic. Peccata omiſſiōis īportāt p̄uatōes. et negatōs. ſ3 p̄uatōes et negatōes nō ſūt a dō. ergo tales act⁹ nō ſunt a deo. Et rn̄dit q̄ i oī pc̄tō omiſſionis intelligit aliq̄s act⁹ volūtatis poſit⁹. ſicut declinare a bono et non velle credere in xp̄m et cōſimilia pc̄tā omiſſionis q̄ ſunt declinatōs quedā a bonis ponūt aliquos reales act⁹. ſc3 volūtatē. et ꝓpoſitū mali. et p̄ cōſequēs nō ſunt oīno nihil. vt obiectio predicta intēdit. Tertio ſic. Peccatū inquantum peccatum eſt corruptio penalis. ſ3 oīs pena eſt a deo. ergo peccatum eſt a deo. Cui obiectioni magiſter rn̄dens dicit. q̄ pc̄tm̄ inquātū pc̄tm̄ eſt. nō ē corruptio paſſiua. cuiuſmōi eſt pena. ſ3 eſt corruptio actiua que nihil ē. et q̄ nō eſt a deo. q2 alias ſequeret deū eſſe cauſam mali. Poſtea declarat hoc a ſimili q̄ corruptio actiua nihil ſit. q2 abſtinētia cibi nihil eſt. et tm̄ corrūpit corpus. Similiter ſic peccatum nihil eſt. tamen corrumpit animam ſpoliando eam a gratuitis et vulnerat animam in naturalibus. et hoc tam quo ad animam quam a deo elōgat: q̄ quo ad corpus quod immortalitate priuat. Unde concludit corruptionem actiuam eſſe peccati eſſentiam. paſſiuam autem peccati effectum et penam. Et tantum in ſpeciali. et cetera.

Diſtinctio.xxxvi.

Ciendū tamen

Jſta eniꝫ eſt diſtinctio triceſima-
ſexta huius ſecundi libri. Jn qua
quidem magiſter recitatis opinionibus di-
uerſis circa pcti quiditatē oſ̄ndit quādaꝫ pcti
diuerſitatē. Et inq̄rit qualiter vnuꝫ pctm̄ ſit
pena alterꝰ. Et tria facit. Nam p̄mo tractat
opinionē alioꝝ. Secūdo āuectit ꝓpriā inten
tionē. Tertio remouet quādā dubitatōnem.
Primū eniꝫ facit a principio diſtinctōis vſqꝫ
ibi (Jn nullo tm̄ preiudiciū) Secūduꝫ vſqꝫ
ibi (Jllud aūt diligenter) Tertiuꝫ vero vſqꝫ
ad finē diſtinctōnis. Jn ſpeciali vero magri
ſentētia ſtat in tribꝰ ꝓpōibꝰ. quarū prima eſt
hec. Scriptura vnū pctm̄ fore penā alterius
cōcedit inq̄ꝫtum ab alio cauſaliter procedit.
Hāc eni ꝓpōeꝫ magr̄ ponēs dicit q̄daꝫ pctā
eſſe alioꝝ pctōꝝ penas. qđ ꝓbat vtriuſqꝫ te-
ſtamenti autoritatibꝰ diuerſis. inter q̄ ponit
autoritatē bti Grego. qua dicit pctm̄ q̄ꝫcito
ꝑ penitentiā nō delet̄: aut pctm̄ aut pēa pcti
ē: aut pctm̄ ⁊ cauſa pcti eſt: aut pctm̄ aut cā
aut pena pcti eſt ſimul. Poſtea mouet circa
materiā hāc quandā dubitationē: querendo
Utrū pctm̄ inq̄ꝫtuꝫ pctm̄ ſit pena pcti. Et ar
guit ꝙ nō. Nā ſcđm btm̄ Augu. oīs pēa pec
cati iuſta eſt ⁊ iuſte fit. ſi ergo pctm̄ inq̄ꝫtum
peccatū eſſet pena pcti: pctm̄ iuſte fieret: qđ
nō eſt verū. Et reſpōdēs dicit. ꝙ effectꝰ pcti
cuiuſmodi eſt corruptio pctm̄ ſeq̄ns: eſt pe
na pcti: ſed nō pctm̄ inq̄ꝫtuꝫ pctm̄ Et ſubdit
Licet oē pctm̄ ſcđm iſtū ſenſuꝫ: eo ꝙ quedā
corruptio ſit: ſit pena. tm̄ ñ oē pctm̄ ꝑot dici
pena pcti: ſed illud ſolū đr pēa alterꝰ pecca-
ti qđ cauſat̄ ab alio: cū ſolū effectꝰ pcti ſcđm
ꝑmiſſa ſit pena pcti. Secūda ꝓpō ē hec.
Uentati in nullo p̄iudicat quedā pctā nō ſo
lū cauſaliter ſed etiā eſſencialiter eſſe alioꝝꝫ
penas. Hāc eniꝫ ꝓpōeꝫ magr̄ ponēs finalit̄
eiꝰ aſſerit rōnem. qꝛ quedā pctā eſſentialiter
aīam puniūt. i. actiue corrūpūt penā infligē-
do. Qđ probat per btm̄ Augu. dicentē. ꝙ re
bellio carnis ad ſpm̄ q̄ eſt pctm̄ ſit pena. Et
cōfirmat̄ hoc idē ꝑ hoc ꝙ quedā ſpiritualia
pctā pena dicunt̄. ⁊ ꝙ penalē paſſioneꝫ hn̄t
eis annexā: ſicut ira. inuidia. ⁊ ſimilia. Attm̄
dicit ꝙ paſſio illa eis annexa non debet dici
pctm̄. Tertia ꝓpō eſt hec. Ex ſcripture tra
bitur veritate aliqua peccata fieri neceſſitate
Hanc eniꝫ ꝓpoſitiōem probās dicit notādū
eſſe. ꝙ licet btūs Augu. dicat quedā peccata
fieri ex neceſſitate: beatꝰ tamē Hieronimꝰ di
cit ſemꝑ eſſe in homīs poteſtate poſſe pecca
re ⁊ nō peccare: nō tamē ſibi inuicem ꝯtradi-
cūt. quia btūs Auguſtinꝰ loquit̄ de peccatis
venialibꝰ: Hieronimꝰ vero de peccatis mor-
talibꝰ: ſuppoſito tamē gratie adiutorio. Uel
beatꝰ Auguſtinꝰ loquit̄ ſcđm ſtatuꝫ homīs
poſt peccatū. Beatꝰ vero Hieronimꝰ loquit̄
de peccatis homīs ſcđm ſtatū eiꝰ ante pctm̄
Et ſubdit recapitulando predeterminata: di
cēs: quoſdā actus eſſe ex ſuo genere bonos:
vt reficere eſurientē ⁊ cōſimiles. quoſdā aūt
ex ſua cauſa vl' ex fine: vt q̄ ꝓcedūt ex bona ⁊
ordinata volūtate homīs. ⁊ illi perfecte bo-
ni iudicant̄. Et tm̄ in ſpeciali. Di. xxxvij.

Unt aūt et alii.

Jſta eniꝫ ē diſtinctio. xxxvij. huiꝰ
ſecūdi libri. Jn qua quidē diſtin-
ctōne magr̄ oſtēſo quō vnum peccatū ſit pe
na alterꝰ īquirit. hic conſequēter qualit̄ ac-
tor maloꝝ ſit deꝰ. Et circa hoc tria facit. Nā
primo ponit quandā opinionē. Secūdo eiuſ
dē opinionis cōfirmatōnem. Tertio redit ad
ſui intentōis expſſionē. Primū facit vſqꝫ ibi
(Ex quo colligit̄) Scđm vſqꝫ ibi (Cū igit̄
oēs) Tertiū vſqꝫ ad finē diſtinctōis. Jn ſpe
ciali ſententia magiſtri ſtat in tribꝰ propoſi-
tionibꝰ. quaꝝ prima eſt hec. Aliqui volūt aſ
ſerere volūtatē malā ⁊ actū eiꝰ malū nullate-
nus a deo ꝓcedere. Hāc magiſter ponēs di-
cit vt ſupra dictū fuit quoſdaꝫ opinari ꝙ vo-
luntas mala ⁊ actꝰ eius nec bona ſunt nec a
deo ſunt. etiā quacūqꝫ ratōne. cōfirmātes di
ctū ſuū per illud Johānis. i. Sine ipſo factū
eſt nihil. i. pctm̄. Ratio aūt cōtrariū opinan-
tiū ſcꝫ Augu. fuit iſta vt ſupra dictū eſt. ꝙ ſi
talia a deo eſſent inq̄ꝫtuꝫ ſunt: eo ꝙ inq̄ꝫtum
ſunt bona ſunt. Hoc ſoluentes dicūt ꝙ iſta
propoſitio. Omnia que ſūt: inq̄ꝫtuꝫ ſunt bo
na ſunt: ſolū habet veritatem in his que na-
turale ⁊ ſubſtāciale eſſe habēt. quale eſſe pec
cata nō habent. Secunda propoſitio eſt
hec. Nihil cuiuſmodi ſunt peccata deꝰ inde
bite ponitur eſſe cauſa. Hanc magiſter pro-
bat duabus rationibus. quarum prima eſt
hec. Jllud per quod homo fit deterior nō eſt
a deo: ſed per peccata homo fit deterior: er-
go. ⁊c. Jteꝫ ſic. Nihil deus nō eſt auctor: cū

ergo peccatũ ſit nihil. vt dicitur Johãnis.i. ergo ipſum non eſt a deo. vt dicat opinio. Et magiſter vtramq; opinionẽ. ſcilicet illã que dicit peccatũ eſſe a deo: inquantũ eſt actus q̃dam. et illã que dicit peccatũ nullo mõ eſſe a deo reliquit indeterminatã cõmittens ipſas diligentie lectoꝝ. Tertia ꝓpoſitio ẽ hec. Secũdũ cõcordẽ ſctõꝝ doctoꝝ ſniam hereticũ ẽ dicere deũ eſſe per ſe cauſam aliciuꝰ mali culpe. Hanc magiſter ponens dicit deũ tm̃ poſſe eſſe cauſam mali pene. Unde Amos. iij. dicit. Non eſt malũ in ciuitate quod nõ facit dñs. Et yſaie. xlv: Ego ſum dñs creans malũ et faciens bonũ. que ꝓpoſitões veritatem non haberẽt. niſi deus eſſet auctor mali pene Cõtra quã ſententiã magiſter arguit per illõ ſapiẽtie .i. Deus mortẽ non fecit. que tamẽ ẽ quoddã malũ pene. Ad quod reſpondens dicit. ꝙ illã ſcripture auctoritatẽ eſſe intelligendã. ꝙ ds peccatũ illud nõ fecit. ſʒ malũ culpe qd ẽ cauſa mortis: ita ꝙ noĩe effectꝰ ſignificet ibi cauſa. Et tantũ in ſpeciali. Di. xxxviij.

Eſt ꝓdicta de.

Iſta eſt diſtinctio. xxxviij. huius ſecũdi libri. In q̃ magiſter poſtq̃ egit de pctõ actuali ſcdʒ ſe. ĩcipit agere de peccati radice. ſcʒ de volũtate que eſt radix peccati. et tria circa hoc facit. Nã primo agit de volũtatis rectitudine et puerſitate. Secũdo de voluntatis et intẽtionis diuerſitate. Tertio de volũtate finis. et eoꝝ que ſunt ad finẽ ydentitate. Primũ vſq; ibi (Solet etiã queri) Scdm vſq; ibi. (Sed queritur vtrum.) Tertiũ vſq; ad finẽ diſtinctionis. In ſpeciali ſententia magiſtri ſtat in tribꝰ ꝓpoſitionibus: quaꝝ prima eſt hec. Ex bono vel malo fine ꝓcedit rectitudo vel peruerſitas voluntatis humane. Hanc magiſter ponẽs dicit ꝙ volũtas humana rectitudinẽ vel peruerſitatẽ habet a fine bono vel malo. Unde bonus finis volũtatis eſt caritas. beatitudo ipſa vita eterna deus ipſe: ſcdm Auguſtinuʒ. quod propt̃ caritatẽ nõ fit recte non fit. Qui quidã voluntatis finis. ſcʒ caritas ad finẽ vlteriorẽ ordinatur. ſcʒ ad deũ. Malarũ vero voluntatũ finis eſt mala delectatio ĩ actu vicioſo. Et ſubdit ꝙ tam bone q̃ male voluntates poſſunt habere plures fines intermedios. qui ſunt quaſi iter quoddã: et via ad vltimũ finem perueniẽdi. Contra quod magiſter obijcit autoritate beati Auguſtini: qua dicit ꝙ nõ poſſumus duos fines preſtituere ſimul. Et reſpondens dicit ꝙ hoc verum ſit: vbi fines ſic ſe habẽt ꝙ vnus non ſit ſub alio contentus. vel ꝙ vnus non ſit ad alium ordinatus. et non vbi vnus ad aliũ refertur: ſicut ẽ in ꝓpoſito. Secũda ꝓpoſitio eſt hec. Voluntatẽ et intentionẽ oĩno fore idem cõgruo negatur. eo ꝙ ꝑ voluntatẽ: et nõ per intẽtionem potentia affectiua noĩatur. Hanc magiſter probans querit. Utrum volũtas et intẽtio ſint idem. Et reſpõdit ꝙ nõ oĩno ſunt idẽ quia voluntas noĩat potentiã volitiuã. intentio autẽ nõ. qd et verbis beati Auguſtini declarans: dicit ꝙ volũtas eſt potẽtia: qua voluꝰ. finis vero eſt illud quod volumus. Intentio vero eſt illa interior motio: qua per voluntatẽ in finẽ tendimus: ſicut et gratia ſi velim eſurientem reficere: vt habeã vitã eternã. tunc voluntas eſt potẽtia: quã volo reficere eſurientẽ. cuius finis medius eſt refectio eſurientis. Ultimus vero finis eſt vita eterna. Intentio vero eſt motus quo ad finẽ peruenire volo. Unde patet iſta tria non eſſe oĩno idem. Tertia propoſitio eſt hec. Satis conſtat probabile ꝙ aliquis eodem velle velit finẽ: et illud quod ad deũ eſt referibile. Hãc magr̃ ꝓbãs qrit. Utrũ ſit idẽ actꝰ volũtatis: quo vult finẽ: et ea q̃ ſũt ad finẽ. Et rñdẽs dicit ꝙ aliq̃bus videtur ꝙ nõ ſit ideʒ actꝰ. ſed plures. ſicut nõ eſt idẽ actus videre feneſtrã: et videre per feneſtrã videre trãſeũtes in via. Aliquibus vero placet ꝙ ſit idẽ actus volũtatis: qui ſolũ ſcdm diuerſitatẽ volitoꝝ ſit diuerſificatus. et que iſtaꝝ opinionũ ſit verior magiſter relinquit indeterminatum. Et tantam in ſpeciali. Diſtinctio. xxxix.

Ic autez oritur

Iſta eſt diſtinctio. xxxix. huiꝰ ſecundi libri. In qua magiſter oſtẽſo in precedẽti diſtinctione: vnde ſit rectitudo: et viciũ ĩ volũtate. inquirit qualiter in voluntate ſit peccatũ. Secundo: quare actꝰ voluntatis potius dicitur peccatum q̃ actus aliarũ potentiarũ. Tertio an idẽ actus voluntatis ſit quo vult naturaliter bonũ et quo reſpuit malũ. Primũ facit vſq; ibi. (Sed adhuc queritur.) Scdm vſq; ibi.) Preterea q̃ri ſolet). Tertiũ vſq; ad finẽ diſtinctõis. In ſpeciali ſententia magiſtri ſtat in tribus pro-

poſitionibus quarū prima eſt hec. Quāuis volūtas hūana de ſua natura ſit bona et recta creata. tn̄ dicit̄ denoīatiue mala ī quantū eſt mala: et inordinata. Hāc mḡr ꝓbās q̄rit vtrū volūtas poſſit eſſe mala: cū tn̄ habeat naturalē boītatē: ſicut et cetere potētie naturales: q̄ q̄ñcunqȝ deprauentur bone manent ſicut rō. ingeniū. et cōſimilia. q̄ q̄ñcunqȝ vicijs deprauent̄ nunq̄ꝫ tamē ꝓpter hoc dicūt̄ mala: ſic volūtas mala peccatū appellatur. Et dicit ſcd̄m opinionē illoꝝ oīa q̄ ſūt bona dicūt eſſe. Ad qd̄ reſpōderi poſſit ꝙ voluntas nō dr̄ mala ſeu peccatū inquātū eſt q̄dā naturalis potentia. ſed inquantum ꝑ actum ſuū deordinatur. dicit̄ peccatum. Sed tunc dicit magiſter ꝙ adhuc queri poteſt quare cetere. vires vt potē rō et memoria ingeniū etiā nō dicūtur peccata: cū tn̄ et ipe in actib9 ſuis q̄ñqȝ deordinātur ſicut volūtas. Et rn̄dit ꝙ illa deordinatio non eſt in voluntate. ſed in actib9 eius. qualiter nō eſt in actib9 aliarum potētiarū. Scd̄a ꝓpoſitio eſt hec. Nullus actus aliarū viriū: niſi actus volūtatis mal9 iudicat̄. licet tn̄ hō q̄ñqȝ ipſis abutat̄. Hanc magiſter ꝓbās querit: quare hmōi actuū deordinatio nō ſit ita bene in actib9 aliaꝝ potentiaꝝ ſicut in actib9 volūtatis. Et rn̄dens dicit ꝙ hoc ideo. q2 nō ſunt eiuſdem generis cū actib9 volūtatꝭ: eo ꝙ nō ordināt̄ ad aliq̄d ꝯcupiſcēdū. adipiſcēdū vel nō admittēdū: ſic actus volūtatis. Aliq̄ñ tn̄ actibus aliarū potentiarū vicioſe hō abutit̄. Tertia ꝓpoſitio eſt hec. Non eſt idē actus quo volūtas bonū eligit et malū reſpuit. Hāc magiſter probās querit. Utrū eadē ſit volūtas que naturalit̄ vult bonū et repugnat malo. Et reſpondēs dicit duas circa hoc eē opiniōes. quarū vna dicit nō eſſe eādē volūtatē vtrobiqȝ. q2 vtrolibȝ nō ē idē mot9 volūtatꝭ. Un9 eni ē naturalis quo naturaliter vult bonū: et ille cōpetit hoī a natura. ſeu a ſui cōditione. Ali9 vero quo repugnat malo eſt volūtarius non pure naturalis. ſed cōpetens hoī inquantū eſt ꝑ gratiā a ſeruitute peccati liberatus. Alia eſt opinio q̄ dicit ꝙ ſit idē mot9 volūtatis vtrobiqȝ. ſed magiſter nullā haꝝ opinionū pre alia determinat. Et tn̄ in ſpāli. Di. xl.

Eſt hec de acti:

Iſta eſt diſtinctio. xl. hui9 ſecundi libri: ī qua magiſter poſtq̄ꝫ egit de peccato actuali in ſe: et quō ſit in voluntate ſicut in ſua radice. Incipit agere de vicio ramoꝝ ex radice procedēte. id eſt de vitio opū exeūtium a voluntate. Et tria circa hoc facit Primo eni inquirit an actus iudicandi ſint boni ex fine. Scd̄o an oīs actus iudicandi ſint boni ex fide Tertio. an mali excuſant̄ per hoc ꝙ ſiūt boni finis intentione. Primum a principio vſqȝ ibi (Sed q̄ritur vtrū.) Scd̄ꝫ vſqȝ ibi (Que tamē quidā) Tertiū vſqȝ ad finē diſtinctōis. Et tn̄ in generali. In ſpeciali ſn̄ia magiſtri ſtat in trib9 propoſitionib9 q̄rum ꝓma eſt hec. Licet exteriores actus in q̄ꝫ tum ſunt boni reputant̄. tn̄ moraliter boni vel mali iudicant̄ ſcd̄m ꝙ ex recta volūtate vel inordinata oriuntur. Hāc propoſitionē magiſter ponēs dicit. ꝙ licet oīs actus exteriores ſint boni inquantū ſunt. tamē iudicātur moraliter boni vel mali ſcd̄m ꝙ ex bona vel mala intentione procedūt. ita ꝙ illi ſimpliciter boni vel mali dici debent. qui bonā et rectā habent cauſam: ſeu intentionē. id eſt ad bonū finē tendunt. Mali vero ſimplicit̄ dici debent q̄ ex peruerſa intentione ꝓcedūt quod probat autoritate btī Ambroſij. et ꝑ illud euangelij Nō pōt arbor bona malos fruct9 facere. nec ecōuerſo arbor mala bonos fructus facere. Scd̄a ꝓpoſitio eſt hec. Nō oīs actus humani per bonā voluntatē ſūt rectificabiles. Hanc magiſter probās querit Utrū vniuerſaliter ſit verū ꝙ oīs actus habent exteriorē maliciā vel bonitatē a voluntate. Et rn̄dens dicit de hoc eſſe varias opiniones. Nā quidā contendūt ꝙ oīs actus exteriores ſint de ſe indifferentes. et ergo generaliter capiunt ſuā bonitatē vel maliciam a voluntate ex qua producūtur. Alij vero dicunt non oīs fore indiferentes. ſed aliquos eſſe de ſe bonos: et illos dicunt nō recipe abſolute ſuā bonitatē a voluntate et dicunt etiam tales abſolute nō poſſe recipere maliciā ſuā a volūtate. Aliquos vero ecōuerſo in ſe eſſe malos dicūt q̄ etiā ſuā maliciā nō hēant a volūtate. et tales etiā dicūt ſuā boītatē nō poſſe recipe a volūtate. Aliquos dicūt eē indifferētes: et tales ſolū ſūt q̄ recipiūt ſuā maliciā ſeu boītatē a volūtate. Tertij aūt q̄b9 magr̄ videt̄ cōſentire dicūt oīs actus exteriores a voluntate poſſe recipere bonitatē vel maliciam: ſolū illis exceptis q̄ de ſe ſunt mali. q2 tales ꝑ voluntatē fieri boni nō poſſūt. Tertia

propoſitio eſt hec. Malũ pia intentiõe prõ
ductũ nequaꝙ̃ iudicatur bonũ. Hãc magiſter
ponẽs dicit act⁹ de ſe malos nunꝙ̃ poſſe hr̃e
bonã cauſam. Ad qđ adducit plura exẽpla:
quib⁹ cõcludit ꝙ furtũ factũ vt pauperi ſub
ueniat vel rapina facta: vt deo offeratur. aut adul
teriũ ꝑpetratũ vt hõ a morte liberetur. ⁊ alia hmõi
hĳ act⁹ licet cauſas hẽant q̃ videntur eſſe bõe
ſũt tñ mali. Et tñ in ſpãli. Di. xli.

Vnqȝ intentio

Iſta eſt diſtinctio. xli. hui⁹ ſecun
di libri. In qua magiſter oſtenſa
rectitudine et vicio hũanoꝝ actuũ ex parte
finis ordinãtis. facit idẽ ex pte pricipĳ mouẽ
tis. Et tria facit. Primo inquirit an oĩs act⁹
nõ recta intentione factus ſit peccatũ. Secũ
do an oĩe peccatũ debeat dici volũtarium.
Tertio ex predictis cõcludit quoddã correla
riũ. Primũ vſq; ibi (Poſt hec ineſtigari opo
tet). Secũdum vſq; ibi. (Si autẽ oĩe pecc
catũ). Tertiũ vſq; ad finẽ diſtinctiõis. In ſpe
ciali ſentẽtia magiſtri ſtat in trib⁹ propoſitio
nibus: quarũ prima eſt hec. Et ſi infideles
q̃nq; faciant bona opa exteriora. nõ tamen
agũt bene et ideo nõ ſunt meritoria. Hãc ma
giſter ponẽs querit. Cũ fides intentionẽ di
rigat et actus tam interior ꝙ̃ exterior ab in
tentione maliciã aut bonitatẽ habeãt. Utrũ
ergo oĩs actus infideliũ qui fide nõ dirigunt
peccatũ exiſtat. Et arguit primo ꝙ ſic. Tum
qꝛ apl's dicit. Oĩe qđ non ex fide eſt pecca
tum eſt. Tum qꝛ actus infideliũ ad finẽ que
eſt caritas dei et proximi nõ refertur. In op
poſitũ vero arguit autoritate bti Auguſtini
dicẽtis. Infideles multa bona opa operari.
Quã viã magr ſequẽs dicit ĩfideles mlta bo
na opa opari. ſ. bõa đ ſuo gñe. lȝ ꝑ talia nõ
poſſũt mereri. Addẽs bonũ dici multipliciter
Nã aliqñ bonũ đr illđ qđ ẽ licitũ. et aliqñ il
lud qđ ẽ vtile. Aliqñ đr illđ qđ ẽ ſignũ boni
vl' qđ hȝ ſpeciẽ boni. Aliqñ đr illđ qđ ẽ remu
nerabile. vl' illđ qđ ẽ remuneratione dignũ.
Primis tribus modis poſſunt infideles bo
nũ operari. ſed quarto modo non eo ꝙ caret
fide. Secundũ propoſitio eſt hec. Nullũ
peccatũ eſt demeritoriũ: qđ non ſit quodam
modo voluntariũ. Hanc magiſter ponẽs q̃
rit. Utrũ oĩe peccatũ ſit voluntariũ. et dicit
ꝙ ſic. Nam in peccato originali et in pec
catis ex ignorantia factis. et in oĩ peccato ac
tuali ſeu veniali: ſeu mortali aliquo mõ volũ
tas cõcurrit. quod confirmat autoritate bea
ti Auguſtini. Tertia propoſitio eſt hec. In
tantũ libere et volũtarie quis operatur ꝙ eti
am ipſa mala voluntas qua peccatur pec
catũ noĩatur. Hanc magiſter ponẽs dicit pec
catũ adeo eſſe voluntariũ ꝙ nõ ſolũ act⁹ pec
cati peccatũ dicitur. ſed ipſa voluntas etiam
qua actualiter peccatur. peccatũ appellatur. qđ
ꝓbat ꝑ b. Au. Et tñ in ſpãli. Di. xlĳ.

Vm autẽ volũ

Iſta eſt diſtictio. xlĳ. huius ſecũ
di libri. In qua quidẽ diſtinctio
ne magiſter oſtenſo qualiter ex ſimplici intẽ
tione vel volũtate actus exterior habet mali
ciã vel bonitatẽ. Determinat queſtiones q̃ſ
dã circa ꝓdicta. Et circa hoc tria facit Primo
eñi inueſtigat actus exterioris cũ peccato cõ
uenientiã. Secũdo oſtendit qualiter actus
peccati tranſiens relinquit poſt ſe quãdã re
atus obligationẽ. Tertio aſſignat variorum
peccatoꝝ diſtinctionẽ. Primũ facit a princi
pio diſtinctionis vſq; ibi (Preterea queri ſo
let.) Secundũ vſq; ibi. (Modi autẽ pecca
toꝝ.) Tertiũ vſq; in finẽ diſtinctionis. In
ſpeciali vero ſententia magiſtri ſtat in trib⁹
propoſitionibus: quarũ prima eſt hec. Quã
uis voluntas et actus exterior ſunt duo act⁹
diſtincti realiter. vna tamẽ numero cõformi
tate vel diſconformitate boni vel mali dicũ
tur moraliter. Hanc eñi propoſitionem ma
giſter ponens: querit. Utrũ voluntas mala
interior. et operatio mala exterior ſint duo
peccata. vel vnũ. Et reſpondẽs dicit. ꝙ qui
dam dixerunt ꝙ ſint niſi vnũ peccatum. A
lĳ dicunt ꝙ ſint diuerſa peccata. qui ſuam
opinionem contra primã tribus rationibus
probant. Primo ſic. voluntas interior et ac
tus exterior ſunt diuerſa. aut ergo ſunt diuer
ſa peccata aut diuerſa non peccata: ſed non
ſunt nõ peccata. qꝛ vtrũq; eſt peccatuȝ. ergo
diuerſa ſunt peccata. Et reſpondit magiſter
primã opinionem ponẽs dicens. ꝙ licet ſint
duo actus. ſunt tamẽ vnum peccatum. quia
ambo vnum contemptum faciunt. Secun
do ſic. Si illi duo act⁹ ſint tantũ vnũ pctm̃
et nõ diuerſa. igitur nõ magis debeãt puniri q̃
peccãt actu exteriori et interiori ſimul. ꝙ q̃ pec
cant interiori tantum. quod eſt inconueniens
Ubi magiſter reſpondens dicit ꝙ q̃ peccat

BIBLIOTECA UNI[V] SEVILLA

ambobus actib⁹ ſimul plus punit ꝙ q̄ pec-
cat interiori tm̄, non ideo ꝙ illi duo actus ſint
peccata diuerſa, ſed ideo q̄a ex plurib⁹ factū
eſt peccatū. Tertio ſic. Diuerſis mandatis ꝓ-
hibet actus et volūtas interior et actus exte
rior. Ergo ſunt diuerſa peccata. Et rn̄dens
magiſter dicit ex diuerſitate mādatoꝝ quib⁹
illi duo act⁹ ꝓhibetur nō poſſe argui ꝙ ſint
diuerſa peccata. q2 ſicut vna caritas dei et ꝓ
ximi diuerſis mandatis p̄cipit. ſic etiā diuerſi
actus vnū peccatū facietes diuerſis manda-
tis ꝓhiberi pn̄t abſq3 hoc ꝙ ſint diuerſa pec
cata. Secūda ꝓpoſitio ē hec. Aīa p peccā-
tū ſua pulcritudine deſtituta poſt tranſitū in
teriorū et exterioꝝ actuū manet corrupta et
polluta. Hāc enī ꝓpoſitionē magiſter ꝓbās
querit. Utrū expleto et trāſeunte actu tam
interiori ꝙ exteriori remaneat peccatū. id eſt
reatus culpe in hoīe. Et arguit ꝙ nō q2 volū
tas illa mala pacto actu vicioſo non eſt neq3
actus exterior eſt. neq3 hō vult poſtea qđ an
te volebat neq3 agit qđ antea egit. Et reſpō
dit magiſter ꝙ nō ſit dubitandū quin pecca
tum tranſeat actu, licet tū maneat reatus id
eſt obliget hoīem ad penā. ſiue eternā ſiue tē
poralē. Tertia ꝓpoſitio ē hec. Peccatū ſecū
dū ꝙ p cōparationē ad diuerſa varie accipit
diuerſimode diſtinguit. Hāc ꝓpoſitionē ma
giſter ponēs dicit ꝙ peccatū diuidit ꝙtum
ad eius radicē in duo. qđ ꝓbat p beatū Au.
dicentē ſup illud pſalmiſte. Incenſa igni et
ſuffoſa rc. ꝙ ex duobus peccat. ſcilic3 ex cu-
piditate male intendente. et ex timore male
humiliāte. ad q̄ duo oīa peccata mortalia re
ducant. Nā oīs peccās aut appetit nō appe-
tenda. aut timet nō timēda. Alio modo diui
dit peccatū quātū ad eius actū ſcđm beatū
Hieronimū ſup ezechielē dicentē. ꝙ triplicit
peccat vt cogitatione aut locutione aut ope.
Et tribus hijs modis addit btūs Hieroni-
mus quartū. ſc3 aut cōſuetudie. Tertio diui-
ditur peccatū quo ad eius obiecta. ſcđm ꝙ
dici ꝯſueuit ꝙ peccat q̄ñq3 i deū vt qñ aliq̄s
male ſētit de deo p hereſim vel i alijs que di
ſunt. q̄ñq3 in ꝓximū. vt cū eū in ſe vel in ſu-
is iniuſte ledit. Q̄ñq3 tū in ſemetipm. vt cu3
ſibi et nō alteri nocet. Quarto diuidit pecca-
tū quo ad nomē quo noiatur. q2 dicit pecca-
tū ſcđm beatū Augu. ratione male actionis
vel q2 ſciēter cōmittitur. delictū vero dicitur
de ratione ſignificationis boni. q̄a in quoli-
bet peccatū bonū deſerit. et malū operatur. vel
etiā quia ignorāter cōmittit. Iſtis enī p̄miſ-
ſis magiſter enumerat ſeptē peccata morta-
lia capitalia ideo ſic dicta. q2 omīa alia cetera
peccata ex ipſis ſeptē peccatis mortalib⁹ oriū
tur. q̄ ſignificant p ſeptē gētes quas domi-
nus expulit p filios iſrael de terra ꝓmiſſionis
Et tantum in ſpeciali. Diſtinctio. xliij.

St p̄ſea quod:

Iſta eſt diſtinctio. xliij. huius ſe-
cundi libri. In qua magiſter oſtē
ſa diuiſione petōꝝ i generali. tractat de quo-
dā peccato ceteris grauiori in ſpeciali. ſc3 in
ſpm̄ ſanctū Et tria facit. Nam primo ꝓponit
grauitatē et illius remiſſionē. Secundo aſſe
rit variā ipſius deſcriptionē. Tertio remouet
quandā dubitationē incidentē. Primū facit
vſq3 ibi (Sed q̄ritur quid ſit.) Secundū vſ
q3 ibi. (Diligēter aduertendū.) Tertiū vſq3
ad finē diſtinctionis. Et tantu3 in generali.
In ſpeciali ſentencia magrī ſtat in trib⁹ ꝓpo
ſitionib⁹. quaꝝ p̄ma eſt hec. Peccatū in ſpiri
tūſanctū oīm petōꝝ grauiſſimū dicit. q2 ne-
q3 hic. neq3 etiam in futuro ſeculo remittitur.
Hāc magiſter ꝓbat p̄mo per dictū xp̄i in euā
gelio. ſc3 q̄ peccat in ſpiritūſanctū nō remit-
tetur ei. neq3 hic neq3 in futuro. Secūdo per
illud iohānis .iiij. ep̄lo. dicentis. q̄ peccat in
patrē vel in filiū remiſſionē bene pcipiet. ſed
nō quis blaſphemauerit in ſpiritūſanctū. q̄a
illud peccatū eſt ad mortē: et p illo nō eſt o-
randū. Secūda ꝓpoſitio eſt hec. In ſpiritū
ſanctū peccare eſt ex ꝓpoſito vtilia ad ſalu-
tē refutare vel ſupne gratie oppugnare. vel
ſciēter ſpiritūſanctū blaſphemare. Hāc ma-
giſter inſinuās querit. Quid ſit peccatū in ſpi
tūſanctū ponēs triplicē eius deſcriptionem.
Prima eſt ꝙ peccatū in ſpiritūſanctū ſit ob-
ſtinatio. id eſt obduratio in malicia p quā cō
tēnitur diuina iuſtitia Deſperatio eſt diffidē
tia bonitatis diuine per quā ſpernit dei bo-
nitas et mia. Unde querit incidētaliter. Utꝝ
oīs obſtinatio et deſperatio ſit peccatū in ſpi
ritū ſanctū. Et rn̄dens dicit aliq̄s fuiſſe opi-
niones ꝙ ſic. ſed quia multi obſtinati. et de-
ſperati cōuertūtur. ideo illi cōmuniter dicūt
ꝙ peccatū in ſpiritūſanctū nō ſit ſimpliciter
irremiſſibile: ſed ideo. q2 difficulter remittit.
Alios vero dicit fuiſſe opinatos ꝙ non oīs
obſtinatio vel deſperatio ſit peccatū in ſpiri-

tū ſcm̄ ſ; tm̄ illa quā cōcomitatur finalis im penitētia Et illi etiā dicūt tale pctm̄ ſimpliciter eſſe irremiſſibile. Scđa deſcriptio pcti in ſpm̄ ſcm̄ eſt. ꝙ ſit inuidētia ſeu oppugnātia fraterne ꝛ ſupne grē. q̄ ideo nō đ; remitti. q2 taliter delinquētes hūilitatē petēdi veniā ſubire nō poſſunt. Et ſubdit. ꝙ tal' inuidētia ſeu oppugnātia nō ē pctm̄ in ſpm̄ ſcm̄: niſi cū finali ipenitētia. Et vidꝫ magr̄ hic accipe finalē impn̄iaꝫ n̄ ſolū put negat actū penitendi: ſed etiā ꝓpoſitū. Tertia aſſignatio pcti in. ſſ. eſt. ꝙ ſit pctm̄ ꝯtra bonitatē ꝛ vtutē. ſſ. ꝯmiſſuꝫ. quā ponit magr̄ ex vbis btī Ambroſij.

Tertia ꝓpō eſt hec. Pctm̄ qđ in. ſſ. ꝯmittitur đ; ſic: ꝙ nō abſq; offenſione aliaꝝ diuinaꝝ pſonaꝝ. ſ. pr̄is ꝛ filij ꝯmittitur. Hāc magiſter ponēs dicit diligēter eſſe aduertēdum ꝙ cū đ; aliqđ pctm̄ in. ſſ. cōmittitur: n̄ eē ſic itelligēdū. ꝙ ſit alia offenſio qua offenditur ſſ. ꝛ alia qua offendūtur alie pſone. imo offēſa vni᷒ eſt offenſa oīꝫ. S; q2 in ſacra ſcriptura patri attribuitur potētia. iō pctm̄ qđ ꝯmittitur ex infirmitate đ; fieri cōtra patreꝫ. ꝯfilio vero ſapiētia. iō pctā q̄ ꝯmittūtur ex ignorātia dr̄ fieri cōtra filiū. Spūiſcō bōitas: ſeu clemētia. iō pctā cōmiſſa ex malicia dicuntur fieri cōtra ſpm̄ ſcm̄ ſeu in ſpm̄ ſcm̄. attn̄ pſone ſimul quolibet hoꝝ offenduntur. Et tātū in ſpeciali. Di. xliij.

Oſt p̄dicta cōſi

Iſta ē di. xliij ꝛ vltia h᷒ ſecūdi li. In q̄ magr̄ poſtꝙ determinauit de pctō ꝗtuꝫ ad ipſi᷒ actū. Agit de potentia peccādi. Et tria facit. Nā primo recitat opinionē falſaꝫ quorundā. Scđo determiat veritatē. Tertio remouet incidētē dubitatōnem Primū facit a principio diſtin. vſq; ibi (Sed pl'ib᷒ ſcōꝝ) Secūdū vſq; ibi (Hic oritur qđ) Tertiū vſq; ad fineꝫ diſtinctōis. In ſpāli ſentētia magiſtri ſtat i trib᷒ ꝓpōib᷒. Quarū prima eſt hec. Quāuis ſcđꝫ aliquos a deo ſit omnis poteſtas inq̄tum potētia operādi: n̄ tn̄ ē ab eo inquātū potentia peccandi. Hanc magiſter ponēs q̄rit. Utrum potentia peccādi ſit a deo. Et reſpōdit quoſdā opinatos fuiſſe ꝙ potētia peccādi nō ſit a deo. ſed ꝙ bona ꝛ recta volūtas tm̄ ineſt nobis a deo: mala autē volūtas a nobiſmetipſis ꝛ a dyabolo. ſic peccādi potētia non ineſt nobis a deo. ſed a nobis ipſis ꝛ dyabolo. Unde magiſter tenēs oppoſitū dic. ꝙ oīs poteſtas etiā peccandi ſit a deo. Et hoc cōfirmat autoritatib᷒ ſcōꝝ. Secūda ꝓpō eſt hec. Veriſimil᷒ eſt oēm potētiā eſſe a deo: nō ſolū bene operandi ſed etiaꝫ potentiā peccandi. Hec ꝓpoſitio patet per autoritates quas magiſter allegat ꝓ ſua opinione. Tertia ꝓpō eſt hec. Quāuis poteſtati beneāminiſtrate ſit ſemp ſcđm regulaꝫ ſacre ſcripture obediendū: abuſui tamē eius ſcđm rectā rationē eſt quādoq; reſiſtendū. Hanc enim ꝓpoſitionē magiſter ponēs querit. Utrum quilibet reſiſtēs poteſtati ſemper peccet. cū oīs poteſtas ſit a đo. Et reſpondens dicit. ꝙ ſemper obediēdū eſt poteſtati: niſi contra deuꝫ aliquid precipiat. ita tamē ꝙ ſi diuerſe poteſtates diuerſa precipe rent: ſuperiori obediendū eſt. Et ideo nullus inferior deo debet precipere aliquid quod ſit cōtra deū. quod ſi fecerit ſubditus non tenetur ſibi obedire. Ultimo ſcꝫ cōtinuādo dicta dicēdis dicit. ꝙ in ſequēti libro videlꝫ tertio dicendū ſit de his que quideꝫ ad verbi incarnati ſpectāt myſterium. ꝛc.

Explicit liber ſecundus concluſionū ſuper quattuor libros ſententiarum. Seqitur liber tertius concluſionum ſententiarum.

Di. i.

Uꝫ igitur.

c

Hic incipit terti᷒ liber ſentētiaꝝ. In quo magiſter poſtꝙ egit đ đo ſcđm ſe ſeu ſcđm rōneꝫ ſue natural' pfectōis. ſ. in primo. ꝛ ſcđm ꝙ ei᷒ potētia relu. et in effectu mūdane creatōnis: puta in ſecūdo libro: Agit cōſequēter de eo inq̄tuꝫ ei᷒ ſapiētia reſplēdet in effectu mūdane reſtauratōis. Et diuidit iſte. iij. li. i tres tractat᷒ pricipales. In p̄mo agit de vbi eterni incarnatōe. ꝛ ille ertēdit a pricipio libri vſq; ad. xv. di. In ſecūdo tractat de eiuſdē verbi incarnati paſſione. et ꝯtendit a decimaquinta diſtinctiōe vſq; ad viceſimātertiā diſtinctionē. In tertio determinat de donoꝝ ꝛ virtutuꝫ perfectōne. et hoc a viceſimatertia diſtinctōe vſq; ad fineꝫ libri. In prima inq̄ diſtinctōne primi tractatus tria facit. Primo enim oſtēdit q̄d ſit incarnatio. Scđo qualiter ſpecialiter filium icarnari decuit: deducit. Tertio an pat ꝛ ſpi

ritus ſanctus incarnari potuerunt inquirit.
Primū facit a principio diſtinctōnis vſq; ibi
(Diligēter vero). Scdz vo ſubiūgit ab īde
vſq; ibi (Si vero queritur.) Tertiū aūt ſub-
iūgit; vſq; ad finem diſtinctōis. In ſpeciali
enim magiſtri ſentētia ſtat in tribꝰ propoſi-
tionibus. Quarū prima eſt hec. Viſibil' dei
filij miſſio eſt ipſa verbi incarnatio. Hāc enī
propoſitōez magiſter ꝓbat autoritate apo-
ſtoli dicētis. ꝙ in tēpore plenitudis ſcilicz in
tēpore gratie quod initiū habuit ab aductu
ſaluatoris noſtri. Pater eniz miſit filiū ſuuz
antiquis patribus promiſſum in lege. cuius
quidē filij viſibilis in carnē miſſio dicitur eſ-
ſe ipſa incarnatio. Secunda ꝓpō eſt hec.
Licet etiaz a qualibet perſona diuina potuit
hūana natura aſſumi: nulla tamē perſonaꝝ
ita cōgrue humanari potuit ſicut pſona ver-
bi idest filij. Hāc quidē ꝓpōnē magiſter pro
bat triplici ratōne. Quarū quidē rationū pri
ma ſumit ex appropriato filij. ſ. ſapiētia. Nā
cōſonū fuit: vt deꝰ qui in ſapiētia oīa ꝯdidit
per ſapientiā etiaz omnia reſtauraret. ⁊ hoc
cōfirmat pabola euāgelica de muliere querē
te ⁊ inueniēte dragmā pditā. Lu. xv. Secun
da ratio ſumitur ab origine ipſius filij. Nam
origo filij eſt eſſe ab alio. congruū igitur fuit
vt primo mitteretur ille qui eſt a ſolo patre.
et deinde ſpiritꝰ ſanctus qui ē a patre ⁊ filio.
Et hanc rationē confirmat autoritate beati
Augu. quarto libro de ci. caplo. i. Tertia ra-
tio ad idē colligitur ex proprio filij. Nam pro
priū filij eſt eſſe filiū. cū ergo cōgruū fuit vt q
in deitate erat dei filiꝰ in hūanitate fieret ho
mis filiꝰ: ne duos filios eſtimaremꝰ: decuit
perſonam filij precipue incarnari. Hāc ratio-
nē cōfirmat autoritate. Gynnaſij ī eccl'aſtic
dogmatibus. ca. ij. Tertia ꝓpoſitō eſt hec
Quāuis pater ⁊ ſpiritus ſanctꝰ incarnari poſ-
ſent ſi vellēt aut voluiſſent: ad ſolū tamen fi
liū carnis aſſumptio termīata eſt. Hanc pro
bat ꝑ hoc ꝙ vna ⁊ eadez eſt diuinaꝝ poten-
tia. ſi igitur ex illa potētia vna potuit incar-
nari: ⁊ oēs potuerūt incarnari. Poſtea magi
ſter obicit cōtra ſuperꝰ dicta. ſ. ꝙ ſolus filiꝰ
ſit incarnatus. Et arguit ſic. Opera trinitat
ad extra ſunt indiuiſa. ſi igitur filiꝰ aſſumpſit
naturaz humanaz ⁊ pater ⁊ ſpiritus ſanctus
aſſumpſerunt. Alioquin aliquid faceret vna
perſona qd non faceret alia. ⁊ ſic opera trini-
tatis ad extra eſſent diuiſa. Ad quā obiectio
nem magiſter dicit: ꝙ qūuis tota trinitas in-
carnationē chriſti ſit operata. eo ꝙ opera tri-
nitatis ad extra ſint indiuiſa: ſola tamē per-
ſona filij eſt incarnata. eo ꝙ aſſumptio natu
re humane ad ipſuz terminat. quod exēplifi-
cat de tribus puellis vni d ipſis tunicā indu
entibꝰ. que omnes operātur ad indutionez.
⁊ tamē vna ſola eſt induta. Et tantū i ſpāli.

Diſtin. ij.

Ꝗꝛ in homie.

Iſta eſt diſtinctio ſecūda huiꝰ ter
tij libri. In q mgr poſtꝙ egit d ꝑ
ſona carnē aſſumente: tractat de modo aſſu
mēdi. Et tria facit. Primo eniz oſtēdit ꝙ ver
bū totaz naturā humanā aſſumpſit integre
Scdo ꝙ ordiate aſſumpſit carnē. ſ. mediāte
anima. Tertio ꝙ animā ⁊ carnē ſimul aſſūp
ſit tēpe. Primū facit a principio diſtinctiōis
vſq; ibi (Aſſumpſit ergo dei filꝰ) Secūduz
vſq; ibi (Si aūt queritur) Tertiuz vſq; ad fi
nē diſtinctionis. In ſpeciali ſentētia magri
ſtat in tribus ꝓpoſitōibꝰ. quaꝝ prima ē hec.
Filius dei cū ſibi humanā naturā vniuit: to-
taz naturā ſcilicet corporis ⁊ anime ſimul aſ-
ſumpſit. Hanc magiſter ꝓbās dicit ſentētia-
liter. ꝙ qꝛ per peccatū primoꝝ parentuz tota
natura humana corrupta fuit. ideo dei filius
totā naturā humanā aſſumpſit: que conſtat
ex corpore ⁊ anima vt totā naturā curaret et
ſanctificaret. In chriſto eniz vna perſona fu
it ⁊ due ſubſtantie ſeu nature. ſ. diuina ⁊ hu-
mana. ſi igitur habuit et aſſumpſit humanā
ſubſtantiā aſſumpſit tā corpus ꝙ animaz. et
per conſequēs naturā totā ⁊ integraz cū noīe
humanitatis corpꝰ ⁊ anima ſimul intelligā-
tur. Poſtea excludit errorē quorundā dicen-
tiū ꝙ filius dei carnez humanā vel humani-
tatē nō aſſumpſit ſcdm ſubſtantiā ipſiꝰ natu
ture: ſed ſolū ſcdm quandaz proprietatem. a
qua proprietate hoīs denominationez acce-
pit. Et fuerūt iſti forte de opinione illoꝝ here
ticorum qui chriſtū ſcdm ꝙ homo dicebant
nō eſſe qd ſcilz aliqualiter ſe habēs: ponētes
humanitatē eſſe in chriſto vt habitū. vel de
opinione platonis ponentis formas vl'es in
actu extra animā. vt ſic proprietate particip-
ta chriſtꝰ homo diceretur. Sed hūc errorem
magiſter excludēs dicit filiū dei aſſumpſiſſe
carnem ⁊ animā ⁊ omnes proprietates ipaſ
ſ querēs. Et hoc ꝯfirmat autoritate Iohis
damaſceni. Secunda propoſitio eſt hec.
Quamuis vtraq; ſ. carnē ⁊ animā aſſumpſe

rit dei fili⁹: tm̄ carnē aſſūpſit mediāte anima
Hanc magiſter ponēs: rationē huius addit
dicens, ꝙ decebat ſimpliciſſimā diuinitatis
eſſentiā corpori terreno nō viniri: niſi median
te rationali eſſentia. que quidē vnio ab hūa
no intellectu īueſtigari nō pōt. In qua vniōe
non corpus fantaſticū ſed verū corpus natū
de muliere chriſtus aſſumpſit. quod tamen
quidā hereticoꝝ negabāt: eſtimātes verbū
dei verā carnē non poſſe aſſumere ſine ſui in
quinatōe. Quoꝝ errorū veſaniā dicit elidi
per radios ſolares quos ſuper immūda ⁊ fe
da diffundi videmus: ⁊ tamē nō inquinari.
Tertia ꝓpoſitio eſt hec. In aſſumptōe ꝑ
fecte humanitatis inter cōceptionē ⁊ aīatio
nē ⁊ vnionē nō fuit ordo tēporalis poſterio
ritatis vel prioritatis. Hanc magiſter inſinu
ans querit. Utrum verbū ſimul aſſumpſerit
carnē ⁊ animā: vel prius carnē ꝙ aīam: aut
ecōtra. Et reſpondēdo dicit. ꝙ ſimul ⁊ ſemel
carnē ⁊ animā aſſumpſit mediante ſpū ſan
cti operatione: nec vnum prius aſſumpſit alio
Et probat hoc autoritatibus beatoꝝ ſcilicet
Augu. ⁊ Grego. Et tm̄ in ſpāli. Di. iij.

Ueritur etiā de

Iſta enim eſt diſtintio tertia hui⁹
tertij libri In qua quidem diſtin
ctōe magr̄ poſtꝙ egit de perſona carnē aſſu
mēte ⁊ modo aſſumēdi Agit hic ꝯñr de qua
litate nature aſſumpte. Et tria facit. Nā p̄io
inquirit qualis fuit chriſti caro in agente pro
ximo ſcilꝫ virgine beata. Secūdo qualis fu
it in antiquis patribus: puta an fuit in abra
ham decimata. Tertio qualiter fuit in virgi
nali vtero formata. Primum vſqꝫ ibi (Cum
autem illa caro) Secundū vſqꝫ ibi (Illi au
tē ſententie (Tertiū vſqꝫ ad finē diſtinctōis
Et tantum in generali. In ſpeciali ſententia
magiſtri ſtat in trib⁹ ꝓpoſitōib⁹. quarū pri
ma eſt hec. Caro chriſti ante ꝙ eſſet de virgi
ne ſepata materialiter ſicut reliqua caro ma
rie fuit peccato obligata. Iſtā magiſter po
nēs proponit duas queſtiones. quarum pri
ma eſt. Utrū caro chriſti fuerat peccato ob
ligata āte ſui cōceptionē videlꝫ anteꝙ a car
ne vgīs ſepabat. Secūda queſtio eſt. Utrū
adhuc caro xp̄i fuerit peccato obligata quan
do a verbo aſſumebatur. Ad primū reſpon
dit ſcḋꝫ cōmunē ſanctorū doctoꝝ atteſtatio
nē, ꝙ caro ante ſui cōceptionē fuerit peccato
obligata: ſicut reliqua beatiſſime virginis ca
ro. Ad ſecundā queſtionē reſpōdit dicēs, ꝙ
caro illa ad hoc ꝙ viniretur verbo ſpiritusſcti
operatōe immunis reddebat ab omni pecca
to remanēte tamē in ea poſſibilitate patiēdi
⁊ hoc non ex aliqua neceſſitate ſed ex libera
voluntate ipſam aſſumētis. Et ꝙ ſpūſſctūs
preueniēs virginē in conceptiōe ipſam ab oī
labe purgauit: extinguēdo in ipſa fomitē pec
cati: ita ꝙ ex tūc nō poſſit ei exiſtere occaſio vel
inclinatio ad malū. Ipſiqꝫ virgini nouā ge
nerādi potentiā abſqꝫ virili ſemīe ⁊ abſqꝫ vi
tio tā concipiētis ꝙ etiā nati cōtulit. Qui na
tus ex propagine primi homis originē tātū
generis ⁊ non crimina duxit. Et omnes has
ſentētias probat magiſter autoritatibus do
ctoꝝ ſcilicet Augu. ⁊ Damaſceni que patēt
in textu. Secunda ꝓpoſitio eſt hec. Quā
uis chriſt⁹ de ſemīe abrahe ſcḋm corpulētā
ſubſtantiā ſit nat⁹: nō tamē eſt in eo vt leui
decimat⁹ cū ab ipſo nō ſit ſcḋm culpā propa
gat⁹. Hāc magiſter ꝓbans querit. quare xp̄s
nō dicitur decimat⁹ in lumbis abrahe vt le
ui: cū tamē vterqꝫ coꝝ fuit in abrahā quan
do ipſe melchiſedech decimas dedit. Ad qḋ
reſpōdēs dicit: ꝙ licet vterqꝫ ipſorū fuerit in
abrahā ⁊ ab eo deſcēderit: tamen leui in eo
fuit ſcḋm rationē ſeminalē: ⁊ deſcēdit ab eo
ſcḋm legē cōmunē alioꝝ hominū. Unde di
ci poteſt ꝙ licet chriſt⁹ in abrahā fuerit quā
do decimas ſoluit: decimatus tamen nō exi
ſtit: ſicut dicitur ꝙ oēs peccauerunt: ⁊ tamen
chriſt⁹ nō peccauit in eo qui etiam in eo fuit.
Et ſubdit. ꝙ caro chriſti fuit talis qualis fu
it in ſtatu innocētie primitus inſtituta. Et iō
dicitur ſumpſiſſe primitiua noſtre maſſe. Un
de caro eius fuit ſimilis noſtre: non in culpa
ſed in hūanis penalitatib⁹. Unde licet eadem
caro ſit caro chriſti ⁊ alioꝝ hominū ſcḋm ma
teriā. tamē chriſti caro fuit per gratiā ꝯcepta
⁊ ſcificata ⁊ nata. qḋ alioꝝ hoīm caro nō ha
bet. Et ꝓpter hoc caro chriſti nō fuit obliga
ta. Tertia ꝓpō eſt hec. Caro xp̄i in princi
pio ſue cōceptōis fuit ſimul debita mēbroꝝ
diſtictiōe formata aīata ⁊ aſſumpta. Licꝫ tn̄
in .xlvi. dieb⁹ mēbra corporis xp̄i ad tantam
quātitatē qua diſtincte diſcerni poſſent ſunt
adaucta. Hanc magiſter inſinuās obijcit cō
tra ſuperi⁹ dicta. ſcꝫ ꝙ caro chriſti nō fuit p̄i⁹
ꝯcepta ꝙ aſſūpta, ⁊ hoc ꝑ verbū btī Augu.
ſuper illō verbo Johānis. Soluite templū

hoc: ⁊ in trib⁹ diebus reedificabo illud. Hic
nunıer⁹ dıcat beat⁹ Augu. ꝑfectõi dñici cor/
poris cõuenit, qꝛ vt dicũt phiſici tot diebus
forma hũani corporis ꝑficitur. Ex quib⁹ ver
bis patet carnez xp̄i ꝑ ſucceſſionē dieꝝ fuiſſe
formatã ſicut ceteroꝝ hoim. ⁊ ꝑ ꝯſequēs nõ
in primo ſue cõceptõis animatã ſeu aſſump
tã. Ad qð rñdēs dicit btm̃. Augu verba illa
nõ ideo dicere: ꝙ chriſti caro ꝑ aliquot dies
ſit formata anteꝙ̃ animata ſeu aſſumpta. ſʒ
ideo qꝛ diſtinctio mēbroꝝ corporis qð verbũ
animatũ in principio cõceptõnis aſſumpſit
tam tenuis ⁊ parua erat: ꝙ vix diſcerni potu
iſſet. que qꝛ in quadragintaſex dieb⁹ tantuʒ
increuit ꝙ ꝑfecte diſcerni potuit. idõ dicit nu
meꝝ tot dieꝝ dñici corporis ꝑfectõi cõueni/
re. Quod cõfirmat autoritate. Damaſceni
Et tñ in ſpeciali. Di. iiij.

Um vero icar.

Iſta eſt diſtin. iiij. hui⁹ tertij libri
In qua magr̄ poſtꝙ̃ egit de qua/
litate nature aſſumpte: agit ð auctore aſſũp/
tõis. Et tria facit. Nã primo inquirit quare
opus incarnatõnis potius attribuitur ſpũi
ſcõ ꝙ̃ toti trinitati. Scðo quare chriſtus ſit
cõceptus de ſpũſcõ cũ tñ nõ ſit filius ſpũſſci
Tertio quare apl'us dicit poti⁹ chriſtũ ð mu
liere fieri ꝙ̃ naſci. Primũ facit vſqꝫ ibi (Sed
nõ eſt in hoc) Scðm ab inde vſqꝫ ibi (Sed
queri põt) Tertiuʒ vſqꝫ ad finē diſtin. In
ſpāli ſentētia magri ſtat in trib⁹ ꝓpõnibus.
quaꝝ pri͂a eſt hec. Licet op⁹ carnal' imꝑgna
tõis frequēter attribuatur ſpũiſcõ: ab hoc tñ
nõ excluditur patris ⁊ filij cooperatio. Hanc
magr̄ probãſ querit, quare opus incarnatio
nis ſpũiſcõ ſpecialiter attribuitur in ſcriptu/
ris: cũ tñ vt ſupradictũ eſt tota trinitas ipaʒ
incarnatõem opata ſit. Et rñdit ſcripturam
hoc facere: non iõ ꝙ ſpũſſcũs ſol⁹ ſit incarna
tõez opat⁹. ſʒ ꝙ vbũ dei fcm̃ ē caro ex ieffabi
li caritate ⁊ ineſtiabili dei dono ⁊ bõitate. q̄
qꝛ ſpũiſctõ appropriantur: ideo op⁹ incarna
tõis ſibi ſpecialiter attribuitur: nec ꝑ hoc ab
ipſo opere incarnatõis pater ⁊ fili⁹ excludun
tur. qꝛ in actõib⁹ eſſencialib⁹ ſub vna ꝑſona
cetere ſubintelligũtur, cuꝫ opa trinitatis ad
extra ſunt indiuiſa. Quãſ ſentētiã magr̄ cõfir
mat aucto. bti Augu. i enchiridion. Se/
cũda ꝓpõ eſt hec. Licet fili⁹ dei dicatur nat⁹
de virgine vt de matre: tñ de ſpũſcõ non eſt
nat⁹ vt de patre. Hãc magr̄ inſinuãs querit
Cũ chriſt⁹ ſit nat⁹ de ſpũ ſcõ: an debeat dici
filius ſpũſſcti. Et arguit primo ꝙ nõ. Nam
ex quo pater euʒ genuit ſcðm ꝙ eſt verbuʒ. ſi
ergo ſpũſſcũs eũ genuiſſet ſcðm ꝙ eſt homo
xp̄s ex duab⁹ naturis. ſ. diuina ⁊ hũana com
poſit⁹ eſſʒ: ⁊ ſcðm vnã eſſet fili⁹ vni⁹: ⁊ ſcðʒ
aliam eſſet fili⁹ alterius. quod eſt abſurdum
In oppoſitũ arguit ſic. Nã qꝛ xp̄s nat⁹ ē de
btã virgīe: ðꝛ fili⁹ btē v̄gis. igitur a ſili qꝛ na/
tus eſt a ſpũſcõ debeat dici fili⁹ ſpũſſci. Ad
qð rñdēs magr̄ dicit. ꝙ fili⁹ dei nõ põt dici
filius ſpũſſci. qꝛ nõ eſt nat⁹ de ipſo vt de prē.
Sʒ bene poteſt dici fili⁹ btē virgis: eo ꝙ na
tus ſit de ipſa vt de matre. Quã ſentētiã ꝯfir
mat: ꝑ hoc ꝙ multa de aliqua re naſcuntur
q̄ tñ ñ dicũtur filij ei⁹: vt pili ð capite. ⁊ etiã
hi q̄ naſcũtur ex aqua ⁊ ſpũſctõ in baptiſma
te nõ dicũtur aq̄ filij ſed eccl'ie. Et econuerſo
multi aliquoꝝ filij dicũtur: q̄ tñ de ipſis nõ
naſcũtur. vt filij adoptiui ⁊ filie gehene: q̄ tñ
de ipſis nati non ſunt. Et ſubdit etiaʒ magr̄
duas rõnes quare chriſt⁹ ſpecialiter dicatur
nat⁹ de ſpũſctõ. Quaꝝ prima eſt. qꝛ. ſ. hmõi
incarnatio eſt donũ dei. Ad deſignãdũ ergo
ꝙ nullis precedētib⁹ meritis: ſed ex ſolo dei
dono copulatio nature humane cũ ꝑſona di
uina ſit expleta. ⁊ ſcðm hoc cũ xp̄s ðꝛ natus
de ſpũſcõ: ly de denotat rationez operis. Se
cũda ē ꝙ xp̄s ðꝛ nat⁹ de ſpũſctõ quia virtute
⁊ poteſtate ſpũſſcũs illud ſcriptũ: eſt ð virgi
ne ꝙ verbo vnitũ eſt. nõ ſic ꝙ ſpũſſctũs fue
rit ſeminal' materia: ſed ꝙ fuerit efficiēs cau/
ſa. ⁊ ſic cũ chriſt⁹ ðꝛ nat⁹ de ſpũſctõ: ly de de
notat habitudinē cauſe efficiētis. ſicut oĩa di
cuntur eſſe ex ðo: nõ ſubſtãcialiter: ſed pote
ſtatiue ſeu effectiue. Tertia ꝓpõ ē h̄. Quã
uis xp̄s nat⁹ ſit de virgīe: poti⁹ tñ ðꝛ factus
ꝙ̃ nat⁹. cũ nõ ſit cõcept⁹ ex virili ſemīe. Hãc
magr̄ iſinuãs querit. Cur apl'us ad Roma.
p̄mo dicat xp̄ʒ fcm̃ ex ſeīe ðð. Et alibi dic̄ ip
ſuʒ fcm̃ ex ml'iere: cũ tñ nos dicim⁹ xp̄ʒ natũ
⁊ aliud eſt naſci: ⁊ aliud ē fieri. Ad qð rñdēs
dicit. ꝙ apoſtolus tñ dixit xp̄m fcm̃ ex mu/
liere. ad oñdēdã differētiaʒ cõceptõnis ſue a
cõi hoim cõceptõe. Nã xp̄s rõne ſue ſingl'arı
cõceptiõis hʒ tã nati ꝙ̃ fci rõeʒ: ex eo ꝙ ſola
opatio. ſſ. i vt̄o v̄gis forabat. Ceti aũt hoieſ
hñt ſolã rõnē nati ⁊ ñ fci qꝛ caro coꝝ virtute
viril' ſemis formatur i vt̄o. Quare etiã hoies
dicunt filios generare ⁊ facere. Et ſubdit: ꝙ

ampli⁹ dicit christū factū ex semine: nō ideo
quia semē hoīs eius cōceptōi interuenit: sed
quia ex carne virginis que ex semie dauid ve
nit caro christi formata fuit. Et tantū in spe-
ciali.

Distinctio quinta.

Reterea inquiri

Ista est distinctio quinta huius
tertij libri. In qua magr̄ postq̄
egit de ꝑsona assumēte de qualitate nature
assumpte: ⁊ auctore assumptōis: mouet ⁊ de
terminat quasdā dubitatōes: ⁊ circa hoc tria
facit. Primo enī determinat quasdam q̄stio
nes pricipales. Scḋo soluit questiōes quas-
dā incidētes. Tertio remouet impugnantes.
Primū vsq̄ ibi. (Sed q̄rit.) Secundū vsq̄
ibi (Ideo vero non ꝑsonā) Tertiū vsq̄ ad
finē distinctōnis. In speciali sententia magr̄i
stat in trib⁹ ꝓpositiōib⁹. quarū prima ē hec.
Persona ꝑsonā vel natura naturā assump-
sisse nullus cōcedit catholice. Hāc magister
ponens querit quadrimembrē questionem
quarū prima est hec. Utrū ꝑsona assumpsit
personā. Secūda est. Utrū natura assump
sit ꝑsonā. Tertia est. Utrū persona assump-
sit naturā. Quarta est. Utrū natura assump-
sit naturā. Et respōdēdo dicit. q̄ ad tres pri
mos articulos q̄ certum est q̄ ꝑsona non as
sumpsit ꝑsonā: nec natura ꝑsonā: sꝫ persona
naturā. Sed ad quartū articulū scꝫ an natu-
ra assumpsit naturā. maxime difficile est res-
pōdere. sed cū preclari doctores sentētias q̄-
si ꝯrias de hoc videnť tenuisse. Naꝫ q̄ natu
ra nō assumpsit naturā: hoc videť sentire au
toritas cōcilij Tolletani dicēs. q̄ q̄uis icar-
natōnem tota trinitas sit operata: cum ope
ra trinitatis a dextra sint indiuisa sicut eius
substātia: sol⁹ tamē fili⁹ carnē vel naturā as-
sumpsit humanā. q̄ autē natura naturam
assūpserit hoc videť sentire. b. Aug. i de fide
ad petrū dicētē q̄ ista natura q̄ semꝑ manet
genita ex patre naturā assumpsit hūanā: vbi
btūs Augu. expresse dicit naturā assumpsis
se naturā. Et cōfirmat idē ꝑ btm̄ Augu. i de
fide ad petrū dicentē. q̄ cū persona sit idē qḋ
natura videť certe Augu. velle naturā natu-
rā assumpsisse. Qḋ magr̄ iteꝝ ꝯfirmat auto
ritatib⁹ scōꝝ Hillis ⁊ Hieronimi. quā diffic'
tatē tandē soluēs dicit esse tenēdū. q̄ diuina
ꝑsona assūpsit hūanā naturā: ⁊ q̄ naťa diui
na hūane nature i ꝑsōa filij sit vnita: ⁊ q̄ na
tura diuia icarnata sit. Et q̄uis dicať q̄ sol⁹
fili⁹ naťaꝫ seu formā accepit. ab hac tū excep
tōe n̄ excludiť naťa diuia. sꝫ hoc ḋr q̄ hmōi
assūptio i ꝑsona p̄ris vľ sp̄ūsci nō ē fcā. Un
cū ḋr q̄ ꝓpriū sit filij q̄ naturā hūanam as-
sumpsit tal' sensus exprimi intēdiť. q̄ in pro
pria ypostasy filij ⁊ nō in trib⁹ ꝑsonis de⁹ si
bi humanā naturam vniuit. ꝓ cui⁹ euidētia
magister allegat autoritatē Damas. q̄ patꝫ
i tertio. Secūda ꝓpō est hec. Licet sit cōce
dēdū q̄ diuia natura etiam ꝑsona filij sit in
carnata: nō tamē est affirmandū simpliciter
q̄ eadē sit caro facta. Hāc magister ponens
querit. Cū natura diuia possit dici incarnata
an etiā sit cōcedendū q̄ sit caro facta: sicut ra
tiōne incarnatiōis ḋr q̄ verbū caro factū est
Et r̄ndit. q̄ si hmōi locutio: natura diuina ē
caro facta in scriptura inueniať: intelligēda ē
vt idē sit q̄ icarnata: sꝫ tū meli⁹ ḋr: simpliciť
est negāda: ne puteť q̄ natura diuina sit i car
nē cōuersa: q̄r iste mod⁹ locutōis nimiā vide
tur facere exp̄ssionē. Et subdit querēdo. Cuꝫ
natura diuia assumpsit naturā humanā q̄re
ratōe illi⁹ assūptōis naťa diuina n̄ possꝫ dici
fctā eē hō vľ eē hō sic v̄buꝫ dei ḋr fcm̄ eē hō
et eē hō ratōe illi⁹ assūptiōis. Et r̄ndit hoc
esse ideo: q̄r natura diuina nō vniuit sibi na-
turā humanā in vnitatē nature: sicut verbuꝫ
dei vniuit sibi naturā hūanā in vnitate ꝑso-
ne. Tertia ꝓpō ē hec. Sic ꝯuenit v̄bū dei
corporis ⁊ aīe vniōnem: q̄ nō assumpsit ali
quā hoīs ꝑsonā. Hāc magr̄ isinuās dicit. q̄
verbū nō assumpsit ꝑsonā hoīs: q̄r caro hūa
na ⁊ aīa q̄ verbū assumpsit n̄ fecerūt aliquā
ꝑsonā ante assumptōnē sui. Sꝫ cōtra istud
obijcit dupliciter Primo sic. Uerbū assump
sit aīā. sꝫ ex quo illa sit ꝑsona cū rōnal' natu
re indiuidua substātia verbū videť assumsis-
se ꝑsonā. Scḋo sic scḋm btm̄ Aug. i expōne
symboli: verbū assumpsit hoīē: sꝫ cū hō sit
ꝑsona videť v̄bū assūpsisse ꝑsonā: qḋ est cō
tra p̄dcā. Ad primam obiectōē r̄ndit magi
ster dicēs. q̄ aīa carni vnita nō habet ratōē
ꝑsone: sed tm̄ a corpe sepata. cū igiť verbuꝫ
non assumpsit animā separatā sed ꝯiūctam
videtur vt pri⁹ nō assumpsisse personā. Et i
hoc q̄ magister dicit animā esse personā nō
tenetur a modernis doctorib⁹. Ad secūduꝫ
dicit cū dicitur verbū assumpsisse hoīem: ly
homo accipiendū est vt ē expressiuū nature
⁊ non vt significat ꝑsonā. Et tm̄ in speciali.

Diſtinctio ſexta.

X p̄miſſis aūt.

Iſta ē diſti. vi. hꝰ tertij libri. In qua magr̄ poſtꝙ egit de filij dei incarnatōe: ſ. de cōditōibꝰ cōſtituētibꝰ actū vniōis. Incipit agere de cōditōibꝰ actuz vnionis ꝯñtibꝰ. Et circa hoc tria facit in hac ⁊ i ſe. diſ. Naz p̄mo pōit. v. q. Scđo r̄citat varias opiniões Tertio dat q̄ſtionum] hax ſolutōes. Primū facit vſq; ibi. (Alij aūt dicūt.) Scđm abinde vſq; ad finē diſtin. Tertiū vero facit p totā ſequē. diſ. In ſpāli ſn̄ia magr̄i ſtat in tri. p. q̄x p. ē hec. Ad hmōi qōes. ſ. an deꝰ factꝰ eſt hō: vel hō factꝰ ſit deꝰ. ⁊ cōſiles: difficulter pñt dari r̄ſiones. Hāc pbās magr̄ dicit: ꝙ ex dictis p̄cedētibꝰ emergūt q̄ſtiones difficiles ⁊ dubie Quax pria eſt hec. Cū dicit filiꝰ dei factꝰ eſt hō ⁊ deꝰ eſt hō: ⁊ hō eſt deꝰ, Utrū deꝰ factꝰ ē aliqd vel aliqd dicat eſſe deꝰ. Secūda eſt Utrū bñ poſſit dici. Hō factꝰ eſt deꝰ ſicut bñ dr̄ econuerſo deꝰ hō factꝰ eſt. Et r̄ndit dicēs ꝙ difficile eſt ad hmōi qōes r̄ndere: cū multi docto. videātur in eax ſalutiōibꝰ diſcordare. ⁊ ſic dimittit eas abſq; vlteriori r̄ſiōe vſq; ad diſti. ſequē. Scđa ꝑpō ē hec Tres ſunt ātiquox opiniões de eīni v bi icarnatōe. Has magr̄ recitās nō diſcutit: ſz eax diſcutōes legētibꝰ dereliquit. Quax opinionū prima dicit: ꝙ aīa ⁊ corpꝰ chriſti ordie nō tpis ſz nature priꝰ fuerūt adinuicē vnita ad cōſtituendū hoiez: ⁊ ſic hō ex eiſdē cōſtitutꝰ fuit a verbo aſſumptꝰ. ⁊ q2 hō eſt nomē ſuppoſiti: ideo opinio dicit duo ſuppoſita eſſe in chriſto vnū creatū qđ eſt hō ſubſiſtēs ī natura hūana. Aliud increatū verbū ſubſiſtēs in natura diuina. ⁊ ꝙuis ſic in chriſto ponat duo ſuppoſita in ipſo tñ nō ponit niſi vnaz perſonā. q2 ſuppoſitū creatū. ſ. hoīs nō dicit eſſe perſonā. illa de cauſa ꝙ pſona dicit ſuppoſitū ad dignitatē pertinēs. Cū igitur ſuppoſitū creatū in xp̄o ſit vnitū ſuppoſito diuino ſeu digniori: pſoneitas in xp̄o ſolū accipienda eſt a ſuppoſito digniori. ſ. diuino ⁊ nō hūano. Itē iſta opinio dicit ꝙ ꝓprietas vniꝰ ſuppoſiti in chriſto nō dr̄ de altera abſolute ſed tm̄ cū quadā reduplicatōe. Ita ſcđz iſtā opinionē tales ꝓpoſitōes nō ſunt cōcedēde Iſte homo demōſtrato chriſto eſt eternus: niſi addatur in q̄tum deus. Et ſimiliter iſta Iſte hō eſt mortuꝰ demōſtrato eodē: niſi addatur in q̄tū hō. Item opinio hec dicit ꝙ perſona verbi nō fuit magis cōpoſita poſt incarnatiōem verbi ꝙ ante: cū hō aſſumptꝰ ſcđm ipſaz nō ꝑtineat ad vnitatem pſone diuine. Iſta oīa probat magiſter particulatim octo doctox auctoritatibꝰ. Secūda opinio quā magiſter recitat ponit primo ꝙ corpus ⁊ aīa chriſti fuerunt prius natura ⁊ nō tēpore vnita: nō tamē ad cōſtitutōem ſuppoſiti: ſed tātū ad cōſtitutōez nature humane: ⁊ ſic a verbo ſimul fuerūt aſſumpta. Secundo ponit ꝙ in chriſto nō eſt niſi vnū ſuppoſitum ſeu vna perſona ſubſtās duabus naturis. Tertio ponit ꝙ propter vnionez ſuppoſiti in duplici natura poſſint de chriſto vere predicari noīa ſignificātia proprietates vtriuſq; nature: vt dicēdo. Deus eſt paſſus. iſte hō ē eternus. ⁊ ſic de alijs. Quarto ponit ꝙ perſona verbi poſt incarnatōez facta eſt cōpoſita que prius erat ſimplex. Ita intelligēdo ꝙ perſona verbi que ante incarnatiōem ſubſiſtebat tantū in vna natura poſt incarnatōez ſubſiſtit in duabus. Et iſta oīa magr̄ pbat diuerſis ſanctorūz auctoritatibꝰ. Tertia opinio ponit primo ꝙ anima chriſti ⁊ corpus chriſti diuiſa ab inuicē ſine vlla cōpoſitōne inter ſe verbo fuerunt vnita ſeu a verbo aſſumpta ita ꝙ ſcđz eā cū dicitur filiꝰ dei aſſumpſit naturā: locutio intelligenda eſt materialiter: vt ſit ſenſus. filiꝰ dei aſſumpſit naturā humanā. i. aſſumpſit ꝑtes hūane nature: que dicūtur humana natura ſicut partes domꝰ dicūtur domus. Scđo ponit ꝙ aīa ⁊ corpꝰ fuerūt verbo vnita ſolū accidētaliter per modū extrinſeci habitꝰ: ſicut veſtis vnitur corpori. Tertio ponit ꝙ anima chriſti ⁊ corpꝰ non ꝑtineāt ad perſonalitatē verbi: ſed extrinſece ſe hñt ad illā ſicut indumentū ad hominem Quarto conſequenter ponit ꝙ in chriſto ſit vna perſona tam ſimplex poſt incarnatōem ſicut ante. ⁊ iſta oīa fulciūtur auctoritatibꝰ doctorum que patet in textu. Et ſubdit poſtea quattuor genera habituū eliciens ex inde qualiter verbū dei ſit in carne ⁊ in anima q̄ſi habitu indutum. Sequitur ſcđm primam opinionē dicitur deꝰ factꝰ homo. Diſti. vij.

Ecundū primā

Iſta ē diſti. vij. hꝰ tertij libri Que ꝯtiet ſententiā tertie opinionis: q̄ ē hec. Scđm doctorū diuerſorū opiniones va

rie dande ſunt reſponſiones que ponũtur ſuperius in prima ꝓpoſitõne. Hanc magr̃ inſinuãs exponit primo primã ꝓpoſitionẽ propoſitã in prima principali propoſitõe precedentis diſtinctiõis. videlꝫ iſtã. Deus homo factus eſt. Que valet tantũ ſicut iſta. De⁹ incipit eſſe ſubſtãtia rationalis que prius non erat. Et ex hoc ad iſtã q̃ſtionẽ cũ dicitur. De⁹ homo factus eſt. an de⁹ dicatur factus aliquid ſcḋm primã opinionẽ dicit reſpõdendũ eſſe affirmatiue: dicẽdo ꝙ de⁹ factus eſt aliquid. ſcilicet illa ſubſtãtia que eſſe cepit. Concedẽdũ etiam eſt ſcḋm iſtã opinionẽ ꝙ chriſt⁹ eſt predeſtinatus dei fili⁹ ſed nõ inq̃tum homo

Sed cõtra hoc arguit ſic. Si deus incepit eſſe aliqua ſubſtãtia: verũ eſt dicere ꝙ de⁹ eſt aliquid quod nõ ſemper fuit. Ad qḋ reſpondens dicit. ꝙ iſta opinio bene cõceditur. non tamẽ ſimpliciter: ſed cũ determiatõe. dicẽdo ſcḋm carnẽ fact⁹ eſt aliquid qḋ prius nõ fuit Scḋm ſcḋam opinionẽ ponit duplicẽ intellectũ dictarũ propoſitionũ. quorũ vn⁹ eſt cũ dicitur. Fact⁹ eſt homo. Senſus eſt ꝙ deus incepit eſſe ſubſiſtẽs in duab⁹ naturis. Ali⁹ eſt. ꝙ de⁹ hũmanã naturã aſſumpſit ſcḋm quã homo dicitur eſſe a deo aſſumptus. Et ſubdit. ꝙ ly hõ põt teneri ꝓ perſona vel pro natura. ⁊ ſcḋm hoc diuerſimode in diuerſis propoſitõib⁹ accipitur. Subiũgit etiã poſtea ſolutões auctoritatũ diuerſoꝝ que videnṫ dicere ꝙ hõ ſit aſſũpt⁹: ⁊ ꝙ chriſt⁹ ſit duo: et ꝙ pſona chriſti nõ ſit compoſita. que omnia prime opinioni videtur cõſonare: ⁊ ſecunde opinioni obuiare. Et ille ſolutões patẽt in littera. Scḋm tertiã opinionẽ ponit intellectũ dictaꝝ ꝓpoſitionũ dicẽs. ꝙ cũ dr̃. De⁹ fact⁹ eſt hõ ⁊ de⁹ eſt hõ. ꝓ pdicatũ. ſ. ly hõ denotatur ſol⁹ habit⁹: vt ſit ſenſus. De⁹ habet hominẽ vel eſt perſona humanata. Et q̃uis iſtã ꝯcedãt. ꝙ de⁹ eſt hũanat⁹: nõ tñ ꝯcedũt ꝙ hõ ẽ deificat⁹. Silr̃ lꝫ bñ dicatur hõ ẽ de⁹: nõ põt dici hõ eſt dñic⁹. qꝛ hoc btõ Aug. nõ placuit. imo poſtq̃ frequẽti⁹ hoc dixerat primo retrac. cap. xix. hoc ipm retractauit. Et ſic vltimo oĩa iſta in duab⁹ diſtinctõib⁹ iſtis diſputatiue dicta magiſter nõ diſcutit: ſꝫ lectoris iudicio diſcutiẽda derelinq̃t. Pro aliquali pdictoꝝ euidẽtia notãdũ eſt. ꝙ pcedentes opiniões i q̃ttuor pũctis ꝯueniũt: ⁊ i q̃ttuor differũt. Conueniũt enĩ pmo i hoc ꝙ ponũt i xp̃o vnã pſonã ꝯtra hereticũ Neſtoriũ q̃ ponit i xp̃o duas. Scḋo i hoc ꝙ ponũt in xp̃o duplicẽ naturã. ſ. diuinã ⁊ hũanã. cõtra errorẽ eutici qui poſuit p⁹ incarnatõnẽ i xp̃o ex diuina ⁊ hũana naturũ vnã naturã factã. ⁊ i hoc ꝙ ponũt tres ſubſtãtias in chriſto. ſ. corp⁹ aiã ⁊ deitatẽ: cõtra errorẽ appollinaris q̃ poſuit aiã nõ eſſe a vbo aſſumptã: ſꝫ deitatẽ eẽ loco aie. Tertio cõueniũt i hoc ꝙ ponũt verã carnẽ ⁊ verã aiã verbũ aſſumpſiſſe. cõtra errorem manichei q̃ poſuit xp̃m hẽre niſi carnẽ fantaſticã. Quarto in hoc cõueniũt: ꝙ corp⁹ xp̃i ⁊ aia nõ fuerũt pri⁹ tẽpe q̃ aſſumpta fuerũt. ⁊ ꝯ errorẽ quorũdã dicẽtiũ ꝙ pri⁹ itellect⁹ fuit aſſumptus: ⁊ poſtea hõ. Quos narrat dam. libro tertio erraſſe. Silr̃ in. iiij. pũctis differũt pdicte opiniões. Primo i hoc ꝙ pria opinio põit duo ſuppoſita i xp̃o. Secũda ãt põit tñ vnũ ſuppoſitũ in eo. qḋ q̃dẽ idẽ ſuppoſitũ ponit ſubſiſtere in duab⁹ naturis. Tertia vero opinio licet ponat tñ vnum ſuppoſitũ in xp̃o: tñ hoc in vna ipſaꝝ naturarũ ponit niſi ꝓ accidẽs ſubſiſtere Dicit enĩ ꝙ q̃uis corp⁹ chriſti ⁊ aia ad rõnẽ xp̃i ptineãt: nõ tñ ſuppoſitũ xp̃i in eiſdẽ ſubſiſtit cũ illo ſuppoſito ſolũ ab extriſeco vt teſtes q̃dã adueniũt. Secũdo differũt q̃tũ ad hoc ꝙ pma opinio dic hoiẽ aſſũptũ. ſecũda hũanitatẽ. tertia vero nec ꝓprie hoiẽ nec hũanitatẽ niſi ſolũ ꝑ ſinodochẽ. ſ. capiẽdo ptes diuerſas ꝓ toto. Tertio drñt q̃tũ ad hoc ꝙ pma põit corp⁹ ⁊ aiã aſſũptas vel ptes hoĩs aſſũpti ⁊ nõ pſone aſſumentis. Unde dicit ꝙ pſona aſſumẽs nõ ſit adeo ſimplex. ſ. poſt aſſumptionẽ vt ante fuit. Secũda opinio ecõuerſo ponit eas aſſumptas vt pſone aſſumẽtis et nõ hoĩs aſſumpti. qꝛ ſcḋm illã opinionẽ nõ hõ ſꝫ humanitas aſſumpta fuit. Unde dicit ꝙ perſona que antea fuit ſimplex facta ẽ cõpoſita quodãmodo. Tertia aũt ponit eas aſſũptas nõ vt ptes hoĩs aſſumpti: nec vt ptes pſone aſſumẽtis: ſed ſolũ vt quedã habitũ exteriorem. Quarto differũt in hoc. ꝙ primã opinio ponit ꝙ xp̃s eſt aliquid ſcḋm ꝙ ẽ hõ quia ponit eũ fore quoddã ſuppoſitum a verbo aſſumptũ. Sed ſecunda dicit ꝙ ſit aliqḋ ſcḋm ꝙ natura hũana. qꝛ natura hũana quã aſſumpſit pdicatur de eo concretiue. Tertia vero põit ꝙ xp̃s nõ ſit aliud ſcḋm ꝙ ẽ hõ: ſꝫ tñ aliquo mõ ſe hñs, ſicut hõ indut⁹ alit ſe hꝫ q̃ nud⁹. Unde ſcḋm primã opinionẽ qñ dr̃ filius dei eſt hõ: tũc ſenſus ẽ ꝙ filius dei eſt

aliqd hoīs ſuppoſitū ſibi vnitū. Nam ſcđm
iſtā opinionē xp̄s ſcđ3 q̄ hō vnū eſt et aliqd
eſt: ſc3 ſuppoſitū. ſed nō eſt vn⁹ vel aliqs Cu
ius ratio eſt. q2 neutrū genus ſignificat ſup-
poſitū informe. maſculinū vo gen⁹ pſonam.
Unde cōſequēter dici habet q̄ xp̄s eſt duo
neutraliter. ſc3 ſuppoſitū. et non niſi vnū ma-
ſculine. q2 niſi vna pſona ſcđm ſcđam opini
onē qñ dr filı⁹ dei eſt hō. tūc ſenſus eſt. filius
dei eſt ſuppoſitū hoīs habēs hūanitatē ſibi
vnitā. et ſic ſcđm iſtā opinionem xp̄s ſcđm
q̄ eſt hō etiā eſt aliquid. q2 ē cōpoſitū ex ani
ma et corpe cōſtitutū. et ē etiā vnus et vnū.
vnū eni eſt. ſc3 ſuppoſitū i vtraq3 natura ſub
ſiſtēs. et vn⁹ eſt. q2 vna pſona ſcđm tertiam
opinionē. cū dr filius dei eſt hō. tūc ſēſus ē.
filius dei eſt hūanitate indutus. et ſic ſcđm
opinionē iſtā xp̄s nō eſt aliquid ſcđm qđ eſt
hō. ſed tñ aliquo mō ſe habēs. ⁊ ſic etiā xp̄s
ē vnū ⁊ vn⁹ i vtraq3 natā nō tñ p ſe: ſed p ac
cidēs Prima iſtar opinionū a modernis do
ctorib⁹ dicit falſa et erronea. Scđa vero ca
tholica. Tertia vero eſt ſimpliciter heretica.
vt3 extra de here. v. pagrapho. Cū xp̄s. vbi
Alexander tertius ſimpliciter anathematiſa
uit oēs dicētes xp̄m ſcđm q̄ eſt hō non eſſe
aliqd. Et tñ in ſpeciali. Diſtinctio. viij.

Oſt predicta in

Iſta eſt diſtinctio. viij. huius ter
tij libri. In qua magiſter poſtq̄
egit de cōditionibus ſequētibus actū vni-
onis quo ad effectū et ipā ſequētē agit de eiſ
dē cōditionib⁹ quo ad naturā vniētē Et tria
circa hoc facit in iſtis duab⁹ diſtinctionibus
ſequētib⁹ ſil'. Nā īqrit pmo An natura diui
na in xp̄o poſſit dici nata. Scđo an ratione
duplicis nature xp̄s poſſit dici bis nat⁹. Ter-
tio an xp̄i caro ſit adorāda eadē oratione q̄
v̄bū. Primū facit vſq3 ibi. (Queri etiā ſol3)
Scđm vſq3 ibi (Preterea inueſtigari opor
tet) vbi incipit nona diſtinctio. Tertiū ſub-
iungit p totā ſequētē diſtinctionē. In ſpecia
li ſentētia magiſtri in duab⁹ ſequētib⁹ diſti
ctionib⁹ ſtat in trib⁹ ppoſitiōib⁹ quar pma
eſt hec. Natura diuina pro verbi pſona de vir
gine pōt dici nata Hāc magiſter exequs que
rit. Utrū natura diuina poſſet dici nata ſicut
in pcedentibus poteſt dici icarnata. Et non
arguit ex hoc q̄ ipā nō dicit nata de patre na
tiuitate eterna. et ideo multo min⁹ debet di-
ci nata de virgine natiuitate tpali. In oppo-
ſitū arguit ſic. Naturā hūanā in vtero virgis
aſſumere ē naſci de virgīe. ſed natura diuina
aſſumpſit hūanā in vtero virginis. ergo ipſa
eſt nata de virgīe. Et rñdit q̄ capiēdo natu-
rā p pſona: pōt dici q̄ natā diuina ſit nata
de virgine. ſed capiēdo naturā p eſſentia: mi
nime dr dici nata ſiue de patre eternaliter: ſi
ue de matre tpaliter. Unde vbicūq3 inuenit
dictū q̄ natura diuina ſit icarnata ſiue nata
de patre vel matre. tūc p naturā ſp debet in
telligi pſona et nō abſolute eſſentia. Secū
da propoſitio eſt hec. Propter duar natura
rū in xp̄o ppꝛietates ponūtur eiuſdē diſticte
natiuitates. Hāc magiſter ponēs qrit. Utrū
xp̄s debeat dici bis nat⁹ ſicut dicit filius dei
et hoīs. Et rñdit q̄ ppt ppꝛietates duar na
tar i xp̄o xp̄s pōt dici bis nat⁹ ſeu hr̄e duas
natiuitates. Unde h3 eternā natiuitatē a pa
tre. ſcđm quā eſt patri coetern⁹. et ante ſecu-
la genitus. et natiuitatē tpalē qua a matre i
ſeculo nat⁹. et iſta cōfirmat magiſter autori
tatib⁹ bti. Au. et. Johānis. dam̄. Di. ix.

Reterea inueſti

Tertia propoſitio eſt hec. Ca-
ro xp̄i inquantum verbo vnita.
eſt adoratōe latrie adorāda. Hanc magiſter
inſinuās querit. Utrū hūana natura in xp̄o
dbeat eadē adoratōe adorari cū v̄bo cui vni
ta ē. Et rñdit circa hoc fore duas opiniones
quar vna dicit q̄ nō. q2 adoratōe latrie q̄ eſt
cult⁹ deo debit⁹ vt creatori. et q̄ nulli creature
exhiberi dr ipe ſolus de⁹ adorari debet. Cū
igit caro vel aīa verbo vnita ſit: vt creatura
pat3 q̄ eadē adoratōe cū verbo nō eſt adorā
da. Eſt tñ pre ceteris creaturis rōnalib⁹ ſim
pliciter et pcipue adorāda. ſeu venerāda non
tñ vt honor diuinitati exhibit⁹ ei per ſe attri-
buat. q2 quidē cultus exhibend⁹ cōſiſtit in a
more et cordis dilectōe et honor tpalium et
ſacrificior et mēbror exhibitōe: et oīmoda
reuerētia q̄ ſibi minime exhibet. Alia opinio
que cōmunior ē et verior apparet. dicit q̄ hu
mana natura vnita diuine pſone eadē ado-
ratione qua diuina pſona adorat: ē pie ad o-
randa. cōſiderādo ſp naturā hūanā vt verbo
vnitā: et nō ab ipo ſeparatā. Nā qui eam ſic
adorat nō peccat. q2 eā nō adorat vt creatu-
ram. ſed vt vnitā diuine pſone Et iſtā opini
onē magiſter cōfirmat autoritatib⁹ Aug. et

Dam̃. Et tantū in ſpāli. Diſtinctio. x.

Ulet etiaʒ a qui

Iſta eſt diſtīctio. x. tertij libri. In q̄ magiſter poſtq̄ egit de ꝯditionib⁹ ꝯſequētib⁹ actū vnionis quo ad naturā vniētē ⁊ vnitā. Agit de cōditionib⁹ eiuſdē quo ad pſonā in qua dicim⁹ vnionem eſſe factā. Et tria facit. Primo eni agit de pſonalitate q̄ ptinet ad dignitatē nature. Secūdo de adoptiōe q̄ ptinet ad dignitatē grē. Tertio d̄ pdeſtinatōe q̄ attinet dignitati glie. Primū vſq3 ibi (Si vero q̄rit) Secundu3 vſq3 ibi. (Deīde ſi querit) Tertiū vſq3 ad finem diſt. In ſpāli ſentētia m. ſtat in trib⁹ ppōib⁹: q̄r pma ē hec. Quāuis xp̄s vt hō ſit hūane nature īdiuidua ſubſtātia. idē tñ ſcd̄3 q̄ hō nō eſt aliqua pſona. Hāc inſinuās magiſter querit. Utrū xp̄s ſcd̄m q̄ hō pſona ſit. Et q̄ ſit pſona arguit ſic. Nā xp̄s ſcd̄m q̄ hō ē aliqd Aut igit̄ ē ſubſtātia. aut aliud. nō aliud. ergo ſubſtātia. ſed nō ſubſtātia irrationalis. ergo rōnalis. cū ergo oīs ſubſtātia rōnalis ſit pſona. q2 ſcd̄m Boetiū pſona eſt rōnalis nature indiuidua ſubſtātia ſeq̄tur xp̄m ſcd̄3 q̄ hō eſſe pſonā. In cōtrarium arguitur ſic. Si xp̄s ſcd̄m q̄ hō eſſet pſona: ipſa eſſet pſona tertia perſona in trinitate. et nō alia. ſed cu3 illa ſit deus: ſeq̄tur xp̄m ſcd̄m q̄ hō eſſe deū cōſequēs eſt falſū. igit̄ illō ex quo ſeq̄tur ſeu infertur. ſed hoc ē aſſūptū ergo ⁊c. Et rn̄deſ mgr̄ dicit nō eſſe cōcedendū xp̄3 ſcd̄m q̄ hō eſſe pſonā. q2 dato q̄ ſic. tūc verbū nō naturā. ſed pſonā aſſumpſiſſet. qđ eſt falſu3. ideo xp̄s ſcd̄m q̄ hō nō eſt dicēdus pſona vel aliq̄s. niſi forte iſta ppō ſcd̄m expreſſe denotaret vnitatē pſone. ⁊ hoc pat3 in littera vbi etiam ponit multiplicē acceptionē hui⁹ ppōis Poſtea mgr̄ ſoluit argumētū factū in oppoſitū: dicēs: iſtā ꝯñam nō valere. xp̄s ē ſubſtātia rōnalis. ergo ē pſona. q2 pſona d̄r q̄ſi res p ſe ſonās: ⁊ nō alteri ꝯiūcta qđ nō eſt veru3 de natura hūana in xp̄o. Et alio etiā dicit cōſequētiā illā nō valere. q2 diffinitio pſone in argumēto allegata nō ꝯuenit diuinis pſonis. l3 alijs bñ ꝯueniat. ⁊ ſic relinq̄t nō eſſe cōcedendū q̄ xp̄m ſcd̄m q̄ hō ſit pſona. Cōtra hoc iterū opponit ſic. Xp̄s ſcd̄m q̄ hō eſt pdeſtinat⁹ vt ſit fili⁹ dei: ſed ſcd̄3 q̄ ē fili⁹ dei e pſona igit̄ ſcd̄3 q̄ ē hō ē pſona. Et rn̄dens mgr̄ d̄t añs eē multiplex. q2 ly ſcd̄m cū reduplicatōe pōt cadere vel ſup pdeſtiatōe3. ⁊ ſic aſſenſū ē verū. ſ3 argumētū nō val3. vl' pt cadere ſup filiationē: ⁊ ſic argumētū ē bonū. ſ3 argumētū eſt falſū. Scđa ppō ē hec. Fili⁹ virgis tpalis nō ē dei fili⁹ adoptiu⁹. ſ3 naturalis. Hāc mgr̄ ptēdēs q̄rit. Utrū xp̄s ſcd̄m q̄ hō ſit fili⁹ adoptiu⁹. Et rn̄dit xp̄m eē filiū nō adoptōe: ſ3 naſa. nō tñ ſic d̄r fili⁹ natura ſicut d̄r de⁹ naſa diuinitat. fili⁹ pō naturalit̄ ppetate natiuitatis. vel d̄r d̄s naſa formaliter ⁊ fili⁹ naſa originalit̄. Et q̄ nō ē fili⁹ adoptiuus p3. q2 pus nō fuit nō fili⁹. ⁊ poſtea in filiū adoptat⁹. ſic hoīes in filios adoptantur ſ3 ſp fuit fili⁹ ergo nō adoptiu⁹. Sed contra hoc arguit ſic. Xp̄s eſt fili⁹ dei natura. ⁊ fili⁹ virgis p generationē. cū igit̄ eſſe filiū p gratiā ſit eſſe filiū adoptione videt̄ certe q̄ ſcd̄3 q̄ hō ſit fili⁹ adoptiu⁹. Et rn̄dit q̄ lic3 ſit filius virgis ſimil' p naturā ⁊ grām vnionis: ex hoc tñ nō pōt dici fili⁹ adoptiu⁹ cū nō ſit filius virgis p grā3 adoptōis. ⁊ hoc pbando magiſter allegat ſcōꝝ autoritates. Tertia ppō ē hec. Fili⁹ dei. q̄ ſcd̄3 q̄ d̄s ē. p nr̄a ſalute tpalit̄ incarnat⁹ ⁊ ſcd̄m q̄ hō eternalit̄ pdeſtinat⁹. Hāc ma. inſi q̄rit Utrū natura vel pſona in xp̄o fuit pdeſtinata. Et rn̄dēdo d̄t. q̄ vtrūq3. nā pſona fuit pdeſtinata vt ſcilicet exñtes hō fieret fili⁹ dei ⁊ fili' natura vt vniret ṽbo dei in vnitate pſone. Et tm̄ de ſentētia huius diſtinctionis in ſpāli. Di. xi.

Ulet etiā queri

Iſta eſt di. xi. t'tij li. In q̄ mgr̄ p⁹q̄ egit de cōditōib⁹ ꝯñtib⁹ ex actu vniōis ad vnitatē pſone ptinētib⁹ Agit d̄ cōditōib⁹ ad defectū ſpectātibus. Et circa hoc tria facit. Priō oñdit xp̄m nō debere dici creaturā ſimplicit̄ et abſolute. Scđo oñdit q̄ pōt dici creatura cū certa tñ determiatōe. Tertio aūt excludit obiectōe3 q̄ poſſet fieri in cōtrariū. Primū vſq3 ibi (Hys alijſq3) Secūdū vſq3 ibi (Et ſi ergo xp̄s) Tertiū vſq3 ad fi. di. In ſpe. ſen. m. ſt. in tri. p. q̄. p ē hec. L3 pſona ṽbi ſit ypoſtatice in hūana natura. abſolute tñ loquēdo xp̄s nō ē creatura. Hanc mgr̄ inſinuās q̄rit. Utr̄ ſit cōcedēdū q̄ xp̄s debeat dici fact⁹ vel creat⁹ vel creatura. Ad quā q̄ſ3 rn̄dēdo dicit q̄ nullo mō ſimpl'r d̄3 dici q̄ ſit fact⁹ vl' creat⁹ vl' creatura. qđ diuerſis ſcōꝝ autoritatib⁹ pbat i lr̄a: quoꝝ q̄dā dicūt ex quo p ip̄m facta ſunt oīa nō pōt dici ſcūs

et p ꝯñs nec creata. Alie vo dicũt ſi ipe fuiſſʒ creata : mãdatũ ſibi fuiſſet euãgeliũ pdicare cũ in euãgelio dicat. pdicate euãgeliũ oĩ creature. Alie vero aſſerunt ſi eẽt creatura eſſet ſubiect⁹ vanitati. cũ apl's dicat oẽm creaturã vanitati eẽ ſubiectã. q̃ oĩa abſurda ſunt. et p cõſequẽs ſimpl'r loquẽdo xp̃s nõ ẽ creatura

Scða ppõ eſt hec. Quãuis ſimpl'r loquendo nõ ſit cõcedẽdũ xp̃s ẽ fact⁹ vel creata. pt tñ hec ppõ cõcedi cũ determiatõe ſũpta. ſcʒ dicẽdo ſic. xp̃s ſcðm naturã aſſũptã ẽ creatura. vel xp̃s ſcðm ꝙ hõ incepit eẽ. Qð probat diuerſis ſctõꝝ auto. Tertia ppõ ẽ hec Q̃uis ſit ꝯcedẽdũ ꝙ xp̃s ſcðʒ hũanã naẗaʒ ſit fact⁹ vel creata ex hoc ĩ ferri nõ dʒ ꝙ ſit creat⁹ ſimpliciẗ. cũ ibi argueret a locutõe ĩ tropi figura. Hec ppõ pʒ p hoc ꝙ arguiẗ ſic. Xp̃s ſecũdũ ꝙ hõ ẽ creatura. igiẗ xp̃s ẽ creatura. q̃a arguiẗ a ppoſitõe ſeu locutõe q̃ ẽ ĩ figura tropi. vbi videlʒ illð qð ẽ ptis attribuiẗ toti q̃lis mod⁹ arguẽdi ñ valʒ. Et tñ ĩ ſpãli. Di. xij.

Oſt p̃dicta que

Iſta ẽ diſt. xij. huius tertij li. In qua mã. poſt ꝙ inq̃ſiuit an xp̃s ð beat dici creatura. inq̃rit an in ipo fuerũt defect⁹ quos natura hʒ ſibi cõtẽ ãneros. Et tria facit. Nã pmo inq̃rit an aſſũpſit defect⁹ oẽʒ naturã creatam cõiter ſequẽtes. Scðo an ſũpſerit defect⁹ naturã hũanã ꝯñtes ſpecialiẗ. Tertio an naturã aſſumere in ſexu muliebri potuerit. Primũ facit vſq; ibi (Solet etiã q̃ri) Scðm vſq; ibi (Solet etiã q̃ri ꝙuis curioſe.) Tertiũ vſq; ad finẽ diſt. In ſpe. m. ſ. ſt. tri. p. q̃. p. ẽ hec. Quãuis ꝯcedẽdũ ſit xp̃ʒ ſʒm hoiem tpaliter incepiſſe. tenẽdũ ẽ tñ ipm ſecundũ vbũ eternaliter fuiſſe. Hãc m. ponẽs q̃rit. Utrũ. ſ. iſte hõ. ſ. xp̃s in tñ habuit vl' ſp fuit. ſicut filiũ dei dicim⁹ ſp fuiſſe. Et ꝙ ẽe incepit arguiẗ ſic. Xp̃s eẽ acq̃ſiuit qð aliq̃n nõ habuit. q2 nõ ſp hõ fuit igiẗ eſſe incepit. In oppoſitũ arguit ſic. De xp̃o puero in ſcriptura legiẗ ꝙ man⁹ ei⁹ creauerũt ſtellas. qð q2 ĩ pncipio mũdi fuit. igitur xp̃s fuit ãn mũdũ. et p ꝯñs nõ incepit eẽ. Un ad qõem iſtã rñs p diſtictionẽ dic. ꝙ ſi qð q̃rit de pſona: tunc fuit ab eẽno. ſi vo q̃rit de natura hũana: tunc initiũ habuit. Scða ppõ ẽ hec. Aliũde ꝙ ð maſſa Ade xp̃s potuit carnẽ aſſumere ꝙ nis peccãdo nõ potuit ſe polluere. Hãc m. p. q̃rit vtrũ vbũ potuit aliũ hoieʒ ꝙ aſſumpſit aſſumere. q̃ videlicet nõ fuiſſet de pmi hoĩs genere. Et rñdit ꝙ ſic. q2 ſicut pmũ hoiem de terra et nõ alterius hoĩs genere formauit ſic et nouo mõ potuiſſet hoiem formaſſe: et aſſumpſiſſe. cõgruũ tñ erat vt de genere Ade aſſumeretur hõ. vt p eundẽ p quẽ hõ fuit victus diabolus victor vinceretur. Poſtea q̃rit an iſte hõ. ſcʒ xp̃us potuit peccare. Et arguit ꝙ nõ. q2 ſi peccare potuiſſet dãnari potuiſſet. ſic nõ fuit deus. Reſpõdendo dicit ꝙ pſona xp̃i peccare nõ potuit. nec natura hũana. nec aĩa ſi cõſiderent put ſunt verbo vnita Si aũt cõſiderẽtur put ſi eſſent vel eẽ poſſent nõ vnita vbo. ſed ſeparata ab eo potuit vel poſſet peccare. Sed contra illud obijcit dupliciter. Primo ſic. Natura hũana vbo vnita habuit liberũ arbitriũ: ideo potuit peccare. Ubi reſpõdendũ eſt. ꝙ nõ oĩs hñtes liberũ arbitriũ poſſunt peccare. q2 angeli beati habẽt li. ar. et tñ nõ poſſunt peccare et nl's tominus ipe xp̃s. Un patet argumẽtũ non valere. Scðo obijcit p autoritatẽ ſcripture q̃ dicit virũ beatũ q̃ potuit trãſgredi et nõ ẽ trãſgreſſus. Et reſpõdẽdo dicit ꝙ illa autoritas tota intelligẽda ẽ de mẽbris xp̃i. et nõ de capite. ſcʒ xp̃o. vel ptiʒ de mẽbris xp̃i. et ptiʒ ð xp̃o. vt videlʒ ly potuit tranſgredi intelligaẗ demũʒ de mẽbris. et ly nõ trãſgreſſus ð xp̃o

Tertia ppõ ẽ hec. Quãuis ſit ꝯcedẽdũ ꝙ xp̃s potuit aſſumẽ ſexũ femineũ. ẽ tñ tenẽdũ ꝙ ſexũ virilẽ aſſumere de femia ẽ magis congruũ. Hãc mgr inſinuãs querit. vtrũ ðs potuit aſſumere ſexũ muliebrẽ. Rñdendo autẽ dicit ꝙ ſic. ſed fuit magis ꝯueniẽs et cõgruũ vt aſſumeret naturã in ſexu virili ex femia vt oñderʒ vtriuſq; libatõeʒ p xp̃ʒ eſſe fiedã. qð ꝯfirmat auto. b. Au. Et tñ ĩ ſpãli. Di. xiij.

Reterea ſciẽdũ

Iſta eſt di. xiij. huius tertij libri. In q̃ mgr poſt ꝙ egit de cõditionib⁹ ꝯñtib⁹ ex actu vnionis Incipit tractare ð dõis naẗe aſſũpte ĩ ipo actu vniõis collat Et tria facit. Nã pmo oñdit pleitudinẽ pfectõis xp̃i quantũ ad grãm affectus et ſcĩetiaʒ intellect⁹. Scðo obijcit in cõtrariũ p autoritatẽ canonis et ſoluit. Tertio replicat p autoritates ſctõꝝ q̃s exponit. Primum vſq; ibi. (Huic aũt ſnĩe) Scðm vſq; ibi (Alibi autẽ ſcriptũ) Tertiũ vſq; ad finẽ diſtictionis. In ſpeciali ſentẽtia mgri ſtat trib⁹ ppoſitionib⁹ quaꝝ pma ẽ hec. Ab hora ſue cõceptõis fuit in xp̃o grẽ et ſciẽtie plenitudo. Hãc mgr in

ſinuãs ꝓponit. ꝙ xp̃o fuit dat⁹ ſpũs non ad
mẽſurã. vt dr̃ Joh. iij. ⁊ apl's ad Colo. ij. dic̃
plenitudinẽ diuinitatis corpaliter habitaſſe in
xp̃o. Et ſubdit ꝙ q̃uis alij ſcti dicitur etiam
fuiſſe pleni gr̃a ſeu ꝑfecti in ſciã. ſec⁹ tñ i xp̃o
⁊ de eis. Qḋ oñdit ꝑ ſil'e. Nã ſicut in capite
hũani corpis ſunt oẽs ſenſus. In ceťis autẽ
mẽbris ẽ ſolũ ſenſus tact⁹. ſic i xp̃o ẽ plenitu
do gr̃e. ſicut in oĩm capite. in alijs vero ſctis
eſt gr̃a. ſicut ſenſus tactus in mẽbris ſub ca-
pite. qꝛ de plenitudine xp̃i oẽs qḋ habẽt rece
perũt. nõ tñ illã gr̃am eſſentialiter q̃ in xp̃o
eſt ſed quodãmõ cõſimilẽ. Scḋa ꝓpõ eſt
hec. Xp̃s ꝓfeciſſe ſapiã nõ dr̃ niſi ſolũ quan
tũ ad exteriorẽ effect⁹ ſapie oſtẽſionẽ. Hanc
mgr̃ ponẽs obijcit ↄ̃ ꝑdicta ſic dicẽs Si xp̃s
ab initio ſue cõceptõis tantã habuit donoꝝ
plenitudinẽ ſciẽtie ⁊ gr̃e. quõ tũc verũ eſt ꝙ
ꝓficiebat ſciẽtia. etate ⁊ gr̃a vt dicit ſcriptu-
ra Et r̃ndit ꝙ xp̃s ab initio ſue cõceptiõis tã
tam habuit donoꝝ plenitudinẽ ꝙ ãplius re
cipe capax nõ fuit. Scriptura tñ q̃ ipm̃ ſapi
entia etate ⁊ gr̃a ꝓfeciſſe aſſerit nõ vult dice-
re ꝙ ſapiẽtia ⁊ gr̃a ſcḋm tpis ꝓceſſum ſunt
aucte in xp̃o. ſ; dicẽ itẽdit ꝙ xp̃s tpalit̃ i eta
te ꝓficiebat. ita dc̃ã dñica i imitatio ſue ↄcep
tionis ſibi collata ad ſalutẽ hominũ oſtẽde-
bat. Vñ p; ꝙ ꝓficiebat alijs ꝓficiẽtib⁹ nõ
ſibi ſicut rcõꝛ eccl'aſtic⁹ dr̃ ꝓficere in cura ſibi
tradita alijs ꝓficiẽtib⁹ per ipm̃. Tertia ꝓ
poſitio eſt hec. Scḋm duplicẽ quã xp̃s ha-
buit ſciẽtiã nõ ꝓfecit niſi ſolũ ſcḋm hoim
opinionẽ ſeu exteriorẽ apparẽtiã. Hanc mgr̃
inſinuãs obijcit ↄ̃ ꝑdictã cui⁹mõi fuit ꝙ xp̃s
in hmõi donis nõ ꝓfecit. ⁊ per autoritatem
Am. d. in xp̃o fuiſſe duplicẽ ſenſum ſeu ſapiẽ
tiã, ſc; creatã ⁊ increatã. ⁊ ꝙ xp̃s ſapiẽtia cre
ata: ſeu ſenſu hois profecit: ſicut etatis incre
mentũ ſumpſit. hoc probat etiã ꝑ hoc qḋ in
yſa. dr̃. ⁊ puer anteꝙ nõceret prẽm vel mr̃e;
accepit ſpolia ſamarie. S; mgr̃ r̃ndendo di-
cit ꝙ autoritas bti Amb. q̃ dicit xp̃m ꝓfeciſ
ſe ſenſu hois. nõ ẽ aliter intelligenda ꝙ ꝙ ꝓ
fecerit ſcḋm opinionẽ, ⁊ ꝙ dr̃ prẽm et matrẽ
ignoraſſe. dicit nõ aliter eẽ intelligendũ: niſi
ꝙ ſimilitud inarie ad modũ ignorãtis ſe ha-
buit. ⁊ ſic nõ ꝓfecit niſi ſcḋm exteriorẽ appa
rẽtiã. Et tñ in ſpeciali. Di. xiij.

Hic queri opuſ

Iſta eſt diſtinctio. xiij. huius ter
tij libri. In qua magiſter poſtquam egit de
plenitudie ꝑfectõis xp̃i quãtũ ad gr̃am ⁊ ſci
entiã. cõꝑat ꝑfectõe; iquantũ ẽ hois ad diui
nã. Et tria facit. Nã ꝑmo inq̃rit an xp̃i aĩa ſci
at oĩa q̃ ſcit ds̃. Scḋo q̃re aĩa xp̃i nõ habeat
oĩpotẽtiã: ſicut h; oĩſciẽtiã. Tertio excludit
quandã obiectionẽ in cõtrariũ factã. Primũ
facit vſq; ibi (Si vo q̃rat) Scḋm vſq; ibi.
(S; ſi aĩa illa (Tertiũ vſq; ad fi. di. In ſpã
li ſen. m. ſt in trib⁹ ꝑ. q̃. ꝑ. e hec. Et licet pat̃
dedit xp̃o ſcḋm aĩam oẽm ſciẽtiã. eidẽ tñ cõi
care nõ potuit oĩpotẽtiã. Hãc mgr̃ ponẽs q̃-
rit. Vtrũ aĩa xp̃i habeat ſciẽtiã ſeu potẽtiam
eq̃lẽ deo. ⁊ vtrũ aĩa xp̃i ſcit oĩa q̃ ſcit de⁹. Et
r̃ndendo dicit ſcḋm quorũdã opinione; aĩa
xp̃i nõ h; eq̃lẽ ſapiẽtiã cũ deo. nec ſcit oĩa q̃
ſcit de⁹, eo ꝙ aĩa xp̃i ſit creatura. et nulla cre-
atura ſit eq̃lis deo vel poſſit eq̃ri deo. Et cõ-
firmat hoc autoritate caſſiodori q̃ dicit ꝙ ſi
aĩa xp̃i ſciret oĩa q̃ ſit de⁹. ſeq̃retur ꝙ ſciret ſe
ipam imo totũ mũdũ creare. cũ hoc ſciat de⁹.
ſ; hoc ẽ abſurdũ. ergo et quo ſeq̃t̃ poſtea po-
nit mgr̃ opinionẽ ꝓpaꝫ dicẽs. aĩa; xp̃i ꝑ ſapi
entiã ſibi gratis collatã in v̄bo. cui vnita eſt
ſcire oĩa q̃ ſcit v̄bũ. i. de⁹. Et ſubdit ꝙ q̃uis
ſciat oĩa q̃ de⁹ ſcit. nõ tñ põt oĩa q̃ de⁹ põt.
Ex iſta tñ oĩm ſciẽtia aĩa xp̃i nõ eq̃tur ſcire
dei. qꝛ aĩa xp̃i nõ ita clare ſcit oĩa ſicut deus.
Et etiã l; eq̃tur ſciẽtie dei quo ad nũe; ſcito-
rũ. nõ tñ eq̃tur ſibi in mõ ſciẽdi. ꝙ ait apl's
dic̃. nẽo nouit q̃ ſũt di niſi ſp̃s dei. iſtud dictũ
ñ obſtat. imo arguit ꝓpoſitũ. qꝛ itelligit de
ſpũ q̇ dat⁹ ẽ xp̃o nõ ad mẽſurã. Etiã mgr̃ ꝓ-
bat ꝓpoſitũ ſuũ tali rõe. Null⁹ aliq̇d ſcit qḋ
aĩa ei⁹ ignorat. ſ; xp̃s ſcḋ; oẽs doctores ſcit
oĩa igit̃ ei⁹ aĩa ſcit oĩa. Ad argumẽtũ oppoſi
te oppoſitõis quo dr̃ ꝙ ſi aĩa xp̃i ſciret oĩa
ſciret creare mũdũ ⁊ ſeipam. R̃ndit etenĩ. ꝙ
anima xp̃i hab; ſciẽtiã creãdi. ſed nõ poten-
tiam. quia ſcit quo mõ mũdus eſt creatus. ⁊
ſe eſſe creatã. ⁊ nõ creandã. Scḋa propoſi-
tio eſt hec. Concedim⁹ catholice xp̃i animaꝫ
nõ habuiſſe omnipotentiã. Hec propoſitio ẽ
ſcḋa pars propoſitionis premiſſe. quã mgr̃
iſinuãs querit. Cur anima xp̃i nõ hab; potẽ
tiã oĩa faciẽdi ſic potẽtiã oĩa cognoſcẽdi. Et
r̃ndit ꝙ hoc ẽ iõ. qꝛ fuit naturalit̃ capax oĩs
ſciẽtie. nõ tñ oĩs potentie. Tertia propoſitõ
ẽ hec. Mgr̃ cõcedit ꝙ dei fili⁹ ſcḋm ꝙ [illegible] oĩ
potẽtiã. q̃nq; accepit. Hãc mgr̃ inſinu[illegible]
toritate Ambroſij. dicẽtis ſup illo v̄bo. [illegible]

Hic erit magnꝰ ⁊ filiꝰ altiſſimi vocabit̃. dicit magnꝰ erit. q꜠ potētiā quā filiꝰ dei naturalit̃ habuit. hō erat ex ꝑte accepturꝰ. Ex iſta au‑toritate arguit ſic. Si hō erat illā potētiā ac‑cepturꝰ. vel igit̃ ꝑſona vel natura. nō ꝑſona. q꜠ illa h꜠ ⁊ ſꝑ habuit ſapiētiā illā. igit̃ natu‑ra ⁊ ꝑ ꝯñs aīa cū caro talis potētie non ſit ca‑pax. Et r̄ndit ꝙ ly hō in autoritate illa ſup‑ponit ꝑ ꝑſona xp̄i ñ inquātū ē ꝑſona dei: ſ꜠ hoīs. q̄ tñ vna et eadē ē. ſ꜠ ſicut d꜠ ꝑſona fi‑lij dei q̄ ſꝑ fuit hō ꝑſona in tp̄e eē cepit. Sic ꝑſona filij inquātū erat futura ꝑſona hoīs. erat potētiā illā ex tp̄e acceptura. tñ naturali‑ter ſꝑ habuit. Et ꝑſona xp̄i oīpotētiā quodā mō accepit. Et tm̄ in ſpeciali. Di. xv.

Illud quoqꝫ p̄

Iſta ē di. xv. huiꝰ tertij libri. et ſe‑cūdꝰ tractatꝰ huiꝰ li. In quo q̄dē tractatu poſtꝙ̄ mgr̄ egit de et̄ni v̄bi incarna‑tione. Agit de euiſdē v̄bi in carnati paſſiōe. Et tria facit in p̄nti diſt. in qua agit de defe‑ctibꝰ a xp̄o aſſumpt꜡. Nā p̄mo oñdit quos d̄fectꝰ v̄bū cū hūana natura aſſūpſit. Scđo rōez hmōi aſſumptōnis reddit. Tertio circa hoc quorūdā errorē repellit. Primū facit vſ‑qꝫ ibi (Hos āt defectꝰ (Scđm vſqꝫ ibi (S꜠ q꜠ nōnulli) Tertiū vſqꝫ ad fi. diſt. In ſpe. ni‑ſi. ſt. in tri. ꝑ. q꜠ p̄. eſt hec. Filiꝰ dei carnē paſ‑ſibilē ⁊ aīaz ꝑ nob̄ aſſumpſit: ⁊ oēs defectꝰ quos ſue dignitati et nr̄e ſaluti cōgrue nouit Hāc m. inſi. ꝓpoīt p̄mo ꝙ filiꝰ dei naturam hūanā paſſibilē tā quo ad corpus ꝙ̄ quo ad aīaz aſſūpſit. ⁊ vt ꝓbaret̃ hr̄e verꝫ corpꝰ ⁊ ve‑rā aīam aſſūpſit cū natura ipſiꝰ defectꝰ natu‑re. vt famē ſiti triſtitiā. timorē ⁊ hmōi. quo‑rū q̄dā dicūtur defectꝰ aīe. vt triſtitia ⁊ ti‑mor. Alij corpis. vt fames. ſitis ⁊ hmōi Ulñ vlteriꝰ cōcludit ꝙ v̄bū aſſumpſit defectꝰ pe‑ne. ſ꜠ illos tm̄ quos ipſe ꝑ redēptōe generis hūani cōgruebat aſſumere ⁊ ſuā dignitatez decebat. Et ſubdit ꝙ ſi i ſcriptura inuenit̃ ꝙ filiꝰ dei oēs nr̄as īfirmitates aſſūpſerit pret̃ pctm̄. hoc intelligēdū eſt de defectibꝰ q̄ ſue dignitati nō d̄rogāt. nō eñi aſſūpſit ignorātiā q̄ q̄ñqꝫ ſolū ē pena ſeu d̄fectꝰ ⁊ nō cl̄pa. neqꝫ aſſūpſit difficultatē in bñ opandū. qđ tamē ſpectat ad nr̄az miſeriā ⁊ defectū. ⁊ ꝑ ꝯñs ñ aſſūpſit oēs penales defectꝰ aīe. Silr̄ etiā ñ aſſūpſit oēs defectꝰ corpis. q꜠ nō aſſūpſit plu‑res egritudines ⁊ vitia corpis. Ulñ tandē cō‑cludit ꝙ oēs defectꝰ aſſūpſit. quos eū dece‑bat ⁊ nob̄ cōueniebat ipm̄ accipe. quos qui‑dē accepit. vel ad oñſionē v̄e hūanitatis. vt ti‑morē vel triſticiā vel adipletionē opis ad qđ venit. ſ. hūane redēptionis ꝓpt̃ qđ aſſūpſit paſſibilitatē corpis. vel ad erectionē nr̄e ſpei in gl̄iaz īmortalitatis. vt mortē corpis. Se‑cūda ꝓpō ē hec. Xp̄us nr̄as infirmitates nō accepit coacta neceſſitate. ſ꜠ ſue miſeratiōis ſpōtanea volūtate Hāc m. inſi. dic̃ xp̄z hmōi defectꝰ nō aſſūpſiſſe ſicut talibꝰ neceſſitate ſubiacemꝰ. ſ꜠ ex miſeratōe ſue volūtatis ſpō‑te eos aſſūpſit. nā nos ex pctō originali eos cōtrahimꝰ. imo vitare nō poſſumꝰ. xp̄s autē pctm̄ hmōi nō cōtraxit. nec actuale cōmiſit. ideo ex debito ſeu neceſſitate ſue cōditionis ipſas hr̄e nō debuit. Tertia ꝓpō ē hec. Ut heretici hūanā naturā in xp̄o paſſibilitati fore ſubiectā negāt ſic ipm̄ xp̄m ſcđm carnē ipaſ‑ſibilē fore aſſerūt. Qđ mgr̄ oñdit eē falſuꝫ di‑uerſis ſacri canonis ⁊ ſctōꝝ autoritatibꝰ que patēt in textu. Et ſubdit poſtea quorūdā au‑toritatū declarationē. ſcꝫ Aug. ⁊ Hiero. q̄ vi‑dētur dicere ꝙ xp̄s nō timuit. nec triſtatꝰ exti‑tit. i. nec triſtatꝰ fuit dicēs eos velle dicere ꝙ xp̄s nō timuit nec triſtatus fuit coacta neceſ‑ſitate: ſicut nos q̄ñqꝫ timemꝰ vel triſtam̄. ſ꜠ ſpōtanea ⁊ libera volūtate. vel voluit dicere xp̄m nō tenuiſſe. vel triſtatū fuiſſe ſcđm paſ‑ſionē. ſicut nos ꝙ vidꝫ ꝑ hmōi paſſiōis a ſua rectitudine mēs deijcit̃ ⁊ in dei cōtēplatiōe ipeditur. ſcđm ꝙ timuit ⁊ cōtriſtabatur ſolū ſcđm paſſionē q̄ ē q̄ñ ſic triſtitia q̄s mouet̃: ꝙ tñ rō a ſua retitudine minime deijcitur. ⁊ mēs a contemplatione diuina declinet. Naꝫ xp̄s fuit immunis a pctō: ideo nō h꜠ cauſam hmōi ſuſtinēdi niſi ſpōte vellet. Et tm̄ in ſpe‑ciali. Di. xvi.

Ic orit̃ queſtio

Iſta ē diſt. xvi. huiꝰ t̃rij. li. In q̄ mgr̄ poſtꝙ̄ egit de xp̄i pacient꜡ paſ‑ſibilitate Agit d̄ paciēdi neceſſitate. ⁊ tria cir‑ca hoc facit. Nā p̄mo q̄ōem quādā ꝓponit. Scđo eā ſoluit. Tertio ſolutōis cōfirmatōez adiūgit. Primū vſqꝫ ibi. (Ad qđ dici pōt.) Scđm vſqꝫ ibi (Et hic ē notandū) Tertiuꝫ vſqꝫ ad fi. diſt. In ſpāli ⁊c. q꜠ p̄ma eſt hec. Xp̄s oēs defectꝰ nr̄os aſſūpſit q̄ nullatenus culpā vel pctm̄ includūt. Hec ꝓpō ſup̄ ꝓba‑ta igit̃ ſuppono eā verā. cū igit̃ neceſſitas mo

riendi ſic defectus q̄dā et non culpa dubita
ri pōt nō imerito an xp̄s etiā talē defectū aſ
ſumpſit. ſcʒ neceſſitatē moriēdi. de aptitudīe
moriēdi nō ē dubiū. qꝛ illa etiā in hoīe fuit
āte pctm̄ q̄n nullꝰ defectꝰ in eo fuit. qꝛ illa fu
it in hoīe a natura an̄ pctm̄. Et rn̄dēdo poit
ſentētiā ſcd̄e ꝓpōis. Scd̄a ꝓpō ē hec. Xp̄s
q̄ immunis fuit a pctō ſuſcepit neceſſitatem
moriēdi ſola ſpōtanea volūtate et nulla coc
ta neceſſitate. Rō huiꝰ ē qꝛ vt ſupdictū ē xp̄s
aſſūpſit naturā talē q̄lē hō habuiſſet in ſta
tu innotētie in quo ſtatu nō fuiſſʒ neceſſitas
moriēdi. nā neceſſitas moriēdi nō cōpetebat
hoī ex natura ſue cōditōis ſcd̄m ꝙ natura p̄
mitus fuit inſtituta. ſʒ ſolū ſcd̄ʒ ꝙ poſtea fu
it ꝑ pctm̄ viciata. ſʒ talē naturā xp̄s nō aſſūp
ſit. ergo licet neceſſitatē moriēdi nō aſſūpſit
ſpōte tn̄ moriebaṫ. Tertia ꝓpō ē hec. Xp̄s
q̄ dꝫ naturā hūanā redimiſſe de quolibet ſta
tu hoīs dinoſcitur aliq̄d aſſumpſiſſe. Hanc
m. ponēs dicit q̄d duplicē eē ſtatū hoīs. quoꝝ
p̄mus fuit āte peccatū. ſ. ſtatꝰ innocētie. Se
cundꝰ fuit poſt pctm̄ an̄ gratiā. ſcʒ an̄ mortē
xp̄i Tertius fuit poſt pctm̄ ⁊ ſub grā q̄ iam
currit. Quartꝰ erit in glīa et xp̄s omis miſerie
De p̄mo ſtatu accepit xp̄s peccati imunita
tē. De ſcd̄o penales defectꝰ. De tercio grē ple
nitudinē. De q̄rto nō poſſe peccare et deū ꝑ
fecte cōtēplari. Et cū igiṫ ieſus venit in hunc
modū tanq̄ vniuerſalis redēptor oēs ſalua
turus naturā hūanā aſſumēs de quolibʒ ho
rū q̄tuor ſtatuū aliq̄d aſſūpſit ⁊ iſta ꝯfirmat
mḡr auto. b. Au. Et tn̄ i ſpāli. Di. xvij.

Oſt p̄dicta coſi

Iſta ē di. xvij. huiꝰ tertij libri. In
qua mḡr poſtq̄ egit de patiendi
xp̄i neceſſitate. Agit de paciētis volūtate. Et
circa hoc tria facit Nā p̄mo q̄ſtionē circa hoc
ꝓponit ⁊ ſoluit. Scd̄o ſolutōis cōfirmatōeʒ
adiūgit Tertio dubitatōes quaſdā circa hoc
excludit. Primum vſq; ibi (Ex affectu au
tē) Scd̄m vſq; ibi (Ceterū nō par) Tertiū
vſq; ad fi. di. In ſpe ſ. m. ſt. ⁊c. Nō q̄dlibet
q̄d xp̄s orādo a p̄re petijt obtinuit. Hac m.
ponēs ꝓponit talē q̄ōem. Utrū xp̄s aliq̄d
orauerit vel petierit q̄d factū nō fuit q̄d q̄deʒ
videtur veꝝ ꝑ hoc ꝙ petebat a ſe trāſferri ca
licē paſſionis q̄d tn̄ factū nō fuit in oratione
etiaʒ videbatur a p̄ris volūtate diſcordare.
Pro cuius queſtionis ſolutōe dicit ꝙ xp̄s ſe
cūdū duplicē naturā quā habuit. ſ. diuinā et
hūanā etiā duplicē habuit volūtatē. ſ. diui
nā ⁊ hūanā. q̄ hūana etiā duplex fuit. ſ. ſenſu
alitatis ⁊ rōnis. volūtate diuina pati ⁊ mo
ri voluit. ⁊ idē volebat rōnis affectu. ⁊ tn̄ af
fectu ſenſualitatis pati nolebat ſeu pati refu
giebat. ꝓpṫ hoc tn̄ dic ꝙ n̄ fuit rebellio car
nis ad ſpm̄. qꝛ talis nō ē niſi in illis in q̄bus
ē carnis cōcupiſcētia q̄ i xp̄o nō fuit. fuit tn̄
i eo ſenſualitatis affectus. vt hūanitatis ve
ritas ꝓbareṫ. vn̄ cōcludit ꝙ ſicut in mēbris
xp̄i. i. i nob. ita ⁊ in xp̄o fuit geminꝰ affectus
hūanitatis. ſ. mētis quo mori volebat ⁊ ſen
ſualitatis quo mori recuſabat. Scd̄a ꝓpō
ē hec ſcd̄m doctores. Xp̄s duplicē volūtateʒ
habuit ſcd̄m q̄ꝝ vnā pati voluit ⁊ ſcd̄m aliā
noluit. Hac mḡr ponēs dicit hoc eē ꝯ hereti
cos in cōſilio Metropolitano ꝯdēnatos: q̄
ponebāt in xp̄o tn̄ vnā volūtatē vbi addit
ꝙ xp̄s aliq̄d petijt q̄d nō ipetrauit puta trāſ
la tōeʒ calicis a ſe imo ſciebat deū patrē hoc
nō facturū. nō tn̄ inuanū orauit. ſed ad hoc
orauit vt ſuis mēbris iminente ꝑturbatiōe
orādi ⁊ clamādi ad deū ⁊ volūtatē ſuā volū
tati diuine ſubdendi exēplū daret. Tertia
ꝓpō ē hec. Xp̄s in orto de p̄ris ꝑtāte nō du
bitauit. ſʒ ad modū dubitātis ſe habuit. Hac
mḡr ponēs dicit q̄ſdā dubiū fuiſſe exortum
ex dictis btī Amb. q̄ videṫ dicere ꝙ xp̄s ſcd̄ʒ
hūanā naturā de p̄ris potētia dubitauit. q̄d
ſic dicit eē intelligendū nō ꝙ xp̄s dubitaue
rat inquātū deꝰ ⁊ dei filius. nec etiā inquan
tū hō. ſed ꝙ dicatur dubitaſſe. qꝛ modū geſ
ſit dubitātis ⁊ hoībꝰ dubitare vdiebaṫ. Ul
timo mḡr inducit quedā verba Hillis. q̄bus
videtur dicere ꝙ xp̄s nō ſup ſe timuit nec ſe
cūdū ſe triſtatꝰ fuit. nec ꝓ ſe orauit ſed ꝓ ſu
is: q̄ dicit mḡr a lectore diligēti eē intelligen
da. Et tn̄ in ſpāli. Di. xviij.

Emerito chriſti

Iſta ē di. xviij. huiꝰ tertij li. In q̄
mḡr poſtq̄ egit de voluntate xp̄i
patiētis. Agit de merito eiuſdē. Et tria facit
Primo eni tractat de meriti xp̄i pfectōe. Se
cūdo de eiꝰ tpe ⁊ adeptōe. Tertio de ipſius
neceſſitate. Primū vſq; ibi (Nec ⁊c.) Scd̄ʒ
vſq; ibi (Si vero q̄ritur) Tertiū ad fi. di. In
ſpāli ſen. ⁊c. q̄ꝝ p̄ma ē hec. Xp̄s ſua b̄ndicta
paſſiōe ſibi ⁊ nob meruit. Hac mḡr in ſi. ꝓ.
p̄mo quorūdā opinionē de merito xp̄i dicen

tm̄ ꝙ xp̄s tm̄ nob et nō ſibi meruit. Quam opinionē mgr̄ corrigēs dicit ꝙ ⁊ nob meruit ⁊ ſibi ꝙ ꝓbat. Nā nob meruit aptionē regni celoꝝ ⁊ redēptionē a diabolo a pctō ⁊ a pena ꝓ ipo debita. Sibi aūt meruit corpis imortalitatē claritatē. ⁊ ipaſſibilitatē aie. ⁊ hoc ꝑ obediētiā ⁊ hūilitatē ſue paſſiōis. Ante mortē eni ipius corp⁹ erat mortale. ⁊ aīa eius paſſibilis. Sed in hoc tm̄ dicit adhuc eē vnū dubiū. de quo adhuc nō ſum⁹ certificati ꝑ aliquā autoritatē. ſ. an aīa xp̄i facta ſit. tūc p̄mo ipaſſibilis qn̄ corp⁹ factū fuit imortale. ſ. i pricipio ſue reſurrectōis. vt qdā dicūt vel facta ſit ipaſſibilis ſtati p⁹ ſeparationē a corpe i morte cruc| vt alij aſſerūt. qđ a modernis doctorib⁹ cōis tenet. ⁊ pbabili⁹ apparet

Scđa ꝓ. ē hec. Xp̄s i pricipio ſue ꝯceptionis tantū gradū meriti ſibi acqſiuit ꝙ ad vlteriorē gradū meriti ꝓficere nō potuit. Sententiā hui⁹ ꝓpōis mgr̄ ponēs dicit xp̄m iſta ſcʒ p̄dicta meruiſſe. nō ſolū ꝑ ſuā paſſionem ſʒ ipa meruerat ab initio ſue ꝯceptōis ⁊ hoc ꝓpt̄ plenitudinē gr̄e ⁊ virtutū in qb⁹ ꝓficere nō potuit. Vn̄ infert ꝙ p⁹ initiū ꝯceptionis ſolū ꝓfecit ad quātū ad nūerum meritoꝝ. qa multipliciter idē meruit qđ āte meruerat. ſʒ nō ꝓficit quātū ad efficatiā ſeu virtutē merēdi. Infert etiā ex dictis ꝙ licet aīa xp̄i aliqđ habuit p⁹ mortē corpis qđ āte nō habuit. puta ipaſſibilitatē ⁊ ſilia. Nō tm̄ pōt dici ſimplicit̄ ⁊ abſolute beatior p⁹ mortē corpis ꝙ an̄ ſʒ ſolū quātū ad aliqđ. ſ. inquātū p⁹ mortē imunis ab oī miſeria extitit. Et ſubdit ꝙ xp̄s nō tm̄ ſibi ſui meruit corpis imortalitatē. et ſue aie ipaſſibilitatē. ſʒ etiā hāc honorificentiā. ſ. ꝙ vocet̄ de⁹. qđ nomē etiā an̄ mortem habuit. In quātū qdē ē de⁹ habuit ipm ab etno ꝑ naturā. inꝙtū qdā eſt ſcūs hō habuit ex tempore per grām vnionis. Tamen quia apl̄s dicit ipm eē donatū ꝓpt̄ obediētiā paſſionis. qꝛ ꝑ illā meruit nō nois donationem ſʒ ipius nois manifeſtationē. Vn̄ v̄ba apl̄i qb⁹ dicit ſibi illud nomē datū ꝓpt̄ paſſiōis obediētiā itentelligēda ſunt ſcđm quēdā itelligendi modū cōiter in ſcriptura vſitatū. vt. ſ. res. tūc dicat̄ fieri qn̄ inoteſcit. nō obſtante te ꝙ ꝑus extiterit. ſic nomē illud qđ xp̄s āte paſſionē habuit ꝑ paſſionē dr̄ recepiſſe. qꝛ ꝑ paſſionē inotuit qđ ipe habuit Poſtea mgr̄ ſoluit quādā cōtrauerſiā q̄ videt̄ eē inter ſanctos. ſcʒ Au. ⁊ Amb. de iſti⁹ nois donatōne Nā btūs Amb. dicit illud nomē eē donatū deo. Btūs Au. dicit illđ eē donatū hoī. Qđ mgr̄ diſcutiēs dicit ꝙ btūs Amb. intelligit de donatōe naturali nō hūdo reſpectum ad hūanā naturā. Btūs aūt Au. itelligit de donatōe gratuita q̄ reſpicit naturā hūanā. ⁊ ſic relinqt eos ſibi mutuo nō eē ꝯtrarios. Tertia ꝓpō ē hec. Xp̄s exn̄s paſſibilis gl̄iam tā aie ꝙ corpis ſine oī merito hr̄e non potuit. Hāc mgr̄ ponēs qrit. Utrū xp̄s ſine aliquo merito potuiſſet habuiſſe p̄dictā nois manifeſtationē. aie ipaſſibilitatē ⁊ corpis imortalitatē. Et rn̄dit ꝙ potuiſſet talem naturā aſſūpſiſſe qlis p⁹ reſurrectōeʒ fuit. potuit etiaʒ nomē ſuū aliter manifeſtaſſe. nō tm̄ potuit eſſe hō paſſibilis. ⁊ ad illā gl̄iam ſine oī merito ꝑuenire. qꝛ ꝙuis potuiſſet ꝑuenire ad illā ſine merito paſſionis. nō tm̄ ſine grā ⁊ virtutib⁹ ad meritū ſufficiētib⁹. Ultio ſubdit ꝙ nō obſtāte ꝙ grā ⁊ virtutes xp̄i ſufficerent ad merēdū ſibi p̄dicta. pati tm̄ voluit vt nob eēt exēplū ⁊ gl̄ie cauſa. ⁊ vt nos redimeret a pctīs. a diabolo. a pena. regniq₃ celeſtis aditū apiret. Quđ aūt ꝑ mortē ſuā regnū illud apuit oñdit ꝑ autoritatē Amb. dicētis ꝙ ſic de⁹ decreuit ex ordie ſue ſapie ⁊ iuſtitie. vt hō ad paradiſū nō rediret niſi ꝑ xp̄m q̄ aplius hūiliat⁹ ē paſſionē guſtādo quā ꝑus hō trāſgreſſus fuit ſupbiēdo. ⁊ ꝙuis de⁹ aliter redimiſſe potuit. Iſte tm̄ redeptōis mod⁹ videt̄ ꝯgruētior p̄ ceťis. Et tm̄ in ſpāli. Di. xix.

Hūc ergo que.

Iſta ē di. xix. hui⁹ t̄tij li. In qua mgr̄ poſtꝙ egit de merito paſſionis xp̄i ſcđm ꝙ ordinat̄ ad ꝯſecutōeʒ boni tā ſibi ꝙ nob. Agit de eodē ſcđʒ ꝙ ordiat̄ ad remotōeʒ mali nr̄i. Et tria facit Prio agit de malis a qb⁹ xp̄s nos eripuit. Secūdo oñdit ꝙ nomē redēptoris xp̄o ſimplr̄ ꝯuenit. Tertio ꝙ mediatoris officiū xp̄s ſolus habuit. Primū vſq₃ ibi (Un̄ ipſe vere dr̄ (Secūduʒ vſq₃ ibi (Qui ſolus dr̄ mediator) Tertiū vſq₃ ad fi. di. In ſpe. ſ. m. ſt. in tri. p. q. ꝑ. ē hec Xp̄s acerba ſue mort| paſſiōe redemit nos a culpa. a pena. ⁊ a vīculis captiuitatis diabolice. Hāc mgr̄ p̄tēdēs ꝓponit. ꝙ ꝑ mortē xp̄i liberati ſum⁹ a pctō pricipalit̄. ⁊ a ptāte diaboli ſcđario ſeu ꝯſequēter. Et ꝓbat ꝑ triplicē modū quo xp̄s nos ꝑ ſuā mortē iuſtificauit Prio eni iuſtificauit nos in caritate in

morte ſua oñſam nos ad caritatē ꝓuocādo
ꝑ quā iuſtificamur ⁊ a pctō liberamur. ⁊ per
ↄ̄ſis a diabolo eripimur. q̄ ꝓpť pctm̄ victos
nos tenebat. Scd̄o iuſtificauit nos ꝑ mortē
ſuā inquātū ꝑ fidē mortis ſue a pctis mūda-
mur. Nā ſicut oli aſpiciētes ſerpētē ereū ī pa
tibulo erectū a ſerpētū morſu ſaluabāť. ſic ſi
recte fidei intuitu xp̄m aſpexerimꝰ q̄ ꝓ nob ī li
gno pepēdit, a pctis ſaluati a diabolo libera
bimur. Tertio iuſtificauit nos ſua morte. q̄a
ꝑ mortē ſe offerēs verū ſacrificiū oīꝫ nr̄ꝫ nos
culpā deſtruxit. ⁊ diaboli potētiā q̄ ligatos
nos tenuit itm̄ d̄bilitauit ꝙ lꝫ ꝑ pctm̄ tēpta
ri poſſumꝰ nō tm̄ niſi ſpōte ſuperari poſſumꝰ
Qd̄ pꝫ in btō Petro q̄ añ mortē xp̄i ad vocē
ancille ip̄m negauit. Poſtea aūt ante reges
⁊ principes deductꝰ nō timuit ip̄m cōfiti. et
cōfirmat iſta plibꝰ autoritatibus ſctōꝝ ⁊ ſi-
gnanť ꝑ parabolas euangelicas de forti ar-
mato. Et poſtea ſpāliter oñdit quō xp̄s ſua
morte nos a diabolo liberauit, dicēs deum
factū eē hoīem vt ꝑ mortē ſuā diabolū vice-
ret qui antea hoīem ſupauerat, vt ſic eū non
violās ſꝫ iuſte vinceret in natura illa quā ipſe
ꝓus ſupauit. Et ſubdit ꝙ xp̄s etiā nos a pe
na libauit. nā ad penā etiā nō aſtringim̄ niſi
ꝑ culpā. cū ergo xp̄s ſua morte deſtruxit cul-
pā pꝫ ꝙ etiā deſtruxit penā eternā. Tpal an-
tē pena lꝫ adhuc nob inhereat ab ip̄a tm̄ per-
fecte liberabim̄ ī futuro. i. ſignū iſtoꝝ tota pe
na q̄ debeť ꝓ pctō relaxať nob in baptiſmo.
pena tm̄ ꝑ penitētiā īpoſita nō totaliť tolliť.
ſꝫ minuiť virtute paſſiōis xp̄i. Scd̄a ꝓ. ē hec
Tota trinitas pōt dici nos redimiſſe a pctis
ꝓpť cōmunē vſū ptātis. Hāc mgr ponēs dicť
ꝙ ꝓpť ꝓdictā liberationē a pctō ⁊ a diabolo
xp̄s pōt dici vere mūdi redēptor ⁊ hoc inꝙ-
tū ē deꝰ ⁊ inquātū ē hō, inquātū deꝰ ꝓpť vſū
ptātis remiſſiōis pctōꝝ q̄ ſibi cū p̄re et ſpūſā-
cto cōmunis ē, ꝓpť etiā cōmunitatē ptātis
tota trinitas redēptor dici pōt. ⁊ etiā pater ⁊
ſpūſctūs. In quātū aūt hō d̄r xp̄s redēptor
ꝓpť exhibitionē obediētie ⁊ hūilitatis. etiaꝫ
q̄r in hūanitate aſſūpta īpleuit illa ſacramē-
ta q̄ ꝓcipue ſūt nr̄e redēptōis cā. Tertia ꝓ
poſitio ē hec. Xp̄s hūani generis redēptor ē
vnꝰ ſolus dei ⁊ hoīm mediator. Hanc mgr
ponēs dicit ꝙ ſolus xp̄s d̄r mediator dei ⁊
hoīm inquātū nos deo reconciliauit delēdo
pctā q̄bus deꝰ offendiť ⁊ hō inimicus dei cō-
ſtituiť. Queriť poſtea cū tota trinitas pec-
cata deleat. quare ſolus filiꝰ diciť mediator:
⁊ nō tota trinitas potiꝰ. Et reſpōdent ꝙ q̄-
uis tota trinitas peccata deleat vſu ptātis ⁊
ſic ex cōſequēti recōciliat nos ſibi. Solus tm̄
filiꝰ d̄r mediator. q̄r mediꝰ eſt inter deum ⁊
hoīem. ⁊ ſcd̄m hūanitatē in ſe illa ſacramen
ta. i. op̄a ſacra quoꝝ fide ⁊ imitatōe deo recō
ciliamur. Unde tandē cōcludit ꝙ xp̄s diciť
mediator nō ſcd̄m diuinā naturā. ſed ſcd̄m
hūanā. in qua illa ſuſcepit quibꝰ nos toti tri-
nitati recōciliat. vt paſſionē. mortē. ⁊ hm̄ōi
ſcd̄m naturā etiā aliq̄d habuit deo ſimile. ſcꝫ
iuſtitiā. inocētiā ⁊ ↄ̄ſimilia. ⁊ aliq̄d ſimile no
bis. ſcꝫ mortalitatē qd̄ mediatoris officio cō
gruit. cū mediū ſapiat ꝓprietatē vtriuſq̄ ex-
tremoꝝ. ex q̄bꝰ etiā dictis ↄ̄futatur error di-
centiū in xp̄o tm̄ vnā eſſe naturā. q̄r ſcd̄ꝫ eos
nō poſſit aliq̄d haberi ī xp̄o quo eſſet mediꝰ
īter deū ⁊ hoīeꝫ qd̄ tm̄ req̄riť ſi inť eos d̄ꝫ ve
rꝰ mediator eſſe. Et tm̄ in ſpāli. Di. xx.

I vero queriť

Iſta eſt di. xx. huiꝰ tertij li. In q̄
mgr̄. poſtꝙ egit de paſſione xp̄i
inquantū maloꝝ nr̄oꝝ remotiua. Agit ſin-
gulariť de eiꝰ cōgruētia. Et tria facit. Prio
aſſignat cauſam paſſionis cōgruētē. Scd̄o
cauſaꝫ ip̄ius efficiētē. Tertio remouet dubi-
tationē incidentē. Primū vſq̄ ibi (Xp̄s igi-
tur eſt ſacerdos) Scd̄ vſq̄ ibi (Paſſio ergo
xp̄i) Tertiū vſq̄ ad finē diſtinctōis. Ja ſpeci
li ſen. in. ſt. in tri. ꝓ. q̄ꝝ ꝓ. ē hec. Quāuis deꝰ
alio mō potuiſſet hoīem q̄ ꝑ xp̄i mortē redi
miſſe, ſ. ꝑ oīpotētiā. modꝰ tm̄ fiendi ꝑ mor-
tē xp̄i maiorē habuit ↄ̄gruētiā. Hāc in. ꝓ. q̄r
Utrū deꝰ ꝑ aliū mūdū potuerat genꝰ hūanū
redemiſſe ꝙ ꝑ mortē xp̄i. Et r̄ndit ꝙ ſic. ſed
iſte modꝰ quo liberauit ip̄m fuit cōgruētior.
Qd̄ oñdit ex duobꝰ. Prio ex nr̄a voluntate.
Nā ꝑ hoc ꝙ nos redemit ꝑ mortem filij ſui
mēs nr̄a in deū magis dirigiť ⁊ ad ip̄ius a-
morē magis excitať. Scd̄o oñdit idē ex d̄i iuſti
tia. Nā d̄s iuſte ꝑmiſit hoīeꝫ a diabolo poſſi
deri. cū igiť nō videať cōgruū. ꝙ deꝰ ꝑ potē-
tiā hoc īfrigeret. qd̄ iuſtitia mediāte ꝑmiſit. cō
ueniētiꝰ apparet qd̄ diabolū ī aſſūpta hūani
tate ſuparet ꝙ ꝙ alio mō. vꝫ ꝑ potētiā de ip
ſiꝰ manu liberaꝫ. Qualiť aūt ꝑ iuſtitiā hoīeꝫ
de ip̄iꝰ manu liberauit, hoc d̄clarat dicēs ꝙ
q̄r diabolꝰ xp̄ꝫ occīdit in quo nulla cā mortiſ
reperta fuit, ideo iuſtum fuit: vt diabolus

ꝑderet suā ꝑtātez sup oēs in xp̄m credentes Et ſubdit ꝙ ſi de⁹ ꝑ potētiā ⁊ nō iuſtitiā vt ꝑmittit hūanū gen⁹ de manu diaboli abstuliſſet nulli in hoc iniuria illata fuiſſet qꝛ ex q° tā hō liberād⁹ ꝙ diabolus ipſū tenens ſub dei ꝑtāte erāt cōſtituti. De⁹ ſine cuiuſcunqꝫ iniuria ſolo ꝑcepto hoīez potuiſſet de manu diaboli liberaſſe. poti⁹ tñ voluit liberare ipꝫ ꝑ iuſtitiā ppt cauſas poſitas. Scōa ꝓpō ē hec. Paſſio xp̄i op⁹ tā xp̄i ꝙ iudeoꝝ exñs ē nr̄e redēptōis cā efficiēs. Hāc mḡr ponēs dicit ꝙ xp̄s q̄ ſe obtulit hoſtiā ⁊ p̄ciū redēptionis nr̄e fuit cā efficiēs ⁊ auctor nr̄e cōſiliationis: ⁊ hoc quātū ad oēs quo ad ſuffitiētiam ſꝫ ſolū quātū ad electos quo ad efficiētiā: qꝛ nō oēs. ſꝫ tm̄ electi finale paſſionis xp̄i fructū recipiūt. Et ſubdit ꝙ xp̄s q̄drupliciṫ tradit⁹ fuit. ſ. a ſeip̄o a p̄re, a iuda, a iudeis. Diuerſimode tñ a ſeip̄o ⁊ a p̄re ex caritate. Judas aūt ⁊ iudei tradiderūt ip̄m ex malicia ⁊ iniq̄tate. Vñ infert ꝙ paſſio xp̄i fuit opus dī et iudeoꝝ. Dei q̄dē qꝛ a deo volēte ⁊ ip̄o ei⁹ auctore facta eſt. Judeoꝝ vero qꝛ ex ipſoꝝꝫ actib⁹ cōſecuta ē qḋ vlteri⁹ cōfirmat autoritate b. Au. Tertia ꝓpō ē hec. Quāuis iudei xp̄m occidendo quātū ad op⁹ opatū bonū fecerūt. tñ quātū ad opus opans peſſime egerūt. Hāc mḡr ponēs mouet dubiū tale. Cū paſſio xp̄i vt dictū ē ſit op⁹ dei. ⁊ ꝑ ꝯñs bonū. Vtrū ex hoc opus iude ⁊ iudeoꝝ qui eandē paſſionē opati ſunt. etiā debeat dici bonū. Et rñdet ꝙ hito reſpectu ad op⁹ opatū. ſ. ad ipam paſſionē operati ſūt bonū. Sꝫ hito reſpectu ad op⁹ opans. ſ. intentionē. q̄ hoc fecerūt opati ſunt malū. Et tm̄ in ſpāli.

Di. xxi.

Oſt p̄dicta con

Jſta ē di. xxi. h⁹ tertij li. In q̄ mḡr poſtq̄ egit de paſſionis merito. Agit de ei⁹ fine ſeu tmīno. Et tria facit. Primo īqrit an i morte xp̄i caro fuit a v̄bo ſeparata. Scōo oñdit ſcōm q̄d mors xp̄i fuit cōſūmata. Tertio ſubiūgit ſcōm q̄d veritas quarūdā ꝓpoſitionū in hac materia ſit accipienda. Primū vſqꝫ ibi (Recedēte vero aīa) Secundū vſqꝫ ibi (Sane igiṫ dici pōt) Tertiū vſqꝫ ad fi. di. Jn ſpe. ſ. m ſt. in tri. ꝓ. q̄. ꝓ. eſt hec. Hūanitas xp̄i nō fuit in paſſiōe a deitate ſoluta. ſꝫ ſolū ꝑ ſubtractōēꝫ ꝓtectōis ⁊ defenſionis foris deſtituta. Hāc mḡr ponēs q̄rit. Vtrū in morte xp̄i fuit diuinitas a carne vel anima ſeparata. Et rñdet quoꝝūdā opinionē fuiſſe ꝙ ſicut aīa in morte a carne ſeparabatur: ita in morte deitas tā a corpe ꝙ ab aīa ſepabaṫ. Hij ſuā opinionē ꝓbāt ſic. qñ aliq̄ vniūtur ꝑ mediū. recedēte medio. recedit vnio. ſꝫ caro xp̄i vnita fuit diuitati mediante aīa. cū ergo in morte xp̄i aīa fuerit ſepata a carne ſeq̄tur ⁊ ipam deitatē a carne fuiſſe ſeparatā. Et cōfirmat hoc ꝑ autoritatē Amb. ſup illo v̄bo. ps. Deus de⁹ me⁹ reſpice in me q̄re me dereliq̄ſti ⁊c. dicentē. clamat hō ſeparatione diuinitatis mortu⁹. Vñ apparet ꝙ xp̄s nō potuiſſet mori niſi fuiſſet a carne deitas ſeparata. Ad iſtā mḡr rñdens dicit ꝙ ſi iſta derelictio quā de⁹ i cruce ꝯplāxit itelligiṫ facta ꝑ ſeparationē diuitatis q̄ſi facta ſit vnionis ſolutio. vt iſta opinio dicit, ſequereṫ ꝙ xp̄s adhuc viuēs qñqꝫ fuiſſet hō et nō deus patꝫ. qꝛ adhuc viuēs in cruce clamabat ſe derelictū. ſꝫ ꝯñs ē falſū. igiṫ opinio ex q̄ ſequitur. Vñ ſenſus autoritatis b. Ambroſij q̄ ꝓbat ꝓ ſe ſtat in hoc ꝙ de⁹ p̄r xp̄m hoiem diciṫ dereliq̄ſſe, qꝛ ad tēp⁹ expoſuit eū ptāti. et dominio coꝝ ip̄m pſequētiū. ita ꝙ deitas d̄r ab hūanitate ſepata ꝑ ſubtractionē ꝓtectionis ⁊ defenſionis. ſꝫ nō ꝑ ſolutōēꝫ vnionis: ⁊ ideo ſepauit ſe diuitas foris ad defēſionē ſed intus nō deſiuit ad vnionē. Et hoc confirmat mḡr ꝑ figurā veteris teſtamēti de duobus hircis. quoꝝ vno imolato alter in deſertū mittebaṫ. ꝑ quos intelligūtur due nature in xp̄o quaꝝ vna tpe paſſiōis. ſ. hūanitas imolata fuit. alta. ſ. deitas in celū abijt non loci mutatōe. nec vnoinis ſolutōe. ſꝫ defenſionis ſubtractione: vt ſic xp̄i paſſio ab ipis cōſūmaretur. Poſtea mḡr ſoluit autoritatēꝫ Amb. Cui p̄dictā opinionē fouētes innituntur. q̄ anathaſi⁹ dicit ꝙ ille hō mortu⁹ in cruce fuit denuo aſſumpt⁹ in reſurrectōe qḋ verū nō eēt niſi fuiſſet in morte depoſit⁹ ſeu a diuinitate ſeparatus. vt ipi dicūt. Et rñdēs magiſter dicit ꝙ Anathaſius dixit autoritatem illā contra quoſdā hereticos qui negabant xp̄m reſurrexiſſe. ⁊ animā denuo corpori vnitā fuiſſe. et etiā dei filium totū hominē in reſurrectione reſumpſiſſe, qꝛ totū depoſuerat in morte. qꝛ q̄uis deitas nō fuit ſeparata nec a carne: nec ab anima in triduo mortis. fuit tamē ſeparata a toto homie. i. a coniūctione corporis et aīe. vt poſtea patebit in

ſequēti diſtinctōe. Et ſic magr̄ tādē cōcludit ꝙ in morte xp̄i nec aīa nec caro fuit a verbo derelicta. qd̓ cōcludit mult[is] ſctōꝝ autoritatibus. Secūda ꝓpō eſt hec. Per hoc xp̄s vere moriebatur ꝙ aīa eiꝰ a corꝑe ſeꝑabat̄. Hāc magr̄ ponēs dicit ꝙ xp̄s d̓r mortuꝰ ſeu paſſus propt̄ cōicationē proprietatū vniꝰ nature cū alia ex vniōe in ꝑſona. Vn̄ hō d̓r mortuꝰ q̓r caro eſt mortua ⁊ d̓r pati carne vl̓ aīa patiēte. Sȝ xp̄s d̓r mortuꝰ ꝑ ſeꝑatōem aīe a carne ſtāte. tn̄ ypoſtatica vniōe. Et d̓r paſſꝰ propter carnis ⁊ aīe paſſionem. quaꝝ vtraqȝ dolorē ſēſit: lȝ diuinitas cui vnita fuerat oīs doloris exp̄s fuerit. Vn̄ cōcludit ꝙ filiꝰ dei mortuꝰ ⁊ paſſus fuit: nō q̓r dolorē vel mortē ſenſit inq̄tū deꝰ: ſȝ q̓r caro ſibi vnita mortua fuit. Et hoc magr̄ cōfirmat autoritatibꝰ ſcōꝝ. Tertia ꝓpō eſt hec. Reſpectu diuerſoꝝ deū mortuū fore apte ↄceditur ⁊ negat̄. Hāc magr̄ ponēs dicit: ꝙ ſane dici pōt mortuꝰ ē deꝰ ⁊ deꝰ n̄ ē mortuꝰ. ⁊ paſſꝰ ē dei filiꝰ ⁊ filiꝰ dei n̄ eſt paſſus. Nā hmōi expōnes negatiue ſunt vere ſcd̓ȝ diuinā naturā. Affirmatiue vero ſcd̓m hūanā naturā. Et cōfirmat aucto. bē. Amb. Et tm̄ in ſpāli. Di. xxij.

Hic querit̄ vtrū

Iſta eſt di. xxij. hꝰ tertij libri. In q̄ magr̄ poſtq̄ egit de morte xp̄i tāq̄ paſſionis ſue termīo: agit de quibuſdā q̄ ſequūtur ex ipſa. Et tria facit. Nā p̄rio inq̄rit. Vtrū xp̄s ī triduo mort[is] ſue fuerit hō. Secūdo ſuppoſito ꝙ ſic: an fuerit hō in inferno ⁊ in ſepulchro. Tertio vtrū ille hō ſit vbiqȝ ⁊ venerit de celo. Primū vſqȝ ibi (Hic q̄ritur ſi xp̄s) Secūdū vſqȝ ibi (Solet etiam q̄ri) Tertiū vſqȝ ad fi. di. In. ſ. ſ. m. ſt. i. t. p. q. p. ē hec. Et ſi xp̄s in morte ſua fuit hō rōnalis n̄ tn̄ mortal̓ vl̓ imortal̓. Hāc magr̄ ponens inq̄rit. Vtrū xp̄s in triduo ſue mortis fuerit hō mortuꝰ. Et r̄ndēs pōit p̄rio opiōnē quorūdā dicētiū ꝙ nō. quoꝝ vna rō fuit. ꝙ xp̄s in illo triduo mortuꝰ fuit. Cū igitur mortuꝰ hō nō ſit hō: ſeq̄tur xp̄m in illo triduo nō fuiſſe hominē. Alia rō eoꝝ erat. Si xp̄s in illo triduo fuiſſet hō vel fuiſſet mortal̓ vel imortal̓. nō mortal̓. q̓r iā fuit mortuꝰ. nō imortal̓ q̓r pꝰ reſurrectionē p̄rimo fuit imortal̓ effectꝰ ⁊ ꝑ ↄn̄s nō fuit hō ī illo triduo. Iſtā opinionē magr̄ refutat quā tn̄ moderni tenēt. Vn̄ ſubdit magr̄ opiniōnē ꝓꝑiā in qua tamen nō tenetur. ⁊ dicit. ꝙ xp̄s in illo triduo mortis ſue fuit verꝰ hō: nō obſtante ꝙ fuit vere mortuus. pro cuiꝰ ratōe aſſignat ipſam inſeparabilē vniōnē diuinitatis ad animam et carnem que per mortē nō fuit ſoluta. Pro cuiꝰ vlteriori declaratōe dicit ꝙ alia rōne d̓r deꝰ hō q̄ petrꝰ vel iohēs. q̓r deꝰ vel dei filiꝰ d̓r hō propter aſſumptōē aīe ⁊ corporis tm̄. Cū igitur illa aſſumptio in morte ſoluta nō fuit. igitur etiā in morte deꝰ fuit hō. Petrus aūt vel iohānes eſt hō propt̄ coniūctōē aīe ⁊ carnis. Sed ex quo ↄiūctio illa ī morte ſoluitur. igitur petrꝰ vel iohānes in morte non d̓r hō ſȝ hō mortuꝰ. Et ſubdit. ꝙ duplex fuit vnio in xp̄o. vna deitatis cū carne ⁊ aīa: rōne cuiꝰ deꝰ d̓r hō. Et q̓r illa nunq̄ deficit: iō rōne illiꝰ in morte d̓r hō. Alia eſt vnio deitat[is] cū ↄiūcto ex aīa ⁊ carne. Rōne cuiꝰ deꝰ d̓r viuꝰ hō. Et q̓r illa ī xp̄i morte defecit deꝰ dicebatur mortuꝰ hō. Vn̄ r̄ndens ad rōnes alteriꝰ opinionis Ad primā dicit negādo cōſequētiā q̄ fuit. Xp̄s fuit vere mortuꝰ. igitur n̄ fuit hō. q̓r vt pȝ ex dict[is] an̄s ē verū: ⁊ ↄn̄s falſū Nā nō obſtāte ꝙ ī xp̄o fuit fcā diuiſio corꝑis ⁊ aīe rōe cuiꝰ dicebat̄ mortuꝰ: n̄ tn̄ fuit fcā ſolutio vniōis diuinitat[is] cū corꝑe et aīa. rōe cuiꝰ d̓r deꝰ hō. Ad ſecūdā dicit. ꝙ nec fuit mortal̓ nec imortal̓. Et ſubdit ꝙ argutōeſ lȝ locū hēāt ī creatur[is]: deficiūt tn̄ circa fidꝭ ſacramēta. q̓r d̓t. b. Amb. Vbi fides q̄rit̄ argumēta dimittēda ſt̄. Scd̓a ꝓpō ē hec. Quāuis iſte hō ⁊ totꝰ xp̄s ſit ī oī loco: n̄ tn̄ ſcd̓m totū. nec ē vbiqȝ hō. Hāc. m. p. q̄rit. Vtꝝ ī illo triduo xp̄s fuit hō vbicūqȝ fuit Et r̄ndȝ ꝙ n̄. imo nec mō vbicūqȝ ē hō ē. Nā ſcd̓ȝ ꝙ deꝰ ē vbiqȝ ē. n̄ aūt ē vbiqȝ ſcd̓ȝ ꝙ hō. q̓r nullibi ē ſcd̓ȝ ꝙ hō: niſi vbi vnitꝰ eſt homi. Cum igitur nō vbiqȝ vnitus eſt homini: ſeq̄tur ip̄m n̄ ē vbiqȝ ſcd̓ȝ ꝙ hō. Vn̄ ſeq̄tur correlarie. ꝙ xp̄s in ſepulchro fuit hō: ⁊ ī iferno fuit hō q̓r vtrobiqȝ fuit ſcd̓ȝ hoīē: ī ſepl̓chro quidē ſcd̓ȝ carnē. ī iferno aūt ſcd̓ȝ aīā. Circa iſtud poſtea remouet dubiū quoddā. Nā verbū tātū vnitū fuit aīe ī iferno. ī ſepl̓chro tm̄ carni. quō hic ⁊ ibi poſſȝ dici hō: eo ꝙ hō conſtat ex aīa ⁊ carne. Et r̄ndet. ꝙ lȝ illa eēnt ſeꝑata tn̄ q̓r eadē diuinitas vtrobiqȝ erat n̄ vtrobiqȝ dicebat̄ hō. Sȝ ↄ iſtd̓ arguit̄ ſic. Si vbū aſſumpſiſſȝ aīā tm̄ vl̓ carnē tm̄: n̄ fuiſſȝ hō. cū igit̄ in iferno hūit aīā tm̄: in ſepl̓chro vo carnē tm̄: n̄ fuiſſȝ vtrobiqȝ hō. Et r̄ndet. ꝙ

xp̄s verꝰ hō n̄ fuiſſʒ niſi carnē ⁊ aīam aſſūp-
ſiſſʒ. ſed ex quo pꝰ vtriuſqʒ aſſumptōēʒ neu-
trū illoꝝ a ſe ſeparauit vbicūqʒ ſcd̄ʒ vnū illo
rū fuit hūanitꝰ fuit. ⁊ ꝑ ꝯn̄s in inferno ⁊ i ſe
pulchro fuit hō. Et ſubdit. ꝙ in illo triduo
mortis xp̄i totꝰ xp̄s fuit in inferno ⁊ totꝰ xp̄s
fuit in ſeplchro. ⁊ vbicūqʒ fuit totꝰ fuit. Naʒ
ꝑſona xp̄i cū eēt eťna ⁊ indiuiſibilis nō erat
maiōr vel mīor qn̄ erat vnita carni ⁊ aīe con
iūctis: q̄ꝫ cū erat vnita carni ⁊ aīe diuiſis. ⁊ ꝑ
ꝯn̄s fuit in īferno totꝰ ⁊ in ſepulchro totus.
ſed tn̄ nō erat vtrobiqʒ totū. Sicut lʒ xp̄s di
catur totꝰ deꝰ: nō tn̄ dr̄ totū deꝰ. Cuiꝰ rō eſt.
q2 neutrūgenꝰ ꝓpť cōfuſionē quā importat
refertur ad naturā. ſed maſculinū ꝓpť diſti-
ctōēʒ quā importat ſiue denotat referť ad ꝑ-
ſonā. Un̄ cū in xp̄o duplex ſit natura quarūʒ
tn̄ vna ſit deꝰ: nō poſſumꝰ dicere xp̄s totuʒ
eſt deus: ſʒ bn̄ dicimꝰ. xp̄s totꝰ eſt deꝰ. Ter
tia ꝓpō ē hec. Ille hō. ſ. xp̄s rōe diue ꝑſone
pōt dici de celo vēiſſe ⁊ eē vbiqʒ. Hāc magr̄
ponēs q̄rit. Utrū cōuenienter poſſit dici ꝙ
iſte hō xp̄o denotato vel filiꝰ hois eſt vbiqʒ
vel deſcēdit de celo. Et r̄ſidet ꝙ ſi inſpiciať
ad vnitatē ꝑſone in qua ſunt vnite due na-
ture: tūc tales ꝓpōes ſunt cōcedēde. Si vō
reſpiciať ad naturas diſtictas ſic nō ſunt cō
cedēde. q2 xp̄s ſcd̄m hūanā naturā nec deſcē
dit de celo: nec eſt vbiqʒ. Et hᵒ probat auto.
bti Aug. Ex quo etiā īfert correlarie: ꝙ ꝓpť
vnitatē illā ꝑſone xp̄i xp̄s cū adhuc eēt ī ter-
ris dicebat ſe eē ī celo ꝓpter eādē vnitatē ꝑ-
ſone etiā dicitur deus glīe crucifixus quāuis
non fuerit crucifixus niſi ſcd̄m humanā na-
turam. Et ſic breuiter epilogat determinata
d. ꝙ hec ſufficiant de myſterijs xp̄i incarna
ti ⁊ paſſi. ⁊ ſic tūc termīat iſtū ſecundum tra-
ctatū ⁊c̄. Et tn̄ in ſpeciali. Di. xxiij.

Um ergo ſupiꝰ

Iſta ē di. xxiij. hꝰ. iij. li. In q̄. m.
Poſtq̄ꝫ egit de xp̄i incarnatōe ⁊ d̄
eiꝰ paſſiōe ī duobꝰ tractatibꝰ p̄cedētibꝰ hꝰ
iij. li. Agit hic ꝯn̄ter de donis r̄ndētibus q̄-
bꝰ reparantur ꝯpletiue ⁊ formaliť repati xp̄i
paſſiōe effectiue ⁊ cāl'r. Et tria circa hoc facit
in p̄n̄ti di. In qua agit de fide. Nā pr̄io oſtē
dit q̄d ſit fides formaliť. Scd̄o de q̄bꝰ ſit fi
des materialiter. Tertio determīat q̄ꝫdā opi
nionē ibi (Si vero q̄rit) Tertiū incidētaliť.
Primū vſqʒ ibi (Notādū vō ē) Secūdū vſʒ
ad fi. di. In ſpāli ſnīa magr̄i ſtat ī tri. ꝓpo.
q̄ꝝ pr̄ia ē hec. Fides eſt vtꝰ qua creduntur q̄
ad ſalutē ꝑtinēt ⁊ n̄ videtur. Hāc. m. p. q̄rit
An xp̄s hūit fidē ⁊ ſpē ſicut hūit caritatē. et
dicit ꝙ ſic. q2 dato oppoſito videť ſeq̄ ꝙ xp̄s
n̄ hūiſſʒ plenitudinē gratiaꝝ. qd̄ eſt cōtra ſu
pradicta. Pro iſtiꝰ q̄onis euidētia pōit magr̄
pr̄io fidei diffinitōēʒ. d. ꝙ ē vtꝰ q̄ credūť q̄ n̄
videť ſupple ad religiōʒ xp̄ianam ꝑtinētia.
Cōſeq̄nēter declarat mēbra p̄dcē diffinitōis
Et p̄mo illd̄ ꝙ fides ē vtꝰ. Un̄ dicit ꝙ fides
tripliciter pōt accipi. Primo ꝓ hitu caritate
informato cuiuſmōi ē hitꝰ fidei ī viris iuſtis
⁊ bōis: Secūdo mō ꝓ hitu n̄ īformato cari-
tate quō eſt hitꝰ fidei in mal' ⁊ iniuſt] hoibꝰ.
Tertio vō ꝓ ipſo credibili. ſ. ꝓ articul' fidei.
Un̄ dr̄ in ſymbolo. Hec ē fid̄s catholica ⁊c̄.
Ex his intendit inferre. ꝙ fides que eſt credi
bile non eſt virtus de qua loquitur in p̄dicta
diffinitione eo ꝙ illa non ſit virtus men-
tis: ſed magis conſtat in ipſis rebus que cre
dūtur: neqʒ fides informis eſt virtꝰ q2 q̄ꝫuis
illa ſit hitꝰ ī mēte ſubiectatꝰ: tn̄ q2 ē mortua
iō n̄ ē vtꝰ de qua loq̄tur. Sʒ tn̄ fides forma
ta q̄ eſt hitꝰ ꝑ dilectionē operās eſt vtꝰ de q̄
intēdit. eo ꝙ illa hitat in nob. Poſtea decla-
rat aliud mēbrū diffinitōis. ſ. q̄ credūtur q̄ n̄
videtur. d. Aliud ē credere deū. ⁊ aliud ē cre-
dere deo: ⁊ aliud ē credere ī deū. Nā credere
deo ē credere eē. ſ. vera q̄ deꝰ dicit. credeř de
um ē credere ipʒ eē deū. Sʒ credere in deuʒ ē
credēdo in eū ꝑ bōa opa ire. vel credere ī deū
eſt ei per amorē inherere. Primis duobꝰ mo
dis credūt mali ⁊ demōes. ſʒ tertio mō ſoluʒ
ſcī ⁊ bōi hoies. q2 iſto tertio mō credere ē fi-
dē formatā hēre. Sʒ duo primi modi credē-
di ſūt fides īformis q̄ ē maloꝝ hoiʒ ⁊ demo
nū: ⁊ tn̄ ē donū dei ⁊ qualitas mētis q2 ma-
li etiā q̄dā dōa dei hn̄t: Iſtis p̄miſſis magr̄
remouet q̄ſdā dubitatōes. quaꝝ p̄ma ē. Si
gnet aliq̄s q̄ hʒ fidē īformē ⁊ icipiat hēre ca-
ritatē dubitari pōt an fides q̄ priꝰ fuit infor-
mis maneat in eo ⁊ efficiať vtꝰ. an illa depul
ſa ſuccedat alia q̄ ē fides ⁊ vtꝰ formata. Et
r̄ndēs dic̄ ꝙ q̄ꝫuis vtrūqʒ poſſit dici. tn̄ vide
tur dicēdū: ꝙ illa q̄ priꝰ fuit informis rema-
neat ⁊ ꝑ caritat] aduētū formata fiat. Secū-
da dubitatio eſt. Nā ex quo fidē ſupiꝰ diſtin
xit tripliciť dubitari poſſet an eſſʒ tn̄ vna fi-
des tenēda vel plures. Et r̄ndet ꝙ tn̄ vna fi
des ē ſcd̄ʒ apl'in cōfitēda: ſiue fides capiať ꝓ

illo credibili ſine ꝑ hitu. Nã fides capta pro
ipſo credibili vna ẽ. Nã vnũ ⁊ idẽ oẽs credere
ꝑcipimur. Sũpta aũt ꝑ hitu quo credit̃ itez
vna eſt in oĩb⁹ credẽtib⁹ ñ nũero ſʒ ſpẽ ſeu ſi
militudĩe: ſicut plurium hoim idẽ volẽtiũ dr̃
vna eẽ volũtas. Secunda ꝓpõ eſt hec. Lʒ
fides ſit materialit̃ de his q̃ ñ appẽt. i. q̃ exce
dũt cognitõez naturalẽ: tñ ꝙ ipſa ſit in nob
poſſum⁹ videre ꝑ noticiã intellectualẽ. Hãc
m. ponẽs oñdit de quo ẽ fides materialit̃. Et
dicit fidẽ materialr̃ eẽ de ñ appẽtib⁹. qδ ꝓ
bat auto. b. Aug. d. ꝙ lʒ videre ñ poſſumus
q̃ credim⁹: ipſaʒ tñ fidẽ qua credim⁹ in nob
videm⁹ nõ viſiõe corpali vel imagiaria aut
ſimilitudiaria: ſʒ intellectualr̃ cognoſcendo
ipam eẽ eoꝝ q̃ ñ videtur. Poſtea confirmat
intẽtũ ſuũ. ſ. ꝙ fides ſit de nõ apparentib⁹ ꝑ
auto. apl'i diffinientis fidẽ. ꝙ ſit ſubſtãtia rerũ
ſpãdaꝝ argumentũ ñ appẽtiũ. Quaʒ diffini
tõez declarãs dicit. ꝙ fides ẽ ſubſtãtia reruʒ
ſperãdaꝝ. q2 res ſpãde ꝑcipiũtur in nob ꝑ ex
pietiã i futuro. Nõ aũt ſubſiſtũt ſub fide. Et
dicit argumẽtũ ñ apparẽtiũ. i. ꝓbatio ⁊ certi
tudo ipoꝝ. Poteſt etiã dici fides ſubſtãtia re
rũ ſperãdaꝝ. eo ꝙ fides ſit imutabile oĩʒ bo
noꝝ fundamẽtũ. Tertia ꝓpõ ẽ hec. Quã
uis int̃ fidẽ ⁊ ſpẽ ſit aliq̃ ꝯuenientia: inter eas
tñ ẽ maior dr̃a. Hãc magr̃ ponẽs q̃rit. Utrũ
iſta diffinitio fidei quã põit apl's ꝯueniat etiã
ſpei. Et rñdẽdo dt̃. ꝙ ſane intelligẽdo vtriꝗ
ipſoꝝ ꝯuenire põt. Non tñ ꝓpt̃ hoc fides ⁊
ſpes ſunt vnũ. q2 lʒ ꝯueniãt quo ad illδ: ſũt
tñ multa alia in q̃b⁹ differt. Et etiã dic̃ ꝙ po
teſt ꝓbabilr̃ dici ꝙ ꝯueniat ſoli fidei ⁊ non
ſpei. eo ꝙ ſola fides ſit fundamẽtũ oĩʒ virtu
tũ ⁊ bonoꝝ. qδ ꝓbat auto. b. Aug. quã poſt
ea declarãs dicit. ꝙ ꝗuis fides dicat̃ funda
mẽtũ oĩʒ ꝟtutũ ⁊ bonoꝝ opũ: ñ tñ caritatis
eo ꝙ ñ fides caritatis ſʒ caritas fidei ſit cã.
cũ ſit oĩʒ ꝟtutũ mat̃ ⁊ ſũma. imo ẽ ipe ſpũs
ſcũs. vt i pmo libro dicebat̃. Et ſi obiceret̃ cõ
tra illδ: dicẽdo ꝙ fidδ ſit cã caritatis q̃ ipaʒ ꝑ
cedit. cũ null⁹ poſſʒ amar̃ qδ ñ credit. Rñde
ri põt ꝙ fides iformis q̃ vʒ ñ ẽ ꝟt⁹ caritatez
ꝑcedit: vel ꝙ act⁹ fidei ꝑcedit actũ caritatis. ⁊
ſi ñ tpe: tñ cã vl' naturalit̃. Qδ confirmat au
toritate be. Aug. Et tñ i ſpãli. Di. xxiij.

Ic queritur ſi.

Iſta ẽ di. xxiij h⁹. iij. li. In q̃. m.
poſtꝙ̃ egit de fide ſcδʒ ſe. Agit δ
ipa i ꝯpatõe ad ea q̃ credũt̃. Et ꝗ tria fac. Naz
pⁱo mq̃rit. an fidδ poſſit eſſe δ ꝑteritis viſis.
Scδo an poſſit eẽ de pl'ib⁹ viſis. Tertio an
poſſit eẽ de cognitis. Primũ vſqȝ ibi (Si vo
q̃rit) Secũdũ vſqȝ ibi (Poſt hec ſolet q̃ri)
Tertiũ vſqȝ ad fi. di. In ſpãli ſententia magri
ſtat in trib⁹ ꝓpõib⁹. quaꝝ prima eſt hec. Fi
des virt⁹ theologica ẽ de nõ viſis abſentib⁹
Hãc magr̃ ponẽs q̃rit. quomõ fides. eſt δ ñ
viſis: cũ ipſa veritas xp̃i in euãgelio dic̃ (Nc
dico vobis priuſꝙ̃ fiat: vt cũ factũ fuerit cre
datis) ꝑ qδ hẽri videtur: ꝙ fides ſit de viſis
ſeu de fcĩs ꝑteritis. Et rñdet. ꝙ ꝗuis ſit ꝓpe
δ ñ viſis: tñ q̃ñqȝ large nos credere dicimus
etiã ea q̃ videm⁹ ſeu vidim⁹. ſcδm quem mo
dũ loq̃tur xp̃s in euangelio. ſʒ illa fides q̃ cre
dũtur q̃ videtur nõ eſt fides. de qua hic agit̃
q̃ ꝓprie ẽ de nõ appẽtib⁹. Et ſi obijcit̃ auto
ritate. b. Aug. q̃ dicit. ꝙ fides ẽ de reb⁹ pñti
b⁹. ſ. q̃ñ i patria videm⁹ deũ ſeu videbimus
ipm. Dico ꝙ fides nõ accipitur ibi a. b. Au
ꝓ fide q̃ ẽ hit⁹ qua creditur. ſʒ magis ꝓ mer
cede fidei quã in pr̃ia hẽbim⁹. Secũda ꝓ
poſitio ẽ hec. Fides ꝟt⁹ theologica ñ eſt de
viſis pñtib⁹. Hãc magr̃ inſinuãs q̃rit. Utrũ
Petr⁹ hũit vel hẽre potuit fidez paſſiõis xp̃i
quã vidit pñtẽ. Et rñdet ꝙ petr⁹ hũit vl' hẽ
re potuit fidẽ paſſiõis xp̃i: ñ q̃dem ex hoc ꝙ
credebat hoĩez illũ pati quez pati videbat: ſʒ
in hoc ⁊ ex hoc ꝙ hominez illũ quẽ pati vide
bat deũ eẽ credebat: ſicut ⁊ nos fide illa nõ
meremur qua credim⁹ hominez crucifixuz
eſſe mortuũ. quia hoc videmus ⁊ paganus
credit: ſed ex hoc meremur ꝙ credim⁹ homi
nẽ crucifixũ eſſe deũ. Tertia propoſitio eſt
hec. Quãuis vera fides nõ amittit exteriorẽ
viſionem. nõ tamẽ omnino excludit interio
rẽ cognitionẽ. Hanc magiſter ponẽs querit.
an ſicut fides eſt de nõ viſis poſſit etiaʒ eſſe
δ non cognitis. Et arguit ꝙ non. quia dato
ꝙ ſic: tunc fides poſſet eſſe de ignoratis: co
ꝙ incognita ignorẽtur. Et reſpõdendo diſti
guit viſionẽ in viſionem interiorem ⁊ in viſi
onem exteriorem. Et dicit ꝙ ꝗuis fides nõ
poſſit eſſe de hijs que ſubſunt viſioni exteri
ori: non poteſt eſſe tamẽ niſi de hijs que ali
quo modo capiuntur viſione interiori. Un
de ſequitur ꝙ fides non poteſt eſſe de oĩno
incognitis. quod vlterius confirmat auto
ritate beati Auguſtini. Pro iſtorum ma
iori intelligẽtia ex dictis elicit quandã diuiſi

onē credibiliũ. Dicēs qdaꝫ eſſe intelligibilia
q̄ priꝰ intelligũtur naturali rōe ꝙ̄ creduntur
Iſta tñ nō ita intelligũtur in via ſicut ꝯgno⸗
ſcētur in pr̄ia. vbi ꝑ fidē q̄ corda emũdat: ta⸗
lia meliꝰ cognoſcētur ꝙ̄ hic ſint cognita. vñ
ñ ſunt penitꝰ ignota: lꝫ ignorētur ex ꝑte. q̄dā
vero priꝰ credũtur ꝙ̄ intelligũtur. de q̄bꝰ dr̄.
Nō intelligetis niſi credideritis: ⁊ tñ oīa illa ñ
ſunt totalit̄ ignota ſꝫ ex ꝑte ⁊ aliquō. Vñ cō
cludit fidē eē de his q̄ aliquo mō ſunt cogni
ta ⁊ aliquo mō ñ. Et tm̄ in ſpāli. Di. xxv.

Redictis addici

Iſta ē di. xxv. hꝰ. iij. li. In q̄ mgr̄
Poſtꝙ̄ egit de fide in ꝯparatōe ad
ea q̄ credũtur. Agit de ea in ꝯparatōe ad credē
tes. ⁊ hoc quo ad quātitatē fidei ipſis credē⸗
tibꝰ. Et tria circa hoc facit. Prio agit de quā
titate fidei extēſiua. Scḋo vo de quātitate fi
dei intēſiua. Tertio vero expōit q̄dam v̄ba
apl'i q̄ fuerũt cuiuſdā dubitatōis cā motiua
Primũ vſq; ibi (Illḋ etiā ñ ē) Scḋoꝫ vſq; ibi
(Vnic vo) Tertiuꝫ vſq; ad finē di. In ſpāli
ſn̄ia magr̄i ſtat in tribꝰ ꝓpōibꝰ. quaꝝ ꝑma
eſt hec Tripliciter creuit fides patrũ antiquo
rũ, ſicut ⁊ ꝯgnitio dei ſcḋꝫ ꝓceſſuꝫ tēporꝫ.
Hāc magr̄ inſinuās ꝓponit ꝑmo. ꝙ ſcḋꝫ ꝓ
ceſſuꝫ tp̄is ꝓceſſit fides in his q̄ erāt añ ad⸗
uētũ xp̄i: ⁊ pꝰ aduētũ. ſicut fecit cognitio qḋ
determinās dicit. ꝙ fides dr̄ ꝑficere ꝯgnitio
ne articuloꝝ: quātitate: ꝯſtātia ⁊ deuotione
credētiũ. Et ſubdit. ꝙ ꝙ̄uis dr̄ ꝑfeciſſe. ſunt
tñ aliqua ad finē ꝑtinētia ſine quibꝰ nullo tp̄e
potuit eſſe ſalꝰ. cuiuſmōi ſunt: credere deum
eſſe: ⁊ ip̄m eē in ſe ſperātiũ piũ remũeratorē
Poſtea mouet q̄ttuor q̄ones ad incremētuꝫ
fidei ꝑtinētes. Prima ē. Cũ certũ ſit ꝙ credē
re tñ ⁊ hec duo iā dicta nō ſufficerēt ad ſalu
tē tp̄e gr̄e ſine alijs articulꝭ ꝯtētis in ſymbolo
Vtrũ añ xp̄i aduētũ ātiq̄s ſufficeret. Et rñ⸗
det ꝙ ñ. Nā ex quo oēs ꝓpt̄ pctm̄ primi pe⸗
tis erāt pctō obligati: nullꝰ ipoꝝ ſine fiḋ xp̄i
mediatoris poterat ſaluari. Vñ quotquot
ſaluati ſunt fidē xp̄i hũerũt. Nā eadeꝫ fuit fi⸗
des ātiquoꝝ ⁊ nr̄a lꝫ tp̄a ſint mutata. q2 ſic
nos credimꝰ ip̄m paſſuꝫ: ita ipſi crediderũt
ip̄m paſſuꝝ. Et ſic de alijs q̄ nos credimus.
Iſtā magr̄ ꝓbat auto. b. Aug. Secũda q̄o
ē. quō ſimplices ātiq̄ ſalui fiebāt: eo ꝙ incar
natōis myſteriũ eis ñ fuit reuelatũ. Et rñdꝫ
ꝙ nullꝰ fuit ſaluatꝰ vnq̄ꝫ cui filij dei incarna
tio aliquo mō ñ fuerit reuelata. Naꝫ maiori⸗
bus ſicut Abrahe ⁊ Moyſi. ⁊ ſic de alijs di
ſtincte ⁊ apte fuit reuelata. minoribꝰ aũt ⁊ ſim
plicibꝰ in velamīe ⁊ myſterio. Credebāt eñ
ipſi tũc minores quod maiores docebāt ſic ⁊
mō ſimplices credũt q̄ in ſymbolo fidei cōti
nētur. Articl'os tñ fidei minime diſtīguere va
lētes. Tertia q̄o ē. Utrum oportuit ātiquos
credere de xp̄o mediatore oīa q̄ nũc credimꝰ
Et rñdet ꝙ q̄buſdā videt̄ ꝙ ſuffeciſſꝫ eis ad
ſalutē tñ q̄ttuor credere. ſ. natiuitatē. mortē
reſurrectōneꝫ. ⁊ aduētũ ad iudiciũ. colligen
tes hoc ex libris. b. Au. q̄ pōit etiā magr̄ in
lr̄a. Alijs aũt vt dr̄ magr̄ viſuꝫ fuit ꝙ cũ fide
trinitatis ſuffeciſſent eis tñ duo. ſ. vt filiũ dī
crederēt naſcituꝝ ⁊ eũ etiā oēs eē iudicaturũ
ſumētes origineꝫ ſue paſſiōis ex hoc ꝙ Io.
bap. de morte xp̄i ⁊ de deſcēſu eiꝰ ad inferos
dubitaſſe videtur ſcḋm. b. Gre. exponētem
illḋ. Tu es q̄ venturꝰ es an aliũ expectamus.
Quāuis tñ alij dicũt ꝙ illa q̄o Iohis ñ pro
ceſſit ex dubitatōe ignorātie Io. ſꝫ ex affectu
pietatis ac ſi ꝓpt̄ vtilitatē diſcipuloꝝ ſuoꝝ ad
modũ dubitātis ſe hēret. Quid āt magis dḋ his
duobꝰ ſit tenēdũ magr̄ ñ determīat. Quar⸗
ta q̄o ē. Utrũ Corneliꝰ dḋ quo legit̄ in actibꝰ
apl'oꝝ ꝙ fuerat vir iuſtꝰ ⁊ timēs deuꝫ hũerit
fidē dḋ incarnatūe xp̄i. Et ꝙ ſic arguit ex hoc
ꝙ ſine fide incarnatōis xp̄i iuſtus nō fuiſſet.
Oppoſitũ aũt videt̄ ex hoc ꝙ Petrus ad eũ
miſſus fuit vt ibidē legit̄. qḋ fruſtra eēt fuiſ
ſꝫ ſi fidē hũiſſꝫ. Et rñdet ꝙ fidē hũit dḋ incar⸗
natōe xp̄i abſolute ex dei reuelatōe an eēt iā
ꝯpleta vl' adhuc futura hoc ignorabat. et ſic
mittebat̄ ad eũ Petrꝰ: vt ip̄aꝫ fcāꝫ ſibi nũcia
ret: ⁊ ſacramētũ regñatōis affirmaret. Vnḋ
etiā ꝑ fidē quaꝫ ſic īplicite de ih̄u xp̄o hēbat
op̄a ip̄iꝰ fuerũt dō accepta ⁊ orōnes exaudi⸗
te. Secũda ꝓpō ē hec. Uirtutes theolo⸗
gice ꝓ ſtatu hꝰ vie eq̄les ſt̄ intēſiue. Hāc m.
pōit ex auto. b. Gre. d. ꝙ fides ſpes ⁊ caritas
⁊ opatio eq̄lia ſt̄ i p̄ñti. q̄ tñ eq̄litas ꝯſiderā
da ē ſcḋꝫ intētionē actuũ. q2 ꝙ̄tũ credimꝰ tā
tũ ſpamꝰ. amamꝰ ⁊ operamur. Nec his ob⸗
ſtat qḋ apl'us dic̄ ꝙ caritas ſit maior fide et
ſpe. q2 hoc iō dic̄ ꝙ caritas in patria manet
vbi fides ⁊ ſpes euacuabuntur. Uel ideo q2
caritas ē mater omniũ virtutũ. Subdit etiā
ꝙ ꝙ̄uis caritas in ordine poſt fidē ⁊ ſpē po⸗
natur: hoc non eſt q2 ex illis oritur: ſꝫ q2 illis
trāſeuntibus hec manet. quia caritas nunq̄ꝫ

excidit. Tertia ppō eſt hec. Caritas q̄ a ſo-
lo deo infundit' quodāmō ex fide ⁊ ſpe orit'.
Hāc magiſter ponit obijciēdo cōtra p̄dcā. ſ.
ꝙ caritas ex fide ⁊ ſpe oriebatur. Sꝫ potius
ecōtra. Cū ipſa caritas ſit mater ipſaꝝ. Cui⁹
cōtrariū videtur p aplꝫ qui dicit. ꝙ finis pre
cepti ſit caritas de corde puro. cōſciētia bōa
⁊ fide nō ficta. Ubi ſcdꝫ be. Aug. p ly cōſcia
bona intelligitur ſpes: ⁊ p pn̄s aplus videt'
velle caritatē de fide ⁊ ſpe oriri. Et rn̄dēduz
eſt ꝙ verba illa nō ſunt ſic intelligēda: ꝙ cari
tatē que ē oiꝫ virtutū mat' fides ⁊ ſpes prece
dāt cā vel tpe: ſꝫ qꝛ caritas ſine illis eſſe non
poteſt: ⁊ iſte pnt eſſe ſine caritate quāuis in-
formes. ideo quodāmō caritas dicitur ex ill'.
oriri. Et tm̄ in ſpeciali. Di. xxvi.

Sit autez ſpes.

Jſta ē di. xxvi. h⁹. iij. li. Jn q. m. p⁹
ꝙ egit de fide. Agit ð ſpe. Et tria
circa hoc fac. Primo eni oſtēdit q̄d ſit Scdo
de quo ſit. Tertio inq̄rit an in xp̄o fuerit. Pri
mū facit vſq ibi (Et ſicut ſpes) Scdm vſq
ibi (Poſt hec ſupeſt) Tertiū vſq ad finē di.
Jn ſpāli ſentētia magr̄i ſtat in tribus ppo-
ſitōib⁹. quaꝝ pma eſt hec. Spes q̄ virt⁹ theo-
logica dꝛ hic a magr̄o dupliciter deſcribit'.
Quā magr̄ itēdēs ponit duplicē ſpei deſcrip
tionē: quaꝝ prima ſumitur ex ꝯpatiōe ipſius
ſpei ad ſuū obiectū tm̄. Et eſt iſta Spes que
ē virt⁹ qua ſpūalia ⁊ eterna bōa ſpātur. i. cuꝫ
fiducia expectātur. Secūda aūt ſumitur p cō
patione ipſi⁹ ſpei ad ipſuz ſuū obiectū actuz
⁊ pricipiū q̄ eſt cōpletior ꝙ pria. Et ē. Spes
ē certa expectatio future btītudis pueniens
ex gratia dei ⁊ ex merit] p̄cedētib⁹ ipſam, rez
ſperatā. Nā ſine gratia dei ⁊ merito vel ſaltē
ſine merēdi ꝓpoſito aliq̄d future btītudis ex
pectare non eſt ſpes. ſꝫ p̄ſumptio dici poteſt.
Secūda ppō eſt hec. Spes vt fides eſt ð
reb⁹ nō viſis. Hāc magr̄ ponēs dicit: ꝙ ſpes
ꝓprie nō ē de reb⁹ viſis ſicut ⁊ fides. qꝛ eſſe
de non viſis eſt vtriq ipaꝝ cōe. differunt
tn̄. Nā fides ē de nō viſis inq̄tū ſunt inuiſi-
bilia. ſpes vo inq̄tū ſunt nō hita. Differunt
etiā nō ſolū vocaliter: ſꝫ etiā realiter. Primo
quo ad hoc ꝙ fides ē indiffereter de bōis ⁊
mal'. ſpes aūt de bōis tm̄. Scdo quo ad h⁰
ꝙ fides ē taꝫ de p̄terit] ꝙ de pn̄tib⁹: ꝙ etiā ð
futur]. ſpes āt tm̄ de futur]. Tertio oñdit q⁰
ad h⁰ ꝙ fides ē ð reb⁹ ſuis ⁊ alieis: Sꝫ ē de
reb⁹ ad ſe ipꝫ ptinētib⁹. Tertia ppō ē hec.
Chriſt⁹ in hac vita fide ⁊ ſpe caruit: eo ꝙ oīa
clar' vidit. Hāc magr̄ ponēs q̄rit. Utrū i xp̄o
fuerit ſpes ⁊ fides. Et rn̄dēs dicit. ꝙ inq̄tuz
ſunt virtutes nō fuerūt in xp̄o: ſicut etiā non
ſunt in btīs. Lꝫ eñ bti credāt ⁊ ſpēt: ñ tn̄ in
eis ē fides ⁊ ſpes q̄ ſunt vtutes. qꝛ ipſi deuz
p ſpeciē vidēt: ⁊ in ipſo clare q̄ credunt' ⁊ ſpe
rātur ītuētur. Cū igit' xp̄s nō enigmaticā ſed
clarā hūit oīꝫ ꝯgnitōēꝫ: ꝯn̄s ē ipꝫ nec fidem
nec ſpeꝫ hūiſſe. Et ſubdit. ꝙ ātiq pr̄es q̄ apō
iferos erāt an̄ paſſionē xp̄i fidē ⁊ ſpē hūert
⁊ ꝓprie ꝓut ſunt vtutes ⁊ habit⁹ quidā que
poſtea euacuata erāt in eis p aduētū vidꝫ cla
re ⁊ pfecte viſiōis. Et tm̄ in ſpāli. Di. xxvij.

Um aūt chriſt⁹.

Jſta ē di. xxvij. h⁹. iij. li. Jn q̄ ma
gr̄ poſtq̄ egit de fide ⁊ ſpe. Inci-
pit agere de ipſa caritate. Et tria facit. Nā p̄-
mo determiat caritat] q̄dditatez. Scdo inq̄-
rit ipſi⁹ vnitatē. Tertio oñdit modū diligēdi
⁊ ei⁹ cōgruitatē. Primū facit vſq ibi (Sꝫ q̄-
ritur) Secūdū vſq ibi (Cōſequēter modū)
Tertiū vo vſq ad fi. di. Jn ſpāli ſn̄ia magr̄i
ſtat i tri pro. Quaꝝ pma ē hec. Caritas dile-
ctio dꝛ q̄ de⁹ ppt' ſe: ⁊ primi⁹ ppt' deū diligit'
Hanc magr̄ inſinnās dicit. ꝙ lꝫ xp̄s fideꝫ et
ſpē ñ hūerit vt dictū eſt i fine p̄cedent] diſti.
hūit tn̄ inq̄tū hō tātā caritatē qua maior eē
ñ pōt. qd' patuit i hoc ꝙ aiaꝫ ſuā p nob poſu
it. i quo fcō ad diligēdū nos iſtruxit. ⁊ erem
plū dedit. De caritate aūt q̄d ſit ⁊ ð mō ⁊ ð
ordie diligēdi deū ⁊ proximū. iā reſtat inq̄rē-
dū. Unū pn̄r caritatē deſcribēs dicit. Caritas
eſt dilectio q̄ diligitur de⁹ ppt' ſe ⁊ primus
ppt' deū. Et cōtinet duo mādata. quoꝝ pri-
mū eſt diligere deū. Secūdū eſt diligere pri
mū. i q̄b⁹ duob⁹ p̄cept] tota lex pēdet ⁊ pro-
phete. Secūda ppō ē hec. Tm̄ vna ē dile
ctio q̄ de⁹ ⁊ primi⁹ diligūtur. lꝫ ppt' diuerſa
dilcā ſcdm diuerſos dilectōis mot⁹ geminet'
Hāc ppōnē magr̄ ponēs q̄rit. Utruz vna et
eadē ſit dilectio q̄ diligim⁹ deū ⁊ primū vel
diuerſe. Et rn̄det ꝙ ſit vna ⁊ eadē dilectio cū
ſit. ſſ. vt demſ̄ ē i prio libro. Sꝫ differt quo ad
hoc ꝙ deū diligim⁹ ppt' ſe: ⁊ primū ppt' deū
Et hoc ꝯfirmat auto. be. Augu. Et ſubdit. ꝙ
q̄uis vna dilectio dꝛ geminat' tn̄ ppt' duo
dilecta. ſ. deū ⁊ primū ppt' qd' etiā ſunt duo
dilectōis mādata. Nā lꝫ ſit vna dilectio: di
uerſa tn̄ diliger' p̄cipimur. vel dꝛ gemia ppt'

duos motus dilectõis q̃ in mente geri̅tur
ſ. ad deũ ⁊ ad ꝓximũ diligẽdũ. Tertia ꝓ
poſitio ẽ hec. Ut caritas qua vt diligam⁹ di-
uerſa diligibilia nobis ꝑcipitur. Jta cuilibꝫ
dilecto cert⁹ mod⁹ diligẽdi ꝑſcribitur. Hanc
magiſter ponẽs dicit. ꝙ mod⁹ quo diligere
debem⁹ ꝓximũ ꝓpt̃ deũ tangitur i ſcriptura
cũ dicitur. Diliges ꝓximũ tuũ ſicut teipꝫ. eo
dẽ mõ diligere debes ꝓximuꝫ. Modus aũt
dilectõis dei exprimitur cũ dr̃. Diliges dñm
deũ tuũ ex toto corde tuo .i. intellectu ⁊ ex to
ta aĩa tua .i. volũtate. ⁊ ex tota mente .i. mẽo
ria. ita vt oẽꝫ cogitatõeꝫ oẽꝫ vitã vel motuꝫ
⁊ oẽꝫ intellectũ ad ipſuꝫ referas a quo oĩa ꝑ-
dcã hẽs. Et ſubdit ꝙ iſte mod⁹ dilectõis dei
non põt ĩpleri ĩ via ex toto ſꝫ ĩ pte. qꝛ ſicut in
via ĩpfecte ⁊ ex pte deũ cognoſcim⁹: ſic etiaꝫ
ĩpfecte ⁊ ex pte euꝫ diligim⁹. qđ ꝓbat ꝑ hoc
ꝙ in pñti ꝑ rebellionẽ carnis ad ſpm̃ ipedi-
mur a pfcã dilectõe. q̃ rebellio qꝛ ĩ pria non
erit iõ pfecte ibi diligemus. Un̄ q̃rit pñr. Ex
quo mandatum de dilectõe dei ĩ pñti valet
ĩpleri. cur tũc datũ ẽ ipſis viatorib⁹. Et r̃ndꝫ
ꝑ ſimile. ſic null⁹ ſciret recte currere niſi ſciret
quo currẽdũ eẽt: ſic nec de⁹ diligi ſciretur: niſi
dilectio ꝑ ꝑceptũ aliqđ oñderetur. ⁊ lꝫ prece
ptũ illđ ĩ via totalr̃ ĩpleri ñ valeat: tñ põt ĩ-
pleri ex pte. ſ. ſcđm pfectõeꝫ vie ſeu viatoris
Et ſubiũgit. ꝙ ꝑdcã duo caritat̃ ꝑcepta ſic
ſunt ꝯnexa: ꝙ vnũ ſepe ꝓ vtroqꝫ ponitur. ⁊
hoc ñ imerito: cũ de⁹ ſine ꝓximo ⁊ ꝓxim⁹ ſine
deo diligi nõ põt. Naꝫ q̃ deũ diligit ñ ꝯtenit
ꝓximũ quẽ de⁹ diligit. Et q̃ ꝓximũ diligit ni
hil diligit in eo niſi deũ. vt oñdit iſtra exẽplo
⁊ autoritate. Et tm̃ in ſpãli. Di. xxviij.

Jc queri ſolet.

Jſta ẽ di. xxviij. i q. m. poſtꝙ egit
de caritate ſcđꝫ ſe Agit đ nũero di
ligẽdoꝝ. Et tria fac̃. Nã pꝛio inq̃rit. an totus
hõ. ſ. iterioꝛ ⁊ extioꝛ ĩ ꝑcepto dilectõis ꝓximi
ꝯtineat̃. Scđo an idẽ ꝑceptũ vſqꝫ ad ãgeloꝝ
dilectõeꝫ extẽdat̃. Tertio ſubinfert ꝙ hoc no
mẽ ꝓxim⁹ diuerſimode accipiatur. Primum
vſqꝫ ibi (Oñt̃ aũt) Scđꝫ vſqꝫ ibi. (Hic no-
tãdũ) Tertiũ vſqꝫ ad fi. di. Jn. ſ. ſ. m. ſt. i. t. p.
q. p. c. hec. De dilectiõe corpis ⁊ aĩe ꝓximi ſt
diſtricte data duo ſpãlia mãdata. Hãc magr̃
ponẽs q̃rit. Utrũ in mãdato dilectõnis ꝓxi
totũ ꝓximũ .i. aĩaꝫ ⁊ corp⁹ ipi⁹ diligere ꝑcipi
amur. Et r̃ndet ꝙ ſic. qꝛ in ꝑdict̃ duob⁹ mã-
dat̃. ſ. dilectõis dei ⁊ ꝓximi oẽ gen⁹ rex dili
gẽdaꝝ ꝯtietur. Nã ex caritate q̃ttuoꝛ ſũt dili
gẽda ſcđꝫ. b. Aug. ſ. de⁹. ꝓxim⁹. aĩa. ⁊ corp⁹.
Sꝫ de dilectõe aĩe ⁊ corpis ñ oportebat ali-
qua ꝑcepta dari: ſicꝫ de dilectõe dei ⁊ proximi
eo ꝙ cuilibet hoĩꝫ dilectio ſuipſi⁹ ⁊ etiaꝫ aĩe
⁊ corpis ſit naturalr̃ inſerta. Nec obſtat ꝙ
martyres ſe morti exponẽdo videtur carneꝫ
ſuã odiſſe. qꝛ ñ oderũt ſe vl' carnẽ ſuã ſꝫ corpo
ris põd⁹ ⁊ vitia. Secũda ꝓpõ ẽ hec. Pre-
ceptũ dilectõis proxioꝝ etiã extẽdit ſe ad di
lectionẽ ãgeloꝝ. Hãc m. po. q̃rit. Utrũ etiaꝫ
dilectio ãgeloꝝ ſub dilectõe proximi ꝯtieat̃.
Pro. cui⁹ r̃nſiõe ꝑmittit. ꝙ ꝑ nomẽ proxi q̃-
libet hõ itelligitur. cui adhibendũ ẽ op⁹ mie
ſi ĩdiget. ſicꝫ patꝫ ĩ pabola ſemiuiui ꝑ ſamari-
tanũ ĩ ſtabulũ adducti. Nomẽ etiaꝫ proxi ad
aliqđ ẽ. qꝛ null⁹ põt eẽ proxim⁹ niſi proxio-
ita ꝙ proxim⁹ xp̃i ẽ proxim⁹. Un̄ ſeq̃tur. ꝙ
nõ ſolũ ille cui ꝑbẽdũ ẽ op⁹ mĩe ſꝫ etiã ille a
quo bñficiũ aliqđ recipitur proxim⁹ dicatur
Cũ igitur mlta mie bñficia nob ĩpẽdãt: ſeq̃-
tur ipos nr̃os fore proxios. ⁊ ꝑ ꝯñs coꝝ dile
ctionẽ ꝯtieri ſub mãdato dilectõis dei ⁊ pro
ximi. Et ſubdit pro excluſiõe cuiuſdã dubita
tõnis. ꝙ ꝗuis proxim⁹ dicatur a quo mune
bñficiũ recepim⁹. dilectio tñ dei a quo omnia
hẽm⁹ ſub mãdato dilectõis proxi ñ ꝯtietur
ſꝫ ſpãle ꝑceptũ hꝫ: eo ꝙ debem⁹ deuꝫ pl⁹ ꝙ̃
noſmetipſos diligere: ꝓximũ ãt ſic nos. At-
tñ dilectio xp̃i inq̃tũ hõ ſb mãdato dilectio-
nis proximi ẽ ſeu ꝯtietur. quẽ lꝫ debeamus
pl⁹ ꝙ̃ nos diligere: min⁹ tñ ꝙ̃ deũ. qꝛ inq̃tũ
hõ mioꝛ ẽ deo. Tertia ꝓpõ ẽ hec. Proxi⁹
dr̃ q̃ttuoꝛ mõis. ſ. natiuitat̃ ꝯditõe. ꝯuerſiõis
ſpe. bñficij exhibitõe. ⁊ propinq̃tate ꝯgnatõ
nis. Hãc magr̃ ponẽs dic. ꝙ q̃ttuoꝛ modis
aliq̃ pñt dici proxi. Uno mõ rõe pme natiuita
tis: ⁊ ſic oẽs hoies ſũt proxi. Alio mõ ſpe cõ
uerſatõis: ſic oẽs fideles q̃ ſũt vl' q̃ futuri ſt.
Tertio mõ propinq̃tate ꝯgnatiõis. ſic ꝯtes
⁊ ꝯſanguiei. Quarto mõ rõe bñficij exhibiti
Et ſic angeli ſunt proximi noſtri. Et tantũ
in ſpeciali. Di. xxix.

Oſt pdicta de:

Jſta eſt di. xxix. h⁹. iij. li. Jn q. m.
Poſtꝙ egit de nũero diligẽdoꝝ
Jncipit agere đ ordie diligẽdi reſpectu ipoꝝ
diligẽdoꝝ. Et tria facit. Primo eniꝫ põit or-
dinẽ diligẽdi explicate diligẽdoꝝ gñalr̃. Se-

cūdo explicite quorūdā diligēdoꝝ ſpālit̄. Ter
tio explicate dilectōis. Primū vſꝫ ibi (Solet
etiā q̄ri) Scdꝫ vſqꝫ ibi (Scdū q̄ꝫ ē) Tertiū
vſqꝫ ad fi. di. In.ſ.ſ.m.ſt.i.t.p.q.p̄. eſt hec.
In caritatiſ ordie n̄ oēs eq̄li affectu ſic nec ef-
fcu ſ̄t diligēdi. Nā.m.iſi.d. ꝙ ordo dilectōis
i hoc ꝯſiſtit. vt qḋ ē diligēdū diligat̄. qḋ non
ē diligēdū n̄ diligat̄. qḋ āpli⁹ diligēdū āpli⁹
diligat̄. ꝛ qḋ eq̄ ē diligēdū eq̄ ꝛ n̄ mīn⁹ nec ā
pli⁹ diligat̄. Vn̄ p̄io ſup oīa de⁹ diligēd⁹ ē.
deinde aīa ꝓpa. deīn ꝓxim⁹. ꝛ vltio corp⁹ ꝓ
p̄riū. Iſtiſ p̄miſſis q̄rit circa dilectōēꝫ p̄ioꝝ
Utrū teneamur oēs hoīes diligere eq̄lit̄. et
vtrū ꝗtū nos vl' mīn⁹ nob. Ad que r̄n̄dēdo
recitat tres opiones. q̄ꝝ p̄ria d̄t. ꝙ oēs ſunt
eq̄lr̄ diligēdi i affcu: n̄ tamē exhibitiōe obſe-
quij: ſꝫ his q̄ ſ̄t nob ꝯiūcti magiſ tenemur ſer
uitia exhibere. n̄ obſtāte ꝙ oib⁹ debeam⁹ bo
nū velle. Auctēs āt q̄ videt̄ dicer̄ ꝙ hoīes ſ̄t
ineq̄lit̄ diligēdi. tenētes iſtā opionē gloſant
eas: dicēdo eas loq̄ de ordie dilectōnis ꝗtū
ad exhibitionē opis ꝛ bn̄ficioꝝ extioꝝ q̄ oi-
b⁹ n̄ eq̄lr̄ ſūt ip̄edēda. ꝛ n̄ ꝗtū ad affcū ite-
riorē ſcdꝫ ꝙ oēs eq̄lr̄ ſūt diligēdi. Secunda
opinio dicit. ꝙ omnes homīes ſeu oēs proxi
mi ſunt non ſolum quo ad affectū ſꝫ etiam
quo ad effectū eq̄lr̄ diligēdi. q̄ opio ꝓbatur
dictiſ. b. Aug. q̄b⁹ illḋ aſtrui videtur. Tertia
opio quā magr̄ magiſ approbat d̄t oēs p̄xi-
mos nec eq̄lr̄ affcū eē diligēdos nec effectu.
Nā ex quo ordo q̄bꝫdā hn̄d⁹ i dilectōe p̄xi
moꝝ ꝛ i affcū ꝛ i effcū oꝫ eē in eq̄litatē explici
te vtriuſqꝫ. eo ꝙ ſine i eq̄litate n̄ poſſit eē or
do. Autoritates. b. Au. q̄ videt̄ dicere ꝙ oēs
debeam⁹ eq̄lr̄ diligere ꝛ ſic noſmetipſos. Ta
les autoritates dicī eē itelligēdas: vt eq̄litas
d̄ qua loq̄tur n̄ referatur ad affcū vel effcū
ſꝫ tm̄ ad bonū qḋ eis optam⁹. q2 ad tātū bo
nū debem⁹ oēs diligere ſic ꝛ nos. n̄ tn̄ eq̄li af
fectu. Secūda ꝓpō ē hec. Mali pn̄tes vl'
propinq̄ pl⁹ ꝙ boī extranei i hac vita ſūt di
ligēdi. ꝗuis propt̄ vitia eoꝝ a iuſtiſ ſūt odiē-
di. Hāc magr̄ inſinuās mouet duas queſtio
nes. Quarū vna occaſionaliter ſumitur ex h⁹
ꝙ aliqui ſunt nobis carne propinqui qui tn̄
ſunt mali. Alij vero ſūt boni ꝛ ſunt extranei
nobis. Dubitatur igitur: vtrū propinq̄ mali
ſunt magis diligēdi ꝙ boni extranei. Et re-
ſpōdet. ꝙ extranei boni ſunt magiſ diligēdi
quia corde ſunt nobis iūcti per vinculū cari-
tatis, propinqui aūt mali nō caritate ſꝫ car-
ne tm̄ ſ̄t nob iūcti. ſꝫ q2 meliores ꝛ religioſ o
res ſunt copula tam aīaꝝ ꝙ corpoꝝ. ſeq̄tur
propoſitū. ſcilꝫ ꝙ extranei boni ſunt magis
diligēdi ꝙ propinqui mali. Secūda dubita
tio eſt. quare dn̄s precepit diligere inimicos
ꝛ alibi p̄cipit odire parētes cū iſta videātur
ſibi contraria. Ad quod reſpōdet: ꝙ natura
in omnib⁹ diligēda eſt. Unde etiaꝫ homīes
ſi mali ſunt diligēdi ſunt: vt conuertātur ad
bonū. ſed econtra. vitiū eſt in omnib⁹ odien-
dū ꝛ etiam in parētibus ꝛ propinquis. Un-
de dn̄s precepit naturam diligendam in ini
mico: vitiū vero odiendū in parētib⁹. ꝛ p ꝯ-
ſequēs ibi nulla eſt cōtradictio. Tertia ꝓ-
poſitio. Ex dictis beati Augu. elicitur euidē
ter ſatis quattuor fore grad⁹ ipſi⁹ caritatis.
Hāc magiſter inſinuās pōit ordinē dilectio
nis ſcdꝫ diuerſos gradus caritatis, quos diſ
tinguēs dicit eſſe caritatē incipientē. profi-
cientē, perfectā ꝛ pfectiſſimā. qḋ declarat p
autoritates bti Augu. que patent in textu.
Et tm̄ in ſpeciali. Di. xxx.

Ic ſolet queri:

Iſta ē di. xxx. h⁹. iij. libri In qua
m. Poſtꝙ egit de ordie caritatis
ſcdm quātitatē mot⁹. Agit de ea ſcdm quan
titatē meriti. Et tria facit. Nā p̄io circa pro-
poſitū mouet quādā dubitationē. Scdo re-
plicat cōtra ipſi⁹ determiatōnem. Tertio re-
mouet quādā icidētē dubitatōēꝫ. Primū vſꝫ
ibi (Auguſtin⁹ tn̄ ſētire) Scdꝫ vſqꝫ ibi (Illḋ
vo qḋ ſeq̄tur.) Tertiū vſqꝫ ad finē di. In.ſ.
ſ.m.ſt.i.t.p.q.p̄. eſt. Magis meritoria eſt
dilectio q̄ amic⁹ diligit̄. ꝙ qua inimic⁹ dilig
tur. Iſtā magr̄ intēdēs q̄rit. Utrū. ſ. diligere
amicū ſit maioris meriti ꝙ diligere inimicū.
Et ſoluēdo q̄onē d̄t ꝙ ſi fiat cōpatio dilectō
nis amici p ſe ex vna pte ad dilectionē amici
ꝛ inimici ſil' ex alia pte: tc̄ plana ē q̄onis ſolo
cū n̄ ſit dubiū qui diligere amicū ꝛ inimicū ſil'
ſit maioris meriti: ꝙ diligere amicū tm̄. Sꝫ
ſi fiat ꝯpatio dilectōis amici ex vna pte ad di
lectione inimici ex alia pte: tūc euidētia r̄ſiō
nis ad q̄onē ē magiſ obſcura. q2 n̄ pōt facilit̄
videri an ſit idē mot⁹ dilectōis q̄ diligit̄ ami
c⁹ ꝛ inimic⁹: vel ſit ali⁹ ꝛ ali⁹. Sꝫ ſiue ſit vnuſ
ſiue duo n̄ videt̄ icōuenieter poſſe dici ꝙ dile
ctio amici ſit magiſ meritoria: eo ꝙ ſit maio-
ris feruoriſ. Tertia ꝓpō ē hec. Auguſtin⁹
videt̄ dicere ſcdꝫ quorūdā opinionē dilectio

nem qua inimicꝰ diligitur ꝙ̄ qua amicꝰ me-
liorē. Hāc magiſter pōit obijciēdo autori. b.
Augu. cōtra p̄dcā īmediate qua videtur aſ-
ſerere ꝙ diligere inimicū ſit magꝭ meritoriuꝫ
ꝙ̄ diligere amicū. quā dicit eſſe intelligēdaꝫ
ſcđm primā ptē diſti. p̄miſſe. ꝙ. ſ. be. Aug.
loquitur ſcđꝫ cōpatione dilectōnis amici ⁊
inimici ſimul ſumptꝭ ad dilectiōeꝫ amici ꝑ ſe
p̄ciſe acceptā. Tertia ꝓpō eſt hec. A magi
ſtro nō negatur ꝙ alicui ſine ꝑfecta dilectōe
inimicoꝝ pctm̄ dimittatur. Iſtam magr̄ po
nēs mouet quoddā dubiū ex verbis b. Aug.
q̄ dicit. ꝙ diligere inimicos nō implet i tā-
ta multitudie ꝙ̄ta in orōne dn̄ica exauditur
Ex quo videtur ꝙ alicui nō diligēti inimicū
dimittatur pctm̄ a deo ⁊ vlteriꝰ cū pctā nō
dimittāt̄ alicui adulto niſi caritatē hēat: ſeqr̄
ꝙ aliq̄s n̄ diligēs inimicū hēat caritatē. qđ
n̄ videt̄ eſſe verū. qꝛ cū p̄cipitur dilectio chri
ſti intelligitur nomie ꝓximi. oīs hō ſiue ami
cus ſiue inimicꝰ. Ad iſtud dubiū magr̄ rn̄dē
do dicit quorūdā opinionē fore aliquos hē
re caritatem: ⁊ tn̄ nō diligere inimicos. dicūt
enī p̄ceptū de dilectōe inimicoꝝ ſolū ꝑfectio
nis eē p̄ceptū. Imꝑfectꝭ aūt ſeu minoribꝰ tm̄
eē ꝯſiliū: ita ꝙ nihil plꝰ ſit eis p̄ceptuꝫ niſi n̄
odire inimicos: ſꝫ iſta opinio ⁊ ſolutio magi
ſtro n̄ placet. ideo alit̄ rn̄dēdo dic̄ ꝙ p̄ceptū
illđ de dilectōe inimicoꝝ ſit datū oībꝰ quaſi
p̄ceptū ad be. Aug. d. ꝙ diligere inimicos ſit
ꝑfectoꝝ. Rn̄dēdo dic̄ ipꝫ velle dicer̄ ꝙ dilige
re inimicos caritate ꝑfecta ſit tm̄ ꝑfectoꝝ. ꝑ
hoc tn̄ nō excluditur quin alij nōdum ꝑfecti
inimicos diligere teneātur. Similiter intelli
gēdū eſt dictū ſuū. ꝙ ſcꝫ in orōne dn̄ica aliq̄
exaudiūtur qui nō diligūt inimicos. i. q̄ non
diligūt eos caritate ꝑfecta. Et tm̄ de ſentētia
huiꝰ diſtinctionis in ſpeciali. Di. xxxi.

Illud quoqꝫ.

Iſta eſt di. xxxi huiꝰ. iij. li. In qua
magiſter Poſtꝙ̄ egit de ordie ca-
ritatis: Agit de ipſiꝰ duratione. Et tria facit
Nā primo īueſtigat de ꝑmanētia caritatis in
ſtatu viatoris. Scđo facit idē quo ad ſtatuꝫ
cōprehēſoꝝ. Tertio an p̄dictꝰ ordo caritatꝭ fu
it in xp̄i aīa ſaluatoris. Primū vſqꝫ ibi (Ad-
uertēdū tn̄ eſt) Scđm vſqꝫ ibi (Nūciā) Ter
tiū vſqꝫ ad finē diſti. In ſpāli ſentētia magi
ſtri ſtat in tribꝰ ꝓpōibꝰ. quaꝝ prima eſt. Cari
tas que amitti pōt in via fide ⁊ ſpe euacuatꝭ
manet in patria. Hāc magr̄ p̄tēdēs ꝓponit
quoſdā dicere. ꝙ caritas ſemel hīta n̄ poſſit
amitti: ⁊ ꝙ nullꝰ dānādꝰ poſſit caritatē hēre
Ad probatōeꝫ allegat illud apl̄i. Caritas nū
ꝙ̄ excidit. ⁊ alias plures autoritates ſctoꝝ q̄
patēt in textu. Sed hāc opinionem magr̄ re
ꝓbat ꝑ hoc ꝙ quidaꝫ ad tēpꝰ ſunt boni q̄ pꝰ
ea efficiūtur mali: ⁊ econuerſo. ſicut patet ꝑ
autoritatē euāgelij de quibuſdā: quoꝝ noīa
deus dixit eſſe ſcripta in libro vite: q̄ tamen
poſtea abierūt retrorſuꝫ. Et dicebātur ſcripti
in libro vite: ſꝫ nō ſcđꝫ p̄ſciaꝫ dei: ſꝫ ſolū ſcđꝫ
p̄ntē iuſtitiā ſeu gratiā. quam tūc hēbāt. Et
hoc cōfirmat autoritate bti Ambro. Poſtea
ſoluit diuerſas autoritates quas alij ꝓ ſe al-
legāt. ⁊ dicit eas fore intelligēdas de ꝑfecta
caritate que ſemel hīta amitti nō pōt. ⁊ n̄ de
caritate incipiēte ⁊ ꝓficiēte. Ad autoritatem
apl̄i dicit ipſaꝫ debere intelligi ſcđm finaleꝫ
effectū caritatꝭ. Secūda ꝓpō eſt hec. Im-
ꝑfectio caritatis in via tolletur a btīs in pa
tria. Hāc magiſter ponēs querit. Cū fides et
ſpes euacuentur in patria: eo ꝙ ſint explicite
quare etiā caritas nō dꝫ excidere: cū etiā ipa
ſit explicite. i. imꝑfecta. ſ. hic in via. Et rn̄det
ꝙ caritas nunꝙ̄ inq̄tū eſt explicite ⁊ ipfecta
euacuabitur in patria. qꝛ tūc oīs imꝑfectio
tolletur ab ea: ⁊ ipſa manebit q̄tū ad hītuꝫ
⁊ q̄tū ad actū. Fides aūt ⁊ ſpes tollūtur taꝫ
ſcđm hītū ꝙ̄ ſcđm actū. ſed ſciētia dꝫ euacua
ri ⁊ deſtrui in patria. qꝛ lꝫ maneat ſcđm eēn
tiā: deſtruitur tn̄ ſcđm actū ⁊ modū quē nūc
hꝫ. ſ. diſcurſum rōnis. Tertia ꝓpō eſt hec.
Chriſtꝰ ſcđꝫ ꝙ hō degēs in via ordieꝫ carita
tis talē ſeruauit q̄lē hn̄t bti in patria. Hanc
magr̄ ponēs q̄rit. Utrū xp̄s ſcđm ꝙ hō ſer-
uauerit ſupradictū ordinē caritatis. Et argu
it ꝙ nō. qꝛ dato ꝙ ſic: tūc oēs hoīes ſic ſeipſꝫ
dilexiſſet: ⁊ ſic oēs ſaluos fieri voluiſſet. Cuꝫ
igitur non oēs ſalui facti ſunt: videtur ſeq̄ ꝙ
xp̄s aliq̄d optauit qđ tn̄ factū nō eſt. qđ vide
tur incōueniēs. Un̄ pꝫ ꝙ n̄ ſeruauerit ſupra
dictū ordinē caritatꝭ. Et rn̄det magr̄. ꝙ xp̄s
ſcđꝫ ꝙ hō ſeruauit ſemꝑ ordinē caritatꝭ qui
ſeruatur in patria: ⁊ nō illū qui ſeruat̄ in via.
Un̄ cōfirmat ſolutōeꝫ argumēti. Nā bti i pa
tria ita ſūt volūtati diuie cōformes: ꝙ nihil
eis placet niſi qđ dō placꝫ. ⁊ ꝑ ꝯn̄s illos tm̄
diligūt ſicut ſeipſos quos vult deꝰ effectiue
ſaluos fieri. Ex quo liquet ꝙ chriſtꝰ tm̄ ele-
ctos ſicut ſe dilexit ⁊ ſaltē eos optauit: exhi-

bendo eis plura quib⁹ diuinā volūtatē adnertere poſſent. Et hec in ſpāli. Di. xxxij.

Remiſſis ad di.

Iſta eſt di. xxxij. h⁹. iij. li. In qua magiſter Poſtq̄ egit de dilectōe creata qua deum diligimus Agit d̄ dilectioe increata q̄ a deo diligimur. Et tria facit. Nā p̄rio agit de dilectōe cōiter reſpectu creaturarū oim. Scdo de dilectōe dei ſpāliter reſpcū hoiz. Tertio adhuc ſpeciali⁹ reſpcū reprobo rū. Primū facit vſq̄ ibi (Cōſideratur enim) Scdm vſq̄ ibi (De reprobis vo) Tertium vſq̄ ad fi. di. In ſpāli ſnīa magrī ſtat in tripro. quarū prīa ē hec. Magr̄ dicit q̄ ſit eadē dilectio qua nos deū diligim⁹: ꝛ qua ipē nos diligit. Hāc magr̄ inſinuās dicit. q̄ eadē ſit dilectio qua pater ꝛ fili⁹ ꝛ. ſſ. ſe diligūt ꝛ nos ꝛ eſt diuā eēntia. E q̄ eadē ſit dilectio q̄ nos diligim⁹ deū: vt in p̄rio libro dictū fuit: in q̄ opione magrī n̄ tenetur. Et ſubdit. Quāuis dilectio dei ſit inmutabil ꝛ eterna: aliū tn̄ magis ꝛ aliū min⁹ diligit. Et diligit oēs creaturas. ꝛ inter oēs magis diligit creaturas rōnales. Et inter creaturas rōnales āpli⁹ diligit illos q̄ ſūnt vnigeniti ſui mēbra. ꝛ multo magis diligit ipm̄ vnigenitū. i. xp̄m ſcdz q̄ hō. Iſta aūt inequalitas dilectōis n̄ dic aliquā mutationē in dilectōe dei: qua de⁹ nō aliter dr̄ inequalit̄ diligere niſi qꝛ ad bona inequalia eos diligit. Secūda ppō eſt hec. Dilectio dei nō ſuſcipit mag ꝛ min⁹ ſcdm eſſentiā: ſꝫ tn̄ ſcdm diſtributoēz ꝛ efficiētiā. Hāc magr̄ inſinuās ſupponit dilectionē dei qua nos diligit ſcdz ſe nō ſuſcipere mag ꝛ min⁹ Qd declarās dicit dilectionē dei qua nos diligit poſſe dupl̄r conſiderari. Uno mō ſcdm eēntiā ipſi⁹ dilectōis. ꝛ ſic cōſiderata n̄ ſuſcipit magis nec min⁹. qꝛ vt ſic eſt ipē. ſſ. Alio mō ſcdm efficiētiā: ꝛ ſic ſuſcipit magis ꝛ min⁹: ita vt magis dilecti dicātur: quib⁹ mai⁹ bonū ex dilectōe dei ab eterno ꝑpauit. ꝛ i tēpore preparauit. ꝛ in tpe tribuit. Uñ ſumēs occaſionē querit. Utrum vn⁹ ꝛ idē hō pōt a deo magis diligi vno tēpe q̄ alio. Et r̄ndet q̄ loquēdo de ei⁹ dilectōe eēntiali nō poteſt ſꝫ loquēdo de ei⁹ dilectōe effectuali bn̄ pōt.

Tertia ppō ē hec. Simpliciter loquendo deus non dilexit reprobos ab eterno. Hanc magr̄ inſinuās querit. Utrum de⁹ dilexit reprobos ab et̄no: hoc eſt illos q̄ nō ad vitam ſed ad mortē ſunt ꝑpati. Et r̄ndet: q̄ ſicut d̄ electis ſimplicit̄ eſt cōcedēdūz q̄ de⁹ ab eterno eos dilexit ſic de reprob ſimplicit̄ ē concedēdū q̄ de⁹ ab et̄no eos odio hūit ꝛ reprobauit. ꝛ n̄ ſiplicit̄ ꝯcedēdū q̄ eos ab et̄no dilexit vt eſtimēt fore ꝑdeſtinati. licꝫ cuꝫ determinatiōe poſſꝫ ꝯcedi q̄ ab et̄nō eos dilexit ſ. cū hac detminatiōe iq̄tū futuri erāt op⁹ ei⁹ Et tn̄ i ſpāli. D. xxxiij.

Oſt p̄dicta de.

Iſta eſt di. xxxiij. h⁹. iij. li. In qua magr̄ Poſtq̄ egit d̄ virtutib⁹ theologicis. Agit de virtutibus cardinalibus Et tria facit Nā primo earū quiditatē inqrit: ꝛ quare cardiales nūcupētur. Scdo an xp̄s eas hūerit ſicut hic in via hn̄tur. Tertio an in patria maneāt vel euacuētur. Primū vſq̄ ibi (Que in xp̄o pleniſſime) Scdz vſq̄ ibi. (Uerūtn̄ an hec) Tertiū vſq̄ ad fi. diſti. In ſpāli ſnīa magrī ſtat in cōcluſiōe. Quattuor ſunt ꝟtutes cardinales quas hūit xp̄s ꝛ hēbūt in patria oēs imortales. Hāc magr̄ inſinuās dicit quattuor eſſe ꝟtutes cardiales q̄s enūerat ꝛ pōit eaꝝ deſcriptōes ſcdz. b. Au. q̄ patet in lr̄a: vbi dic. Juſtitia eſt ꝟtus in ſubueniēdo miſeris. Prudētia in p̄cauēdis inſidijs. Fortitudo in ꝑferēdis moleſtijs Tēpātia in cohercēdis prauis delectatōib⁹. Pꝛca dicit. q̄ iō dicūtur cardiales. qꝛ per ipſas deo viuimur ꝛ ad vitā eternā ꝑuenim⁹. Poſtca dicit q̄ ille ꝟtutes fuerūt in xp̄o ꝛ hūerūt eoſdē act⁹ ꝛ vſus quos in patria hēbt̄ ꝛ etiā quoſdā quos hn̄t in via. Ultimo q̄rit. Utrū ille ꝟtutes euacuētur in patria. Et r̄ndet primo ſcdm quoſdā. q̄ tres iſtaꝝ nō remanebt̄ in patria: ſꝫ ſolū iuſtitia q̄ in patria nō ceſſabit ſed poti⁹ ꝑficietur. Sꝫ ipſe ſubiungit. q̄ etiā alie tres remanebūt: ſed alios act⁹ tunc hēbūt in patria quā mō hēant in via. et hoc ꝯfirmat auto. Bede. Et tn̄ i ſpāli. D. xxxiiij

Unc de ſeptē.

Iſta eſt di. xxxiiij. hui⁹. iij. li. In q̄ magr̄. Poſtq̄ egit de ꝟtutibus. Agit de donis. Et tria facit. Naz primo agit de donis in cōi. Scdo de timore in ſpeciali. Tertio īfert quedaꝫ ex determinatis. Primū vſq̄ ibi (Et qꝛ de timore) Secūdū vſq̄ ibi (Illd quoq̄ diligēter) Teriū vſq̄ ad fi. di. In. ſ. ſ. m. ſt. i. t. p. q. p. ē hec. Septē doā. ſſ.

q̃ a v̄tutib⁹ n̄ drn̄t. nec i p̄ria cessabūt. fuerūt i xp̄o. Hac magr̄ ponēs q̄rit tres q̄ōnes. q̄ruȝ p̄ria est. An dona. ſſ. sunt idē q̄ꝺ v̄tutes. Secūda est. An in patria maneāt in btis. Tertia est. An fuerūt in xp̄o. Ad duas p̄mas q̄ōnes sil' r̄ndet auc̄. b. Amb. ꝙ dona sunt ideȝ ꝙ v̄tutes. ꝛ ꝙ remaneāt i patria: q̄ꝛ in āgelis ꝛ in btis sunt abūdāti⁹ q̄̄ in nob. Ad tertiā r̄ndet affirmatiue: ꝙ ista dona fuerūt in xp̄o. q̄ꝺ pȝ p̄ illud ysaye. c. xi. Et requieſcit sup eū sp̄s dn̄i. ſ. sapie. intellect⁹. cōſilij ꝛ fortitudinis sp̄ūs ſcientie ꝛ pietatis. ꝛ repleuit eum sp̄ū timoris dn̄i. In qua quidē aucto. pluries repetit' sp̄ūs. Q̄ꝺ nō iō fit ꝙ. ſſ. ſint plures in natura diuina: ſed ad deſignandū multiplicē foꝛe effectū vni⁹. ſſ. Sȝ q̄ꝛ in r̄ſione ad ſecūdam q̄ōneȝ ꝙ dona etiā nō ceſſant i patria, p̄ponit in mediū quaſdaȝ autoꝛitates q̄ videntur dicere timoꝛē in patria non manere. ꝛ p̄ p̄ñs nec alia dona. q̄ꝛ qua rōne nō remanebit donū timoꝛis pari rōne. nec alia dona. Pro quaꝝ autoꝛitatū euidētia magr̄ dicit: ꝙ dona. ſſ. erūt in futuro. ſ. in patria: ſed nō hēbūt ibi illos vsus quos hic hn̄t in via. quod declarat ſp̄aliter in dono timoꝛis. Naȝ timoꝛ filialis vt dicit magr̄ in p̄nti vita tria in nob facit. Facit enī primo timere ne offendamus deū. quē diligim⁹. Scd̄o facit timere ne ſepemur ab eo. Tertio facit nos ipſum revereri. Quātū igitur ad duo prima nō manebit donū timoꝛis in patria. Et hoc volūt dicere autoꝛitates in oppoſitū allegate. Sed q̄̄tū ad tertiū manebit ibi. q̄ꝛ ibi permaxime vſus reuerētie que eſt dilectio, cū ſubiectōe erit: q̄lr̄ etiā reuerētia in xp̄o erit. Et ſubdit quoſdaȝ dixiſſe ꝙ in xp̄o, ꝛ in angelis eſſȝ donū timoꝛis solū ſcd̄m effectū ꝛ nō ſcd̄m hītū: ſȝ cōir̄ a modernis hoc nō tenet': nec magr̄ illud approbat. Secūda p̄p̄ō eſt hec. Timoꝛ qui multiplicit' nō qualitercūq̧ ſumpt⁹ a caritatis cōſoꝛtio excludit'. Hac magiſter exequēs dicit quattuoꝛ eſſe timoꝛes. quoꝝ prim⁹ ē timoꝛ mūdan⁹ ſiue hūan⁹ quo timem⁹ p̄ericl'a carnis ꝛ bonoꝝ mūdanoꝝ amiſſionē. et q̄ꝛ hic timoꝛ mal⁹ eſt ꝛ cū mūdo a mūdi ꝯtēptoꝛib⁹ relinquēdus nō p̄hibet' tanq̄̄ nō bn̄dus. Secund⁹ eſt timoꝛ ſeruilis. ſ. quo quis timet penas: ꝛ ex hoc a pctō ſe cohibens bonū operat'. Et lȝ iſte timoꝛ eſt bon⁹: nō tn̄ ē ſufficiēs ad vitā eternā obtinendā. Tertius ē timoꝛ inicial', ſ. quo quis iā amare incipit ex-

nū bonū. i. ꝙ amiſſionē ei⁹ timēs incipit bn̄ ager'. ꝛ iſto t̄poꝛe aduenīēte ſiml' aduēit caritas ꝛ timoꝛ ſeruil' incipit p̄ caritatē excludi. Quart⁹ eſt timoꝛ caſt⁹ ꝛ filial' ſeu amicabil': q̄ p̄uenit ex amoꝛe. ſ. quo timem⁹ ne deū offendamus ꝛ ab eo ſepemur. Hic vero timoꝛ ſuccedit iniciali: ꝛ p̄manet ineternū. ſeruil' āt nō p̄maēbit ſȝ deficiet. Sȝ ſubdit ꝙ vt patet ex dictis in p̄ria p̄te iſti⁹ di. Beda non diſtinxit niſi duplicē timoꝛē. ſ. ſeruilē ꝛ amicabilē. q̄ꝛ ſub ſeruili inicialē intellexit. Beatus Aug. etiā niſi duos timoꝛes diſtixit apte. ſ. caſtū qui eſt in caritate p̄fecta: ꝛ ſeruilē q̄ nō eſt in caritate. q̄ꝛ lȝ p' ip̄m bonū fiat: nō tamē bn̄. q̄ꝛ nemo inuit⁹ bn̄ facit. etiā ſi bonū ſit ꝺ ſuo genere q̄ꝺ facit. Iſtis p̄miſſis magr̄ ponit p̄p̄rietates timoꝛis ſeruilis. d. ꝙ lȝ timoꝛ ſeruil' in caritate nō ſit: tn̄ p̄pat locū caritati q̄ꝛ niſi timoꝛ pri⁹ occuparet mentē nō cēt vn̄ intraret caritas. qua tn̄ adueniente timoꝛ expellit' ꝛ foꝛas mittit'. q̄ꝺ exēplificat de ſeta ꝛ filo ſibi ānexo. filū enī nō intrat: niſi ſeta exeat. ſic eſt de timoꝛe ſeruili ꝛ caritate. Poſtea remouet quoddā dubiū. Nā in canōica Jo. dr̄ ꝙ timoꝛ n̄ ē i caritate. ſȝ p̄fecta caritas foras mittit timoꝛeȝ. Dubitat' ergo quō verū ſit q̄ꝺ in. pſ. dr̄. Timoꝛ dn̄i caſtus manet in ſeculū ſeculi. Nā cū in et̄na btitudīe de q̄. pſ. loq̄tur ſit p̄fectiſſima caritas: videt' dictum pſalmiſte dicto ap̄li cōtrariū. Ad q̄ꝺ r̄ndēs dicit. ꝙ ex quo Jo. i ſua canōica ꝛ Dauid in pſal. vno ſp̄ū repleti locuti ſunt diſcoꝛdare n̄ poſſunt ſi vtruſq̧ dictū recte itelligat'. Naȝ duplex ē timoꝛ. ſ. caſt⁹ ꝛ ſeruil'. ſeruil' n̄ ſtat vt dictū ē cuȝ caritate. ꝛ de illo loquit' ap̄lus Caſt⁹ aūt manet in p̄ria. Et de illo loq̄t' propheta. Illōꝺ pȝ ex his q̄ dcā ſūt. Nā dictū ē ꝙ timoꝛ ſeruil' ē quo q̄s p̄p̄t' penā timet deuȝ. ſed ex quo ille q̄ p̄p̄t' penā timet deū n̄ amat ip̄m. iō t̄poꝛ ille n̄ ſtat cū caritate. timoꝛ autē caſt⁹ ē: quo quis timet deū ne ip̄ȝ offendat, Sȝ ex quo ſic timere ſit amare. iō timoꝛ iſte manet cū caritate ſemp̄. Q̄ꝺ poſtea exēplificat magr̄ de duab⁹ mulierib⁹ maritat'. q̄ruȝ vna timet cōmittere adulteriū ne a viro dep̄hēdat'. Alia v̄o ne a viro deſeratur. Et applicat ſimile ad propoſitū vt pȝ in l̄ra. Poſtea aūt cōp̄at magr̄ timoꝛē inicialem ad caſtū ꝛ ad ſeruilem. d. ꝙ inicial' ē medi⁹ īnt' eos hn̄s aliq̄d de vtroq̧. q̄ꝛ p̄tiȝ facit ſeruire deo t̄poꝛ' pene: ꝛ partiȝ amoꝛe iuſtitie. q̄ꝛ etiā pōt eē in

caritate inchoata: ſʒ nō poſſit eſſe in caritatē pfecta. Et ſubdit. Quāuis inicial' timor poſſit ſtare cū caritate impfecta: ⁊ ſeruil' nō. tñ vterq₃ ipſoꝝ in ſcriptura dr̄ initiū ſapie. Naʒ ſeruil' timor ſapie ⁊ caritati locū ꝑpat. Sed ipſa adueniēte foras mittit. Naʒ initiū ſapie dr̄ tanq̄ diſponēs ad ipſaʒ. Timor aūt inicial' dr̄ principiū ſapie. q₂ cū inchoata ſapia ſimul incipit: imo ⁊ quodāmō inchoata caritas ſine ſapia. Iſta oīa roborat magr̄ autoritatib⁹ ſcōꝝ. Tertia ꝓpō eſt hec. Donū timoris extitit in xp̄o ſcḋm vſuʒ p̄rie cū timore quodā alio. Hāc magr̄ inſinuans infert ex determiatis. ⁊ ꝯcludit primo: q̄ donū timoris manebit in p̄ria ſicut alia dona: ſʒ nō hēbit ibi oēs vſuʒ quē hic hēt: vt patuit in p̄ia ꝓpōne hui⁹ diſtinctōis. Scḋo etiam ex hijs cōcludit q̄ timor ille fuit in xp̄o ſcḋm illum vſuʒ quē habet in ſcīs ſcḋm actū. ſ. reuerētie vt etiā ibidē dicebat. Uñ q̄rit etiā incidētaliter. Cū timor pene fuit i xp̄o. vtrū fuit timor mūdanus: vel ſeruil': vel inicial'. Et rñdet q̄ null⁹ coꝝ fuit. Nā timor mūdan⁹ cū mūdo deſeritur. ſeruilis vero nec ē in caritate īchoata nec pfecta. Inicialis ꝟo ñ pōt eſſe in caritate pfecta. Cū igit xp̄s iā mūdū deſeruit: ⁊ caritatē nō inchoatoꝝ ſed perfectā hūit: ſeq̄tur q̄ timor pene quē xp̄s hūit null⁹ illoꝝ timor fuit. ſʒ fuit quidā natural' ꝓueniēs ex natura ꝑ pctm̄ corrupta: ñ tanq̄ aliq̄d bonū naturale: ſʒ tanq̄ effect⁹ quidaʒ ⁊ ſeq̄la pcti Et tm̄ in ſpeciali. Di. xxxv.

Eſt predcā dili

Iſta eſt di. xxxv. hui⁹. iij. li. In q̄ m. Poſtq̄ egit de donis abſolute Agit de ipſis reſpectiue ſeu cōpatiue Naʒ aſſerit primo drāʒ int' ſapiaʒ ⁊ ſciaʒ. Scḋo int' ſapiaʒ ⁊ intellectū. Tertio inter ſciaʒ ⁊ intellectū. Primū vſq₃ ibi (Oīſia drā) Scḋʒ vſq₃ ibi (Et eſt notādū) Tertiū vſq₃ ad fi. diſ. In ſpāli ſñia magr̄i itat in trib⁹ ꝓpōſitōib⁹ quaꝝ p̄ria eſt hec. Cōſtat inter ſapiaʒ ⁊ ſciētiā prout ſunt dona ſpūſcī fore drāʒ. Hanc magiſter inſinuās ponit triplicē differētiam inter ſapiam ⁊ ſciaʒ prout ſunt dona ſpirit⁹ ſci. Prima ē. q̄ q̄uis tā ſapiētia q̄ ſcietia poſſit dici hūanaꝝ diuinarūq₃ cognitio. tñ ꝓprie accipiēdo ſapiētia eſt cognitio reꝝ diuinaruʒ ſcientia vero rerū hūanaꝝ. Secūda eſt. q̄ ſapiētia eſt pietas q̄ grece theoſebea appellat' i. dei cult⁹. qui videlicʒ cult⁹ in dilectōne dei ⁊ cognitōe cōſiſtit. Sciētia vero eſt abſtinere a mal'. ⁊ in medio natōis praue prudēter conuerſari. Tertia eſt. q̄ ſapiētia pertinet ad cōtemplatōneʒ ſupnoꝝ ſeu eternoꝝ. ſcientia vero ad actionem qua beneutimur tēporalib⁹ reb⁹. Iſtaʒ magiſter reprobat autoritate beati Auguſtini. Et ſubdit q̄ ex quo in chriſto fuit ⁊ res diuina ⁊ res hūana: de ipſo hēmus ſapiētiā que reb⁹ diuinis. ⁊ ſciētiā que rebus hūanis attribuitur. Secūda ꝓpō ē hec. Ex declaratōe p̄ñtis text⁹ patet differētia inter donū ſapiētie ⁊ intellect⁹. Hanc ponēs ꝓponit duplicē differētiā inter ſapiētiā ⁊ intellectū. quaꝝ prima eſt hec. q̄ ſapientia eſt de reb⁹ eternis vt de deo. intellect⁹ ꝟo de reb⁹ aliquib⁹ ex tēpore ortis vt de creaturis Secūda drā eſt hec. q̄ ꝑ intellectū cognoſcim⁹ intelligibilia ſine delectatōe: ſed ꝑ ſapiētiā etiā de reb⁹ cognitis delectamur. ⁊ ſic ex oib⁹ p̄dictis recolligit iſtaꝝ triuʒ. ſ. ſapiētie ſciētie ⁊ intellect⁹ drām ſtare in hoc q̄ ſcientia valet ad rerū tpaliū debitam adminiſtrationē ⁊ bonā inter malos cōuerſatiōeʒ. Intellect⁹ vero ad creatoris videlʒ ⁊ creaturarū inuiſibilē ſpeculationē. Sapiētia aūt ad ſoli⁹ eterne veritatis cōtēplatōeʒ ⁊ dilectioneʒ

Tertia ꝓpō eſt hec. Intellect⁹ ⁊ ſcia ꝓut ſunt ſpiritusſancti dona differunt ab intellectu ⁊ ſcia ꝓut inſunt a natura. Hanc magr̄ ponēs dicit: q̄ ꝓut ſunt dona ſpiritusſancti infunduntur per gratiam: vt homo per eam recte viuit. prout vero ſunt dona naturalia inſūt homini ex beneficio creationis. Et ſubdit. q̄ dona ſpiritusſancti reformantur in homine illa que naturaliter inſunt. quia intellectus hominis per peccatum obtenebrat⁹ per ſpiritum intelligentie ideſt donum intellectus adiuuatur ⁊ a peccato eripit'. Per donū vero ſapiētie quod cōtemplationē ⁊ dilectioneʒ eterne veritatis erigitur. Addit etiaʒ q̄ ſapientia que eſt donum dei de qua hic ait ſermo non eſt illa ſapientia que deus eſt: ſed eſt hoīs ſapientia qua homo ſapit que tātum poteſt dici de ſapientia: non q̄ deus ea ſapiens ſit: ſed quia a domino deo datur. ſicut dicitur iuſtitia dei quam deus homini dat cum ipſum iuſtificat. Et tantum in ſpeciali de ſententia hui⁹ diſti. Di. xxxvi.

Olet etiā īquiri

Iſta ē di.xxxvi.h⁹.iij.li. In q̃.ni.
Poſtq̄ egit de ṽtutū ꝛ bonoꝝ ad
inuicē cōpatōe: Agit de ṽtutū cōnexiōe. Et
tria facit. Nā ꝑꝛ connexionē querit pͥo. an
ab hñte vnā virtutē oēs hēantur. Secūdo.
an ab hñte vnā ṽtutē oēs equalit̃ hēantur.
Tertio inq̄rit de cōnexiōe ꝑceptoꝝ quib⁹ ac
tus ṽtutū repāt̃. Primū vero vſq꞉ ibi (Utrū
ṽo piter) Scđ₃ vſq꞉ ibi (Cū duo ſunt) Ter
tiū vſq꞉ ad fi.di. In.ſ.ſ.m.ſt.i.tri.p.q.pri.ē
hec. Uirtutes ita ſunt cōnexe: q̄ vna ſine oi
b⁹ hri n̄ pōt. Hāc.m.inſi.q̄rit. Utrū ṽtutes
ſunt cōnexe: q̄ q̄ vnā h₃ oēs hēat. Et r̄ndet
q̄ ſic. qđ pbat aut.b. Hier. q̄ d̄ c: ipſas ſic ſi
bi cohercre: vt q̄ vnā h₃ oēs hēat: ꝛ q̄ vna ca
ret oib⁹ caret. Qđ etiā ꝓbabile ē. Na₃ ex quo
caritas ē oī₃ ṽtutū ꝛ legis plenitudo: igit̃ in
quocūq꞉ eſt caritas: i eo ſūt oēs ṽtutes. Se
cūda ꝓpō. Quāuis ṽtutes inter ſe fore eq̄les
debeat teneri: pñt tñ inequal'r a nob haberi.
Hāc.m. pōnens q̄rit. Utrū hñs oēs ṽtutes
hēat eas eq̄l'r vl' ineq̄l'r. Ad quā qđ₃ r̄ndēdo
ꝑmo recitat circa hoc opiōnē cui non vide
tur aſſentire. Et eſt opinio quoꝝūda₃ dicen
tiū: q̄ aliq̄ ṽtutes hñtur mag] ꝛ aliq̄ minus
ab hoib⁹ ipſas hñtib⁹: ſic in Job viguit pa
tientia. in Dauid hūilitas. In moyſi manſue
tudo. in abrahā fides. Et etiā iſti dicūt q̄ ali
q̄ pñt pl⁹ mereri p vnā ṽtutē q̄ p aliā. ꝛ hñt
vnā pleni⁹ q̄ aliā. l₃ tñ p nullā poſſit pl⁹ me
reri q̄ p caritatē q̄ caritas ꝓducit. Poſtea ve
ro ponit ſolutionē qōnis veriorē ſcđm opio
nē alioꝝ q̄ dicūt. q̄ eo mō quo ṽtutes ſt ſil' i
aliq° eodē mō ſt etiā equales: ita q̄ q̄ ē par
vl' eq̄l' alteri in vna ṽtute: etiā eſt eidē equal'
in oib⁹. qđ poſtea confirmat auto.b. Augu.
R̄ndet ad illud qđ prima qō inducebat. ſ. q̄
aliq̄s d̄r excellere aliū in aliqua ṽtute vt in fi
de Abrahā i pacīa Job ꝑcellebāt. Il'ud d̄t
m. fore intelligēdū q̄tū ad vſu₃ act⁹ interio
ris. ſ. ſcđm q̄ vn⁹ mag] exeq̄tur actū vni⁹ vir
tut] q̄ actū alicui⁹ alteri⁹ ṽtut]. Uel intelligē
dū eſſe dicit q̄ illa in hmōi ṽtutibus magis
pollebant in comparatōe ad alios hoīes: et
nō in cōpatōe ad alias ṽtutes. Et hoc iteru₃
cōfirmat auto. Ex quo cōcludit q̄ ṽtutes q̄
tū ad ſubſtātiā ſeu eſſentiā hit⁹ ſunt equales
ꝛ equaliter hñtur. ſ₃ q̄tū ad actū vna hētur
mag] q̄ alia. Ex iſto tñ n̄ ſeq̄tur vt dic magr̄
q̄ etiam peccata ſint equalia: q2 nō equalit̃
ſunt cōtra caritatē. ſed vnū magis aliud mi
nus. Tertia ꝓpō eſt hec. Omnia precepta
decalogi ad duo precepta caritatis referūtur
ꝛ p verā dilectionē dei ꝛ ꝓximi adimplētur.
Hāc magr̄ ponēs querit, quomō illud poſſit
eſſe verū qđ in duob⁹ ꝑceptis caritatis de di
lectōe dei ꝛ ꝓximi lex pēdet ꝛ ꝓphete: cu₃ in
lege ꝛ prophetis multa cōtineāt cerimonialia
mādata que iā ceſſauerūt. vt circūciſio ꝛ ceri
monie ſacrificioꝝ q̄ nec ceſſaſſe debuiſſent ſi
cut nec caritas ceſſat. Ad qđ r̄ndet q̄ ex quo
cerimonalia impoſita fuerūt in figura futu
roꝝ: ideo aduenīete veritate ceſſare debuerūt
Nihilominꝰ tñ ad caritatē referūtur ſcđ₃ ſpi
ritualē intellectū quē cōtinent. qđ p₃ ex hoc
q̄ omnia que ſunt in lege ſiue moralia ſiue ce
rimonialia ad decē ꝑcepta decalogi reducū
tur. Ex quib⁹ cetera manāt. Et eodē mō ipa
decē ad duo caritatis mādata tanq̄ ad ſuū
finē referūt. Qđ auto. hīc Aug. pulcre decla
rās ꝯfirmat. Et tm̄ in ſpāli. Di.xxxvij.

Ed iā diſtribu.

Iſta eſt di.xxxvij. hui⁹.iij.li. In q̄
magiſter Poſtq̄ egit de hītibus
ṽtutū ꝛ bonoꝝ. Incipit agere de his qui cō
ſiſtūt in actib⁹ ꝑceptoꝝ. Et tria facit. Nā pri
mo ꝑmittit quedā de ꝑceptis generalia. Se
cūdo determiāt quedā de ꝑceptis que ſūt ad
deū ſpāliter ordinantia. Tertio exēplificat ꝑ
cepta que ſunt ſpāliter ad ꝓximum ſonātia.
Primū vſq꞉ ibi (Primū in prima) Scđ₃ vſ₃
ibi (In ſecūda vero tabula) Tertiu₃ vſq꞉ ad
fi.di. In ſpāli ſniā magr̄i ſtat in trib⁹ ꝓpo.
quarū prima eſt hec. Decē₃ ſūt decalogi nob
mādata a deo per moyſen in duab⁹ tabulis
tradita vel donata. Hāc magr̄ inſinuās dic
cōſiderādū eſſe de mādatis decalogi q̄ in du
obus mādatis. ſ. dilectōe dei ꝛ ꝓximi cōplē
tur. Nā decalog⁹ ſcđ₃ magr̄₃ h₃ decē māda
ta ſiue ꝑcepta. q2 decalog⁹ eſt illud decacor
dū. i. decē cordarū pſalteriū. de quo d̄r i pſal
mo. In pſalterio decacordo pſalla₃ tibi. Et
ſunt illa decē precepta filijs iſrael p Moyſē
in duab⁹ tabul' digito dei ſcript] tradita: ita
q̄ tria que ſunt in prima tabula ordināt ho
minē ad deū. Septē aūt que ſunt in ſecūda
tabula ordināt ad dilectionē proximi. Se
cūda ꝓpoſitio eſt hec. Ut tria mandata pri
me tabule ordināt hominē ad deū: ita ſepte₃

preceꝑta tabule ſecūde ordināt ad proximū
Hāc magr̄ inſinuās dicit: ꝙ triū preceptorꝝ
prime tabule que ordināt ad deū. Primū ē
Non adorabis deos alienos. Nō facies tibi
ſculptile ſine idolū: neqꝫ omnē ſimilitudinē
Iſtud preceptū diuidit Origenes in duo ꝑ-
cepta diſtinguēs inter idolū ⁊ ſimilitudinē.
Nā cū aliquis facit imaginē rei alicui⁹ exiſtē
tis in natura: vt hoīs ſerpētis vel ouis dr̄ fa
cere ſimilitudinē. Si vero facit ymaginē ali
cui⁹ qḋ nūꝙ vidit ocul⁹, ſed tm̄ fingit hoīs
anim⁹. eo ꝙ natura ſimile nō habet dr̄ facere
idolū. Unā apl'us dicit ꝙ idolū nihil eſt ī mū
do. Sꝫ btūs Augu. dicit. ꝙ ſit niſi vnū ꝑce-
ptū: qḋ exprimitur hijs verbis. Nō habebis
deos alienos. Illud vero qḋ additur. nō fa-
cies ſculptile. nō eſt aliud ꝑceptū, ſed eiuſdē
ꝑcepti ꝑfectior explicatio. Et ſentētia iſta. b.
Augu. apparet verior. Ad autoritatem apl'i
quā Origenes allegat ꝑ ſe ſcꝫ idolum nihil
eſt in mūdo. illā exponit beat⁹ Aug⁹ dicens
apoſtolū velle dicere ꝙ forma idoli nō ē int
creaturas mūdi cōputāda. qꝛ lꝫ materiā ido-
li deus creauit. formā tn̄ ei⁹ hominū peruer-
ſitas edidit. ⁊ ideo idolū nihil eſt. qꝛ eius for
ma per verbū dei facta nō eſt. vt etiā pctm̄
nihil ē: qꝛ ꝑ vbū dei factū nō ē. vt patet Joh.
primo. Sed cōtra iſtud obijcit magr̄: ⁊ dicit
Cū beat⁹ Aug. alibi dicat. ꝙ oīs forma et
cōpago eſt facta per verbū quomō tunc pōt
eſſe verū: ꝙ forma idoli nō ſit facta per vbū
Ad qḋ rn̄det dupliciť. Nā primo ſcdm̄ quoſ-
dā dici pōt ꝙ forma idoli inꝙtum eſt: a deo
eſt. ſic etiā peccatū. ⁊ quicqḋ eſt inꝙtū eſt a
deo eſt. Sed forma ydoli nō eſt a deo inꝙ-
tū poſita eſt ad adorandū. qꝛ ſic non eſt crea
tura: ſed magis peruerſitas creature: ſic etiā
peccatū inꝙtū peccatū nō eſt a deo: nec cre-
atura: ſed creature defectus. Scdo reſpōde
ri pōt ſcdm̄ alios ꝙ hec ꝓpō Omnis forma
a deo eſt: intelligēda eſt dē forma que natura
liter habet eſſe: qualis non eſt forma ydoli:
eo ꝙ vere iuſtitie que deus eſt non aſſimila-
tur. Secūdū preceptū prime tabule eſt. Non
aſſumes nomē dei tui inuanū. i. nō iurab̄ ꝓ
nihilo, per deū vel per nomē dei. Uel ſcdm̄
ſenſū allegoricū prohibetur hic xp̄s eſſe cre-
atura: vt ſit ſenſus mādati. Non aſſumes. i.
nō putes xp̄m eſſe creaturā. Tertiū preceptū
prime tabule eſt. Memento vt diē ſabbati
ſanctifices. ꝑ quod ſcdm̄ litterā precipit ſab
bati obſeruātia. Sed allegorice mādatur no
bis vt in pn̄ti a vitijs quieſcamus: ⁊ in futu-
ro dei contēplatione a ſpirituſancto expecte-
mus. ⁊ dicit a ſpūſancto expectem⁹: nō iō ꝙ
ſpirituſſanct⁹ iſta operetur ſine patre ⁊ ſine
filio: ſed qꝛ remiſſio peccatorꝝ appropriať ſpi
rituiſancto. Iſta tria precepta adaptat mgr̄
trib⁹ ꝑſonis. primū patri: ſecūdū filio: tertiū
ſpirituiſancto. Tertia ꝓpō eſt hec. Secun-
da tabula moyſi data cōtinuit ſeptē ꝑcepta
ad dilectionē chriſti ordinata. Horꝝ ꝑcepto-
rū magiſter in hac pn̄ti diſtinctōe enumerat
quinqꝫ. Alia duo reſeruans ad aliā diſtictio
nē. Primū eſt de honore parentū corporaliū
Secūdū eſt de nō occidēdo. vbi lꝫ ſcdm̄ lit-
terā. i. ſcdm̄ legē moyſi prohibeatur tm̄ act⁹
occidēdi ſcdꝫ ſpm̄: tn̄. i. ſcdꝫ legē euāgelicā
etiā volūtas occidēdi ꝓhibetur. qḋ lr̄a euan
gelij plane exprimit. Tertiū eſt. Nō mecabe-
ris. vbi ſcdm̄ beatum Augu. nomie mechie
omnis illicit⁹ cōcubit⁹ atqꝫ oīs mēbrorꝝ illici
tus vſus ꝓhibetur. Quartū eſt. Nō furtū fa
cies. vbi noīe furti omnē illicitā vſurpatio
nē rei aliene voluit dn̄s intelligi. ⁊ iſto prece
pto prohibetur vſura. rapina ⁊ ſacrilegium.
qḋ tripliciter cōmittitur. ſcꝫ dū vel ſacrū dē ſa
cro. vl' n̄ ſacrū dē ſacro. vl' ſacrū dē n̄ ſacro au-
fert. Sacrū aūt dr̄ eſſe illud qḋ diuino cultui
exiſtit mācipatū. Quintū eſt. Nō loqueris cō
tra proximū tuū falſū teſtimoniū. Quo prece
pto crimē mendacij ⁊ piurij ꝓhibetur. Et tā
tū in ſpeciali. Di. xxxviij.

Ciendū tamen

Iſta eſt diſtinctio. xxxviij. hui⁹ ter
tij libri. In qua magiſter Poſtꝙ
egit de octo preceptis. Incipit agere de pec-
cat] que iſto octauo precepto prohibetur. Et
tria circa hoc facit Nam primo plura genera
mēdaciorꝝ premittit. Secūdo quid ſit mēda
ciū ſubiūgit. Tertio ꝙ omne mendacium ſit
peccatū cōcludit. Primū vſqꝫ ibi (Hic vidē-
dū eſt) Secūdum vſqꝫ ibi (Q] vero omne)
Tertiū vſqꝫ ad finē diſtinctōis. In ſpeciali
ſentētia magiſtri ſtat in tribus propoſitiōib⁹
quarū prima eſt hec. Octo ſunt mēdaciorꝝ
genera. que tāto ſunt grauiora quāto primo
mēdacio fuerūt proximiora. Hanc magiſter
inſinuās Primo diuidit mendacium in tria
gn̄a. quorū primū eſt officioſū quale eſt mē
daciū. qḋ fit pro cōmodo vel ſalute corporis

ſicut fuit mendaciū obſtetricum hebreoꝝ in
egypto. ⁊ raab meretrix abſcōdētis explora
tores. ⁊ iſtud nunꝗ̄ poteſt fieri ſine peccato
quia in viris perfectis ē peccatuꝫ dānabile
⁊ in imperfectis peccatuꝫ veniale. q̄ꝛ excuſat
quodāmō ꝓpter miſericordiā ⁊ pietatem. ſi-
cut mendaciū obſtetricū ⁊ raab meretrix ex-
cuſatur. nō tamen propter hoc quis aliq̄ pec
cata debet cōmittere: vt per miſericordiaꝫ et
pietatē velit excuſari. vt nullus debet furari
diuiti vt det pauperi. Secundū genus men
dacij eſt mendaciuꝫ iocoſum quod fit cauſa
ſolacij vel in ioco. ⁊ iſtud ſimiliter in viris ꝑ-
fectis eſt dānabile. ⁊ in viris imperfectis ve-
niale. Tertiuꝫ genꝰ mēdacij eſt pernicioſum.
qđ fit. ſ. ex malignitate ſeu qđ ꝓuenit ex ani
mo nocēdi. ⁊ hoc omnibꝰ eſt fugiēdū. Poſt
ea magiſter enumerat octo genera mēdacio
rū que ponit beatꝰ Augu. quoꝝ primū fit in
doctrina fidei. Secūduꝫ eſt quod nulli pro-
deſt ſed alicui obeſt. Tertiū eſt quod alicui ꝓ
deſt ⁊ alicui obeſt. Quartū eſt quod fit ex ſo-
la libidine ⁊ delectatione mentiendi. Quin-
tum eſt quod fit in pulcriloquio vel cupidi-
tate placēdi. Sextū eſt qđ nulli obeſt ſed ali
cui prodeſt quantū ſcꝫ ad ablationē rei exte-
rioris. Septimū eſt quod nulli obeſt ſed ali-
cui prodeſt quantū ad preſeruationē a mor-
te corporali. Octauū eſt qđ nulli obeſt ſꝫ ali
cui prodeſt quantū ad preſeruationē ab im-
mūdicia corporali. Prima tria genera horū
octo mēdacioꝝ reducūtur ad mēdaciū ꝑnici
ſuꝫ. ⁊ duo media ad mēdaciū iocoſuꝫ. tria āt
vltima ad mendaciū officioſuꝫ. Vñ cōcludit
ꝙ in oībꝰ predictis mēdacijs attēdi hēt gra
dus quantū ad grauitatē ſcđm ꝙ magis vel
minꝰ accedūt ad primi mēdacij genꝰ. Se
cūda ꝓpō eſt hec. Hoc ꝓprie đr mēdaciū cuꝫ
quis intētōne fallēdi dicit falſuꝫ. Hāc magr̄
ponēs dicit. ꝙ mēdaciū eſt cū ꝓfert falſuꝫ in
tētōne fallēdi. eo ꝙ aliud dicat ore ꝙ̄ ſentiat
corde. Scđo oſtēdit quid ſit mētiri. đ. ꝙ mē
tiri eſt loq̄ cōtra illud qđ q̄s ſentit animo: ſi-
ue illud ſit verū ſiue falſuꝫ. Ex quo cōcludit
ꝙ oīs qui mēdaciū loquit̄ mētit̄. ſꝫ nō ecōtra
oīs q̄ mētitur mēdaciū loquit̄. q̄ꝛ q̄n̄qꝫ verū
ē qđ loq̄tur ille qui mētitur. q̄ꝛ q̄ mētitur lo-
tur cōtra illud qđ aīo ſentit. ⁊ ſic nō dicit mē
daciū q̄ꝛ nō loquitur falſuꝫ. Vñ etiā patet ꝙ
etiā aliquis falſuꝫ loquēdo pōt eſſe verax. ſ.
ſi nō loquit̄ cōtra illud qđ aīo ſentit. Iuxta
quod querit. Vtrū iudeus mendaciū loquat̄
dicēs xp̄m eſſe deū quod tñ corde nō credit.
Et rn̄det ꝙ nō loquitur mendaciū. q̄ꝛ licet nō
credat corde eſſe verū quod loquitur. tamen
quia verum eſt quod loquitur non dicit mē
dacium. quia mendaciū eſt cum profert fal-
ſum intentōe fallēdi. ſed bene mentitur cuꝫ
dicat cōtra mentem. Tertia ꝓpō eſt hec.
Vniuerſaliter omne mēdaciū eſt ⁊ đr pctm̄.
Hāc magr̄ ponēs dicit vniuerſaliter oē men
daciū eſſe peccatū. Licꝫ tamē inter mēdacia
ſunt gradꝰ grauitatꝭ in peccando. Qđ decla
rat auto. beati Augu. cui annectit. ꝙ mēda
ciū hēt rōnē peccati: ex hoc ꝙ ſcđm ordineꝫ
rōnis hō illud loq̄ debet qđ in aīo ſentit. cuiꝰ
oppoſitū facit qui mēdacium loq̄tur. ipſe eni
vtitur verbis nō ad id ad qđ ſūt inſtituta. ſ.
ad cogitationū noſtrarū notificationē ſꝫ ad
fallaciā. qđ peccatū eſt ⁊ etiā q̄n̄qꝫ dānabile
i. mortale. Iuxta illđ pſalmiſte. Perdes oēs
qui loquūtur mēdaciū. Et ſapiēs. Os quod
mētitur occidit animam. Iſte vero autorita
tes nō ſunt intelligēde de omni mēdacio: ſꝫ
tm̄ de dānabili. Conſequēter determinat de
ſequela peccati que eſt error. ⁊ dicit ꝙ errare
in fide vel ꝗ̄tuꝫ ad vitā eternā magnū pctm̄
eſt ⁊ periculū. Sed errare tm̄ in rebꝰ que ad
curioſitatē pertinēt nō eſt peccatū. ⁊ ſi ē pec-
catū. tūc eſt leuiſſimū pctm̄. Subdit etiā. ꝙ
licet nō erret̄ niſi ꝑ ignorātiā rei alicuiꝰ: tñ nō
ſeq̄tur ꝙ errat q̄cūqꝫ aliq̄d ignorat. Sꝫ ille
đr tm̄ ꝓprie errare q̄ credit ſe ſcire qđ neſcit.
⁊ ſic falſuꝫ ꝓ vero approbat. Et ꝗ̄uis illud
generaliter ſit requiſitum ad oēꝫ erroreꝫ: tñ
multū refert in q̄bꝰ errat̄. Nā in aliq̄bꝰ errare
eſt periculoſuꝫ. In alijs aūt eſt meliꝰ errare
ꝙ̄ nō errare: q̄ꝛ errare in aliquibꝰ q̄n̄qꝫ ꝓdeſt
Vltimo q̄rit. Vtrum iacob dicēdo Ego ſuꝫ
eſau: mētitꝰ fuit. Et rn̄det magr̄ ſcđm btm̄
Aug. ꝙ nō. q̄ꝛ nō itēdebat fallere. Itē nō fuit
mēdaciū ſꝫ myſteriū. qđ nūc i ꝑāti ꝑ. ſſ. eſt re
uelatū. Et tm̄ i ſpāli. Di. xxxix.

Hic de piurio

Iſta ē di. xxxix. hꝫ: iij. li. In q̄. m.
Poſtq̄ꝫ egit đ mēdacio Agit đ ꝑ
iurio. Et tria fac̄. Nā pmo agit đ ꝑiurio ſpā-
lit̄. Scđo đ iuramēto gn̄alr̄. Tertio determi
nat q̄ſdā q̄ōnes incidētalr̄. Primuꝫ vſqꝫ ibi
(Si āt q̄rit̄) Secūdū vſqꝫ ibi (Querit̄ etiā)
Tertiū vſqꝫ ad finē diſtinctōis. In ſpāli ſen
tētia magri ſtatim tribꝰ ꝓpōnibꝰ. quaꝝ prīa
eſt hec. Quāuis omne mēdaciuꝫ iuramento

cõfirmatũ extat ꝑiuriũ. Nõ tñ om̃e ꝑiurium
eſt mẽdatiũ. Primã huius cõcluſionis par-
tẽ mgr̃ ꝓbat diffinitione ꝑiurij dicẽs. ꝙ ꝑiu
riũ eſt mẽdatiũ iuramẽto cõfirmatũ. Scdaꝫ
vero ptẽ eiuſdẽ. ſcꝫ ꝙ nõ om̃e ꝑiuriũ ſit men
mẽdaciũ ꝓbat mgr̃ tres ponẽs modos ꝑiu
rij. quoꝝ pnim⁹ mod⁹ eſt. cũ aliq̇s ſciẽter ali-
quod falſum firmat iuramento qd̓ tñ putat
eſſe falſum. Scd̓s eſt cũ aliq̇s firmat aliqd̓
falſum iuramẽto. qd̓ tñ putat eſſe verũ. Et
iſti duo modi ꝑiurãdi nunq̃ poſſunt eſſe ſi-
ne mẽdatio. Tertius modus eſt cũ aliq̇s fir-
mat aliqd̓ verũ iuramẽto qd̓ tñ putat eẽ fal
ſum. ⁊ iſte ꝑiurãdi modus eſt ſine mẽdacio
eo ꝙ nõ iuratur falſum. licꝫ adeſt intẽtio fal-
lendi nõ tñ eſt ſine pctõ. qꝛ nõ fuit adhibita
debita iurãdi cautela. q̃ cõſiſtit in hoc vt be
ne diſcutiat̃ res ſuꝑ quã q̇s iurare preſumit.
Sꝫ cõtra dicta obijcit magr̃ dupliciter. Naꝫ
videt̃ ꝙ nõ ꝑiurat q̇ verũ qd̓ falſuꝫ putat iu
ramẽto cõfirmat. qꝛ verũ iurat. ⁊ etiã nõ abu
titur verbis. qꝛ iurat illud qd̓ ſignificat. Ad
qd̓ rñdens dicit. ꝙ nõ tm̃ q̇ falſum iurat. ſed
etiã q̇ verũ iurat qd̓ falſum eẽ putat ꝑiurat.
Qd̓ patet ex hoc ꝙ loq̇ cõtra mẽtẽ cũ atteſta
tione iuramẽti ꝑiuriũ eſt ſiue illud ſit verum
qd̓ dicitur ſit verũ ſiue falſum. Scdo obijcit
ſic. Dictũ eſt ꝙ q̇ falſum iurat ꝑiurat. igitur
videtur ꝙ oĩs iurãs ſe aliq̇d certo tp̃e daturꝫ
alicui. ꝙ tñ nõ dabit ſtatim iurẽdo ꝑiur⁹ ſit.
patet qꝛ falſum iurat. ⁊ rñdet. mgr̃ ꝙ taliter
iurans nõ incurrit ꝑiuriũ niſi vel iurando ꝓ
poſitũ. vel trãſgrediẽdo terminũ. Scda ꝓ
poſitio eſt hec. Iurare nõ ſꝑ eſt licitũ neqꝫ il
licitũ. Hãc mgr̃ ponẽs querit. vtrũ iurare ſit
malũ vel illicitũ. Et rñdet ꝙ ſicut iurare fal-
ſum grãde eſt pctm̃: ſic iurare ſine neceſſita-
te nõ eſt ſine pctõ. Exẽplum huius eſt. vt ſi
q̇s ꝑ iuramentũ cõfirmaret ꝙ deus nõ eſſet
creãtoꝛ oĩm rerũ. talis falſum iuraret: ⁊ ꝑ cõ-
ſequẽs graue eſſet pctm̃. ſed iurare ex neceſſi
tate ſuꝑ aliquo licito. ſcꝫ ſuꝑ innocẽtia alicu-
ius cõfirmãda. vel federa pacis cõfirmanda
vel aliq̇d vtile ſeruãdũ nõ eſt pctm̃. Tertia
ꝓpõ ẽ hec. Quãuis iurare ꝑ creatãs iꝑfect[is] ñ
ſit ꝑmiſſũ. ꝑfect[is] tñ nõ ẽ illicitũ ſeu ꝓhibitũ
Hãc eni ꝓ. mgr̃ ꝓbans q̃rit ſex queſtiones
Quarũ q̃ſtionũ pͥma eſt hec. Vtrũ etiã liceat
iurare ꝑ creaturas. Et ꝙ nõ licet arguit ꝑ
illud. nolite iurare neqꝫ ꝑ celũ. neqꝫ etiã per
terrã. Cõfirmatur hoc. nullus homo nec per-
fectus nec imperfectus poteſt per creaturas
iurare. ergo dictũ magr̃i eſt falſum. Antece
dens ꝓbatur qꝛ om̃e iuramẽtũ eſt ad cõfir-
mandũ veritatẽ ꝓponendũ. ſed ſolus deus
eſt veritas q̃ de ſeipo dicit. Ego ſum via ve
ritas ⁊ vita. ergo nullũ iuramentũ p̃ſtabit ni
ſi ꝑ de⁹ rerũ cõditorẽ. Ad qd̓ rñdet ꝙ iꝑer-
fectis indictũ fuit ꝑ creatorẽ ⁊ nõ ꝑ creatu
ras iurare. Sꝫ viris ꝑfectis ꝑ creaturas nõ
eſt ꝓhibitũ iurare. eo ꝙ in creaturis ſciũt cre
atorẽ venerari. Sicut patet de Ioſeph q̇ iura
uit ꝑ ſalutẽ pharaois. Et ſubdit ꝙ xp̃s ꝓhi-
buit iurare ꝑ creatãs. duplici de cauſa. Pͥa
ẽ ne crederetur aliquid diuinũ eſſe i creaturiſ
ꝓ quo eis reuerẽtia deberetur. ſecundo ne iu
rans falſum ꝑ creaturas crederet ſe nõ pec-
care ſeu ne iurantes ꝑ creaturas crederent ſe
nõ obligari ad iuramẽti cõpletionẽ. Alia q̃-
ſtio. Quis magis obligetur. vtrũ q̇ iurat per
deum. vel qui iurat per creaturaꝫ. Et reſpõ-
det ꝙ magis obligatur qui iurat per deum
qꝛ ꝑ deũ oĩa facta ſunt. ⁊ nõ ecõuerſo. Vbi
ſubdit q̇d ſit ꝑ deũ iurare dicẽs. ꝙ iurare per
deũ eſt deũ adhibere teſtẽ illi⁹ rei q̃ iurat̃. Si
militer iurare per creaturã eſt creatorẽ ei⁹ te-
ſtem ſuũ obligare. Vnde ſcd̓m b. Auguſti-
nũ. q̇ per lapidẽ iurat falſum periurus eſt. qꝛ
ꝑ nõ lapidẽ iurat. ſed ꝑ eius creatorẽ. Item
eſt aliud iuramentũ execratõe. vel per execra
tionẽ. vt cum dꝛ. ſi feci illud hoc veniat mihi
aut filijs meis. Et hoc eſt grauiſſimũ. Ter
tia queſtio eſt. Vtrũ infideles peccẽt iurãdo
per falſos deos. Et rñdet ſcd̓m b. Auguſti-
nũ. ꝙ ſi infidelis iurat falſum ꝑ falſos deos
peccat dupliciter. Primo qꝛ iurauit ꝑ quos
nõ debuit iurare. Scdo qꝛ iurauit cõtra fidẽ
quã debuit ſeruare. Quarta q̃ſtio ẽ. Vtrũ
om̃e iuramentũ ſit implendũ. Et reſpondet
ꝙ iuramentũ incautũ. ſcꝫ qd̓ vergit in peiorẽ
exitum nõ ſit implendũ. ſed mutandũ. ⁊ q̇
ipſum nõ mutaret peccat dupliciter. Primo
qꝛ iniuſte iurauit. Scdo quia facit qd̓ non
debet. Vbi ſubdit ꝙ iuramentũ ſit illicitum
tripliciter. aut qꝛ iurat qd̓ in ſe ẽ vicioſuꝫ. vt
adulteriũ vel homicidiũ. ⁊ tale iuramentum
non eſt ſeruandum. Scdo cũ quis iurat qd̓
nõ eſt in ſe vicioſum. ſed per accidens. vt ſi
q̇s poſt votũ caſtitatis iurat aliquã accipere
in vxorẽ. vel ꝙ iurat aliquid omittere: qd̓ in
ſe eſt bonũ. ſcꝫ nõ dare elemoſinã alicui indi
gẽti. Quita q̃ſtio eſt. Vtrũ iurans incaute

debeat dici ꝑiurus. Et rn̄det ꝙ ſic. ⁊ hoc nō ideo ꝙ nō ſeruat ꝙ iurauit. qꝛ tenetur illud mutare vt dictū eſt in p̄cedētibus. ſed qꝛ iurauit iniuſtū reus efficitur. ſicut ille q̄ ꝑiurat Unde ſubdit ꝙ qualitercūqꝫ iuretur iuramētū ſemꝑ refertur ad intētionē recipiētis ⁊ nō iurātis. Uñ qui fraudulenter iuramentū p̄ſtat dupliciter peccat. Primo qꝛ nomē dei in vanū aſſumit. Secūdo qꝛ ꝓximū doloſe nititur decipere. Sexta q̄ſtio eſt. Utrū peccet ille q̄ cōpellit aliū iurare. Et rn̄det ꝙ ſi exigitur iuramentū ſolū vt fides fiat de re ſuper qua iuratur. nō eſt pctm̄. ſed hūana tēptatio Si aūt recipiēs iuramentū ſciēs aliū falſum iurare. tūc ſi cōpellit ipm̄ iurare mortalit̄ peccat. Et ſubdit ꝙ ſcd̄m ordinationē ſynodi aurelienſis ad iuramentū debent hoīes ieiuni accedere niſi eſſet ꝓ pace firmanda. vel vniuerſaliter in quibus mora p̄ſtaret periculū Et tm̄ in ſpeciali. Diſt. xl.

Ancta ſinoduſ

Iſta eſt diſtinctio. xl. ⁊ vltīa huius tertij libri. In qua mgr̄ poſt ꝙ egit de peccatis ad octauū p̄ceptū ꝑtinētibus: ꝓſequit̄ ſuū tractatū de p̄ceptis. ⁊ agit de duobus p̄ceptis reſiduis. Et tria facit Primo enī ponit ſextū ⁊ ſeptimū p̄ceptū prime tabule. Scd̄o remouet quaſdā dubitationes de lege. Tertio aſſerit differentiā legū ſcꝫ moſayce ⁊ euāgelice. Primū vſqꝫ ibi (Si vero q̄ritur) Secūdum vſqꝫ ibi (Diſtat aūt euangeliū.) Tertiū vſqꝫ ad finē diſtinctionis In ſpeciali ſentētia mgr̄i ſtat in trib⁹ ꝓpōib⁹ quaꝝ p̄ma ē hec. Sextū p̄ceptū ſcd̄e tab'le ꝓhibꝫ appetitū mechādi ⁊ ſeptimū volūtatē furādi. Hanc magiſter ponēs dicit ꝙ ſextum preceptū ſecunde tabule eſt. Non cōcupiſces vxorē ꝓximi tui. Sed contra illud replicat dicens. ꝙ alicui poſſit videre ꝙ iſtud ſextū p̄ceptū de nō cōcupiſcendo vxorē ꝓximi ſui: ſit idem cum tertio precepto ſecunde tabule de mechādo, ⁊ ꝙ ſeptimū ſit idem cū quarto de non faciendo furtū. Et reſpōdet ꝙ non ſunt idem. ſed in tertio ⁊ quarto prohibentur actus exteriores tm̄. In his aūt duobus p̄ceptis ꝓhibentur etiā actus interiores. ſed contra iſtud adhuc replicat dicens. Ex iſta ſolutione habetur ꝙ in lege veteri ꝓhibētur tam actus exterior q̄ꝫ etiā interior quō ergo verū eſſe poteſt qd̄ communiter dicit ꝙ lex cōp̄mat manū ⁊ nō animū. Et reſpōdet ꝙ lex vetus ⁊ manū ⁊ animū cōprimit quantū ad p̄cepta moralia. Sed dicitur tm̄ comp̄mere manū quantū ad cerimonialia. vel poteſt dici ꝙ in lege veteri nō ſic exp̄mitur generalis ꝓhibitio cuiuſlibet cōcupiſcentie ſicut fit in euāgelio. ideo dicitur lex manū comprimens. euangeliū vo vtrūqꝫ. ſcꝫ tam manū q̄ꝫ animū comp̄mit. Secūda ꝓpō eſt hec. Littera legis dicitur occidens. non qꝛ inſufficient̄ prohibuit. ſed quia non ſicut euangeliū grām ꝓhibuit. Hanc magiſter ponēs querit de qua littera intelligitur illud apoſtoli. Littera occidit. ſpūs viuificat. Et reſpōdet ꝙ intelligit̄ de littera decalogi vel legis veteris q̄ dicit̄ occidere. nō ideo ꝙ lex mala ſit. ſed dicitur occidere occaſionalit̄. qꝛ ponēdo mādata ſeu ꝓhibēdo peccata augebat concupiſcētiā ⁊ addebat p̄uaricationē precipiendo ea que nō poſſunt impleri ſine grā. q̄ tēpore legis veteris ſicut tēpore euangelij non abundabant. ideo litiera. i. eſt ipſa lex moſayca occaſionaliter occidere dicebatur. qꝛ ille eſt intellectus autoritatis apl'i. Tertia ꝓpō eſt hec. Lex moſayca multipliciter differt ab euangelica. Hanc magiſter inſinuans aſſerit triplicem differentiam legis antique ⁊ noue. quarum prima eſt ꝙ i ātiqua lege tantum promittebantur temporalia ⁊ terrena. In euangelio autem terrena ⁊ celeſtia. Secunda eſt quia ſacramenta veteris legis tantum ſignificabant gratiam. ſacramenta vero noue legis: ⁊ ſignificant ⁊ iuſtificant. ſcilicet conferendo gratiam. Tertia eſt ꝙ in veteri lege fuerunt quedam cerimonialia. ⁊ in noua non ſunt. licet precepta moralia ſunt eadem vtrobiqꝫ Et ſic imponit magiſter finem huic tertio libro.

Explicit liber tertius cōcluſionū ſententiaꝝ
Incipit liber quartus Diſt. p̄ma.

s

Amaritan⁹

In precedētibus libris magiſter determinauit de rebus. Hic vero in hoc quarto determinat de ſignis ſacramentalib⁹. ⁊ diuiditur iſte liber in duas partes principaliter. Primo enim determinat de ſacramētis. Secūdo de reſurrectōe ⁊ d' gloria

reſurgẽtiũ. ⁊ hoc in ꝑncipio. xliij. diſtĩctõis:
q̃ incipit ibi (Poſtremo de cõditõe reſurrecti
onis) Prima pars adhuc diuiditur in duas
In pᵐa determinat de ſacramẽtis in generali
Secũdo ꝓſeq̃tur de ſacramentis in ſpãli. ⁊
hoc in ꝑncipio ſecũde diſtinctõis. ibi (Iã ad
ſacramẽta) In pᵐa igitur ꝑte q̃ eſt pᵐa di
ſtinctio hu⁹ quarti libri mgr̃ tria facit. Nam
pᵐo ponit ſacramẽti diffinitionẽ. Secũdo
inſinuat ſacramẽtoꝝ cauſam ⁊ neceſſitatem
⁊ eoꝝ integritatẽ. Tertio declarat q̃ circũ-
ciſio inter ſacramẽta veteris legis maiorem
inter alia cũ ſacramentis noue legis habeat
aſſimilationẽ. Primũ facit a ꝑncipio diſtin-
ctionis vſqꝫ ibi. (Triplici aũt de cauſa) Se-
cũdũ ab ĩde vſqꝫ ibi (Fuit tñ inter illa) Ter
tiũ vſqꝫ ad finẽ diſtinctõis. In ſpe. ſen. mg.
ſtat in trib⁹ ꝓpõibus: quaꝝ prima eſt hec.
Sacramẽtũ eſt gr̃e inuiſibilis forma viſibi-
lis eiuſqꝫ ſimilitudinem gerens. cuius eſt ſi-
gnũ cauſaqꝫ exiſtẽs. Hãc m. probãs ꝓpoĩt
pᵐo ſub parabola ſauciati. ꝙ ſaluator hũa-
no generi ꝑ incarnationẽ appropinquãs ſa-
cramentalẽ medicinã adhibuit. ⁊ cõtra pctõ
rum vulnera inſtituit ſacramentoꝝ remedia
circa q̃ ſacramẽta quatuor cõſiderare ſintẽ-
dit. ſcꝫ ſacramẽti diffinitionẽ inſtitutõem itẽ
gritatẽ ⁊ diſtinctionẽ. Poſtea diffinit ſacra-
mentũ dicẽs. ꝙ eſt ſacre rei ſignũ: q̃uis etiã
poſſit dici ſacramentũ ſacrũ ſecretũ. vel ſacrũ
ſignãs: ſeu ſignatũ. Intendit aũt mgr̃ de eo
nũc ſcðm q̊ eſt ſignũ. diffinit etiã aliter. Di-
cẽs. M. eſt inuiſibilis gratie viſibilis forma
Ad declarationẽ aũt pᵐe diffinitionis. Oñ
dit q̃d ſit ſignũ. q꞉ eſt res preter ſpeciẽ. ꝙ ſen
ſib⁹ ingerit faciẽs aliud ex ſe in cognitionem
venire. Ad cõplementũ aũt diffinitionis ſa-
cramenti diuidit ſignũ. q꞉ quoddã eſt natu-
rale naturaliter ſignificans: vt fumus reſpe-
ctu ignis. quoddã vero eſt datũ ex inſtitutio
ne repreſentãs. ⁊ tale ſignũ eſt ſacramentũ
Itẽ ſignũ datũ. quoddã vero nõ gerit ſui ſi-
gnati ſimilitudinẽ. quoddã vero rei cu⁹ ẽ ſi-
gnũ gerit ſimilitudinẽ. ⁊ tale eſt ſacramentũ
Itẽ ſignũ gerẽs ſui ſignati ſimilitudinẽ. q̊-
dã eſt ſignũ tñ. quoddã vero eſt ſignũ ⁊ cau
ſa. ⁊ tale ſignũ eſt ſacramentũ. Ex q̃b⁹ habe
tur ꝑfecta ſacramenti diffinitio. ſcꝫ inuiſibil'
gr̃e viſibilis forma. ita vt imaginem gerat ⁊
cauſa exiſtat. ⁊ ideo ſacramẽta veteris legis
q̃ ſolum ſignificabãt nõ ſunt: nec dicũtur ꝓ-
prie ſacramẽta. Secũda ꝓpõ ẽ hec. Sacra
mẽta triplici de cauſa ꝓmulgata exiſtunt ⁊
in rebus ⁊ in verbis principaliter conſiſtunt
Hanc mgr̃ inſinuans ꝓpoĩt ꝙ triplex fuit cã
ſeu rõ inſtitutõis ſacramẽtoꝝ. Prima quidẽ
fuit hũilitatio hoĩs. q꞉ ꝑ ſacramẽta reb⁹ cor
poralib⁹ q̃ natura ipo hoĩe inferiora ſũt ſub-
ditur. Secũda eſt eruditio. q꞉ hõ de viſibili-
bus ꝑ ea eruditur. Tertia vero exercitatio:
vt ocioſitas ⁊ occupatio noxia vitaretur. vbi
ſubdit ꝙ quedã exercitatões ad bonũ corpo
ris ſũt. quedã ad bonũ aĩe. q̃dã vo ad vtrinſ
qꝫ detrimentũ ordinãtur. Addit etiã ꝙ deuſ
ſine ſacramẽtis potuit hoĩem iuſtificare: ſeu
ſaluare. q꞉ eis ſuã potẽtiã nõ allegauit. Tñ
ex dictis cauſis ſacramẽta inſtituit. Poſtea
ponit ſacramentoꝝ integritatẽ dicens: ꝙ ſa-
cramẽta ex duob⁹ cõſtant. ſcꝫ ex reb⁹ ⁊ verb
Ultimo diuidit ſacramẽta dicẽs. ꝙ quedam
ſunt ſacramenta vetera que ſignificãt ⁊ pro
mittũt ſolũ. quedã vero ſunt noua q̃ ſignifi-
cant ⁊ cauſant ſalutẽ. Tertia ꝓpõ eſt hec
Inter ſacramenta veteris legis ſola circũci-
ſio originalẽ culpã delebat. ⁊ tamẽ celeſtis re
gni ianuã nõ aperiebat. Hãc mgr̃ ponẽs ꝓ-
ponit pᵐo ꝙ ſacramentũ circũciſionis quã-
uis ſit idẽ cũ ſacramẽtis veterib⁹. tñ antiq̃s
idẽ remediũ cõferebat contra pctm̃ q̊ mõ
baptiſm⁹ nõ tñ aperiebat ianuã regni cele-
ſtis q̊ autoritatib⁹ cõfirmat. Poſtea querit
q̊ remediũ hẽbant viri cõtra pctm̃ ante cir
cũciſionẽ ⁊ femĩe ante ⁊ p⁹. Et r̄ndit. ꝙ hij
qui de ſtirpe Ade deſcenderũt ꝑ circũciſionẽ
iuſtificabãtur. q̃ aũt ante circũciſionẽ fuerũt
ꝑuuli in fide parentũ iuſtificabãtur. Parẽteſ
vero virtute ſacrificioꝝ. Mulieres aũt ante
circũciſionẽ ⁊ poſt ꝑ fidẽ ⁊ opationẽ bonã.
ꝑ ſuã ſi erãt adulte. vel ꝑ fidẽ parentũ ſi erãt
ꝑuule. q̊ cõfirmat autoritate b. Greg. Po
ſtea determiat de inſtitutõe circũciſiõis. quã
tum ad quatuor. oñdens cui data ſit. q꞉ A-
brae ⁊ cõiter ſemi ſuo. Scðo quare data eſt
q꞉ ꝓpter tria. ſcꝫ in meritum obediẽtie. in ſi-
gnu fidei magne. ⁊ in diſtinctionẽ ppli iudai
ce a ceteris gẽtibus. Tertio in qua parte fie-
bat. certe in carne ꝑpucij. Et duplici rõne. pᵐ-
mo q꞉ cõcupiſcẽtia ꝑ quã pctm̃ originale cõ
trahitur a parẽtib⁹ in cu⁹ remediũ inſtitu-
ta circũciſio. in illa ꝑte magis dñatur. Secũ
do vt in illa hõ ſit ſignũ obediẽtie acciperet i
qua pᵐ⁹ hõ culpam iobediẽtie primo ſenſit

Quarto oñdit quo tēpoꝛe ⁊ quo inſtrumēto certo. dicēs ꝙ octauo die ⁊ lapideo cultello ⁊ hoc ad deſignādū duo. Primo reſurrectionē carnis cōmunē in octaua etate finiēdā ꝑ petrā xp̄m: in quo oīs coꝛruptio ab electis tollet᷑. Scḋo octaua die facta ē ꝑ quā oīa cuiuſlibet in ip̄z credētis circūciditur a peccatis ex q̄bꝰ ꝯcludit ꝙ sūt due res huiꝰ ſacramēti. Poſtea dicit ꝙ iō circūciſio ꝑ baptiſmū mutata eſt quia ſacramentum baptiſmatis ē cōmunius ⁊ ꝑfectius. in circūciſione ſolūmō pctā dimittebāt᷑ nihil tñ̄ ꝯferebat᷑. In baptiſmo nō ſolū pctā abolent᷑. ſʒ etiā grā ad operādū bonū. ⁊ bñ̄ adiuuās ⁊ virtutū poſſeſſio ⁊ augmētū ꝯfert᷑. Ultīo q̄rit vtrū pueri q̄ moꝛiebātur ſine circūciſione ante octauū die ſaluabātur. Et rñ̄det ꝙ nō ſicut nec modo ſine baptiſmo ex quo patet neceſſitas circūciſionis. Subdit tñ̄ ꝙ foꝛte ꝓpt᷑ neceſſitatē licebat āte octauū diē circūcidi, igit᷑ ⁊c. Et tantum in ſpeciali. Diſt. ij.

Am ad ſacra.

Iſta eſt diſtīctio ſcḋa huiꝰ q̄rti li. In q̄ magr̄ poſtq̄ determinauit de ſacramētis in cōi tā veteris q̄ noue legis Hic agit de ſacramētis noue legis in ſpāli. Circa qḋ tria facit. Prīo eni numeꝝ ſacramētoꝝ noue legis ⁊ eoꝝ efficaciā oñdit. Scḋo qñ̄ ⁊ ad q̄d cōiugiū īſtitutū ſit. Subdit tꝰtio ꝙ baptiſmꝰ iohīs ꝓnūciauit baptīn̄ xp̄i. Pmū facit a pꝛīcipio diſtinctōis vſq̄ ibi (Fuit tñ̄ cōiugiū) Scḋm vſq̄ ibi. (Nūc vero de baptiſmi ſacramēto videamꝰ (Tertiū vſq̄ ad finē diſtictōis. In ſpe. ſen. iii. ſt. in tri. ꝓpōnibꝰ. quarū ꝑma eſt hec. Septē ſunt noue legis ſacramēta. quoꝝ aliqua dimittunt peccata ⁊ grām adiutricē cōferūt, aliqua in remediū tm̄ ſunt. aliqua grā ⁊ virtute nos fulciūt. Hanc magiſter inſinuās ꝓponit ꝑmo ſeptē eſſe ſacramenta noue legis ⁊ ea enūerat quoꝝ quedā in remediū dicit foꝛe inſtituta, vt cōiugiū. Aliqua vero in remediū cōtra pctm̄. vt ſcʒ grām adiutricē cōferant, vt baptiſmꝰ. Aliqua vero grā ⁊ virtute nos fulciūt vt eukariſtia. alia vero ad vtrūq̄. Poſtea dicit ꝙ q2 iſta ſacramēta ſalutis collatiua non debuerūt ante tēpꝰ ſalutis. i. ante tēpus xp̄i inſtitui a cuius paſſione ⁊ moꝛte virtutē ſoꝛtita ſūt. Subdit aūt ꝙ xp̄s veīre diſtulit. donec hō de iſufficiētia legis ṅe ⁊ legis ſcripte cōuinceretur. q2 neutra eaꝝ adiuuare poſſet. Scḋa ꝓpō ē. Cōiugiū añ̄ pctm̄ fuit inſtitutū ad generatōis officium. Poſtea vero fuit datū in remediū. Hāc magr̄ inſinuās dicit ꝙ cōiugiū fuit añ̄ pctm̄ inſtitutū in officiū ⁊ ſacramentū. poſtea vero in remediū. Tertia ꝓpoſitio eſt hec. Baptiſmꝰ Iohīs extius coꝛpꝰ lauabat. ſed interius grām nō cōferebat. Hāc magr̄ inſinuās dicit ꝙ baptiſmus Iohānis ꝑnunciabat baptiſmū xp̄i, a quo tñ̄ differebat. q2 baptiſmꝰ Iohīs fuit in aq̄ ſolū. ⁊ ad xp̄i baptiſmū ꝑparēs ⁊ diſponēs nō aūt remiſſionē pctōꝝ dabat. Sed baptiſmus xp̄i fuit in aqua ⁊ ſpū ſancto ⁊ in ip̄o cōferebatur. remiſſio pctōꝝ. Poſtea ꝓponit huius baptiſmū cōditōes. ⁊ ꝑmo quātū ad vtilitatē. Utilitas eni fuit ꝑparatio ad baptiſmū xp̄i. Scḋo quātū ad noīationē. q2 dictꝰ eſt baptiſmꝰ Iohīs eo ꝙ nihil ibi gerebat᷑ qḋ iohānes nō faceret. Tertio quantū ad genus. q2 pōt large dici ſacramentū eo ꝙ rē ſacramenti. i. xp̄i baptiſmū ſignificabat. Ultimo querit. Utrū baptizati a beato Iohāne iterū ſunt baptizādi baptiſmo xp̄i. ⁊ ſubdit qua foꝛma verboꝝ baptizabat iohānes. Et rñ̄det ꝙ illi q̄ ſpem ponebāt in baptiſmo Iohānis ⁊ ꝑfectā fidē de diuinis ꝑſonis habebant nō ſunt. ſcʒ iterū baptizādi. ſʒ cōfirmati ꝑ apl̄oꝝ manuū ipoſitionē receperūt ſpm̄ ſanctū. Illi vero q̄ ſpē nō ponebāt in baptiſmo Iohīs. ⁊ ꝑfectā fidē diuinaꝝ ꝑſonarum nō habebāt. tales fuerūt iterū baptizati baptiſmo xp̄i. Ad ſcḋm rñ̄det ꝙ Iohānes baptizauit in noīe futuri. Et tm̄ i ſpāli. Di. iij.

Oſt hec viden.

Poſtq̄ mgr̄ determinauit de quibuſdā pꝛeābulis ad ſacramenta. In hac tertia diſtinctōe incipit determinare de ſacramētis. Et ꝑmo de ſacramēto baptiſmi. Circa qḋ tria facit. Primo eni quiditatē formā ⁊ inſtitutōem baptiſmi exꝑmit, Secūdo eiꝰ materiā ⁊ modū ſubdit. Tertio eius efficatiā ⁊ effectū adicit. Primū vſq̄ ibi (Celebꝛetur aūt hoc ſacramentū) Scḋʒ vero abinde. vſq̄ ibi (Cauſa vero īſtitutōis) Tertiū ꝟo vſq̄ ad finē diſtictōis In ſpe. ſe. iii. ſt. in tribꝰ ꝓpōibꝰ. q̄ꝝ ꝑma eſt hec. Baptiſmꝰ eſt exterioꝛ ablutio coꝛpoꝛis ſub debita foꝛma verboꝝ. i. cū ſola exꝑſſa inuocatione ſanctiſſime trinitat[. Hāc mgr̄ iſinuās diffinit bap-

tiſmū dicēs ꝙ baptiſm⁹ ē extior ablutio corpis cū forma preſcripta v̄boꝝ. Acceſſus enī v̄bi ad elemētū facit ſacramētū: vt ait b. Au. Cetera vo ad decorē ꝛ honeſtatē ptinēt. Poſtea dicit ꝙ forma v̄boꝝ eſt īuocatio trinitatꝭ. quā formā tradidit xp̄s in euāgelio Mathei cū dicit Ite docete oēs gētes baptizātes eos in noīe pr̄is ꝛ filij et ſpūſcti. Tn̄ in actib⁹ apoſtoloꝝ legit̄ quoſdā baptizatos ī noīe xp̄i tm̄ fuiſſe. ꝛ bn̄ ſcd̄m Amb. q2 in noīe xp̄i qd̄ ē vnct⁹ tota trinitas ītelligit̄. q2 ꝛ p̄r vngēs ꝛ fili⁹ vnct⁹ ꝛ ſpūſſctūs vnctio. Vn̄ hmōi occaſione q̄rit ſi vna pſona tm̄ noīetur ꝛ fides trinitatis in corde teneat̄ ſit ver⁹ baptiſm⁹. rn̄det ſcd̄m Amb. ꝙ ſic ppter quod ſcriptura dicit quoſdā baptizatos ī noīe xp̄i ꝛ ī ſpūſcō q2 tota trinitas in quolibet illoꝝ noīm intelligit̄. Si vo fides dēſit ꝛ ītētio faciēdi qd̄ facit eccl'ia irritū ē ſacramētū. Subdit tn̄ ſcd̄m Amb. ꝙ tuti⁹ ſit tres pſonas noīare dicēdo In noīe pr̄is ꝛ filij ꝛ ſpūſſancti. Inuocatur enī tota trinitas vt ibi viſibilit̄ opet̄. Nō aūt dꝫ dici ī noīb⁹ q2 nō ſeruat̄ d̄bita forma baptiſmi. ꝛ hoc ē ideo. q2 vna ē īuocatio ꝛ pfeſſio triū pſonaꝝ. Poſtea q̄rit qn̄ inſtitut⁹ ſit baptiſm⁹. Circa qd̄ ſunt varie opiniōes. Quidam enī dicūt ꝙ ſit inſtitut⁹ cū dn̄s dicit Nicodemo. niſi q̄s renat⁹ fuerit ex aq̄ ꝛ ſſ. Alij dicūt ꝙ p⁹ reſurrectōem cū dn̄s dixit. Ite ꝛ baptizate oēs gētes. Sꝫ hoc nō videt̄ veꝝ q2 etiā an̄ reſurrectōem baptizauit. Et iō dicit mgr̄ ꝙ ſaluator ſuo baptiſmū īſtituit in quo trinitas īnotuit q̄ intus baptizat. q2 pr̄ in voce filius in carne ſſ. in ſpecie colūbe apparuerūt. Tūc enī cōtatu ſue mūde carnis xp̄s vi regeneratiuā cōtulit aq̄s. vt q̄ poſtea in ea mergeret̄ īuocato noīe trinitatꝭ a pctō purgaret̄. Dic etiā ꝙ apl'i ī eadē forma baptizauerūt an̄ xp̄i paſſiōeꝫ ꝛ p⁹ paſſiōem ei⁹ q̄ an̄ paſſionem pōt intelligi ē tradita ꝙuis nō ſit ſcriptū. Scd̄a ꝓ. ē hec. Matīa baptiſmatis dꝫ eē aq̄ pura. ꝛ vtile eſt puerū mergi ſub triplici mēſura. Hāc mgr̄ inſinuās dicit ꝙ materia hui⁹ ſacramēti qd̄ oſ̄dit factū xp̄i. q2 ipſemet in aq̄ baptizat⁹ ē ꝛ v̄bū xp̄i qd̄ dixit niſi q̄s renat⁹ fuerit ꝛc̄. ꝛ paſſio xp̄i. q2 de latere ei⁹ manauit aq̄ q̄ ſignificauit baptiſmū. ꝛ ſanguis q̄ ſignificauit eukariſtiā. Eſt enī aq̄ ꝯueniēs matīa hui⁹ ſacramēti ꝑ p̄t ſui copiā ꝛ ꝯmunitatē. q2 hoc ſacramētū cōmune ē tn̄ etiā ꝑp̄t ꝯuenientiā ſigni ad ſignatū. q2 ſic aq̄ abluit exteri⁹ ſordes corpis. ſi baptiſmus interi⁹ mūdat ſordes aīe. Poſtea querit an vna vel trina īmerſio fieri debeat. Et reſpondet ꝙ poteſt fieri vna vel trina ſcd̄m diuerſas locorū cōſuetudines. q2 vna īmerſio vnitatē trinitatis. trina vero trinitatē pſonarū deſignat ꝛ triduana xp̄i ſepultura exprimit. Subdit aūt ꝙ nō peccat ſemel immergens niſi vel cōſuetudo eccl'aſie obſtat. vel ſemel eē tm̄ mergēdo doceat ꝛ aſſerat. ꝛ oīa autoritatibus cōfirmat. Poſtea q̄rit an circūciſio amiſit vim ſuā. Et rn̄det ꝙ in morte xp̄i ſic et tūc oīa legalia terminata ſunt ꝛ nō an̄

Tertia ꝓpō eſt hec. Cauſa inſtitutōnis huius ſacramēti eſt expiatio a macula peccati. Hanc mgr̄ inſinuās dicit ꝙ cauſa inſtitutionis baptiſmi eſt. inouatio hoīs q̄ per pctm̄ vetus fuerat. Et hec mūdatio interior ē res ſacramenti hui⁹. Ultimo dicit ꝙ nec baptiſmus. nec circūciſio regni celeſtis ianuā apeᷓuit ſꝫ hoſtia ſaluatoris que ſi oblata fuiſſet tēpore circūciſionis illius tēporis hoīes regnū celoꝝ ītraſſent. Et ꝯcludit ꝙ res ſacratimentiti baptiſmi eſt iuſtificatio a peccatis. Et tantum in ſpeciali. Di. iiij.

Ic dicendū eſt.

Superius magiſter determiauit de baptiſmo quantū ad ea q̄ conueniūt ei ſcd̄m ſe. Hic vero determiat de effectu baptiſmi quantum ad ſuſcipientes. Et circa hoc tria facit principaliter. Primo enim oſtendit quomodo quidam ſuſcipiunt ſacramentum ꝛ rem. vel ſacr̄m ꝛ nō rem. aut reꝫ ꝛ non ſacramentū. Secundo excludit errorem quorūdam dicentiū ꝙ baptiſmus ſanguinis cum fide adultis nō ꝓficit abſq; baptiſmo fluminis. Tertio adiungit quomodo baptiſmus gratiam conferat paruulis. Primū facit a principio diſtinctionis vſq; ibi. (Sūnt ꝛ alij vt ſupra) Scd̄m vſq; ibi (Solet etiā q̄ri) Tertiū vſq; ad fi. di. In ſpe. ſ. in. ſtat in tri. ꝓ. q̄ꝝ ꝓ. eſt hec. Que ſit int̄ ſuſcipe ſacramentū baptiſmi ꝛ rē ſacramenti. vel ſacramentū ꝛ nō rē. aut ecōtra. differentia. hic declaratur certa euidētia. Hāc mgr̄ inſinuans dicit ꝙ q̄dā ſuſcipiūt rē ꝛ ſacramentū. q̄daꝫ aūt rē ꝛ nō ſacramentū. q̄dā aūt ſacramētuꝫ ꝛ nō rē. determiat p̄mū rē enī ꝛ ſacram recipiūt adulti q̄ cū fide baptizāt̄. ꝛ etiā puuli q̄ in baptiſmo ab originali mūdāt̄. ꝙuis dicūt

aliqui ꝙ ꝑuulis q̄ nō ſunt electi ⁊ p̄deſtinati in baptiſmo pctā nō dimittātur. qd̄ nō ē verū. qd̄ autoritate bti Auguſtini oſtendit. Poſtea dicit ꝙ illi q̄ ſine fide ficte accedunt ad ſacramentū. ſacramentū ⁊ nō rem ſacramenti recipiūt. quod autoritatibꝰ cōfirmat. Poſtea obijcit cōtrariū ſcd̄m btm̄ Aug. q̄ dicere videtur ꝙ ficte accedētes in ipō momnēto quo baptizātur remiſſionē pctōꝝ recipiūt. licet poſt pctm̄ ꝓpter fictionē remiſſio ipa fruſtraretur ⁊ peccata redeant ⁊ idem videtur dicere apl's i epl'a ad Gal'. Quotquot in xp̄o baptizati eſtis xp̄m induiſtis. Et rn̄det ad hoc ꝙ Auguſtinꝰ loq̄tur hoc conferendo ⁊ inq̄rendo ⁊ nō determinādo. neqꝫ aſſerendo. Apl's loq̄tur de hijs q̄ in ſuo baptiſmo xp̄o cōformātur. q̄ ſcꝫ moriūtur vetuſtate pcti ſicut xp̄s vetuſtata pene. Iſti enī xp̄m induūt ꝑ inhitatōis ipius grām. Uel dicūtur xp̄m oēs induere quātū ad ſacramēti ipius xp̄i ꝑceptionē. ⁊ ſi nō quantū ad interiorē ſanctificatōem. Poſtea dicit ꝙ aliq̄ recipiūt rē ſacramēti. ⁊ nō ſacramentū. ſicut illi q̄ ꝓ xp̄i fide ſanguinē fundūt. ⁊ ſicut illi q̄ cū fide bona ⁊ cōtritione moriūtur. ⁊ non habēt copiā recipiēdi ſacramentum. ſicut latro in cruce. de quo tm̄ nō aſſerit btūs Aug. vtrū baptizatus fuerit vel nō. Ex quo cōcludit ꝙ ſine aqua baptiſmi aliq̄ iuſtificantur. ⁊ ſaluantur. ⁊ poſt obijcit ꝑ plures autoritates. ꝙ tales ſaluari nō poſſunt. Et rn̄det ꝙ autoritates intelligūtur vbi hō habuit oportunitatē ⁊ copiā recipiēdi ſacramentū ⁊ cōtēpſit ſacramentū recipe. Secūda ꝓpō baptiſmus effuſi ſanguinis valet in caſu ſine baptiſmo fluminis. Hāc ꝓpōem mgr̄ inſinuans remouet errorē quorūdā. dicentium nullum adultū ꝑ fidē ⁊ caritatē poſſe iuſtificari ſine baptiſmo niſi ſanguinē ꝓ xp̄o fundat. quod patet autoritatibꝰ bti Aug. Et rn̄det mgr̄. ꝙ autoritates intelligende ſunt ſi aſſit xp̄s ⁊ cōtēptus baptiſmi. Si aūt fidē habeāt ⁊ cōtritionē ⁊ baptizari voluerint ⁊ nō poſſūt morte p̄ueniti oīpotenti benignitas ſupplet qd̄ ſacramēto defuerat. qd̄ aūt inuiſibilis ſā ctificatio quibuſdā inſit ſine viſibili ſacramēto oñdit quibuſdā autoritatibꝰ bti Augu. Subdit tm̄ ꝙ ꝓpter hoc nō eſt viſibile ſacramentū contēnēdū. q2 ſacramenti cōtēptor inuiſibiliter ſanctificari nō pōt. De paruulis aūt quibus fides aliena ſubuenit dicit ſecus eſſe ꝙ̄ in adultis. nō enī tm̄ valet fides aliena in paruulo quantū ꝓpria in adulto ꝑuuis enī nō ſufficit fides eccleſie ſine ſacramēto. Unde ſi fuerint abſqꝫ ſacramento defūcti etiā cū deferūtur ad baptiſmū damnantur ⁊ numero infideliū aſcribūtur. Si antē baptizātur fideles vocātur ꝓpter fidei ſacramentū q̄ oīa autoritatibꝰ cōfirmat. Poſtea querit q̄d vtilitatis ſubſequēs receptio ſacramenti cōferat p̄us ꝑ fidē ⁊ caritatē ſanctificatis. videtur enī eſſe ſupflua cū nihil preſtare videatur. Et rn̄det ꝙ nō eſt ſupflua imo eis multū valet q̄ enī ꝑ fidē ⁊ cōtritionē iuſtificātur. purgātur quidē a peccati macula et a debito pene eterne abſoluūt. tenētur tm̄ ad ſatiſfationē ad quā penitētes in eccleſia obligātur ꝑ ſuſceptionē antē baptiſmi hec obligatio ſeu ſatiſfactio remittitur. ⁊ a pctis: ſcꝫ q̄ iteꝝ poſt cōuerſionē attraxerūt mundant: ⁊ grā ⁊ oīs virtus in eis augetur. ⁊ fomes ī eis magis debilitatur. ⁊ intra eccleſiā numero ⁊ iudicio eccleſie collocātur. Poſtea querit cū in baptiſmo remittātur pctā ⁊ reatus pene ſoluatur. quare penalitates ex peccato cōſecute nō tollātur. Et reſpondet ꝙ penalitates remanēt poſt baptiſmū duplici ratione. Primo ne talis ablutio penalitatū putaretur p̄mium meſſe finale baptiſmi. ⁊ nō regnū eternū. vt ergo ſtudioſe in hac vita queratur q̄ erit a penis oibus aliena remanent penalitates. Scd̄a cā ē vt deꝫ baptizatꝰ materia pugnādi ꝑ ꝯñs vicēdi. Nō enī aliq̄s vinceret niſi pugnaret. nec pugnaret ſi in baptiſmo oīs penalitates tollerētur. Poſtea querit. cū p̄us iuſtificati poſtea baptiſantur cuiꝰ rei baptiſmꝰ ille ſit ſacramentū ⁊ ſignū. Et rn̄det ꝙ iuſtificatōis p̄us habite ſicut ⁊ in ꝑfectis eſt ſignū iuſtificationis faciende. niſi impedimentū adeſſet. Un̄ nō eſt cōueniens ꝙ res p̄cedat q̄nqꝫ ſacramentū. ⁊ q̄nqꝫ ſequit̄ longe poſt. vt in fictis qui poſtea penitent.

Tertia ꝓpō eſt hec. Nō tm̄ ꝓdeſt fides aliena paruulis. quātū fides ꝓpria adultis ⁊ cōtritis. Hāc mgr̄ inſinuās querit. vtrū paruuli in baptiſmo recipiūt grām: de adultis aūt q̄ dignē recipiūt nō eſt dubiū. Et videtur ꝙ nō. q2 grā illa ad p̄parationē voluntatis datur. paruuli actu volūtatis. vti nō poſſunt igitur ⁊c̄. In cōtrariū eſt ꝙ non ſaluarentur niſi reciperent grāꝫ. Et rn̄det ꝙ recipiūt gram in via nature ⁊ nō in vſu. vſū autē habet

cū puenīūt ad pfectā etatem. niſi p liberū ar
bitriū vſū huius muneris extinguebāt pec
cando. Et tm̄ in ſpāli. Diſt. v.

Eſt hoc ſciēdū.

Poſtq̄ magiſter determinauit de
baptiſmo ſcōm ſe ⁊ p cōparatio
nē ad ſuſcipiētes. Hic vero determināt de eo
dem p cōparationē quo ad miſtros cōferen
tes. Et tria circa hoc facit. Determināt enim
pmo de quib⁹ poſſit dari baptiſm⁹. Scdo
ſubdit quō ſortitur efficatiā ſacramēti. cū ſa
cramentū ſuſcipit hereticus vel ſciſmaticus.
Tertio ſubiungit q̄ ptās ſit collata hoibus.
Primū vſq3 ibi (Itē ſi in hereſi quacunq3)
Secundū vſq3 ibi (Quia myſteriū tm̄ (Ter
tiū vſq3 ad finē diſtinctōis. In ſpāli ſen. m.
ſtat in trib⁹ ppōib⁹. q̄ꝝ pma eſt hec. Unus
verus baptiſm⁹ a bonis ⁊ a mal' datur ⁊ eſ
ſenciale munus iuſte confertur. ſiue a puer
ſo miſtro baptizant. Hāc m. inſinuās ppōit
primo q baptiſmus a bonis ⁊ a malis mini
ſtris dari pōt. ⁊ eq̄ ſctm̄ eſt datū ab vtroq3.
Nō eni peior baptiſm⁹ dat a malo q̄ a bono
nec melior a bono q̄ a malo. nec mai⁹ nec mi
n⁹: ſ3 eq̄le dat in baptiſmo. dato a bono aut
a malo. q2 nō eſt hoīs mun⁹, ſed dei qd plu
rib⁹ autoritatib⁹ confirmat. Poſtea dicit q
huius tota cauſa eſt. q2 baptiſm⁹ nō eſt eo
ſ. baptizātiū ſ3 xpi. Xpi eni in baptiſmo mi
niſteriū habēt. poteſtatē aūt ſibi xps retinu
it. Unde nō dicit baptiſm⁹ petri vel pauli.
ſed xpi. potuit tm̄ poteſtatē baptizandi dare
hoīb⁹ ſed noluit. ne tot eſſent baptiſmi quot
hoīes ⁊ ne hō in hoīe3 ſpem poneret. qd di
uerſis autoritatib⁹ cōfirmat. Scda ppō
ē hec. Quāuis heretic⁹ ſiue ſciſmatic⁹ recipiat
ſolū ſacramentū. nō tm̄ accipit virtutē illius
⁊ incrementū. Hanc mgr inſinuans dicit. ſi
heretic⁹ ſeu ſciſmatic⁹ baptiſmi ſacramentū
accipit integrū ſacramentū accipit. ſed ſalu
tē q̄ eſt virtus ſacramēti nō habebit. ſi ſcil3
extra catholicā eccleſiā ipſius ſacramētū ha
buit. debet ergo ad eccleſiā redire nō vt ſa
cramentū baptiſmi iterū accipiat. qd nemo
debet in aliquo repetere. ſed vt in ſocietate
catholica accipiat vitā. baptiſm⁹ eni extra ec
cleſiā pdeſſe non poteſt: ſicut nec elemoſina.
Tertia ppō eſt hec. Iuxta ſententiā mgri
de⁹ potuit nobis cōferre ptātem baptizādi.
ſicut ⁊ creature potentiā creandi. Hanc mgr
inſinuans q̄rit q̄ ſit illa poteſtas quā xps po
tuit dare hoibus ⁊ nō dedit. Et rn̄det mgr
ſcōm quoſdā q poteſtas dimittendi pecca
ta. Cōtra qd obijcit ſic. q ptās qua deus di
mittit pctā eſt idē q de⁹. ergo nō potuit crea
ture dare hāc poteſtatē. Itē ſi ptās dimittē
di potuit ⁊ pōt cōicari creature. Ergo pote
ſtas creādi. Et rn̄det mgr ad pmū ſic. q po
teſtas dimittēdi peccata q̄ creature poſſit da
ri eſſ3 poteſtas creata. ⁊ eſſet poteſtas cuiuſ
dā coopatōis: vt ſicut creatura coopat deo i
exteriori mūdatōne per modū miniſterij: ita
poſſet cooperari interiori mūdatōe. Hic ma
magr cōiter nō tenet a doctorib⁹. Ad ſecun
dū reſpōdet. q poteſtas creādi pōt creature
cōicari. nō ita q creat p autoritatē ſed p mi
ſteriū. Et tm̄ in ſpeciali. Di. vi.

Hic quibus li

Poſtq̄ magiſter determinauit de
baptiſmo p cōpationē ei⁹ ad mini
ſtros baptiſantes ⁊ etiā ad baptiſatos. Hic
cōſequēter determināt de eius vſu ⁊ ſolēnita
te. Et tria facit. Primo eni oſtēdit quibus li
ceat baptiſare. Scdo docet quō p ignoran
tiā pgrue locutōis poſſit ſacramētū hoc ani
chilari. Tertio docet quō ille cui deeſt con
gruū teſtimoniū ſue regeneratōis poſſit ba
ptiſari. Primum vſq3 ibi (Queri etiā ſolet)
Secūdum vſq3 ibi (Preterea ſciendum eſt)
Tertiū vſq3 ad finē diſtinctōis. In ſpāli ſen
tētia magiſtri ſtat in trib⁹ ppōnib⁹. quarū
prima eſt hec. Quāuis ſolis ſacerdotib⁹ con
ueniat ad extra baptiſmo ſacramēti miniſtra
re: tm̄ renati ab hereticis in forma eccl'ie n̄ de
bēt itez baptiſari. Hāc magr inſinuās ppo
nit primo. q ſolis ſacerdotib⁹ nō cōpetit ni
ſi neceſſitate cogēte. in quo caſu laicis ⁊ mu
lierib⁹ etiā pmittitur. Subdit etiā q baptiſa
ti ab hereticis ſcōm formam eccl'ie baptiſat
ſunt: ⁊ iterū baptiſandi nō ſunt. q2 verū rece
perūt ſacramētū l3 nō ſacramenti effectū. qd
cōfirmat autoritatib⁹. Poſtea obijcit magr
in cōtrariū autoritate Cipriani dicētis. q ab
hereticis nō poſſit tradi baptiſmus: ⁊ ab eiſ
baptiſatos rebaptiſandos eſſe. Magr autē
determināt hoc verū eſſe de his qui pret for
mā eccl'ie baptiſantur ab eis. Et dicit Cypri
anū hoc qd dicit ex ignorātia dixiſſe. ⁊ n̄ bn̄
hoc ſenſiſſe. Tamē ſcōm beatū Aug. eius ig
norantia fuit martyrio purgata in eo. Et ne

ex trina dimerſiõe triplex baptiſm⁹ videatur
eſſe: ſubdit ſcḋm btm̃ Grego. ꝙ trina imer-
ſio fit ꝓpt̃ myſteriũ trinitat]. Nã vnũ tm̃ bap-
tiſma facit. Poſtea inq̇rit an aliq̇s i vt̃o matr]
poſſit baptiſari ex hoc ꝙ mat̃ baptiſat̃. Et rñ-
det ꝙ nõ. q2 nõ poteſt aliquis renaſci anteꝗ̃
ſit nat⁹. Poſtea obijcit in cõtrariũ de Johã-
ne baptiſta, ⁊ Jeremia qui fuerunt in vtero
ſcificati. Et rñdet ꝙ iſta ſcificatio preter legẽ
fuit cõmunez. Et inducit. b. Aug. ãbigue lo-
quẽtez. qualis fuit ſcificatio Jobis ⁊ vtrum
in eo acceleratus fuit vſus rationis vel nõ.

Secũda propoſitio eſt hec. Sola ignorã-
tia cõgrue locutõis nõ deſtruit ſacramẽtũz.
ꝑfecte regeneratõis. Hãc magr̃ inſinuans q̃-
rit. ſi corrupte ⁊ incõgrue ꝓferantur verba q
ſunt forma baptiſmi. Utrũ ſit baptiſm⁹. Et
rñdet. ꝙ corruptio ꝓueniẽs ex ignorãtia ꝓ-
ferẽtis ſacramẽtũ nõ vitiat. qḋ autoritatib⁹
ſcõꝝ cõfirmat. Tertia ꝓpõ eſt hec. Cui deeſt
propinquoꝝ vt clericoꝝ probabile teſtimo-
niũ cõgruũ ẽ vt ſibi cõferatur baptiſmi ſacra-
mẽtuz. Hãc. m. inſinuãs querit. Utrũ bapti-
ſandi ſunt illi ḋ q̇b⁹ ignorat̃ an ſint baptiſa-
ti. Et determiat ꝙ ſic. q2 ñ videt̃ iteratũ qḋ col-
latũ eẽ neſcit̃. P⁹ea q̃rit. vtꝝ ſit baptiſat⁹ vl̃
ĩ baptiſat⁹ q̇ ioculãdo imergit̃ i noĩe trinita-
tis. Et rñdet ꝙ ſi intẽtio fuerit ioculãdi ⁊ nõ
baptiſandi non eſt baptiſat⁹. In baptiſmo
enĩz ⁊ alijs ſacramẽtis ſicut debita forma ẽ
ſeruãda: ita ⁊ intẽtio illḋ celebrãdi eſt hñda.
Poſtea dicit ꝙ paruuli q̇ ad baptiſmũ defe-
rũtur ſpe cõmodi tꝑalis verũ baptiſmũ reci-
piũt. Poſtea dicit. ꝙ in paſcha ⁊ penthecoſ-
ten ideſt ſabbato vtriuſq; ſolennitatis de-
bet baptiſmi ſacramentũ celebrari: neceſſita-
te tamen vrgente vel periculo omni tempore
poteſt dari baptiſmus. Poſtea dicit ꝙ veniẽ-
tes ad baptiſmũ ſi ſunt adulti debẽt per ſeip-
ſos fidẽ ſuã ꝓfiteri ⁊ exprimere. Paruuli au-
tem qui neſciũt per ſe loqui poſſunt baptiſa-
ri alijs pro ipſis loquentib⁹ ⁊ profitentibus
Querit ãt ex quo ſeñu dicat̃ ꝑ paruulo credo
vel fidem peto. Et rñdet ꝙ reſpondet̃ par-
uulum credere ideſt fidẽ habere vel fidez pe-
tere propter fidei ſacramẽtũ. quod ſuſcipere
preſto eſt. Queritur ex quo ſenſu pro paruu-
lo reſpõdeatur Credo in deuz patrem omni-
potentem. ſimiliter quomõ pro ipſo ſpõdea-
tur omnibus dyaboli pompis abrenũciare.
Et reſpondet: ꝙ in ſuſceptione baptiſmi ſpõ-
detur pro paruulo. ꝙ cum ad maiorez ideſt
legitimam etatẽ peruenerit pompis dyabo-
li renunciabit et fidem ſanã tenebit. Et ſub-
dit ꝙ hac ſpõſione tenetur paruulus ꝓ quo
fit ſponſio nõ ipſe qui ſpõdet ſi tamẽ diligẽ-
ter ⁊ ſolliciate ſe habuerit circa eum. quia a pa-
tre non exhigitur diligens ſollicitudo. Ulti-
mo dicit ꝙ ante baptiſmuz fit catecíſmus. i.
inſtructio per quam baptiſandus inſtruitur
de ſymbolo ⁊ fidei indumẽtis. Exorciſmus
vero adiuratio eſt per quam adiuratur dya-
bolus vt ab eo expellatur. Unde in exorciſ-
mo dicitur. Exi non munde ſpiritus. Sub-
dit ꝙ catheciſmus ⁊ exorciſmus ſũt neophi-
torum ideſt ad fidem nuper conuerſorum.
Cathezizare eſt in diſciplinis chriſtiane fidei
vel rudimentis religionis chriſtiane inſtrue-
re. ⁊ catheciſmus ⁊ exorciſm⁹ magis debẽt
dici ſacramentalia ꝗ̃ ſacramenta. Et prece-
dunt baptiſmuz ſed non de neceſſitate. quia
etiam ſine iſtis eſſe poteſt. ſed ideo fiunt: vt
baptiſandus per catheciſmũ de fide iſtruat̃.
⁊ ꝑ exorciſmũ dyaboli ꝑtãs minuat̃. qḋ ꝯfir-
mat autoritatib⁹. Et tm̃ i ſpãli Di. vij.

Hunc de ſacra.

Poſtꝗ̃ magiſter determinauit ḋ
ſacramẽtis intrãtiuz. ſ. de baptiſ-
mo. hic cõſequẽter intẽdit determiare de ſa-
cramẽto ꝓgredientiũ in via. ſ. de ſacramẽto
cõfirmatõis. Et tria facit. Primo eni propo-
nit virtutẽ ⁊ formã cõfirmatõis. Scḋo ſub-
iũgit quõ cõfirmatio danda ſit ab epis. Ter-
tio annectit quõ accipiẽda ſit a ieiunis. Pri-
mũ facit vſq; ibi (Uñ raban⁹) Scḋm vſq;
ibi (Hoc ſacramẽtũ tm̃ a ieiunis) Tertiũ vſq;
ad finẽ di. In ſpãli ſñia magr̃i ſtat in tribus
ꝓpoſitiõib⁹ quaꝝ prima eſt hec. Que ſit vt⁹
⁊ forma cõfirmatõis declarat littera hui⁹ di.
Hãc. m. inſinuãs ꝓpõit ꝑio agẽdũ de ſacra-
mẽto cõfirmatõis. cui⁹ formã aperte dicit eẽ
ipſa verba que dicit epũs cum baptiſatos criſ-
mate vngit in frõtib⁹ i quo etiã tãgit materiaz
ei⁹ q̄ ẽ criſma cõſecratũ. Iſta enim eſt forma
cõſecrationis. Signo te ſigno crucis. Cõfir-
mo te criſmate ſalut]. i noĩe pr̃is ⁊ filij ⁊. ſſ.
Hec Euſebi⁹. Et trãſumit ex canõe. diſti. v.

Secũda ꝓpõ eſt hec. Hoc ſacramẽtũ con-
fert̃ a ſol̃ epis. Et ḋr mai⁹ baptiſmo venera-
tõe. lz baptiſm⁹ pl⁹ valeat i pctõꝝ remiſſiõe
Hãc. ma. inſinuãs dic̃. ꝙ ſic apl̃oꝝ. tꝑib⁹ nõ

potuit a b alijs niſi ab epis eē pactū: ſic nec poſtea pōt niſi ab ill' q̄ locū eoꝝ i eccl'ia tenent. ſ. ab ipſis epis cōferri. qḋ ſi ab alijs ɔferatur: irritū ꝛ vacuū hēat. Vn̄ pſbiter q̄uis baptiſatos vngere vel tāgere in pect⁹ poſſit n̄ tn̄ eos criſmate ſignare in fronte. Poſt ea dicit. ꝙ efficatia hui⁹ ſacramēti ē: ꝙ i eo daꝛ ſſ. ad robur ad nomē chriſti publice cōfitendū. ꝛ vt ipſi ɔfirmati pleni xpiani inueniant vt dicit Urban⁹ papa. Obijcit cōtra hoc qḋ dixerit hoc ſacramētū tn̄ ab epis poſſe perfici p Greg. ſcribēs Januario epo q̄ tradidit ꝙ pbri baptiſatos tāgere in frōte debeāt vbi epi deſunt. ſꝫ ma. d. ꝙ illḋ eſtimaꝛ tn̄ ſemel eē cōceſſuꝫ p ſcādalo ſedādo. Subdit etiaꝫ ꝙ hoc ſacrꝫ videꝛ eē mai⁹ baptiſmo. qꝛ a dignioribus daꝛ ꝛ qꝛ in digniori pte corpis ſit ſ. i frōte. ꝛ qꝛ forte p ipꝫ mai⁹ v̄tutū augmentū pſtaꝛ. Sꝫ baptiſm⁹ pl⁹ valet ad pctoꝝ remiſſionē. Tertia ppō eſt hec. Cōfirmatio ieiunis ꝛ a ieiunis deꝛ: nec ſemel data vlti⁹ iteretur. Hāc. m. in ſūmās dicit. ꝙ hoc ſacramētū debꝫ a ieiunio ꝛ ieiunis tradi: ſicꝫ ꝛ baptiſm⁹: niſi aliꝰ cogaꝛ neceſſitas. ſ. infirmitas vel mors: nec debet itari ſicꝫ nec baptiſmus. nec ordo ne fiat iniuria ſacramēto. qḋ tūc fit qn̄ ſacramētū nō iterādū iteraꝛ Et ſubdit ꝙ indubitāter tenēdū eſt ꝙ baptiſm⁹. cōfirmatio. ꝛ ſacer ordo iterari n̄ debent. De alijs ſacrament] vtrū debeāt vel poſſint iterari dicit inferi⁹ eē determinādū. Et tn̄ i ſpāli. Di. viij

Oſt ſacramētū

Poſtꝙ autor determiauit de ſacramēt] baptiſmi ꝛ ɔfirmatōis. Incipit determiare ḋ ſacramēto euchariſtie. Et tria facit. Prio eni determiat quō ſumentes ipſuꝫ ſacrm̄ reficit. Scḋo. qn̄ xp̄s ipꝫ iſtituit Tertio q̄d i euchariſtia ſit ſacrꝫ. ꝛ q̄d res diſtiguit. Primū vſꝫ ibi (Hic etiā an̄ alia) Secūdū vſq̄ ibi (Nc q̄d ibi ſacrꝫ ſit) Tertiū vſꝫ ad fi. di. Jn. ſ. ſ. m. ſt. i. t. p. q. p. ē hec. Sicut baptiſm⁹ vitia extiguit: ita euchariſtia ſpālit refic. Hāc. m. iſi. ppoit pmo. ꝙ p⁹ ſacrꝫ baptiſmi ꝛ ɔfirmatōis agēdū ē de ſacrō euchariſtie. p qḋ ſpāl'r reficimur ꝛ in ipō cōfirmamur. Jn ipō eni n̄ ſolū ɔferunꝛ grē ꝛ v̄tutis augmēta. ſꝫ etiaꝫ ille tot⁹ ſumiꝛ q̄ ē toti⁹ grē fōs ꝛ origo. Fuit aūt hoc ſacrꝫ figuratuꝫ tpe leg] pmāna. ſꝫ ꝛ ſacrꝫ baptiſmi i mari rubro tpe aūt xp̄i p ſanguiem q̄. ḋ latere ei⁹ fluxit. ſic baptiſm⁹ p aquā: q̄ etiā ide manauit. An̄ legē v̄o p oblatōeꝫ panis ꝛ vini factā a Melchiſedech. Magr etiā ponit alias ɔuenientias hui⁹ ſacramēti a māna. Et oñdit. m. quō illo ē excellētioꝛ ſicꝫ pꝫ i lr̄a. Scḋa ppō eſt hec. Sacramētuꝫ euchariſtie xp̄s iſtituit qn̄ ſuū corp⁹ ꝛ ſanguinē ſuis diſcipul' i cena porrexit. Hāc. m. iſti. dic. ꝙ hoc ſacrꝫ iſtitutū eſt a xp̄o i cena p⁹ eſuꝫ agni paſchal' tempe quo xp̄s pn̄tiā corpalē erat diſcipul' ſubtractur⁹ Poſtea dic ꝙ fora h⁹ ſacri tal' ē q̄uā ip̄e xp̄s met edidit. ſ. Hoc ē corp⁹ meū. ꝛ Hic ē ſāguis me⁹. Jta ꝙ cū hec v̄ba pferūꝛ fit ɔuerſio panis ꝛ vini i ſbāꝫ corpis ꝛ ſāguis xp̄i. Cetā v̄o q̄ i miſſa dicūtur ad laudē dei dicitur. ꝛ p ca fit orō p pplo ꝛ pncipib⁹. Vn̄ n̄ ſūt niſi laudes. obſecratiōeſ ꝛ petitōes fideliū. qḋ autoritatib⁹ ɔfirmat. Poſtea reddit cāꝫ q̄re dn̄s hoc ſacrꝫ q̄ſi quoddā mēoriale ſue paſſionis p⁹ cenā iſtituit celebrato typico. cūꝫ diſcipul' ſuis paſcha. vt. ſ. oñderet ſacramēta veteris leg] inꝛ q̄ pcipuū erat q̄tū] ad ſignificationē agni paſcal' ſacrificiū i morte ſua termiari: ꝛ noue leg] ſacramēta ſubſtitui. inꝛ q̄ excellit euchariſtie ſacramētū. P⁹ v̄o alia dedit refectionē agni paſchal': ſic ꝛ hoc ſacrꝫ vt arti⁹ diſcipuloꝝ mēorie ifigereꝛ. Et q̄uis hoc ſacrm̄ a xp̄o fuit p⁹ cenā datū: tn̄ q̄lr de cetō ſumēdū eſſet diſcipul' reliq̄t ille a quo iſtitutū fuit. vt ſ. ppꝛ h⁹ ſacramēti reuerētiā iſte cib⁹ priuſq̄ alij cibi in os intret Tertia ppō ē hec. Jn iſto ſacrō ſꝛ tria ɔſiderāda q̄ etiā inꝛ ſe ſꝛ p̄ri deꝛ diſtiguēda. Hāc. m. itēdēſ oñdit q̄d i euchariſtia ſit ſacrꝫ. ꝛ q̄d res ſit. d. ꝙ ſacrm̄ eſt ſpēs viſibil' ſub fora pania ꝛ vini. Res v̄o h⁹ ſacri ē genūa natura ɔtēta. ꝛ ſignata. vt corp⁹ xp̄i verū qḋ ḋ v̄gie traxit: ꝛ ſanguis queꝫ p nob fudit. Alia v̄o ſigta. ꝛ n̄ ɔtēta vt corp⁹ xp̄i myſticuꝫ qḋ ē vnitas eccl'ie. Ex q̄b⁹ vlti⁹ ɔcludit ꝙ i hoc ſacrō ſꝛ tria dicēda. vnū qḋ ē tn̄ ſacrm̄: vt ſpēs viſibilis vt vinū ꝛ panis. Aliud eſt qḋ ē ſacrꝫ ꝛ res. vt caro xp̄i vera ꝛ ſanguis ver⁹. Tertiū v̄o ē qḋ ē res ꝛ n̄ ſacrꝫ vt corp⁹ xp̄i myſticū. Primū ē ſacrm̄ geníe rei. ſ. corpis xp̄i veri ꝛ miſtici. qꝛ vtraq̄ reꝫ ſignificat ꝛ vtriuſq̄ rei expreſſam ſimilitudinem gerit ſicut magiſter oſtēdit: ꝛ patet i littera. Scḋm v̄o. ſ. corp⁹ xp̄i verū eſt res genuini ſacramēti ſcilꝫ ſpeciei panis ꝛ vini ꝛ corporis xp̄i veri ſicut pꝫ in lr̄a. Tertiuꝫ v̄o ē res hui⁹ ſacri et ſacrꝫ vni⁹ rei. Et tn̄ in ſpeciali-

Di.ix.

E ſicut due ſunt

Poſtq̄ magr̄ egit de eſſe hui⁹ ſacramēti ſcdm ſe. Hic vero determinat de eo q̄tū ad vſuꝫ ei⁹. Et tria facit. Prio ſuū intentū proponit. Scdo quoſdam errores excludit. Tertio quaſdā autoritates dubias expomt. Primū vſqꝫ ibi (Hec verba et alia) Scdm vſqꝫ ibi (Scdm hos duos modos. Tertium vſqꝫ ad fineꝫ diſtictōnis. In ſpāli ſnīa magrī ſtat in hac ꝓpōne. Corpus xpi quidā manducāt ſacramētaliter. quidāꝫ ſpūaliter. quidā vtroqꝫ mō realiter. Hāc.m. inſinuās ꝓponit primo: q̄ ſcdꝫ duas res huius ſacramēti duo ſūt modi māducādi. vn⁹ ſacramētalis qui cōſiſtit in ſuſceptiōe ip̄ſius ſub viſibili ſacramento. ſ. ſub ſpē panis ꝛ vini. Ali⁹ ſpūalis qui cōſiſtit in vnione ad xp̄ꝫ in ſacramēto cōtētū. Vñ ille ſpūaliter māducat q̄ in vnitate chriſti ꝛ eccl'ie quā ſacramētū ſignificat manet. ꝛ iō ſoli boni māducant ſpūaliter. Sacramētaliter māducare pñt tā boni q̄ mali. tñ mali ad ſuū iudiciū ſumunt qđ autoritatib⁹ cōfirmat. Poſtea dicit. q̄ ratōe quarūdāꝫ autoritatū quidā poſuerūt. q̄ a malis corpus xpi nō ſumitur. qđ oñdit eē falſuꝫ multis autoritatib⁹. q̄ dicūt hoc ſacramentū ſumi ꝛ a bonis ꝛ a mal': ſed a bōis ſacramētaliter ꝛ ſpūaliter: ſed a mal' ſacramentaliter tm̄. Ultimo dat intellectū cōtrariū q̄rundā autoritatū que ſunt dubie. vbi oñdit q̄ nō ſpēs panis ꝛ vini: ſed etiā ip̄m corpus xpi verū pōt dici verū ſacramentū. Et ex hoc ꝓcedit ad expoſitioneꝫ illaꝝ duarū autoritatū in fine cōcludēs intentū. ſ. q̄ hoc ſacramētū tā a bonis q̄ a malis ſumitur Et tantum in ſpeciali.

Di.x.

Unt itē alii pce

Poſtq̄. m. egit d̄ ſacram̄to i ſe ꝛ de vſu ei⁹ q̄tū ad ſuſcipientē. Hic aūt determīat de eſſe ei⁹ q̄tū ad ſpeciē in altari contentā. Et tria facit. Primo errorē quorundā ꝓpōit. Scdo quarundā autoritatuꝫ ſolutionē ſubdit. Tertio quarūdam autoritatū explanatōeꝫ annectit. Partes patēt intuenti textū hui⁹ diſtinctōis. In ſpāli ſnīa mgrī ſtat in iſta ꝓpōne. Ex fide cōſtat verū corp⁹ xpi eſſe in altari. imo integrū xpm ſub vtraqꝫ ſpecie cōtineri. Hāc. m. ꝓtendens ꝓponit quoſdā intantū erraſſe. q̄ dicerēt verū corp⁹ xpi n̄ eſſe i altari ſꝫ ſolū ſic ibi eſſe ſic ſignatū in ſigno. ꝛ hoc dicūt dn̄m notaſſe in euangelio Johis cū dixit ſumptionē h⁹ n̄ corpalit' ſꝫ ſpūal'r eē intelligēdā. Ubi de hoc loquēs ait. Uerba q̄ ego loquor vobis ſpūs ꝛ vita ſūt hoc idē ꝯfirmat aut'. b. Aug. Et vlteri⁹ p idē qđ dn̄s dixit in matheo. Paupes ſēp hēbitis vobiſcū: me aūt ſp n̄ hēbitis. ſp eni ip̄ꝫ hēremus ſi eēt ſp i altari. Poſtea rn̄det q̄ dn̄s p illa v̄ba n̄ intēdit negare corpis ſui veritatem eē i ſacram̄to. ſꝫ ſignificare q̄ n̄ viſibilit' i forma hūana: ſꝫ inuiſibil'r ſub fora panis ꝛ vini corp⁹ ſuū traderet ſumēdū. ꝛ ita n̄ ſub ſpecie corpali ſꝫ ſub ſpē ſacral'i. Et hāc opionē. m. ſcdꝫ auto. ꝯfirmat. Poſtea dic̄ q̄ Aug. dicit in quadā auto. q̄ ſumatur corp⁹ xpi viſibile qđ ſic intelligēdū ē. i. ſumit' corp⁹ qđ d̄ ſui natura ē viſibile. Ultio pōit m'tas auto. in q̄b⁹ hētur. q̄ panis ꝛ vinū p v̄tutem v̄bi dn̄i ci trāſſubſtāciat' i verū corp⁹ xpi. ꝛ ſanguineꝫ q̄ tot⁹ xp̄s integer ſub vtraqꝫ ſpē exiſtit. Et tm̄ in ſpeciali.

Di.xi.

J aūt queritur.

Poſtq̄ magiſter egit de ſacramēto euchariſtie quantū ad ſuuꝫ eſſe Hic vero determīat de eo q̄tū ad eius fieri. Et tria facit. Primo enim oñdit quō ſba panis ꝛ vini in verū corp⁹ xpi trāſſubſtāciatur. Scdo quō ip̄ꝫ ſub aliena ſpecie occultatū fidelib⁹ ſub vtraqꝫ ſpecie miſtrat'. Tertio quō diſcipul' i cena xpi corp⁹ paſſibile ꝛ mortale dabat'. Primū vſqꝫ ibi (Sub alia aūt ſpecie Secūdum vſqꝫ ibi (Corp⁹ vero tale dedit) Tertiū vſqꝫ ad fi. di. In. ſ. ſ. m. ſt. i. tri. p. q. ꝓma ē hec. Conuerſio panis in corpus chriſti nō ē formal' ſꝫ q̄buſdā videt' eē ſubſtācialis. Hāc. m. inſinuās q̄rit qual' ſit iſta conuerſio panis ꝛ vini in corp⁹ xpi. vtrū. ſ. ſit cōuerſio ſubſtācial' vl' foral' vl' alteri⁹ modi. Et dic̄ q̄ n̄ ē foral': eo q̄ ſpēs q̄ pri⁹ erāt ꝑmanēt. ſ. ſapor. pōd⁹. figura. albedo. Dicāt poſtea q̄ q̄buſdā videt' q̄ ſit cōuerſio ſcdꝫ ſubſtātiā vel ſubſtācial'. eo q̄ ſubſtātia panis ꝛ vini eſſencial'r fit ſubſtācia corpis ꝛ ſanguis xpi. Poſtea pōnit circa hoc quorūdā obiectionē. ſi eni ſic intelligat' cōuerſio: tūc quottidie aliq̄ ſubſtātia fit corp⁹ xpi ꝛ ſanguis. q̄ añ nō fuerat. ꝛ ſic quottidie corp⁹ xpi auget': ꝛ de materia aliqua format' de qua in cōceptōe nō fuerit

factū. Et dic̄ m. ſic ad hōi r̄ndēri poſſe ꝙ cōfectio corpis xp̄i nō fit ſcd̄z nouam corpis formatōez aut ꝑ ipſiꝰ corpiſ formati augm̄tationē ſ3 ꝑ quādā trāſubſtātiatōez v̓tute diuina factā ſiue noua formatōe aut augmēto. Pꝰea dicit ꝙ ſcd̄z opinionē iſtā cōcedit̄ ꝙ paniſ fit corpꝰ xp̄i ſicut farīa fit panis. ⁊ ſi panis fiat caro xp̄i ſicut farina facta ē panis. ⁊ aq̄ facta ē vinū: nec tn̄ dicit farina ē panis ⁊ aq̄ ē vinū. Alij v̓o ꝯcedūt illō qd̓ erat panis vel vinū pꝰ cōſecratōez ēē corpꝰ ⁊ ſanguinē: nō tn̄ manēs panis ſed mutatū. Subdit autē ꝙ panis nō h3 ſe vt materia reſpectu corporis xp̄i. Poſtea dicit ꝙ alioꝝ opinio ē hāc cōuerſionē ſic eſſe intelligēdā. ꝙ ſub accidentibꝰ ſub q̇bꝰ priꝰ erat ſubſtantia panis ⁊ vini pꝰ ꝯſecrationē eſt ſubſtātia corpis ⁊ ſanguinis xp̄i. nō tn̄ vt in illꝭ afficiat̄. Subſtātia aūt panis ⁊ vini dicūt vel in ꝑiacētē materiam reſolui: aut in nihilū redigi. Dicit etiā. m. ꝙ alij dicūt. ſ. ꝙ ſubſtātia panis ⁊ vini remaneant cū ſubſtātia. ſ. corpis ⁊ ſanguis xp̄i quā ſubſtātiā panis ⁊ vini dicūt eſſe ſacramētū. ⁊ ex hac rōne hec ſubſtātia d̓r fieri illa. q2 vbi eſt hec ē ⁊ illa. Cōtra qd̓ obijcit ꝑ autoritates q̇bꝰ dicit nihil ibi aliud eſſe ꝙ̄ ſubſtātiam corporis ⁊ ſanguis ⁊ ſpēs panis ⁊ vini. Secūda ꝓpō eſt hec. Sub aliena ſpecie corpus chriſti tribꝰ de cauſis traditur. ſ3 ſub vtraq3 ſpecie xp̄s ſumitur. Hāc. m. ponēs aſſignat triplicē rationē quare corpus xp̄i ſub aliena ſpecie occultatur ſeu ſumitur. Prima ē ad augēdū fidei meritū q̄ eſt de his q̄ nō videtur. Scd̄o ad vitādū horrorē. q2 nō hēmꝰ in cōi vſu carnē crudā ⁊ ſanguinē manducare. Tertio ne detur infidelibꝰ irridēdi occaſio. Poſtea dicit ꝙ illud ſacramētū ſumitur ſub duplici ſpecie. ideo vt anime ⁊ carnis ſuſceptio in chriſto ⁊ vtriuſq3 liberatio in nobis ſignificaretur. ordinatur enī hoc ſacram̄tū ad ſalutē corpis ⁊ aīe. Addit etiā ꝙ ſub vtraq3 ſpecie totꝰ chriſtꝰ ſumitur: nec tn̄ panis cōuertitur niſi in corpꝰ: ⁊ vinū niſi in ſanguinem. Subdit etiā ꝙ in hoc duplex ſpecies vnitatē ſacramēti nō tollit, q2 ſub eadē ſpecie idē ſumitur: nec bn̄dictio ſup eādem ſpē3 debet iterari. nec de alijs ſubſtātijs ꝙ̄ de ſubſtantia panis ⁊ vini cōfici ⁊ cōſecrari debet corpꝰ xp̄i ⁊ ſanguis. Poſtea dicit ꝙ aqua vino admiſcēda eſt: ad ſignificādū vnionē ꝑplꝭ cū capite xp̄o q̄ nullo mō ſcienter debet omitti q2 dn̄s eā appoſuit. Si q̇s aūt ex obliuione vel ignorātia obmittat offerēs vinū ſine aq̄ cōficit quidē ſacramētū q2 etiā ſcd̄z cōſuetudinē aliquarū eccliaꝝ dimittit̄ aqua. tn̄ grauiter corripiēdus eſt. Subdit autē ꝙ aqua ſine vino nullatenꝰ offerri poteſt in ſacramento. nec panis niſi de frumēto. nec granū frumēti niſi redactū fuerit in panē. q2 ip̄e xp̄s ⁊ grano frumēti ſe cōparat ⁊ panē ſe dicit. Tertia ꝓpō eſt hec. Quamuis chriſtꝰ in cena dedit corpꝰ paſſibile ⁊ mortale. tn̄ nūc ſumitur impaſſibile ⁊ immortale. Hanc magiſter inſinuat dicēs. ꝙ xp̄s dedit diſcipulꝭ ſuis tale corpꝰ quale tūc habuit ſ3 paſſibile ⁊ mortale. Addit etiā ꝙ eucariſtia intincta non debet populo dari in ſupplementum cōmunionis. Nā chriſtꝰ panē intinctū nō dedit niſi iude qui nō accepit corpꝰ chriſti tūc: ſ3 tn̄ panē. Ante tamē cū ceteris diſcipulꝭ perceperat corpꝰ ⁊ ſanguinē xp̄i. Et tn̄ i ſpāli. Di. xij.

Iam aūt queritur

Superiꝰ magr̄ egit de cōfectione huiꝰ ſacramēti. Hic v̓o agit de cōſequētibꝰ cōfectionem. Et tria facit. Primo enī inquirit modū eēndi accidētiū in hoc ſacramēto. Secundo q̄rit an ibi ſit vt apparet fractio. Tertio agit de hmōi ſacramenti effectu. Primū facit vſq3 ibi (Solet etiā queri) Scd̄m vſq3 ibi (De ſcā inſtitutōis) Tertiū vſq3 ad finē diſti. In. ſ. ſ. m. ſt. i. t. ꝓ. q. ꝑ. eſt hec. In hoc celeſti ſacram̄to ſpēs ſeu accidētia remanēt ſine ſubiecto. Hāc. m. inſinuās ꝓponit ꝑmo inq̄rēdo ꝙ in hoc ſacramēto accidētia remaneāt actu ſine ſubiecto. q2 ibi nō eſt niſi ſubſtātia corpis ⁊ ſanguis dn̄ici q̄ talibꝰ accidētibꝰ affici nō pōt. remanēt tamen accidētia ad myſterij ritum ⁊ ad fidei ſuffragiū. ⁊ etiā ꝓpt̄ guſtū. Secūda ꝓpō ē hec. Species viſibilꝭ in hoc ſacramēto frāgit̄ ſine xp̄i nocumēto. Hāc. m. ponēs q̄rit. Utrū in hoc ſacramēto ſit vera fractio. Et dic̄ ꝙ nō. q2 corpꝰ xp̄i frāgi nō pōt ⁊ alia ſubſtātia ſui nō ē. Et r̄ndet. m. ꝙ q̇buſdā videt̄ ꝙ ibi nō ſit vera fractio ſic videt̄. ſ3 d̓r frāgi q2 videt̄ frāgi nec tn̄ ibi ē illuſio. q2 nō oñdit̄ ibi fractio ad illuſionē: ſ3 potiꝰ ad fidei vtilitatē. Alij v̓o dicūt ꝙ vere frāgit̄ corpꝰ xp̄i ⁊ nō itegrū manet. ⁊ hoc ꝯfirmat ꝑ cōfeſſionē Berēgarij q̄ ꝯfeſſꝰ ē corā Nicolao papa ⁊ plꝭ alijs ep̄is panē ⁊ vinū q̄ i altari ponūtur pꝰ ꝯſecratōez nō ſo

lū ſacramētū ſʒ etiā verū corp⁹ ⁊ ſanguinem xpi cē.q oia approbata ſunt ſicut hētur ꝺ cōſecratōe.diſ.ij.Alij vo dicūt ꝙ ſicut ibi ē ſpecies panis ⁊ non ē ibi res in qua ſit ſpecies ita ē ibi fractio q̄ ñ ē i aliq̄ re qꝛ nihil ibi frangitur.qꝺ mirabiliť de potētia dei fieri dicūt. Quarta opio circa hoc ē magri.ꝙ fractio illa vera ē ⁊ in ipſis ſpēb⁹ ſacramētalib⁹ ē vbi etiā ſubdit ſcꝺʒ btīn Hieronimuʒ ꝙ ſub ſingul'partib⁹ fractōis ē tot⁹ xps. Et etiā dicit Hil'.vbi ē ps corpis xpi ibi ē totū. Poſtea dicit ꝙ partiū fractōis vna ſignificat corpus xpi iacens in ſepulchro. Alia vero ſignificat corp⁹ chriſti viuēs in mūdo. Tertia vero corp⁹ xpi p⁹ reſurrectionē.q ſignificatio pōt etiā corpori xpi miſtico adaptari. Preterea querit Utrū corp⁹ xpi quottidie immoletur.⁊ vtrū illud qꝺ facit ſacerdos in hoc ſacramīto poſſit ꝓprie dici ſacrificiū vel imolatio. Et rñdʒ ad vtrūqꝫ.ꝙ ſic:ñ tm̄ in re ſʒ in ſimilitudine. Q] eni quottidie geritur ſignuʒ ē memoriale ⁊ figura imolatōnis ſemel facte.⁊ ſic forma viſibil'q̄ eſt in altari ſacrificiū ꝺr ⁊ ē. Similiter vero ſolū ſemel immolat⁹ fuit: ſʒ quottidie offertur.ſʒ aliter tūc ⁊ aliter nūc.qꝺ autoritatib⁹ ꝓbat. Tertia ꝓpō eſt hec. Hoc ſacramētū datur in augmētū vtutis ⁊ caritat] ⁊ in remediū quottidiane infirmitatis. Hāc m. inſinuās dicit.ꝙ hoc ſacramētū duabus de cauſis ē inſtitutū.ſ.in augmētū caritatis ⁊ in medicinā noſtre infirmitat].qꝛ eni quottidie labimur ⁊ cadim⁹: quottidie xps ꝓ nobis miſtice immolatur. Uñ vt⁹ ſacramēti ē remiſſio venialiū. Ultio inq̄rit de mō vtendi hoc ſacramēto.ſ.quō hoc ſacrm̄ ſit frequētādū. Et dicit ꝙ ſupra hoc inueniūtur diuerſa eccl'ie ſtatuta.qꝛ quidā in dieb⁹ dñicis.q̄dā bis in āno cōicādū eſſe dicūt.niſi dūtaxat aliq̄b⁹ criminib⁹ ſit grauat⁹.Et tm̄ in ſpāli ꝺ ſententia huius diſtinctionis. Di.xij.

Olet etiā queri

Poſtq̄ egit.m.ſupi⁹ ꝺ ſacramento eucharistie q̄ntuʒ ad eſſe.⁊ fieri. Hic agit de ei⁹ myſterio. Et tria facit. Primo eni inq̄rit.an mal⁹ ſacerdos poſſit conſecrare. Scꝺo hereticū ſeu ſciſmaticuʒ ñ poſſe conficere nitiť determiare. Tertio oñdit aialia bruta nullaten⁹ poſſe māducare. Primuʒ a pricipio vſqꝫ ibi (Illi vo q̄ excōicati ſť) Secūdū vſqꝫ ibi (Illud vero ſane dici pōt) Tertiū vſqꝫ ad fi.di. In.ſ.ſ.⁊c. A malo ſacerdote verū ſacrʒ ꝯficiť.qꝛ ñ i merito ipi⁹:ſʒ i verbo creatoris efficiť. Hāc.m.iſinuās q̄rit pͥo Utrū hoc ſacrʒ mal⁹ ſacerdos pōt conficere Et rñdet ꝙ bonitas vel malicia ſacerdot] nihil facit ad ꝯſecratōeʒ.qꝛ cōſecratio ñ i merito cōſecrāt] ſʒ i vbo efficiť creatoris. In hoc eni ſacramīto ſub tegumēto rerū viſibiliū diuina vt⁹ ſecreti⁹ opať ſalutē.qꝺ autoritatib⁹ cōfirmat. Secūda ꝓpō eſt hec. Sciſmaticū ⁊ hereticū ñ poſſe cōſecrare ꝑ magrʒ aſſeritur.⁊ intētio in ipſo cōſecrāte neceſſario exigitur. Hāc.m.ponēs dicit.ꝙ ab eccl'ia dei ꝑ excōicatōeʒ vel hereſiʒ ꝓſciſi ñ videntur hoc ſacramētū poſſe conficere q̄uis ſint ſacerdotes.tū qꝛ oblatio hui⁹ hoſtie fit ex ꝑſona toti⁹ eccl'ie.ipi aūt extra eccl'iaʒ ſunt. Tū qꝛ in hmōi ſacramēti celabratōe nūci⁹ celeſt] mittitur ad bñdicēdū.Nō ē aūt ꝓſumēdū ꝙ de⁹ bñdicat bñdictiōib⁹ ꝑſonaꝝ ab eccl'ia. Poſtea dicit.ꝙ ad ſacramēti hui⁹ ꝑfectioneʒ duo requirūtur.ſ.ordo miſtri.ſ.ꝙ ſit ſacerdos. et intētio. Subdit ꝙ ille q̄ ñ credit etiā pōt itētionē hēre:⁊ ꝑ ꝯñs cōſecrare dummō itēdit agere ⁊ facere qꝺ facit eccl'ia. Tertia ꝓpō ē hec. Magiſter videtur dogmatiſare bruta aīalia nullaten⁹ xpi corp⁹ māducare. Hanc m.inſinuās dicit.ꝙ bruta aīalia corp⁹ xpi ñ ſumūt. Quid aūt ſumāt dū hoſtiā māducāt dicit ꝙ de⁹ nouit. Poſtea epilogādo dicit ſe de hoc myſterio breuiter dixiſſe a fidelib⁹ catholicis fideliter recitata.q̄b⁹ ſi qs ꝯdicit hereticꝰ videť. Ultio q̄ſi icidētal'r dic ꝙ hereticū facit intelligētia praua ſcꝺʒ.b.Aug.ꝺ vtilitate credēdi.aut hereticꝰ ē q̄ cā ꝯmodi tpal' ⁊ gl'ie vel falſuʒ vel nouas opiōes gignit aut ſeq̄tur. Et tm̄ in ſpeciali. Di.xiiij.

Oſt hec de pēi.

Supi⁹.m.determiauit ꝺ ſacriſ.ſ.cōfirmatōe ⁊ eucariſtia q̄ ſť ſacra ꝓgredientiū ordiata ad ꝑfectōeʒ i bono. Hic determiat ꝺ pnia q̄ ordiať ad amotōneʒ mali. Et diuidiť tractat⁹ iſte i.iiij.ꝑtes. In pͥa determiat ꝺ pnia iſe. Scꝺo ꝺ ptib⁹ pnie. Tertio ꝺ iſtrumēt]. Quarto de tpe. Secūda ps incipit i.xvi.diſ. Tertia i diſtictōe.xviij. Quarta in diſti.xxi. Prima ps diuiditur adhuc in duas partes. In pͥa pte determiat q̄ditatē penitētie:⁊ excludit quēdā errorē. Scꝺo determiat de integritate ſeʒ in diſtinctōne.xv.

Jn pn̄tia aūt diſtictōe facit tria. Prio enī deṫminat que ſit penitētie diffinitio. Sc̄do quō bona opera ꝑ cōſequēs peccatū mortificata per penitentiā reuiuiſcunt. Tertio quō publica penitētia ꝓ eodē peccato nō ſit reiterāda. Primū facit a principio diſtinctōis vſqȝ ibi. Jtem illud inanis eſt penitētia. Sc̄dm vſqȝ ibi (Jllud aūt qđ Ambroſius) Tertiū vſqȝ ad finē diſtinctōis. Jn ſpāli ſen. magri ſtat in tribus ꝓpōibus. quaꝝ prima eſt hec Penitētia eſt virtus qua nr̄a peccata voluntarie deplāgimus. ⁊ ea vltra cōmittere nō ꝓponimus. Hāc mgr̄ inſinuans ꝓponit p̄mo penitētiā neceſſariā eſſe. Eſt enī ſcd̄m Hieronimū ſecūda tabula poſt naufragiū ex eo ꝙ qui veſtē innocentie in baptiſmo ꝑceptā predicando deſtruxit. poteſt eā penitētie remedio reparare. baptiſmꝰ aūt dicitur p̄ma tabula. vnde penitētia ſepe reiterari pōt. baptimꝰ aūt nō. Poſtea volens penitētiā diffinire p̄mittit quatuor. Prio enī p̄mittit eiꝰ genꝰ qđ eſt ſacramentū ⁊ virtus mētis. ſed baptiſmꝰ eſt ſacramentū tm̄. Eſt enī duplex penitētia. interior ſcȝ ⁊ exterior. Jnterior eſt virtus. exterior eſt ſacramentū. Sc̄do eius differentiā ꝓpter eius vtilitatē. qꝛ tam xp̄us ꝙ iohēs baptiſta p̄dicationē ſuā a penitentia inceperūt dicētes. Penitētiā agite appropīquabit vobis regnū celoꝝ. Tertio eius actū. dicitur enī penitētia a puniendo. qꝛ ꝑ penitentiā illicita puniūtur. Quarto eius originē. qꝛ penitentie virtus timore cōcipitur. Quibus premiſſis diffinit pniām ſcd̄ȝ beatū Ambroſiū. dicens ꝙ penitētia eſt mala preterita deplāgere ⁊ deplāgēda iteꝝ nō cōmittere. Poſtea dicit ꝙ ex hac diffinitōe aliqui moti fuerunt dicere ꝙ nō ſit vera penitētia que pctō ſequēti maculatur. vere enī penitentē dicunt vltra mortaliter nō peccare qđ etiā cōfirmāt autoritate bti Yſodori q̇ dicit talē penitentiā eſſe irriſoriā. ⁊ autoritate b. Auguſtini q̇ dicit eā eſſe inanē. ⁊ bti Greḡ. qui dicit eā eſſe grauioris pene. Quarto Amb. q̇ dicit verā penitētiā iterandā nō eſſe. Autoritates oīs patent in littera. Poſtea mgr̄ determinādo veritatem excludit dictū errorē. dicēs ꝙ ceſſatio a pctīs preteritis ⁊ dolor de eis cū ꝓpoſito cauendi futura. ad verā penitentiā ſufficit Et ex hoc ſoluit penitētie diffinitionē ſup̄dictā: in qua dicit ꝙ ad penitētiā ꝑagendā pertinet peccata iteꝝ nō cōmittere dicens. Sufficit ꝓ vera penitētia ꝙ penitēs plangenda iteꝝ nō ↄmittat ꝓpoſito volūtatis. Ex hoc etiā ſoluit autoritātē Yſodori dicētis. ille irriſor ē, q̇ cū ꝓpoſito cōmittēdi penitet. Sc̄da ꝓpō eſt hec. Viatoris bona opa que ꝑ conſequēs peccatum deficiūt ꝑ verā penitentiam iteꝝ reuiuiſcūt. Hanc mgr̄ inſinuās ſoluit autoritates quaſdā predictas. ⁊ p̄mo Aug̃. dicentis ꝙ inanis eſt penitētia quā cōſequēs coinq̇nat culpa. dicitur enī inanis. quia fine penitētie caret que eſt vitatio iehēne. ⁊ adeptio glīe. Caret aūt fructu penitētie. qꝛ ꝑ cōſequēs peccatū iſta penitētia ⁊ etiaȝ alia acta bona mortificātur. vt ſcȝ nō ſortiant̄ mercedem quā meruerūt cū fierent. ſi tm̄ de peccato ſuccedente agatur penitētia. bona q̄ preceſſerūt nō reuiuiſcūt: niſi dūtaxat illa q̄ ex caritate ꝓdierūt. qꝛ q̄ viua nō fuerūt reuiuiſcere nō poſſunt. que aūt fuerūt viua reuiuiſcere pn̄t. Qđ aūt Aug̃. dicit. nichil ꝓſunt lamēta ſi replicātur peccata: ſic intelligendum eſt. vel ꝙ peccata redeūt quēadmodū quidam dicunt ꝙ nihil relinquitur de vite mūdicia. eo ꝙ pꝰ peccatū iterū peccat. vel ſi nō redeūt saltē ꝓpter ingratitudinē ita reus ⁊ imūdus cōſtituitur: ac ſi peccata dimiſſa rediret. Addit etiam duo dicta ab Aug̃. q̄ vident̄ facere ad cōfirmationē erroris. vnū eſt. qꝛ Aug̃. dicit ꝙ penitēs ſemꝑ debet penitentiā tenere. ita tm̄ ꝙ de dolore gaudeat. Soluendo iſtud dicit. ꝙ intelligit̄ de penitētia ꝑfectoꝝ q̇ penitētiam vſqȝ in finē vite ſue cōtinuant. Aliud eſt qđ Aug̃. dicit ꝙ nihil de venia relinq̇tur: qn̄ hō poſt penitētiā in pctm̄ relabitur. Rn̄dendo dicit verū ē quantū ad reditū pctōꝝ ſimpliciter: vel quantū ad ingratitudinē: vt dictū eſt

Tertia ꝓpō ē hec. Quāuis publica penitētia ꝓ grauioribꝰ inflicta nō eſt ꝓ eodē reiterēda cōmunis tm̄ cōfeſſio ⁊ penitētia ē nobis frequētius ꝑagenda. Hanc mgr̄ inſinuans ſoluit autoritate bti Amb. qua dicit penitētiā non eſſe iterādam ꝓpter reuerentiā ſacramenti. Rn̄dendo dicit hoc eſſe intelligenduȝ de penitētia ſolenni q̄ pro grauioribus criminibus infligitur que nō iteratur: ne vilis reputetur qđ autoritatibꝰ cōfirmat. Vltimo qꝛ quidā dixerūt ꝙ penitētie nō d̄berēt iterari. qꝛ facilitas penitētie eſſet incitatio ad peccandū. Jdeo ꝓbat ꝑ plures autoritates ꝙ penitētia ſemꝑ iterari debet ⁊ poteſt. qđ cōfirmat exēplo. Dauid q̇ bis veniā impetrauit,

ſemel de cōmiſſione adulterij ⁊ homicidij. ⁊ poſtea de numeratōe ꝑpl'i ex quo patet verā penitentiā ſepius agi poſſe. Et qꝛ ꝑdicti q̄ ſic errauerunt circa penitentiā innitebantur. quibuſdā verbis apl'i in epiſtola ad hebreos Ideo dicit magiſter ꝙ apoſtolus ibi nō negat illā pniam. Et tñ in ſpāli. Di. xv.

Sicut ꝑdictis.

Superius magiſter determinauit de penitētia quantū ad ſui quiditatē. Hic determinat de ea quantū ad eiꝰ integritatē. Et tria facit. Primo eni tangit quoſdā errores ⁊ eos ſoluit. Scōo quid elemoſine in pctō facte valeant ſubiūgit. Tertio penitentiā factā de vno peccato ⁊ nō de oībus nō valere adiūgit. Primū facit a principio diſtinctionis vſqꝫ ibi (Ad hoc aūt qd̄ obijcitur) Scōm vſqꝫ ibi (Satis arbitror illis eē riſum) Tertiū vſqꝫ ad finē diſtinctōnis. In ſpāli ſen. m. ſtat in tribus ꝓpōſitōibus qꝛ ꝑma eſt hec. Quīqꝫ modis infligūtur flagella ⁊ tribulationes ⁊ liberantur a pena patient̄ ſuſtinentes ſeu punitōes tollerātes. Hāc magiſter inſinuās ꝓponit pmo ꝙ ſicut erroneū eſt dicere penitentiā non poſſe reiterari vt ſupra per autoritates ꝓbatū eſt. ita erroneum eſt dicere ꝙ de vno pctō ſine alijs pōt penitētia agi, qd̄ quidā dixerūt cōfirmantes errorē ſuū ꝑ ꝓphetā Naū caplo pmo q̄ dixit. Nō iudicabit deus bis in idipm. Ex q̄ autoritate arguūt ſic. Si q̄s vnū peccatū ſacramenti cōfiteatur tacitis alijs. ⁊ pniam ſibi iniunctam ꝓ illo pferat: nō debet ꝓ iſto vlteriꝰ ſatiſfacere nec penitēnā. Alioquin deus bis in idipm iudicaret dū ſacerdos qui vicē xpi in eccl'a gerit bis ꝓ eodē peccato penitētiā iponeret: ergo de vno pctō ſolo ſine alio pōt penitētia agi. Pꝰea ſoluit ⁊ dic̄ ꝙ hec autoritas nō cogit. itelligitur eni de illis ſolū q̄ ꝑ flagella pñia corrigūtur ⁊ cōmutātur ⁊ pſeuerant in bono. Tales eni iteꝝ nō iudicāt. Secꝰ aūt eſt de illis q̄ ꝑ flagella nō corrigūtur. vt pharao Exodi ſeptio. talibꝰ eni videt̄ iudiciū incipi in pñti ⁊ ſiniabitur i futuro ſcōꝫ b. Aug. Vñ incidētalit̄ adiūgit mgr̄ quādā vtilē diſtinctōem. dicēs ꝙ flagella infligūtur velut augmēta meritoꝝ ſicut factū eſt in Job. vel ad cuſtodiam virtutis vt patet in Paulo cui datus eſt ſtimulus carnis ad Corinthios. xij. Numeri. xi. Inflicta eſt lepra. vel ad gloriā dei vt patet in ceco nato. vel ad initiū pene future vt patet in herode q̄ ſcaturiuit i vermibꝰ vt patet actuū quindecimo. Poſtea exponit quaſdā autoritates Hieronimi ſupra dicto verbo Naū. qui dicit genus humanū diluuio. Geñ. vij. ſodomitas igne. Geñ. xx. Egiptios mari. Exo. xiiij. ⁊ iſrahelitas in heremo tpaliter punitos ne ineternū punirent̄. in cauſa. de penitētia diſtinctōe tertia. qꝛ nō punit deus bis in idipm. non eſt generaliter intelligendū: ſed de illis tñ qui inter flagella penituerūt. qui eni ꝑ flagella tpalia puniūtur ⁊ nō corrigūtur cū hoc poſtea eternaliter puniūtur. qd̄ cōfirmat auto. b. Nobis q̄ dicit leuia pctā leui ⁊ tpali ſupplicio puniri ꝑ leuibꝰ eni nō punitur q̄s eternaliter. Grauia vo ⁊ hic purgari graui ſupplicio ⁊ in futuro eternaliter punienda illa ſcꝫ de q̄bus pniaꝫ inter flagella nō egerūt. Et ſubdit ꝙ illud fieri nō bonis nō ē dubiū qꝛ. ſ. leuia leuiter remunerantur hic bona vero maiora ⁊ hic in futuro remunerabūtur. In malis quidē idē fit. ſcꝫ id ꝙ boni ꝑ leuibus culpis leuiter puniunt̄ vel hic vl' in purgatorio. Mali vo ꝑ leui culpa etiā leuiter punietur eternaliter ꝑ accñs rōne pctī mortalis anneri. Ex quo cōcludit ꝙ dicta autoritas nihil ꝓ dicta opinione facit. Poſtea introducit autoritates ſanctorū ꝓ cōfirmatōe predicti erroris. Et pmo poīt autoritatē Gregorij q̄ dicit vnā ciuitatē cōplui ⁊ aliā nō. ſicut dicitur Amos quarto. ⁊ eſt qñ hō de vno pctō penitentiā agit: ⁊ de alio non. Poſtea ponit autoritatem Ambroſij. qui dicit ꝙ ſi ſides deſit pena ſatiſfacit vt poſſit de aliquo peccato ſatiſfacere. Poſtea ponit ad idem rationem ipſorum que talis eſt. Aliquis qui de vno peccato ſatiſfecit. ⁊ penitet alijs peccatis tacitis de quibus poſtea ſi confeſſus fuerit non videtur rationabile ꝙ de primo iterato ſatiſfaciat. Nec rationale videtur ſcōm eccleſie conſuetudinē ꝓ eodem peccato. niſi peccatū iteretur vlli penitentiaꝫ bis iponi. ergo ſibi illa ſatiſfactio q̄ de vno pctō ſatiſfacit eſt ſufficiēs. Poſtea rñdet ad iſta. Et pmo ad autoritatē Greg. eſt eni intelligendū ꝙ gregorius dicit vnā ptē ciuitatis compluī ⁊ aliam nō. nō quātū ad criminis veniā. ſed quantū ad opis ⁊ pctī deſertionem. ⁊ ſic poteſt homo ab actu vnius peccati ceſſare. ⁊ nō alterius. nō tamē de vno ſine alijs veniā obtinebit ſic in exēplis declarat.

Poſtea ſoluit autoritatē Amb. cū ei dicit ꝙ
pena ſatiſfacit vbi fides deeſt · accipit ibi
fidē nō ꝓ hitu fidei : ſed ꝓ cōſciētia peccati
Aliqñ eni pctm̄ eſt cuius cōſcientiā hō non
habet · qꝛ nō qđ recolit ꝑ penam flagelli pur
gatur dū tñ patienter hō flagellā acceptet.
Poſtea ſoluit ratione · cū enim obijcitur de
iſto qui ſatiſfacit. vtrū ſit eis ſatiſfactio īpo⸗
nenda. Dicit magiſter ꝙ ſic. Quia prioꝛ ſatiſ
factio nō fuit digna ⁊ vera ſatiſfactio qꝛ ſcđꝫ
btm̄ Auguſtinum ſatiſfacere eſt peccati cau
ſas excidere ⁊ eoꝝ ſugeſtionib⁹ aditū nō īdul
gere : q̄ duo nō fecit qui ī alijs pctis remanꝫ
Scđa ꝓpō eſt hec · Elemoſine quas faci⸗
unt in moꝛtali peccato exiſtētes nec ſunt me
ritoꝛie, nec deo placētes . Hāc mgr̄ inſinuās
ꝓponit autoritatē beati Aug. q̄ dicit ꝙ q̄dā
in pctō ꝑmanētes putāt ꝑ elemoſinas quas
faciūt mereri aliquā purgationē peccati. pro
pter qđ dñs dicit, date elemoſinā ⁊ ecce mū⸗
da ſunt vobis. qꝛ nō bene intelligūt. Sunt
enī multa genera elemoſinarū. Elemoſinam
enī facit qui neceſſaria adminiſtrat: qui pec⸗
canti ī ſe indulget q̄ ſubditū ſibi coꝛripit. qui
ꝓ ꝑimo oꝛat: vt pctm̄ ſibi remittat̄. Et ſub
dit ꝙ hec ⁊ multa alia bona preſtātur inimi⸗
tis. qñ cōſulitur eoꝝ ſaluti ⁊ nō volūtati In
ter oīs aūt elemoſinas maioꝛ eſt dilectio in
imici. ſed ſicut preter has maioꝛ elemoſina:
quā q̄s ſibi facere debet. Unde q̄ vult ꝑ ali⸗
quā ꝑdictaꝝ elemoſinaꝝ pctā ſua mūdare ꝑ
us debet ſibijpſi emoſinā facere. ⁊ aīe ſue mi
ſereri · qđ nō faciūt q̄ ī pctis ꝑmanēt ⁊ ſi mlˀ
tas elemoſinas faciūt. q̄ enī diligit iniq̄tatē
odit aīam ſuā. ſed q̄ ſibijpſi mūdationē facit
ſibijpſi elemoſinā exhibet. ⁊ ille oꝛdinate dat
elemoſinā. q̄ a ſeipo incipit. ⁊ ſic intelligēduꝫ
eſt verbū dñi dicētis, opoꝛtet facere illa. ſcilꝫ
bona. i. elemoſinas interius · ⁊ illa nō omit⸗
tere. i. elemoſinas exterius: ex quo concludit
ꝙ illi q̄ de vno peccato ſatiſfaciūt ſine alijs
eſt iterū ſatiſfactio īpnonēda · Poſtea enar⸗
rat alioꝝ opinionē dicentiū. ſcꝫ ꝙ illa ſatiſfa
ctio đ vno ſine alijs īſufficiēs fuit. ſcꝫ tēpoꝛe
illo quo fiebat, ſed qñ hic poſtea de alijs pec
catis penitet. ſicut baptiſm⁹ ficte accedēti nō
prodeſt. ſed recedēti fictione effectū habeāt
Cōfirmāt aūt iſti ſuā opinionē · Primo per
autoritatē Auguſtini dicētis ꝙ deus grati⸗
aꝫ ſuā alicui cōfert. etiā remunerat prioꝛa bo
na facta ante ſtatū gratie. ⁊ ꝙ deus diligit
bonū qđ in peccāte plātauit, ⁊ ita ſatiſfactio
nē approbat in ſtatu peccati. Scđo inducit
ad hoc idem autoriatē beati Hieronimi. di⸗
centis ꝙ deus bona facta in ſtatu peccati re⸗
munerat ⁊ facit peccatū ea metere que ſemi⸗
nauit. Poſtea oſtendit mgr̄ quomō predicte
autoritates intelligūtur de boīs factis in ſta
tu gratie que per peccatū moꝛtificātur. ⁊ po⸗
ſtea per penitentiā reuiuiſcūt · illa enī deus di
ligit ⁊ remunerat. ⁊ illa metere facit · nō aūt
de illis que fuerūt facta in ſtatu peccati. Po
ſtea reſpondet aliter dicēs ꝙ predicte auto⸗
ritates poſſunt intelligi etiā de bonis factis
in ſtatu peccati que deus remunerat non tñ
remuneratione glīe eterne. ſꝫ aliquali remu⸗
neratōe tꝑali. vel etiā remunerat diminuen
do eternum ſupplicium. ⁊ hoc ꝯfirmat au⸗
toritate btī Auguſtini dicētis tribulatōes ſi
ne pctis ꝑpeſſas valere, nō tñ ad gliam. ſed
ad ſupplicij diminutionem. Et ſimiliter di⸗
cere videtur · ꝙ ſine caritate vera pnīa eſſe nō
pōt. Ex quo cōcludit ꝙ bona que cum cari⸗
tate facta ſunt. ⁊ per peccata moꝛtificata nec
per pnīam reuiuificata ad eternā remunera⸗
tionē nō valēt, licet valeant ad diminutōem
ſupplicij qđ ꝯfirmat autoritate Greḡ. Poſt
ea cōcludit quaſi ꝓbatum ꝙ de vno peccato
ſine alijs nō pōt pnīa agi · Improbat etiam
errorē ſupradictū huic veritati contrariū au⸗
toritate btī Auḡ · dicentis ꝙ dñs nunꝙ ali
quē ſanauit quē totalit̄ nō ſanauit. In quo
nos docuit ꝙ de vno peccato ſine alijs non
poteſt fieri pnīa alias ſequeretur ꝙ criminō
ſo cui inimicus eſſet daret veniā: ⁊ ꝙ pctōꝛ
ſine timoꝛe dei veniā cōſequeret̄ ⁊ ꝙ a deo di
midia cōſequeretur venia vel etiā īntegra abſ
qꝫ vera penitētia, que oīa ſunt incōuenientia
Ex ꝑdictis, infert tertiā ꝓpoſitionē que eſt
hec. Non valet pnīa niſi de oībus agatur. et
res male acq̄ſita quāto citi⁹ reſtituatur patet
ex ꝑmiſſis. Addit etiā que ſit vera peniten⸗
tia. ſcꝫ illa que ad baptiſmi puritatē ducit. ⁊
que vere vite mutationē facit que peccatum
abhoꝛret. ⁊ zelus coꝛrigit propter quod per
manens in opere peccati veram penitentiaꝫ
habere non poteſt. Addit etiā in fine ꝙ vera
penitentia agi poteſt abſqꝫ reſtitutōe quan⸗
do non adeſt facultas emendādi vel reſtitu
endi. Si aūt adeſt facultas nullo modo pōt
penitentia vera agi, niſi ablatum reſtituatur
Et tñ in ſpeciali.

N ꝑfectōe autē

Poſtq̄ determinatū eſt de pn̄ia
generaliter. Hic determīat de pti
bus ei⁹ ſpecialiter. Et tria facit. Primo eni
oſtendit quō pn̄ia ex tribus partib⁹ integra-
tur. Scđo quāta pn̄ia pro quolibet pctō di-
gne iniungatur. Tertio quō veniale peccatū
elemoſina ⁊ orōne dn̄ica expiatur. Primū a
pricipio diſtinctōis vſqꝫ ibi (Et ſicut ſunt di
gni fructus pn̄ie) Scđm vſqꝫ ibi (Queri au
aūt pro venialib⁹) Tertiū vſqꝫ ad finē diſti
ctionis. In ſpeciali ſen. magiſtri ſtat in trib⁹
ꝓpoſitōibus. quaꝝ prima eſt hec. In trib⁹
conſiſtit ꝑfectio pn̄ie. ſcꝫ cordis contritione
oris confeſſione ⁊ operis ſatiſfactione. Hāc
mgr̄ ponēs dicit ꝙ ꝑfecta pn̄ia requirit i cor
de cōtritionē. in ore cōfeſſionē in ope ſatiſfa
ctionē. Nā hijs ſcꝫ corde ore ⁊ opere ꝑuerſa
operatōis cōſuetudine peccam⁹ ⁊ ſpūaliter
morimur in cuius rei ſignū xp̄s tres mortu-
os ſuſcitauit. vnū in domo. Aliū extra portā
Tertiū iam fetidū in ſepulcro. Poſtea pnu-
merat has tres partes penitentie declarat
q̄ patet in littera. Poſtea dat modū vere pe-
nitentie. ⁊ ꝑmo quantū ad cōpunctionē cor
dis dicens cōpunctionē in pn̄ia eſſe neceſſa-
riam. vt ſcꝫ q̄ vult ꝑfecte pctā delere cōſide-
ret peccati circūſtantias quas tangit ſcđm
Auguſtinū. vt patet in littera q̄ ſunt damna
que ꝑ peccatū incurrit. ⁊ bona que per pctm̄
amiſit. ⁊ de omib⁹ cōteratur: ⁊ deū ꝓ venia
deprecetur. ⁊ ꝑatus ad arbitrū ſacerdotis
ſatiſfacere. Poſtea dat modum cōfitendi. ſcꝫ
ne cōfeſſio diuidatur. Deinde ponit modū
penitendi quo ad ſatiſfactionē opis. dꝫ eni
attēdere penitēs ne ad ſanctū altare accedat
antequā conſciencia ſit in bono confirmata.

Secūda ꝓpoſitio eſt hec. Vere ⁊ cōdigne
penitētie dicūtur que ſcđm autoritates ſan-
ctorū pro qualitate ⁊ quātitate criminū ipo-
nūtur. Hanc mgr̄ inſinuās dicit ꝙ q̄ vult fa-
cere dignos fructus pn̄ie reſtrīgat ſe a ludis
⁊ ſpectaculis ſeculi. qui verā penitentiā ipe-
diūt ⁊ verā ſatiſfactiōem faciendo dignos
fructus penitētie expleant. vt videlicet ſcđm
qualitatē ⁊ quātitatē culpe ſit q̄litas ⁊ q̄ti-
tas pene. Hic eni eſt vere penitētie modus.
Poſtea dicit ꝙ ille facit indignos fruct⁹ pe-
nitentie vel falſam penitentiā. vel falſam ſa-
tiſfactionē qui exiſtens in ſtatu officio vel ne
gocio in quo non poteſt ꝑmanere ſine pecca
to ad penitētiā accedit. ⁊ ſtatū officiū vel ne-
gocium non dimittit. Expedit tn̄ illi aliqua
bona opa facere ſi ſtatū nō dimittit: vt deus
cor eius ad penitentiā illuſtret. Poſtea diſti-
guit triplicē modū penitentie. Eſt eni quedā
penitētia que agitur ante baptiſmum. Ad
ultum eni qui baptizat oportet veteris vite
penitere anteq̄ nouā inchoat in baptiſmo.
Alia eſt penitētia que agitur poſt baptiſmū
Et hec eſt duplex. Una que agitur pro pec-
catis mortalib⁹ que ſunt cōtra precepta de-
calogi. Alia vero que agitur pro venialibus
que ex infirmitate hūana prouenīūt. q̄ ⁊ ſi le
uia videātur. tunc multiplicata grauāt. i. op
primūt: ſicut aqua paulatim intrās ſubmer
git nauē. Tertia ꝓpō eſt hec. Que ſit pec-
cati venialis penitētia declaratur hic lucida
ſententia. Hāc mgr̄ ponēs dicit. ꝙ ad dele-
ctionē horū peccatoꝝ venialiū ⁊ leuiū ſuffici
unt orō dn̄ica ⁊ elemoſina cū aliqua cōtriti-
one. addita cōfeſſione ſi aſſit facultas. Que
etiā omia ꝓ grauib⁹ pctīs in ſatiſfactōe adhi
benda ſunt multo fortius ⁊ vehementi⁹. nō
eni illi qui grauia peccata cōmiſit ſufficit a
malo recedere ⁊ bonū facere: niſi etiā ſtude-
at ſcđm modū peccatoꝝ ſuoꝝ deo ꝓ peniten
tiā ſatiſfacere. Et tm̄ in ſpāli. Di. xvij.

Ic orit̄ queſtio

Superius mgr̄ determinauit de
ꝑtibus penitētie. Hic circa deter-
minata mouet tres q̄ōes incidētes quas ſe-
cundū ordinē ſoluit. Primo eni querit an ad
remiſſionē peccati ſit neceſſaria cōfeſſio oris
⁊ ſatiſfactio operis. vel ſola cōtritio ſine hijs
ſufficiat. Scđo vtrū ſufficiat cōfiteri ſoli deo:
ſine ſacerdote. Tertio vtrū poſſit fieri cōfeſ-
ſio layco. Primū vſqꝫ ibi (Iam ſcđe queſti-
onis articulū) Scđm abinde vſqꝫ ibi (Nūc
ꝑuſq̄ premiſſis autoritatibus) Tertiū vſqꝫ
ad finē diſtictōnis. In ſpāli ſentētia m. ſtat
in trib⁹ ꝓpoſitionib⁹ quarū ꝑma ē hec. In
cordis vera cōtritōe peccatū a deo omittitur
ſi votū cōfitendi et ſatiſfaciendi firmiter con
cipitur. Hāc mgr̄ inſinuans ꝓponit tres que
ſtiones quaꝝ pma eſt hec. Utrū ad remiſſio
nē peccati neceſſaria ſit cōfeſſio oris ⁊ ſatiſ-
factio operis. vel ſola contritio ſine hijs ſuf-
ficiat. Et tangit circa eā tres opiones. Qui-
dā eni dixerūt contritionē ſine cōfeſſione ſuf-

ficere. Ad qđ cõfirmandū adducunt plures
autoritates per quas nituntur oſtendere ꝙ
ſolum ꝓpoſitū confitendi ⁊ interior cordis
gemitus ſufficiunt ad deletionem peccati.
Unde ⁊ leproſi mūdati ſunt quādo oſtēde-
runt ſe ſacerdotibus. ⁊ lazarus prius ſuſcita
tus intus ꝙ foras ꝓdijt. Alij vero dicunt ne
ceſſariā fore cõfeſſionē: nec ſine ipſa peccatū
dimitti. ſi tēp⁹ illā faciēdi aſſit. q̇ditas auto-
ritates ſoluūt. ⁊ alias pro ſua opinione ad-
ducūt Que dicere videntur ꝙ ſola cõfeſſio iu
ſtificat ⁊ a morte liberat hoīem. ⁊ ipm facit
peccati profundo nō abſorbi. ⁊ dicit ꝙ ſi ſine
confeſſione ⁊ pene ſolutōe deleantur pecca-
ta. claues eccleſie fruſtra inſtitute viderētur.
Inducūt etiā quaſdā autoritates per quas
videtur probari ꝙ nō fiat remiſſio ſine alicu
ius pene ſolutōe. Poſtea determinat hāc q̄-
ſtionē dicens. ꝙ ſine exteriori cõfeſſione ⁊ pe
ne ſolutione deleātur peccata ꝑ contritionē
⁊ humilitatem cordis ⁊ confitendi ꝓpoſitū
hec enī eſt cõfeſſio cordis ⁊ non oris. Dum
mō ꝯtemptus confitendi exterius ⁊ ſatiſfaci-
endi nō aſſit ſufficiūt contritio ⁊ humilitas
cordis. vbi aūt facultas adeſt: neceſſaria eſt
confeſſio ⁊ ſatiſfactio. Autoritates aūt ſup̄-
dicte ad cordis contritionē ⁊ interiorē penitē
tiam referende ſunt. Addit etiā ꝙ ſicut pec-
cati remiſſio donū dei eſt. ita penitētia ⁊ cõ-
feſſio ꝑ quā peccatū deletur a deo ē. In hoc
ergo cõcluditur tota determinatio ꝙ anteꝙ
fuit confeſſio in ore ſi votū cõfeſſionis ſit in
corde ſeq̄tur remiſſio peccatorū. oportet tñ
penitentē cõfiteri ſi tēpus habeat. Scđa
ꝓpõ eſt hec. Quāuis in cõtritione vera pecca
tum ſit delectū. tñ abſolutio eſt danda ꝑ ſa-
ſacerdotem diſcretum. Hanc magiſter inſi-
nuans ꝓponit ſecundam queſtionē. Utrum
ſufficiat confiteri ſoli deo ⁊ nō ſacerdoti. vel
etiā neceſſariū ſit ꝯfiteri ſacerdoti. Ad quod
q̄ſdā autoritates q̇dā adducūt: in quib⁹ vide
tur dici ꝙ ſole lacrime interiores lauant deli
ctū. Legitur enī ꝙ petrus fleuit ⁊ nō confeſ-
ſus fuit: quia nō eſt neceſſarium ꝙ peccator
peccatū ſuū prodat ⁊ ꝙ ſufficit ꝙ peccator
peccatū ſuū in ſe puniat lacrimis proprijs.
Poſtea oſtendit oppoſitū videlicet ꝙ preter
confeſſionem deo factam oportet confeſſio
nem facere ſacerdoti ſi facultas aſſit Et hoc
patet per multas autoritates que dicunt ꝙ
ſatiſfactionis modus ⁊ recõciliatio peccato
rum ad miniſtros eccleſie ꝑtinent: q̄ nō poſſūt
ſine cõfeſſione fieri. ⁊ ꝙ erubeſcentia que eſt
in confeſſione peccatorum ⁊ pena ad remiſ-
ſionem operatur peccatorum. Unde ⁊ lepro
ſis dictum eſt: vt ora ſua oſtenderent. propter
quod quanto quis pluribus cõfitetur in ſpe
venie turpitudinem criminis tanto facilius
conſequitur remiſſiones peccatorum. Sub-
dit autem ꝙ nō eſt neceſſarium vt peccator
alij ꝙ ſacerdoti cõfiteatur crimē ſuū. quia ex
hoc ſequi poſſit ſcandalū preſbiterorum. ⁊
retardatio a ꝯfeſſiōe. Tertia ꝓpõ eſt hec.
Et ſi in periculo mortis copia ſacerdotis nul
latenus poſſet haberi. tunc licitum eſt ad
cautelam layco confiteri. Hanc magiſter in
ſinuans proponit tertiam queſtionem que
eſt. Utrum confeſſio poſſit: vel debeat fieri
layco. Et determinat ꝙ facienda eſt diſcreto
ſacerdoti qui ſciat ſoluere ⁊ ligare. vel ſimul
cū ptāte abſoluendi habeat iudiciū ⁊ diſcre-
tionē. ſi tñ ſacerdos defuerit. facienda eſt cõ
feſſio ꝓximo vel ſocio. Ipm tñ bonū ꝓpoſi
tū ⁊ deſideriū ⁊ humiliatio cõfitentis valēt
ei ad remiſſionē peccatoꝝ. ⁊ ſpecialiter facta
ad miniſteriū eccleſie: que oīa autoritatib⁹
cõfirmat. Subdit etiā ꝙ extra eccleſiā non
fit remiſſio. Beda tñ videtur dicere ꝙ leuia
peccata ⁊ quotidiana pctā licet ſocijs cõfite-
ri etiā ſi aſſit copia ſacerdotis. ⁊ ſufficit ſi tñ
nō ꝯtemnit ſacerdos ex cõtēptu. grauiora au
tē ſacerdoti ꝯfitenda ſi tñ ſacerdotum copia
non aſſit. grauiora etiam ſunt ſocijs confitē-
da. Magiſter tamen dicit ꝙ tutius. ⁊ perfe-
ctius eſt ſimul leuia ⁊ grauia ſacerdotibus
confiteri. q̇bus conceſſa eſt poteſtas ligādi ⁊
ſoluēdi. Poſtea enim ex determiatōe premiſ-
ſorum dat intelligentiam quorundam au-
toritatum que ſupra inducebantur contra ve
ritatē ſecunde opinionis. ꝙ enim. Criſoſto-
mus dicit ꝙ peccator non debet ſe in publi-
cum prodere. hoc enim intelligēdum eſt. nō
ꝙ non oportet coram multis hominib⁹ pu-
blicare peccatum. ſed ſufficit ſacerdoti dicere
Qđ autē beatus Ambroſius dicit lacrimas
lauare delictum intelligendum eſt ſi confeſ-
ſio ſaltem ſoli ſacerdoti facta ſit. ⁊ ſi non fi-
at confeſſio publica criminis. Qđ autem
ait ſe preter lacrimas legiſſe non confeſſionē
dicendum quidem eſt quod ꝓpter hoc nō ex
cludit cõfeſſio. mlta enī fcā ſūt q̄ tñ nō ſūt ſcri
pta. vl̄ forte nōdū erat ꝯfeſſio iſtituta. Qđ āt

Proſper dicit q ſufficit q aliqui ſeipſos puniūt: intelligendū eſt q ſufficit ſine cōfeſſiōe publica. nō excludit cōfeſſionē priuatā q fieri debet. ſ. ſacerdoti. Addit etiā q ſine confeſſione pctm̄ non remittitur ſi facultas aſſit. Ultimo etiā querit. ſi in cōtritiōe pctm̄ delet̄ Ad quid tūc neceſſaria eſt cōfeſſio. Et rn̄det q neceſſaria eſt confeſſio. Primo q2 eſt pars propter erubeſcentiā cōfitētis. Scḋo quia p cōfeſſionē ſacerdos intelligit qualiter de peccato debeat iudicare. Tertio q2 per cōfeſſionē peccator redditur humilior τ cautior. Et tn̄ in ſpeciali. Di. xviij.

Ic ſolet queri.

Superius magiſter determiauit de penitētia q̄tū ad ei9 ptes. Hic autem cōſequēter de ptāte miniſtrorum hoc ſacramētū diſpēſantiū. Et circa hoc tria facit. Primo enī numerum clauiū. τ in quo eorum vſus cōſtat proponit. Secūdo quomō ſol9 de9 peccata dimittat ſubdit. Tercio etiā moduz quo ſacerdotes ligāt τ ſoluūt adiūgit. Primū q̄dē facit a pricipio diſtinctiōis vſq ibi. (Sz querit̄ vtrū a pctis) Secūduz vſq ibi (Non autē hoc ſacerdotib9.) Tertiū vero abinde vſq ad finē diſtictionis. In ſpeciali ſentencia magiſtri ſtat in trib9 propoſitionib9 quarū prima eſt hec. Claues enim ſacerdotibus conceſſe ſunt ſciēcia diſcernēdi. et ſpūalis potencia iudicādi. Hāc enī propoſitionē magiſter inſinuās querit. Cum in ſola contritione cū propoſito cōfitēdi dimittat̄ pctm̄ quātū ad maculā τ reatū pene ante cōfeſſionem ſacerdoti factā. quid ergo dimittit ſacerdos in ſua abſolutōe. τ quid etiā virtus clauiū operetur. Poſtea aūt magr̄ determiat q̄d ſit virtus clauiū. τ dicit q ille claues nō corporalit̄ ſed ſpūaliter intelligende ſunt. τ nihil aliud ſunt q̄ ſciētia diſcernēdi τ potētia iudicandi q2 iudex eccleſiaſtic9 hꝫ dignos recipere τ indignos excludere a regno dei. i. ab eccl'ia. vel ſacramētorum perceptōe. Ubi etiam ſubdit q vis ligādi ſimiliter τ vis ſoluēdi ſacerdotib9 eccl'ie cōpetit: τ nō hereticis. Poſtea etiā dicit q vſus clauiū in duob9 conſiſtit. ſ. in diſcernēdo ligādos τ ſoluēdos. τ etiā in ligādo ligandos. ſimiliter τ in diſſoluendo ligatos.

Secūda ppō eſt hec. Sol9 deus maculaz culpe abſtergit τ a debito mortis eterne abſoluit. Hanc enī ppoſitionem magiſter inſinuās querit quid operetur ſacerdos in abſoluēdo a peccato. Utrū ſcꝫ culpā vel etiā penā tollere poſſit. Tangit aūt magiſter circa hoc duas opiniones. Quibuſdā videtur q deus animaz ſuſcitat a morte: τ ſacerdos remittit reatū pene. Un̄ τ dn̄s lazarum pri9 ſuſcitauit et poſtea apoſtolis ſoluēdū reliquit. Alijs vero videtur q ſolus de9 ſicut animā viuificat interi9 tollēdo culpā: ſic τ reatū pene eterne relaxat. Tamē ſacerdotib9 tradita ē poteſtas dimittendi peccata τ retinēdi. ſicut enī deus ſolā ptātē baptiſmi ſibi retinuit ita τ penitētie. τ hanc ſententiā approbat magiſter tanq̄ rōnabilē. ſimul enī cū culpa pena dimittit̄. τ nēo vere cōterit̄ niſi hō q ē i caritate. q aūt caritatē hꝫ dign9 ē vita etna τ nō pena eterna vel morte. τ ideo deus qui dimittit culpā etiā dimittit penā. Qḋ autoritatib9 ſanctorum cōfirmat. Poſtea dicit q nō obſtante q ſolus deus dimittit pctā. verum tn̄ eſt q etiā ſacerdos habet ptātē dimittēdi τ retinendi peccata τ aliq̄d operatur p iſtā ptātem. q2 peccata dimittit τ retinet. qḋ plurib9 autoritatibus cōfirmat Poſtea dat vnū modū quo ſacerdotes dicūt̄ ligare τ ſoluere, dicēs q de9 p ſe dimittit culpā mūdando aiaz a macula culpe. τ ſoluēdo debitū pene eterne. Sacerdotes vero dimittūt τ ſoluūt omiſſionem factā vel nō factā manifeſtādo τ oñdēdo. Un̄ dn̄s pus τ p ſe leproſis ſanitatē reſtituit Deinde ad ſacerdotes miſit. quorum iudicio oñderetur mūdat9 vn̄. Si aliq̄s apud deū ē abſolutus. nō tn̄ in facie eccleſie abſolutus habet̄ niſi p iudiciū ſacerdotis. Un̄ ſicut ſacerdos legalis leprā nō mūdauit. ſed inter mūdos τ imūdos diſcernebat. ita ſacerdos euangelij peccata nō dimittit. ſed vtrū dimiſſa ſint nō iudicat τ oñdit. Tertia ppō eſt hec. Sacerdotes ligant cū ſatiſfactionē iponūt̄ penitentie. Tūc vere ſoluūt cum de ea aliq̄d dimittūt τ purgatos ad ſacramentorum communionē admittūt. Hanc mgr̄ inſinuās cōtinuat pdicta. ſcꝫ ponendo ſecundū modū quo ſacerdotes dicūtur ligare inquantū penā ſatiſfactoriā penitētib9 iponūt. Soluere vero dicuntur qn̄ aliq̄d de ſatiſfactione debita relenant τ purgatos ad ſacramentorum communionē admittūt: et ſic eccleſie recōciliant. In pmo exercet opus iuſtitie. In ſcḋo opus miſeco q ligant ad ſatiſfactoriā penā peccatorez ſolutū eſſe oñdunt q2 nulli pena ſatiſfactoria

īponitur niſi ei quē ſacerdos vere peniten-
tē arbitratꝰ. Q] aūt penā imponere ad claues
ꝑtineat oſtendit ꝑ. b. Aug. q̄ dicit. ꝙ pn̄ia ſi-
ne arbitrio ſacerdot] fruſtrat: ⁊ cōtēptibiles
claues eccl'ie facit. ⁊ ꝙ ſine vocali cōfeſſione
ſuppoſita mētali indulgētia hēri nō poteſt.
Poſtea ponit tertiū modū quo ſacerdotes
ſoluūt ⁊ ligāt ꝑ excōīcatōeꝫ. Tūc eni q̄s hoc
mō ligatur dū tertio vocatꝰ ad emēdationeꝫ
maīfeſte delicti ⁊ ſatiſfactionē vilipēdens per
ſentētiā eccl'ie a loco orōnis ⁊ ſcōꝫ cōīone et
a cōſortio fideliū ꝑſcidit ⁊ erubeſcat ⁊ pudo
re ſceleris cōuerſus peniteat. Tūc vero ſoluit
qn̄ pn̄iaꝫ ꝓfitēs cōīoni admittitur ⁊ eccl'e re
cōciliatur. Per hāc āt excōīcatōeꝫ hec īfligit
pena. ꝙ gr̄a diuina ⁊ ꝓtectio hoī ſubtrahit
angelica. ⁊ derelictus liberi in pctm̄ cadat.
dyabolo etiā ptās in talē hoīem datur. orō-
nes eccl'ie illi nō ꝓdeſſe putātur. Poſtea que
rit quō ſcōm hos modos tres ligādi ⁊ ſoluē
di verū ſit ꝙ dn̄s dicit illa in celꝰ eſſe ſoluta
⁊ ligata que in terris ſacerdotes ligauerūt ⁊
ſoluerunt. cū tn̄ ipſi q̄nq; ligatos ⁊ ſolutos
oſ̄dāt. q̄ nō ſunt abſoluti corā deo. Etiā pre
dictoꝝ modoꝝ triū ipſi etiā interdum indi-
gnos ligāt ⁊ ſoluūt. Et reſpondet ꝙ intelli-
gēdū eſt. ꝙ tūc ſolutio ⁊ ligatio ſacerdot] di-
uino in iudicio approbatꝰ. qn̄ clauis diſcretō
nis adhibita ſit ſcōꝫ exigētiā meritoꝝ. Quā
do aūt ſacerdos in iudicādo errat: tūc q̄ liga
tur apud deū iudicē ligatꝰ non hētur: niſi ec
cleſie ſententiam cōtēnat. ⁊c. Et ſimiliter di-
cēdū eſt de ſolutōe. Vn̄ ſcōm Origenē Int-
dū q̄ foras mittitꝰ intꝰ eſt. ⁊ q̄ foras ē interiꝰ
retineri videtur. Ultimo occaſiōe huiꝰ que-
rit que ſit illa macula ⁊ q̄ ſunt ille interiores
tenebre a q̄bꝰ deꝰ aīam purgat cū pn̄iaꝫ im-
mittit. Et rn̄det q̄tū ad maculā que rema-
net in aīa. ꝙ illa n̄ ſit mala voluntas. q2 illa
trāſiuit nec pn̄ie cōtēptꝰ. q2 ille ē nouū pctm̄
ſꝫ diſſimilitudo ⁊ elōgatio a deo q̄ tanq̄ ma
cula ineſt aīe a qua purgatꝰ ꝑ pn̄iaꝫ. Quātuꝫ
vero ad tenebras interiores rn̄dēdo dicit. ꝙ
hoīs mortaliter peccāt] intellectꝰ obtenebra
tur: ⁊ naturalia vitiātur: ⁊ gr̄a dei ꝑuatꝰ. Pri
uatio ergo gr̄e dei ⁊ deterioratio bonoꝝ na-
turaliū eſt interior mētis caligo. a q̄bꝰ oībꝰ
curatur ꝑ penitētiā. Addit etiā ꝙ ſacerdotes
ſunt ſicut medici aīaꝝ. medici aūt pn̄t viuen
tes curare: ſꝫ nō poſſunt mortuos ſuſcitare.
ſic ſacerdotes in miniſterio curant, ſola autē
gr̄a dei viuificat. Et tn̄ i ſpāli. Di. xix.

Oſtquā oſten.

Poſtq̄ eni oſ̄ſa eſt ptās clauiū
ſcōꝫ ſe. Hic cōſequēter determīat
quoꝝ ſit hēre claues. Et circa hoc tria facit.
Primo eniꝫ oſ̄dit quibꝰ ⁊ qn̄ claues dātur
Scd̄o quō hn̄tes claues ſe virtutibꝰ ornare
tenētur. Tertio quoꝝ bn̄dictōes ſuſcipienti-
bꝰ plꝰ ſuffragētur. Primū quidē facit a prin
cipio diſtinctōis vſq; ibi (Alij ſeq; aūt videtꝰ)
Secūdū ab inde vſq; ibi. ſ. ad. v. cap. ſ. qd̄ ici-
pit (Q] vero hāc ptātē) Tertiū vſq; ad finē
diſti. In ſpāli ſn̄ia magr̄i ſtat in tribꝰ ꝓpō-
nibꝰ. quaꝝ prima eſt hec. Quāuis nō magr̄
tn̄ nō oēs doctores dicūt. ꝙ vtrāq; clauem
oēs ſacerdotes in cōſecratōe recipiūt. Hanc
magiſter inſinuās ꝓponit primo ꝙ pꝰ p̄dcā
cōſiderādum ē qn̄ ⁊ quibꝰ dātur claues. Et
ſubdit. ꝙ claues dantꝰ ꝑ miniſteriū ep̄i ī pro-
motione ſacerdotij. ſimul eniꝫ cuꝫ q̄s recipit
ordinem ſacerdotij recipit ⁊ claues. Poſtea
obijcit in cōtrariū q̄tū ad clauē ſciētie: quaꝫ
nec ſoluꝫ ſacerdotes hr̄i videtur. Plures eni
nō ſacerdotes ſciētiā diſcernēdi hn̄t: ⁊ multi
ſacerdotes ea carēt. Et rn̄det. ꝙ hāc clauē. ſ.
que ē ſcīa diſcernēdi nō oēs ſacerdotes hn̄t
Vn̄ q̄ ſciētiā nō hn̄t in cōſecratōe: hāc clauē
nō recipiūt. Nō ſacerdotes vero q̄uis ſciētiā
diſcernēdi hr̄e pn̄t: nō tn̄ dicūtur hr̄e clauē
q2 n̄ pn̄t ea claudere vel apire. ſꝫ qn̄ tales ad
ſacerdotiū ꝓmouētur dicūtur claues diſcre-
tōis recipe. q2 an̄ etiā hita ſcīa hētur. ⁊ ſic fit
in eo clauis ad claudēdū vel aperiēdum vti.
⁊ ſic ſoli ſacerdotes hn̄t clauē. Poſtea q̄rit
d̄ claue potētie. Utrū oēs ſacerdotes eā hn̄t
Et ponit opinionē quorūdā dicētiū. ꝙ n̄ oēs
eā hn̄t: ſꝫ ſolū imitatores doctrine ſiml' ⁊ vi-
te apl'ice. Qd̄ autoritatibꝰ ꝯfirmāt. Secū
da ꝓpō ē hec. Qui vult alios ſoluere vl' liga
re dꝫ ſe v̄tutibꝰ priꝰ adornare. Hanc. m. po-
nēs narrat ſecūdā opinionē de claue potētie
quaꝫ magr̄ approbat. q̄ ē. ꝙ oēs ſacerdotes
eā hn̄t ⁊ n̄ hn̄t eā recte hn̄ ⁊ digne: niſi q̄ do-
ctrinā ⁊ vitā apl'icā ſeruāt. ꝓpter qd̄ autorita
tes quas prima opinio ꝓ ſe iducit nō negāt
malos ſacerdotes hr̄e clauem potētie: ſꝫ di-
cūt ſolū digne vti poſſe eis q̄ prediti ſunt do
ctrina ⁊ vita apl'ica. Poſtea approbat hanc
opinionē pluribꝰ autoritatibus ſcōꝝ. Ter
tia ꝓpō ē hec. Alia ē bn̄dictio q̄ ſolū cōuenit

ſacerdotib⁊ ⁊ alia que iuſtis exhibetur hoi-
b⁊. Hāc eni ꝓpoſitionē magr̄ inſinuās obij-
cit cōtra p̄dicta quādā autoritate q̄ dice-
re videtur. ꝙ oēs ſci viri bn̄dicere hn̄t: ⁊ nō
ſolū ſacerdotes cui⁊ oppoſitū p̄dictū eſt in q̄
dā autoritate. Et r̄ndet. ꝙ alia ē bn̄dictio q̄
fit ex merito ſctitatis. que q̄dez bn̄dictio oib⁊
hoib⁊ cōgruit. ⁊ alia ē bn̄dictio que fit ex au
toritate ordis que ſoluz cōpetit ſacerdotib⁊.
quāſi oēs ſacerdotes hēant: ſoli tn̄ boni ſa-
cerdotes dicūtur eā hēre qui ea recte vtunt̄.
Subdit aūt ꝙ mala vita ſacerdotū ſubdit-
tos nō ledit ſi bona faciūt q̄ ipe dicit. Unde
etiā nō debent ſubditi vitā ſacerdotis mul-
tū diſcutere. Poſtea eni3 aliter obijcit cōtra
dicta. q2 eni dn̄s p̄ ꝓphetā cōminat̄ mal' ſa
cerdotib⁊. ꝙ male dictur⁊ ſit bn̄dictōib⁊ eo-
rū ⁊ ſpālīter ill' ſacerdotib⁊ qui viuificāt aīas
q̄ n̄ viuūt. ⁊ mortificāt aīas q̄ nō moriūtur
Poſtea q̄dē ſoluit ⁊ dicit ad hoc ſcd̄m quoſ
dā. ꝙ illa intelligūtur de ſacerdotib⁊ p̄ciſis
ab eccl'ia vel etiā d̄ ill' ſacerdotib⁊ q̄ ſine ſciē
tia bona vita p̄ſumūt ſoluere ⁊ ligare. Deb3
eni ſacerdos immunis eē ab oib⁊ hijs q̄ ma
la iudicat. Poſtea etiā3 occaſione hui⁊ indu-
cit quaſda3 autoritates quib⁊ oñdit̄ qual' d3
eē ſacerdos q̄ ſoluit ⁊ ligat. Debet eni ſacer-
dos ille eſſe iuſt⁊ in vita ⁊ ſimiliter diſcret⁊ in
ſciētia. Ultimo quidē ponit expoſitionē illi⁊
Malachie. Maledicā maledictōib⁊ veſtris
ſcd̄3. b. Greg. dupliceni. Prima quide3 eſt. ꝙ
bn̄dictio maloꝝ ſacerdotū eis conertatur in
maledictionē. Secūda quidē eſt. ꝙ in mult
iniq̄ agētib⁊ bn̄dictio mali ſacerdotis adulā
do illis quos nō bn̄dicit. Et tn̄ in ſpeciali d̄
ſentētia hui⁊ diſtinctōis. Di. xx.

Ciendū eſt etiā

Poſtq̄. m. egit de penitētia ⁊ po
teſtate miniſtroꝝ hoc ſacramētu3
diſpēſantiū. Hic agit de q̄buſdā conſequēti
b⁊. Et tria facit. Primo eni oñdit tēp⁊ pn̄ie
durare in extremū vite. Secūdo querit quō
agēdū ſit cū ill' q̄ pn̄ia3 differūt vſq3 ad fine3
vite ſue. Tertio aſſerit ſimplicē ſacerdotē cri-
mē publicū ep̄o incōſulto in extrema neceſſi
tate recōciliare. Primū facit vſq3 ibi (Solet
etiam queri vtrū ſatiſfactōis) Secūdū vſq3
ibi (Nō debet tn̄ pb̄r) Tertiū vſq3 ad finem
diſti. In ſpāli ſnīa. m. ſtat i tri. ꝓ. q̄ꝝ ꝓ. ē hec
Si ſerotina penitētia mortuo valeat vitam
impetrare: periculoſu3 ē tn̄ pn̄ia3 vſq3 ad fi-
nē vite differre ⁊ ꝓcraſtinare. Hāc m. inſinu
ans ꝓponit prio: ꝙ tēpus pn̄ie durat vſ3 in
finē vite. Aug. tn̄ dicere videtur. ꝙ illi q̄ ſolū
in finē vite peniteīt in ſecuro ſtatu n̄ trāſeunt
de hac vita. ſ3 q2 pn̄ia ſerotina eſt ſatiſfacti-
na ⁊ ſacrificiū veſptinū. ⁊ iō deo accepta. et
iō p̄miſſa v̄ba Aug. intelligēda ſunt de ill' q̄
q̄ n̄ ex amore dei: ſ3 ex timore mortis pn̄iam
faciūt. vel p̄ tāto ſecuritate3 nō dat. b. Aug.
q2 difficile eſt ꝙ in tali ſtatu penitētiā agant
verā. ꝓpt̄ filios vxorē mūdū ⁊ dolorē mort
que in illo ſtatu retrahūt hoie3 a cōuerſione
ad deū. tn̄ qui in fine vite ſue penitēt bn̄ poſ
ſunt digne peītere: ſed in purgatorio ſoluūt
penā quā in pn̄ti nō ſoluūt. niſi forte tūc ta3
vehemēs eſſet contritio vt ſufficeret ad deli
cti punitionē. Oñdit eni poſtea ꝙ illi qui pe
nitētiā hic iniūctā in hac vita nō impleuerīt
⁊ etiā q̄ pn̄ia3 eis iniūctā fecerūt: q̄ ſi tn̄ n̄ fu-
it cōdigna p̄ pctō cōmiſſo p̄ his punientur
in purgatorio: niſi forte hērēt tā vehemēte3
cōtritionē q̄ ſufficiēter in eis pctā puniret. ſ3
q2 cōtritio nō cōſtat: ideo pn̄ia imponit̄. que
vt ibidē. b. Aug. dicit ſcd̄m ipm contritōnis
modū diuerſimode imponēda eſt. Secun
da ꝓpō eſt hec. Ab infirmis in periclo mor-
tis inquirēda eſt cōfeſſio pctōꝝ ⁊ pn̄ie pōd⁊
ſubleuādū eſt elemoſynis ⁊ orōnib⁊ amico-
rū. Hāc. m. inſinuās oñdit qualiter agendu3
ſit cū illis qui in fine vite ſue penitēt. ⁊ dic̄ ꝙ
morietib⁊ nō eſt pena ſatiſfactoria impone-
da. nec poſtq̄ cōualuerīt: ſed innoteſcenda.
Alijs v̄o ſcd̄m arbitriū ſacerdotis iniūgēda
eſt. Dicit eni ꝙ morietib⁊ nunq̄ recōciliatio
denegāda eſt. q2 ſacerdos denegās re⁊ ē aia
rū illaꝝ. Ad quaꝝ recōciliatōe3 ſufficit ꝙ ca3
pri⁊ petierint: etiam ſi tūc petere nō poſſint.
ꝓpter infirmitatē. Tertia ꝓpō ē hec. Preſ
biteri incōſulto ep̄o publicū crimē vel excōi
catū n̄ abſoluāt: niſi ad hoc vltia neceſſitas
cogat. Hāc. m. inſinuās dicit ꝙ illū cuius eſt
crimē publicū: puta ꝙ vniuerſam cōmouit
vrbē poſſit ſacerdos ſimplex in caſu mortis
incōſulto ep̄o ſi ſit abſens reconciliare. alias
tn̄ nō d3 facere ep̄o incōſulto. ſicut nec v̄gies
cōſecrare. Addit etiā inſuper. ꝙ ſi moriēs ſa
cerdotē hēre n̄ poſſit: dū tn̄ bonū teſtimōiu3
hēat: ꝙ ſacerdotē petiuit: n̄ ē illa q̄ obfertur
oblatio reſpuēda ſ3 recipienda. Et tn̄ in ſpe
ciali de ſentētia hui⁊ diſtīctōis . Di. xxi.

Olet etiā queri

Poſtq̄ .ma. egit de tp̄e p̄nie. Hic mouet q̄ſdā q̄ones circa dimiſſa-ta. ⁊ ſoluit. Et circa hoc duo fac. Prio eni q̄rit an etiā aliqua dimittātur p⁹ hāc vitā. Secundo oñdit quō mortale remittat̄ cui⁹ notitia nō hētur. Primū facit vſq₃ ibi (Poſt hec cōſiderādū) Secūdū vſq₃ ad fi. diſ. In ſpāli ſ. m. ſt. i tri. p. ⁊c. Magiſter hoc atteſtat̄. q petm̄ veīale etiā₃ p⁹ hāc vitā remittat̄. Hanc ma. inſinuās q̄rit. Utrū p⁹ hāc vitā etiā aliq̄ petā dimittant̄. Et rñdet: q ſic per autoritatē dñi dicēt] aliq̄ petā nec hic nec in futuro remitti. ⁊ p autoritatē Gre. d. quaſdā₃ culpas in futuro remitti quibuſdā ſi tñ hoc meruerint i hac vita. Et p autoritatē. Aug. d. eos q̄ edificant lignū fenū ⁊ ſtipulā. ⁊ q̄ venialia petā ſecū portāt p ignē purgatorij ſaluari q° iſta petā cremabūtur. Poſtea dicit q ille ignis purgatorij quoſdā tardi⁹ quoſdā citius purgat ſcd₃ q aliq̄ mag] vel min⁹ bona corpalia in hac vita dilexerūt. Uñ gradus dilectōis notat̄ p hec tria. ſ. lignū. fenū. ⁊ ſtipulā Illi tñ q̄ ſupedificāt auro argēto ⁊ lapidib⁹ p̄cioſis tā ab igne eterno q̄ purgatorij ſecuri ſunt. Poſtea obijcit cōtra p̄dicta hoc mō. ſi p lignū fenū ⁊ ſtipulā intelliguntur venialia: cū nullus ſit ſine venialib⁹: ergo null⁹ eſt q̄ iſta nō edificet: ⁊ ita etiā viri pfecti qui edificāt auro. argēto. ⁊ lapidib⁹ p̄cioſis edificabūt lignū fenū ⁊ ſtipula. Et q alij ſunt q̄ edificant lignū₃ fenū ⁊ ſtipulā ſicut impfecti q̄ q̄uis deū p̄ferūt ⁊ primū diligāt ⁊ bona opa faciūt: tñ nō dicūtur ſupedificare aurū₃ argentū ⁊ lapides p̄cioſos p q̄ p̄dicta tria intelligūt. q₂ ñ hñt hec tria excellēter ſ₃ cū₃ aliq° inordiato amore rerū tpaliū. Alij vō ſ̄ q̄ ſupedificant aurū argētū ⁊ lapides p̄cioſos ſicut pfecti. qui quidē intēti ſunt cōtēplatiōi dei q̄ intelligitur p aurū: ⁊ dilectōni primi q̄ intelligitur p argētū. ⁊ ceteris bonis opib⁹ q̄ intelliguntur p lapides p̄cioſos. Iſti edificare dicuntur nō lignū fenū ⁊ ſtipulā. ſ₃ īpfecti q̄ ſimul cū deo cogitāt q̄ ſunt mūdi edificāt lignū ⁊ ſtipula₃. ⁊ talib⁹ edificijs trāſeūt ⁊ cremabūtur igne purgatorij ſ₃ tranſitorie. tñ grauiter puniētur. Hic eni mīa exhibet̄: illic iuſtitia exercebit̄. Secūda ,ppō eſt hec. Sicut p gñalē cōfeſſionē ⁊ verā cōtritionē₃ veniale deletur; ſic etiā mortale cui⁹ ñ hētur notitia: etiā ſi ñ recitet̄. Hāc m. iſinuās q̄rit ſi cōfeſſio ,pſit ſi in ea ſingl'a petā exprimant̄ Et rñdet. q ſingula petā mortalia quo₄ q̄s memoriā hēt debet ſingulati₃ ſimul in cōfeſſiōe expmere. ſ₃ quo₄ memoriā nō h₃: oportet ſaltē gñal'r cōfiteri. Uenialia aūt q₂ inūerabilia ſunt oportet ⁊ ſufficit ea gñal'r cōfiteri. Uñ ſubdit. q cōfeſſio gñal' fit i eccl'ia per quā remittūtur petā venialia ⁊ etiā mortalia quo₄ memoriā nō hēm⁹. Addit etiā. q ſicut penitens ñ d₃ petā celare q̄ fecit quo₄ ſc₃ h₃ memoriā. ita debet attēdere vt nō petm̄ cōfiteat̄ qd̄ ñ fecit. q₂ ſic mētiret̄ ⁊ peccaret. Ultimo dicit q ſacerdos d₃ oib⁹ modis petā cōfitētiū celare. qd̄ ſi nō fecerit deponend⁹ eſt. Addit etiā q penitēs nunq̄ d₃ ,ppriū ſacerdotē dimittere: nec ſacerdos q̄cūq₃ aliquem alteri ſacerdoti cōmiſſu₃ ad p̄niā₃ ſuſcipe debet. tñ ,ppter ignorātiā ,ppriį ſacerdotis pōt penitēs q̄rere diſcretū ſacerdotē. Et tñ i ſpeciali de ſentētia hui⁹ diſtictiōis. Di. xxij.

Unq₃ multis.

Poſtq̄ .m. egit de tpe penitentie. Hic determiat quedam q̄ ptinēt ad effectu₃ ei⁹ q̄ ē remiſſio peto₄. Et tria circa hoc facit. Primo eni inq̄rit Utrū petā i cōtritōe dimiſſa cōfeſſiōe ſequēti omiſſa vel cōtēpta redeāt. Scd̄o qd̄ in hoc ſacro ſit res. ⁊ qd̄ ſacramētu₃ ſcd̄m quoſdā māifeſtat. Tertio quō p̄nia exterior ⁊ interior vnū ſit ſacramētū ſcd₃ alios inſinuat. Primū facit a pricipio diſti. vſq₃ ibi (P⁹ p̄dcā) Secūdū vſq₃ ibi (Quidā autē₃ dicūt) Tertiū vſq₃ ad fi. d. In ſpāli ſentētia magri ſtat in trib⁹ ,ppōnib⁹ quā₄ prima eſt hec. Quidā dicūt petā ſemel dimiſſa p gr̄e pditōne₃ iterū ad penā replicari. ſed alijs placet huiuſmodi peccatu₃ iterū a deo non imputari. Hāc magiſter inſinuans ,ppōnit primo. Utrū dimiſſis peccatis in cōtritōe ſi homo poſtmodū cōfiteri cōtēnat vel in priſtina petā vel in cōſimilia peccata incidat: an peccata prius dimiſſa redeant. Poſtea tangit circa hoc diuerſas opiniones. Quidam eni₃ dicūt ea redire. ⁊ adducunt parabolam de ſeruo nequā a quo videtur vniuerſum debitum etiam prius dimiſſum exactum eſſe. tanguntur etiam in littera plures autoritates que faciunt ad propoſitum. Sed contra hoc opponit. Non enim videtur iuſtū vt p petō ſuo quo q̄s ſemel ia-

dicat⁹ eſt iterū iudicetur. Et rñdet ꝙ ꝓpter hoc nō bis ſup eodē peccato iudicatur. qꝛ ſi ꝑfecte pēituit cū ſi indigne ꝑſoluitur ⁊ igrat⁹ fuerit. Alioꝝ vero opinio ē ꝙ pctā dimiſſa ante nō redeāt iterū: niſi ꝓpt̄ magnitudinē· ꝓpter magnitudinē3 enī q̄s re⁹ conſtituit̄ ſic añ fuerat ac ſi pctā rediret pſtia. Poſtea. m. a determiatōe hui⁹ q̄onis ceſſat. et ſe excuſat relinquēs ſtudiū ei⁹ ſtudioſo lectori. eoꝗ ꝙ vtraqꝫ opinionū doctores fauētes hꝫ. Secunda ꝓpō ē hec. In ſacro pñie pñia exterior ē ſacr3: interior āt res ſacri. Hāc magr̄ inſinuās q̄rit. Cū ſacr3 ſit ſacre rei ſignū q̄d i pñia ſit ſacr3 ⁊ q̄d res. Poſtea ſoluit ſcd3 opinionē3 aliquorū dicētiū exteriorē eē ſacr3. interiorē3 eſſe rē ſacramēti. Cōtra q̄d ſtati3 opponit ꝙ ſacra noue legis efficiūt q̄d figurant. exterior eni3 pñia nō efficit iteriorē. ergo nō ē ſacrm̄· Et ſcd3 opinionē eoꝝ rñdet dicēs ꝙ verū ſit de ill' ſacramēt] q̄ i noua lege inſtituta ſunt vt baptiſmus· cōfirmatio· ⁊ corp⁹ xp̄i. pñia āt ñ ē tal'. qꝛ i primis pētib⁹ fuit. ⁊ tp̄ib⁹ coꝝ inſtituta: ſicut ⁊ matrimoniū. Obijcit etia3 alio mō. qꝛ ſacrm̄ deb3 ꝑcedere rē. pñia aūt exterior nō ꝑcedit interiorē. vt ſepi⁹. Et rñd3 ꝙ etiā in alijs ſacramētis ſepe ꝑcedit res ſacramētū ſicut ecōuerſo vt in adultis cōtritis gratia añ baptiſmū cōfertur. Tertia ꝓpō eſt hec. Alij dicūt tā exteriorē pñia3 eē ſacramētū ꝙ interiorē. tñ nō eē duo ſacra ſ3 vnu3 cōpletū. Hāc eni3 ꝓpōnē ꝓponēs ſoluit q̄onē pmiſſa3 ſcd3 alioꝝ opinionē q̄ dicūt tā exteriorē ꝙ interiorē vnū eē ſacr3. ſicut ſpēs panis ⁊ vini nō duo ſūt ſacra ſ3 vnu3. Exterior aūt pñia eſt tm̄ ſacrm̄. Interior aūt eſt res ⁊ ſacr3. remiſſio aūt pctōꝝ ē tm̄ res. Et ſic tria ſūt in hoc ſacro ſicut ſūt in alijs ſacramētis Et tm̄ in ſpāli. Di. xxiij.

Preter pmiſſa ē·

Superius magr̄ determiauit de baptiſmo q̄d ē ſacr3 intrātiū ⁊ de cōfirmatōe: euchariſtia ⁊ pñia q̄ ſūt ſacramēta ꝓgredietiū. Hic vero determiat de extrema vnctōe que eſt ſacr3 exeūtiū. Et tria circa hoc facit. Primo enī q̄d ſit hoc ſacrm̄ manifeſtat. Scd̄o oñdit q̄d efficiat. Tertio ſuad3 ne q̄s ipſu3 ex cōtēptu ⁊ negligētia ꝑtermittat. Primū facit principio diſtictōis vſqꝫ ibi (Hoc ſacr3 vnctōnis) Secundum vſqꝫ ibi. (Querūt aliqui ſi hoc ſacrm̄) Tertium vſqꝫ ad finē diſ. In ſpāli ſentētia magr̄i ſtat i trib⁹ ꝓpōnib⁹ quaꝝ prima ē hec. Extreme vnctōis infirmoꝝ q̄ fit in oleo cōſecrato ꝑ man⁹ epoꝝ. ſunt tria genera iuxta dicta mgr̄oꝝ Hāc. m. inſinuās dicit primo. ꝙ ſacramētu3 extreme vnctiōis fit oleo ꝑ ep̄3 cōſecrato· Et tangit triplex genus vnctōis. Eſt enim quedam vnctio principal' q̄ fit ex criſmate oleo ſ. mixto balſamo. ⁊ tali vnctōe vngūt̄ reges ⁊ põtifices in capite. cōfirmādi aūt in frōte. baptiſandi aūt i v̄tice. Alia ē vnctio qua vngūtur cathecumini ⁊ inter ſcapulas. Tertia ē vnctio qua vngūtur infirmi. ⁊ de hac ad preſens agitur. ⁊ hee due fiūt ſimplici oleo bñdicto. Poſtea dicit hoc ſacrm̄ inſtitutū fuiſſe ab ap̄l'is. vt dicit. b. Jacobus in canonica ſua ca. v. Secūda ꝓpō eſt hec. Hoc ſacrm̄ duplici de cā ab ap̄lis ē inſtitutū. ſ. ad pctōꝝ remiſſionē: ⁊ ad corpalis infirmitatis alleuiationē. Hāc. m. inſinuās dicit hoc ſacrm̄ inſtitutū fuiſſe ad duplicē effectū. ad ſanitatē aīe ⁊ corporis. qꝛ tñ nō expedit hoi vt ſemꝑ alleuetur corpaliter. iō nō ſemꝑ hoc ſacramētū ſanitatē acquirit. q̄ñ hoc ſacr3 deuote ⁊ fideliter recipit. Poſtea ponit hui⁹ ſacramenti cōformitate3 ad alia. Nā in hoc ſacro eſt aliquid q̄d ē ſacrm̄ tm̄. ⁊ eſt extrema vnctio. et aliq̄d q̄d ē res ſacramēti. vt interior vnctio. i. pctōꝝ remiſſio. ⁊ v̄tutū appoſitio. ⁊ iō hoc ſacrm̄ cōtēnere vel negligere periculoſu3 eſt Tertia ꝓpō eſt hec. Hoc ſacramētū ex cōtēptu ⁊ negligētia ñ ꝑtermittatur nec ip̄3 reiterat̄ niſi morb⁹ reuertat̄· Hui⁹ ꝓpōnis prima pars p3 ex pmiſſis. Secūdā. m. inſinuās q̄rit. Utrū hoc ſacrm̄ poſſit reiterari. Et oſtēdit p. b. Aug. ꝙ nō· qꝛ iniuriā facit ſacro qui reiterat ſacrm̄. Et ſic reſpōdet. ꝙ Aug. loquitur tm̄ de tribus ſacramētis ſc3 d̄ baptiſmo cōfirmatōe ⁊ ordīe q̄ nullo modo iterāda ſūt. Alia vero ſepi⁹ iterari pñt. vt euchariſtia. penitētia ⁊ matrimoniū. quare etiā vnctio reiteratur. Si eni3 morb⁹ iterat̄: ⁊ vnctio que ē medicina morbi iteratur. Et tm̄ in ſpāli de ſentētia hui⁹ diſtinctōis. Di. xxiiij.

Nunc ad cōſide

Superi⁹ magr̄ determiauit de ſacramētis q̄ ordinātur ad remediū vnius pſone. Hic determiat de ſacramentis in remediu3 toti⁹ eccleſie. Et diuidit in duas ꝑtes. Primo determiat de ſacramēto or

dinis q̃ ordiatur ad gubernatõez eccl'e ⁊ ſpi
ritualē multiplicatõez. Scd̕o de matrimõio
q̃d ordinatᷣ ad multiplicationē fideliũ natu-
ralē. Secũda ps incipit in .xvi. diſ. Pria ps
adhuc diuiditur in duas ptes. In pria deter-
minat de ſacramēto ordis. In ſecũda pte de
cõferētib⁹ hoc ſacrm ⁊ de ſuſcipientib⁹. Se
cunda ps in .xxv. diſ. incipit. In prima parte
tria facit. Primo enī nũerꝫ ſacroꝫ ordinũ ꝓ-
ponit. Secũdo officia ⁊ dignitates q̃ ordies
ſequũtur ſubdit. Tertio quãdã ſalubre am-
mõitionē ſubiũgit. Prima ps vſqꝫ ibi (Sũt
⁊ alia q̃) Secũda vſqꝫ ibi (His breuiter tra
ctatis. Tertia vſqꝫ ad finē diſ. In ſpãli ſuia
m. ſtat in trib⁹ ꝓpõnib⁹ q̃ꝫ pria ē hec. Sep
tē ſacros ordies xp̃s in ſemetipſo exhibuit:
⁊ iſtos vel eccl'ie obſeruandos reliqt. Hanc
m. inſinuãs ꝓponit prio. ꝙ ſeptez ſũt grad⁹
ſiue ordines eccl'iaſtici. ſ. oſtiarij. lectores. ex
orciſte. accoliti. ſubdiacõi. dyaconi. ⁊ ſacer-
dotes. quorum omnia officia chriſtus in ſe-
metipſo oſtendit ⁊ corpori ſuo ſcilicet eccl'ie
hos ordines ſeruãdos reliquit. Sunt autez
ſeptē ꝓpter ſeptiformez. ſ. gratiam ſpũſſcti
cui⁹ gr̃e q̃ nõ ſunt pticipes indigni ad grad⁹
eccl'iaſticos accedunt. q̃ vero priuſq̃ ad hos
ordies accedãt hãc graꝫ hñt in ip̃a ꝓmotõe
ampliorē accipiũt. Ex quo pꝫ hui⁹ ſacramē-
ti effect⁹. Hij aũt ordies propᷣ ſui dignitatē
dignos requirunt miniſtros. Ex quo patet
ſuſcipiētiũ conditio. Poſtea dicit. ꝙ hos or
dines p̄cedit clericalis tõſura. q̃ q̃dē corõa re
galē dignitatē ſignificat. qꝛ vo p ſummitatē
capitꝭ nudatio erectionē mētis ad deũ p cõ-
tēplationē deſignat. vſus aũt hui⁹ tonſure
iniciũ hũit a naſareis quoꝫ rit⁹ paul⁹ ⁊ xp̃ia
ni imitati ſunt. omēs vo in ordib⁹ cõſtituti
clerici vocãtur. qꝛ in ſortē dñi ⁊ hereditatez
ſunt admiſſi. cleros eni grece ſors vel heredi
tas latie dꝛ. vel qꝛ oēs diuino ſeruitio manci
pati. Poſtea de his ordinib⁹ determinat ſi-
gillatiꝫ incipiēs ab oſtiarijs q̃ ſunt primi int̄
ordies grad⁹. de q̃b⁹ q̃ttuor determiat. Pri
mo figurã. qꝛ figurati ſunt in veteri teſtamē
to p ianitores q̃ cuſtodiebãt tēplũ ne ingre-
deretur in illud mũd⁹. Scd̕o nois rõnē ſiue
offm̃. dicũtur enꝫ oſtiarij qꝛ p̄ſunt oſtijs tē
pli vt dignos recipiãt ⁊ indignos excludãt.
Tertio ordinãdi modũ. qꝛ i eoꝫ ordiatõe dã
tur eis claues ab ep̃o cũ determiata forma
vboꝫ q̃ ep̃s dicit. ſ. Agite tanq̃ deo rãtõni
reddituri p rebus q̃ clauib⁹ iſtis recondũtur
Quarto inſtitutõnē: qꝛ xp̃s hoc officiũ exer
cuit q̃n vendentes ⁊ emētes de tēplo eiecit
Vñ ⁊ ipſe de ſe dicit Ego ſum oſtium p q̃d
oſtiariũ deſignat. Poſtea dicit de ſecũdo or
dine. ſ. lectoꝫ. De quo ſex determiat. Primo
nomis rationē quã dicũtur a legēdo. qꝛ etiã
pronũciatores vocãtur. qꝛ p̄cul auditoꝫ au-
res eoꝫ vox adimplet. Scd̕o officium. qꝛ ad
eos pertinet ꝓphetias ⁊ pſalmos legere ⁊
eadē ppl'is p̄dicare. Tertio ordinãdi modꝫ
in ordinatõe librũ diuinaꝫ lectionũ ab ep̃o
accipiunt cũ determiata forma vboꝫ. ſ. Acci
pe ⁊ eſto verbi dei plator hitur⁹ ſi fidelit̄ ad-
impleueris partē cũ his q̃ bñ verbũ dei ami
niſtrauerit. Quarto cõditõez. qꝛ q̃ ad hũc
ordinē aſſumitᷣ dꝫ ſciētia lr̃aꝫ eē inſtruct⁹: vt
diſtincte legat. ⁊ ſic poſſit auditorib⁹ p̄deſſe
Quinto inſtitutõez. qꝛ hoc officiũ xp̃s adim
pleuit q̃n legit illd̕ yſaie. Spũs dñi ſup me.
vt hētur Luce .vi. Sexto p p̄figurationē. qꝛ
figuratũ ⁊ nũciatũ eſt hoc officiũ in ꝓphetis
quib⁹ dꝛ. Clama ne ceſſes. quaſi tuba exalta
vocē tuaꝫ. Poſtea determiat de tertio ordie
ſ. exorciſtaꝫ de quib⁹ quiqꝫ determiat prio
nois rõnē. dicũtur enꝫ exorciſte q̃ſi adiuran
tes. Scd̕o offm̃ quia ad eos ptinet p exorciſ
mos ſuos demones ab obſeſſis fugare. Vñ
debēt mũdi eē q̃ ſpiritib⁹ immũdis imperãt
Tertio ordinãdi modũ. qꝛ libꝝ exorciſmoꝝ
in ordiatõne recipiũt ab ep̃is cũ determiata
forma vboꝫ. ſ. Accipite ⁊ hētote ptãtē impo
nēdi man⁹ ſup energuminos ⁊ cathecuminos
Quarto inſtitutõez. qꝛ dñs hoc officio vſus
eſt q̃n ſaliua oris ſui tetigit aures ⁊ linguaꝫ
ſurdi ⁊ muti. ⁊ demoniacos multos ſanauit
Quito figurã. qꝛ a ſalomõe videtur hic ordo
primit⁹ deſcēdiſſe qui quendã modũ exorci-
ſandi inuenit quo demones adiurati ab ob
ſeſſis pellebantur cordib⁹. Vñ ⁊ hoc officio
mãcipati exorciſte apud iudeos vocati ſunt.
Poſtea determiat de quarto ordie. ſ. accoli-
toꝫ de quo quiqꝫ determiat. Primo nomis
rõnē. dicũtur eni accoliti grece ceriforarij. la-
tine qꝛ ceras portãt ad ſignum letitie demõ-
ſtrãdũ ⁊ ad figurãdũ verũ lumē. ſ. xp̃z. Secũ
do officiũ. qꝛ ad eos ptinet luminaria porta
re ⁊ p̄parare: ac ſubdiaconis miſtrare i p̄pa-
tõe vrceoli. vini. ⁊ aq̃ p eucariſtia. Tertio or-
dinandi moduꝫ. qꝛ cãdelabrũ cũ cereo ⁊ vrce
olũ in ordiatõe accipiũt. Quarto inſtitutõez

qꝛ hoc officio xp̄s vſus fuit cū dixit. Ego ſuꝫ lux mūdi. Quīto figurā. qꝛ hui⁹ figura p̄ceſſit in veteri teſtamēto in his qui lucernas cādelabri cōtinebāt. Poſtea determiat de quīto ordine. ſ. ſubdiaconoꝝ. de quib⁹ quattuoꝛ determiat. Primo nominis ratione. dicūtur enīꝫ ſubdiacōi. qꝛ diaconoꝝ p̄cept[is] ſubiacēt. Hi figurati ſunt in veteri teſtamēto per nathaneos de quib⁹ dꝛ paraleñ eſdra ꝙ erāt miniſtri leuitaꝝ. Uñ nathanei dicuntur q̄ſi in hūilitate dn̄o ſeruiētes. qđ ſudiaconis cōuenit q̄ ſunt miſtri leuitaꝝ. Secūdo officiuꝫ. qꝛ calicē ⁊ pathenā portāt. ꝑpter qđ mūdiciā habere debēt vt impleant illud: mūdamini qui affertis vaſa dn̄i ſacerdotib⁹ et leuit[is]. miniſtrāt ⁊ ornamētoꝝ altaris ſpecialē curam habēt. Tertio ordināndi modū qꝛ patenaꝫ et vacuū calicē accipiūt ⁊ vrceoluꝫ cum aqua ⁊ manutergiū. Quarto inſtitutionē. qꝛ xp̄s h⁹ officio vſus eſt q̄n lintheo ſe p̄cīxit ⁊ mittēs aquā in pelnim pedes diſcipuloꝝ lauit ⁊ lintheo terſit. Poſtea determinat de ſexto ordine ſcꝫ dyaconoꝝ q̄ ſexto loco poniť: ad ꝑfectionē que in ei seſſe debet. de quib⁹ quinqꝫ determiat. Primo nomis rōneꝫ qꝛ de tribu leui nomen traxerūt. dicūtur enīꝫ leuite. Uñ in eis primo figurati fuerť. Dicunť enīꝫ grece dyacōi ⁊ miniſtri. Scđo officium. qꝛ ipſis ſacerdotib⁹ in ſacramētoꝝ diſpēſatōe aſſiſtūt ⁊ miniſtrāt. noui enīꝫ teſtamēti p̄dicādi hn̄t officiū. Similiter enī leuite qui leui humero ſtolā portant. qꝛ labores hui⁹ vite quā in leua portant ſicut in veteri teſtamēto huic ordini a Moyſe ſtatutū fuit que ad tabernaculū pertinebāt portare. Tertio conditionē inſtitutōis dyacōi vere elegerūt eligētes ſepteꝫ viros plēos ſpiritu ſancto. Unde ſeptē ſolēt eſſe in principalib⁹ eccleſijs q̄ etiā ꝑ ſepteꝫ angelos tuba canētes in apocalipſi ſignificātur. Quales aūt eſſe debeāt apoſtolus ad thimotheū docet. qui anteꝙ ordinētur probari debēt: vt ſic miniſtrent nullū crimen habentes. Quarto ordinandi modum quia in ordinatōe epiſcopus eis manuꝫ imponet. Nam ⁊ apoſtoli diacōib⁹ quos elegerunt a ratione p̄miſſa manus impoſuerunt. Ponit etiā ſtolaꝫ ſupra leuū humeruꝫ Accipiūt etiaꝫ dyacōi textū euangelij in ordinatōe. Quinto inſtitutionē. qꝛ chriſt⁹ hoc officio vſus eſt quādo ſacramentū ſui corporis ⁊ ſanguinis diſcipulis diſpēſauit. ⁊ quādo ap̄los dormientes ad orōnem incitauit.

Nā ad dyaconos pertinet p̄monere aures ad deū habere. Poſtea determinat de ſeptimo ordine ſcꝫ p̄ſbiteroꝝ. de quib⁹ ſex determinat. Primo enīꝫ nomīs rationē. Dicitur enim p̄ſbiteri ideſt ſeniores propter dignitatē ⁊ honorem quē acceperunt. Et quia moruꝫ prudētia ⁊ maturitate cōuerſationis in populo p̄cellere debēt. Dicūtur enim ſacerdotes vel quia ſacra dāt vel in ſacris ſūt duces. vel qꝛ ſcificāt. Antiſtites vero dicunť quia ante alios debēt ſtare. Scđo officium quia ad ſacerdotes pertinet ſacramentū corporis ⁊ ſanguinis cōficere. orationes dicere. ⁊ dona dei benedicere. Tertio ordināndi modū qꝛ in ordinatione eius manus inūgūtur pathenā cuꝫ hoſtijs calicē cū vino accipiunt. ⁊ ſtolā que tenet vtrūqꝫ latus: quia cōtra aduerſa ⁊ proſpera armis iuſticie debent eſſe induti ſiue muniti. Quarto figuraꝫ quia hic ordo in filijs Aaron fuit figurat⁹. ⁊ in. lxxij. diſcipulis quos xp̄s deſignauit: quoꝝ vices p̄ſbiteri in eccleſia tenēt: tamē inter ap̄los vn⁹ princeps extitit ſcꝫ petr⁹. cui⁹ ſucceſſoꝛ ē ſumm⁹ pōtifex qui etiā dicitur papa. i. pať patrū. Quīto cōditōeꝫ ap̄lus ad Thimotheuꝫ oſtēdit qual' debeat eligi p̄ſbiter. vbi p̄ſbiteꝝ noīe ep̄i deſignat. Sexto officiū. qꝛ xp̄s h⁹ officio vſus ē i ara cruc[is] q̄n ſe p̄ꝫ obtulit illō fuit ſacerdos ⁊ hoſtia q̄n p⁹ cenā paneꝫ ⁊ vinū in corp⁹ ⁊ ſanguinē ſuū mutauit. P⁹ea dicit. ꝙ ſoluꝫ duo ordines dicūtur ſacri. ſ. dyaconat⁹ ⁊ p̄ſbiterat⁹. ⁊ hos ſolos primitiua eccl'ia hūit. alios vero ꝑceſſu tp̄is eccleſia ſibi cōſtituit. Ex quo pꝫ ordinū dr̄a. qꝛ q̄dā ſunt ſacri q̄dā n̄. Dicit ꝙ ordo dꝛ illō ſacrū ꝑ qđ ſpāl' ptās tradiť ordiato. ⁊ hi ordines dicūtur ſacra qꝛ i eis ſacrꝫ ꝯferť ⁊ ſignificať. ſ. gra. Ex quo pꝫ ordinū q̄dā ꝯuenientia. qꝛ enī i oib⁹ hmōi gradib⁹ tradiť aliq ptās ſpūal'. ið nomē ordinis oib⁹ cōuenit. qꝛ etiaꝫ i oib⁹ cōferť ⁊ ſignificať ſacrꝫ. ið oēs dicūtur ſacri. Poſtea dic. ꝙ q̄dā ſť noia q̄ n̄ ordīeꝫ ſꝫ dignitatē vel officiū noiant: ſic ep̄i. pōtificeſ p̄triarche ⁊ archiep̄i. ⁊ metropolitani. Ep̄s enī aut pōtifex ē q̄ hꝫ alijs itēdere ⁊ p̄ncipari. qꝛ ep̄s dꝛ a ſcopyn grece qđ latie intēdere dꝛ. vñ etiā ep̄i grece dicūť latie ſpeclatores. Nā ſpeculatoꝛ ꝑpoſitus in eccl'ia in eo ꝙ ſpeculari dꝫ mores ⁊ vitā ppl'oꝝ ifra ſe pofitoruꝫ Pōtifex ē p̄riceps ſacerdotū q̄ſi via ſequētiū Ipſe enī ſummus ſacerdos nūcupať eo ꝙ ſacerdotes ⁊ leuitas efficit. Deinde dicit: ꝙ or-

do epiſcoporũ quadripartitus eſt ſcilʒ in pa-
triarchis archiepiſcopis. metropolitanis. et
epiſcopis. Patriarcha grece ſummꝰ patrum
interp̄tatur. qꝛ primũ. idest apoſtolicũ tenet
locũ vt Romanus Antheotenus Allexãdri
nus ⁊ ſic de alijs. Archiep̄s vero ſummꝰ eſt
ep̄oꝝ. Et dicitur ab archi qđ ē princeps me-
tropolitanus mēſura ciuitatũ: q̇bus preemi
net. Ibi nota ꝙ archiep̄oꝝ p̄mates ſup̄ius
ſignificaſſe videtur ⁊ metropolitanoꝝ noīe:
quos nũc archiep̄i dicimꝰ. Scđa ꝓpō eſt
hec. Que ſunt iſtoꝝ ordinũ officia clare pa-
tet ex iam p̄dictoꝝ ſentēcia. Hec patet ex pre-
miſſis vt ipamet exp̄mit ꝓpoſitio. Tertia
ꝓpō eſt hec. Miniſtri xp̄i maiores q̄ p̄ceel-
lunt ordines dignitate etiã p̄cellere debēt vi
te ſanctitate. Cuiꝰ rōem aſſerit vt plebs eis
cōmiſſa eoꝝ imitatione ſemꝑ proficiat. Ad
dit etiã huic vñ dicitur miſſa. qꝛ in ea mittit̄
hoſtia cuiꝰ cōmemoratio fit in ſacrificio: q̄a
miſſus celeſtis venit ad cōſecrandũ eã. Et
tantum in ſpeciali. Diſt. xxv.

Ulet queri ſi he

Sup̄ius mgr̄ determiauit de ſa-
cramēto ordinis. Nũc conſequen
ter de hoc ſacramentũ cōferētibus ⁊ ſuſcipiē
tibus determiat. Et tria facit. Primo eni inq̄
rit an heretici ſacramentum ordinis poſſunt
cōferre ſeu dare. Scđo oñdit ſymoniacos fo
re q̄ dant pecuniã pro ordinibus ⁊ etiã q̄ ali-
q̄d ꝓ ordibꝰ p̄ſumũt accipe. Tertio quō igno
rãt ordinatũ a ſymoiaco debeamꝰ miſericor
dit̄ tollerare. Primũ facit vſq₃ ibi (Symon
acis vero) Scđm vſq₃ ibi (Differt ꝗ̄ inter
eos) Tertiũ vſq₃ ad finē diſtinctōis. In ſpe
ciali ſentētia mgr̄i ſtat in tribus ꝓpōibꝰ. qꝛ
p̄ma eſt hec. Aliq̄ dicũt ꝙ ſacramēta ab he-
reticis ſcđm formã eccleſie celebrata ſint ve-
ra ⁊ rata. Alij aũt ꝙ ſint falſa ⁊ reprobata.
Hanc mgr̄ inſinuãs q̄rit an heredici ab eccle
ſia preciſi poſſunt ſacros ordines cōferre. Et
vtrũ ordinati ab eis debēt reordinari. Et di-
cit hanc q̄ſtionē eſſe difficilē ⁊ ꝑplexã ꝓpter
diuerſitatē doctoꝝ opinãtiũ circa eã. quidã
eni dicũt hereticos nō poſſe ordinare ⁊ ordi-
natos ab eis nō eſſe in ſuis ordinibꝰ ſuſcipi-
endos. ſed tm̄ ad laycã cōmunionē. Grego
rius dicit arrianoꝝ cōſecrationē ſacrilegã eē.
Cyprianus dicit ſacramēta hereticorũ inania
⁊ ſacrilega eſſe. Hieronimus dicit q̄ offerunt̄
ab hereticis cōtaminata eſſe ⁊ deo odibilia.
Leo papa dicit nō eſſe rata ſacrificia extra ec
cleſiã nec vera. Poſtea ponit cōtrariã opini-
onē dicentiũ ab hereticis ordines tradi poſ-
ſe ⁊ ordinatos ab eis nō eſſe iteꝝ ordinãdos
qꝛ maxime Auguſtinꝰ dicere videtur ſicut ius
habet baptizandi. ita etiã ⁊ ordinandi. ſed
heretici tale ius habēt ad ſui pniciã. catholi-
ci vero ad ſalutē. Gregorius dicit ordinatũ
ſemel nunq̄ꝫ debere reordinari. Poſtea circa
hanc dubitatōem tangit diuerſam opinionē
Quidã eni dicũt hereticos ab eccleſia p̄ciſos
baptizandi ius habere no aũt ordinandi. et
autoritates q̄ in cōtrariũ ſunt debēt intelligi
de hereticis q̄ ſcđm ſentētiã eccleſie ſunt ab
eccleſia p̄ciſi. tales eni ius habēt baptizandi
Alij vero dicunt ꝙ ſacramenta ab hereticis
⁊ p̄ciſis collata ſi ſcđm formã eccleſie cōferã
tur vera eſſe ⁊ rata. Alij vero nequaq̄ꝫ. ⁊ ſcđꝫ
hanc drãm varie de hijs doctores loquũtur
Alij aũt dicũt ſacramēta ab hijs collata ve-
ra eſſe in ſe ſi forma eccleſie ſeruetur. ſ falſa eē
⁊ inania quo ad ſalutis effectũ dãnãda eſſe
dicũtur hereticoꝝ ſacramēta. qꝛ preſtãtibus
⁊ accipiētibꝰ ſunt in iudiciũ. ⁊ ſcđm hoc poſ-
ſunt intelligi vt dicũt autoritates ſupradicte
Alij vero dicũt hereticos in eccleſia ordina-
tos ius ordinãdi habere. eos vo q̄ i hereſi ne
quaq̄ꝫ. Poſtea dicit ſymoniacos eſſe heret-
cos. ⁊ añ degradationē ordines deferre poſ-
ſe. Scđa ꝓpo eſt hec. Pro collatione ſa-
croꝝ ordinũ dãtes ⁊ accipiētes pecuniam ſy
moniaci dicũtur. ⁊ ꝓ tali delicto ambo eadē
pena puniũtur. Hanc mgr̄ inſinuãs dicit. ꝙ
ſymoniaci ꝓprie dicuntur ēptores a ſymone
mago denoiati vēdētes gyeſite ſic dicti a ſer
uo eligei. tñ largo noīe vtriq₃ dicũtur ſymo-
niaci. Tertia ꝓpō eſt hec. Qui ignorãter a
ſymoniacis ordinãtur ipſoꝝ ſeruitiũ miſeri-
corditer tolleratur. Hãc mgr̄ ponēs dicit. ꝙ
ordinati a ſymoniacis ſciēter cōſecratōeꝫ irri
tam habēt. Qui vero ſunt ordinati ignorãt̄
poſſunt miſericorditer in ordine ſuſtineri. et
qꝛ poſſet aliquis dicere ꝙ nō emit ſpũale; vt
cōſecratōem ſed tp̄ale emit ſpũali annexũ:
vt res ipas que ex cōſecratōe ꝓueniũt. ⁊ ſic
nō eſt ſymoniacus. Ideo hoc remouet hic.
dicēs. ꝙ qñ aliqua duo ſunt cōiũcta vnum
ſine alio pōt emi vel vendi. Poſtea ponit tri
plicē diſtinctōem ſymoniace hereſis dicēs.
ꝙ quidã ſymoniaci ſymoniace a ſymoniacis

oꝛdinãtur. Quidã eni ſymoniaci ſymoniace
a nõ ſymoniacis oꝛdinãtur. ⁊ vterqꝫ iſtoꝝ
ſic oꝛdinatoꝝ ꝓpꝛium gradũ ꝑdit. Tertij ve
ro qui nõ ſymoniace a ſymoniacis oꝛdinant
poſſunt miſericoꝛditer tollerari dũmõ igno⸗
rant eos q̊ oꝛdinãt ſymoniacos eſſe. Addit
etiã ꝙ cũ dicitur oꝛdinatos ab hereticis vel
ſymoniacis eſſe dãnandos eſt intelligendũ
niſi aliquis violẽter ab eis oꝛdinaretur. Ulti
mo determinat de ſuſcipientibus oꝛdines ꝙ̄
tum ad etatẽ dicẽs ꝙ ſubdiaconus ante de⸗
cimũquartũ annũ. diaconus añ. xxv. annũ.
pꝛeſbiter añ. xxx. annũ oꝛdinari nõ debẽt. Et
tantum in ſpeciali. Diſt. xxvi.

Um alia ſacra.

Supiꝰ mgr̄ determiauit de ſacra
mẽto oꝛdinis qδ ꝑtinet ad ſpũale
eccleſie multiplicatõem. Hic determinat de
matrimonio qδ ꝑtinet ad eiꝰ multiplicatõeꝫ
naturalẽ. Et diuiditur hic tractatus in quin
qꝫ ꝑtes. In ṗma determinat de matrimoĩo
in ſe. In ſc̄da de eius cã efficiente. In tertia
de eiꝰ fine. In quarta de eiꝰ bonis. In quin⸗
ta de eiꝰ cauſis materialibꝰ. ſcꝫ ꝑſonis cõtra
hentibꝰ. Pꝛia ꝑs durat a ṗncipio diſtĩctõis
iſtiꝰ vſqꝫ ad. xxvij. diſt. q̄ icipit (Poſt hec ad
uertẽdũ). Sc̄da vſqꝫ ad finẽ. xxx. diſt. qua⸗
ſi vbi dicit. Expoſito q̊ ſit efficiẽs. Tertia vſ
qꝫ ad. xxxi. diſt. q̄ incipit (Poſt hoc de bonis
cõiugij.) Quarta abide vſqꝫ ad. xxxiiij. diſt.
q̄ incipit. Nunc ſuꝑ ẽ attendere. Quinta eſt
vſqꝫ ad. xlij. diſt. q̄ incipit (Poſtremo de cõ
ditione reſurrectõis) In p̄nti diſt. tria facit.
Pꝛimo tẽpus ⁊ locũ inſtitutõis huius ſa⸗
cramenti demõſtrat. Sc̄do matrimoniũ cõ⸗
dẽnãtes repꝛobat. Tertio eiꝰ miſticã ſignifi⸗
cationem recitat. Pꝛimũ vſqꝫ ibi (Fuerunt
aũt nõnulli heretici) Sc̄m vſqꝫ ibi (Cum
ergo cõiugiũ.) Tertiũ vſqꝫ ad finẽ diſtĩctõis
In ſpãli ſen. mgr̄i ſtat in tri. ꝓpõibꝰ. qꝛ pꝛi
ma eſt hec. Cõiugij ſacramẽtũ fuit in paradi
ſo añ pc̄tm̄ ſolũ ad officiũ ṗmo inſtitutum.
ſecundario in remediũ. Hãc mgr̄ inſinuãs ꝓ
ponit ṗmo hoc ſacramẽtũ añ pc̄tm̄ inſtitutũ
fuiſſe. qñ Adã dixit. hoc nũc os ex oſſibꝰ. et
nihilominus poſt pc̄tũ inſtitutũ. ⁊ ſic duplex
eſt eiꝰ inſtitutio. Differt aũt ṗma a ſc̄da. qꝛ ṗ
ma facta eſt in paradiſo. ſecũda extra paradi
ſum. Itẽ ṗma facta eſt ad officiũ nature mł
tiplicande. ſecũda ad remediũ concupiſcẽtie
Itẽ ṗma fuit in p̄ceptũ neceſſitatis Secũda
fuit volũtaria tp̄e multiplicati generis hũani
⁊ eſt accipiẽda ſc̄dm indulgẽtiã. qñqꝫ pꝛo re
miſſione. qñqꝫ ꝓ cõceſſione. qñqꝫ ꝓ ꝑmiſſio
ne. Hic aũt ꝑ ꝑmiſſione accipitur. ꝑmittitur
aũt cõiugiũ nõ quaſi malũ. ſed quaſi minꝰ
bonum. Sc̄da ꝓpõ eſt hec. Heretici di⸗
cti taciani in hoc ꝑniciose errant. ꝙ nuptias
cõdẽnãt. Hãc mgr̄ ponẽs cõdẽnat errorẽ dã
nantiũ ⁊ deteſtantiũ nuptias. oñdens ꝙ bo
na res ſit matrimoniũ ꝑ hoc ꝙ xp̄s interfuit
nuptijs ⁊ ꝓcepit vxorẽ a viro ñ dimitti. Uñ
apl̄s ad Eph. ait. Uiri: diligite vxores vr̄ãs
ſicut ꝓpa coꝛpa veſtra. Tertia ꝓpõ ẽ hec.
Electoꝝ eccleſia nõ ſolũ iũgitur xp̄o ſpũalit̃
ſed etiã vere ⁊ coꝛꝑaliter. Hanc mgr̄ inſinu⸗
ans dicit ꝙ matrimoniũ eſt ſignũ cõiunctio
nis xp̄i ⁊ eccleſie in cõfoꝛmitate nature ⁊ ſi⸗
gnũ vnionis in caritate. Que duo matrimo⸗
niũ carnali copula cõſummatũ ꝑfecte ſignifi
cant. Et tantũ ꝑfectũ matrimoniũ in quo eſt
cõſenſus aĩoꝝ ſine carnali copula. Deficit tñ
ab hac ꝑfecta ſignificatõe licet quedã autoꝛi
tates videãtur dicere tale nõ foꝛe verũ ⁊ perfe
ctũ matrimoniũ. Matrimoniũ enim tale. ſcꝫ
vbi eſt tñ cõſenſus aĩoꝝ eſt ſignũ dilectõis
qua cõiuges inter ſe vniri debent. Auguſti.
eñi dicit plus valet ſc̄titas ſacramẽti ꝙ fecũ⸗
ditas ventris. Et tm̄ in ſpãli. Diſt. xxvij.

Oſt hec aduer.

Supiꝰ mgr̄ determinauit de ſa⸗
cramẽto mr̄imonij ſc̄dm ſe quan
tũ ad eiꝰ inſtitutõeꝫ. Hic determĩat de eo ꝙ̄
tum ad eiꝰ cãm efficientẽ. Et tria facit. Pꝛi⸗
mo eñi q̊d ſit mr̄imoniũ diffinit. Sc̄do q̄lis
debeat eẽ cõſenſus mr̄imonij ſubdit Tertio
q̄ ſpõſalia cõiugiũ faciũt ſubiũgit. Pꝛimum
vſqꝫ ibi (Efficiẽs aũt cã mr̄imonij) Sc̄m
vſqꝫ ibi (De pactis nuptialibꝰ. Tertiũ vſqꝫ
ad finem diſtinctionis. In ſpeciali ſententia
mgr̄i ſtat in tribꝰ ꝓpõnibus. quarũ ṗma eſt
hec. Quicũqꝫ alicui per matrimoniũ legitie
copulatur ſine alterius conſenſu ab eo nõ ſe
paratur. Hanc magiſter ponens diffinit ma
trimonium. dicens ꝙ eſt viri ⁊ mulieris ma
ritalis coniunctio inter legitimas perſonas
indiuiduam vite conſuetudinem retinens.
Ad quã indiuiduam conſuetudineꝫ pertinet
mutua debiti redditio. Et ꝙ vnꝰ ſine altero
ꝯtinẽtiã vouere nõ põt nec ſe alteri alto viuẽte

copulare. Scḋa ꝓ ē hec. Cauſa efficiēs ma
trimonij eſt mutu⁹ cōſenſus ꝑ verba de p̄ñti
realiter expreſſus. Hanc mgr̄ ponēs dicit ꝙ
cā efficiēs matrimonij ē cōſenſus cordiū per
verba de p̄ñti expreſſus. aliter matrimoniu3
fieri nō pōt. Et hoc cōfirmat mgr̄ ꝑ multas
autoritates q̄ dicunt cōiugiū eſſe poſt talem
cōſenſum. etiā ſi carnalis copula nō ſequať.
Poſtea dicit quoſdā dicere añ carnalē copu
lā ſpōſalia eſſe. ⁊ nō cōiugiū ⁊ alias dici ſpō-
ſas ⁊ alias ɔiuges ſpōſas ⁊ ſi ɔiuges ꝙ dr̄a
ſit iter ſpōſos ⁊ cōiuges Ex hoc ꝓbat ꝙ ſpō
ſus inuita ſponſa pōt monaſteriū eligere. ⁊
ecōuerſo. cōiugatus vel cōiugata nō poteſt.
Autoritates tñ aliqñ vocant ſponſos cōiu-
ges. q2 futuri ſunt cōiuges. Tertia ꝓpō ē
hec. Si q̇s cū vidua contrahit per hoc biga-
miā nō incurrit. Hanc mgr̄ inſinuans diſtin
guit de ſponſalib⁹ dicēs. ꝙ ſponſalia de fu-
turo coniugiū nō faciūt. ſponſalia vero de p̄
ſenti coniugiū faciūt. qḋ ꝓbat ꝑ multa iura.
ſc3 ꝙ quedā ſunt ſpōſalia de futuro ⁊ quedā
de p̄ñti. ꝓbat etiā ꝙ iſta ſpōſalia differūt. q2
poſt ſpōſalia de futuro. li3 ſpōſos ad ſacros
ordines aſcendere: nō aūt poſt ſpōſalia de p̄
ſenti. Et tm̄ in ſpāli. Diſt. xxviij.

Jc queri debet

Poſtq̄ oñſum eſt ꝙ cōſenſus ē
cauſa efficiēs matrimonij Hic ve
ro oñdit qualis debeat eſſe cōſenſus q̇ ma-
trimoniū facit. Et tria facit. Primo inquirit
vtrū cōſenſus de futuro iuramēto cōfirmat⁹
verū facit matrimoniū. Scḋo ſubdit q̇d pa-
rentū traditio ⁊ ſacerdotū bñdictio faciūt ad
matrimoniū. Tertio ſubiungit quō verbis q̇
bus cōtrahitur matrimoniū nō exp̄mit con
ſenſus copule carnal'. Primū facit a p̄ncipio
diſtinctōis vſq3 ibi (Premiſſe aūt ſentētie)
Scḋm vſq3 ibi (Hic q̄ritur cum cōſenſus.)
Tertiū vero vſq3 ad finē diſtinctōis. In ſpe
ciali ſentētia mgr̄i ſtat in trib⁹ ꝓpōib⁹. quaꝝ
p̄ma eſt hec. Nō tenet matrimoniū qḋ ꝑ cō-
ſenſum de futuro cōtrahitur. licet fuerit etia3
iuramēto ſtabilitū. Hanc mgr̄ inſinuās q̄rit
p̄mo. vtrū cōſenſus de futuro firmatus iura
mēto faciat verū matrimoniū: ⁊ oñdit p̄mo
ꝙ nō. q2 ꝑ talia v̉ba ɔmittiť futur⁹ ɔſenſus
nō p̄ñs exhibeť ⁊ ꝑ iuramētū nihil aliud fit
q̄ ɔfirmatio ꝓmiſſiōis ſup ɔtracto faciēdo.
vñ ſi alr̄ vel vtq3 ſic ꝓnitētiū ad aliā copulā
trāſierit cōiugiū ver̄ fit. ⁊ nō pōt diſſolui. nec
ꝑ p̄cedentē ſpōſionē ip̄ediť. Poſtea obijcit
in cōtrariū hui⁹ ꝑ quādā legem. Et r̄ndet ꝙ
lex illa loq̇tur de iuramēto adhibito v̉bis ḋ
p̄ñti. vel lex dicit p⁹ iuramētū de futuro ma-
trimoniū fieri debere nō añ fore. Scḋa ꝓ
poſitio ē hec. Parētū traditio ⁊ ſacerdotū bñ
dictio ad iſti⁹ ſacramēti ꝑtinēt ſolēnitatē. li3
cōſenſus mutu⁹ ad ip̄ius ꝑtinet realitatem.
Hāc mgr̄ inſinuās dicit. ꝙ q2 ſupradictū eſt
in p̄cedēti diſtinctōe. ꝙ ſolus cōſenſus facit
matrimoniū. Obijcit in cōtrariū. dicēdo ma
trimoniū nō eſſe: ſi nō interueniat dos ⁊ bñ-
dictio ⁊ ſolēnis traditio. Et r̄ndet mgr̄ ꝙ ta
lia ſūt ḋ honeſtate ⁊ ſolēnitate ſacr̄ti. e contr̄⁹
eni ɔſenſus ꝑ v̉ba de p̄ñti exp̄ſſus facit mr̄i-
moniū: q̄uis tñ eccleſia talē cōſenſum in iu-
dicio nō ꝓſequatur. Tertia ꝓpō ē. Illis v̉-
bis q̇bus matrimoniū cōtrahitur cōſenſus
copule carnalis ⁊ cōiugalis nō exp̄miť. Hāc
mgr̄ inſinuās q̄rit. in q̇d debeat eſſe ɔſenſus
faciēs matrimoniū. an in cohabitatōm. ſi ſic
tunc frater ⁊ ſoror eſſent cōiuges. ſi v̉o in car
nalē copulā. tūc inter beatā virginē ⁊ ioſeph
nō fuiſſet matrimoniū ſeu cōiugiū. Et r̄ndet
dicēs ꝙ conſenſus ille debeat eſſe in cōiuga
lē ſocietatē. in cui⁹ ſocietatis ſignū mulier nō de
capite nec de pedib⁹ ſed de latere viri forma-
ta fuit. Et tm̄ in ſpeciali. Diſt. xxix.

Portet autem.

Sup̄ius mgr̄ determinauit de cā
effic. ēte. Hic aūt determinat de
ip̄edimētis cauſe efficiētis. Et circa hoc duo
facit. Primo eni ponit aliq̇d qḋ ip̄edit cōſen
ſum ne matrimoniū facere poſſit. Scḋo po-
nit ſecūdū ip̄edimentū cuiuſmodi eſt error. ſ.
i ſequēti diſtictōe. In ſpāli ſen. magr̄i ſtat in
hac ꝓpoſitione. Coniugalis ɔſenſus opor-
tet ꝙ nō ſit coactus ſed voluntarius. Hanc
magr̄ inſinuās ꝓponit p̄mo ꝙ cōſenſus per
coactionē exortus non facit matrimoniū. q2
nec cōſenſus appellari debet. qḋ autoritati-
bus cōfirmat. Poſtea dicit ꝙ ſi poſt talē co
actōem ſubſequēs cōſenſus interuenerit vt-
pote ſi ſimul cohabitent. ⁊ cōtra matrimoni
um nō reclamāt. videtur cōſentire ⁊ conſen-
ſus ille ſubſequēs ſupplet qḋ precedēs coac
tio tulerat. Vñ patet correlarie ꝙ q̇ in p̄nci-
pio vite cōiungūtur ſi nō diſcedūt oportunita
te habita cōſentire videntur. Et iterū queri-

admodū in nuptijs: ita in ſponſalib⁹ debet eſſe cõſenſus volūtari⁹. Ultīo dicit ꝙ ille dʒ ꝯſentire q̄ maīfeſte ⁊ euidēter nō cõtradicit. ⁊ talis tacit⁹ cõſenſus nō ſolum matrimoniū ſʒ etiā ſpōſalia p̄ora cõfirmat. Et tm̄ in ſpāli

Diſt. xxx.

Ex ſolūco actio

Sup:us determīauit de īpedimē to coactōis. Hic determīat de īpedimēto erroris. Et tria facit. Pīo enī determinat de īpedimēto erroris. Scd̄o determinat de matrimoīo btē virginis. Tertio quō p̄ncipalis ei⁹ cā ſit p̄creatio ꝓlis. Primū vſq̄ ibi (Premiſſis aliq̄d) Scd̄m abinde vſq̄ ibi (Eſt igitur finalis. Tertiū vſq̄ ad finē diſtinctōis. In ſpe. ſen. in. ſt. in tri. ꝓpōib⁹. q̄r p̄ma ē hec. In matrimoīo cõtrahendo q̄tuor errores poſſunt cõtingere. quoꝝ duo dinoſcūtur ipm̄ ſoluere. Hāc mgr̄ ponēs ꝓponit p̄mo ꝙ error pōt diſſoluere mr̄imonium nō q̄dē error q̄litatis vel fortune. ſʒ error cōditōis: vt qn̄ putatur eſſe liber q̄ ſeru⁹ eſt. Similiter error ꝑſone īpedit matrimoniū. ſicut ſi petit hāc mulierē ſcʒ nobilē in mr̄imoniū. ⁊ detur ſibi alia ſcʒ ignobilis. ſicut etiā ſi aliq̄s emat auꝝ ⁊ detur ſibi auri. taliū nō ē venditio. ſed deceptio. ⁊ eſt error ꝑſone: qn̄ putatur hic hō ⁊ eſt alius. Error aūt cōditōis eſt qn̄ q̄ liber creditur ſeru⁹ eſt. Error fortune ē qn̄ credit̄ diues eē q̄ paup̄ eſt. Error qualitatis ē qn̄ creditur pulcher q̄ turpis eſt. vel qn̄ creditur bon⁹ qui ē malus. Poſtea obijcit in cõtrariū de Jacob q̄ ꝑ errorē acceſſit ad Lyam. Et rn̄det ꝙ hoc miſtice geſtū fuit. nec fuit illud mr̄imoniū ꝑ illū errorē. ſed ꝑ cõſenſū q̄ poſtea acceſſit. Excuſatur tn̄ Jacob de fornicatōe. q̄ȝ ad eā acceſſit vxorē ſuā credēs. ⁊ ſic maritali affectu eā cōgnouit: ⁊ illa vxorio affectu debitū ꝑſoluit: ſicut aliq̄s excuſaret̄ accedēs ad ſororē vxoris quā in loco neſciēs inuenerit. Et ſicut excuſaretur aliq̄s accedēs angelū malū credēs bonū eſſe. ⁊ ſicut cõſentiēs opinioni illius quē crederet Auguſtinū: vel Ambroſiū eſſe nō peccaret. Scd̄a propō eſt hec. Et ſi īter Mariam ⁊ Joſeph ꝑfectū cōiugiū fuerit. tn̄ Maria licite in ſua virginitate ꝑmanere ꝓpoſuit. Hāc mgr̄ inſinuans q̄rit in quo ꝯſenſerūt Maria ⁊ Joſeph qn̄ fuit inter eos matrimoniū celebratuꝫ. Et rn̄det ſcd̄m btm̄ Aug. ꝙ btā virgo ꝓpoſuit ſeruare virginitatē niſi de⁹ ei aliť reuelaret. ſʒ ipm̄ votū nō expſſit ore. cōmittēs virginitatē ſuā diuine diſpōſioni cõſenſit in copulam maritalē. ſiue ī ſocietatē ꝯiugalē ex familiari cõſilio ſpūſſancti. Et iā ſcd̄m beatū Auguſtinū īplicite. ſʒ nō explicite cõſenſit in carnalē copulā. nō illā appetēdo. ſʒ diuīe diſpoſitōni in vtroq̄ʒ. ſcʒ virginitate ⁊ cōmixtōe obediendo. Poſtea ſimul cū viro expſſit labijs votū ⁊ vtrq̄ʒ in virginitate ꝑmāſit. Poſtea dicit ꝙ illud cōiugiū ꝑfectū ſit ſc̄ritate. ſʒ nō ſignificatōe. q̄ȝ cōiugiū q̄d eſt ſine carnali copula ꝯiugiis ſit ꝑfectū quantū ad veritatē. ſanctū ꝙtum ad ſanctitatē cōiugij. nō tn̄ quantū ad ſignificationē. q̄ȝ nō tā ꝑfectā ſignificat vnionē xpī ⁊ eccleſie ſicut cōiugiū ꝑ carnalem copulā cõſummatū. ⁊ ꝙ illud cōiugiū ꝑfectū fuit oñdit ꝑ tria bona matrimonij q̄ ibi fuerunt. ſcʒ fides ꝓles ⁊ ſacramentum. Proles enī fuit xp̄us. Fides q̄ȝ nullū adulteriū. Sacramentū q̄ȝ nullū diuortiū. Tertia ꝓpō ē hec. Pīcipalis cauſa cõtrahendi matrimoniū eſt ꝓlis ꝓcreatio. Scd̄a eſt fornicatiōis vitatio. Sūt etiā quedā alie cauſe minus honeſte. vt pulchritudo viri vel mulieris. vel abūdātia pecunie diuitiaꝝ. Sūt etiā quedaꝫ alie honeſte cauſe. ſicut inimicoꝝ recōciliatō ⁊ pacis reintegratio. ⁊ hm̄ōi. Poſtea remouet errorē quorūdam. dicentiū ꝓpter cauſaꝫ min⁹ honeſtā matrimoniū nō cõtrahi. dicēdo ꝙ ꝓpt̄ hm̄ōi cauſas nō īpedit̄. qui ſit matrimoniū. ⁊ qui etiā ſit bonū matrimoniū. q̄ȝ malicia vel ꝑuerſa intentio alicui⁹ nō ꝯmaculat ſacramentū. nec ei⁹ bonitatē īpedit. q̄d autoritatib⁹ cõfirmat. Ultīo dicit ꝙ intēr̄o beate virginis Marie ⁊ Joſeph ſunt quedā cauſe ſpāles. Prima fuit vt virgo viri ſolacio ⁊ auxilio ſuſtētaretur. Scd̄a fuit vt part⁹ virginis diabolo celaretur. Tertia fuit vt Joſeph fuit teſtis caſtitatis btē virginis ⁊ poſſit defendere eā ab infamia ſuſpitōnis. ne vt adulťa lapidaret̄. Et tm̄ ī ſpāli.

Di. xxxi.

Vlt hec de bo.

Supius mgr̄ determīauit de cā efficiente ⁊ finali matrimonij que ipſʒ cõſtituūt. Hic vero determinat de bonis mr̄imonij q̄ ſūt cauſe honeſtātes mr̄imonij actū. Et tria facit. Primo enim bona matrimonij enumerat. Scd̄o aborſum ꝓcuſātes ſiue homicidas determīat. Tertio bonuꝫ

matrimonij coytū a pctō excuſare declarat. Primū facit vſqꝫ ibi (Qui vero venena ſterilitatis) Scdʒ vſqꝫ ibi (Cū igit hec tria bona) Tertiū vſqꝫ ad finē diſtīctōis. In ſpāli ſen. mgrī ſtat in tribus ppōibꝫ. quarū pma eſt hec. In mrīmonio cōiter triplex bonū eſt. ſcʒ fides ples ꝛ ſacramentū. Hāc magr īſinuās inducit tria eſſe bona matrimonij. ſcʒ fides ples ꝛ ſacramētū. Ad fidē aūt ptinet vt vir ad aliā mulierē nō accedat: nec mulier alium virū admittat. Ad plē aūt vt amāter ſuſcipiaꝶ ꝛ religioſe educeꝶ. Ad ſacrm vo vt ꝯiugiū nō ſepeꝶ. Aliqñ aūt ſeparatur corporalr ex aliqua cā. nō tñ ſacramētaliter p totā hāc vitā qd autoritatibꝫ ꝯfirmat. Addit etiā ꝙ ſacramentū qd eſt tertiū mrīmonij bonū nō ē ipm cōiugiū: ſed eiuſdē rei ſignū cuius eſt cōiugium. ſcʒ ſpūalis ꝛ inſeparabilis xpi coniunctio ꝛ eccleſie. Poſtea dicit ꝙ bonū plis ꝛ bonū fidei aliqñ in matrimonio deficiunt nunꝙ tñ deficit. bonū qd eſt ſacramentum. Poſtea dicit ꝙ illi q̄ cōtrahūt ad inuicē incōtinētie cā dūmō tñ ſit ppetuꝫ cōtractus ꝛ non vitetur generatio plis verū matrimoniū cōtrahūt. Illi vero q̄ venenū ſterilitatis pcurant vel ſimilia mala: veri cōiuges nō ſunt.

Scda ppō eſt hec Qui venena ſterilitatꝭ apponūt nō cōiuges: ſed potꝫ fornicarij exiſtunt. ꝛ ſi poſt infuſionē aīe abortiū procurent ſe eſſe homicidas nō dubitāt. Hanc magiſter inſinuās querit. vtrū illi q̄ aborſū procurēt ſint homicide. Et rñdet ꝙ ſic ſi principiū eſt formatū ꝛ aīatū aliter nō. Tertia ppō eſt. Tria bona federis cōiugalis ſic ordināt vt nō ſit ibi culpa mortalis. Hanc mgr ponēs dicit ꝙ tria pdicta bona matrimonij ſic ordināt imo excuſant actū matrimonij vt peccatū nō ſit. vel qñ fide thori ſeruata coniuges cōueniūt cā plis vel vt mortale non ſit vt qñ fide ſeruata conueniūt in cōtinentie cauſa. Ultimo obijcit in cōtrariū tripliciter. Primo p aplm q̄ actū cōiugalē ſcdm indulgentiā cōcedit dicēs. hec aūt dico ſcdm idulgentiā. ſed indulgētia vel venia non eſt niſi peccati. ergo a culpa nō excuſatur maritalis cōcubitus: p qd etiā quidā pbant ipm eſſe peccatū. Et rñdet mgr diſtinguēdo de idulgentia eſt enī indulgentia cōceſſionis ꝛ permiſſionis. Cōcubitus ergo cōiugalis q̄ fit cā prolis indulgetur ſcdʒ cōceſſionē ſicut maiꝫ bonū. ſed cōcubitus q̄ fit cauſa icōtinētie indulgetur ſcdm pmiſſionē ſicut minus malū excuſatur. tñ hmōi actus cōiugalis p matrimonij bona dūmō tñ ſit infra limites matrimonij. Sed ſi excedat limites nō excuſatur qd multis autoritatibꝫ declarat. Scdo opponit p hoc ꝙ oīs cōcupiſcētia ꝛ delectatio que ſunt in coytu mala ſunt ꝛ inordinata. ꝛ ita ſunt peccatū. Et rñdet illā cōcupiſcentiā ſemp eſſe malā ꝛ inordinatā inordinatione penali que eſt pena peccati. nō tñ eſt ſemper inordinata inordinatōe culpabili. qꝛ nō ſep ē pctm. illa ergo delectatio coytus cōiugalis p bona matrimonij defenditur. niſi ſit imoderata ꝛ vltra cōiugij termīos ſe extendens Tertio obijcit p autoritatē bti Gregorij qui dicit ꝙ poſt acceſſum ad vxorē debet huiuſmodi ab ingreſſu eccleſie abſtinere. qꝛ voluptas ipa que eſt in cōmixtōne carnali ſine culpa nō eſt. Et rñdet ꝙ hoc intelligēdū eſt qñ ad vxorē accedit incōtinentie cauſa. vel quia vir ſine incontinentia acceditur. Et tantum in ſpeciali.

Diſt. xxxij.

Quod vero ſine

Superius mgr determinauit de bonis matrimonij quibus actus matrimonialis excuſatur. Hic determīat de ipo actu ſcdm ꝙ accipit rationem debiti. Et tria facit. Primo enī pponit quō vir ꝛ mulier in ſoluēdo ꝛ petēdo coniugij debituʒ par habeāt dñium. Scdo oñdit quō reddere cōiugale debitū nullius ſit criminis Tertio ſubiūgit quō nō quolibet die nec vir nec mulier licite pōt petere. Primū ꝛ ſcdm a pncipio diſtinctōis vſqꝫ ibi (Et licet debitū poſcēti.) Tertiū vero vſqꝫ ad finē diſtinctōis. In ſpeciali ſentētia mgrī ſtat in tribꝫ ppōibꝫ. quarum pma eſt hec. In ſoluēdo ꝛ reddēdo carnis debitum vir ꝛ vxor habēt par dominiū. Hanc magiſter inſinuās proponit. primo ꝙ cum vir in omnibꝫ preſit mulieri ſicut caput corpori: in redditione tamē debiti pares ſūt quia alter habet alterius corporis poteſtatem vt alteri poſcēti nō lʒ alteri debitū denegare ſiue poſcat cauſa prolis procreande ſiue incontinentie cauſa: quod autoritatibus confirmat. vbi etiam dicit ꝙ ſi habet alter alterius corporis poteſtatem. ꝙ nec mulier ad alium virum. nec vir ad aliam mulierem poteſtatem habet accedendi. ita nec ad continendū ſui corporis habet poteſtatem: niſi

mutuo cõſenſu. Secũda ꝓpõ eſt hec. Li-
cet nullius criminis ſit reddere debitũ cõiuga-
le· tñ exigere vltra generandi neceſſitatez eſt
delictũ veniale· fornicari vero aut mechari ē
mortale. Hãc mgr̃ inſinuãs ſubdit ꝙ redde-
re cõiugale debitũ nullius eſt criminis. exigere
vero vltra generẽdi neceſſitatẽ venialis ē cul
pe. ſꝫ fornicari aut mechari puniẽdi ē criminis.
Poſtea ꝓbat pluribus autoritatibꝰ ꝙ cõiu
ges ne fraudentur ad inuicẽ carnale debituꝫ
ſine cõſenſu cõmuni tenere non poſſunt. qḋ
ſupra ſuppoſuerat. Poſtea q̃rit ſi vir vxori cõ
ſentiat: vt cõtinentiã deo offerat ⁊ a ſuo iu-
re cã abſoluat. vtrũ poſſit licentiam datam
reuocare. Et r̃ndit ꝙ ſi cũ in hoc caſu ſi ei cõſẽſ
ſerat vouere cõtinentiam ⁊ votum ꝓhiberet
hoc iplere. hoc bene põt ſi maũt poſt reuoca-
re nõ põt. Tertia ꝓpõ eſt hec. Nullꝰ in ma
trimonio licite põt debitũ carnis quolibet
die exigere ſeu poſcere. Hãc mgr̃ inſinuãs dic
ꝙ licet debitũ poſcenti ſit ꝑſoluendũ. nõ tñ
licet quolibet die exigere ſeu poſcere ſicut in
diebus feſtiuis ſiue ꝓceſſionis ⁊ ieiunioꝝ qḋ
autoritatibus cõfirmat. Poſtea oñdit ꝙ be
atus Hiero. vult qḋ reddere debitũ ſit q̃nq3
peccatũ qḋ eſt cõtra ꝑdicta. Dicit eniꝫ btũs
Hieronimꝰ ꝙ q̇ vxori debitũ reddit non põt
orõibꝰ vacare. hec ſunt carnes agni. i. eukari-
ſtiã. dicẽ etiã ꝙ ñ ē ſp̄ reddẽdũ ḋbitũ vt i die
bꝰ q̇bꝰ orõibꝰ vacãdũ vel eukariſtia ſumẽda
Et r̃ndet ꝙ dictũ Hieronimi referendum eſt
ad eccleſie miſtros quibus nõ licet ſacramẽ
ta offerre vel miſteria celebrare tp̄e cõiuga-
lis amplexus. Ultimo dicit ꝙ ſicut in carna-
li cõmixtione ſic ⁊ in celebrãdis nuptijs ſũt
tp̄a obſeruanda. qꝛ nõ quibuſcũq3 tẽporibꝰ
ſunt nuptie celebrande. Tp̄a quibꝰ nõ ſunt
nuptie celebrande ſunt a ſeptuageſima vſq3
ad octauã paſche. ⁊ tribus ſeptimanis ante
feſtũ iohis baptiſte· ⁊ ab aduẽtu dñi vſq3 pꝰ
epiphaniã. qḋ ſi factũ fuerit ſeparentur. vt di
cit mgr̃. Et tñ ſpãli. Diſt. xxxij

Veritur hic de.

Supius mgr̃ determĩauit de bo
nis matrimonij. Hic aũt determi
nat quõ hec bona fuerũt in matrimonijs an
tiquoꝝ patrũ. Et tria facit. Primo eni anti-
quis patribus fore cõceſſum plures habere
vxores declarat. Scḋo cõtinentiã abrae cõ-
tinẽtie iohis cõꝑat. Tertio tp̄e euãgelij vir-
ginitatem precellere fecũditatẽ inſinuat. Pri
mũ facit vſq3 ibi (Qḋ vero caſtitas) Scḋm
vſq3 ibi (Melior eſt aũt virginitas) Tertiũ
vero vſq3 ad finẽ diſtinctõis. In ſpãli ſentẽ
tia mgr̃ ſtat in tribus ꝓpõibus. quaꝝ ꝑma eſt
hec. Et diuina permiſſione antiqui patres
plures habuerũt vxores nõ explctõe carna-
lis voluptatis. ſed qꝛ ſucceſſione ſanguinis
erat ſucceſſio religionis ⁊ fidelitatis. Hãc m.
inſinuãs querit. vtrũ antiqui patres ſine pec
cato plures vxores vel cõcubinas habuerũt
Et r̃ndens ꝑmittit ꝙ ſcḋm diuerſitatẽ tẽpo
rum varia fuit dei diſpoſitio. Añ peccatum
enim inter duos tñ fuit cõiugium inchoatũ
ſcḋm quã inchoatõis modũ. ſi ꝑmi parẽtes
in obedientia ꝑſtetiſſent per tp̄is ſucceſſionẽ
inter duos tñ fuiſſet matrimonialis cõtrac-
tus. Poſt peccñ ꝑmis parentibus adinuicẽ
conuenientibus ⁊ ꝓlem procreantibus filij
eoꝝ ⁊ filie coniũcti ſunt. ſed vnus tñ vni: et
fratres ſororibus copulati ſunt. qꝛ nõ erant
alie mulieres ⁊ viri quibus filij Ade ⁊ filie cõ
iungerẽtur. Lamech aũt ꝑmus oim legitur
duas vxores habuiſſe. qḋ in eo reprehendit.
ideo qꝛ ꝓ expletõe carnalis voluptatis hoc
fecerit. ꝓceſſu vero tẽporis cum iam quaſi
oẽs hoĩes deũ colerent paucis in cultu dei re
manentibꝰ diuina diſpẽſatõe cõſultũ eſt. vt
viri poſſent ſibi plures vxores in matrimoni
um copulare: ne cultus vel noticia dei defice
ret illis paucis deficientibus: ſicut patet in
Abraã ⁊ Jacob. vñ ⁊ ex lege maledicta erat
ſterilis q̃ non relinq̃bat ſup terrã. Scḋa ꝓ-
poſitio eſt hec. Cõtinentiã quã Johes habu
it actu hanc Abrahaam potuit ſeruare ſolo
habitu. Hãc mgr̃ inſinuãs dicit in cõmenda
tionẽ cõiugij antiquoꝝ patrũ: ꝙ virginalis
caſtitas nõ ꝑfertur in meritũ antiquoꝝ patrũ
ꝯiugali caſtitati qḋ autoritate Aug. determi
nat dicentis. Sicut nõ eſt ipar meritũ conti
nentie in Johãne q̇ nullas expertus eſt nup
tias. ⁊ i Abraã qui filios genuit Nam illius
celibatus ⁊ iſtius cõnubium ꝓ tp̄is diſtribu
tõe xp̄o militauerũt. ſꝫ cõtinẽtiã Johes i op̄e
Abraã in ſolo habitu hẽbat. Poſtea obijcit
ꝙ antiq̇ pr̃es habẽtes plures vxores nõ vi-
dentur feciſſe fidẽ thori. Et r̃ndens dicit. ꝙ
fidem thori ſeruabant qui proprijs tantum
vxoribus vel ancillis. et non alijs mulieri-
bus coniungebantur. ſꝫ ſic patet que fuerit
ante legem Matrimonij conſuetudo. ⁊ ꝙ

in matrimonio antiquorum patrum fuerūt p-
determinata matrimonij bona. Poſtea de-
terminat de matrimonio tēpe legis dicens.
ꝙ tpe Moyſi fuit matrimoniū determina-
tum. ⁊ q̄tum ad legitimarum perſonarum
determinatōnem. quia non licebat copula-
re carnaliter patri vel ſorori vel nouerce: vel
nepti amice ⁊ matertere: et quibuſdā alijs
perſonis. Et etiam q̄tum ad ſepatōnem: qꝛ
pmiſit Moyſes dato libello repudij diuor
tium fieri et aliam ducere. in quo quidē libel
lo vir ſcripſit cauſas pꝑter quas repudiabat
vxorem. quod pꝑter duritiam cordis eorū
permiſſum eſt vt magis malum. ſ. homicidi
um tolleretur. Poſtea querit quibus licꝫ ſb
lege habere plures vxores et quibus nō. Et
reſpondet. ꝙ multiplicatio generaliter ē pꝛo
hibita. pmiſſum eſt tamen regi plures habe
re vxores ſed non multiplicare. id eſt pluri-
mas habere. quia talis m̄ltiplicatō propter
carnales actus mentē eneruat et allicit. Ad
dit etiam ꝙ adueniente tempe plenitudinis
iuxta priorem et honeſtiorem inſtitutōnem
vnus tm̄ vni cōiungitur in figura chriſti et
eccleſie. Tertia pꝑpoſitio eſt hec. In hoc
quidem tempe virginitas fecunditate pcel-
litur et continentia ſacerdotibus inducitur.
Hanc magiſter inſinuans dicit. ꝙ hoc tēpo-
re virginitas fecunditate pcellitur et cōtinē
tia ipis pſbyteris precipitur: cum tamen in
lege fecunditas virginitate preferre et ſacer
dotibus ꝯiugia indicere inducitur. Ultimo
dicit. ꝙ virginitas mentis melior eſt et cō-
mendabilior q̄ virginitas carnis. quod au
toritatibus cōfirmat. Et tm̄ in ſpāli.

Diſt. xxxiiij.

Hunc ſupereſt.

Superius magiſter determiā-
uit de mr̄imonio q̄tuꝫ ad eiꝰ in
ſtitutōeꝫ: ſignificatōꝫ. ⁊ q̄tū ad eiꝰ cām effi
cientem et finalem. et q̄tum ad eius bona.
Hic determinat de eo q̄tum ad cauſam ma
terialem. ⁊ q̄tum ad perſonas contrahētes
Et tria facit. Primo em̄ determinat que per
ſone ſunt legittime ad contrahenduꝫ matri
monium. Secundo oſtendit. ꝙ quandoqꝫ
matrimoniū propter frigiditatem: maxime
ad inſtantiam vnius ſit ſoluendum. Tertio
quomodo furioſi duꝫ ſunt in amentia actu-
ali contrahere nequeunt. Primum facit vſ-
qꝫ ibi (De his enim qui cauſa frigiditatis)
Secundum vſqꝫ ibi (Furioſi quoqꝫ.) Ter-
tium vero vſqꝫ ad finem diſtinctionis. In
ſpeciali ſententia magiſtri ſtat in tribus pro
poſitōnibus. Quarum prima eſt hec. Que-
dam perſone ad contrahendum matrimoni
um ſunt plene legittime. quedaꝫ omnino le
gittime. ⁊ quedaꝫ in medio conſtitute. Hāc
magiſter inſinuans pꝑponit primo ꝙ ad ma
trimoniū contrahendum alique perſone fu-
erunt legittime ante legeꝫ. alie ſub lege. alie
tempe gratie. quedam etiam perſone in pri
mitiua eccleſia erāt legittime que modo nō
ſunt. Illarum vo que modo ſunt legittime
vel illegittime quedam ſunt plene legittime
vt ille quibus aliquod impedimētum non
obuiat. quedaꝫ vo ſunt omnino illegittime
vt ille quibus obuiat ordo ſacerdotalis vel
cognatio vel diſparitas cultus. quedā ſunt
medie: que nec plene legittime nec omni-
no illegitime ſūt. vt ille q̄bus obuiat frigidi
tas vel cognatio. tales enim ſi ignorāter cō-
iunguntur permanere poſſunt. ⁊ eiſdem de-
ficientibus diuidi poſſunt. Secunda pꝛo
poſitio eſt hec. Propter frigiditatē maximā
cōiugium ſeparatur: ⁊ vir alteri nunq̄ con-
iungatur. Hanc magiſter ponens dicit. ꝙ il
li qui cauſa frigiditatis debitum reddere nō
poſſunt: poſſunt ſic permanere ſi volunt. ſi
autem mulier cauſetur ſeu conqueratur di-
cēs. ꝙ vult eſſe mater ⁊ filios procreare. de-
cretum eſt ꝙ vterqꝫ coniugum ſeptima ma-
nu pꝑpinquorū iuret ꝙ nunq̄ carnaliter cō
uenerunt. ⁊ hoc ita fieri debet. Primo vir ⁊
mulier iurabunt ꝙ nunq̄ carnaliter conue-
nerunt. ⁊ tunc ſeptem de pꝑpinquis qui me-
lius poſſunt ſcire veritatem per ſigna pꝛoba-
bilia iurent ꝙ credunt eos verum dixiſſe. et
tunc mulier ſecundas nuptias ꝯtrahere po
teſt. Uir autem qui eſt frigide nature abſqꝫ
ſpe coniugij manere debet. Si enim ille ali-
am vxorem duceret: cogendus eſſet ille re-
dire ad priorem. Quando autem impedimē
tum ex vtraqꝫ parte prouenit: vterqꝫ debet
remanere innuptus. Hic igitur modus ſer-
uandus eſt quando vterqꝫ cōiugum idem
fatetur. Sed vir ſi aſſerat: mulier autem diſ-
fitetur. in hoc vero potius adhibenda eſt fi
des viro. qꝛ caput mulieris ē vir. q̄d mgr̄
confirmat autoritate. Poſtea dicit. ꝙ ſi per
aliquod maleficium concubitus non ſequa-

tur illi quibus hoc euenit hortandi ſunt. vt de omnibus confiteantur commiſſis: et ſatiſfaciant de eis deo. Miniſtri vero eccleſie per exorciſmos ⁊ eccleſiaſtica ſacramēta tales ſanare procurent. ⁊ ſi non poſſunt ſanari: ſeparari poterunt. Poſtꝙ tamen alias nuptias experierunt: viuentibus illis quibus iuncte fuerunt: non poterunt recōciliare prioribus quos reliquerant. etiam ſi poſſibilitas coeūdi eis reſtituta fuerit niſi iudicio eccleſie quo diuiſio facta fuerat. Tertia propoſitio eſt hec. Furioſi ⁊ amentes totaliter non poſſunt contrahere matrimoniū legaliter. Hanc magiſter inſinuans dicit. ꝙ furioſi dum ſunt in amentia: cōtrahere nō poſſunt. quod autoritatibus cōfirmat. Poſtea dicit. ꝙ ille qui dormit cū ſorore vxoris ſue neutram illarum habere debet. et tam ipſe ꝙ adultera nunꝙ debent in coniugio copulari. Quod magiſter multis autoritatibus probat. Ultimo dicit. ꝙ non licet viro vxorem dimittere. nec ecōuerſo propter aliquā infirmitatem corporalem. ſed debet alter alteri ſubſidia prouidere. quod autoritatibus confirmat. Ex quibus patet. ꝙ qui per legittimū matrimonium coniungūtur corporaliter: non poſſunt poſtmodū ſepari aliqliter. Et tantū in ſpāli.

Diſt. xxxv.

Hoc etiā notan.

Superius magiſter determinauit de impotentia coeundi: que actum matrimonij impedit. Hic autem determinat de ſeparatōne thori propter fornicationem que ſimiliter matrimonium tollit vinculo matrimonij durante. Et duo facit. Primo enim oſtendit quomodo vterqꝫ coniugum poteſt alium dimittere propter fornicatōnem: quando ipſe eſt a fornicatōne immunis. Secundo ſubiungit quomodo nullus poſſit ducere in matrimonio quam polluit in adulterio. Primū facit vſqꝫ ibi (Solet etiam queri) Secundum vſqꝫ ad finem diſtinctionis. In ſpeciali ſententia magiſtri ſtat i duabus propoſitōnibus. Quarū prima eſt hec. Et ſi vir vxorem dimiſerit cauſa fornicatōnis: alteri non nubat ea viuente in ſtatu huius corruptōnis. Hanc magiſter inſinuans proponit primo: ꝙ ſicut licet viro cauſa fornicatōnis vxorem dimittere. ita eadem cauſa dimittere licet vxori viruꝫ. quod autoritatibus probat. Poſtea dicit. ꝙ illud quod dictum eſt debet intelligi ſi ille qui alterum vel alteram dimittit ſimili crimini nō ſubiacet. Adultera autem adulterum dimittere non poteſt cauſa fornicationis. qđ autoritatibus probat. Poſtea dicit. ꝙ ſi cauſa fornicatōnis facta fuerit ſeparatio: non poteſt vir vel mulier in aliam copulam coniugalem tranſire. poſſunt autē reconciliari ⁊ cohabitare ſimul ſi prius dimiſſam alter reuocare voluerit. quod autoritatibus pbat. Poſtea inducit plures autoritates: que dicunt. ꝙ ſi vir ſciat vxorem ſuam deliquiſſe. ⁊ non egerit mulier penitentiam ⁊ in fornicatione permaneat. ⁊ hoc patiatur vir cum ea viuens ⁊ cohabitans videtur conſentire ⁊ reus ⁊ particeps eſſe huius peccati. ⁊ ideo retinere eam non debet. Si vero mulier dimiſſa a peccato diſceſſerit: et per penitentiam illud purgauerit: poterit viro reconciliari: ⁊ vir talem debet recipere: ſed non ſepe. Secunda propoſitio eſt hec. Uir non poteſt ducere vxorem quam prius per adulteriū polluit. ſi ipa in morte viri machinata fuerit: ſeu ſi vir dederit fidem ꝙ eā duceret: ſi vir non ſuperuixerit. Hanc magiſter ponēs probat ex autoritate Leonis pape. Obijcit tamen contra hoc magiſter per autoritates ſanctorum. quas ſoluit: dans earum ſanam intelligentiam. Et tantum in ſpāli.

Diſt. xxxvi.

Nunc de cōditōe

Superius magiſter determinauit de impedimentis antecedentibus matrimonium contrahendum. ⁊ de ſuperuenientibus in contractum. Hic vero determinat de incidentibus in ipſo ꝯtu. ſicut eſt error conditionis. Et duo facit. Primo enim determinat de impedimento ſeruilis conditionis. Secundo de impedimento ex defectu etatis. Primum facit a principio diſtinctionis vſqꝫ ibi (Hoc etiam ſciendum) Secundum vero vſqꝫ ad finem diſtinctionis. In ſpeciali ſententia magiſtri ſtat in duab' propoſitionibus. Quarum prima eſt hec.

Cum perſona depreſſa ſeruitute contrahēs
ignoranter eam poteſt dimittere ⁊ alteri cō-
iungi matrimonialiter. Hanc magiſter inſi
nuans querit primo. Utrum ſeruitus con-
iugium diuidere poſſit. Et reſpondet. ꝙ libe
ra poteſt accipere ſeruum et econuerſo liber
ancillam. Sed ſi mulier neſciat viri conditi
onem vel ecōuerſo vir mulieris: cum ſeruitꝰ
fuerit deprehenſa poteſt libere dimittere eā
Si autem ſciuerit mulieris conditōnem vel
econuerſo: non poteſt dimittere. quod au-
toritatibus confirmat. Poſtea querit. ſi am
bo ſcilicet vir et mulier ſint ſeruilis cōditio-
nis. vtrum poſſit inter eos eſſe coniugium.
Et reſpondet ex autoritate eiuſdem conſilij
ꝙ ſic. dummodo fiat coniunctio et volun-
tate dominorum. quāuis dicunt alij ꝙ eti-
am dominis ignorantibus poſſit inter eos
fieri coniugium. Poſtea dicit. ꝙ ſi mulier ac
cepit virum liberū ⁊ ille poſtea fecerit ſe ſer
uum occaſione diuortij: non ille poteſt vxo-
rem dimittere. nec illa per matrimonij vin-
culum poteſt in ſeruitutem redigi: dum ille
non ex aſſenſu coniugis ſe ſeruum fecerit. qḋ
autoritatibus eiuſdem cōcilij probat. Se
cunda propoſitio eſt hec. Sponſalia nō cō-
trahuntur: niſi ab altera parte ſciatur quid
inter eos in tali facto agatur. Hanc quidem
propoſitōnem magiſter inſinuans dicit. ꝙ
ſcḋm leges pueri ante decimūquartum an-
num: et puelle ante duodecimum annum
non poſſunt matrimonium inire. Quod ſi
fecerint ante predicta tempora: ſeparari po-
terunt. Qui autem in puericia copulantur ⁊
poſt annos pubertatis nolunt ſe dimittere:
ſed in coniunctione permanere: ex hoc effici
untur coniuges. ⁊ deinceps nequeunt ſepa-
rari. Addit etiam. ꝙ ſponſalia ante ſeptimū
annum contrahi non poſſunt. Oportet eti-
am. ꝙ ab vtraqꝫ parte intelligatur quid int̄
eos agatur. Ultimo dicit determinatum eē
de duobus impedimentis coniugij quibus
ſolui poteſt. nec tamē ſolui ſemper eſt neceſ-
ſe. Et tantum in ſpeciali de ſentētia huiꝰ di-
ſtinctōnis.

Diſt. xxxvij.

Hnc igitur or.

Superius magiſter determinauit
de impedimentis que faciunt p-
ſonas medias plene legittimas: ⁊ penitus
illegittias. Hic vero detmīat de ipedimētis
q̄ faciūt perſonas omnino illegittimas. Et
circa hoc duo facit. Primo enī oſtendit quo
modo per ordinem ſacramentorum matri-
monium impediatur. Secundo quomodo
per vxoricidium impeditur. Primum facit a
principio diſtinctōnis vſqꝫ ibi (Hijs adijci
enduz) Secundum vero abinde vſqꝫ ad fi-
nem diſtinctionis. In ſpeciali ſententia ma
giſtri ſtat in duabꝰ propoſitionibus. Qua-
rum prima eſt hec. Uoto continentie con-
ſtricti vel in ſacris ordinibus: vel in religio-
ne conſtituti matrimonium contrahendi ab
eccleſia ſunt prohibiti. Hanc magiſter inſi-
nuans dicit. ꝙ ſunt quidam ordines in qui
bus nullatenus poteſt contrahi coniugium
et etiam ſi interceſſerit copula: fit diuortiū
ſicut ſacerdotium. dyaconatus. ſubdyaco-
natus. In alijs vero ordinibus permittitur
fieri coniugium: niſi religionis habitū ſum-
pſerint. vel votū continentie fecerint. quod
pluribus autoritatibus confirmat. Se-
cunda propoſitio eſt hec. Ex iure canonico
quod legibus mundanis non aſtringit̄ vir
ne vxorem interficiat matrimonium inter-
dicitur. Hanc magiſter inſinuās dicit. ꝙ oc
ciſoribus ſuarum coniugum penitus coniu
gium denegandum eſt. Tales ſic crimino-
ſos eccleſiaſtica diſciplina gladio ſpirituali
⁊ nō materiali corrigere iubet. Unde tales
debent publicam penitentiam agere. Et ſi
contumaces fuerint: excōmunicantur quo-
uſqꝫ conſentiant. Et tantum in ſpāli.

Diſt. xxxviij.

Hnc de voto

Superius magiſter determi-
nauit de impedimento ordi-
nis. Hic autem determinat de impedimen-
to voti. Et tria facit. Primo enim diſtinctō-
nem voti premittit. Scḋo quale votū ma-
trimoniū impediat ſubdit. Tertio quō viri
longe a feminis ꝓpter captiuitatē ſequeſtra
ti eas repetere poſſint: ſubiūgit. Primū fac̄
a principio diſtinctōis vſqꝫ ibi (Qui eni ſo-
lemnit.) Scḋm vſqꝫ ibi (Hic querit de illis
feis) Tertiū vſqꝫ ad fi. di. In ſpe. ſ. m. ſt. i t.
q̄. p̄. ē hec. Uotū cōe ē qḋ omēs accipiūt cū
ſpōdz diabolo ⁊ pōpis eiꝰ rnūciare. Sigla-

re vero eſt cum quis ſpondet virginitatē ſeruare. Hanc magiſter inſinuans ꝓponit primo quid ſit votum. Et dicit. ꝙ votum ē teſtificatio quedam promiſſionis ſpontanee: que de his que dei ſunt proprie fieri debet. Sunt tamen aliqua ſtultorum vota q̄ frangenda ſunt. Poſtea diſtinguit de voto ⁊ oſtēdit. ꝙ votum matrimonium impedit. ⁊ dicit ꝙ votorum aliud eſt votū cōe. et aliud ē ſingulare. Cōmune eſt illud quod ī baptiſmo faciunt omnes cum ſpondent ſe renunciare dyabolo ⁊ pompis eius. Singulare eſt cum quis ſponte promittit virginitatē vel aliud huiuſmodi. Item votorum ſingularium aliud eſt priuatum: vt illud quod eſt factum in abſcondito. Aliud ſolenne: vt illud quod eſt factum in facie eccleſie. Priuatum autem votum ſi violetur peccatum mortale eſt. Si autem ſolenne violetur: peccatum mortale ⁊ ſcandalum eſt. Secunda propoſitio eſt hec. Omne quod licite promittimus debemus ſeruare totum: ſiue ſit priuatum ſiue ſolenne votum. Hanc magiſter inſinuans dicit. ꝙ qui priuatum votum continentie faciunt: matrimoniū contrahere nō debent. quia contrahendo mortalit̄ peccāt. Si autem cōtrahunt: non ſeparantur. quia probari non poteſt quod occulte actum eſt. Qui autem ſolemniter vouent: nullatenus inire queunt. Continentiam igitur vouētes ſiue ſint virgines. ſiue vidue. ſiue velate. ſiue non velate: cōiugium nullatenus ſortiri poſſunt. quia quod ante fuit licitum: pꝰ votum fit illicitum. quod autoritatibus cōfirmat. Poſtea dicit. ꝙ iſti qui continentiā ſolemniter vouerūt: ſi aliquo tempe contrahūt debent ab ingreſſu eccleſie ⁊ a cetu fidelium ſeparari: donec humiliter ſatiſfaciant: ⁊ ad bonum quod ceperant ſiue inuite ſiue voluntarie redeant. quod autoritatibus probat. Obijcit tamen in contrarium p̄. Innocentij autoritatem. qui dicit illos qui primo ſpiritualiter nubent ſi poſtea publice nupſerunt non ſolum ad cōiugium: ſed nec ad penitentiam recipiendos eſſe: niſi quibus ſe coniunxerunt de mundo recedant. Et reſpondꝫ magiſter. ꝙ intelligenda eſt autoritas Innocētij de illis qui ab inceſtus copula deſiſtere nolunt: q̄ non ſunt ad penitentiam admittendi. tamen qui digne penitentiam agere volunt: a penitentia non excludūtur. ⁊ talibus ab illicitis complexibus recedentibus illi quibus ſe cōiunxerāt defuncti ſunt. Poſtea dicit. ꝙ quando vir ⁊ mulier legittie ſūt coniuncti: non poteſt alter altero viuēte ad aliam copulam tranſire. Alioquin adulterium cōmittit quod eſt grauiſſimū peccatum lꝫ grauius inceſtus ⁊ adhuc amplius vitiū contra naturam. quod autoritatibꝰ probat. Ex predictis infero. ꝙ tm̄ illud votū quod p̄ ſuſceptōnem ſacri ordinis ⁊ ꝓfeſſionē eſt ſolennizatum: dirimit matrimoniū contractum et nullum aliud quātūcūq̧ etiā ſit publicatum. Tertia propoſitio eſt hec. Uiri redeuntes ex longa captiuitate quos femine putabant fore mortuos: p̄nt vxores ſuas repetere ex iuris poteſtate. Hācmagiſter inſinuans querit de illis feminis que putātes viros ſuos interfectos in captiuitate vl' nūq̄ liberandos ad aliorum cōiugia tranſierūt ſi illi qui putabantur periſſe remeauerint. Utrum eis reddi debeant. et an ipe ſunt ree adulterij. Et reſpondet. ꝙ prima copula legittima erat. que tamen ſic cōiungūtur per ignorantiam: habent aliquam excuſatōem de peccato. ſed tm̄ non caruerunt obprobrio male volūtatis. Exigit ergo iuſticia vt viris reuerſis vxores reformentur. que ſi hoc voluerunt: laudande ſunt. Si autem ad legittimū conſortium redire noluerint: ſed cū poſterioribus viris remanere merito ſunt excōmunicande: et eccleſiaſtica cōmunione priuande ꝙ de re excuſabili ꝯtaminatōem elegerunt criminis. et hoc autoritate cōfirmat. Ultimo queritur de iſto qui vxore ſua relicta in patria ſua abit in longinquam regionem ⁊ ibi aliā ducit. penitentia ductus vult eam dimittere aſſerens ſe habuiſſe aliam q̄ viuit. nec eccleſia ꝑmittat: que quod ille aſſerit ignorat. Queritur vtrum in hac copula ſit cōiugium. Et reſpondet. ꝙ non. tamen mulier propter ignorantiam a crimine excuſatur. Uir autem commiſit adulterium. ſed ex quo vult ad primam redire nec poteſt cogitur iudicio eccleſie hanc tenere. et tunc per obedientiam et timorē incipit excuſari. Unde reddere debet ei debet ei debitum: ſꝫ nūq̄ debet ab ea exigere ſeu poſcere. Et tantū in ſpeciali.

Diſt. xxxix.

Eſt hec vero.

Superius magiſter determinauit de impedimentis matrimonij que faciunt perſonam ſimpliciter illegittimam. Hic determinat de impedimento quod facit eam illegitimam reſpectu alterius perſone. Et tria facit. Primo enim oſtendit, ꝙ diſpar cultus perſonas illegittimas fac. ad contrahendum. Secundo declarat vtrū duorum infidelium matrimonialiter coniunctorum vnus ad fidem conuerſus poſſet relinquere non conuerſum. Tertio quomodo duorum infidelium non poſſit eſſe verū matrimonium. Prima pars vſqꝫ ibi (Huic autem videtur obuiare) Secunda vſqꝫ ibi (Sūt tamen nonnulli) Tertia vero vſqꝫ ad finem diſtinctōnis. In ſpeciali ſententia magiſtri ſtat in tribus propoſitōnibus. Quarum prima eſt hec. Diuerſe religionis perſone ad cōtrahendum ſimul matrimonialiter ſunt illegittime. Hanc magiſter ponens proponit p̄mo, ꝙ matrimonium contrahi non poteſt ab his qui ſunt diuerſe religionis. Diſpar enim cultus facit p̄ſonas illegittimas ad cōtrahendum, quod pluribus autoritatibus probat. Poſtea obijcit in contrariuꝫ p̄ apoſtolum qui dicit, ꝙ ſi quis habet vxoreꝫ infidelem, ⁊ hec conſentit habitare cum iſto: non dimittet illam. Et ſimiliter dicit de muliere. Et reſpondet, ꝙ quia illud dictum eſt ſcilicet ꝙ qui ſunt diſpares in cultu: contrahere non poſſunt: intelligendum eſt de illis qui exiſtunt in diſpari religione, cultu, ſeu fide, qui ſcilicet ſic manentes contrahere nō poſſunt. Quod apoſtolus ait intelligenduꝫ eſt de ill' qui vnius infidelitatis fuerūt quādo coniuncti ſunt poſtmodum vnus ſine altero ad fidem conuerſus eſt, quando eniꝫ ſic eſt, ſi infidelis cum fideli cohabitare conſentit: tunc ſuadet apoſtolus fideli vt eam non dimittat, quoniam forte per fidelem ſaluanda eſt. Poteſt tamen licite fidelis infidelem dimittere, etiam cohabitare volentem, quia ipſa infidelitas eſt quedam fornicatio ſpiritualis propter quam poteſt vxor dimitti. ſicut propter fornicatōnem corporalem, que omnia autoritatibus probat. Ex hijs infert ſecundam propoſitōnem que eſt, Fidelis vir poteſt licite infidelem vxorem dimittere ⁊ econuerſo, patet ex premiſſis. Poſtea querit. Utrum propter aliud vitium ꝙ propt̄ infidelitatem poſſit dimitti. Et reſpondꝫ, ꝙ vir ſine crimine non poteſt vxorem dimittere: ⁊ econuerſo vxor virum propter quaſdaꝫ concupiſcentias que aberrare faciunt animā a lege dei: ⁊ non ſolum propter infidelitatē quod autoritatibus probat. Poſtea querit ſi fidelis infidelem dimittat, vel infidelis a fideli recedat: vtrum liceat fideli aliquā ducere. Et arguit per autoritates ad vtranqꝫ partem ⁊ contrarietates diſſoluens dicit, ꝙ ſi fidelis dimittat infidelem volentem ſecuꝫ cohabitare ſine contumelia ſaluatoris non poteſt alteram ducere ea viuente. ſi vero infidelis diſcedat ⁊ dimittit fidelem volenteꝫ ſecum habitare: non tenetur ſequi diſcedentem: ſed licet ei alteram ducere. hoc auteꝫ intelligendum eſt de illis qui infidelitati coniuncti ſunt. Sed ſi vterqꝫ ad fidelitateꝫ conuerſus eſt, vel ſi vterqꝫ fidelis exiſtens matrimonio coniunctus: ⁊ poſtea alter illoruꝫ a fidelitate diſceſſerit ⁊ fidelem derelinquit: non debet dimiſſus diſcedentem infidelem ſequi. tamen illa viuente: non poteſt aliam ducere quia inter eos fuit coniugium ratuꝫ: quod diſſolui non poteſt. Tertia propoſitio eſt hec. Coniugium infidelium minime eē ratum: patet ex hoc ꝙ omnis eoruꝫ actio veriſſime eſt peccatum. Hanc magiſter inſinuans dicit inter fideles non eſſe coniugia. quia eorum copula non eſt rata: cum ſolui poſſit, neqꝫ eorum coniugia eſſe legittima: cum non ſint ex fide. Omne auteꝫ quod nō ex fide eſt peccatum eſt: ſcd̄m apoſtolū. Hoc idem etiam oſtendit per Auguſtinū. Magiſter autem dicit, ꝙ inter fideles eſt legittimū matrimonium, quia eſt inter legittimas perſonas, ſed non eſt ratum, quia non ē cuꝫ fide, quod per autoritates probat. Coniugium autem fidelium eſt legittimum ⁊ ratum ſi legittime ſint perſone. Et ſoluit dicēdo ad autoritatem beati Auguſtini. Coniugiū autem infidelium verum eſt. ſed non habet illud triplex bonum quod excuſat coitum nec meretur p̄mium. Exponit etiam illud apoſtoli. Omne quod non ex fide eſt peccatum eſt. Et tantum in ſp̄ali de ſentētia huius diſtinctionis.

Diſt.xl.

Unc ſupereſt

Superius magiſter determinauit de impedimētis matrimonij diſparis cultus: quod reddit perſonam illegitimam ad contrahendum reſpectu alicuius perſone propter diſtantiam ad ipam. Hic determinat de impedimentis matrimonij que faciunt perſonam illegittimaꝫ ad cōtrahendum reſpectu alicuius perſone propter propinquitatem ad ipſam. Et tota ſententia magiſtri verſatur in hac diſtinctione circa hoc. ſcilicet ꝙ cognatio carnalis ⁊ ſpiritualis matrimonium impediunt. Sententia in hac diſtinctōne ſtat in iſta propoſitione. Cognatio quedam dicitur carnalis. quedam vero ſpiritualis. et infra quartum gradum non poſſunt cognati inire matrimonium. vt dicit decretalis. Hanc magiſter inſinuans proponit primo de cognatōne ⁊ affinitate eſſe dicendum. De quibus duabus ſubdit. ꝙ cognati ⁊ affines in ſeptimo gradu et infra copulari non debent. quod ꝑ autoritates probat. Poſtea dicit. ꝙ gradꝰ conſanguinitatis a diuerſis diuerſimode computantur. Quidam enim vt Iſidorus computat ſex gradus. Ipſum enim conſanguinitatis truncum inter gradus non computat quia inter patrem et filium negant eſſe conſanguinitatis gradus: cuꝫ quaſi ſint vna caro. Si ergo ſuppoſito filio et filia: fratre et ſorore quaſi trunco. in primo nepos et neptis. in ſecundo pronepos et proneptis. in tertio abnepos et abneptis. in quarto adnepos et adneptis. in quinto trinepos ⁊ trineptis. In ſeptimo trinepotis nepos ⁊ trineptis neptis. Alij vero qui patrem in primo gradu ponunt. inter patrem quidem et filium ponunt eſſe cognationis gradum. Et hi ſeptem gradus cōputant. Et quāuis varij in numero graduum inueniantur: nulla tamen exiſtit diuerſitas quātum ad terminum: ſed tantum quātum ad initium. Poſtea magiſter aſſignat huius computationis graduum ratōnem. Ultimo opponit in cōtrarium per Gregorium: qui ſcribens Auguſtino Anglicorum epiſcopo. a quo requiſitus fuerat quota generatione deberent cōnubia fieri. dicit ꝙ ꝓ poſſunt licite fieri ī quarta et quinta generatione. Sed ad hoc reſpōdet ipm dictum Gregorij: qui dicit ſe hoc non generaliter dixiſſe: ſed ſpecialiter conceſſiſſe genti Anglicorum: que nuper ad fidem venerunt: ne a bono quod inceperant: metuendo auſteriora recedant. Quibus tamen poſtea in fide ſolidatis dicit hoc non licite: imo ſi infra conſanguinitatis lineā propriam aut affinitatis lineam propriam ſeptimam ſcilicet generationem inuenti fuerint copulati: ſeparantur. Hijs dictis magiſtri addo ex dictis doctorum aliorum: ꝙ magiſtri ſententia de gradibus conſanguinitatis dudum habita per ſummū pontificem ē remota. Et tantum in ſpāli.

Diſt.xli.

Unc de affini.

Superius magiſter determinauit de impedimento conſanguinitatis. Hic determinat de impedimento affinitatis. Et tria facit. Primo enim oſtēdit ꝙ affinitas matrimonium impedit contrahendum: et contractum diſſoluit. Secundo quedam vitia diſtinguit. Tertio nomina affinitatum adiungit. Primum facit vſqꝫ ibi. (Hic dicendum eſt.) Secundum vſqꝫ ibi. (Attendendum eſt etiam illud Alexandri) Tertium vero vſqꝫ ad finem diſtinctionis. In ſpeciali ſententia magiſtri ſtat in tribus propoſitionibus. Quarum prima eſt hec. Qui infra affinitatis gradum prohibitum coniunguntur: habita noticia abinuicem ſeparantur. et tamen eorum filij legittime habeantur. Hanc magiſter inſinuans proponit primo quid ſit affinitas dicens. ꝙ eſt parentela que ad virum ex parte vxoris: et ad vxorem ex parte viri pertinet. quia enim vir ⁊ vxor vna ſunt caro ratōnabiliter: propinquitas et parentela vnius efficitur alterius vt ſit vna vtriuſqꝫ. Unde vir ⁊ ſoror vxoris ſunt in primo gradu. filij vero ſororis ſunt in ſecundo gradu a viro. neptis vero in tertio gradu. ⁊ ſic deinceps. Dicit enim. ꝙ affinitas vſqꝫ ad ſeptimum generationis matrimonium impedit. Sic et conſanguinitas quod autoritatibus probat. Poſtea obijcit

in contrarium per autoritates que dicunt: ꝙ
inter affines poteſt coniugium contrahi in
quarta et quinta generatione. Et reſpondet
ꝙ autoritates ſunt intelligende ſcđm miſe-
ricordie diſpenſatiōem. poteſt tamen etiam
diſpenſari in copula affinium vſqꝫ ad terti-
um gradum. ſicut etiam Gregorius diſpen
ſauit in quarto gradu ꝯſanguinitatis. Poſt
ea querit vtrum affinitas maneat: quāuis
tranſeat matrimonium. vt ſi mulier alicui
viro copulata ad cognatōnem eius pertine
at: vtrum eo defuncto matrimonium mane
at vel diſſoluatur. Et determinat per plures
autoritates ꝙ maneat affinitas matrimo-
nio tranſeunte. que affinitas impedit matri
monium ad predeterminatos gradus ac ſi
matrimoniū ꝑmaneret. Poſtea dicit. ꝙ cō-
iunctos infra predictos gradus conſangui-
nitatis vel affinitatis eccleſia ſeparat. Que
rit etiam: ſi ignoranter in conſpectu eccleſie
coniunguntur: ⁊ poſtmodum conſanguini-
tate probata eiuſdem iudicio eccleſie ſepa-
rantur: vtrum illa copula fuit coniugium.
Et reſpondet. ꝙ quidam dicunt. ꝙ nō erāt
perſone legittime. ideo non fuit coniugium
Excuſatur tamen per ignorantiam a crimi-
ne. quia bona fide et per manum eccleſie cō
uenimit. Unde et filij eorum legittimi ha-
bentur. Alij vero dicunt fuiſſe coniugium:
quāuis non fuerunt perſone legittime. quia
canones tales coniunctōnes legittimas vo
cant. Addit etiam quorum teſtimonio hec
coniunctio ſit dirimenda. Et dicit. ꝙ ꝑ tres
vel duos ex propinquioribus qui iuramen
to confirmant hoc verum eſſe quod dicunt.
vel ſi progenies tota deficeret per antiquio-
res quibus tota propinquitas nota ſit aſſer
tum fuerit ꝙ affines ſint: non ſine mora ſe-
parandi ſunt. quod autoritatibus probat.
Secunda propoſitio eſt hec. Que ſit dif-
ferentia inter ſtuprum. adulterium. inceſtū:
et fornicationem: hec littera dat ſufficientē
explanationem. Hanc inſinuans diſtinguit
diuerſa peccata. ſcilicet fornicationem. ſtu-
prum. adulterium. inceſtum. et raptum di-
cens. ꝙ quāuis fornicatio ſit genus omnis
illiciti coitus qui fit extra vxorem. Tamen
ſpecialiter intelligenda eſt abuſus viduarū:
vel meretricum. vel concubinarum. Stuprū
vero eſt virginum illicita defloratio. Adul-
terium eſt aliena thori violatio. Inceſtus
vero eſt conſanguinearum vel affinium ab-
uſus. Raptus vero eſt: cum puella violenter
a domo patris educitur vt corrupta in vxo-
rem habeatur. Tertia propoſitio eſt hec.
Ut cautius fiant coniugia: ponit magiſter
quedam affinitatum nomina: que inſinu-
ans dicit. ꝙ frater vxoris et ſoror eius dicū
tur cognati viri propter nominum carenti-
am. Uxor vero fratris dicitur potius fratriſ
ſa ꝙ cognata. Frater vero mariti dicitur le-
uir. Uxores vero duorum fratrum ianitri-
ces vocantur quaſi eandem ianuam intran
tes. Soror vero viri vocatur glos. Uir au-
tem ſororis non habet ſpeciale nomen. nec
ſororis frater. Et dicitur notanter: quedam
affinitatum nomina. quoniam nomina ſin-
gularum affinitatum non ſunt impoſita. ꝓ
pter occultas rerum proprietates nos late-
tes. ſed circumloquuntur alijs nominibus
ideo neceſſe eſt vnum nomen plura ſignifi-
care. vt inquit Philoſophus. Et tantum in
ſpeciali de ſententia huius diſtinctōnis.

Diſt. xlij.

E parentaliuꝫ:

Superius magiſter egit de im-
pedimento propinquitatis car-
nalis. Hic autem agit de impedimento pro
pinquitatis ſpiritualis. Et quatuor circa hoc
facit. Primo enim oſtendit quomodo con-
ſanguinitas ⁊ affinitas etiam cognatio ſpi
ritualis impediunt matrimonium. Secun-
do quomodo ex baptiſmo et confirmatōne
cognatio quedam contrahitur: propť quod
matrimonium iuſte diſſoluitur. Tertio quo
modo vir et vxor licite de baptiſmo puerū
ſimul leuare non poſſunt. Quarto quomo-
do tertie vł quarte nuptie nec prohibite nec
damnabiles exiſtunt. Primum facit a prin-
cipio diſtinctionis vſqꝫ ibi (Spirituales fi-
lij ſunt.) Secundū abinde vſqꝫ ibi (Solet
etiam queri) Tertium vſqꝫ ibi (Sciendum
etiam) Quartum vſqꝫ ad finem diſtinctio-
nis. In ſpeciali ſnīa magiſtri ſtat in quatu-
or ꝓpōnibus. quarum prima eſt hec. Ma-
trimonium impediūt ꝯſanguinitas ⁊ affini
tas. ⁊ etiam ſpūalis germanitas. Hāc mgr
inſinuās ꝓponit primo pꝰ ꝑdicta dicēdū ee

Se cognatōne spirituali que etiam reddit ꝑ-
sonas illegittimas ad contrahendum. Disti-
guit autem tria que ꝓpinquitatem dicunt ⁊
matrimonium impediunt, scȝ consanguini-
tatem ⁊ affinitatem. ⁊ spiritualem propinq̄-
tatem. Et dicit. consanguinitas est inter eos
qui iūguntur scd̄m lineam generis. Affines
autem sunt qui non generatōne sunt cōiun-
cti: sed mediante coniunctōne carnali sūt so-
ciati. Sed spiritualis propinquitas dicitur
illa que est inter compatrem pueri carnalē:
⁊ cōmatrem spiritualem. ⁊ inter illos quoꝝ
vnum alterum de sacro fonte leuauit. aut in
cathesizatōne vel in confirmatōne tenuit. ⁊
inter filios eiusdem hominis carnales ⁊ spi-
rituales. Secunda propositio est hec. Dū-
taxat ex duobus sacramentis. scilicet baptis-
mo ⁊ confirmatōne spiritualis cognatio ori-
tur ex qua matrimonij contractus dissolui-
tur. Hanc magister insinuans dicit. ꝙ spiri-
tuales filij sunt quos de sacro fonte leuam⁹
vel quos in confirmatiōe tenemus. Dicitur
filius vel filia spiritualis ipsius sacerdotis:
qui vel que ei sua peccata confitetur vl' quā
baptisat. quod autoritatibus probat. Post-
ea dicit. ꝙ mater ⁊ pater sibi i matrimonio
coniungi non possunt. vt pater spiritualis fi-
lie spirituali. nec mater spiritualis filio spiri-
tuali. ⁊ si factum fuerit: debent separari. Si
autem post legittimū matrimonium contra-
ctum alter cōiugum insidiose, scilicet vt ab
alio separetur filiuȝ de sacro fonte leuauerit.
aut in confirmatione tenuerit: non propter
hoc sunt sepandi. qui autē hoc fecit: pnīa ca-
stigandus est. Obijcit tamen cōtra hoc ma-
gister per quasdam autoritates que expresse
dicunt eos qui de lauachro natos susceperīt
separandos esse. Magister autem soluit il-
la dicta esse ad terrorem vt sine opere tene-
ant: non autem ꝙ ita sit faciendum. Uel il-
le autoritates loquuntur de illis qui prius
ꝙ̄ coniuges fierent filios suos vel virorum
de fonte sacro susceperunt. Postea dicit. ꝙ
filij spirituales vel adoptiui alicuius natu-
ralibus filijs non possunt coniungi in ma-
trimonio. quod autoritatibus probat. Qui-
dam tamen volunt tantum intelligere de il-
lis filijs quibus compatres facti sunt. De il-
lis vero qui ante compaternitatem vel post
geniti sunt concedunt. ꝙ licite et legitime
coniungi possunt. Et pro his facit autoritas
Urbani pape. Quedam tamen autoritas
dicit etiam post compaternitatem genitos
copulare non posse. Postea querit. Utrum
quis commatrem vxoris sue post eius obi-
tum in vxorem ducere possit, Et respondet
ꝙ non. quod autoritatibus cōfirmat. Obij-
cit tamen contra hoc per quasdam autorita-
tes quarum dat intelligentiam. Tertia
propositio est hec. Uir ⁊ mulier vxor eius
non possunt licite puerum de baptismo sus-
cipere. Hanc insinuans querit. Si vxor si-
mul cuȝ viro debeat in baptismo puerum su-
scipere. Et respondet per autoritatem Ur-
bani pape ꝙ non. Quarta propositio est
hec, Tertie ⁊ quarte ⁊ quinte nuptie non
sunt dānande. tamen prime sunt solenniter
venerande. Hanc enim propositionem ma-
gister insinuans dicit. ꝙ non soluȝ prime nu-
ptie sunt licite: sed etiam secunde nuptie et
tertie: quarte et quinte donande non sunt.
Quod etiam autoritatibus probat. Qꝫ au-
tem apostolus bigamos a sacerdotali hono-
re excludit. hoc non facit pro tanto vitio bi-
gamie. sed pro sacramenti signaculo: quod
ibi non seruatur. Unde etiam prime nuptie
sub benedictōne celebrantur. Et tantum in
speciali ⁊c.

Dist. xliij.

Ostremo de cō.

Post ꝙ magister superius egit de
sacramentis, Hic agit de resurre-
ctione et gloria resurgentium: ad quam sa-
cramenta perducunt. et etiam per oppositū
de reproborum pena. Et circa hoc tria facit.
Primo enim ostendit resurrectōnis verita-
tem et eius tempus. Secundo subdit san-
ctos habere memoriam eorū que scilicet hic
sustinuerunt. Tertio annectit electoruȝ pec-
cata non publicari que hic confessi fuerunt.
Primum facit a principio distinctionis vs-
ꝗ ibi (Hic queritur vtrū electis) Secunduȝ
vsꝗ ibi (Si vero querit.) Tertium vsꝗ ad
finem distinctōnis. In speciali sentētia ma-
stat in tribus ꝓpōnibus. quarū prima ē hec
Iuxta fidē orthodoxā ⁊ purā debem⁹ credē
oēs carnē resurrecturā eē. Hācmgr insinuās
ꝓponit prīo resurrectōem futurā eē ⁊ fideles
q̄ i xpo dormierūt resurgēt. qđ autoritate ꝓ

poſtoli probat. Poſtea dicit ꝙ cauſa reſurre-
ctõis eſt vox tube. cuius virtute excitabunt
mortui. que quidem vox dicitur tuba. qꝛ eſt
oῖbus manifeſta. dicitur aũt nouiſſima qꝛ
poſt eam non eſt alia. que quidem vox alibi
clamor et alibi vox filij dei appellat. Vox au
tem illa erit xpi vel vnius vel plurimorũ an-
gelorũ. Poſtea oſtẽdit reſurrectõis tempus
occultum eſſe ⁊ ignotũ. ꝓpter qđ medie no-
cti cõparatur cum dicitur ſponſus media no-
cte venturus. Secũda ꝓpoſitio eſt hec. Et
ſi ſancti ṗmoꝝ malorũ memoriã habeãt hoc
tamen nõ erit eis ad glorie derogatõem. ſed
magis ad cõgaudiũ ⁊ gratiarũ actõem. Hãc
magiſter inſinuans querit vtrũ electi habeãt
memoriã precedentiũ malorũ. Et reſpondet
ꝙ habeant malorũ ṗteritorũ memoriam. ex
quo tamẽ in nullo contriſtabunt. nec eis erit
ad penã vel glorie minoratõem vel deroga-
tõem ſed gratiarũ actionẽ. Tertia ꝓpoſitõ
eſt hec. Electorũ peccata ꝑ penitẽtiã h dele-
ta ibi non erunt alijs manifeſta. Hanc mgr̃
inſinuãs ſubdit. ꝙ etiã illo modo pctã tegũ-
tur que hic per penitentiã ſunt deleta. ita ꝙ
nullis manifeſtabunt. Alia vero cunctis ꝓ-
palabunt. Poſtea dicit ſibi incertũ eſſe vtruꝫ
aliqui ſine morte ad iudiciũ ꝑueniant. ſicut
videtur dicere Hiero. de illis qui in aduentu
viui rapient xpo obuiã. Vel vtrũ illi q̃ viui ra
piuntur ſubito moriant ⁊ ſic ad reſurrectõeꝫ
tranſeãnt: qđ magis videt velle apl's. Vltio
dicit licet omnes reſurgant incorrupti. i. cum
membrorũ integritate. non tamen omnes re
ſurgunt impaſſibiles in gl'ia. Et tantum in
ſpeciali.

Di. xliiij

Olẽt aũt nõnul.

Poſtq̃ mgr̃ determinauit de veri-
tate reſurrectõis ⁊ eius cõditõni-
bus. Hic determinat de conditõne reſurgen
tiuꝫ. Et duo facit. Primo inueſtigat qua eta
te reſurgent. Scđo quõ omnes reſurgent in
perfecta omnium membrorum integritate.
Primum vſqꝫ ibi (Nõ eñi preerit) Scđm vſ
qꝫ ad finẽ diſtinctõis. In ſpãli ſententia ma
giſtri ſtat in duabus ꝓpoſitionibus quaruꝫ
ṗma eſt hec. Abſqꝫ vlla ambiguitate omẽs
homĩes reſurgent in perfecta etate qua xp̃s
reſurrexit ſed nõ in eadem ſtatura. Hanc ma
giſter inſinuans dicit ꝙ omnes homĩes re
ſurgent in etate qua xp̃us reſurrexit. ſed non
in ſtatura xpi. ſed quilibet in ſtatura ſua re-
ſurget. quam prius habuit in iuuenili etate.
Vel quã ſi ante obijt habiturus erat circa.
xxx. annũ. Secunda ꝓpoſitio eſt hec. Et ſi
generaliter omẽs reſurgent cum omni mem
brorum integritate. ſpãliter tamen electi abſ
qꝫ vllo vicio reſurgent ⁊ deformitate. Hanc
magiſter ponens dicit ꝙ omẽs homĩes cuꝫ
membrorum integritate reſurgent in qđ cun
qꝫ eñi elementũ tranſeat materia corꝑis hu
mani. illi corpori reddere vbi pri⁹ fuit anima
ta. ita tamen ꝙ nõ tota materia reddet illi ꝑ
ti. ſed tota toti corpori reddetur ordinata ſi-
ne omni incidentia. Sicut eñi ſtatua alicu⁹
ſobulis metalli igne liqueſceret vel cõteretur
in puluerẽ. vel confunderetur in maſſam. ⁊
eã vellet artifex rurſum ex illius materia ⁊ q̃
titate reparare nihil intereſſet ad eius inte-
gritatem que materie particula reddetur illi
vel illi mẽbro ſtatue dũ tamen totuꝫ ex quo
cõſtituta fuerat reſtituta reſumeret. ſic in re-
ſurrectõne nihil intereſt que pars materie ex
qua corpus cõſtiterat ad ꝑticulã corꝑis re-
deat. ex quo nihil de materia peribit ſed tota
materia toti corpori ſine vlla indecentia red-
det. Vltimo gloriam corporum reſurgenti-
um ponit. d. ꝙ corpora ſanctoruꝫ reſurgent
ſine vlla corruptione. qꝛ incorruptibilia ⁊ im
paſſibilia ſine vlla oneris difficultate. quia
erunt ſubtilia ⁊ agibilia. Et addit magiſter
ſine vicio ⁊ difformitate: quia erunt ſicut ſol
fulgida ſine vlla corruptõne ⁊c̃. Et addit ma
giſter ꝙ damnati etiam cum membris ſuis
reſurgent incorrupti ⁊ cum integritate mem
brorum. Vtrum autem reſurgent cum dif-
formitatibus quas prius habuerunt Augu
ſti. non vult determinare. non eñi ſcđm ipm
debet animos fatigare incerta eorum habi-
tudo ſeu pulcritudo quorum eſt certa ⁊ eter-
na damnatio. Vltimo querit vtrum aborti-
ui fetus ⁊ monſtra reſurgent. Et reſpondet
dicens de abortiuis ꝙ ſi aliquando vixerunt
reſurgent. alioquin non. de monſtris etiam
dicit ꝙ reſurgent ſed non monſtra: quia mõ-
ſtra cetus ⁊ abortiui reſurgent abſqꝫ defor-
mitate ⁊ monſtruoſitate. Et tantum in
ſpeciali.

Diſtin.xlv.

Reterea ſciendū.

Poſtq̄ oſtenſum eſt de hijs que ad
reſurrectōem pertinent. Hic determi
nat de hijs que pertinent ad reſurgentiū re
munerationē ꝛ punitōem. Et circa hoc tria
facit. Primo enim oſtendit quomō anime q̄
cito a corporalibus ſeparantur habitaculis
iuxta ſua merita vel demerita reddātur. Se
cundo quomodo de ſanctis exequie viuorū
pro eis facte ſuffragant. Tertio inquirit vtrū
beati in patria pro nobis deprecent. Primū
facit vſq; ibi (De ſuffragijs defūctorū) Scdm
vſq; ibi (Sed forte q̄ris) Tertium vſq; ad fi
nem diſtinctōnis. In ſpeciali ſententia ma
giſtri ſtat in tribus ꝓpoſitōibus, quarū pri
ma eſt hec. Quam cito anime in morte a ſuis
corporibus ſeparantur mox pro modo ſuorū
meritorū diuerſis habitaculis reddētur. Hāc
magiſter ponens dicit q̄ anime defunctorū
iuxta ſua merita diuerſis habitaculis reddē
tur vſq; ad diem iudicij. Poſt iudicium ve
ro earum penalis gloria augebitur. qd auto
ritate. b. Aug. ꝓbat. Unde infero q̄ ſicut fa
cta reſurrectione pena malorum augetur, ita
gloria ſeu beatorū gaudiū plus perficietur

Secunda ꝓpoſitio eſt hec. Illi de orōni
bus ꝛ elemoſinis eccleſie illic hunc perfectū
recipiunt qui hic talia vt eis ꝓficerent meruerunt. Hanc magiſter inſinuans dicit mortu
os viuorū ſuffragijs iuuari ſi tamen hoc me
ruerūt dū viuerent. Poſtea ſubdit q̄ iſta que
hic pro defunctis frequentat eccleſia medio
criter malis ſuffragantur ad pene mitigatio
nem. ꝛ mediocriter bonis ad pene abſolutio
nem. Et facta ꝓ valde bonis q̄ ſuffragijs nō
indigent ſunt graciarū actōes ꝛ facta ꝓ ſum
me malis qui iuuari non poſſunt q̄uis non
ſunt eis adiumenta ſunt tamē ad viuentē
conſolatōem. qd autoritate be. Augu. cōfir
mat. Poſtea dicit q̄ pompe que fiunt in ob
ſequijs ſunt ad viuorū ſolacium non ad mor
tuorum ſuffragiū laudabile tamen eſt circa
mortuorū ſepulturam curam impendere. Po
ſtea mouet queſtionem de diuite ꝛ paupere
quorū vterq; cum ſit mediocriter bonus ſuf
fragijs indiget. et ambo pariter poſt mortē
meruerunt iuuari, ꝛ pro diuite fiūt multa ſuf
fragia generalia ꝛ ſpālia, pro paupere vero
tantum generalia. vtrū iuuetur pauper pau
cioribus ſuffragijs quantum diues amplio
ribus, Et videtur q̄ ſic eo q̄ vterq; meruit iu
uari ꝛ equaliter boni fuerunt. Contrarium
aūt videtur q2 alias nihil conferrent ſpecia
lia ſuffragia diuiti pro eo facta. Et reſpōdet
magiſter q̄ tantum valent pauperi ſola ge
neralia ſuffragia quantum diuiti generalia ꝛ
ſpecialia ſuffragia, ꝛ tamen poſuerunt ſpecia
lia ſuffragia diuiti non ad aliud vl' ad maius
aliquid ſed ad idē ad q̄d generalia vt ex plu
ribus cauſis vnum participetur emolumen
tum. Uel poteſt dici illa plura ſuffragia diui
ti contuliſſe celeriorem abſolutōem ꝛ nō ple
niorem. Poſtea querit de illo qui ſuffragijs
indiget ꝛ moriatur in ipſa cōſummatōne ſe
culi quando vlterius ſuffragia impendi non
poterunt. Utrum talis ſaluabitur. Et reſ
pondet q̄ talis per ignem tunc futurum ꝛ ꝑ
orationes celeſtis eccleſie ſaluabitur. Ter
tia ꝓpoſitio eſt hec. Angeli oratiōes noſtras
deo offerunt, ꝛ ea que hic apud nos agūtur
recognoſcunt. Hanc magiſter inſinuans que
rit, vtrum ſancti preces noſtras ꝛ vota ſibi
porrecta audiant ꝛ ſciāt. Et reſpondet q̄ an
geli ꝛ ſancti diuinam faciem videntes ea q̄
apud nos geruntur cognoſcunt quantū ad
eorum gaudium pertinet ꝛ noſtrum auxili
um, vnde ꝛ angeli dicuntur orationes nr̄as
ſemper offerre deo, non tanq̄ deum inſtruen
tes ſed quid circa nos agendum ſit ad eius
veritatē ducentes. vnde preces noſtre dicū
tur exaudite quando celeſti curie earū exau
ditio innoteſcit ſeu earum euentus futurus
manifeſtatur. Et tantum in ſpeciali.

Diſtin.xlvi.

Ed queritur de

Superius magiſter determinauit
de remuneratōne ꝛ punitōne ani
marum ante iudiciū ꝛ reſurrectōem. Hic de
terminat de diuina iuſticia ꝛ miſericordia q̄
bus predicta diſpenſantur. Et ſententia hu
ius diſtinctōnis in ſpeciali ſtat in iſta propo
ſitōne. In premiatōne dampnatorum boni

num ⁊ angelorum iuſtitiam ⁊ miſericordiã
ſeruat creator eorum. Hanc magiſter inſinu
ans querit. Utrum circa dãnatos ſit aliq̃
dei miſericordia. Et arguit ſcd̃m quoſdam
ꝙ nõ ꝑ plures autoritates. Poſtea obijcit ꝑ
quaſdam autoritates ⁊ probat penas dam
natorum nunꝙ̃ eſſe finiendas. Poſtea ſol-
uit dicens ꝙ circa dannatos eſt aliqua dei
miſericordia in pene impoſitõe ⁊ mitigatio
ne non tamen penitus in abſolutõne vel oc-
culta peccatorum reuocatione. ſicut contin-
git in preſenti. Et ex hoc poſſunt ſolui auto-
ritates in contrarium adducte que non om-
nino miſericordiam dei a damnatis excludũt
Addit etiam quid per occultum dei iudiciũ
intelligatur. quandoq̃ enim intelligitur pe-
na q̃ aliquis vel exercitatur ad purgationem
vel mouetur ad conuerſionem vel ſi contem-
nit excecatur ad damnationẽ. quandoq̃ eñi
intelligitur dei diſpoſitio de omnibus rebus
quandoq̃ vero finalis ſententia que in futu
ro malos a bonis ſeparabit. Poſtea q̃rit cũ
dei miſericordia ⁊ iuſticia idem ſint qualiter
quedam opera attribuuntur miſericordie et
alia iuſticie. Et reſpondet ꝙ hoc eſt propter
diuerſitatem cõnotatorum vel diuerſarum
de deo conceptionum. propter quam etiam
diuerſitatem aliqua diuine bonitati attribu-
untur alique miſericordie. bonitas enim re-
ſpicit gratuitam dei donationem. miſericor
dia vero a malo liberatõem. Poſtea querit
quomodo intelligendum ſit ꝙ vniuerſe vie
domini ſunt miſericordia ⁊ veritas. Et reſpõ
det ꝙ hoc ideo dicitur q2 cum ſit duplex ad-
uentus dei. vnus miſericordiam alius iuſti-
ciam reſpicit. vel hoc pro tanto dicitur. quia
ad deum imus mala declinando per iuſti-
ciam bona opera faciendo per miſericordiã
⁊ ſic vniuerſe vie domini miſericordia ⁊ veri
tas quibus ad deum imus. Ultimo querit
vtrum in omni tempore dei miſericordia et
veritas includantur. Et reſpõdet ſcd̃m quoſ
dam ꝙ non ſcd̃m effectum. ſed ꝙ in quibuſ-
dam ſit tantum miſericordia ⁊ in quibuſdã
tantum iuſticia. in quibuſdam miſericordia
⁊ iuſticia ſimul. Dicunt tamen in omni ope-
re dei contineri ambo ſcd̃m eſſentiam. q2 vna
⁊ eadem voluntas dei eſt iuſticia ⁊ miſericor
dia. Alij vero dicunt ꝙ etiam ſcd̃m effectum
vel ſignum in omni opere dei concurrunt ſi-
mul miſericordia et iuſticia. ita ꝙ nullum o-
pus dei ſit in quo non ſit effectus vel ſignum
equitatis ⁊ miſericordie ſiue occulte ſiue ap-
te. Et tantum in ſpeciali.

Diſtin. xlvij.

Olet etiã que.

Poſtꝙ̃ oſtenſum eſt de remune-
ratione ⁊ punitione precedente
iudicium generale. Hic vero determinat de
ipſo iudicio ⁊ pertinentibus ad ipſum. Et
tria facit. Primo enim agit de modo iudicij
⁊ aſſeſſoribus. Secundo de angelis iudican
dos ad iudicium congregãtibus. Tertio de
demonibus damnatos punientibus. Pri-
mum vſq̃ ibi (Non autem ſolus xp̃us) Se-
cundum vſq̃ ibi (Et ſolet queri) Tertium
vero vſq̃ ad finem diſtinctõnis. In ſpeciali
ſententia magiſtri ſtat in tribus propoſitõni
bus. quarum prima eſt hec. In extremo iudi
cio vniuerſitas perfectorum iudicabit colle-
gium reproborum. Hanc magiſter inſinuãs
proponit primo ꝙ quidam ponunt iudiciũ
non voce vel ſcriptura proferendum. quia a
poſtolo dicit illud fieri in ictu oculi. Sed di-
uina virtute atteſtantibus conſcientijs ſin-
gulorũ qua pena vl' quo premio digni ſunt
Alij vero contrarium ponunt ⁊ verba pre-
miſſa apoſtoli de reſurrectõnis ſtatu ⁊ non
de iudicio intelligunt. Poſtea dicit ꝙ nõ ſo
lum xp̃us iudicabit ſed vniuerſitas perfecto
rum cum eo qui per duodecim ſedes intelli-
guntur vt per duodecim tribus iſrael vniuer
ſitas iudicandorum deſignatur. Judicabũt
autem ſancti non ſolum cooperatõne ſed eti
am autoritate ⁊ poteſtate. que tamen ſit il-
la eorum poteſtas in iudicando anteꝙ̃ vide
atur ſciri non poteſt. niſi quis hoc diuina re-
uelatione didicerit. Poſtea dicit ꝙ quatuor
erunt ordines in iudicio Alij vero iudicant
⁊ pereunt. Alij vero iudicantur ⁊ regnant.
Alij vero iudicantur ⁊ ſaluantur. Alij iudi-
cantur ⁊ ſunt dãnati ſicut per exempla de
clarat. Secunda propoſitio eſt hec. Mi-
niſterio angelorum congregabuntur ad iu-
dicium exercitus iudicandorum. Hanc ma-
giſter ponens oſtendit quid angeli faciant.

ꝛ dicit ꝙ coꝛuȝ miniſterio congregabuntur
omnes ad iudiciū quoꝛū miſterio ignis con-
flagrationis pꝛecedit quo cōburetur facies
vniuerſi ſeȝ huius mūdi. et tantum aſcendet
quantum aſcenderunt aque in diluuio. pur-
gato aūt p ignē mūdo diuia v̾tute ꝛ āgeloꝝ
miſterio reſurgent. boni vero āgeloꝛum mi-
niſterio rapientur obuiam xpo in aere. Re-
pꝛobi vero in terra quā dilexerunt remane-
bunt. Poſtea ſequitur iudicium diſtrictuȝ ꝛ
vltimum vltima ſententia iudicis pꝛofertur
qua pꝛolata iuſti ibunt ad vitam eternam.
Mali vero angeloꝛum miniſterio virtute dei
cooperante mittentur in infernum. Ter-
tia pꝛopoſitio eſt hec. Repꝛobi dampnati poſt
extremum iudiciū punientur in inferno mi-
ſterio demonuȝ. Hanc magiſter ponens que-
rit. Utrum homines poſt iudicium puniañ-
tur in inferno virtute demonum. Et reſpon-
det ſcd̄m Iſid̄. ꝙ non. quia poſt iudicium ceſ-
ſabit omnis pꝛelatio. Alij vero dicūt ꝙ qui
fuerunt incenſoꝛes in culpa erunt toꝛtoꝛes
in pena. Et tantum in ſpāli.

Diſtin. xlviij.

Ulet etiaȝ que.

Poſtꝙ̄ oſtenſum eſt quomodo fi-
et iudicium generale quantuȝ ad
modum iudicij ꝛ miniſtros iudicis. Hic agit
deco quantum ad perſonam iudicis. Et tria
facit. Pꝛimo eniȝ oſtendit in qua foꝛma xp̄s
ad iudicium veniens apparebit. Secundo
ſubdit locum vbi iudicabit. Tertio annectit
quomodo coꝛpoꝛibus celeſtibus poſt iudici-
um maioꝛem claritatem dabit. Pꝛimum vſ-
ꝙ ibi (Putant quidam) Secundū vſꝙ ibi
(Ueniente autem ad iudicium) Tertium
vſꝙ ad finem diſtinctōnis. In ſpeciali ſen-
tentia magiſtri ſtat in tribus pꝛopoſitionibꝰ
quarum p̄ma eſt hec. Chꝛiſtus apparens in
foꝛma humana iudicabit viuos ꝛ moꝛtuos
virtute diuina. Hanc magiſter inſinuans p-
ponit pꝛimo xp̄m ſcd̄m foꝛmaȝ hominis iu-
dicaturuȝ eſſe. quia deitas a malis videri nō
poteſt. Poſtea dicit ꝙ iudicabit in foꝛma ho-
minis glorioſa in qua deus a bonis ꝛ a ma-
lis videbitur. Addit autem ꝙ iudicabit vir-
tute diuinitatis. vnde qd̄ dicitur in Hiero. ꝙ
pater dedit poteſtatem filio iudicium facere

quia filius hominis eſt. non eſt tantum intel-
ligendum ꝙ ex virtute humanitatis ſit iudi-
caturus. vel ꝙ ipſe ſolus ſine patre ꝛ ſpiri-
tuſancto iudicium ſit facturus. ſed quia ipſe
ſolus in foꝛma ſerui iudicās a bonis ꝛ a ma-
lis videbitur. ſcd̄m quem etiam modum in-
telligendum eſt ꝙ pater non iudicabit quen-
ꝙ̄ ſed omne iudicium dedit filio. Addit eti-
am ꝙ xp̄s apparebit terribilis impijs. iuſtis
autem mitis. Erit enim terroꝛ malis ꝛ lumē
iuſtis. Poſtea declarat per ſimile quod dixe-
rat. ſicut eniȝ ſcd̄m foꝛmam ſerui chꝛiſtus di-
citur iudicaturus pꝛopter dictam cauſam v̾-
tute quidem diuinitatis. ita etiam virtute
diuinitatis ꝛ non humanitatis reſuſcitabit
moꝛtuos. tamē ſcd̄m foꝛmam humanam ſi-
bi ſuſcitatio moꝛtuoꝛuȝ attribuitur. quia in
ea meritum ꝛ cauſam noſtre reſurrectōnis ſi-
cut ꝛ etiam redemptōnis accepit ꝛ paſſionē
ꝛ reſurrectōem. qd̄ autoꝛitatibus confirmat.

Secūda ꝑpoſitō eſt hec. Ut dicit Iohel
ꝑpheta vallis ioſaphat eſt locus extremi iu-
dicij. Hanc magiſter ponit autoꝛitate Iohe-
lis. ij. ca. vbi iohel dicit. Iudicabit xp̄us in
valle ioſaphat. quia in ſpacio illius aeris ſe-
debit. vel quia ad litterā cum multis ibi di-
ſceptabit in iudicio. Ponit etiam effectum iu-
dicis. quia eo veniente in foꝛtitudine magna
ꝛ poteſtate ad iudicium ſol ꝛ luna dicuntur
obſcurari non ꝑpter ſui luminis priuationē
ſed ꝑpter claritatē iudicis ſuperuenientem.
Dicuntur etiam virtutes celoꝛum. i. angelo-
rum moueri ex ād̄miratōne viſoꝛum. non mo-
tu damnatōnis nec perturbatōne pauoꝛis.
Poſtea dicit. ꝙ ante dieȝ iudicij ad litteram
ſtelle obſcurabuntur ꝛ eclipſim patientur. vt
oſtendit autoꝛitate Iohelis dicētis. Sol cō-
uertetur in tenebras ꝛ luna in ſanguinem an-
teꝙ̄ veniat dies magna domini ꝛ hoꝛribilis.

Tertia pꝛopoſitio eſt hec. Celi luminaria
facta mundi innouatione erunt ꝙ̄ nunc ſunt
lucidioꝛa. Hanc inſinuans dicit. ꝙ poſt iudi-
cium facta innouatione mundi huius lumi-
naria maioꝛem claritatem recipient. qd̄ auto-
ritate yſaie pꝛobat. Tertio videlicet erit lux
lune ſicut lux ſolis ꝛ lux ſolis ſeptempliciter
Si enim omnia pꝛopter peccatum hominis
deterioꝛata ſunt. ita poſt reparatōem eius
omnia melioꝛabuntur. Et ſi que autoꝛita-
tes videntur dicere ſolem et lunam ceſ-

ſare.intelligendū eſt quantum ad motū vel
q2 beati eoꝝ lumīe nō indigebūt. Quis tamē
tūc futurus ſit vſus ſolis et lune dicit ſe igno
rare·pōt tamē dici ꝓbabiliter ꝙ eſt in deco
rē ꝛ ꝑfectōem vniuerſi ꝛ in manifeſtatōem
laudis. Et tm̄ in ſpāli. Diſtin.xlix.

p Oſt reſurrectōē

Poſtꝙ oſtēſum eſt de ꝑtinētibus
ad iudiciū gñale. Hic eīn cōſequē
ter agit de finali remuneratōe bonoꝝ. Et cir
ca hoc tria facit. Primo eīn diſtinguit remu
nerandoꝝ ſcꝫ bonoꝝ ꝛ maloꝝ meritū. Secū
do quidē ſubdit quō omibus ineſt beatitudi
nis deſideriū. Tertio etiam conſequēter an
nectit nō oēs equaliter habere beatitudinis
premiuꝫ. Primū vſqꝫ ibi (Solet etiā queri)
Secundū vſqꝫ ibi (Sed ſi par erit cunctoꝝ)
Tertiū vſqꝫ ad finē diſtinctōis. In ſpāli ſen
tētia mgr̄i ſtat in tribus ꝓpoſitōibus quarū
ꝑma eſt hec. Ut ciuitas bonoꝝ poſt iudiciū
ꝯſummanda eſt in glīa ita maloꝝ in miſeria
Hanc magiſter inſinuans dicit poſt iudiciuꝫ
ciuitatē bonoꝝ cōſummandaꝫ eſſe in gratia.
ciuitateꝫ malorū in pena. que tamē pena et
gloria diuerſimode a diuerſis participabunt

Secūda ꝓpoſitio eſt hec. Cōſtat omnem
hominem naturalē petere beatitudinē. Hanc
magiſter ponēs querit. Quō ſit intelligendū
ꝙ oīs appetūt beatitudinē, cuꝫ non omēs
cognoſcunt beatitudinē mirum eſt quō eaꝫ
appetūt. Et videtur reſpondere magiſter. ꝙ
omnes ſciunt que ſit beatitudinis ratio ne
ſciunt tamen vbi talis ratō inueniatur. Sub
dit ꝙ non ſit vera beatitudinis ratio habere
qd̄ delectat· ſꝫ hr̄e qd̄ homo vult ꝛ nihil ma
li velle. qd̄ autoritatibus ꝓbat. Querit po
ſtea. Utrū inter bonos vnus alio in deo plu
ra recognoſcat. et reſpondet ꝙ nō ſaltē de ꝑ
tinentibus ad beatitudinē. ſed in modo co
gnoſcēdi eſt differētia. Tertia ꝓpoſitō eſt
hec· In regno celorū non eſt omnino equa
lis beatitudo electoꝝ· Hanc magiſter ponēs
querit. Utruꝫ differenter deū videntiū equa
le ſit gaudiū. Et reſpōdet ſcd̄m quoſdā ꝙ ſic
non tamen erit beatitudo equalis que non
ſolū in gaudio ſed etiā in cognitōne conſiſtit
ſcd̄m alios vero eq̄le eſt gaudiū quo ad om
nia de quibus gaudendū eſt. nō tamen quo
ad modū gaudēdi. nec quo ad intentionem
affectōnuꝫ gaudentiuꝫ. Poſtea dicit ꝙ ſine
dubio beatitudo ſanctoꝝ poſt iudicium ma
ior erit ꝙ ante. q2 maius eſt gaudium ꝛ per
fectior erit cognitio. Et tm̄ in ſpāli. Di.l.

Ic oritur que

Poſtꝙ mgr̄ determinauit de glīa
btōꝝ. Hic ꝯſeq̄nter declarat de pe
na maloꝝ· Et circa hoc i hac vltia diſtinctōe
tria facit· Primo enim inquirit an dānati ha
beant facultatem peccandi. Secūdo an ſci
ant ea que aguntur in hoc mundo. Tertio
an ſancti in celo videant dānatorum penam
in inferno. Primū facit a ꝑncipio diſtinctōis
vſqꝫ ibi (Preterea queri ſolet) Secundū ab
inde vſqꝫ ibi (Poſtremo querit) Tertiuꝫ vſ
qꝫ ad finem diſtinctōnis· Et tantum in gene
rali. In ſpāli ſententia magiſtri ſtat in tribus
ꝓpoſitionibus quarū prima eſt hec. Mala
voluntas dānatoꝝ prout exiſtit extra meren
di ſtatum eſt pena et nō culpa nec peccatum
Hanc magiſter inſinuans querit primo vtrū
verum ſit qd̄ dicit Augu. ꝙ in malis ꝛ dā
natis non eſt facultas peccandi· cum tamen
continue habeant malā voluntatem. Et rn̄
det ſcd̄m quoſdam ꝙ illa mala voluntas nō
eſt peccatū ſed pena. ſcd̄m alios vero eſt cul
pa ſed per eam nihil demerentur. quia non
ſunt in ſtatu demerendi. Magiſter aūt pri
mam opinionē approbat. ſcꝫ ꝙ talis volun
tas ſit pena: q2 ſicut cedit bonis ad gloriam
ꝙ nō poſſunt habere malam voluntatem ita
malis in penam ꝙ nō poſſunt habere bonā
voluntatem. Poſtea querit cur mali dicunt
eſſe in tenebris exterioribus. Et reſpondet ꝙ
hoc ideo dicitur. q2 penitus erūt a viſione ex
cluſi. tum propter maliciam voluntatis. tuꝫ
propter obliuionem quam in eis cauſabit
grauitas tormentorum. Ante iudicium ta
men non tam profundas penas patientur ſi
cut poſt iudicium. Secunda ꝓpoſitio eſt
hec· Dannati qui in inferno tormentum pa
tiuntur non recognoſcunt ea que in mundo
aguntur. Hanc magiſter ponens querit. vtꝝ
damnati cognoſcunt ea que in mundo agū
tur· Et reſpondet ꝙ non habent tamen curā
aliquā de ſuis notis quando nō vident eos
ſecum in tormentis nec in gloria cum beatis
Ubi etiam ſubdit ꝙ anime a corporibus ſe
parate in locis corporalibus poſſunt deti
neri ad penā. et ponit exemplū de diuite dā
nato. Qualiter aūt ſunt intelligēda de diuite

et lazaro dicit eſſe dubium ⁊ incertum. Ter
tia ꝑpoſitio eſt hec. Ante extremum iudiciū
beati in celo abſq; compaſſione vident dam
natos ⁊ eoꝝ tormēta in inferno. Hanc magi
ſter inſinuās querit. an illi qui ſunt in infer-
no ⁊ qui ſunt in gloria ſe viciſſim et mutuo
videant. Et reſpondet ꝙ ante iudicium bo-
ni malos et mali bonos videbūt. Poſt iudi-
cium vero tantum boni malos videbunt et
non econuerſo. Poſtea querit quō boni poſ-
ſunt videre damnatos abſq; cōpaſſione. Et
reſpondet ꝙ hoc ideo eſt. qꝛ voluntas eoꝝ
perfecta eſt ⁊ conformis diuine voluntati ⁊
iuſtitie. Poſtea querit vtrū ex hoc ꝙ ſancti vi
dent penas damnatoꝝ eorū gloria minua-
tur vel gaudium augeatur. Et reſpondet ꝙ
ex hoc eoꝝ gloria ⁊ gaudium augebit. qđ
pluribus autoritatibus ꝓbat. Ultimo ma-
giſter epylogat finem operi imponens ⁊ tā-
git yſaie viſionē. vi. ca. qui dicit. Uidi domi
num ſedentē ſuper ſolium excelſum ⁊ eleua-
tum ⁊ plena erat omnis terra. i. domus ma-
ieſtate eius ⁊ ea que ſub ipſo erant replebāt
templum. ſeraphin ſtabāt ſuper illud. ſex ale
vni ⁊ ſex ale alteri duabus velabant faciem
eius ⁊ duabus velabant pedes eius ⁊ dua-
bus volabant ⁊ clamabant alter ad alterum
⁊ dicebant. Sanctus ſanct⁹ ſanct⁹ dñs deus
exercituū. plena eſt oīs terra gloria eius. que
quidem viſio a dyonſio ſic exponitur. ꝑ ſe-
dentem in ſolio dicit deſignari ipſum deū. ꝑ
ſoliū excelſum: ipſam eminentiā diuine natu
re. per domum ſupioꝛ ſignificant excelſio-
res nature deo magis ꝓpinque que eius ma
ieſtatē plenius repreſentāt. per templū vero
inferioꝛes creature. ſcꝫ corꝑales. que inferiori
modo diuinā ꝑticipāt bonitatē. Huius au
tē ſedentis ſuper thronū facies ipſaꝫ diuinā
eſſentiā ſignificat. ⁊ ea que in eius eternita-
te fuerunt ante conſtitutionem mundi. Per
pedes vero ſignificātur ea que poſt finē mū-
di erūt in glīa btōꝝ ⁊ in penis dānatoꝝ:
per media vero que curſu medij tpis agunt
Seraphin aūt facies ſedentis ſupra thronū
⁊ pedes eius velare dicunt. qꝛ miſteriū eter
ne diuinitatis ⁊ future beatitudinis ⁊ miſe-
rie ad plenum nō reuelant. ſed duabus alis
volabant: qꝛ de hijs q̄ medio tempe agunt
nos quantū opus eſt miſterio angelorum in
ſtruimur. inter quos ſeraphin ꝑmatū tenet
Eorūq; volatus ꝑ proceſſuꝫ reuelatōis eo
rū in nos demonſtrāt. Sic igit mgr breuiter
⁊ ſubtiliter epilogat ſpāliter quantū ad vlti
mā ptē huius quarti libri. dicens ſibi ſuffice
re cōmemoraſſe ꝑdicta de pedibus ſedentis
manentis in maieſtate trinitatis ſuper ſoli-
um excelſum. i. de hijs que fiunt in tempore
iudicij quos pedes ſeraphin duabus alis ve
labant ⁊ eorum miſterio non ſunt ad plenuꝫ
reuelata. Secundo epilogat generaliter quā
tum ad totius libri proceſſum dicens. qꝛ ip-
ſe exorſus ⁊ incipiens a facie ſedentis ſuꝑ ſo
lium excelſum. i. ab ipſa deitate trinitatis de
qua in primo libro egit procedit per media
que de duratōne mundi aguntur. que ſunt
creature ⁊ peccata de quibus egit in ſecūdo
Reparatio ⁊ ṽtutes de quibus egit in tertio
libro. ⁊ eccleſiaſtica ſacramenta de quibus e-
git in prima parte huius quarti libri. duce
xp̄o qui eſt via perueniendi vſq; ad pedes. i.
vſq; ad ea que in fine mundi ⁊ etiā que poſt
mundum aguntur. ſicut reſurrectio corporū.
punitio damnatoꝝ: ⁊ gloria bonoꝝ que
in dilectōne ⁊ cognitōne dei conſiſtit. vt ſic
a deo incipiens eius doctrina terminetur in
deo. qui eſt cauſa a qua omīa: ⁊ finis ad quē
omnia ordinantur. Cui eſt honor ⁊ gloria
decus ⁊ imperium in ſecula ſeculorū. Amē.

Cōcluſiones ſententiaꝝ Henrici gorrickē
ſacre Theologie doctoris. finiunt feliciter.